

23.07.2013. u 12.35 h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25.saziva Skupštine Crne Gore, poštovani potpredsjedniče Vlade sa saradnicom,

Otvaram 10. šednicu prvog redovnog prolječnog zasijedanja u 2013.godini. Shodno dogovoru sa kolegijuma, predložio sam dnevni red, ali prije toga ćemo se izjasniti o zapisniku sa šeste posebne šednice zbog primjedbi poslanika SNP-a koje smo uvažili i u zapisniku ispravili. Kolega Miliću, jeste li provjerili taj zapisnik sa šeste sjednice? Ispravili smo.

Idemo na utvrđivanje dnevnog reda. Vlada je predložila da se donesu po skraćenom postupku tri zakona, očigledno vezana za aktuelna granična dešavanja.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj kontroli, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Ovo treće nije iz granice nego ponekad preko granice. To je moralo stići da bi mogalo biti predmet razmatranja, moralo je stići poslanicima. Poslovnik kaže najmanje 24 časa prije početka sjednice, je li to stiglo? Dostavljeno je poslanicima?

Kolega Damjanoviću, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Poštovani predsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani, u odnosu na definisanje dnevnog reda nije problem da se izjašnjavamo o materijalima koji su nam blagovremeno dostavljeni. To je u pisanoj formi podnešeno vama kao dopuna. Dakle, u odnosu na predlog Vlade samo konstatujem da Klub poslanika Socijalističke narodne partije Crne Gore nije dobio u pisanoj formi zahtjev za dopunu dnevnoga reda sa tačkama koje ste pomenuli, do početka ove sjednice.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U redu, sačekaćemo da se provjeri. Molim vas da dobijem dopis o dostavljanju poslanicima i dopis koji je stigao iz Vlade, pa ćemo činjenično stanje utvrditi kad budemo utvrđivali dnevni red.

Ima još predloga za dopunu dnevnog reda. Kolega Simović je predložio da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o visokom obrazovanju. Spor je bio jer nije prošao Zakonodavni odbor.

Poslanici Vukčević i Jelić da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o dopuni Zakona na dodatu vrijednost iza kojeg stoji 18.340 građana, a oni se shodno Ustavu predstavljaju kao podnosioci zakona.

Poslanik Gošović je predložio da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o izmjeni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Poslanik Damjanović je predložio da se dnevni red uvrsti Predlog zakona o amnestiji lica osuđenih za krivična djela propisana zakonima Crne Gore i lica osuđenih stranom krivičnom presudom koja se izvršava u Crnoj Gori.

To bi za sada bilo sedam mogućih novih zakona u proceduri, mogućih uz limit koji je postavio kolega Damjanović u dostavljanju materijala Vlade o prva tri zakona. Dok ne dobijemo faktografiju o ta tri zakona, da čujemo redom.

Kolega Jelić ima neku proceduralnu primjedbu. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Nijeste pomenuli Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji smo podnijeli poslanici Vukčević i ja. Da, kao dopuna dnevnog reda.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Od kada je taj zakon u proceduri?

ZORAN JELIĆ:

On je prošao Zakonodavni odbor i matični odbor, od 18.juna.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

To je zakon od 18.juna broj 092134, to je taj. Hvala vam.

U mojoj evidenciji sam imao, a u podsjetniku nijesam imao. U redu, to je šesti predlagač zakona.

Idemo kod ovih koji su za sada proceduralno nesporni da mogu biti predmet dopune dnevnog reda. Kolega Simoviću, izvolite vi o visokom obrazovanju prvi.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Predlažem dopunu dnevnoga reda sa Predlogom zakona o visokom obrazovanju. Smatram da usvajanje ove dopune dnevnog reda, nadam se i usvajanjem ovoga zakona, svi zajedno imamo priliku da pokažemo jedan pažljiv odnos, jedan senzibilan odnos prema studentskoj populaciji u Crnoj Gori.

Usvajajući ovaj predlog, odnosno usvajajući ovaj zakon, doprinijećemo da učešće studenata u organima Univerziteta bude minimalno 20%, čime će studentski glas biti jače zastupljen na organima Univerziteta gdje se donose odluke, a tiču se samih studenata, zatim obezbijedićemo mogućnost polaganja tri ispita u avgustovskom roku prije početka nove školske godine, što mislim da je novi benefit i potreba studentske populacije. Omogućićemo produženje roka za polaganje ispita za studente koji studiraju po starom sistemu, ja mislim da je to takođe dobar iskorak i pozitivan odnos prema tom dijelu studentske populacije. Zatim, obezbijedićemo zadržavanje statusa studenata koji se finansiraju iz budžeta za studente koji u toku studentske godine ostavare 40 kredita, kako ih studneti popularno nazivaju, i što je posebno važno, obezbijedićemo pravo studentskom Parlamentu da predloži predstavnike studenata u Savjetu za visoko obrazovanje na period od četiri godine.

Mislim da ova rješenja iz ovoga zakona upućuju sve nas zajedno na potrebu da ga uvrstimo u dnevni red i, ponavaljam, da usvojimo ovaj zakon. Ne bih koristio ovo vrijeme da dam i neko svoje razmišljanje, svoj politički sud zbog čega ovaj zakon nije prošao Zakonodavni odbor, jer po ko zna koji put dešava se da se na tom odboru ne tumači pravo nego se politički razmišlja i promišlja. Ja mislim da studentska populacija

ne smije i ne treba da bude kažnjena određenim političkim promišljanjem bilo koga od nas koji sjedimo u ovom parlamentu.

Hvala Vam, gospodine predsjedniče.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, poslaniče Simoviću.

Čuli smo obrazloženje. Idemo na obrazloženje kolega Vukčevića i Jelića.

Možete proceduralno, nema rasprave a proceduru možete.

MLADEN BOJANIĆ:

Samo sam htio kratko da kažem da se očigledno pokušava na mala vrata progurati ovaj zakon. Na kolegijumu nije uopšte dogovarano, iznenađeni smo jutros. Na javnoj raspravi je bilo ogromno nezadovoljstvo povodom ovog zakona, očigledno je da favorizuje privatne univerzitete u odnosu na državne i izričito smo protiv da se ovo danas nađe na dnevnom redu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kao što znate, kolega, ja ga nijesam predložio u dnevni red, a vaša su prava ovdje iznad mojih prava, a to je da 41 može odlučiti o proširenju dnevnog reda, odnosno manje od toga, zavisi koliko je ljudi u sali. Procedura je jasna i omogućava to sasvim normalno da se desi.

Idemo da čujemo kolegu Jelića i Vukčevića, o dva njihova zakona, o Zakonu o porezu na dodatu vrijednost i Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Izvolite, kolega Vukčeviću.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažene kolege,

Kolega Jelić i ja smo, kao što je predsjednik Krivokapić rekao, podnijeli predlog Skupštini za usvajanje zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost koji su podnijeli Skupštini, nevladine organizacije Montenegro Bet i Upis i koji je potpisalo 18.340 građana Crne Gore. Suština ovog zakona upravo jeste da usvajanje amandmana na prethodnoj sjednici na Zakon o porezu na dodatu vrijednost nije sistemski pristup u rješavanju ove problematike. To je oblast koja se prije svega sistemski treba regulisati kroz tri zakona, to su Zakon o igrama na sreću, Zakon o koncesijama i Zakon o porezu na dohodak građana. Ako postoje određeni problemi u organizaciji ove djelatnosti onda mora se doći do izmjena Zakona o igrama na sreću. Ukoliko postoje potrebe za eventualnu izmjenu Zakona o koncesijama kada je u pitanju ova oblast onda u tom zakonu treba doći do određenih rješenja, i posebno kada je u pitanju treći zakon, a to je da ova oblast kada se govori o gubicima igara na sreću nije oporezovana i da ne postoji poresko opterećenje i zato mora doći do izmjene Zakona o porezu na dohodak građana kojim bi se oporezovali dobici od igara na sreću. Na taj način je moguće postići ono što je potrebno da se sistemski uredi ova problematika.

Kad govorimo o ovoj oblasti onda moramo svatiti da ona nije klasičan odnos između priređivača, igrača i ... a to znači da ne postoji klasičan ekonomski interes kada je u pitanju ova djelatnost, da postoje druge humanitarne aktivnosti. U skladu sa

Zakonom o igrama na sreću veoma precizno je definisano koje su to dodatne aktivnosti, to se prije svega odnosi na humanitarne nevladine organizacije kojima je potrebana pomoć kada je u pitanju obezbjeđivanje finansijskih sredstava. Iz tog razloga moramo uzeti u obzir i tu činjenicu. Od ukupnih prihoda, koji se ostvaruju povodom ove aktivnosti, čak 60% sredstava ide za te namjere. U koliko se obezbijedi nešto što nije u skladu sa sistemskim pristupom rješenja bojim se da postoji mogućnost da ova aktivnost najvećim svojim dijelom ide u sivo tržište i na taj način ne sistemskim rješenjem možemo doprinijeti da imamo značajno veće probleme. Prema procjenama koje su rađene i koje postoje u Ministarstvu finansija oko 70 miliona eura po ovom osnovu prihoduje budžet. Zadnja stavka kao obrazloženje koje je potrebno kada je u pitanju ovaj zakon, jeste da u skladu sa direktivama Evropske komisije kojom je predviđeno da sve članice Evropske unije poštuju ovu direktivu kojom je predviđeno da države članice izuzimaju od PDV-a sledeće aktivnosti gdje se navodi klađenje, lutirija i druge aktivnosti u skladu sa potrebama koje ova država, koje svaka država, organizuje za svoje namjere imajući u obzir aktivnosti koje se, prije svega, finansiraju na ovaj način.

Zato predlažem da se uvrsti ovaj zakon u dnevni red i sa njim je trebalo paralelno raditi na izmjenama i dopunama Zakona o koncesiji i Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica kako bi se na organizovan način uredila ova problematika u narednom periodu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Sreća da smo građanski efikasniji kada su igre na sreću u pitanju.

Kolega Jeliću, izvolite o penzijsko-invalidskom osiguranju.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče, poštovani poslanici,

Kolega Vukčević i ja smo podnijeli Zakon o dopuni Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju i želimo da proširimo dnevni red sa ovim Predlogom zakona.

Suština jeste da se na postojeći zakon dodaje novi član koji bi glasio "izuzetno od odredbe člana 17 ovog zakona osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navrš 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u aluminijskoj industriji staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Pravo na starosnu penziju u skladu sa stavom 1 ovog člana može se ostvariti do 30. septembra 2013. godine". Koje je obrazloženje?

Dopune Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju predlažu se kako bi se osiguranicima u aluminijskoj industriji, koji obavljaju poslove na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, propisali povoljniji uslovi za ostvarivanje prava na penziju od uslova utvrđenih za ostale osiguranike. Odredbama članova od 69 do 72 Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju propisano je da se osiguraniku koji radi na naročito teškim, opasnim i za zdravlje štetnim radnim mjestima, odnosno poslovima i osiguraniku koji radi na radnim mjestima, odnosno poslovima na kojima se posle navršenja određenih godina života ne može uspješno obavljati svoju profesionalna djelatnost, staž osiguranja u efektivnom trajanju računa sa uvećanim trajanjem pod uslovima utvrđenim ovim zakonom. Predlaže se da se ovi posebni uslovi

za ostvarivanje prava na starosnu penziju primjenjuju do 30. septembra 2013.godine. Za sprovođenje ovog zakona ...(Prekid)... dodatna sredstva u budžetu Crne Gore koja iznose oko 780 hiljada eura na godišnjem nivou gdje bi stotinjak radnika ostvarilo pravo.

Ovaj zakon je prošao Zakonodavni odbor, prošao je i matični Odbor za rad, zdravstvo i socijalno staranje i takođe dobili smo saglasnost od Ministarstva finansija za ovaj zakon. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Jeliću.

Kolega Gošoviću, vaš je Predlog zakona o izmjenama Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju na svoj način. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Primjenom zakona kojeg je ova Skupština usvojila krajem decembra 2012. godine penzije u Crnoj Gori od 01. januara 2013. godine nijesu usklađivane u skladu sa zakonom. Po tom osnovu penzioneri su uskraćeni za povećanje penzija od oko 3,3% na mjesečnom nivou, a Vlada je planirala da po tom osnovu uštedi na godišnjem nivou oko 12 miliona eura. Penzije su zamrznute sa obrazloženjem da bi finansiranje navedenih prava u višim usklađenim iznosima mogla da dovede u pitanje likvidnost budžeta. U međuvremenu uvedene su mjere fiskalnog prilagođavanja u okviru kojih je došlo i do povećanja poreza na dohodak fizičkih lica, poreza na zarade, ali i povećanja poreza na dodatu vrijednost sa 17 na 19%. Prema javno saopštenim podacima ministra finansija ostvareni prihod za prvih šest mjeseci 2013. godine od 516 miliona eura veći su za 8,8% u odnosu na prošlogodišnji uporedni period. Takođe, ostvarenje ovih prihoda za prvih šest mjeseci veće je u odnosu na budžetom planirane prihode za 1,4% ili preko sedam miliona eura. Podsjetiću da je tačkom 4 Zaključaka koju je usvojila ova Skupština prilikom razmatranja predloga budžeta za 2013. godinu konstatovano da će Vlada u slučaju da se ostvari povećanje poreskih prihoda u odnosu na plan, za prvih pola godine predložiti mjeru u cilju povećanje izdataka, između ostalog, i za socijalna davanja.

Ako povećamo PDV-e pokrenuli bi smo u Vladi diskusiju da se jedan dio prihoda usmjeri na odmrzavanje penzija kroz model koji bi smo usaglasili sa resornim ministarstvom i predstavnicima penzionera, javno je saopštio ministar finansija gospodin Radoje Žugić početkom mjeseca maja ove godine. Evidentna su i ogromna višemilionska dugovanja prema Fondu PIO na ime plaćenih poreza i doprinosa. Prema podacima Poreske uprave samo 50 najvećih poreskih dužnika, sa stanjem na dan 29. juna ove godine, na ime neplaćenih poreza i doprinosa iz i na lična primanja duguju preko 81 milion eura. Imajući u vidu naznačeno ne postoji niti jedan opravdani razlog da penzije u Crnoj Gori ostanu zamrznute i nakon 31. jula 2013. godine. Ovo posebno ako se ima u vidu rast prosječnih cijena u prvom polugođu 2013. godine kao i najavljeno povećanje cijena električne energije od 01. avgusta 2013. godine od 2,4% što penzionere, posebno one najbrojnije sa niskim penzijama, kao radno neaktivnu i najstariju populaciju, sve više gura duboko ispod linije siromašta. Podsjetiću da je prosječna penzija u maju ove godine u Crnoj Gori iznosila 276,69 eura, da oko 64 hiljade penzionera prima mjesečno manje od prosječne penzije, a blizu 30 hiljada

penzionera manje od 180 eura mjesečno. Bilo bi više od nepravde ako bi se ukupne ekonomske teškoće društva i dalje rješavale preko leđa i na štetu penzionera. Prihvatanjem ovog zakona u narednih pet mjeseci 2013. godine bilo bi neophodno obezbijediti oko pet miliona eura u budžetu Crne Gore.

Budžetom za 2013. godinu ta su sredstva planirana i ne treba vršiti bilo kakve izmjene u budžetu. Uostalom one su i realno ostvarive. Samo dugovanje Elektroprivrede prema Fondu PIO na ime neuplaćenih doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje značajno su uveća od ukupnog iznosa sredstava koja bi trebalo obezbijediti po osnovu usklađivanja rasta penzija u narednih pet mjeseci.

Zbog svega navedenog ono što oko 108 hiljada penzionera u Crnoj Gori i još oko 8 hiljada korisnika drugih prava iz penzijsko invalidskog osiguranja od nas očekuju, jeste da Predlog ovog zakona uvrstimo u dnevni red. Duboko sam ubijeđen da će ukupno razmatranje ovog predloga zakona ukazati na punu opravdanost njegovog donošenja i samim tim stvaranje uslova da nakon 01. avgusta ove godine nastavi se usklađivanje penzija u skladu sa zakonom. Uostalom, u narednih pet mjeseci, u drugo polugođe ove godine red je da uđemo sa jednom nadom poboljšanja finansija u Crnoj Gori i stvaranje tih preduslova da pomognemo onima kojima je u Crnoj Gori najteže. Zahvaljujem i izvinjavam se na prekoračenju, predsjedniče.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Da čujemo kolegu Damjanovića, Predlog zakona o amnestiji lica osuđenih za krivična djela, pa onda redom, propisana po više osnova.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Podnio sam predlog za dopunu dnevnog reda, naime da se u dnevni red ove sjednice uvrsti i Predlog zakona o amnestiji lica osuđenih za krivična djela propisana zakonima Crne Gore i lica osuđena stranom krivičnom presudom koja se izvršava u Crnoj Gori. Ovaj predlog zakona je prošao matični Odbor za politički sistem 19. jula, inače je podnešen blagovremeno još 03. jula, a došao je kao plod inicijative koja je još 25. septembra dostavljena, dakle prije skoro godinu dana od strane više od 20 hiljada građana, gdje je svim poslanicima dostavljena ta inicijativa.

Naravno, tek nakon pola godine 11. marta 2013. godine Vlada je dala mišljenje u smislu podrške inicijativi, ali bez konkretizacije u smislu da oni predlože ovaj zakon. Naravno, u političkom smislu, smatram da je Vlada to namjerno uradila jer je držala u pat poziciju, uoči izbora koji su održani u Crnoj Gori, lica na koja se ovaj zakon odnosi i namjeravala je da ih drži u pat poziciju do narednih lokalnih izbora, da budem potpuno jasan. Dakle, namjera je bila da odblokiram taj proces, jer da nijesam ovo uradio ne bi bilo nikakve priče o amnestiji za bilo koga u Crnoj Gori. Pošto je mišljenje, takođe, pozitivno, u smislu da treba definisati ograničenja, kako je Vlada napravila, pošto postoji ranija praksa iz 2008. i 2010. godine, naravno da sam u sklopu toga pripremio predlog akta procesuirajući ovu inicijativu. Smatram da, pošto je prošla velikom većinom na Odboru za politički sistem, nije bilo protiv tog predloga zakona, da su se stekli uslovi da on uđe u dnevni red ove sjednice i da se u jednoj kraćoj raspravi i donese. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Damjanoviću.

Sada da razjasnimo tri predloga Vlade za skraćeni postupak. Oni su stigli u parlament 16.07, a distribuirani su poslanicima 17.07, tu su dopisi o distribuciji zajedno sa nekim drugim zakonima, zaštiti potrošača, državnim nagradama itd. Znači, distribuirani su 16.07. i 17.07, tako da jesu dostavljeni poslanicima i Vlada ima pravo na skraćeni postupak.

Želi li neko u ime Vlade da obrazlaže? Potpredsjednik ne želi.

Može. Samo izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Ne sporim da su predlozi zakona upućeni poslanicima, Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o akcizama koji smo, sticajem okolnosti, planirali da raspravljamo u ponedjeljak na narednoj sjednici Odbora i ovi predlozi zakona. Ostajem pri tvrdnji da u Poslaničkom klubu SNP-a ne postoji dostavni broj iz arhive gdje smo dobili predlog za proširenje dnevnog reda, uredno podnesen vama, odnosno u pisanoj formi. Dakle, tog akta mi nemamo. Predlog akta smo dobili. Ostajem, dakle, i tvrdim da poslanici ovoga doma do početka sjednice u pisanoj formi, ne znam da li ste vi dobili, nijesu dobili predlog za proširenje dnevnog reda.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Možete dok zamjenik generalnog sekretara da objašnjenje. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Ne ulazeći u to da li je do kraja ispoštovana procedura, u svakom slučaju krećemo se ivicom procedure. Molim vas, prije glasanja o dnevnom redu, na zahtjev Kluba Pozitivne, da nam date deset minuta pauze da vidimo da li, kako i ima li smisla nastavljati i pod kojim uslovima ovu sjednicu, što se tiče Pozitivne Crne Gore. Molim za deset minuta pauze. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U redu. Član 151 skraćeni postupak za donošenje zakona. Zakon se može izuzetno donijeti po skraćenom postupku. Po skraćenom postupku može se donijeti zakon kojim treba urediti pitanje i odnose nastale usljed okolnosti koje nijesu mogle da se predvide. Naravno, sposobnost predviđanja je različita, u parlamentu je vjerovatno veća nego u Vladi. Nedonošenje zakona moglo bi prouzrokovati štetne posljedice i zakon koji treba usaglasiti sa evropskim pravom, međunarodnim ugovorima i konvencijama. Predlagač zakona je dužan da u obrazloženju Predloga zakona navede razloge zbog kojih je neophodno da se zakon donese po skraćenom postupku. To je uz dostavu zakona i navedeni razlog zbog kojeg misle da, uz zakon koji je podnesen. U redu.

Ostalo je da glasamo o ovom sada već tri i šest zakona koji su u proceduri za glasanje.

Poslanički klub Pozitivne je tražio pauzu od deset minuta, dajem pauzu od deset minuta. Vidimo se u 13.10 h.

- pauza -

Kolege iz 25.saziva, idemo na utvrđivanje dnevnog reda shodno predlozima za dopunu.

Prvi su predlozi Vlade, po skraćenom postupku Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli.

Ko je za to da se uvrsti u dnevni red Predlog ovog zakona? Izvolite.

Predlog Vlade o graničnoj kontroli, izvolite.

Dopuna vjerovatno usljed promjena na našoj sjevernoj granici.

Nema greške, glasao je 41 poslanik.

Glasao je 41 poslanik, 40 za, nije bilo protiv, jedan uzdržani. Konstatujem da je uvršten u dnevni red, Predlog dnevnog reda, da budemo precizni.

Idemo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama.

Izvolite. Glasala su 42 poslanika, svi su bili za, i ovaj je Predlog sastavni dio Predloga dnevnog reda.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama.

Izvolite. Takođe, Predlog Vlade za skraćeni postupak, zbog izuzetnih okolnosti koje se nijesu mogle predviđeti.

Nije uspostavljen evropski standard za mogućnost predviđanja, tako da ga ne možemo procijeniti.

Hvala. Glasalo je 42 poslanika. Svi su bili za i ovo je sastavni dio Predloga zakona.

Poslanik Simović je predložio da se u dnevni red uvrsti Predlog zakona o visokom obrazovanju.

Proceduralno kolega Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Dakle, želim jasno da istaknem da Klub poslanika Socijalističke narodne partije Crne Gore neće učestvovati u izjašnjavanju o ovom aktu i ovom predlogu najmanje iz dva razloga.

Prvi razlog je što je neuobičajeno, iako je Poslovnik negdje na ivici da to dozvoli, da poslanik ovog doma predlaže da se uvrsti u dnevni red ovog zasijedanja Predlog koji nije došao od strane poslanika nego od strane Vlade. Dakle, ne radi se o predlogu gospodina Simovića nego o predlogu koji je predložila Vlada i čudno je da Vlada sa ova tri akta koja je predložila ovdje po skraćenom postupku nije i taj predložila. To je prva stvar.

Druga stvar: Ovaj predlog akta nije dobio podršku na Zakonodavnom odboru, o čemu će moja koleginica govoriti kasnije. I vi ste, gospodine predsjedniče, bili potpuno u pravu da ovaj predlog akta nijeste stavili na dogovoru kolegijumu u dnevni red, dakle jednostavno ovo je došlo kao plod pritiska i mi na taj način ne možemo dati legitimnost ovog predlog akta. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ajmo redom, da čujemo kolegu Bojanića, pa ćemo vas, da date zaključak. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Pošto smo mi tražili pauzu da se konsultujemo, evo odmah da kažem da svakako Pozitivna Crna Gora neće učestvovati u glasanju po pitanju ove tačke dnevnog reda, prije što smo revoltirani načinom na koji se pokušava gurnuti ovaj zakon danas, da ne ponavljam što je kolega Damjanović rekao legitimitet je upitan, ali bih rekao ono direktno ono što mi svi ovdje znamo, što svi znaju i kolege koji će vjerovatno dići ruku za ovo, da je ovo direktno zakon u interesu premijera i njegovog biznisa. Mi to svi znamo dobro i zašto to ne reći i ja još jednom apelujem da dobro razmislite da li na silu glasati ovaj zakon danas, da bi se premijeru poboljšao biznis.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Zakon se danas ne glasa, glasa se proširenje dnevnog reda, tako da postoji dosta razlike u te dvije činjenice, a slažem se da imate pravo da iznesete argumentaciju. Ovo je politička argumentacija, dozvolićete da nije mjesto ovđe. Izvolite.
Kolega Simović.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče Parlamenta, evo i ja da iskoristim ovu proceduralnu mogućnost, iako ću i ja, siguran sam, narušiti proceduru, kao što su i kolege, jer koristim i ja ovu priliku da kažem stav Kluba Demokratske partije socijalista, da ćemo mi podržati proširenje dnevnog reda sa tačkom Predlog zakona o visokom obrazovanju i time pokazujemo svoj odnos prema, ponoviću, studentskoj populaciji u Crnoj Gori i suštinski motiv zbog čega sam predložio proširenje dnevnog reda sa ovim zakonom je, između ostalog i pismo koje smo ovih dana dobili ne od gospodina Mila Đukanovića, kako saopštava gospodin iz Pozitivne, nego od Studentskog parlamenta Univerziteta Crne Gore u kojem se jasno saopštava da donošenje ovoga zakona je od značajnog interesa studentskoj populaciji Crne Gore. Prema tome, evo, izvinjavam se zbog narušavanja procedure, ali ponavljam Poslanički klub Demokratske partije socijalista će glasati za proširenje dnevnog reda, a biće prilike da tokom rasprave o ovom zakonu ukrstimo argumente. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Dogovor je bio da imamo vrlo malo vremena za dosta obimne odluke u toku kraja mjeseca jula. Imamo ovu šednicu, pa imamo Premijerski sat, pa imamo ustavnu sjednicu, pa imamo vanrednu sjednicu oko rebalansa Budžeta za avgust, plus i petu sjednicu koju ćemo zakazati, a to je oko izvještaja Anketnog odbora. Znači, imamo vrlo nabijen dnevni red sa vrlo ozbiljnim temama. I dogovor je bio da imamo striktan dnevni red da bude što manji, da bismo mogli da to obavimo. Očigledno, da se nije taj dogovor ispoštovao politički i sada već imamo proširenje od šest, sedam zakona od kojih su neki vrlo važni, sistemski važni zakoni. Ne želim da nominujem da ne bi bilo političkog svrstavanja, ali su sistemski važni zakoni, to znamo svi u ovom domu. To samo kažem prije glasanja.

Ovaj dom može da uvrsti u dnevni red većinom poslanika prisutnih, što ima ustavni osnov, a politički dogovori su nešto što nam gradi mogućnost da bolje radimo ovih petnaestak dana. Izmjerite svi potrebu i važnost ovoga što sam nabrojio i što smo

se dogovorili, a to je faktički, imamo jednu otvorenu šednicu, da ne zaboravim tako da je to peta, šesta sjednica koju treba da završavamo i ovo što se traži da se razmotri kao ozbiljni predlozi, to mogu samo da vam kažem kao predsjednik ovog doma, a na vama je da odlučite. Izvolite. Idemo redom. Izvolite, vi ste lider partije. Izvolite, tu moram dati riječ posebno.

SRĐAN MILIĆ:

Čini mi se da uvodimo neku praksu koja će nam se poslije vratiti kao bumerang. Shvatio sam da će kolega Simović da brani ovaj zakon i biće predlagač zakona, je li tako, a motiv zašto ga predlažu, zašto studenti kažu da u tom zakonu treba nešto da se promijeni. Da li sam dobro shvatio? Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simović je predlagač proširenja dnevnog reda, ne može i predlagač zakona i on neće moći braniti zakon, a Vlada može da Zakon o dnevnom redu brani ili ne brani, može da ga povuče ili da ga tako da to što je na dnevnom redu, ako ne bude predstavnik Vlade nećemo ga razmatrati, ali proširenje dnevnog reda može svaki poslanik jer je ustavna kategorija Predlog zakona da predloži, ali ga ne može braniti kad nije njegov zakon, da raščistimo tu situaciju, predlagač može da ga povuče i da time riješi. Svaki zakon koji je u proceduri, koji ima ustavni osnov možete predložiti da bude na dnevi red bez obzira što nijeste predlagač, to je samo dnevni red. Možemo li glasati sada o predlogu kolege Simovića.

Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam. Glasala su 44 poslanika i Predlog zakona o visokom obrazovanju biće sastavni dio predloga dnevnog reda.

Idemo na zakone kolege Vukčevića.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

U članu 93 Poslovnika, ja mislim da mi je ovo ko zna koji put da Vas posjećam na to, je propisano da Zakonodavni odbor većinom ne definiše da je zakon usaglašen sa Ustavom i sistemom Skupština se izjašnjava prvo o ustavnom osnovu pa tek nakon toga se može staviti na glasanje uvrštavanje u dnevni red. Imamo izvještaj o razmatranju ovog Predloga zakona o visokom obrazovanju gdje piše da Predlog zakona nije dobio potrebnu većinu i ono što moram da naglasim način na koji je definisan izvještaj malo uobičajni, jer se obrazlaže ova potreba koja je očigledna danas da Klub DPS-a ovo predlaže, jednim pasusom koji nije uobičajan, a to je da se objašnjava da stručna služba nije imala primjedba, a eto i on nije dobio većinu samim tim nije definisano da ima ustavne osnove i zakonodavne, i usklađenost zakonodavog sistema.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Zakonodavni odbor nije dao podršku i zbog toga ga ja nijesam uvrstio u dnevni red. I tu sam poštovao našu veću ustaljenu poslaničku praksu kao što vidimo ona je već više godina i dobra, dobar način da poštujemo naše odbore i da njihovo mišljenje uvažimo do utvrđenja dnevnog reda, ali nema konstatacije da nije ustavan, da bi mogli da otvorimo izjašnjenje ustavnosti, i čak je podnio amandmane na taj zakon Ustavni

odbor. Ustavni odbor da bi utvrdio neustavnost mora da obrazloži, nije obrazložio, tu je predsjednik odbora ali nijesam vidio konstataciju da nema ustavnog osnova, nemamo konstataciju da nema političku podršku na odboru, što ja mislim da je dozvoljeno da nema političku podršku, na odborima bi trebalo da se izjasni sa ustavnim djelovima, ali ne može biti nepolitičko tijelo.

Izvolite.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Znači, kao što stoji u izvještaju, Odbor je razmatrao i ovaj predlog zakona i od vaše službe nijesmo imali nikakvu primjedbu što se tiče ustavnosti.

Oni članovi odbora koji su diskutovali nisu osporavali ustavnost, jesu samo neusklađenost sa pravnim sistemom. Čak i oni koji su to rekli da ih sada ne pominjem, da ne bi izazvao lavinu replika su to kazali tek u drugom javljanju, znači nakon glasanja.

Nije prvi put da se na našem Odboru ne glasa, kao član Odbora, kao pravnik, nego se glasa politički. Znači, naš Odbor kao i većina odbora mali plenum ili plenum u malom, a što se tiče ovog drugog dijela, ja mislim da je koleginica Jonica u pravu da smo kada Odbor ne usvoji predlog zakona da se plenum izjašnjava o ustavnosti. Imali smo nekoliko puta tu situaciju. Čini mi se jedan zakon je bio vaš, kada sam ja bio protiv na Odboru, pa ste vi likovali i tamo ste bili i rekli evo plenum je, je li tako bilo, ars memorije sjećam. Mada je trebalo glasati o tome, mada mislim da bi stav bio isti.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI RANKO KRIVOKAPIĆ:

Dosta je bilo rečenica. Nema konstatacije na ustavnosti i nema potrebe da se glasa o nečemu što ne možemo glasati, nemamo predlog da glasamo.

Idemo na zakone već sam rekao, a konstatovao sam 44 mislim da je bilo.

Zakon o porezu na dodatnu vrijednost. Izvolite.

Znači, ponavljam da znamo šta glasamo. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Takođe želim da kažem da Klub SNP-a ne može podržati uvrštavanje ovog predlog akta u dnevni red, bez obira što postoji potreba da se definiše do kraja oblast igara na sreću, iz dva razloga.

Jedan razlog je što ćemo tek u ponedjeljak na matičnom odboru raspravljati o tom predlogu akta i on je formalne prirode kako bi smo ispoštovali praksu koju smo imali i kod drugih predloga akta. Drugi razlog je suštinske prirode. Ja sam o tome govorio sa predlagačima, da bi paralelno sa raspravom o ovom predlogu zakona, gdje bi se vratilo staro rješenje o tome da nema PDV-a na igre na sreću, to ne poznaje ni jedan sistem u Evropi, morali da istovremeno promijenimo Zakon o igrama na sreću i uvedemo dodatno oporezivanje kako bi smo anulirali efekte ovog predloga akta.

Dok se ne napravi taj dualizam, dok ta dva akta ne budu išla istovremeno, mislim da ulazimo u zonu da radimo isto ono što smo uradili kada smo se izjašnjavali ovdje o Zakonu o PDV-u.

Tako da iz tog razloga, Klub poslanika SNP-a neće učestvovati u izjašnjavanju o ovom predlogu zakona.

PREDSEDAVAJUĆI RANKO KRIVOKAPIĆ:

Razumio sam. Ali, ako Vlada griješi, pitanje je da li treba i mi da griješimo.

Ovo Vlada griješi što nije Zakon o igrama na sreću još usvojen i Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, ali to je njihova greška, ovo je naša greška i možemo ispraviti to time što ćemo mi predložiti ta dva zakona ne čekajući Vladu.

Izvolite, kolege poslanici, jednako ste predlagači kao Vlada.

Sada možemo glasati o zakonu.

Ja sam pokušao da budem neutralan. Izvolite, predložite zakone stavićemo ih na dnevni red, ne moramo da čekamo Vladu, to je po dva člana, nema tu mnogo posla.

Imamo vremena, imaćemo još jednu sjednicu posvećenu izvještajima Anketnog odbora, pa izvolite predložite ta dva zakona.

Glasamo o predlogu kolege Vukčevića i Jelića o predlogu zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Izvolite, da se i ovo uvrsti u predlog dnevnog reda.

Hvala vam. Čekamo 41. glas da bi imali kvorum, da bi glasanje mogao proglasiti vazećim, ovako je nevažeće glasanje. Moraćemo čekati kvorum. Ponovićemo glasanje. Izvolite. Poništavam glasanje.

Mogu li zaključiti glasanje? Ako nemamo kvoruma moramo prekinuti sjednicu.

Dajem pauzu dok se ne sakupi kvorum da bi mogli odlučivati, 15 minuta pauze. Hvala vam.

- pauza -:

Poštovane kolege,

Ima li neko novu političku činjenicu oko Predloga zakona o dopuni Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Predlagač, ostajete pri predlogu?

Kolega Vukčeviću, izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Ja želim da saopštim da je naša namjera bila prije svega da ispravimo grešku koju nije napravila Demokratska partija socijalista, koju ste vi napravili, ne mislim vi personalno, nego ostali poslanici, glasajući za amandmane koji su sistemski narušili jednu oblast sa ciljem da se zaista ova oblast definiše i uredi na način koji je to moguć, prije svega, izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću, Zakona o koncesijama i Zakona o porezu na dohodak građana.

Naša je intencija bila upravo da sistemskim pristupom riješimo ovaj problem, i da, prije svega, uzmemo u ozbiljno razmatranje inicijativu koju su pokrenuli 18 hiljada i 340 građana, koji su svojim potpisom ukazali na nešto što nije sistemski i nešto što zaista predstavlja ograničenje u razvoju jedne tako važne djelatnosti sa aspekta, prije svega, humanitarnih aktivnosti koje se finansiraju iz ovih poslova.

Vi nećete danas glasati i ne želite da glasate za ovaj predlog zakona. Siguran sam da ćete to uraditi za nekoliko dana kada budemo govorili o paketu ovih rješenja, uključujući i ovaj zakon kojim će se ova problematika riješiti, tako da mi ne odustajemo od ovog zakonskog rješenja, ali predlažemo da se ovaj zakon uvrsti u dnevni red za

sljedeću sjednicu Skupštine i da na taj način riješimo ovaj problem. Nadamo se da ćemo tada imati podršku svih, da ovu grešku koja je napravljena, ponavljam ne greškom koju su uradili poslanici Demokratske partije socijalista nego su to uradili drugi poslanici. Priznajem da je ljudski griješiti, ali isto tako ljudski je i da ispravimo zajednički greške koje mogu da utiču na sistemsko rješavanje nekih problema. Zapravo, to je jedini motiv zbog čega smo željeli da ovaj zakon bude na dnevnom redu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na pomoći. Čuli smo da postoji volja, provjerićemo je kod sazivanja sljedeće sjednice, tako da hvala na političkoj pomoći DPS-a da izađemo iz ovog proceduralnog ćorsokaka, politički i pravno nije nego je proceduralni. Hvala na pomoći Klubu poslanika DPS-a, tako da ne glasamo. Zato ide sljedeći predlog za dopunu dnevnog reda, a to je Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju. Izvolite. Takođe, kolega Jelić i Vukčević.

Hvala vam. Glasao je 51 poslanik, 43 za, tri protiv, pet uzdržanih. Konstatujem da je ovaj zakon sastavni dio Predloga dnevnog reda za 10. sjednicu.

Idemo na predlog kolege Gošovića. To je, takođe, penzijsko-invalidsko osiguranje, ali drugi tip normi koje se ovdje traže. Ako se ne varam, traži se odmrzavanje penzija. Izvolite.

Hvala vam, poštovane kolege. Glasala su 53 poslanika, 16 za, osam protiv, 29 uzdržanih. Ovaj zakon nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na Predlog zakona kolege Damjanovića o amnestiji lica, pa onda redom, pravna formulacija je dosta duga.

Hvala vam, poštovane kolegice i kolege. Glasao je 51 poslanik, 44 za, dva protiv, pet uzdržanih. Konstatujem da je ovaj zakon postao sastavni dio Predloga dnevnog reda za 10. sjednicu.

Ako se ne varam, više nemamo ništa da glasamo pojedinačno, ali imamo u cjelini dnevni red, u koji su uvršteni tri predloga Vlade po skraćenom postupku, Predlog zakona o visokom obrazovanju, Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju, predlagač Jelić, Vukčević, i amnestija predlagač Damjanović. To je kompletan dnevni red.

U tom zbiru ga stavljam na glasanje. Izvolite.

Hvala vam, poštovane kolegice i kolege. Glasalo je 44, svi za bili za. Konstatujem da smo usvojili dnevni red za 10. sjednicu. Eto, malo pauze, ali smo došli do jednoglasnosti, što je napredak.

Idemo na **Predlog zakona o elektronskim komunikacijama** kao prvu tačku, a dobićete dnevni red koji je sa dopunama koji će ići pri kraju dnevnog reda u zakonskom dijelu. Ministar i potpredsjednik Vlade je bio vrlo strpljiv. Kao nekadašnji parlamentarac u nekom drugom parlamentu, a i u ovom je bio na početku, vidio je kako ide procedura i kako se dogovaramo do kraja do konsenzusa.

Želite li uvodno obrazloženje? Želite. Poslije ovoliko čekanja sasvim sigurno. Potpredsjednik Vlade i ministar za informaciono društvo i telekomunikacije, Vujica Lazović.

VUJICA LAZOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Uvažene dame i gospodo poslanici, u pitanju je jedan veoma značajan i, kao što vidite i sami, opsežan zakon. Nećete mi zamjeriti ako u uvodnom izlaganju uzmem malo više vremena nego što je to Poslovníkom predviđeno.

Zakon o elektronskim komunikacijama koji je u prethodnom periodu bio važeći, koji je usvojio Parlament Crne Gore, bazirao se na regulativu Evropske unije koja je bila donijeta 2002. godine. Da podsjetim, mi smo taj zakon donijeli 2008. godine. U međuvremenu, 2009. godine značajno je promijenjena regulativa Evropske unije sa velikim naglaskom na pojednostavljenje procedure, na liberalizaciju. To je bio dominantni motiv da mi idemo sa novim zakonskim rješenjem koje je, u skoro svoj cjelini, u potpunosti usklađeno sa novim standardima, odnosno sa novom regulativom Evropske unije. Ono što je naš primarni cilj bio sa ovim zakonom jeste da ubrza razvoj elektronskih komunikacionih mreža i usluga, da se obezbijede uslovi za zdravu konkurenciju na tržištu, da se omogući otvoren i ravnopravan pristup mrežama i uslugama elektronskih komunikacija, da se podstakne efikasnost, ekonomičnost i uvođenje novih tehnologija i usluga u ovom sektoru, da se obezbijedi efikasnija zaštita interesa korisnika usluga elektronskih komunikacija, da se, takođe, stvore uslovi za pružanje i poboljšanje komunikacione usluge univerzalnog servisa u Crnoj Gori sa sniženim cijenama i većim kvalitetom. Svakako, cilj je bio i da se obezbijedi racionalno korišćenje ograničenih resursa, radiofrekvencija, numeracija i adresa. Bilo je i drugih ciljeva koje smo u obrazloženju ovog zakona posebno naglasili.

Ono što bih ovom prilikom želio da saopštím jeste da ovaj zakon sa sobom nosi određene novine, a najvažnije su sljedeće. Dakle, nadležnost kod imenovanja i razrješenja Savjeta Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost prelazi u potpunosti sa izvršne vlasti na zakonodavnu vlast. U izmjenama i dopunama prethodnog zakona imali smo to rješenje. Mi smo sada to uključili u ovaj integralni tekst novog zakona. Dalje, isključuje se nadležnost Ministarstva u vršenju nadzora nad Agencijom, imajući u vidu nezavisnost Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Takođe, Ministarstvo više nije drugostepeni organ u postupku izjavljivanja žalbi na odluke Agencije. Naime, na odluke Agencije ubuduće će se korisnici žaliti direktno Upravnom sudu, tako da su odluke agencije konačne, osim u slučaju izricanja privremenih mjera od strane Upravnog suda. Sve ovo čini postupak jednostavnijim, bržim i ekonomičnijim za korisnike. Djelatnost elektronskih komunikacija se obavlja slobodno, po sistemu prijave koja se više ne naplaćuje, a to je princip opšte autorizacije. Fizička i pravna lica radiofrekvencija mogu koristiti na osnovu odobrenja za korišćenje radiofrekvencija koje izdaje agencija na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radiofrekvencija.

Novina u zakonu je i mogućnost da se odobrenje za korišćenje radiofrekvencija može ostvariti osim putem tendera i javnog nadmetanja tzv. zatvorena ponuda i na aukciji sistemom otvorenih ponuda. Imajući u vidu da su frekvencije ograničeni resursi, odobrenje za korišćenje radiofrekvencija agencija izdaje na period do pet godina, a za ekskluzivno korišćenje radiofrekvencija na teritoriji Crne Gore najduže do 15 godina. Odobrenje za korišćenje brojeva ili adresa izdaje se na period koji ne može biti duži od deset godina, budući da su i ovo ograničeni resursi.

Predlogom zakona uvodi se i harmonizovani evropski broj ... 116 za socijalne i humane svrhe, za nestalu djecu. Pozive prema brojevima iz numeričkog opsega 116 korisnici ostvaruju bez nadoknade, s tim što nadoknadu za te pozive plaćaju službe koje

plaćaju usluge putem brojeva iz numeričkog opsega 116, a u skladu sa ugovorom zaključenim sa operatorom. Takođe, razrađena je i upotreba jedinstvenog evropskog broja za pozive u hitnim slučajevima 112, kojim je ovim zakonom obezbijeđen jednak tretman kao i za ostale brojeve hitnih službi. Predlogom zakona propisuju se i odredbe koje značajno unapređuju zaštitu interesa korisnika. Želim u tom smislu da naglasim da je operator dužan da pribavi saglasnost agencije na opšte uslove pružanja usluga trideset dana prije početka njihove primjedbe, kao i da ih nakon dobijanja objavi na svojoj internet stranici i u najmanje dva dnevna štampana medija koji se distriburiraju na teritoriji Crne Gore, kao i da ih učini dostupnim bez naknade na zahtjev korisnika u štampanoj formi u svim poslovnicama ili na drugi odgovarajući način.

Takođe, operator je dužan da korisnicima dostavlja besplatno obavještenje putem telefonskog poziva ili SMS-a ako dođe do potrošnje iznad prosjeka potrošnje pretplatnika, da vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima. Takođe operator je dužan da dostavi stanje trenutne potrošnje koja nije starija od šest sati, a za komunikaciju ostvarenu u romingu u posljednja 24 sata. Ovim zakonom je takođe propisana novina u odnosu na važeći zakon u vođenju kvaliteta usluga i odgovornosti operatora za pružanje usluga, parametri kvaliteta, način njihovog mjerenja i objavljivanja i rokove za njihovo dostavljanje propisuje agencija. Zbog velikog broja žalbenih postupaka primijenili smo modul kaznenih odredbi koji predviđa kažnjavanje operatora novčanom kaznom od 1 do 10% ukupnog godišnjeg prihoda. S tim u vezi vodili smo računa i stavili smo akcenat na zaštitu potrošača u dijelu članova koji se tiču tačnog obračuna pružanja usluga. Takođe i ukoliko operator ne koristi mjerne jedinice u skladu sa zakonom koji uređuje sistem mjernih jedinica u Crnoj Gori za mjerenje obima pruženih javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga kao i obavezu operatora da u ponudu mora da uključi najmanje jedan paket u kome će za obračun pruženih usluga koristiti ostvareni obim saobraćaja, i to za obračun obima ostvarenog poziva koristiti jedinični vremenski interval jedna sekunda, a za obračun količine prenešenih binarnih podataka obračunsku jedinicu jedan kilobajt. Značajno je unapređenje zaštite elektronskih komunikacija u smislu obezbjeđenja sigurnosti integriteta mreže kao i sigurnosti i povjerljivosti ličnih podataka na elektronskim komunikacionim mrežama. Operatori su dužni da vode evidenciju o povredi ličnih podataka i obavještavaju nadležne organe o istoj, osigurana je povjerljivost komunikacija. Ovo se odnosi na sadržinu komunikacije, podatke o korisniku, podatke o saobraćaju i lokacijama koji se odnose na komunikacije i neuspješno uspostavljene komunikacije. Operator je dužan da obezbijedi uslove zakonskog presretanja komunikacije u cilju zaštite nacionalne bezbjednosti.

Dakle, jedan značajan zakon koji reguliše jedno izuzetno značajno tržište.

Želim da iskoristim priliku na kraju da se zahvalim na kooperativnom pristupu na sjednicama odbora i da se zahvalim podnosiocima amandmana, iako ih uglavnom nijesmo prihvatili, ali to je bio možda prostor da još jedanput testiramo predložena rješenja.

Zahvaljujem, predsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, potpredsjedniče Lazoviću.

Otvaram raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Na Kolegijumu je dogovoreno da oko ove tačke dnevnog reda raspravljamo nekih sat vremena, po jedan iz kluba, ako klub ima interes, može i još neko da se uključi i mimo toga jednoga predstavnika.

Idemo dalje redom, klubovi, ako se slažete.

U ime kluba Demokratske partije socijalista govoriće Zoran Vukčević, rasprava u trajanju od pet minuta. Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolege, potpredsjedniče Vlade Lazoviću,

Predlog zakona o elektronskim komunikacijama zaista predstavlja novi izazov i on je prije svega usmjeren ka tome da se obezbijedi primjena regulatornog okvira Evropske unije iz 2009.godine i na taj način da se obezbijedi ukupni razvoj ove oblasti u Crnoj Gori. Ono što je posebno važno to je da se dodatno obezbijede uslovi kako bi lakše ušli i drugi operateri na tržištu komunikacija. Mislim da je to izuzetno važno i sa aspekta ukupne liberalizacije u sektoru elektronskih komunikacija što će prije svega imati koristi građani, na taj način će se uticati na to da će ukupne cijene biti niže. To je dobra orijentacija kada je u pitanju i ovaj zakon, koji takođe omogućava da se u sektoru elektronskih komunikacija ubrza razvoj elektronskih komunikacionih mreža i usluga i da se uvode nove tehnologije i nove usluge što će takođe značajno doprinijeti unapređenju ukupnog servisa za građane.

Mislim da je posebno važno to što se ovim zakonom dodatno utiče na to da se poštuju tehnički propisi i standardi za korisnike, odnosno za preduzeća koja se bave ovom djelatnošću, to je nešto što treba da unaprijedi ukupan servis kada je u pitanju ova oblast. Precizno su definisana prava korisnika i obaveze operatera. Ono što je posebno važno za mene to je da se povećava nivo obaviještenosti korisnika o svim pitanjima u vezi korišćenja elektronskih komunikacija, što nažalost do sad nije do kraja ispoštovano, nije do kraja urađeno kada su u pitanju neki od operatera. Upravo cilj ovog zakona bio je prije svega da se stvore uslovi za utvrđivanje strateških ciljeva Crne Gore u oblasti elektronskih komunikacija da se obezbijedi primjena standarda i da se takođe obezbijede uslovi za primjenu najbolje prakse koje se koristi u zemljama razvijenijim nego što je to Crna Gora i da se domaća zakonska regulativa usaglasa sa standardima Evropske unije u ovoj oblasti.

U obrazloženju ovog zakona navedeno je da je on djelimično usaglašen sa najvećim dijelom pravne regulative Evropske unije i da pojedine odredbe možda nijesu do kraja dovedene na nivo koji bi bio usmjeren ka tome da se obezbijedi striktna primjena regulative Evropske unije. Tu prije svega mislim, kada je u pitanju nezavisnost regulatora, da su amandmani koje smo kolega Jelić, koleginica Kovačević i ja predložili upravo išli ka tome da se stvore uslovi da regulator bude nezavisan i da on sa svog aspekta preuzme potpunu odgovornost kada je u pitanju ova djelatnost. Tu prije svega mislim na sporazum koji je tačno propisan od ugovorne strane, moraju jačati saradnju mreže elektronskih komunikacija i srodnih usluga sa krajnjim ciljem usvajanja akcija u ovom sektoru od strane Crne Gore. Crna Gora koja je potpisala, odnosno usvojila taj zakon, bilo je predviđeno u roku od tri godine da se ispoštuju kompletne sve zakonske regulative. Međutim, ovim zakonom baš do kraja nije to urađeno.

Takođe, kada je u pitanju usaglašavanje sa svim detaljnim dijelom koji se tiče regulative Evropske unije, posebna pažnja kada je u pitanju nezavisnost regulatora je usmjerena ka tome, iako postoje neke mjere koje je Vlada preuzela. Prije svega mislim na dio koji se tiče prihoda koji ostvari Agencija, da mora da ga prenese u budžet, zatim da može da odloži izvršenje odluka Agencije do pravosnažne sudske odluke ili da Agencija nema mogućnost nadzora nad čitavim sektorom elektronskih komunikacija. To su neki od elemenata koji ugrožavaju ovu nezavisnost. Takođe, smatram da je potrebno urediti još neke druge odredbe ovog Zakona, koje takođe nijesu usaglašene sa glavnim elementima regulatornog okvira Evropske unije za oblast elektronskih komunikacija i da ponekad u nekim tim rješenjima nije baš precizno tumačenje ili se može dozvoliti da imamo slobodno tumačenje kada je u pitanju neka od tih odredaba. Posebno mislim na onaj dio u zakonu kojim je predloženo dupliranje određenih aktivnosti, prije svega kada su u pitanju aktivnosti koje se odnose na sprečavanje sukoba interesa, javno-pravnog ograničenja svojine, jer je ta oblast definisana drugim zakonskim rješenjem. Po mom mišljenju apsolutno ne postoji potreba da se i ovim zakonom posebno ta oblast tretira, upravo samo dio koji se tiče komunikacija, a tu oblast smo definisali drugim sistemskim zakonskim rješenjima i treba na taj način to postaviti, mislim da u ovom zakonu ovaj dio je prije svega usmjeren ka tome da se duplira. Dobili smo neposredno prije početka ove tačke dnevnog reda i mišljenje Vlade kada su u pitanju ovi amandmani tako da ćemo se u daljoj proceduri izjasniti, kada budu na dnevnom redu amandmani koje smo podnijeli moje kolege i ja.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Vukčeviću.

Kolega Aleksandar Damjanović u ime Kluba socijalističke narodne partije, a neka se pripremi kolega Damir Šehović u ime Kluba socijaldemokratske partije. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani ministre Lazoviću, pomoćnice ministra,

Dakle, nakon punih pet godina smo u prilici da raspravljamo novi Zakon o elektronskim komunikacijama, i svakako ću reći ono što često kažem, kada raspravljamo sistemske zakone, da je bilo dobro da smo imali jednu ozbiljnu analizu načina na koji je primjenjivan sadašnji Zakon.

Podsjetiću, da smo ga imali još 2000. godine, da su 2008. godine potvrđene neke stvari u dakle, važećem Zakonu poput analize tržišta, univerzalnog servisa, demonopolizacije tržišta i nažalost, svjedoci smo da nakon 13 godina, odnosno pet od kada imamo važeći zakon smo veoma malo uradili u tom smislu. Da li su razlozi bili to što je nekad sektor telekomunikacija bio u Ministarstvu saobraćaja, pa je onda preuzet i formirano novo ministarstvo, zato što nije bilo kadrova itd? Vlada je ta koja je trebala da bude odgovorna u tom dijelu i ona je trebala ovdje da nam da izvještaj, odnosno da nam da informaciju kako je primjenjivan Zakon. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet i Parlament je napravio svoj dio posla. Mi smo u martu 2011. godine imali i konsultativno saslušanje stanja u oblasti telekomunikacija sa osvrtom na sprovođenje zakona. Tačno dvije i po godine od kada je zakon donesen i uz učešće svih zainteresovanih, dakle, od

operatera preko NVO sektora, univerziteta, smo obavili jednu interesantnu raspravu, gdje smo donijeli i ocjene i stavove. Nažalost, kao i mnogo puta do sada kada Odbor, odnosno ovaj Parlament donese određene zaključke, imamo veoma malo od toga primljeno od strane Vlade. Dakle, ovdje smo govorili o Strategiji 2006-2011. koja nije bila primijenjena kako treba, rađena je nova, nije uvažila dakle, ove ocjene i stavove. Ovdje smo govorili o tome da se kasnilo sa uvođenjem univerzalnog servisa. Ovdje smo govorili o problemima koji su bili u radu Agencije, koji i dalje "vise", a to je onaj "dajbabski" centar koji je višestruko što se tiče sredstava i rokova probijen, i naravno, nadam se da će ili Državna revizorska institucija ili neke druge institucije povesti računa o tome. Kupoprodaja poslovnog prostora za Agenciju takođe nije riješena itd, itd. Dakle, trebalo je malo voditi računa i o onome što se ovdje u Parlamentu i zvanično usvoji, kako bi Vlada i u odnosu na ovu strategiju i ovaj zakon koji je predložila imala to u vidu.

Ne poštuju se osim stavova odbora, odnosno Parlamenta i zaključaka ni zaključci koje Parlament donese zajedno sa Državnom revizorskom institucijom. Konkretno ovdje govorim o ključcima koje smo usvojili kada smo razmatrali Završni račun budžeta za 2010. godinu. Čitam citat "Državna revizorska institucija je mišljenja da bi bilo racionalno da se nakon usvajanja novog zakonskog okvira koji definiše razvoj elektronskih medija u Crnoj Gori i komunikacija u narednom periodu izvrši konvergencija, odnosno spajanje ove dvije agencije, Agencije za elektronske komunikacije i Agencije za elektronske medije". Ovo iz razloga racionalnosti manjih troškova, sistemskih rješenja, kako radi jedan broj država u Evropi. Naravno DRI tu navodi, a Parlament ove zaključke podržava koji su razlozi za to, i mogu samo da kažem da je to izgleda nemoguća misija. Nemamo to u ovom Predlogu zakona. Možemo naravno, djelovati amandmanski, vidjećemo, a to je ozbiljan pristup, spajanje ove dvije agencije i ne samo ove dvije agencije, jer koliko imam informaciju, oni čak ne mogu da se dogovore da sjede u istoj zgradi, a kamo li o tome, ko će biti direktor te velike Agencije i kako će se raspoređivati rukovodeća mjesta.

U odnosu na neke stvari koje su suštinske to su, da govorimo o tržištu telekomunikacija vrijednih nekoliko stotina miliona evra godišnje, da govorimo o monopolizovanom tržištu naročito u fiksnoj telefoniji i Internetu, da govorimo o oligopolu u mobilnoj telefoniji, da govorimo o stotinama miliona evra iznijetih iz ove države, preko majki firmi, jer samo na tržištu mobilne telefonije imamo tri državna operatera stranih država koji dijele profit. Da govorimo o tome da je sprovođenje sadašnjeg zakona koji je imalo mehanizme od strane Ministarstva i Agencije bilo takvo, da nije demonopolisalo ovu strukturu. Neću ulaziti u uzroke. Možemo u nekoj ozbiljnijoj priči. Vidjećemo da li će biti amandmanskog djelovanja, ali su monopoli zadržani. Ne plaćamo ni malo jeftine usluge. Imamo vezivanje jednih usluga sa drugim, pretplata sa na fiksnu telefoniju, sa servisima koji se pružaju Extra tv itd, itd i nemamo dakle, pomaka.

Oko univerzalnog servisa, podsjetiću samo, da je lošom primjenom zakona, kašnjenjem od strane Agencije proćerdano tri miliona evra koja su mogla biti ušteđena od operatora i iskorišćena za socijalnu zaštitu u oblasti telekomunikacija. Ništa od toga. To je valjda i ako dozvolite još minut, dva, bitna je tema, to je valjda i razlog zašto operateri bez pogovora, odnosno sa veoma malim prigovorima plaćaju naknadu, jer su valjda dobili na ovom univerzalnom servisu. Interesantna je priča o univerzalnom servisu i neka to bude ovako da se malo relaksiramo svi ovdje, i dalje se pominju

volšebne telefonske govornice kojih odavno nema u Crnoj Gori. Možda da se o tome malo progovori.

Oko pojedinačnih rješenja. Rekao sam, to ću ponoviti ovdje u plenumu na Odboru, da ako je Agencija odgovorna Parlamentu i ako Parlament usvaja Izvještaj o radu i Finansijski izvještaj, onda istakao što to radimo kod Agencije za nadzor osiguranja moramo da mi odobravamo, a ne Vlada. Ako je to tako, onda moramo da imamo odredbu koju imamo od RAE, kod Agencije za energetiku da kad padne ovdje Finansijski izvještaj i Izvještaj o radu koji ste zaboravili, da onda pada i Savjet Agencije. Ako je tako, moramo da imamo do kraja definisane, u članu 16 to nije tako, nažalost predloženog akta, kriterijume za izbor članova Savjeta. I sami znamo kako su obesmišljena dosadašnja zakonska rješenja i kako su birani i izabirani članovi Savjeta Agencije u nekoliko navrata. Ako je tako moramo da imamo do kraja definisan dio koji se tiče univerzalnog servisa, da ne prepuštamo više pravilnicima o radu, odnosno neradu nadležnih institucija, o tome hoćemo li naplatiti ili nećemo ono što bi trebalo da se naplati već da definišemo neki fond univerzalnog servisa. Ako je tako, trebalo bi da imamo mnogo homogeniji nadzor nad vršenjem ovog zakona, jer nadzor vrše i inspektori iz Ministarstva i inspektori Tržišne inspekcije shodno Zakonu o zaštiti potrošača. Čini mi se da će doći do preklapanja nadležnosti, a i ovako smo svjedoci da naemamo administrativne kapacitete, nažalost i u ministarstvima i u inspekcijama da do kraja sprovode nadzor nad ovim zakonom. Govorimo o nekoliko stotina miliona evra i čini mi se da s obzirom na način kako smo sprovodili sadašnji zakon i na rješenja koja nijesu mnogo odmakla u ovom zakonu nemamo garancije da ćemo imati demonopolizovano tržište i da će država Crna Gora imati koristi od ovoga sektora.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Šehoviću, imate riječ, nakon Vas kolega Mladen Bojanić u ime Pozitivne Crne Gore.

Izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče Parlamenta.

Ministre Lazoviću, poštovane kolege,

Dozvolite mi da u ime Socijaldemokratske partije napravim veoma kratak osvrt na Predlog zakona o elektronskim komunikacijama i da iznesem par konstatacija koje smatram važnim saopštiti u ovom visokom domu.

Kao što je ministar u svom uvodnom izlaganju već saopštio, važeži Zakon o elektronskim komunikacijama je donesen 2008. godine i donesen je saglasno važećem regulatornom okviru Evropske unije koji je usvojen 2002. godine. Taj regulatorni okvir je u međuvremenu promijenjen, značajno unaprijeđen kada je riječ o toj regulativi i samim tim se i javila potreba za usvajanjem novog Zakona o elektronskim komunikacijama koji je upravo na dnevnom redu.

Tematika koju tretira Zakon o elektronskim komunikacijama je više nego važno, iz prostog razloga što skoro 10% ukupan iznos koji se okreće u ovoj oblasti je 10% GDP-a, što znači da oko 300 miliona eura je zapravo ukupan nivo saobraćaja koji,

koliko je teško ovo tržište i sama ta činjenica je dovoljan razlog da se ozbiljno pozabavimo ovom tematikom.

Naravno, danas bih veoma rado govorio o tome na koji način i šta bismo mi u Parlamentu mogli da uradimo i kako bismo se mogli pozabaviti ukupnim dobitcima koji se ostvaruju od strane kompanija koje posluju u ovoj obalsti, ali ćemo se složiti da to nije predmet ovog zakona, jer je svima jasno da su tu dobitci ogromni, a da se značajan dio tih dobitaka odliva iz zemlje. I upravo je možda i ovo dobar povod da svi zajedno počnemo da razmišljamo u pravcu kako da spriječimo i da li imamo prostora zapravo da spriječimo štetu koja nastaje kao posledica odlivanja tih dobitaka. Ali, kao što sam malo prije rekao, nije to tematika ovog zakona i zbog toga valja naglasiti nekoliko stvari koje su ovdje važne.

Prva i osnovna stvar koja bi sve nas kao poslanike i predstavnike građana u ovom Parlamentu trebala da interesuje jeste zaštita građana, odnosno korisnika elektronskih komunikacionih usluga. Upravo je to jedna od stvari koja je značajno poboljšana ovim zakonom, iz prostog razloga što se akcenat stavlja na kvalitet usluga koje moraju da nude operateri svojim korisnicima što do sada nije bio slučaj. Do sada je bio slučaj da su korisnici tih usluga morali uredno da plaćaju račune koje bi im operateri ispostavljali, ali nije postojala njihova precizirana obaveza kao što je to sada urađeno da nude tu vrstu usluga sa jednim zavidnim kvalitetom. Upravo je to jedna od stvari koja se poboljšava ovim zakonskim rješenjem, što smatram važnim za istaći.

Druga stvar koja je jako bitna, jeste činjenica da operator do sada nije imao mogućnosti, odnosno nije imao jasnu, preciziranu obavezu da odgovara za štetu koja bi eventualno mogla da nastane korisnicima usled pada sistema ili većih havarija na svojoj mreži, što svakako se ovim zakonom ispravlja i sada je i to normirano na način koji će zaštititi upravo korisnike i svima nama je cilj ovdje da kada razgovaramo o ovako važnim zakonskim tekstima, da vodimo računa o interesima korisnika koje sam upravo pomenuo.

Takođe, sljedeća pozitivna stvar koju ovaj zakon tretira jeste činjenica da se posebna pažnja posvećuje internetu, odnosno kvalitetu interneta koji se pruža, što je jako dobro. Jako dobro iz razloga što internet danas jeste faktički ljudsko pravo i samim tim je neophodno da se jasno precizira kao što je urađeno ovim zakonom i obaveza kvaliteta pružanja ove vrste usluga. Zakon tretira i zaštitu podataka korisnika i obaveze čuvanja podataka na jedan precizniji, kvalitetniji, rekao bih sveobuhvatniji način za zakonsko rješenje koje je sada na snazi, tako da je to još jedan u nizu argumenata koji bi trebao da nas vodi mišlju da bi smo ovaj zakon trebali podržati iz prostog razloga što predviđa čitav niz unapređenja.

Da ne pominjem čitavi niz kaznenih odredaba koje su tretirane ovim zakonskim tekstom, a koje govore o tome da su te kaznene odredbe povećane, odnosno da je nivo kaznene odredbe povećan od eventualne zloupotrebe operatora i zaštitu podataka korisnika i za pospješivanje konkurencije, tako da je to još jedna od stvari koje ovaj zakon tretira i koja je važna za istaći.

Na kraju bih se pozabavio značajnim dijelom zakona koji se odnosi na poslovanje Agencije za elektronske komunikacije. Kao što smo imali prilike da vidimo čitajući ovaj zakonski tekst, a na kraju krajeva i da slušamo uvodno izlaganje ministra Lazovića, ovaj zakon doprinosi većoj nezavisnosti Agencije za elektronske komunikacije, što je na fonu onoga što smo i u obavezi da radimo po osnovu zvaničnih

dokumenata kojih se moramo pridržavati na nivou Evropske komisije. Ministarstvo kao što smo mogli da primijetimo čitajući ovaj zakonski tekst gubi pravo drugostepenog organa i to je ,takođe jedna od stvari koja može da utiče na povećanje nezavisnosti Agencije. Ono što moramo precizirati, vjerujem da će oko toga lako se postići dogovor sa predlagačem zakona i sa svim poslaničkim klubovima, da bi pitanje razrješenja članova Savjeta trebalo tretirati na isti način kao što je to urađeno sa sličnim regulatornim agencijama. Zbog toga vjerujem da ćemo naići na podršku predlagača kada je riječ o preciziranju norme koja govori o razrješenju članova Savjeta, jer smatram da to treba uraditi na način da razlog, jedan od razloga za razrješenje članova Savjeta treba da bude neusvajanje izvještaja o radu i finansijskog izvještaja što vjerujem da je omaškom ispušteno iz zakonskog teksta.

Slažem se sa onim što je prethodno rečeno kada je u pitanju usaglašavanje, odnosno davanje saglasnosti na Statut Agencije za elektronske komunikacije, mislim da i to na jednoobrazan način treba da uradimo i da treba da uradimo na način na koji se ta zakonska rješenja odnose i na ostale regulatorne institucije.

Mislim da bi preciziranje jasnih kriterijuma za izbor članova Agencije za elektronske komunikacije bio dobar korak u pravcu kvalitetnijeg menadžmenta same Agencije, samim tim i kvalitetnijeg rada Agencije.

U svakom slučaju sve su ovo argumenti koje sam prethodno napomenuo, koji govore o tome da će Klub poslanika Socijaldemokratske partije svakako podržati ovaj zakonski tekst i vjerujemo da ćemo u daljoj skupštinskoj proceduri uspjeti da sitnim amandmanskim djelovanjem na zakon otklonimo određene male nedoumice koje su vezane za određene članove zakona i da ćemo na taj način dobiti jedan kvalitetniji zakonski tekst, koji će se u narednom periodu primjenjivati.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Pozivam kolegu Mladena Bojanića da uzme riječ.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Prvo da pozdravim predstavnike medija, naravno i potpredsjednika Skupštine i kolege. Uvijek je za očekivati od opozicije da kritikuje svaki zakon koji dolazi od strane Vlade, ovaj put ću pohvaliti ovaj zakon. Odmah ću reći da imam određene rezerve, s obzirom da neke stvari nisu riješene i mi ćemo amandmanski djelovati, već smo neke amandmane predložili, neke ćemo u toku dana, tako da ukupan utisak i na kraju ćemo vidjeti nakon usvajanja ili neusvajanja određenih amandmana kakav stav ćemo zauzeti, po pitanju zakona.

Sada konkretno da se fokusiram da ne idem priču o tržištu elektrokomunikacijskih usluga i poštansku djelatnost. Fokusiraću se samo na ovaj zakon, konkretno vezano na predlog zakona i pokušaću i prije nego što neki amandmani budu gotovi da ukažem na to što mi u stvari hoćemo i gdje mi smatramo da se ovaj zakon može poboljšati u značajnoj mjeri.

Kao i svaku materiju, tako i zakon zavisi iz kog ugla gledate. Ja ga gledam prvenstveno kao korisnik usluga i mogu da pohvalim dobar dio rješenja koje je ovaj zakon ponudio u smislu u svrhu zaštite korisnika usluga i to svakako da podržavamo. Međutim, imamo jedan dio koji ćemo pokušati amandmanski da poboljšamo, a to je vezano za nadzor nad sprovođenjem ovog zakona. Takođe, zavisno kako gledate sa političke strane, ako gledam kao poslanik, kao neko ko učestvuje u radu ove Skupštine, a ova Skupština je osnivač Agencije, odnosno tijelo koje odlučuje o organima i o radu Agencije, znači u naše ime radi sve te poslove, smatram da postoji prostor da se i to poboljša u dijelu odgovornosti, profesionalnosti i stručnosti tih lica, pa bih ovako nekoliko konkretnih stvari rekao koje se tiču direktno zakona. Kolega Damjanović je to pomenuo, da malo šire obrazložim, nelogično je da Agenciji saglasnost na Statut daje Vlada jer je Skupština ta koja je nadležna za rad, odnosno ona kontroliše i nadzire rad Agencije i a vjerujem da je to nekom greškom ili zaostavština, negdje preskočeno. Neću da vjerujem da je to namjerno, jer ne znam zašto bi Vlada dala saglasnost na statut Agencije, a sve ostalo je u nadležnosti Skupštine. Vjerujem da ćemo to ispraviti.

Takođe, još jednom da ponovim, to nam je jako bitno, insistiraćemo na tome da organe Savjeta, znači članove Savjeta, predsjednika, izvršnog direktora, odnosno za njihov izbor bude odlučujuća njihova stručnost, profesionalnost, znanje i odgovornost time čime se bave i kako odgovaraju zadacima koje stavimo pred njih. Jasne su njihove nadležnosti, nije jasna njihova odgovornost u smislu da možda smo i mi u nekom sazivu nešto propustili. Nejasno je dato kako se biraju članovi, šta moraju da ispune, koje kriterijumi i tako ćemo amandmanski to pojasniti i dati jasno uslove koje moraju da ispune članovi Savjeta i izvršni direktor, a ne da ostavimo sve na volju poslanicima.

Takođe, to je već bilo riječi da podržimo. Naravno i mi podržavamo da izvještaj o radu povlači razrješenje članova Savjeta, a ne samo finansijskog plana. Jedan takođe interesantan detalj sam primijetio, nije Vlada dosljedna kada mijenja zakone a ti zakoni tretiraju određene regulatorne agencije, ovaj put je Centralna banka u pitanju. Podsjetiću vas, prije neke tri godine, Zakon o Centralnoj banci je donešen, tada je Vlada tumačila s obzirom da je novi zakon da se mora unijeti odredba da se ponovo, odnosno da se vrši reizbor svih članova Savjeta. Ovaj put nije odlučeno na taj korak nego je dao predlog da postojeći članovi Savjeta Agencije ostanu na mjestima na kojima jesu. Smatram da to nije dosledno, nije ispoštovana doslednost, i sada da ja budem malo sumnjičav. Meni je to jasno ali mislim da se radi o tome da se zakon crta prema pojedincima, onima koji ne odgovaraju zakon će da tretira da moraju da se ispočetka svi biraju, a oni koji su bliski, e njima ne mora, njih ćemo da ostavimo odredbom zakona da ostanu do kraja svog mandata.

Protiv smo toga i dali smo amandman da se to promijeni.

Takođe, mislim da treba redefinisati nadzor. Imamo stavku, odnosno odredbe, mislim da su date, imamo inspekcijski nadzor u okviru Uprave za inspekcijske poslove i imamo stručni nadzor u okviru Agencije. Smatramo prvenstveno u cilju korisnika usluga da je bolje, lakše, efikasnije objediniti te dvije funkcije, odnosno da neko ko smatra da je oštećen u bilo kakvom poslovanju, koristeći bilo kakve usluge iz oblasti telekomunikacija, da mu je puno jednostavnije da se obrati jednom nadzornom tijelu, a to je svakako u ovom slučaju bi se moralo izmisliti svi ti poslovi da se rade u Agenciji, i da se zna da je jedno lice odgovorno ili više, ili organ koji je odgovoran da postupi po tim žalbama, ovako se bojim, ovako kako je predloženo, da je prilično komplikovano da

jedni vrše inspekcijski nadzor, drugi rade stručni nadzor, a onda oni moraju da sarađuju, mislim da se to sve rješava, imam uporedna iskustva, imam iskustva iz Hrvatske, koja je to objedinila, preuzela je i zaposlene i sredstva iz Uprave za inspekcijske poslove, i naravno, obuhvatila obadrije te djelatnosti i nadzor stručni i inspekcijski da radi pod jednim krovom.

Smatramo, i tu smo dali amandman, i vjerujemo da će biti na kraju ipak razumijevanja, i od strane, eventualno od Vlade, ako ne od Vlade, ono vjerujem od poslanika, jer mislim da je stvarno u interesu korisnika usluga i mislim da su, ne mislim nego sam siguran, išli smo u poboljšanju Zakona a ne u bilo kakvu političku igru. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Na ovaj način smo završili prvi krug učešća u raspravi. Prelazimo na drugi krug, osim ukoliko potpredsjednik sada ne želi da odgovori na neka pitanja. Vaša stvar. U redu.

Kolega Šefkija Murić ima riječ, nakon njega Vasilije Lalošević. Izvolite.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi građani, uvaženi potpredsjedniče Lazović, gospođo Strugar,

Ja ću vrlo kratko pokušati da kažem par stvari vezano za Zakon koji je na dnevnom redu i razumijem vašu namjeru da ste se opredijelili da predložite da se novi zakon donese, zato što uslovi u kojima se odvijaju elektronske komunikacije i era komunikacija zahtijeva da se u potpunosti donese novi zakon.

Reći ću nekoliko segmenata koje ste vi rekli u uvodnom izlaganju, da je jako bitno to što ste u ovaj zakonski okvir stavili i izradu komunikacionih mreža, kod prostornog planiranja. To je jako važno za budući rad i za izgradnju novih komunikacionih mreža, ali je jako bitno naglasiti i reći i imati opasku šta je sa postojećim komunikacionim mrežama, da li imate taj plan u Ministarstvu ili u Agenciji, jer Agencija daje mišljenje na izradu tih planova, pretpostavljam da Ministarstvo daje zadnju riječ. Ako nemate taj plan, onda ne možete i znati sa kojim kapacitetima raspolaže naša telekomunikaciona mreža.

U ranijim slučajevima kod izgradnje telekomunikacionih mreža nije bilo ovo pitanje definisano i jako je važno da u budućoj izgradnji infrastrukturnih objekata se i ovo pitanje tretira kao jedan značajan segment u izgradnji telekomunikacione kanalizacije, odnosno cijevi, kako ih vi drugačije zovete, kako bi, što bi rekli jednim metkom ubili dva zeca. Znači, ne bi se vraćali ponovo da iskopavamo određene površine, a trend u telekomunikacijama nije da iskopavanje nego da se koriste postojeći kapaciteti, odnosno da se na krajevima parica i optičkih vlakana u uređajima poboljšavaju usluge i ono što je trend u svijetu i što građani traže i korisnici.

Ovo što ste rekli za veću valorizaciju instaliranih kapaciteta i pomoć malim operaterima, to svakako vodi u liberalizaciji telekomunikacionih mreža. Jako je važno da tu presudnu ulogu igra agencija, da jednostavno kapacitete koje jedan operater drži, a nisu iskorišćeni, da ih ustupi drugom kako bi se razvila konkurencija. To je dobar pristup

za razvoj konkurencije, jer smatram da je Crna Gora malo tržište telekomunikacija i dosta je tu teško i realno reći da postoji konkurencija i teško je razviti.

Zaštita potrošača, to je onaj segment o kojem je govorio i poslanik Šehović, tu je jako bitno da se daju odriježene ruke Agenciji, da ono kad korisnici potpišu ugovor, da jednostavno mogu da kontrolišu, odnosno da vide šta im se prodaje. To sam pričao i sa koleginiom Strugar, i pošto je ona inženjer elektronike, ona razumije šta sam joj rekao, jer ako prodajete internet onda morate prodati ono što piše u ugovoru. Znači nije cilj da li je mreža pala zbog nekog objektivnog razloga ili je prekid u komunikaciji, jednostavno kvalitet je na prvom mjestu.

Vrlo ću kratko, desetak sekundi, u članu 16 propisali ste posebne uslove i kriterijume za izbor predsjednika i članova Savjeta, i stavili ste posebne uslove gdje ste stavili da članovi Savjeta treba da budu birani iz oblasti elektrotehnike. Mislim da ovu stvar trebate promijeniti, pošto se radi o elektronskim komunikacijama, tu bi trebalo da stoji iz oblasti "elektronike i telekomunikacija", jer elektrotehnika je širok pojam, može tu da dođe neko iz hidroelektrane, a nema veze sa ovim poslovima. Mislim da to nije dobar termin.

O ostalim detaljima nemam više vremena govoriti, to je od prilike ono što sam imao kratko da kažem. Biće rasprave o pojedinostima i onda ćemo se odrediti prema zakonu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Lalošević ima riječ. Nakon njega kolegini Zorica Kovačević. Izvolite.

VASILIJ LALOŠEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Gospodine ministre sa saradnicima, poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore,

Ajmo da vratimo se malo u istoriju ove tematike. Kada je u avgustu 2008. godine donijet Zakon o elektronskim komunikacijama tada je distribucija frekvencija bila oduzeta takozvanom nezavisnom regulatoru agencije za radio difuziju i predata onoj negdašnjoj Agenciji za telekomunikacije, koja je tada uz nove nadležnosti dobila i novo ime - Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. I sjećamo se tadašnje polemike da je njen savjet imanovaala Vlada, i da je na predlog Ministarstva za saobraćaj donešene su frekvencije, došlo je do uzbuđenja javnosti, pogotovo one stručne javnosti i onih ljudi koje je tangirala ova oblast, i tada se, ne stekao utisak, nego su to inostrani faktori, kako mi volimo da kažemo, konstatovali da je praktiči Vlada takvim rješenjima vršila uticaj na dodjelu radio frekvencije i da to nije bilo u skladu sa evropskim standardima.

Mnogo vode je proteklo od te 2008. godine. Danas imamo Predlog zakona o elektronskim komunikacijama, danas imamo i u izjavi gospodina ministra, i neke novine, konkretno vezano za imenovanje i nadležnosti Savjeta, dakle sada to potpada pod Skupštinom. Skupština imenuje predsjednike i članove Savjeta, na osnovu javnog konkursa. Ali, ja bih se osvrnuo na neke stvari koje me u ovom trenutku više interesuju.

Na član 59. bavi se takozvanom digitalnom, odnosno uvođenjem takozvanog digitalnog signala, odnosno govori, ja ću samo podsjetiti našu javnost da je 31.

decembra 2012. godine praktički istekao onaj rok koji smo mi imali da sa takozvanog analognog pređemo na digitalni TV signal. Produžen je rok do 17. juna 2015. godine, a svim emiterima koji su podnijeli zahtjev za produženje i regulisali obavezu produžen je i taj rok. Toliko o tome, da čisto znamo i da ne zaboravimo da smo in eke zakone donosili, ali ih na žalost nijesmo primjenjivali, odnosno nijesmo ih implementirali. Čisto da znamo da se sa tim poslom kasni i da je rok 17. jun 2015. godine.

Član 81 bavi se takozvanim univerzalnim servisom i univerzalni servis u smislu ovog zakona, ne bih ulazio sad u teorij sko objašnjenje svega onoga, jer on predstavlja skup elektronskih i komunikacionih usluga propisanog kvaliteta, ali se i ovdje postavlja pitanje i ne bi bilo loše da odgovorite gospodine ministre, dokle smo stigli sa cjelokupnim procesom uvođenja takozvanog univerzalog servisa, da li ima boljitaka? Prošli put kada smo raspravljali na ovu temu podaci nijesu bili baš zadovoljavajući i govoril su da se taj univerzalni servis, što bi rakao naš narod, nije baš primio. Ima jedna oblast koja, ili što sam frešak od juče sa rasprave na Odboru za bezbjednost, jedna oblast koja je veoma interesantna, a koja govori o mogućnosti zloupotrebe u vezi primjene određenih članova ovog zakona.

Govoriću o članu 172 koji se tiče takozvane povjerljivosti i komunikacije. Načecu i temu o neželjenim komunikacijama koje elaboriramo u članu 178, zatim neželjene konunikacije zloupotrebom elektronske pošte u članu 179 i, po meni, veoma ključno za razvoj demokratizacije odnosa u Crnoj Gori, a sve u kontekstu onoga o čemu smo i juče na Odboru za bezbjednost govorili, a sve u kontekstu onoga da nam se više nikada ne ponovi ono iz afere "Listing", kada su sa određenih IP adresa stizali određeni meilovi, a mi do današnjeg dana ne znamo o čemu se radi.

Član 180 govori o presretanju komunikacija. Operater je dužan da o svom trošku, govori se o ovom novom zakonu, obezbijedi neophodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju presretanje komunikacija. Ništa ne bi bilo tu zgorega, jer se tu govori, prije svega, o ne daj Bože ugrožavanju državnih interesa, vitalnih interesa zemlje i tako dalje. Da ne govorimo u vezi sprečavanja i vršenja krivičnog djela istrage i otkrivanja i krivičnog gonjenja počinitelaca krivičnih djela. Ali u članu 181 kada govorimo o obavezi zadržavanja podataka u alineji 4, govori se da je operator dužan da u svojoj mreži o svom trošku obezbijedi nephodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju nadležnim državnim organima preuzimanje zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji. Sada se vraćam na početak ove priče o ovim presretanjima komunikacije i obaveze zadržavanja, neću puno.

Imam ovdje jedan tekst koji govori da je 12.12.2011. godine sa famoznog mail-a pod nazivom pahuljica.ca@gmail.com stigao jedan materijal koji je tih dana uzdrmao Crnu Goru, a koliko smo vidjeli juče, drma je i dalje. Riječ je o takozvanoj aferi "Listing" i da smo u starom zakonu eventualno imali mogućnost presretanja ovih takozvanih povjerljivih informacija ne bi se možda desilo da mi ni dan danas ne znamo ko je uputio materijale, odnosno mail-ove sa ove IP adrese koje su u tom trenutku uzdrmale ne bezbjedonosnu nego čak u jednom trenutku i hijararhiju državnu u državi Crnoj Gori. Mi smo dugo nakon toga pokušavali da saznamo, došli smo do podataka da na kraju taj mail koji je iskorišćen da se taj osnovni materijal sa njega pošalje, sjećate se distribuira iz pošte u Plužinama, u Danilovgradu ne želim da karikiram, ali suština cijele priče, kada je neko presretao ove informacije, a ja ću vam sada kazati da smo imali izjave pojedinih čelnika bezbjednosnih službi da su informacije i tada presretane. Dakle, i mimo zakona

operateri, pojedini neću da ih imenujem, su davali takozvane prostorije za prisluškivanje, snimanje i presretanje informacija. Dakle, gospodine Lazoviću, ovo nije bilo upućeno vama, govorim o jenom miljeu koji se tiče svega onoga što slijedi u Crnoj Gori, demokratizacija odnosa, demokratizacije prilika u svim oblastima, pa i u ovoj što se tiče elektronskih komunikacija, ali ponavljam da nam se u bliskoj prošlosti dešavalo nešto što svaka iole demokratska država ne smije sebi dozvoliti, da ni do dan danas, nakon dvije godine ne zna ko je htio u stilu onog američkog filma da smjesti određenim visokim funkcionerima Crne Gore. Riječ je bilo o ministru inostranih poslova, predsjedniku Vlade i mnogim drugim čelnicima bezbjednosnih agencija.

Dakle, rezime i zaista vam se zahvaljujem, jer sam kao prekoračio, ali mislim da je bila značajna tema, da smo i tada imali mimo zakona prisluškivanje, presretanje i zadržavanje povjerljivih informacija, ali samo u domenu rada jedne službe čije smo čelnike juče imali prilike da saslušamo povodom druge tačke dnevnog reda, odnosno ubistva pokojnog Duška Jovanovića. Zahvaljujem i izvinjenje na prekoračenju.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginica Zorica Kovačević sada ima riječ i onda poslednji prijavljeni učesnik u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda kolega Srđan Milić.

Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Poštovani potpredsjednici, poštovani poslanici, uvaženi potpredsjedniče Vlade, gospođo Strugar, Predlog zakona o elektronskim komunikacijama predstavlja kvalitetan tekst koji preuzima regulatorne okvire Evropske unije iz 2009. godine i daje zakonska rješenja koja će odgovoriti potrebama razvoja elektronskih komunikacija u Crnoj Gori. Prijedlog zakona uvodi izmjene koje dodatno olakšavaju ulazak novih operatera na tržište i pospješuju dalju liberalizaciju u sektoru, između ostalog, elektronskih komunikacija. Kroz širok obim izmjena teksta predloga, između ostalog, omogućava se da se u sektoru elektronskih komunikacija ubrza razvoj elektronskih i komunikacionih mreža i usluga uvode nove tehnologije i usluge, obezbijede uslovi za zdravu konkurenciju, podstiče efikasnost i ekonomičnost, omogući otvoren i ravnopravan pristup elektronskim komunikacionim mrežama i elektronskim komunikacionim uslugama, propisuje poštovanje tehničkih propisa i standarda. Takođe, predlog zakona obezbjeđuje efikasniju zaštitu interesa korisnika elektronskih komunikacionih usluga što je veoma dobro kroz precizno definisanje prava korisnika i obaveze operatera, povećanje obaviještenosti korisnika o svim pitanjima u vezi korišćenja elektronskih komunikacionih usluga, mogućnost praćenja i propisivanje parametara kvaliteta elektronskih komunikacionih usluga, povećanja sigurnosti elektronskih komunikacionih usluga i zaštite ličnih podataka.

Cilj donošenja ovog zakona bio je staranje uslova za ostvarivanje strateških ciljeva Crne Gore u oblasti elektronskih komunikacija, primjenu standarda i najbolje prakse iz oblasti elektronskih komunikacija kao i usaglašavanje sa svim direktivama Evropske unije u oblasti elektronskih komunikacija. Predlog zakona donosi znatna poboljšanja. U najvećoj mjeri je ispunio postavljene ciljeve, ali skrećem pažnju i molim za ocjenu predlagača da li je u najvećoj mjeri i usaglašen predlog zakona sa

preporukama Evropske komisije. Naime, podsjećam da u Ustavu Crne Gore propisuje se da su potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšte prihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose određuju drugačije od unutrašnjeg zakonodavstva. Zakonom o ratifikaciji sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, ratifikovanje sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju tako da su njegove odredbe prema Ustavu Crne Gore smatraju sastavnim dijelom unutrašnjeg pravnog poretka i imaju primat nad domaćim zakonodavstvom.

Sporazumom je propisano da će ugovorne strane naročito ojačati saradnju iz oblasti mreža elektronske komunikacije i srodnih usluga sa krajnjim ciljem usvajanja zajednice u ovom sektoru od strane Crne Gore, tri godine nakon stupanja na snagu ovog sporazuma. S obzirom da je od dana potpisivanja sporazuma proteklo tri godine Crna Gora je bila u obavezi da, kada su u pitanju elektronske mreže i komunikacije, u potpunosti usvoji regulativu Evropske zajednice.

Zato postavljam pitanje predlagaču, da li su u potpunosti usaglašene odredbe zakona sa direktivama Evropske unije? Naročito kada se govori o regulativi Evropske unije posebnu pažnju posvećuje nezavisnosti regulatornog tijela kao jednog od osnova za razvoj i dobru regulaciju sektora elektronskih komunikacija. Direktiva propisuje da bi države članice trebale da garantuju nezavisnost nacionalnih regulatora.

Takođe, postavljam pitanje predlagaču zakona, da li su neke od predloženih odredbi usaglašene sa glavnim elementima regulatornog okvira Evropske unije za oblast elektronskih komunikacija, da li neke djeluju nejasno i da li su predložena u različitom tumačenju, a sve to govorim iz razloga što pred sobom imam mišljenje Evropske komisije na konkretan predlog zakona.

Na kraju, smatram da regulatorno tijelo treba da bude u potpunosti odgovorno za stanje u oblasti elektronskih komunikacija, ali da bi se to moglo tražiti od njega Zakon o elektronskim komunikacijama treba da agenciji omogući uslove potrebne za nesmetan rad, što ne smatram da nije predloženo i u ovom zakonu. Na kraju, amandmani koji su pred vama smo predložili sa ciljem da se osigura bolja usaglašenost teksta zakona sa regulatornim okvirom Evropske unije i zakonodavstvom Crne Gore, kao i bolja primjenjivost Zakona o elektronskim komunikacijama. Naravno dobili smo predlog Vlade i mi ćemo se kao poslanici DPS-a na kraju i odlučiti da ispoštujemo stavove Vlade i da podržimo zakon koji je danas na dnevnom redu.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolegice Kovačević.

Kolega Srđan Milić ima riječ. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Potpredsjedniče, hvala vam na razumijevanju da date riječ.

Smatram da bismo po mogućnosti mogli da ostavimo ovaj rok za predaju amandmana do sutra do 11 sati, da ne bude ni do početka premijerskog sata, nego da bude do početka uobičajenog rada Skupštine, ako bude razumijevanja sa vaše strane. Ipak smo danas imali dva sata i nešto rasprave koja je poremetila malo onu dinamiku predaje tih amandmana. Sa druge strane zaista bih volio, a može to da bude u završnoj

riječi, da čujemo izjašnjenje resornog potpredsjednika i resornog ministra u dijelu onoga što su preporuke DRI oko Agencije i u dijelu, gospodine Lazoviću, onoga što su bile preporuke od 28. marta 2011.godine Odbora za ekonomiju, finansije i budžet u dijelu stanja u oblasti telekomunikacija sa posebnim osvrtom na sprovođenje zakona. Jedan dio te tematike ste vi obradili već predlaganjem ovog zakona, ali smatram da ne bi bilo loše zbog javnosti da čujemo šta sve nam je ostalo da uradimo.

Što se tiče ovog zakona ja sam i u raspravi koju smo imali i na Odboru, a bila je prisutna pomoćnica ministra, istakao da sami ciljevi koji se žele postići ovim zakonom govore da dosta toga treba regulisati. Mi smo se razlikovali u onome šta je stepen do sada završenoga posla, ja i dalje stojim na stanovištu da ciljevi koje ste ovdje definisali nijesu samo mrtvo slovo na papiru, nego pokušaj u pravom smjeru. Čini mi se Vlada Crne Gore da reguliše jedno tržište koje na žalost do sada je pokazivalo značajne znakove monopolskoga ponašanja, naročito u dijelu kada govorimo o mobilnim operaterima ili dogovoru između mobilnih operatera o načinu kako će voditi cjenovnu i svaku drugu politiku u ovoj oblasti u Crnoj Gori.

Takođe, činjenica da se radi o 10% GDP-a Crne Gore podrazumijeva mnogo aktivniju ulogu države bez obzira na sve ono što podrazumijevaju ili su u pokušaju da se tumače direktive Evropske unije u dijelu nezavisnosti Agencije i svega ovoga ostaloga.

Dakle, obezbjeđenje uslova za zdravu konkurenciju na tržištu je nešto što je *conditio sine qua non* bilo kakvog ozbiljnog djelovanja države i nas kao parlamentaraca na ovom tržištu. Jer, rekao sam maloprije kada je bila priča oko igara na sreću, nažalost to tržište danas u Crnoj Gori je 250 miliona evra, a ukupna potrošnja struje u Crnoj Gori, računi za struju su 200 i nešto miliona evra. Dakle, mnogo smo spremni da potrošimo na igre na sreću nego što smo spremni da plaćamo struju, a u istom trenutku imamo situaciju da se, vjerujem, ne duguje nijednome priređivaču igara na sreću, a imamo 192 miliona evra duga za struju. I onda bi bilo vrlo interesantno da znamo da li imamo dugova prema mobilnim operaterima. Ja mislim da oni to vrlo jednostavno, vrlo efikasno rješavaju i na takav način se samo pokazuje snaga onoga kome bi na tržištu bilo ipak onemogućena i prethodnim direktivama Evropske unije iz 2002.godine, mogućnost djelovanja na ovakav način.

Dakle, ovdje smo imali jednu raspravu, ne bih je posebno potencirao, samo da konstatujemo da je predviđeno bilo ovih 29 hiljada evra za sprovođenje ovoga zakona i tu zaustavljam svaki moj komentar. Čuli smo na Odboru tumačenje i uvaženog kolege iz Ministarstva o čemu se tu sve radi. Ono što mi dalje predstavlja problem je ovaj dio koji se tiče mogućnosti da se dostavljaju bez obavještanja podaci, član 171. Mislim da se tu daje preveliko diskreciono pravo Agenciji da odlučuje ili da daje mišljenje da li je operater na odgovarajući način primijenio mjere zaštite vezano za lične podatke i pozivam vas da oko toga dobro razmislimo da li bi trebalo precizirati na koji način obezbijediti da ne dođe do zloupotreba ovog člana 171.

Bila je odlična rasprava, mislim da je ovo predlog zakona koji prije svega zadovoljava nešto što sam ja insistirao još prije sedam - osam godina, a to je da imamo jedan kvalitetan pregled onoga što je usklađeno, što je djelimično usklađeno ili što nije usklađeno sa evropskim direktivama. I ovo je primjer kako se može zapravo izaći u susret onome što su ne samo zahtjevi parlamentaraca, ali da možemo da pratimo jedan kontinuitet naših promjena u ovom dijelu zakonodavstva.

Druga stvar koja me je impresionirala, zaista, je izvještaj sa javne rasprave. Volio bih da ovaj vaš primjer, a imaćemo prilike da raspravljamo o tome kasnije i sa ostalim predlagačima zakona, prate i ostala ministarstva. Dakle, ovo samo po sebi pokazuje transparentnost kod predlaganja ovoga zakona, široka rasprava, mnogo nedoumica. Uzeo sam sebi za pravo da malo iskontrolišem ovo sve. Znači 160-tak članova zakona na koji je bilo 287 primjedbi i to od 12 različitih, što individualnih što pravnih lica, od tih 287 primjedbi 70 je prihvaćeno. I jedna mala statistika, a statistika ništa ne govori, normalno, od tih 162 člana, samo na 35 članova nije se djelovalo. Na samo 35 članova se nije djelovalo, čak sam ih ovdje izveo i po rednim brojevima da ne bi bilo dileme da li sam šta pogriješio. To pokazuje, na kraju krajeva, da smo uzburkali to more mrtvo koje je do sada bilo u telekomunikacijama i imali smo značajane primjedbe svih mobilnih operatera. Normalno, ostaje na predlagaču da u onom dijelu koji je prihvatio ili koji nije prihvatio, jedno i drugo posmatram jednako, vidi kako će se to pokazati u praksi.

Gospodine Lazoviću, mi smo nažalost svjedoci ovdje da su stotine i stotine miliona evra zahvaljujući načinu kako se sprovodila poreska politika, tu vas aboliram, iznijete iz ove zemlje samo po osnovu onoga što je ovdje prihodovano. Nije tu prihodovano ništa posebno značajnije tokom ljetnjih mjeseci, prihodovano je od građana Crne Gore.

Volio bih da smo na mnogo efikasniji način se okrenuli ka tome kako da ta sredstva se drugačije utroše u Crnoj Gori. Postoje, vi to znate dobro, u zemljama u okruženju mogućnosti kako su ti mobilni operateri, govorim samo o njima, ne govorim o ostalima, bili ograničeni na koji način mogu da investiraju ta sredstva. Mislim da to vuče još iz onog perioda kada smo željeli da budemo hit destinacija po jednocifrenim poreskim stopama, ali nažalost to se nije vratilo kao onaj dio koji bi se očekivao, to je društvena odgovornost prije svega mobilnih operatera.

Izvinjavam se i hvala velika.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Na ovaj način zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Predstavnik predlagača želi završnu riječ. Izvolite.

VUJICA LAZOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dozvolite da se na početku zahvalim svim učesnicima u raspravi na izuzetno korisnim sugestijama i komentarima koji su vezani za ovo zakonsko rješenje. Znači, nema idealnih zakona. Naš prioritetni zadatak jeste da u skladu sa najboljom praksom, to je u ovom slučaju evropska praksa, pokušamo formirati jedan normativni okvir koji će regulisati jedno veoma značajno tržište, a to je tržište elektronskih komunikacija, koje na godišnjem nivou ima promet od 250 do 300 miliona eura. Dakle, jedan izuzetno značajan segment naše ukupne ekonomije i ne samo iz ugla trenutnih okolnosti nego iz ugla razvoja. Svakog dana sve više i više ulazimo u zonu informacionog elektronskog digitalnog društva i sigurno da će to tržište i u narednom periodu biti u jednoj konstantnoj fazi rasta i razvoja.

Dozvolite mi da se samo kratko osvrnem na neka pitanja koja su ovdje postavljena.

Što se tiče komentara gospodina Vukčevića, vezano za amandmane koje su oni podnijeli, mi smo bili već u prilici da se susretnemo sa tim amandmanima i u toku javne rasprave, to su kolege iz Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost dostavili, tako da smo bili u prilici da testiramo ta rješenja. Šta je nezavisnost Agencije i da li ovim zakonom mi ostavljamo prostora da je ta nezavisnost okrnjena? Mi smo članom 8 definisali punu nezavisnost Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Sada znate da ne možemo mijenjati druga zakonska rješenja koja je ovaj parlament usvojio, da bi možda u nekom do kraja izvornom smislu, mogli dobiti tumačenja koja su vezana za nezavisnost Agencije za telekomunikacije i poštansku djelatnost. Tačno je, nije u redu da višak prihoda na rashodima kod regulatora se uplaćuje u budžet, ali znate da je to rješenje koje smo testirali zajedno ovdje u Parlamentu i rješenje koje smo prihvatili kao privremeno rješenje.

Što se tiče drugih stvari koje su vezane za nezavisnost Agencije, mislim da smo ih u zakonu dobro definisali, ne na štetu nego u korist Agencije. U onom dijelu gdje se definiše sukob interesa, željeli smo da, poštujući osnovni matični Zakon o konfliktu interesa, do kraja napravimo razgraničenje kako ne bi bilo nekih problema u primjeni kada to bude u praksi.

Što se tiče izbora i razrješenja članova Agencije, Parlament je izmjenama i dopunama prethodnog zakona definisao tu proceduru, dakle da to može uraditi Parlament i mi smo u novom zakonu ugradili to rješenje.

Što se tiče komentara gospodina Damjanovića, mi smo na Vladi usvojili Analizu o stanju na tržištu elektronskih komunikacija, i to je dokumenat koji ovdje posjedujem i mogu ga ustupiti kolegi Damjanoviću. Mi to radimo u Ministarstvu u kontinuitetu. Takođe, svake godine u Parlamentu imamo izvještaj o radu Agencije, tako da se može pratiti periodično šta smo sve na polju razvoja, odnosno primjene zakona, uradili kad je u pitanju tržište elektronskih komunikacija.

Oko preporuka Državne revizorske institucije, i to je gospodin Milić, takođe, postavio pitanje, ja nijesam daleko od tog rješenja da treba spojiti agencije, Crna Gora je jedno malo društvo, mali sistem, i mislim ukoliko budemo napravili jednu široko raznovetnu mrežu nezavisnih regulatora, da ćemo stvoriti jedan dosta kompleksan, pa mogu reći konfuzan sistem koji konačno neće rezultirati onim što je bio početni primarni cilj. Tako da oko spajanja Agencije za elektronsku komunikaciju i Agencije za medije, možda zajedno trebamo, s obzirom da je u pitanju osjetljiva oblast, i da je u pitanju nešto što na osnovu zakona, dobrim dijelom pripada u nadležnost Parlamenta, da zajedno radimo po tom pitanju.

Da li je crnogorsko tržište elektronskih komunikacija monopolisano ili nije, u ovom izvještaju o informacijama ćete vidjeti da po mnogim uslugama smo kvalitetniji u smislu i kvaliteta širine protoka i cijene od zemalja u regionu, pa čak i od prosjeka Evropske unije. U nekim uslugama nijesmo, na primjer kao što je usluga fiksne telefonije, usluge interneta, itd, ali to je dodatan motiv za Ministarstvo i za Vladu kao kreatora politike u tom dijelu, za Parlament svakako da stvorimo uslove, a ovaj zakon će u jednom dijelu to i omogućiti, da se i u tom segmentu poveća konkurentnost, a na taj način stvori prilika da potrošači budu u prilici da imaju kvalitetne usluge i servise za manje cijene.

Oko opsega univerzalnog servisa, mi svake dvije godine analiziramo taj opseg univerzalnog servisa, tamo su i ostavljene mogućnosti telefonskih govornica, iako u ovoj

situaciji razvoja elektronskih komunikacija to možda malo čudno izgleda, ali smo mi tu poštovali zakonsku regulativu Evropske unije i to ostavili kao mogućnost, da li će se ono primijeniti zavisi od prakse. I u tom kontekstu oko univerzalnog servisa, samo da spomenem, da smo mi ostavili da je rok od pet godina, ali mogućnost da se i prije, ukoliko budemo nezadovoljni, da se i prije toga možemo odreći odnosno ukinuti pravo onome koji je dobio tu mogućnost da to radi, i mi ćemo vjerovatno, brzih dana napraviti dodatnu analizu kako bi u tom smislu vodili krajnje aktivnu politiku.

Što se tiče predloga da statut Agencije usvaja Parlament i da u Zakonu, pored osnova za smjenu članova Savjeta Agencije, pored finansijskog izvještaja bude i izvještaj o radu, dakle to su pomenuli i poslanik Šehović, poslanik Damjanović i poslanik Bojanić, što se tiče Ministarstva i Vlade, tu kucate na otvorena vrata. Dakle, ako hoćemo da idemo da sistem zaokružimo kao što je to slučaj kod ostalih regulatora, nemamo ništa protiv da to tako bude i urađeno.

Kolega Šehović je govorio o tome da i kolega Bojanić, da smo ovim zakonom posebno preferirali tu oblast zaštite potrošača. Tačno je. Dakle, sama činjenica da je Crna Gora po penetraciji mobilne telefonije na drugom mjestu u svijetu, poslije Saudijske Arabije, govori da je to jedno izuzetno značajno tržište. Sad možemo ući u suštinu toga šta to znači, da li to korespondira sa stepenom i kvalitetom životnog standarda, da li to korespondira sa GDP-ijem gdje stepen primjene informaciono - komunikacione tehnologije nije u direktnoj proporcionalnoj korelaciji sa nivoom razvijenosti neke zemlje i to je nešto o čemu možemo otvarati i posebnu raspravu.

Takođe, oko preciziranja kriterijuma za izbor članova Savjeta, svakako da to ide u funkciji, da je to u funkciji nezavisnosti Agencije. Dakle, da bi se izbjegao bilo kakav politički uticaj, ono što je do nas bilo mi smo predložili u ovom rješenju koje je prepoznato kroz nekoliko članova. Dakle, mi možemo da definišemo stručnu profilaciju, možemo da definišemo radno iskustvo, ali pošto je izbor članova Savjeta nešto što obavlja Parlament, ona ne bježimo od toga da Komisija treba preciznije definisati te kriterijume, izvolite, to možete i putem amandmana uraditi. Uostalom i Parlament bira Savjet Agencije.

Gospodin Murić je tu saopštio da bi možda trebalo promijeniti tamo u uslovima, umjesto elektrotehnički, tehnika da bude elektornika i komunikacije. Slažem se potpuno sa tim pristupom, ali smo u korespodenciji sa upravo pristiglim ministrom Stijepovićem kod nostrifikacija tih strukovnih programa, ipak dobili uputstvo da primijenimo ovaj termin elektrotehnika, jer on je širi obuhvata i elektroniku i komunikaciju, telekomunikacije i neke druge djelatnosti, a tako se zove i u dokumentima koja definišu kvalifikaciona pravila.

Što se tiče sugestije gospodina Bojanića da bi trebalo tražiti jedinstveno jednoobrazno rješenje što se tiče nadzorskih i inspekcijskih aktivnosti, mi smo tu gledali iskustva. Imamo jedino iskustvo Hrvatske da je tamo inspekcija u nadležnosti Agencije. Nigdje nismo bili u prilici više, ne samo u Evropi, nego i u svijetu da nađemo uporedno iskustvo tog karaktera. Vjerovatno su oni imali nekog razloga da to tako urade. Ako bi mi pokušali sad nešto u tom smislu ovdje da mijenjamo, onda bi morali da mijenjamo drugi sistemski zakon, to je Zakon o inspekcijskoj kontroli. Mislimo da u ovom smislu, da sa jednom paralelnom aktivnošću, da tako kažem, u dijelu svoje nadležnosti, dakle stručni nadzor koji obavlja Agencija, a inspekcijski nadzor koji će obavljati Uprava za inspekcijske poslove, da ćemo obezbijediti punu i potpunu primjenu ovog zakona.

Što se tiče pitanja gospodina Murića, koje je vezano šta ćemo sa postojećim komunikacijama, dakle, ono što je zatečeno. Mi ćemo pokušati da kroz jednu aktuelnu dinamiku pokušamo uskladiti to sa planovima. Ono što je veoma bitno jeste da budući objekti moraju, prije izgradnje, obezbijediti taj pristup, a ne da se dešava da napravimo modernu, velelepnu zgradu ili neki drugi objekat, a da on nema elementarne konekcije sa onim što danas predstavlja i građansko pravo, a to je jedna normalna elektronska komunikacija internet itd.

Normalno, kroz članove ovog zakona smo pokušali, vodeći računa da ne opteretimo zakon nekim nepotrebnim detaljima koje ćemo razraditi kroz podzakonske akte, i nešto što će kroz svoje akte takođe uraditi Agencija, da vodimo računa da korisnici tačno vide šta im se prodaje, jer na žalost, u prethodnom periodu, i ne samo u ovom segmentu nego i segmentu finansijskih usluga, i u nekim drugim stvarima, imali smo priliku da korisnici često potpišu razne ugovore, i tek kasnije shvate šta im je ponuđeno, odnosno šta su prihvatili da na taj način kupe.

Gospodin Lalošević je postavio pitanje vezano za digitalizaciju, iako se ovaj član 59 tiče te problematike, ali ne baš direktno, ovdje se misli na neke druge stvari, ali mislim da je s pravom postavio pitanje. To je projekat koji je konačno evo krenuo, na terenu su još aktivnosti i bićemo brzo u prilici da imamo jedan presjek. Bilo je i poslije tog olakšanja isto određenih problema, ali i sami znate, bilo je nekoliko puta postavljeno poslaničko pitanje ovdje u Parlamentu. Po tom pitanju nijesmo imali jednu dobru i jasnu dinamiku i bili smo zarobljenici jednog procesa kojim nijesmo mi upravljali nego delegacija Evropske komisije, na osnovu procedure izbora partnera kojeg su oni, u dobroj namjeri da nam pomognu izabrali.

Što se tiče člana 172 poverljivosti komunikacija i presretanje komunikacija jeste značajno osjetljivo pitanje, ne samo komunikacijskog i lokalnog značaja nego globalnog značaja. Mi smo pokušali poštujući direktive Evropske unije, da, sve što je tamo propisano ovdje implementiramo i ugradimo, i vidjeli ste i sami da je jedan, rekao bih ne mali, nego značajan iskorak u odnosu na prethodno zakonsko rješenje.

Koleginica Kovačević je postavila pitanje - da li je zakon usaglašen sa direktivom Evropske unije. Dozvolite mi da budem do kraja precizan. Jeste u najvećoj mogućoj mjeri. Trudili smo se da u skladu sa prethodnim rješenjem, u skladu sa stanjem na tržištu, u skladu sa onim što želimo napravimo najveće moguće usaglašavanje, i vidjeli ste, ukoliko pročitate taj izvještaj Evropske komisije po ovom pitanju, da su i ino zadovoljni time što smo napravili u ovom momentu. Svakako, predstoji nam dosta stvari koje moramo raditi u narednom periodu, ali ono što je sigurno jeste da nemamo spora ili dvojbe oko nezavisnosti Agencije, mislimo da je sa ovim rješenjima ta nezavisnost obezbijeđena u najvećem mogućem obimu.

Dakle, preporuke, odnosno zaključci Odbora za ekonomiju i finansije koje su donesene u martu, pokušavamo da poštujuemo sa predlogom ovog zakona, kako kroz neke odluke koje je Vlada u prethodnom periodu donijela, vezani su za izradu elaborata o formiranju novog operatora na tržištu elektronskih komunikacija, svakako i kroz rješenja koja smo ponudili u ovom zakonu, vezano za zaštitu potrošača, i td. i mnogo drugih pokušaja koji idu u pravcu povećanja konkurentnosti na crnogorskom tržištu.

To što je toliki dug građana prema Elektroprivredi, a nije takav dug kad su u pitanju mobilni operatori, vjerovatno ima dosta tu razloga. Na žalost, značajan dio toga duga je i Elektroprivreda naslijedila iz prethodnog perioda, i to je znate ono

produžavanje iz godine za godinu, a operatori kod mobilne tehnologije imaju mogućnost da to jednostavno urade i, ono što je razlika između ta dva proizvoda jeste što uvijek možda na dobro i našu sreću ta mobilna komunikacija nije nešto što spada u egzistencijalne potrebe, kao što je pitanje napajanja električnom energijom.

Zahvaljujem se na komentarima. Trudili smo se, maksimalno smo se trudili zbog osjetljivosti problematike, zbog značaja zakona da obavimo transparentnu i kvalitetnu javnu raspravu, bio je ogroman broj zainteresovanih učesnika, dakle pored operatora, tu je bila i Akademska zajednica, tu su bili i potrošači, čitavi serijal raznih institucija i u konačnom, poslije tog filtriranja smo u prilici da ponudimo ovaj predlog zakona i nadam se da će poslanici u Parlamentu glasati za njega. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala na iscrpnim informacijama koje smo dobili.

Na ovaj način završavamo ukupno razmatranje ove tačke dnevnog reda.

U odnosu na pitanje koje je postavio kolega Milić, oko amandmana, predlažem da prihvatimo sugestiju i da amandmani se mogu podnositi sutra do 11 časova. To je u skladu sa praksom koju smo već manje više, ustanovili u ovom parlamentu, tako da ništa neobično.

Zahvaljujem potpredsjedniku Lazoviću i gospođi Strugar na učešću u našem radu i idemo dalje.

Poštovane kolege, sada ćemo razmatrati set zakona iz oblasti obrazovanja i vaspitanja. Dogovor je sa Kolegijuma da imamo **objedinjenu raspravu** kada su u pitanju tačke dnevnog reda 2,3,4. i 5. Znači **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji.**

Dakle, to je dogovor sa Kolegijuma.

Danas smo uvrstili u dnevni red i Predlog zakona o visokom obrazovanju, ali je dogovor da u ovu objedinjenu raspravu ne ide taj zakon zbog posebnog značaja, iako svi su zakoni, naravno, podjednako značajni da ih sad ne gradiramo, što smo pričali prije, ali moramo ispoštovati ono što smo se dogovorili na Kolegijumu.

Objedinjena rasprava po tačkama 2, 3, 4. i 5, a nakon toga ćemo posebno razmatrati Predlog zakona o visokom obrazovanju.

Tu je ministar Stijepović, pozdravljam ga i pretpostavljam da ima potrebu za uvodnim obrazloženjem.

Izvolite, ministre Stijepoviću.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Gospodo potpredsjednici, dame i gospodo poslanici,

Mi smo iz Ministarstva prosvjete spremili set zakona iz naše oblasti, i drago mi je da danas možemo ovdje na plenumu da razmijenimo mišljenja i da, nadam se, nakon toga dođemo do najboljih rješenja u interesu obrazovnog sistema naših đaka, nastavnika i roditelja.

Uglavnom, mi smo više od godinu dana radili na ovim dokumentima, počeli smo tako što smo sve zainteresovane za ovaj sistem obavijestili javno, da dostave svoje

sugestije, mišljenja, predloga, od stručne preko laičke javnosti, do direktora škola, ustanova, i drugih obrazovnih institucija, nastavnika, roditelja i mi smo smatrali da reforme koje su se dogodile u zadnje vrijeme, u velikom broju zemalja Evropske unije, a mi želimo da budemo dio Evropske unije, smatrali smo da treba da razmotrimo to i da vidimo kako da ugradimo u naš obrazovni sistem. A i već decenijska praksa, odnosno reformski procesi u Crnoj Gori su nam ukazivali na određene promjene koje su neminovne, jer, kao što znate, život je uvijek nepredvidljiv, posebno u ovoj oblasti i ne može se sve napisati što donosi škola, organizacija škole i nastava u školi.

Razlog je, u prvom redu, da stvorimo još kvalitetniji, moderniji, efikasniji i racionalniji sistem koji će omogućiti svima da se razviju, da steknu što više znanja, kompetencije i vještina, i da to svoje znanje i vještine primijene u svojem porodičnom okruženju, u svom radnom okruženju, a sve na dobrobit razvoja i njih i porodice, i društva u cjelini.

Dakle, osim eksperata iz ove oblasti, u izradi Predloga zakona učestvovali su i strani eksperti, konsultovali smo eksperte iz Brisela, a i predstavnike Evropske komisije u Podgorici. Naravno, kao član radnih grupa za izradu ovih zakona, uključeni su bili na osnovu javnog poziva i predstavnici civilnog nevladinog sektora.

Zašto? Zato što smo htjeli da napravimo jednu široku konsultaciju svih, jer obrazovni sistem je svih nas, interes je svih nas da on bude što bolji, željeli smo da čujemo što više dobrih predloga, mišljenja, da bi napravili najkvalitetnije predloge zakona koji su pred vama.

Što nam je bio osnovni cilj? Osnovni cilj nam je bio da ovakav koncipiran obrazovni sistem učinimo još kvalitetnijim. Zato su i sva zakonska rješenja koja se sada predlažu, osim upodobljavanja onoga što želi i traži praksa iz obrazovnog sistema, to je prije svega kvalitet. Kao što vidite, do tog kvaliteta u različitim nivoima obrazovanja, dolazimo i na različite načine.

Kod osnovnog i srednjeg obrazovanja, to ćemo pokušati uz pomoć svih da uradimo implementacijom modela licenciranja i relicenciranja nastavnika. Dakle, predviđeli smo da Komisije Zavoda za školstvo i Centra za stručno, sada u narednom periodu, urade početne licence svih nastavnika, a da se u periodu od pet godina provjerava njihova stručnost i spremnost, da se nakon toga relicenciraju, a što znači da ćemo kroz tu utakmicu, kroz tu kontrolu dobiti svakako obučenijeg i boljeg nastavnika koji će nastaviti nastavni proces, onih koji ne budu ispoštovali principe i kriterijume moraće da ustupe mjesto drugima. To je kod osnovnih i srednjih. Kod visokoškolskih ustanova, to ćemo da pokušamo da uradimo kroz proces samoevaluacije i eksterne evaluacije. Proces evaluacije uvodimo po prvi put, tako što će se najmanje dva puta godišnje vršiti anonimna anketa, đe će studenti davati ocjene. Evo, završavam za minut, dakle nastavićemo kada dođe na red visoko, ali to nam je bio cilj.

Svakako da smo kroz mjere koje smo ovđe predviđeli, počev od stipendiranja ovih zanimanja koja su deficitarna, dakle uvodimo po prvi put zakonom stipendiranje deficitarnih zanimanja u Crnoj Gori koje traži tržište rada, uraditi sistem još moderniji, još efikasniji.

Nadam se da je to zajednički cilj i da ćemo u tome imati vašu podršku.
Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem ministru Stijepoviću na uvodnom izlaganju.

Koleginica Jonica se javlja, vjerovatno komentar ili pitanje u odnosu na uvodno izlaganje ministra Stijepovića.

Je li to u pitanju? Jeste.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Ja imam par pitanja ministru Stijepoviću.

Prvo, gospodine Stijepoviću, je li osnovno obrazovanje u Crnoj Gori besplatno?

Drugo, da li ste kao ministar zadovoljni opremljenošću, uređenošću i uslovima rada u crnogorskim školskim ustanovama?

Treće, da li ste zadovoljni životnim standardom prosvjetnih radnika, imajući u vidu nivo njihovih zarada?

Četvrto, kolika je prosječna plata nastavnika u osnovnoj školi u Crnoj Gori?

Peto, koliko novca je uloženo u opremanje škola od 2003. do 2012. godine, odnosno da li je tačan podatak iz Strategije za razvoj obrazovanja da je uloženo 3,3 miliona eura za opremanje škola od 2003. do 2012. godine, samo 3,3 miliona?

Šesto, koji je maksimalan broj đaka u odjeljenju koji omogućava kvalitetno obavljanje nastave, po vašem mišljenju?

Sedmo, koliko je novca uplaćeno u zadnjih deset godina prosvjetnim ustanovama od strane đake i roditelja, po osnovu one uplate, ja ne znam kako ću je nazvati, ali to je ono kada na kraju školske godine đaci moraju da daju 10 eura za odštete od svega što je urađeno u školi, što je slomljeno i pokvareno, nezavisno od toga da li su u tome učestvovali ili neće dobiti svjedochanstvo ili knjižicu?

Osmo, na koje ste jezike mislili kada ste predlagali član 14 izmjena zakona, kojim ste u strane jezike osim navedenih engleskog, ruskog, italijanskog, francuskog, njemačkog i španskog dodali i druge jezike za koje je donijet javno važeći obrazovni program? Interesuje me koji su to drugi strani jezici za koje je donijet javno važeći obrazovni program na koji se mislilo u ovim izmjenama.

Deveto, koji su to drugi opravdani razlozi za koje treba ljekarsko uvjerenje, a odnosi se na obavljanje nastave fizičkog vaspitanja?

Deseto, zašto nijesu uzete u obzir sugestije nevladinih organizacija koje se bave pravima lica sa invaliditetom, a odnose se na odgovarajuću terminologiju za ova lica, ali i suštinsko poboljšanje uslova za neometano pohađanje nastave od strane lica sa invaliditetom, što je cilj potenciranja prava na obrazovanje kod kuće, hoće li se time podstaći elitizam ili klasne razlike?

I posljednje pitanje, da li poznajete drugu struku u kojoj postoji relicenciranje? Ja znam da kod računovođa, advokata, notara, relicenciranja nema, voljela bih da čujem da li vi znate neku drugu struku, imajući u vidu da ste to predložili za prosvjetne radnike.

I na kraju, da li je novi način finansiranja koji je predložen izmjenama Zakona u stvari na mala vrata uvođenje gašenja seoskih škola i da li je to u skladu sa jednim od osnovnih načela strategije, to je načelo dostupnosti obrazovanja.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ministre Stijepoviću, imate riječ.

Bilo je 14 pitanja, po Poslovniku svako po dva minuta. Dakle, imate 28 minuta, ali ja se nadam da nećete svE vrijeme potrošiti, da ćete biti daleko kraći u odgovorima.

Izvolite.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Ja nemam danas prečeg posla od ovoga, kako god se dogovorimo, ja sam raspoložen.

Dakle, besplatno školovanje u Crnoj Gori. Gospođo Jonica, mi ga možemo tumačiti na razne načine, ali po nama je besplatno ono kada se ne plaća školarina za pohađanje škole.

Država Crna Gora ulaže godišnje oko 65 miliona eura za osnovno obrazovanje, plaća zarade zaposlenih, plaća njihova stručna usavršavanja, odlaske na seminare, oprema škole, adaptira škole, gradi škole, vrtiće i fakultete, gradimo i studentske domove, gradimo i sportske sale, tako da, vjerujte, ulaže se puno u obrazovni proces, prije svega u osnovno obrazovanje. Dajemo smještaj u učeničkim i studentskim domovima, obezbjeđujemo stipendije i kredite za najdarovitije i najtalentovanije učenike i studente, obezbjeđujemo prevoz za učenike osnovnih škola, srednjih škola i fakulteta u međugradskom i prigradskom prevozu. To je ono što obezbjeđujemo i što košta ovu državu 65 miliona. Po meni, to je besplatno školovanje.

Oko uslova i oko ove cifre koju ste izdvojili, ova cifra je apsolutno netačna cifra, pa vi znate da mi izgradimo najmanje po jednu školu. Evo zadnje tri, 2010. godine škola "21.maj" na Draču sedam miliona, naredne 2011. godine škola osnovna i muzička "Risto Manojlović" u Kolašinu 6-7 miliona, vrtić u Nikšiću prošle godine i adaptacija škole "Luka Simonović" i tako dalje. Ja ne znam odakle vam taj podatak, ali od 2003. godine, naravno ja ga nemam precizno, ali to su otprilike cifre. Ne tri, nego oko 50 miliona je uloženo.

Kao ministar prosvjete, ja bih želio, ja bih sav budžet crnogorski želio da je u prosvjeti, da se ulaže u prosvjetu, pa da opremimo sve škole, jer znate, ima oko 500 školskih objekata u Crnoj Gori, sa područnim odjeljenjima. To je ogromna cifra, tu ima škola koje su rađene u prošlom vijeku, koje se teško održavaju, posebno ove na sjeveru Crne Gore i zbog klimatskih uslova, tako da nikada neće biti dovoljno a kamoli mnogo para za crnogorsko obrazovanje i za ulaganje. Ali, vjerujte, u granicama realnog i mogućeg činimo i više od realnog i mogućeg. Mi se ne hvalimo sa tim, potrčali su neki drugi, ali smo dobili zvaničnu izjavu od guvernera Banke za obnovu i razvoj da smo dobili kredit od 10 miliona s kojim ćemo, evo radimo pripreme radnje, izgraditi četiri vrtića u Podgorici, jedan u Bijelom Polju i jedan u Pljevljima i jedan u Baru. To je naredno što ćemo da uložimo sigurno.

Mi smo nedavno od kredita mađarske vlade izgradili vrtić u Bloku VI. Ako se sjećate, prošle godine smo otvorili školu "Ante Đedović" u Baru, to je bilo 1. februara, nekoliko miliona, ljepotica, prelijepa škola. Ulažemo, mučimo se, trudimo se, svako je dobrodošao da nam pomogne, da je to u interesu svih.

Standard zaposlenih, prosječna plata je tu na nivou prosječne plate u državi. Da li bih ja želio da bude veća? Bih. Da li činim sve što mogu da obezbijedim bolji standard

prosvjetnih radnika? Činim. Da li je u ovim uslovima realno ostvarljivo? Nije. Vi ste svjedoci da u našem okruženju u Evropi najbogatije ekonomije otpuštaju na stotine hiljada i miliona radnika. Mi u prosvjeti nijesmo otpuštali nijednoga. Borimo se za svakog prosvjetnog radnika i borimo se za svaku pa i najmanju školu sa jednim, sa dva i sa tri đaka. Oko toga možemo da ugovaramo da li je to racionalno, ali da li je humano, da li je dobro za ta mjesta za te seoske sredine. Ja mislim da jeste i da sve ne treba gledati kroz euro i kroz paru, ima nešto što je u Crnoj Gori vrednije od toga.

Ja zaista želim ovdje da iskažem jedno veliko poštovanje i ljudsko i profesionalno prema prosvjetnim radnicima, bez obzira na njihov standard, to je primjer poštovanja svoje profesije, to je primjer žrtvovanja u tom poslu, to je primjer, vjerujte, kakav može da služi svima širom Crne Gore i van Crne Gore, kako ti naši prosvjetni radnici brinu o toj deci, bolje neko mi neki o našoj, uprkos u uslovima u kojim rade. I zato je njihova misia usvišena i zato je profesija ta koja se uvijek cijenila i cijenice se u Crnoj Gori i zato tražimo od svih vas podršku da im stvorimo što bolje uslove da istraju u toj svoj plemenitoj misiji da što više svoga znanja prenesu na te naše mlade naraštaje, da ih imaju sjutra kao zdrave i dobre pripadnike društva, a sve to koristi i njima i porodici i Crnoj Gori. Dakle, moje poštovanje za njihovu predanost profesiji. I ja želim da im se zahvalim i pamticu ovo vrijeme koje sam proveo sa njima kao jedno vrijeme će sam obogaćen i ljudski i profesionalno.

Dakle, svi znate da smo mi plemenito društvo. Crna Gora je plemenito društvo. Crnogorci su solidarni građani, vjerujte. Ja sam svjedok svaki dan da dođu ljudi kod direktora škole, kod uprave škole u naše ministarstvo da kažu-moje dijete uči u tu i tu školu, ja ću da doniram elektronsku tablu, ja ću da doniram kompjutera tri, pet za čitavo odjeljenje, ja ću da finansiram otpremanje sportske sale. Vjerujte da smo mi iz Ministarstva prosvjete ostavili školi, upravi škole i roditeljima, a sve ono što predstavlja pomoć školi od nekog donatora ili od roditelja, a za šta se izjasni većina roditelja u toj školi ili u tom odjeljenju da to bude princip saradnje, to je princip saradnje. Dakle, ako neki ugledni čovjek ili manje ugledan koji ima namjeru ili ima sredstva ili ima način da pomogne školi, to je plemenito i to treba ostaviti školi i roditeljima da riješe i da se pomogne i ja sam zahvalan tim ljudima koji pomažu.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ministre, prošlo vam je vrijeme prema ovome ovdje. Vrlo je neouobičajeno da potrošimo na ovaj način tri sata, tako da ukoliko možete da budete onda efikasniji da zavedimo u formu, onda da tu formu ne ponavljamo, jer ćemo onda kroz tu formu izgubiti sadržajnost, pa zato i kažem, ministre, ajte malo ekspeditivno.

SLABOLJUB STIJEPOVIĆ:

Ja sam saglasan sa ovim što se dogovorite, dok sam znao dobro Poslovník znao sam na svako pitanje dva minuta odgovora, ovdje je bilo četrnaest, ja ću to skratiti.

Dakle, kako možete popraviti kvalitet nastave, samo konkurencijom, samo provjerom znanja, jer vjerujte, ja nijesam iz te branše, ali ja svaki dan čitam nove propise i usavršavam se u pravnoj nauci i struci, koliki su moju dometi. Ja mislim da ljekari imaju licence početne, pa rellicence, pa oduzimanja licenci, to je potpuno prirodno. I ja mislim da to ima i kod Privredne komore kod koš nekih zanata. Vjerujte mi ovo nijesmo izmislili, ovo poštuju u svijetu. Ovo je jedini do sada poznati način

konkurencije i provjere znanja i usavršavanja i unapređivanja nastavnika što neće da radi Ministarstvo, da ne mislite da će tu opet Ministarstvo da se miješa, nego stručni organi i tako ću napraviti selekciju dobrih i oni koji su manje dobri, dobri će naravno da idu naprijed da dobiju veća zvanja i veće plate i biće stimulaturniji i aktivniji i motivisaniji da prenesu više znanja, to je logika koja je potpuno prirodna, i ja to lično podržavam. Međutim, na vama je da ocijenite da li je to dobro rješenje kada se bude glasalo o Predlogu zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, ministre. Prelazimo na prvi krug, pa onda ćemo na drugi krug. Hoćemo li po Poslovniku ili po momemu. Prošli put po momemu je bilo ok. Kako ćemo? Po Poslovniku? Onda ćete biti uskraćeni. Dva pitanja, pa ćemo ovo riješiti na kolegijumu. Izvolite, kolegice Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK:

Interesuje me ko je radio pripremu ovih zakona univerzitetskog obrazovanja i negdje bi bilo lijepo da za sve zakone uopšte nekako dobijemo imena ko radi ovaj predlog zakona da bi znali i mi kako da se upravljamo i ko je odgovoran za to. Drugo pitanje jeste li razmišljali o ovim zamjenicima direktora koji nijesu nastavnici ujedno u školi koji su u drugom mandatu pa je to funkcija, šta će sa njima biti, u slučaju da su u onim školama gdje neće imati više od jednog pomoćnika direktora. Jeste li razmišljali šta ćete sa njima uraditi? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice.

Molim vas da ubuduće kolege koristite više instituciju poslaničkih pitanja, a imate i po Poslovniku i drugi način da dobijete informacije od nadležnog ministra, tako da ubuduće prepustimo jednoj kvalitetnoj polemici dinamiti u tome smislu, a da kroz druge oblike dobijamo informacije koje nas interesuju. Izvolite, ministre.

SLABOLJUB STIJEPOVIĆ:

Za sadržinu Predloga zakona, jedina adresa za odgovornost sam ja, niko drugi. Ja sam odgovoran za sadržinu. A radio je tim, mislim da je to praksa u svim ministarstvima, ja je nijesam izmislio, tim stručnjaka svih profila, ne samo pravnici, tu su učestvovali i profesori svih i društvenih nauka i prirodnih, pedagozi, psiholozi. Ne znam da li ste bili ušli kada sam rekao da smo konsultovali i eksperte iz Brisela i predstavnike Evropske komisije u Podgorici, udruženje roditelja, aktive direktora i naravno konsultovali smo nevladin sektor. Mi smo na našem sajtu objavili, što je naša obaveza, da radimo zakone i da se predstavnici nevladinog sektora prijave kako bi učestvovali u radu. Nakon tih prijava odabran je jedan. Za svaki zakon i u svakoj radnoj grupi za izradu svakog zakona postoji ime ispred nevladinog sektora, ja ću vam reći kasnije ili kolegica Vučurović, to nije nikakva tajna. Da, tačno se zna, formirana je Radna grupa sa zadatkom da u roku tome i tome uradi Nacrt, tada je bio Nacrt zakona, i to je oprobana praksa, i tu nema improvizacije, tu se zna put kojim se u to ide i mi smo do kraja to poštovali.

Dakle, vidjeli ste, nadam se da ćemo dobiti za to pohvale, da pokušavamo da racionalizujemo u tom upravljačkom dijelu obrazovni proces. Zašto? Bilo je do sada jedan direktor, dva pomoćnika. Direktor je iznad njih. Uveli smo da direktor vodi računa o čitavom radnom danu, a da mu direktor pomaže kada on procijeni da treba, da bi racionalizovali sistem, a ljude koji će eventualno ostati neraspoređeni nakon isteka mandata, dobiće prava kojim pripadaju. Ko može da bude raspoređen na neke časove, ili na neke druge poslove, a ako ne po principu tehnološkog viška, dobiće odgovarajuću otpremninu. Znači, svi će biti zaštićeni i ona prava koja im drugi zakoni omogućavaju, oni će im pripadati, ja ću im to lično obezbijediti da se tako i to realizuje. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, ministre.

Ajmo, ćerajmo do kraja tako. Izvolite, kolega Bulajiću.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Gospodine ministre,

Samo jedno razjašnjenje, ako je moguće. Vi ste rekli u uvodnom izlaganju da za osnovno obrazovanje se godišnje odvoji 65 miliona evra. Takođe, da je u Crnoj Gori, ako sam ja dobro čuo, oko 500 škola, je li tako?

Dobro, to znači da je prosječno 130 hiljada evra po školi. A to znači mjesečno 10 hiljada i 800 evra, po školi. Hoćete li mi malo ovo objasniti? Nekako mi nije logično baš ovo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Izvolite, ministre.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Dakle, gospodine Bulajiću, ima 205 škola u Crnoj Gori. I rekao sam da ima oko 500 školskih objekata, jer imate matičnu školu u Ćemencima, a imate istureno odjeljenje na Vidrovanu, ili, to je u skoro svim opštinama tako. Tako da mi tih 65 miliona kada podijelite na 200 škola, evo ko bolje zna matematiku od mene doći ćemo do mnogo većeg iznosa. Vjerujte da naš učenik, nije baš tako jeftin, kako se čini. Imamo u Opštini Pljevlja, na primjer, ili Opštini Cetinje, učenika za kojega država izdvaja godišnje 14 hiljada eura, veoma precizno, jer smo pripremajući model perkapita, o kome smo govorili, morali da dođemo do tačnih podataka koliko košta, đe u kojoj opštini, koji učenik. Naravno u opštini, odnosno u školi đe ima manje učenika, odnosno svake godine sve manje, a isti je broj zaposlenih, naravno da košta sve više. Najjeftinije je, na primjer, u jednom dijelu Podgorice, ovamo desno, a najskuplji je, kažem učenik u Opštinama Cetinje i Pljevlja.

Ali, izračunaćemo do kraja sjednice, nije to velika matematika, ali mnogo je više od onoga, evo 325 hiljada znači po jednoj školi godišnje se izdvaja u prosjeku, 325 hiljada. Znači, 65 miliona podijelite na 204, to je to.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, ministre.

Očito, i drago mi je kao prosvjetnom radniku da je obrazovanje predmet interesovanja. Nadam se da ćemo ga i učiniti što kvalitetnijim.

Prelazimo napokon na prvi krug, diskusija, razmatranja.

U ime Bošnjačke stranke kolega Mustafić, izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem, kolega potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi ministre, uvažena pomoćnice ministra,

Dakle, danas je pred nama set izmjena i dopuna zakona koji zadiru u sistem obrazovanja, jer se tiču svih nivoa obrazovanja, počev od osnovnog školskog, do gimnazija, i na kraju ćemo raspravljati i Zakon o visokom školskom obrazovanju, njega smo, do duše, odložili ali i on će biti dio ovog seta, što znači da je ovaj korpus promjena upravo želja Ministarstva da kroz izmjene i dopune ovih zakona unaprijedi kvalitet obrazovanja u svim njegovim segmentima.

Mi razumijemo tu potrebu i apsolutno je podržavamo, kao što smo i ranije podržavali sva systemska rješenja koja se tiču unapređenja i školstva na svim nivoima obrazovanja u Crnoj Gori. Međutim, takođe, i ovom prilikom postavljamo pitanje - koliko je istinski dobra zakonska regulativa koju smo usvajali još od 2001. godine, znači počev od knjige promjena na ovamo, od zvanično proklamovane reforme u obrazovanju, koliko je unaprijedila školstvo u Crnoj Gori, odnosno da li su zakonska rješenja doživjela punu implementaciju i kako su se ona odrazila na obrazovanje.

Bilo bi zanimljivo pogledati zbog čega ipak naši učenici na piza testovima zauzimaju začelje u Evropi, zbog čega su mnoge države u regionu ispred nas. Takođe, potrebno je i sagledati, mada nije tema današnje rasprave, ali u svakom slučaju domete i efekte bolonjskih promjena, odnosno primjene Bolonjske deklaracije u visokom obrazovnom sistemu u Crnoj Gori, i uopšte, dakle da li je kvalitet obrazovanja na višem nivou nego što je bio prije 12 godina, ili je zadržan na istom, ili možda su se čak desili i procesi nazadovanja u nekim segmentima.

Govorim kada je u pitanju zakonska regulativa, zakonska norma, tu je izražen napredak i sasvim je jasno da se desila, i da se kroz budžet, naravno u skladu sa mogućnostima naše države, a o tome smo često pričali u prošlim godinama, sredstva koja se izdvajaju nijesu n iz bliza dovoljna da pokriju sve ono što je servisiranje potreba u svim obrazovnim ustanovama u Crnoj Gori, a čuli smo da ih je zaista veliki broj, što zbog konfiguracije terena, što zbog velikog broja područnih odjeljenja, seoskih škola, itd. tako da su nam i školski objekti u prilično zapuštenom i lošem stanju u mnogim mjestima, pogotovu u onim manje razvijenim sredinama i pogotovu u onim pasivnim krajevima na sjeveru Crne Gore, ali ima takvih slučajeva u seoskom području i na primorju i u centralnom dijelu Crne Gore.

Takođe, veoma nam je važno da se kroz sistem obrazovanja, ne samo unaprijedi kvalitet obrazovanja onih kojima je ono namijenjeno, već i da oni koji daju to obrazovanje, a to je nastavni kadar, ima odgovarajuću satisfakciju za ono što radi, a činjenica je da je materijalni položaj zaposlenih i kada su plate u pitanju i kada su drugi uslovi u kojima egzistiraju na jako lošem nivou, naravno imamo puno razumijevanja i za budžetska ograničenja i za sve, što nas prati, naročito od 2009. godine naovamo u ovim kriznim godinama.

Dakle, to su vrlo važna pitanja na koja bi htjeli čuti odgovor. Isto tako veoma nam je bitno, kao predstavnicima manjinskih partija u ovom parlamentu, da vidimo i koliko je učešće manjinskih sadržaja, odnosno sadržaja koji tretiraju, koji se bave kulturom, historijom, jezikom manjinskih naroda u Crnoj Gori, koliko je zastupljen nastavnim sadržajima, i da li su još uvijek u nastavnim sadržajima prisutni oni segmenti i oni sadržaji koji na podrugljiv način govore o pripadnicima manjinskih naroda, manjinskih vjera, koji kroz te nastavne programe možda šalju neke još uvijek opasne i prijeteće poruke kroz kontekstualizaciju određenih pisaca prema pripadnicima manjinskih naroda, kako u osnovnoj školi, tako i u srednjim školama. Naravno, veoma nam je važno da se poboljšavaju sadržaji i broj sadržaja koji je namijenjen upravo i obrađuje kulturu, prošlost, jezik i historiju manjinskih naroda i sredine u kojima oni žive.

Naravno, poštujući vrijeme osvrnuću se na još jedno, za nas, jako bitno pitanje, a to je ministre pitanje licenciranja vaspitno obrazovne ustanove koja se zove medresa u Podgorici. Dakle, potpisivanjem ugovora prošle godine između države i Islamske zajednice, država se obavezala, a prisustvo visokih zvaničnika na svim većim skupovima koji su organizovani u medresi od samog otvaranja na ovamo je takođe bilo u tom pravcu, da se medresa uvede u vaspitno obrazovni sistem države Crne Gore. Nastavni kadar, rukovodstvo medrese, Islamska zajednica su uradili sve što je neophodno u tom pravcu kao polazna osnova, dakle, sve svoje programe i sadržaje prilagodili su apsolutno sadržajima ostalih srednjih škola u Crnoj Gori u onom dijelu koji se tiče svjetovnih, odnosno sekularnih predmeta. Naravno, očekujući i iščekujući licencu od strane države. Upravo u tom pravcu mi smo i kroz Pedlog izmjena i dopuna opšteg Zakona o obrazovanju amandmanski djelovali na te izmjene i dopune kroz nekoliko amandmana gdje smo nas trojica kolega iz Bošnjačke stranke i kolega Genci Nimanbegu, zajedno potpisali amandmane koji se upravo tiču otvaranja mogućnosti za licenciranje ove srednje vjerske škole i naravno drugih srednjih vjerskih škola ukoliko se za to ukaže potreba i želja od strane tih škola u Crnoj Gori. Mislimo da je to za nas veoma važno pitanje, jer nikome nije stalo, bar ne ljudima koji su u Islamskoj zajednici da njihova srednja vjerska škola, koja postoji već pet godina, radi mimo programa, odnosno mimo licence nadležne institucije. Očekujemo od vas razumijevanje i za ove amandmane, očekujemo razumijevanje i kolega poslanika naravno, u koliko bude došlo da se glasa u plenumu, ali prvenstveno očekujem od vas da oni postanu sastavni dio predloga ovog zakona, isto kao što očekujemo i razumijevanje za jedan amandman koji se odnosi na ishranu, odnosno na poštovanje specifičnosti ishrane, vjerske specifičnosti pripadnika islamske vjeroispovijesti kada je u pitanju ishrana u domovinu učenika tamo gdje oni postoje kao kolektivni sistem ishrane.

Vjerujemo da je ipak Crna Gora prevazišla neko vrijeme gdje se na religiju gledalo kao na sistem vrijednosti koji će nestati vremenom, izumrijeti i tako dalje, kako je to Marks govorio. To se na sreću nije desilo. Desilo se obrnuto, religija je nadživjela i prošla sva ta moguća iskušenja tih sistema. Ona je ostala dio društvene svijesti i vrlo važan i, čini mi se, dominantan kod pripadnika određenih nacionalnih i vjerskih skupina u Crnoj Gori i upravo nas zbog toga čudi da ste zadržali član koji govori da je zabranjeno religijsko djelovanje u školama. Dakle, ne vidim razloga da se istorija religije ne izučava u školama, kao što se izučava svuda u okruženju, ne vidim razloga da se ne licenciraju srednje vjerske škole i da one ne budu dio obrazovnog sistema u Crnoj Gori. To je za nas, barem za nas pripadnike islamske vjeroispovijesti krucijalno pitanje i

očekujem vjerovatno da će se i ostale kolege po ovom pitanju izjasniti kroz svoje diskusije. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Mustafiću.

Sledeći u ime Kluba četiri partije kolega Popović.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovani ministre,

Ispred Kluba poslanika albanskih partija Forca i Demokratska partija, Hrvatska građanska inicijativa i Liberalna partija pokušaću kratko da kažem nešto o čitavom ovom setu zakona iz oblasti obrazovanja. Ovaj set zakona je na neki način korak naprijed u odnosu na ovo što smo imali do sada. Liberalna partija će vjerovatno u načelu podržati ovaj zakon. Imamo dosta amandmana. Amandmani se odnose na opšti Zakon o obrazovanju i vaspitanju kao i na Prijedlog zakona o visokom obrazovanju. U zavisnosti od toga kako će proći ti amandmani mi ćemo se i opredjeljivati u cijelosti. Samo da ne zaboravim, ovo sam htio kroz pitanje, ali da ne bih oduzimao vrijeme imamo jednu situaciju da dio velikih osnovnih škola u Crnoj Gori nema školske dvorane. Iskoristiću priliku da pitam ministra, imamo primjer, evo tu je i bivši direktor osnovne škole u Budvi, gospodin Popović. Dakle, imamo primjer da osnovna škola u Budvi, koja je velika, ogromna, koristi za fizičko vaspitanje salu Sportskog centra u Budvi, srednja škola, izvinjavam se. Tu su se nagomilala neka dugovanja, što se tiče zakupa, koliko sam medijski informisan, a informisan sam i od pojedinih građana iz Opštine Budva, da će se praktično ti učenici sada kad počne školska godina za nešto više od mjesec dana, da neće moći koristiti salu sportskog centra ako se ta dugovanja ne izmire. Ministarstvo to ne prihvata, prihvata tako da pretpostavljam da ćete mi odgovoriti na to pitanje koje nijesam htio prije da postavim, da ne bih oduzimao vrijeme.

Ovdje, samo ću nekoliko stvari, tiče se komentara na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama opšteg Zakona o obrazovanju i vaspitanju, Liberalna partija, kao što sam rekao, će ići sa nekim amandmanima koji su već tu u proceduri. Ima nekoliko stvari, da kažemo koje su diskriminacija u opštem Zakonu o obrazovanju i vaspitanju, postoji više mjesta na kojima se rodna i diskriminacija na temelju ličnih sposobnosti sasvim otvoreno legitimišu. Ta prva diskriminacija to je priznavanje raličitosti, implicitno njihovo gradiranje, odnosno degradiranje. Recimo, sada ulazim u zakon u pojedinostima, ali radi se o tome da recimo u članu 9, gdje stoji da crnogorski državljani su jednaki u ostvarivanju prava na obrazovanje bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, jezik, vjeru, socijalno porijeklo ili drugo lično svojstvo, treba da stoji da su svi crnogorski državljani, odnosno državljanke jednaki u ostvarivanju prava na obrazovanje. Imenovanjem ovih kategorija nacionalna i vjerska pripadnost, rasa, socijalno porijeklo, indirektno se legitimiše diskriminacija po osnovu uočenih različitosti.

Potrebno je obratiti pažnju da se ne insistira na kategorijama koje govore o postojanju razlika, jer ovakvi jezički momenti sa jedne strane i težnje društva sa druge, kreiraju paradoks - težimo društvu jednakih, a priznajemo postojanje razlika, imenujemo pomenute kategorije kao zadatu konstantu, a borimo se protiv njih. Takođe, u prijedlogu

i setu zakona se uočavaju te neke diskriminacije. Nadamo se da ćemo ih uspjeti zajednički otkloniti.

Reći ću još par stvari, tiče se ovih resursnih centara. To je ustanova u kojoj se ostvaruje vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim potrebama. Mišljenje je Liberalne partije da sva đeca bez obzira na potrebe treba da pohađaju iste škole, inkluzivno obrazovanje je predviđeno Zakonom o obrazovanju djece sa posebnim potrebama. Ukidanjem takozvanih resursnih centara, objekata u kojima su đeca sa hendikepom izolovana od "zdravih, normalnih i pametnih ljudi", društvo je prinuđeno da prihvati takve pojedince i integriše ih u društvo, iskorijeni diskriminaciju i uči o empatiji.

Takođe, ima dosta, kao što sam rekao, ove diskriminacije, naročito u članu 18 đe svi izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu, treba da obuhvataju iste izraze u ženskom rodu. Ako je jedan od ciljeva crnogorskog društva postizanje rodne ravnopravnosti, onda je polna markiranost u cilju ostvarenja neutralnosti diskriminatorna. U ovom slučaju poistovjećivanje muškog roda sa neutralnim aspektom nije u skladu sa načelom prikladnog imenovanja, jer muški rod u jeziku ne može biti polno nemarkiran samim tim što jeste indicija prisustva jednog od dva roda, pola. Iako gramatičari smatraju da muški rod ima generičku vrijednost i da je to jezička činjenica koju ne treba politizovati, u crnogorskom, hrvatskom, srpskom, bosanskom neutralni rod ne postoji kao, na primjer, u engleskom jeziku.

Ima još poprilično tih stvari na koje ćemo probati da amandmanski djelujemo, vjerujemo u vašu koopretivnost, saradnju da se svi ovi prijedlozi zakona iz seta obrazovanja na neki način poboljšaju.

Eto toliko. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Popoviću.

U ime pozitivne Crne Gore kolega Perić.

Molim vas da budemo efikasni, da pokušamo uz molbu prema javnom servisu da završimo ovaj prvi krug noćas.

SRĐAN PERIĆ:

U razvijenim zemljama rasprava o ovom setu zakona se smatra jednim od najbitnijih i sam taj odnos da ćemo mi da zbrzamo raspravu od četiri zakona, da smo "ugurali" i Zakon o visokom obrazovanju a da nijesmo podnijeli nijedan značajniji amandman na njega, govori gdje aktuelna vlast vidi obrazovanje. Ulaganje u obrazovanje jeste najbitnija stvar i samo ono društvo koje je svjesno činjenice da svaki dinar uložen u obrazovanje, svaki euro uložen u obrazovanje znači put ka prosperitetu te zemlje, može biti napredno. To znaju najrazvijenije zemlje i to rade najrazvijenije zemlje. Ali, to ne radi naša vlada i to ne radi naša vlast.

Međutim, ako stavimo po strani zakone o kojima govorimo, a na koje ću se osvrnuti, i ako stavimo po strani pristup Ministarstva koje odbija apsolutno sve amandmane koji dolaze sa naše strane, dajući obrazloženja koja su na ivici vjerovatnosti, ovdje imamo problem sa potpunim odsustvom obrazovanja. Niti naša Vlada, niti naša vlast, niti naše Ministarstvo odnosno čelni ljudi imaju ikakvu viziju kuda ide to crnogorsko obrazovanje. Zanimljivo je i da se ovi zakoni mijenjaju nakon što je zatvoreno poglavlje obrazovanja i postavlja se osnovno pitanje - ako su ti zakoni bilo

toliko savršeni zašto ih sada mijenjamo? Kada slušate prvog čovjeka crnogorskog obrazovanja vi mislite da razgovarate sa čovjekom koji je na čelu obrazovnog sistema koji je možda prvi ili drugi ili treći u sistemu PISA testiranja, a razgovarate sa čovjekom koji rukovodi obrazovnim sistemom koji je na 55. mjestu od 65 testiranih u PISA testiranju. Javnosti radi, radi se o globalnom testiranju koje ima najveći ugled, a koje vrednuje znanje i vještine koje usvoje učenici. I umjesto da mi krenemo sa rješavanjem ovog ukupnog problema, ministar nam je jednom prilikom čak rekao da je on tu od skoro i da treba da prođe devet godina, koliko traje ciklus osnovnog školskog obrazovanja, da bismo vidjeli pomake. To vam je kao da idete negdje na put i ne vidite nijedan putokaz devet sati i mislite da ste na dobrom putu. Ili put znate savršeno dobro ili će biti da ste se izgubili, a jedini putokaz koji imamo jeste da je naše obrazovanje na 55. mjestu u odnosu na 65 testiranih zemalja.

Nažalost, ova vlast ulaže samo u strateškog partnera i u takozvanu najuspješniju privatizaciju. Po stavovima podgoričkog neoliberalnog ekonomskog kruga najuspješnija je ona privatizacija koju građani plaćaju najviše. Zašto to govorim, a ovo je tema obrazovanja. Ukoliko imate sistem u kojem školujete ljude koji će sutra imati znanje i razvijati kritičku svijest, ono što vi gušite, ova teza će biti neodrživa. I da biste imali naciju koja bi krenula u dobrom pravcu, prvi korak u tom pravcu jeste ulaganje u obrazovanje, a prvi gest dobre volje bi bili besplatni udžbenici za osnovce. Kažem gest, ne rješenje. I mada čujem od ministra prosvjete da bi se svijet maltene srušio da se to zaista dogodi, to bi bila poslije dugo godina prva lijepa poruka koju šaljemo djeci - učite iz knjiga, čuvajte ih, vratite ih drugom, bićete nagrađeni za to.

Dakle, djeca bi stekla i znanje i odgovornost. Nažalost, ova vlast ne želi ni jedno ni drugo i u potpunosti sam saglasan sa izjavom prvog ministra u vašoj Vladi, da nam fali znanja. Ali, interesantno je da se ne radi ništa da se taj problem rješava. Zašto je to tako? Razloga je više, ali je ključan onaj da ne ulažemo u njega. Isto tako prvom je ministru lakše da ima saradnike koji ne znaju šta znači, recimo,... o aferi "snimak". No, vratimo se sada ovom formalnom obrazovanju.

Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju je došao pred poslanike nakon što je Vlada iz njega amputirala, kažem amputirala, odredbu o besplatnim udžbenicima. Njemu je tamo prirodno mjesto, a mi smo u međuvremenu morali da štedimo novce za strateškog partnera, za 102 miliona eura i mi ćemo nepuni milion eura koji bi davali na godišnjem nivou ukoliko se udžbenici čuvaju za tri godine, morali da uskratimo našim učenicima, da bismo dali strateškom partneru. To je filozofija ove Vlade. Takođe, smiješne su priče kako ima roditelja koji ne žele da prime te udžbenike jer, pobogu, to bi bilo ispod časti. Onda je logično pitanje da li iko u banci kaže da mu je velika plata i da neće da primi tu platu. Da li je iko vratio iz Vlade avio kartu koja se plaća iz istih onih sredstava iz kojih treba da se plate udžbenici, iz budžeta? E, to bi bila principijelnost za početak. Ko to može da kaže da mu je beznačajan iznos od 300 eura, koliko treba za opremanje dva osnovca za polazak u školu u septembru? Je li se vladajuća klasa toliko zatvorila u krug gdje 300 eura je nikakav problem, a maltene trećina crnogorskih porodica živi sa tim iznosom? Ukoliko je vama 300 eura džeparac, njima zaista nije. Uz to izjave takve vrste da nekome ne trebaju besplatni udžbenici je odsustvo saosjećanja i brige za onima kojima to jeste problem i to bi bila solidarnost. Apsolutna kontrola nad obrazovanjem, koju ima ministar, ne samo da se produbljuje novim zakonskim rješenjima već se, slobodan sam reći, cementira. Vi, ministre, možete direktora

razriješiti ako nema bazu podataka uredno popunjenu, Vi ministre imate apsolutnu kontrolu nad izborom direktora vrtića, osnovnih škola, srednjih škola, gimnazija, Vi držite u svojim rukama konce kompletnog obrazovanja i vaša odgovornost za stanje u njemu je ubjedljivo najveća. Najveća boljka našeg obrazovnog sistema je centralizacija od koje se i dalje ne odustaje, koja se čak i ne prepoznaje kao problem uz čuvenu krilaticu da onaj koji je osnivač taj i odlučuje. Koga su pare taj i sve može, to je filozofija koju nam Vi šalžete, to je poruka koju p primaju građani.

Takođe ovaj zakon pruža do sad nevidjene mogućnosti ministru, da iskadrira do poslednjeg nastavnika u školi svako rješenje kroz sistem licenciranje i relicenciranje. Sam po sebi taj sistem nije loš, ali u rukama nekog ko centralizaciju doživljava kao sveto pismo znači da uz nejasne procedure koji ovaj zakon nudi, može lako nastavnika ostaviti bez posla ili dovesti nekog svog ili njihovog, ili već koju Vi terminologiju koristite. Time se obrazovni sistem može pretvoriti u partijsku infrastrukturu čak i u segmentima koji možda sada to nijesu. Uostalom ako ne vjerujemo ovome o čemu ja govorim samo neka se preslušaju snimci iz afere „snimak”. Da li Vi vjerujete da kada predsjednik Opštinskog odbora DPS Cetinje, kaže da sa ministrom Stijepovićem, citiram, ima jako dobru koordinaciju kada je zapošljavanje u državnim institucijama u Prijestonici u pitanju. Koristim priliku ovdje da pohvalim svakodnevnu komunikaciju sa ministrom Stijepovićem, koji nikad ne zaobilazi partiju. Da li neko ima dilemu, da li se ovdje radi o filozofskim raspravama o obrazovanju ili o tome koga treba zaposliti u školu. Znam šta će ministar reći, ali ja želim da građani razmisle, mada građani uvjeren sam i to znaju. Upravo iz tog razloga nama treba znanje, trebaju nam generacije koje će znati da se tako ponašanje zove diskriminacija i uskraćivanje jednakih šansi. Kada je riječ o konkretnom zakonskom rješenju koje se odnosi pored krovnog zakona na Zakon o osnovnoj školi, stručnom obrazovanju i gimnaziji, nažalost moram konstatovati da se radi više o tehničkoj materiji a ne o suštinskoj. Bila je prilika da se reaguje i na suštinski način, ali ti zakoni obiluju sporadičnim prepisivanjem zakona koja je bez praćenja rezultata apsolutno besmislena. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama kolega Periću, posebno na ovome što ste skratili vrijeme. Nadam se da će to biti praksa do kraja da bi mogli što više iscrpiti ovaj prvi krug.

Koleginica Vuksanović u ime SDP-a. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi ministre, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Kao što smo već upoznati pred nama je zaista jedan važan set zakona koje treba usvojiti jer od načina na koji će se implementirati ovi zakoni u oblasti obrazovanja u samoj praksi mi ćemo na neki način pokazati i pred međunarodnom zajednicom i pred javnošću naš odraz kulture jedne zajednice koje pripadamo. Ono što želim da naglasim jeste činjenica da će Socijaldemokratska partija podržati predložene izmjene i dopune postojećih zakona koje se nalaze trenutno u skupštinskoj proceduri. U tom cilju ja bih željela da naglasim neke posebne aspekte koji su predmet našeg interesovanja. Kada govorimo o Predlogu zakona izmjenama i dopunama zakona o osnovnom obrazovanju i

vaspitanju Demokratska partija socijalista i Socijaldemokratska partija pokušala je da nađe kompromis između trenutne ekonomske situacije i moguće zloupotreba sa jedne strane i potrebe javnosti kao i najosjetljivijih ranjivih kategorija učenika sa druge strane, i u tom cilju planira da podnese amandmane na ovaj zakon u dijelu besplatnih udžbenika. U tom smislu predlažemo sledeći amandman.

Pravo na besplatne udžbenike za osnovnu školu ima učenik:

- 1) bez roditeljskog staranja,
- 2) čiji je roditelj, odnosno staratelj korisnik materijalnog obezbeđenja porodice,
- 3) učenik sa posebnim obrazovnim potrebama,
- 4) učenik koji je smješten u ustanovama dječije i socijalne zaštite,
- 5) učenik na porodičnom smještaju i konačno
- 6) učenik romske i egipćanske populacije.

Ono što želimo istaći jeste da u skladu sa predloženim odredbama zakona znamo da postoji potreba svih tih učenika da čuvaju udžbenike i da vrate neoštećene kao uslov da bi dobili udžbenike za narednu školsku godinu. Smatramo da predloženim amandmanom imamo, na neki način, postignuti kompromis između, kao što sam već rekla, potreba javnosti, javnog mjenja sa jedne strane, ali eventualno znači mogućih zloupotreba i ekonomske situacija sa druge strane. Ono što ističemo kao posebni kvalitet ovog zakona, a smatramo da je to u cilju znači kako afirmisanja samih procesa obrazovanja u crnogorskom obrazovanju, tako i usaglašavanja sa potrebama i zakona legislative Evropske unije jeste i novitet koji se odnosi na prava roditelja, da organizuje obrazovanje djeteta kod kuće, kao i nove norme preciznije odredbe zakona u smislu pojma osnovnog obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama, što ističemo kao i posebni kvalitet predloženih izmjena i dopuna Zakona o gimnaziji.

Ono što želimo da ukažemo već kada smo pomenuli Zakon o gimnaziji da pored znači tih zakonskih rješenja takođe imamo jedno novo zakonsko rješenje koje posebno reguliše upis stranih državljana u gimnazijama, rok za raspisivanje konkursa za upis u gimnaziju, sadržaj vaspitnog rada, godišnjeg programa kao i način polaganja, uslove, prigovor na sam rad, znači na poslednju ocjenu, zatim polaganje ekstra mature, i druge oblasti koje se tiču ovog domena školovanja. Ono što je poseban kvalitet predloženog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju jeste upravo u činjenici da se ovim zakonom preciziraju izvjesni uslovi oko načina koji se moraju ispuniti, kako bi se ta izvjesna lica školovala i koje uslove moraju ispuniti da bi obavljali taj stručni rad, kao i potreba znači da se prate zahtjevi tržišta rad i preduzetništva, i same politike zapošljavanja. Smatramo da svako ko ima određeno stručno znanje ima poseban kapital ne samo za sebe već i kapital za ovo društvo i ovu zajednicu. Ukazujući na ove najvažnija espekte naravno da bi imala još da govorim, želim da završim sa konstatacijom, znači da će Socijaldemokratska partija, još jednom ponavljam, podržati ove predloge zakona, i nadamo se da ćemo implementirati takođe ove odredbe Zakona i u praksi upravo iz ovog razloga o kojem sam govorila na početku samog izlaganja. Kada, naravno, budemo ove zakone implementirali na pravno relevantan način koristan za čitavo društvo i čitavu zajednicu, onda ćemo, nadam se, poraditi i na osavremenjivanju škola u što većoj mjeri, zatim oko opremanja škola i na taj način doprinijeti i kvalitetnom, i naravno modernim uslovima rada i boravka naših učenika u školama osnovnog i srednjeg obrazovanja. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Vuksanović.

U ime SNP-a kolegice Jonica.

SNEŽANA JONICA:

Na početku moram da kažem da je u odgovaranju na moja pitanja ministar Stijepović pokazao da pokušava da bude vješt političar, ali da je očigledno loš ministar jer nije imao ni jedan odgovor ni na nijedno pitanje koje sam postavila.

Ono što ću prvo naglasiti je činjenica da se na pitanje o tome kakav je standard prosvjetnih radnika, kolika je prosječna plata itd, odgovorili sa tim da iskazujete posebno ljudsko i profesionalno poštovanje prema prosvjetnim radnicima. Moje pitanje za Vas je koliki je vaš zahtjev za budžet za vaše ministarstvo bio za 2013. godinu i da li je isti iznos opredijelila Vlada i Skupština nakon toga koliko ste tražili ili je to bio manji iznos, da znam da li se Vi imali veće želje i potrebe da obezbijedite prosvjetnim radnicima od onoga što je pružila Vlada i da li to znači da je vaš položaj u Vladi takav da se ne uvažavaju vaša očekivanja za prosvjetne radnike ili ste Vi sami cenzurirali nivo potreba prosvjetnih radnika i doveli ga na ovaj nivo koji Vi smatrate dovoljnim a ja smatram ponižavajućim za one koji trebaju da se bave vaspitanjem i obrazovanjem naše djece. Pitala sam Vas je li osnovno obrazovanje u Crnoj Gori besplatno i to je možda najiskreniji dio i najprecizniji odgovor koji ste dali jer ste rekli upis u osnovnu školu je besplatan i to ćemo se složiti.

Dakle, osnovno obrazovanje u Crnoj Gori, nije besplatno i to je suprotno Ustavu Crne Gore, i činjenica je da Vas SNP od donošenja Ustava 2007. godine, podsjeća na to da, svake godine prilikom donošenja budžeta na početku prethodne školske godine 1. septembra, smo, čestitajući početak nove školske godine đacima, ukazali da i tada podsjećamo Vladu da je član 75 Ustava propisano da osnovno obrazovanje obavezno i besplatno, tada smo Vam skrenuli pažnju da je za besplatne udžbenike za upravo školsku godinu bilo potrebno obezbijediti 5,2 miliona eura, a da je za istu godinu Vlada Crne Gore za službena putovanja predvidjela 5,6 miliona eura. Dakle, samo niz upoređivanja, ali definitivno za službena putovanja se našao novac a za besplatne udžbenike nije. Takođe smo Prvog jula povodom Međunarodnog dana djece ukazali ponovo saopštenjme da SNP podsjeća da je članom 85 Ustava potvrđeno besplatno osnovno obrazovanje i pozvalo Vas da obezbijedite novac za besplatne udžbenike za svu djecu u Crnoj Gori kako je Ustavom propisano i konačno početi da se ponašate u skladu sa Ustavom. Pitala sam Vas da li ste zadovoljni opremljenošću i uređenošću i uslovima u našim školama. Vi ste mi odgovorali o tome šta se sve radi, šta se sve oprema. Rekli ste da je netačan podatak od 3,3 miliona eura, ovo je Strategija razvoja osnovnog obrazovanja i vaspitanja sa akcionim planom 2012. godine i 2017.godina na 18. strani podatak 3,3 miliona za opremanje škola u poglavlju opremljenosti osnovnih škola, dakle podatak koji je onda netačan ili u Strategiji ili ste Vi osporili podatak koji ste dali Vladi kao da je tačan kada se usvajala strategija. Ja ću reći šta je moje mišljenje opremljenosti i uslovima u osnovnim školama. Ono što je evidentno da postoje škole u Crnoj Gori, u kojima đaci tokom školskih časova sjede u zimskim jaknama, jer nema grijanja, postoje škole u kojima imamo, recimo, u Podgorici gdje je ovih dana temperatura jako interesatna bude vrlo i u maju i septembru gdje ima klima ali se ne pale da bi se uštedelo, đe nema klima, postoje škole gdje se krede donose sa svih

strana, jer nekad i one nedostaju. Uostalom pitajte roditelje da li misle da su uslovi u školama ono što treba da imaju djeca kao uslove za obrazovanje i vaspitanje. Ono što sam Vas pitala nijeste odgovorili koji je maksimalni broj đaka u odeljenje koje omogućava kvalitetno obavljanje nastave po vašem mišljenju.

Moje pitanje je bilo namjerno zbog toga što ste ukinuli gornju granicu od 33 đaka u odeljenju i obezbijedili da za odeljenja preko 30 đaka Ministarstvo daje saglasnost, meni ne interesuje da li ćete Vi davati saglasnost da biste obezbijedili štednju i racionalizaciju. Na prosveti osim zdrastva ne treba štedjeti ni po koju cijenu. Imamo odeljenje po 35 i 40 i po 45 đaka, i mislite li da se tako može zaista obezbijediti kvalitetno sprovođenje nastave? Pitala sam Vas, naravno opet ste izbjegli da odgovorite, koliko je novca uloženo zadnjih deset godina u prosvetnim ustanovama na način ponavljam što se na kraju godine kaže djeci, donesite svi po deset eura da platite štetu koja je tokom školske godine napravljena u školi inače nećete moći podići svjedočanstvo. To pouzdano, ne znam da li je ove godine ali godinama je moje dijete moralo da otplaćuje taj iznos na kraju godine i znam da je to bila navika u svim gradovima u Crnoj Gori, i po mojoj matematici na taj način se biralo skoro milion eura godišnje, što prestavlja dakle kad saberemo za ovih deset godina iznose koje se dobili samo tražeći od djece da na kraju godine daju po deset eura za odštetu, pa roditelji i djeca su Vam dali tri put više novca nego što ste Vi uložili u opremanje škola. Priča od 3,3, miliona za opremanje škola, a prošle godine za mobilne telefone u Vladi Crne Gore potrošeno je 3,6 miliona, po podacima završnog računa budžeta. Definitivno odnos prema onome što je potreba našoj djeci je potreba obrazovanja, naročito osnovnog obrazovanja nije na pravi način sagledana makar sa strane vašeg Ministarstva. Pitala sam Vas, pa mi nijeste odgovoril, i na koje ste jezike mislili kad ste predlagali član 14 koji su to strani jezici osim navedenih za koje donijet javno važeći obrazovni program, jer ja zaista ne, znam, evo sugerišu mi kolege da se možda odnosi na kineski, voljela bih da se to precizira do kraja priče.

Pitala sam Vas koji su to drugi opravdani razlozi za koje treba ljekarsko uvjerenje, odnosi se na obavljanje nastave fizičkog, i nijesam to slučajno uradila zato što ste definisali da se osim zdrastvenih razloga mogu iz drugih opravdanih razloga, a uz ljekarsko koje je valjda logično samo za zdrastvene razloge može dijete osloboditi fizičkog vaspitanja, poznavajući razmišljanja djece u tom uzrastu vrlo rado, da ne bi nosili patike, dodatnu opremu za fizičko, da bi izašli prošetali, izbjegavati ili pokušavati da obezbijede odsustvo sa fizičkog vaspitanja i postavljate pitanje jeli ovo pokušaj da se polako ukine fizičko vaspitanje da Vlada Crne Gore, ne bi trošila novac da opremu fiskulturnih sala jer se one u nagrđenom stanju svugdje u Crnoj Gori, i to je jedan od segmenata na koji takođe nijeste ukazali kada ste pričali o tome što ste to opremali sa tim velikim parama koje su uložene u prosveti, u objekte obrazovanja. Pitala sam Vas, krajnje precizno, zašto nijeste uzeli u obzir sugestije nevladinih organizacija koje se bave pravima lica sa invaliditetom odnosi se na odgovarajuću terminologiju u zakonu za ova lica u poboljšanju uslova. Pročitacu recimo sugestije Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore, koje su i preformulisane u amandmane. Oni kažu za ove zakone da predložene izmjene i dopune u dijelu u kojem se odnosi na učenike sa invaliditetom uopšte nijesu unaprijeđene i ne definišu obavezu nadležnog ministarstva, niti obrazovnih institucija da obrazovanje odnosno obrazovni proces prilagode učenicima sa invaliditetom i da im stvore nesmetane uslove za pohađanje nastave,

servise podrške i slično, već se predlozima ovih zakona može samo vidjeti puko pominjanje učenika sa invaliditetom, pri čemu se koriste nekorektna, omaložavajuća terminalogija koja ne dovodi do poboljšanja opštih i osnovnih uslova u praksi.

Pitala sam Vas koji je cilj ponteciranja prava na obrazovanje kod kuće. Zato što smatram da obrazovanje kod kuće nije imanetno onome što je cilj inače obrazovnog procesa, jer je cilj obrazovnog procesa socijalizacija i humanizacija, ako se dijete po odluci roditelja obrazuje kod kuće na taj način se postavlja pitanje da li se na taj potenciraju razlike, jer će neko, smatrajući da uslovi o kojima sam pričala nijesu dovoljno dobri za njegovo dijete, a nema namjeru da opremi čitavu školu, odlučiti da njegovo dijete se školuje kući, što mislim da nije dobar proces ako u tom pravcu krećemo. Pitala sam Vas da li postoji druga struka u Crnoj Gori u kojoj postoji relicenciranje, nijesmo pričali o licenciranju nego o reliceciranju, jer relicenciranja, da ja znam, nema čak ni kod ljekara, o čemu ste Vi govorili. I ja mislim da je relicenciranje, odnosno ono što ste predložili u stvari model da prosijavate kroz partijsko rešeto DPS-a prosvetne radnike iz razloga što nijeste zadovoljni brojem sigurnih glasova među prosvetnim radnicima u Crnoj Gori i tezom da Vam je veći broj prosvetnih radnika nenaklonjen prilikom glasanja, pa je ovo model da ih držite u neizvjesnosti, da pravite svakih pet godina pritisak na njih kroz model da mogu ostati bez licence.

Pitala sam Vas na kraju da li će novi način finansiranja koji ste predložili u stvari biti otvaranje priče na mala vrata, u stvari gašenje seoskih škola. Sigurna sam da načinom na koji ste definisali finansiranje, prvo što će nam se desiti 2014. godine, kad to počne a pretpriča je ovaj model pilot program za par škola da se neke seoske škole ugase i da vi to pokrijete kroz ovu zakonsku normu, što ne mislim da je dobro, jer je jedna od osnovnih načela strategije koje sam pominjala koju očigledno nijeste pripremali.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegice Jonica.

U ime DF-a kolegica Kalezić.

Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine Crne Gore, uvažene kolegice i kolege, gospodine ministre, gospođu pomoćnice ministra, prije svega i poslije svega, poštovani građani Crne Gore,

Već je rečeno ali ne mogu da ne ponovim da se radi o setu zakona, dakle danas razmatramo četiri od ponuđenih pet, iz najvažnije oblasti za sadašnjost, a posebno za budućnost svakog društva i našeg, a to su zakoni za obrazovanje. Veliko je pitanje i ja neću ga postavljati, ali ono prosto ne može da se preskoči, zbog čega se ovo radi sa ovakvim ubrzanjem u završnici.

Dakle, na matičnom odboru mi smo svi članovi Odbora i članice zaključili da je suviše malo vremena ostalo da se raspravi o ovim zakonima, ali smo, ipak, radili onoliko koliko se može i svi smo ostali uskraćeni i nezadovoljni. Drugo, pitanje je zbog čega je Skupština Crne Gore dovedena u situaciju da, već je rečeno i sa moje strane ponovljeno, o ovako važnom setu zakona ovako kratko i nedovoljno raspravlja. U krajnjoj liniji, osim rasprave na odborima, mi smo imali potrebu i da obavimo određene

konsultacije sa građanima, sa nekim djelovima ovog društva koji su zainteresovani, koji su upućeni, koji mogu da pomognu. Ništa od toga nije moglo da se uradi. Čemu i kome to treba, to je novo veliko pitanje, možda ću ga pomenuti na kraju, a možda ću ostaviti za završnicu sljedećeg dana.

Dakle, ovdje ću, u okviru vremena kojim raspolazem, reći ne uopšteno nego vrlo konkretno neka opšta zapažanja vezana za naš sistem obrazovanja. Šta treba da ostvari osnovna škola. Osnovna škola treba da opismeni djecu i da razvije interesovanje i radoznalost ka raznim pravcima onoga što se u svijetu može naći i vidjeti. Dakle, da razvije radoznalost i osjetljivost spram prirode i društva, da socijalizuje, kao što je već rečeno i da postavi osnove za buduće zrele ličnosti. Šta treba da uradi srednja škola. Zavisno od tipa srednje škole, treba da da neko specijalističko znanje, konkretno i vrlo upotrebljivo, upotrebljivo sada i ovdje za tu zajednicu koja odvaja novac za školu i školovanje i dovoljno otvoreno da može da se nadgrađuje u skladu sa onim tehnološkim ubrzanjima i informacionim koje su sada, dakle prije 50 godina ti zahtjevi su bili slični, ali su modeli bili znatno drugačiji. Šta treba da učini gimnazija. Gimnazija treba da bude rezervoar iz koga će se razvijati posebno visoko stručni profilisani kadrovi sa sposobnošću za naučni rad, sa sposobnošću za inovacije, sa sposobnošću da stvaraju i ostvaruju vizije u toj zajednici. Da li mi ovim sistemom obrazovanja to postizemo. Nažalost, ne postizemo. Ovo nije upućeno nikome, a posebno nije upućeno onim ljudima koji rade u cijelom sistemu obrazovanja zapravo od predškolskog vaspitanja do univerziteta. Gospodin ministar je imao potrebu i sada i na Odboru da stane nepotrebno, jer niko nije napadao ljude koji rade u prosvjeti, ali u redu je, to je on uradio na jedan priličan i human način, da stane u odbranu ljudi kao da su napadnuti, onih koji realizuju ovaj očigledno nedostatan sistem obrazovanja u cjelini. Dakle, ne napadamo i ja ne napadam, niti je ovdje iko napadao prosvjetne radnike. Činjenica je da se ne može stalno i stalno raditi po onoj čuvenoj i nikad neizlazećoj iz mode maksimi - i hljeb mi čuvaj i djecu mi hrani. To prosto nije moguće i ne može dati dobar rezultat. Rezultat je ili pothranjenost, dakle u ovom smislu obrazovna, ili prosto da se potroši to što se ima. Ako toga što se ima ima malo, onda smo tu negdje polugladni, poluobrazovani ili šta već.

Tačno je da smo mi vrlo siromašna zajednica. Mi smo oduvijek vrlo siromašna zajednica. Dozvolite, ja sam ovdje i zvanično najstarija. Dakle, do godine će biti 50 godina da sam završila srednju školu. Sjećam se vremena kada je u odjeljenju gdje sam završila gimnaziju i tri godine išla u to matematičko odjeljenje, kada je trećina svega đaka dolazila u, kako se govorilo, kupovnoj obući, u normalnoj obući, a ostali su dolazili u piroćancima. To je bilo tako. Od tog odjeljenja troje su završili višu školu, svi ostali su završili fakultete i veliki broj je došao do najvišeg nivoa univerzitetskih nastavnika. Ne govorim da je to bilo neko posebno herojsko doba, niti da je to sirotinja učinila. Učinilo je nešto drugo. Jedna društvena briga i jedan vrlo pažljiv odnos prema budućnosti. Meni se čini da se kroz ove zakone to ne vidi. Sada ću skratiti jer obično odužim, a predsjedavajući je s pravom na to ukazao pažnju, da nam je vremena malo, potrošili smo ga unaprijed.

Dakle, samo na nekoliko elementa ću ukazati, koliko se bez osjećaja šta je suština prišlo ovim zakonima. Prvo, ministar je rekao da se preko godinu dana radi na izmjeni i dopuni. U svim obrazloženjima stoji da je to praktično dva i po mjeseca. Ne tvrdim da ministar ne govori istinu, ali se pitam zašto onda to u obrazloženju ne stoji.

Drugo, stoji tačno da je 6. februara objavljeno na sajtu da se pristupa izmjenama i dopunama, da se pozivaju itd. Pretpostavljam da ćemo na sajtu naći imena svih koji su u tome učestvovali, važno je, ne da ljude prozivamo nego da se, ipak, pogleda ko su kreatori ovih zakona. Crna Gora je dovoljno mala da se stvarno, kako se to kaže, u glavu poznajemo. Sada iznosim ono što je tragičan ključni argument. To je da se od osnovnih škola preko srednjih stručnih škola, pa sve do gimnazije pominje broj od 30 đaka u odjeljenju, a Ministarstvo može da odobri da to bude do 34. Znae šta? U obrazloženju ovog Zakona o gimnaziji čak stoji jedna stvar koju ne mogu da nazovem drugačije nego pokazivanje potpunog neznanja o suštini, a to je da to način da se postignu vrlo velike uštede. Na čemu se to postižu uštede sa 34 đaka u odjeljenju. Ne postižu se uštede.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Kalezić.

Izvinjavam se zbog nemogućnosti produžavanja dalje. Zamolio bih javni servis da ispoštujemo kolegicu Tanasijević u punom vremenskom intervalu.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani ministre, kolegice i kolege poslanici, poštovani građani,

Željela bih na početku da saopštim da je Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport raspravljao o ovim zakonima dva puta, a to je bilo 9.07. i 16.07. Prvi put smo to uradili otprilike četiri sata smo raspravljali o njima, drugi put o amandmanima oko dva sata. Pred nama je mogućnost da o tome još satima raspravljamo jer imamo puno amandmana. Ovo nije nikakvo suprotstavljanje mojoj uvaženoj kolegici nego potpuno slaganje sa njenim stavom, da kada govorimo o ovakvim zakonima uvijek je malo vremena. Znači, pošto se radi o ovako važnoj temi, onda ste vi potpuno u pravu, da bez obzira na veliki broj sati koje smo posvetili, to zaista jeste malo vrijeme za ovako važne zakone.

Vežano za set zakona iz obrazovanja, željela bih da saopštim da, u stvari, obrazovanje jeste najznačajnijih posebnih i složenih segmenata svakog društva koje, kao centar interesovanja, ima napredovanje čovjeka i društva kao cjeline. Polazeći od te činjenice može se reći da budućnost pripada onima koji uspješno savladaju tri stvari: ubrzano učenje, usvajanje, odnosno prihvatanje novih znanja i kreativno razmišljanje.

Dakle, znanje i obrazovanje predstavljaju najvažniji resurs i garanciju svakog ljudskog progressa koji kroz stalno unapređivanje intelektualnog kapitala bitno utiču na poboljšanje životnog standarda, a samim tim i na podizanje kvaliteta života. Iz tog razloga, obrazovanje mora biti usklađeno s ubrzanim promjenama, odnosno obrazovni sistem je neophodno, u kontinuitetu, reformisati i prilagođavati društvenim dešavanjima u pravcu razvijanja kreativnih ljudi koji nose ideje i rješenja od interesa za društvo.

Reforma obrazovanja koja ima taj cilj i kojim se unapređuje kvalitet života veoma je složen proces koji nailazi na mnoge prepreke. Jedna od njih je i zakonska regulativa koju je potrebno stalno usklađivati da bi se omogućio razvoj svakog pojedinca u društvu. Takođe, zakonska rješenja je neophodno usaglasiti i sa pozitivnim propisima i mjerama koje država preduzima radi implementacije politike u oblasti obrazovanja sa međunarodnim dokumentima i propisima Evropske unije. Sve su to razlozi zbog kojih se

pristupilo izmjenama i dopunama opšteg Zakona o obrazovanju, Zakona o osnovnom obrazovanju, Zakona o gimnaziji i Zakona o stručnom obrazovanju. Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o opštem obrazovanju i vaspitanju, prvi put u Crnoj Gori je ustanovljena obaveza licenciranja nastavnika, direktora i pomoćnika direktora, radi podizanja nivoa kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama. Pošto je o tome bilo mnogo riječi, neću o tome više govoriti. Mislim da nije bilo nikoga od diskutanata ko tome nije dao značaja u svojoj priči. Predlogom ovog zakona je definisano i da nastavnici imaju pravo i obavezu stalnog stručnog usavršavanja kroz programe koje donosi Nacionalni savjet za obrazovanje na predlog Zavoda za školstvo, odnosno Centra za stručno osposobljavanje. Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju obuhvaćena regulativa se odnosi na pravo roditelja da organizuje obrazovanje djeteta kod kuće i obavezu provjere postignutog standarda znanja učenika koji se obrazuje kod kuće. Ovo se, zaista, može dvojako tumačiti. Bliža sam onom stavu da se to odnosi na djecu koja imaju zdravstvene probleme, gdje im se daje mogućnost da oni kroz obrazovanje kod kuće stiču određena znanja, a da imaju i mogućnost kroz provjeru znanja da steknu i određenu valorizaciju i isprave koje su neophodne da bi taj kvalitet znanja imao i zvaničnu potvrdu.

Preciznije definisanje pojma osnovnog obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim potrebama, formiranje odjeljenja sa brojem učenika većim od 30 po odobrenju Ministarstva, jasnije definisanje uslova za upis u školu učenika koji navršavaju šest godina života, prava i obavezu umjetnički nadarenih učenika, određivanje dužine trajanja svih oblika osnovnog i umjetničkog obrazovanja, jasnije definisanje premještaja učenika u drugu školu, definisanje izvođenja nastave i broj časova razredne nastave u petom razredu, preciznije definisanje nivoa odgovarajućeg obrazovanja nastavnika i stručnih saradnika.

Jedna od značajnih novina u okviru predloženih izmjena i dopuna Zakona o opštem obrazovanju i vaspitanju je i rješenje da učenici koji se obrazuju po programu za deficitarne kvalifikacije imaju pravo na stipendiju. Na taj način se utiče na problem neusklađenosti obrazovnih profila sa potrebama tržišta rada u Crnoj Gori, a to jeste jedan od velikih problema sa kojima se Crna Gora suočava u posljednje vrijeme. Kontinuirano stručno obrazovanje treba da pruži mogućnost sticanja kompetencija koje su od izuzetnog značaja za dalji profesionalni razvoj pojedinaca, ali i porast znanja i inovativnosti društva. Zato se može reći da je stručno obrazovanje jedan od najznačajnijih segmenata obrazovanja i osnov je za nadgradnju znanja i vještina neophodnih za život i rad pojedinaca. Iz toga razloga, Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju naglašena je važnost sticanja širih znanja koja omogućavaju profesionalno bavljenje različitim poslovima, lakšu zapošljivost i veću spremnost da se izađe u susret novim zahtjevima poslodavaca. Predlogom ovog zakona izjednačen je upis za strane državljane i crnogorske državljane, što je intencija i ostalih zakona iz oblasti obrazovanja.

Jedno od novih rješenja je da učenik kome je izrečena vaspitna mjera isključenja iz škole ili mu je prestao status redovnog učenika zbog neopravdanih izostanaka, razredni ispit polaže u istoj školi. Kao neko ko je 14 godina radio u stručnoj školi, smatram da je to jako važno, da učenik tamo gdje je izgubio status redovnog učenika treba i da polaže razredni ispit, a ne da se daje mogućnost učeniku da po svom izboru bira školu u kojoj će to uraditi. Smatram da, ako neko pohađa školu, onda su i

najkompetentniji nastavnici koji imaju predstavu o njegovom znanju i mogućnostima da budu ti kod kojih će on sticati kvalifikaciju.

Predviđeno je da učenici koji izgube status redovnog učenika moraju pohađati i pripremnu nastavu. Mislim da je to jako važno i da zbog specifičnosti stručnog obrazovanja, predviđeno je da se 50% časova od najmanje ukupnog fonda časova moraju učiti teorijska i praktična znanja, do sada je obaveza bila 30% časova jer se samo na taj način može steći mogućnost da neko ima dovoljno znanja da bi mogao na kvalitetan način da položi razredni ispit. Ako se učenici pripremaju za takmičenje u sportu, za neko međunarodno takmičenje u znanju, kao i zbog izuzetnih ličnih, porodičnih i socijalnih prilika, učeniku se može prilagoditi ispunjavanje nastavnih obaveza, a ako se ne izvrše obaveze iz obrazovnog programa status redovnog učenika može se produžiti za najviše dvije godine. Nije ovo samo rješenje iz Predloga zakona o stručnom obrazovanju nego je to rješenje koje je inkorporirano u tekstu gotovo svih zakona o kojima mi danas raspravljamo.

Takođe, želim da kažem da se u stručnim školama polažu dvije vrste ispita. Jedan je eksterni ispit. To je za one učenike koji hoće i oni imaju pravo da idu na ustanove visokog obrazovanja, a da oni koji žele da zadrže status stručnog obrazovanja, da oni polažu tzv. interni ispit, odnosno stručni ispit u organizaciji škole.

Što se tiče Zakona o gimnaziji, veliki dio ovih rješenja koje sam pomenula za Zakon o stručnom obrazovanju dio je i Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji, ali kako mi nedostaje vremena da saopštim koje su to novine u Predlogu ovog zakona, moram da kažem da bih se na kraju osvrnula na jedan član Predloga zakona o izmjenama i dopunama opšteg Zakona o obrazovanju i vaspitanju, to je član 36 kojim se precizira da se nastavnici mogu međusobno povezivati u strukovna udruženja u skladu sa zakonom i zajedno donijeti etički kodeks nastavnika. Govorila sam o etičkom kodeksu nastavnika i na sjednicama Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, iz razloga što mislim da ne samo donošenje nego poštovanje etičkog kodeksa treba da bude obaveza na svim nivoima u okviru sistema obrazovanja, jer se etičkim kodeksom regulišu ne samo dres kod i neke stvari onog tipa koje najčešće mi asociramo kada govorimo o tome nego se i načini komunikacije i vještina komunikacije na horizontalnoj i vertikalnoj ravni, kako će komunicirati ljudi među sobom, a kakva je i prohodnost prema onima koji se po hijerarhiji nalaze iznad. Mislim da bi bilo vrlo važno da se etički kodeks ne samo donese nego i poštuje u svim školama, na svim nivoima, kao što smatram da bi se etički kodeks trebao donijeti i u Skupštini Crne Gore i da se o njemu raspravlja. Vjerujte, pošto su mnoge institucije sistema u državi Crnoj Gori donijele svoje etičke kodekse, smatram da smo mi malo u zakašnjenju i da bi, zaista, Skupština morala imati takav dokument.

Pošto predložene izmjene i dopune zakona o kojima smo danas govorili značajno unapređuju kvalitet, efikasnost i racionalnost obrazovnog sistema, Demokratska partija socijalista će glasati za predložena zakonska rješenja. Hvala vam lijepa.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Hvala i vama, kolegice Tanasijević.

Ovim smo završili sa radom. Sjutra i preksjutra je rad odbora i posebna sjednica Premijerski sat i poslanička pitanja. Sa setom zakona iz univerzitetskog obrazovanja ćemo nastaviti u petak. Iskočili ste iz etra. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Uopšte mi nije bitno. Upravo zbog toga želim da vam se obratim, gospodine potpredsjedniče, i da uložim, uopšte zbog činjenice što već po ko zna koji put rad ovog parlamenta podređujemo interesima i radu javnog servisa.

Gospodine potpredsjedniče, vi znate o kako nas važnim pitanjima čeka rasprava i koliko je vremena preostalo još. Nema smisla da zbog toga što Javni servis ima ili nema interes da nešto prenosi, mi se lišavamo kvalitetne rasprave o veoma važnim pitanjima za ovu državu. Neću da dociram o tome šta je važnije u Crnoj Gori Skupština ili Javni servis, mada znam da je postojalo vrijeme kad je bilo Skupštine, a Javnog servisa nije bilo ni u primisli, ali hoću da podvučem da mi ne radimo za Javni servis. Molim vas, da sjutra na Kolegijumu razmotrite mogućnost da mi radimo dinamikom koja odgovara potrebama ovog poarlamenta, a Javni servis neka radi svoj posao onako kako misli da treba da ga radi. Svi smo odgovorni pred građanima, pa će to valjda neđe neko da procijeni i da valorizuje kako treba. Ovo stvarno nema smisla. Mi ćemo o pet najvažnijih zakona za obrazovanje potrošiti još možda sat vremena neki dan, to je van pameti.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega, na sugestijama.

Javni servis je imao obavezu da prenosi do 17 sati. Mi možemo i nastaviti, a pošto Vi imate iskustva kao novinar očekujem i neku zakonsku inicijativu, izmjenu zakona, pa ćemo se onda vidijeti i usaglasiti kako dalje.

Hvala i sve najljepše.

26.07.2013. u 10.10 h

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi ministre, pomoćnice ministra,

Nastavljamo raspravu koju smo počeli ili dobrim dijelom je odradili o setu zakona koji se tiču obrazovanja. Ponavljam, to su Predlog zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji.

Da podsjetimo, prije dva dana u raspravi imali smo uvodna izlaganja predstavnika poslaničkih klubova i za danas redosljed je takav da ministar prokomentariše ili, ako želi, naravno, uvodna izlaganja od onoga što se čulo od predstavnika predstavničkih klubova partija u ovom Parlamentu.

Ministre, da li želite riječ? Izvolite.

SLABOLJUB STIJEPOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici,

Jedan broj poslanika koji je govorio prije tri dana nije tu, računam da će doći dok budem komentarisao neka prethodna izlaganja, ali ću svakako biti tu na liniji onoga što je čisto stručno razjašnjenje, tako da neće biti smetnja što nijesu tu, jer neće biti ništa na ličnoj ravni. Tu je gospodin Bulajić, da kažem da smo napravili obračun o kojem smo pričali u utorak.

Dakle, ako je šezdeset i pet miliona eura izdvajanje iz budžeta za osnovno obrazovanje u jednoj godini, to je bilo konkretno u prethodnoj godini, a da imamo 163 osnovne škole, onda to znači da je oko četiri stotine hiljada eura po jednoj osnovnoj školi izdvajanje iz budžeta Crne Gore za jednu kalendarsku godinu. Mislim da je to jedan značajan iznos koji može adekvatno da odgovori obavezama koje stoje pred nama u toj grani obrazovanja.

Gospodin Mustafić je dao neke pozitivne ocjene, na kojima se ja zahvaljujem, dao i neke negativne i najavio je određene sugestije i dao je konkretno i neke predloge. Oko vjerske škole medresa, želim da vas informišem da smo mi još u aprilu prošle godine formirali radnu grupu sa zadatkom da medresu i sve druge vjerske škole pokušaju, dakle iz ostalih koncesija, pokušaju da urade njihove programe kompatibilnim sa obrazovnim sistemom Crne Gore, jer osim tih religijskih predmeta, kao što znate oni moraju da u svojim obrazovnim programima, posebno u tom opštem dijelu imaju i ovu tako da kažem, opštu nauku u opšte znanje i obrazovanje, kroz jedan broj ne samo stručnih odnosno religijskih nego i opštih predmeta.

Naravno, ako bude amandmana mi ćemo se prema njima odnijeti kako i treba, profesionalno u odnosu na ovaj predlog smo otvoreni i spremni za dogovor.

Ishrana, posebno kada je u pitanju obrazovanje u studentskim i učeničkim domovima je preko specijalista za ishranu, nutricionista, prilagođena onome što je sastav nacionalni i vjerski u svakoj ustanovi, tako da se vodi računa o jelovniku za pripadnike islamske vjeroispovijesti. Kada su u pitanju prava koja Ustav garantuje, jedan broj zakona, pa i zakona iz obrazovanja, pripadnika manjinskih naroda i manjinskih nacionalnih zajednica u svim obrazovnim programima od najnižeg do najvišeg stepena obrazovanja, postoje sadržaj tih programa koji govore o tradiciji, kulturi, jeziku, običajima pripadnika nacionalnih manjina i svi se učenici i njihovi roditelji mogu na adekvatan i kvalitetan način informisati o tome.

Gospodin Perić nije tu. Pitao me je za viziju obrazovanja. Mislim da bi bilo sada pretenciozno da ja govorim o viziji. To je ova knjiga koja je urađena prije deset godina, njen autor nije ni aktuelni ni tadašnji ministar, autori su stručnjaci, prije svega domaći, a onda i eksperti međunarodni, slovenački i evropski. Ta vizija znači moderno, efikasno obrazovanje sa što više znanja, sa što više vještina i kompetencija, sa što više uslova dobrih za učenike i nastavnike. Zadovoljan nastavnik, jedno cjeloživotno učenje, jednom riječju, da svaki građanin bude podjednako pristupačan tom obrazovanju i da stekne što više znanja u tim našim školskim i studentskim klupama.

Oko rezultata na PISA testiranju reći ću da i ovih dana čitate u medijima brilijantne uspjehe naših učenika na svim olimpijadama, od Atine do Sidneja. Ne moram da ponavljam da su to dobri momci i devojke i odlični učenici, sa dobrim rezultatima i sa medaljama koje su okićene oko njihovog vrata. Da li mi to hoćemo da vidimo ili ne, to je drugo pitanje. Tačno je da smo na PISA testiranju zadnjem imali pedeset i peto mjesto,

međutim, treba da znate da su na ovim takmičenjima učenici koji su učili škole po starom, nereformisanom obrazovnom sistemu, i mi smo upravo i krenuli u reformisanje sistema da bi popravili rezultate. Prvi naredni test je 2015. godine i tada ćemo znati pravi odgovor na rezultate naše reforme. Ako rezultati naših učenika budu bolji, reforma je na dobrom putu, ako ne budu ona očigledno ima određene propuste i probleme koje ćemo tada rješavati, a ja se nadam da do toga neće doći.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ministre, samo da Vas upozorim na vrijeme. Izvolite.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Evo, još minut-dva.

Koleginici Jonici je bila jedna sporna cifra, oko toga koliko ulažemo u opremanju škola. Nije ni ona tu, pa samo nekoliko podataka. Dakle, od 2003. godine, govori se o ovoj strategiji koju je pokazala koleginica, država je uložila u obrazovanje milijardu i 166 miliona eura. Dakle, od 2003. godine do kraja prošle godine država je u obrazovanje uložila milijardu i 166 miliona eura, od toga za osnovno obrazovanje izdvojeno je 576 miliona eura. Od 2003. godine do kraja 2012. godine za osnovno obrazovanje smo uložili iz našeg budžeta 576 miliona, a u tom periodu smo izgradili 17 obrazovno-vaspitnih ustanova - jednu predškolsku, 12 osnovnih, dvije srednje, jednu muzičku školu, jedan fakultet, arhitektonski, zgradu Rektorata i dvije fiskulturne sale koje služe ne samo školi nego i omladini i građanima gradova u kojima se nalaze. Osim toga bilo je još ulaganja, a samo u opremanje škola smo u tom periodu uložili 50 miliona. Cifra o kojoj je govorila koleginica Jonica, milion i 300, odnosila se na školski namještaj, ali o tome možemo nastaviti priču tokom rasprave kad dođe koleginica. Uglavnom to su precizni podaci. Odgovorio sam svima koji su mi postavili pitanje. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, ministre, bili su ovo vaši odgovori na uvodna izlaganja predstavnika poslaničkih klubova.

Posjećam da vrijeme za ovu raspravu nam je zbilja ograničeno, potrošili smo skoro sat i po vremena onog dana i danas imamo još sat i po. Trebalo bi završiti oko 11.45h i nastaviti Zakon o visokom obrazovanju. Ja vas molim da budemo racionalni da bi svi koji su prijavljeni, a ima dosta prijavljenih, stigli na red i mogli da uzmu učešće u raspravi. Naravno, dozvoljavamo mogućnost komentara, to je odgovor na komentar.

Kolega Perić. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Izvinjenje i ministru i Vama, potpredsjedniče, jer sam bio na odboru dok je ministar govorio, ali sam uspio da uhvatim njegove primjedbe na izlaganje koje sam imao ispred Kluba Pozitivne Crne Gore i vrlo ću kratko.

Kada je riječ o viziji obrazovanja ja i dalje stojim na stanovištu da ne postoji jasna vizija obrazovanja crnogorskog obrazovnog sistema i da nama pored studija i strategija trebaju konkretni, mjerljivi rezultati. Upravo iz tog razloga sam potencirao rezultate PISA testiranja gdje smo 55. zemlja od 65 testiranih. Ministar je pomenuo da će 2015. godine

biti novo testiranje, ja samo hoću da kažem da će rezultati 2012. godine biti brzo objavljeni, pa eto, da vidimo gdje smo. Ono što je jako bitno, rezultatima koje ljudi ostvaruju individualno i koji su za svaku pohvalu, što se tiče nas iz Pozitivne želimo da ih bude što više, ne treba da se hvali administracija. Radi se o ljudima koji su najčešće uz veliki individualni napor ostvarili te rezultate i uz veliko zalaganje svojih nastavnika. Vaše je, ministre, da napravite dobar administrativni okvir i da napravite okvir u kome je moguće razvijati kritičku svijest i u kome je moguće stalno vršiti unapređivanje znanja. U tom smislu hoću da potcrtam i time završavam. Znači, svaka čast našoj djeci koja postižu te dobre rezultate i treba da ih postižu još više, ali opet kažem, rezultati PISA testiranja su bili vrlo precizni, vrlo jasni, 55-ti smo od 65 zemalja. Ja se iskreno nadam da će se to pomjerati nabolje, naviše. Imaćemo vrlo brzo rezultate 2012.godine i nemamo toliko vremena da čekamo 2015. godinu, već stvari treba mijenjati što je prije moguće. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Periću. Svi imamo želju i nadu da obrazovanje koje je temelj svakog društva bude na što višem nivou i vjerujem da je to konsenzusom svih nas ovdje.

Nastavljamo, odnosno počinjemo ako se slažete.

Kolega Bulajić. Izvolite, proceduralno.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, u prethodnom dijelu sjednice kada su bila uvodna izlaganja čuli smo u prvoj iteraciji da u Crnoj Gori ima 500 osnovnih škola sa isturenim odjeljenjima. Zatim, posle mog komentara, gospodin ministar je rekao da je 205 škola, a danas smo čuli treći podatak da je 163 škole u Crnoj Gori, pa dobro bi bilo da prije rasprave utvrdimo tačan broj osnovnih škola u Crnoj Gori, jer mislim da je to potrebno da bi se uopšte prešlo na raspravu.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, ministre, i vi proceduralno minut. Odgovor na pitanje dva minuta.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Ako što znamo u Ministarstvu prosvjete, znamo broj škola, Evo, vidimo da ima kritika o svemu.

Znači, govorimo o osnovnim školama, o srednjim školama, o umjetničkim školama itd. U Crnoj Gori postoje 163 osnovne škole i ja sam, kolega Bulajiću, mislio da ste i Vi govorili o osnovnim školama. Znači, u Crnoj Gori ima 163 osnovne škole, a srednje umjetničke, i srednje stručne škole i opšte gimnazije i sa područnim odjeljenjima imaju pet stotina školskih objekata. Nemamo toliko škola, ali imamo zgrada, kako da kažem, kuća, objekata. Broj osnovnih i srednjih škola je 205,razjasnili smo tako precizno, a samo 65 miliona u prošloj godini se dalo i uložilo u osnovno obrazovanje, znači u 163 škole, a to znači po 400.000 po jednoj za godinu.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Zahvaljujem, ministre.

Možemo preći na raspravu.

Prvi prijavljeni iz vladajuće koalicije je kolega Srđa Popović, a nakon njega iz redova opozicije kolega Knežević.

Izvolite, kolega Popoviću.

SRĐA POPOVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, uvaženi ministre, poštovane kolegice i kolege i poštovani građani,

Danas imamo na plenumu raspravu o setu zakona o obrazovanju i to o Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Zakonu o stručnom obrazovanju, Zakonu o gimnaziji, posebno imamo raspravu o Zakonu o visokom obrazovanju. Zar ima važnije i osjetljivije teme osim ove koju danas raspravljamo? Sigurno nema, čitav svoj rad i angažman do ulaska u Parlament sam posvetio prosvetnom radu i imam moralno pravo i imam neko iskustvo da mogu da prokomentarišem set ovih zakona. Evo kolegi Bulajiću podataka koje sam ja pripremio u svojoj diskusiji, koji ga vjerovatno interesuju, a to je da u Crnoj Gori postoji 21 predškolska ustanova, postoje 163 osnovne škole, postoji 50 srednjih škola, postoji 12 muzičkih i umjetničkih škola, otprilike to je 246 ustanova koje obuhvataju 115.000 naše djece. Obuhvataju one koji su budućnost našeg društva i budućnost Crne Gore.

S obzirom da je kolegica Tanasijević pričala više o obrazovanju, ja ću se samo dotaći taksativno nekih stvari koje se meni čine da su dobre, odnosno koje su zakonski utemeljene i mislim da su izmjene zakonski utemeljene i da je praksa pokazala da treba puno toga da se promijeni, objeručke prihvatam i mislim da je to dobro i mislim da ćemo sa tim samim licenciranjem pokazati da li imamo nastavnika koji su možda zalutali u obrazovnom sistemu Crne Gore, jer svi iz nekih iskustava ili kao đaci i kao roditelji itd. znamo da nijesu svi profesori isti, da svi nastavnici nijesu isti, da ne pružaju đacima dovoljno. Ako ćemo da budemo iskreni pred sobom, sigurno svi mi koji imamo djecu smo se zapitali kad smo dijete davali u prvi razred kod koje učiteljice će da dođe i možda smo u podsvijesti imali - ne bih volio da dođe kod te i te. Mislim da će upravo licenciranje pokazati pravu sliku rada profesora i čini mi se da ćemo ih sa time primorati na ono permanentno obrazovanje.

Podržavam ideju o finansiranju po cijeni koštanja obrazovanja učenika. Pilot projekat u nekim školama će pokazati opravdanost, samo mislim da trebamo posebno voditi računa o malim, takozvanim patuljastim školama ili školama gdje imamo područna odjeljenja. Izbor direktora, mislim da sadašnji način kako se bira direktor, da je to dobro. Zašto? Zato što je ministar odgovoran za sprovođenje obrazovnog sistema Crne Gore. Onaj ko je odgovoran za sprovođenje, mislim da taj ima pravo i da postavlja direktore. Isključujem sve insinacije da se radi o političkom postavljanju, barem da ja imam takvih nekih informacija, i mi smo na matičnom odboru imali rasprave vezano za postavljanje direktora. Ne prihvatam neke ideje koje su se javile od nekih, neki amandmani, gdje je procenat 3,2,1,1, odnosno gdje bi nastavničko vijeće i savjet roditelja bili u situaciji da mogu da izaberu direktora, a Ministarstvo i lokalna samouprava bi mogli da se tu uopšte ne pitaju. Prema tome, mislim da tako jedan način izbora direktora ne bi došao u obzir. Posebno što se govori da nastavničko vijeće bi moglo da postavi i obično bi postavljao

neke omiljene direktore u tim ustanovama, a i na Matičnom odboru sam govorio da omiljeni direktor i omiljeni profesor ne mora da znači da je i dobar profesor. Obično onaj koji je omiljeni nije, ne volimo baš one koji su veliki radnici.

Polaganje razrednog ispita u istoj školi objeručke prihvatam, jer je praksa pokazala, ne u sadašnjem mandatu, ne da branim ministra Stijepovića, to nije bilo za vrijeme njegovog mandata, ali smo imali pojedinih škola, govorim o srednjim školama, gdje se na godišnjem nivou izdavalo više diploma vanrednim učenicima nego što je ta škola imala redovnih učenika. Prema tome mislim da je dobro da se polaže u školi gdje je taj učenik i započeo školovanje, a ne da bira školu, jer svi znamo da je bilo škola gdje to može da se polaže lakše itd.

Stručni ispit, polaganje, govori se o stručnim školama. Mislim da je dobro da svi učenici ne moraju to da rade, nego će samo eksterno polagati oni učenici koji žele da nastave dalje školovanje, odnosno da se fakultetski usavršavaju. Vrijeme mi ističe, mislim da sve predložene izmjene imaju zakonsko utemeljenje. Mislim da će dobro doći nastavnom procesu, obrazovnom sistemu Crne Gore i Klub Demokratske partije socijalista će ovakve predloge podržati. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem kolegi Popoviću.

Kolega Milan Knežević ima riječ, a nakon njega kolega Saša Pešić.

Izvolite, kolega Kneževiću.

Molim?

Kolega Periću, mi možemo dozvoliti mogućnost komentara. Nije to ništa sporno, ali je ograničenost rasprave koja je dogovorena na Kolegijumu do 11.45h, pa pokušajmo da budemo što racionalniji, da bi svi koji su prijavljeni mogli govoriti.

Izvolite, kolega Kneževiću. Nakon njega kolega Saša Pešić.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi građani,

Na početku želim da pozovem gospodu iz Ministarstva prosvjete da dok još nije kasno povuku ovaj set zakona o obrazovanju, jer bi njegovo donošenje predstavljalo završni udarac već ionako nokautiranom i grogiranom obrazovnom sistemu u Crnoj Gori, jer njegovo donošenje predstavlja intelektualni apsurd i intelektualno zastiđe ne samo za obrazovni sistem Crne Gore nego i za državu Crnu Goru od koje će posledice trpjeti generacije i generacije. Simptomatično je, uvaženi građani, da nakon tri godine ponovo donosimo izmjene i dopune većine obrazovnih zakona, dok u slučaju Zakona o visokom obrazovanju donosimo čitav jedan zakon, što me neminovno tjera na zaključak da smo u dosadašnjoj reformi obrazovanja u Crnoj Gori dotakli samo dno, a ovo je i danas potvrda.

Prije tri godine kada smo donosili set zakona o visokom obrazovanju postojali su jasni razlozi.

Prvi je bio pokušaj marginalizovanja srpskog jezika pred popis kao tada i sada većinskog jezika, pokušaj kulturnog, duhovnog i intelektualnog genocida. Pokušali ste, gospodo iz Ministarstva, da srpski jezik internirate, da ga strijeljate, da ga zatvorite u vaše intelektualne, političke i politikantske budžake kako bi pred popis 2011. godine smanjili broj govornika koji govore srpskim jezikom, i nijeste uspjeli. Stvorili ste

obrazovni sistem da kojim slučajem sad i Vuk Karadžić upiše prvi razred, ponavljao bi ga u crnogorskim školama. Stvorili ste intelektualni apsurd koji u očima moderne evropske i građanske Evrope predstavlja podsmijeh i to vi dobro znate.

Takođe, izbor direktora je ostao i dalje u nadležnosti ministra. Mi već dva dana baratamo sa čudnim informacijama. Čas imamo 500 škola, čas 163, čas 205, čas 210 škola, ali koliko god da ih imamo u nadležnosti je ministra da određuje ko će biti direktor, što će reći ko će biti zamjenik, ko će biti profesori, ko će biti čistačice, ko će biti kafe-kuvarice. Pa ministar samo u godinu dana bi trebao da potroši vremena na upoznavanje kandidata, godinu dana na njihovo testiranje i godinu dana na izbor direktora, ničim drugo da se ne bavi.

Takođe, sproveli ste najstrašnji centralizam u osnovnim i srednjim školama, jer je sastav školiskih odbora tako koncipiran da predstavnici Ministarstva prosvjete imaju većinu. Izjednačili ste privatne sa državnim fakultetima zato što je Đukanović ostao bez novca. Nije ni čudo zašto je jedan novopečeni biznismen podgorički nedavno rekao, da sam znao kako je lako završiti fakultet završio bih i osnovnu školu. Eto, to je reper na koji način funkcioniše obrazovanje u Crnoj Gori, potpuni centralizam. U ovim predloženim izmjenama je sve zacimentirano, uveli ste čak licenciranje i relicenciranje, i ko će da licencira i relicencira prosvjetne radnike? Oni koji nijesu proveli ni jedan jedini dan u školama, osnovnim i srednjim školama. I na ovaj način vršite ponovo pritisak i produbljujete mehanizme afere "snimak". Umjesto da se brinete za stambeno pitanje prosvjetnih radnika za hiljade i hiljade prosvjetnih radnika koji nijesu dobili centa osim ovih bijednih plata, Vi im uvodite licenciranje i relicenciranje. Takođe, poslali ste poruku da u Crnoj Gori nema besplatnih udžbenika, jer je to 5,2 miliona evra, ali i zato može da se krade struja 6,3 miliona evra koju će da plate svi građani Crne Gore. Ali, zato možemo da izdvajamo za Agenciju za nacionalnu bezbjednost osam miliona i 200 hiljada evra, na iznajmljivače ušiju, 8,2 miliona evra, ali zato nemate za besplatne udžbenike.

Sada se obraćam kolegama iz SDP-a. Vaš amandman je u potpunosti u saglasju sa onim što su govorili iz Ministarstva prosvjete i potpuno odudara od programskih principa socijalne pravde koju proklamujete i na ovaj način ste potvrdili upravo i da vam je i Đukanović i DPS ispaao iz oka. Nema potrebe da više fingirate partiju socijalne pravde kad u ovom trenutku, kad treba čitava Crna Gora koja je u socijalnom slučaju da se dobiju besplatni udžbenici, vi pravite trule kompromise sa DPS-om i nemojte više izigravati savjest koalicije, a oni da budu grešnici. Jednako ste grešni i vi i oni.

Dakle, poštovani građani, u Crnoj Gori će ministar i dalje birati 210 direktora. U Crnoj Gori će biti izjednačeno visoko obrazovanje na nivou privatnih i državnih univerziteta što znači gašenje univerziteta. U Crnoj Gori neće biti besplatnih udžbenika. U Crnoj Gori će biti takav centralizam na djelu da će nam djeca poželjeti narednih godinu dana da se i ne upisuju u škole. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Kneževiću.

Naravno, pošto ministar brani zakone, predlagač zakona je, možemo da dozvolimo mogućnost da dva minuta prokomentariše, ukoliko želi, neko od izlaganja.

U redu, možete i na kraju iskoristiti svoje pravo.

Kolega Saša Pešić ima riječ, a nakon njega kolegica Zdenka Popović.

Izvolite, kolega Pešiću.

SAŠA PEŠIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani građani, poštovani predstavnici Vlade,

Zakonodavni okvir sistema obrazovanja i vaspitanja u našoj zemlji bliže je uređen od zakona od kojih za jedan broj njih danas imamo predloge za izmjene i dopune. Radi se, kao što smo čuli, o opštem Zakonu o obrazovanju i vaspitanju, Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Zakonu o gimnaziji, Zakonu o stručnom osposobljavanju.

Na osnovu uvida u ponuđeni materijal, rasprave na matičnom odboru gdje su predstavnici predlagača na jedan zaista kvalitetan i stručan način dali potrebna objašnjenja, mišljenja sam da je Ministarstvo prosvjete ponudilo kvalitetne predloge izmjena i dopuna Zakona, koji će vjerujem uz isto takve podnijete amandmane od kolega poslanika u konačnom donijeti jako dobre nove zakone u oblasti obrazovanja i vaspitanja.

Brojne reforme u zemljama Evropske unije i desetogodišnje iskustvo Crne Gore, potvrđuju da je reforma obrazovanja veoma složen i po pravilu dugotrajan proces. Tako da neophodnost izmjena, konkretno opšteg Zakona o obrazovanju i vaspitanju, proizilazi iz dosadašnjeg iskustva u reformi obrazovanja i primjene zakona.

Razlog za donošenje ovog zakona je stvaranje modernijeg i efikasnijeg sistema obrazovanja koji će omogućiti razvoj pojedinca bez obzira na razlike. Dosadašnja implementacija zakona je nametnula potrebu da se pojedine odredbe zakona izmijene, odnosno dorade u cilju kvaliteta efikasnosti i racionalnosti, ekonomičnosti obrazovanog sistema.

Isto tako, postojeći zakon je neophodno usaglasiti sa pojedinim propisima Evropske unije. Ono što sam zapazio je činjenica da je priprema predloga zakona rađena na vrlo transparentan način. Bojne institucije, organizacije i pojedinci imali su prilike da na više načina Ministarstvu prosvjete dostave svoje predloge, sugestije i zapažanja. Na poseban način, pisanim aktom pozvani su direktori, nastavnici i ostali zaposleni u obrazovno-vaspitnim ustanovama da daju svoje mišljenje na važeći zakon, kako bi se u postupku izrade zakona o izmjenama i dopunama postojećeg došlo do najboljih i najkvalitetnijih zakonskih rješenja.

Tekst predloga zakona o izmjenama i dopunama opšteg Zakona o obrazovanju i vaspitanju objavljen je 19. aprila ove godine na veb sajtu Ministarstva, čime je on bio predstavljen najširoj javnosti. Šta dobijamo sa ovim predlogom zakona?

Prvi put u Crnoj Gori ustanovljena je obaveza licenciranja nastavnika, direktora i pomoćnika direktora, radi obezbjeđivanja jednakih mjerila i postupaka za unapređivanje kvaliteta obrazovnog vaspitnog rada, kroz postupak samo evaulacije i evaulacije Ministarstvo prosvjete propisuje metodologiju na predlog Zavoda za školstvo i Centra za stručno osposobljavanje.

Predlogom zakona precizirane su odredbe koje se odnose na nadležnosti Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje u pogledu utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama. Isto tako, predlogom zakona u značajnoj mjeri zaštićuju se prava učenika u postupku provjere znanja od neobjektivnog, neblagovremenog i nezakonitog ocjenjivanja pojedinih nastavnika. Inovirane su odredbe koje se odnose na direktore i pomoćnike direktora javne ustanove kao i određen

najmanji broj učenika za određivanje prava na pomoćnika direktora. Tako će ubuduće javna ustanova imati pravo na pomoćnika direktora, ako ima više od 600 učenika. Dakle, ni jedna škola u Crnoj Gori neće imati dva pomoćnika direktora.

Predviđena je novina kojom se ustanovljava provjera radne sposobnosti nastavnika u slučaju osnovane sumnje da mu je zdravlje narušeno u mjeri koja značajno umanjuje njegovu radnu sposobnost. U skladu sa usvojenom decentralizacijom finansiranja obrazovanjem i metodologijom za određivanje cijene koštanja obrazovanja po modelu per kapita predlaže se izmjena finansiranja obrazovno vaspitnih ustanova. Dakle, dosta pozitivnih novina i razloga da glasam za predlog izmjena i dopuna ovog, ali i za ostale predloge zakona iz oblasti vaspitanja i obrazovanja koji su na dnevnom redu ove desete sjednice Skupštine.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama kolega Pešić, zaista u sekundi ste uspjeli da završite Vaše izlaganje.

Koleginica Zdenka Popović ima riječ, a nakon nje koleginica Ljerka Dragičević.
Koleginice Popović izvolite.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani gospodine ministre Stijepoviću,

Da li smo mi kao društvo zbog neodgovornog i neadekvatnog sistema obrazovanja ogrezli u bezosjećajnosti? Da li smo zaboravili šta su osnovne društvene vrijednosti i da li nas ovakav način življenja i obrazovanja uči da je profit pokretač svega onoga što se dešava danas u našem društvu, a snalažljivost mjera nečije vrijednosti, imidž važniji od kvaliteta, ličnosti i da li osjećate i trunku odgovornosti kao ministar obrazovanja što je došlo do drastičnog raspada sistema vrijednosti koja se ispoljava u sve učestalijem nasilju, a nudi se lagodan život bez rada i to je uzor a ne profesori, naučnici, istraživači i da li osjećate odgovornost zbog drastične degradacije obrazovnog sistema naročito prosvjetnih radnika koji su nosioci najznačajnijeg stuba svakog društva?

Da li je donošenje ovakvog zakona posledica toga što smo se izgubili u tranzicionom društvu, gdje vrline više nisu moral, doslednost i principijelost, već veza, način i politička podobnost.

Zašto sam počela ovu diskusiju ovako? Zbog toga što je početkom ove godine na državnom univerzitetu rađeno jedno istraživanje gdje su na određena postaljena pitanja profesora sa tog univerziteta, radi se o državnom univerzitetu na određena pitanja dobijeni upravo ovakvi odgovori i percepcija studenata na državnim univerzitetima o današnjem načinu života je upravo ovakva.

Poštovani ministre, usvajanje seta zakona bez javne rasprave i sa izmjenama koje nisu objavljene na sajtu Ministarstva prosvjete je krajnje neprofesionalno, a postavlja se pitanje da li propisi koji uređuju način i postupak, donošenje izmjena i dopuna Zakona se poštuje na pravi način. Građani ne znaju o kakvim se izmjenama i dopunama radi, jer im nije pružena šansa da putem javne rasprave doprinesu poboljšanju navedenog seta zakona koji su od značajnog javnog interesa. Umjesto da

se kroz zakonski okvir stvore uslovi da se naš obrazovni sistem dovede do zavidnijeg nivoa vi na krajnje netransparentan način donosite neka rješenja koja nijesu dobra, čak ni kao privremena a ne kao dugoročna, čime se čini velika šteta našem najznačajnijem stubu razvoja. Iako je Crna Gora privremeno zatvorila poglavlje 26 koje se tiče obrazovanja i kulture, ono se uvijek može otvoriti ako se ne poboljša kvalitet obrazovnog sistema, znamo da smo još uvijek predmet monitoringa.

Ono što svakako nije dobro rješenje što se moralo izmijeniti u sistemu obrazovanja, način biranja i razrješenja direktora javnih obrazovnih ustanova, jer taj proces nije transparentan, nije depolitizovan i stvara mogućnost novih manipulacija. Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o opštem obrazovanju i vaspitanju članom 80 stoji da osnivač, odnosno ministar bira i razrješava direktora obrazovne ustanove, čime se funkcija školskog odbora svodi samo na tehničko raspisivanje konkursa što je neprihvatljivo i nije praksa ni u jednoj zemlji ni u okruženju ni šire. Kada kažem da se mogu dešavati razne manipulacije, jer vi ministre personalno birate direktora osnovnih škola i srednjih škola, govori činjenica da u srednjim školama imamo trećinu zaposlenih prosvjetnih radnika koji su na određeno vrijeme. Znači od 3383 zaposlenih imamo 1000 koji su na određeno vrijeme, a u osnovnim školama od 6741 zaposlenog nastavnika imamo 1507 nastavnika na određeno vrijeme i kada sam vam postavila poslaničko pitanje niste mi rekli na koji vremenski period su ovi nastavnici zaposleni na određeno vrijeme. Koji je to period, da li je to duže od godinu dana?

Ovakva centralizacija sistema u obrazovnom sistemu ne postoji nigdje ni u okruženju, a ni u Evropi. Samo da napomenem, da se u Srbiji i Hrvatskoj direktori škola biraju na predlog školskog odbora, uz saglasnost naravno ministra, u Bosni i Hercegovini se to na nivou kantona odlučuje ko će biti direktor, a onda se, da bi se izbjegle bilo kakve manipulacije i politički pritisci, sve to svodi na razmišljanje školskog odbora i naravno direktor se onda bira na predlog školskog odbora i uz saglasnost ministra. A u Evropi takve centralizacije nema. Da kažem da je Švedska još prije jednog vijeka, što se tiče razvijenosti, bila negdje tu sa nama i podsjećala je strašno na Crnu Goru, a ona je zadnje decenije izgradila društvo bogatih i zadovoljnih građana koji dobiju vrhunsko besplatno obrazovanje i jako se tamo puno ulaže u obrazovni sistem. Zato me čudi to što ima jako puno inovacija upravo iz Švedske, da ne pominjem ono što svi znamo i što smo mi učinili šibice, tetrapak, rajsferšlus itd. U novije vrijeme, štedljive sijalice, GPRS, skajp itd. Što je najvažnije, zašto pominjem Švedsku je to što oni imaju viziju obrazovnog sistema koja kaže da svaki član zajednice mora imati šansu na isto obrazovanje jer je to uslov napretka, da je to mnogo efikasniji sistem od elitnih škola koje samo neki roditelji mogu da školuju svoju djecu.

Ono što je, takođe, simptomatično i što ste trebali da riješite ovim zakonom jeste besplatno obrazovanje u osnovnim školama, znamo da je to Ustavom zagwarantovano pravo. Samo da vas podsjetim, gospodine ministre, da smo na Odboru pričali mnogo o tome da je vaša vizija besplatnog obrazovanja ... (Prekid)

Gospodine ministre, vaša izjava i vaša vizija da je osnovno obrazovanje besplatno zbog toga što se ne plaća školarina za osnovno obrazovanje, zaista me je začudila. Pravo da vam kažem, ne znam da li ste bili ozbiljni ili ste se šalili. Ono što Ustav kaže jeste da je besplatno obrazovanje zagwarantovano, a besplatno obrazovanje će se postići onog momenta kada će učenici imati besplatne udžbenike. Ono što ste, vjerovatno, zaboravili je da smo mi na prošlom zasijedanju Skupštine usvojili

Fakultativni protokol o komunikacijskim procedurama uz Konvenciju o pravima djeteta. Znači da Konvencija o pravima djeteta kaže da djeca imaju pravo na besplatno obrazovanje, a Fakultativni protokol predviđa pravo žalbe. Pozivam sve roditelje da vode računa o tome da smo mi usvojili ovaj fakultativni protokol i da imaju pravo žalbe pred Ujedinjenim nacijama.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Koleginice, molim vas da ne zloupotrebjavate moju toleranciju jer ćete svom kolegi uskratiti da ne govori o ovoj tački. Zaista, ipak vodimo računa i budimo malo kolegijalni. Imate mogućnost odgovora na komentar jer se javio ministar da prokomentariše vaše izlaganje. Izvolite.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Sada ću ja dobiti dva minuta, a gospođa deset, a postavila mi je 12 pitanja. Ja sam gost, i kako mi bude, je li tako? Saglasan sam, kako god odlučite neka bude tako.

Postavili ste mnogo pitanja, sada moram da brzam, pa ne znam da li ćete me razumjeti svi. Uglavnom, tri stvari. Vršnjačko nasilje. Mi u školama radimo što možemo. Koleginica je ekspert za to, koleginica Vučurović. Sa UNICEF-om i drugim nevladinim organizacijama, domaćim i stranim, radimo više projekata, škola bez nasilja, razne edukacije, seminari itd. Vjerujte, gospođo, i tu se slažemo, ne može škola, ne može ministar, ne može nastavnik za 45 minuta u toku neđelje da vaspita dijete. Dijete moramo da vaspitavamo svi i da vodimo računa o njemu svi, i porodica, i društvo, i škola, i poslanici, i ministri, i nevladin sektor, i mediji. Svi u sistemu moramo da se posvetimo toj deci više nego do sada, da ih skidamo sa vremena koje provode na raznim sredstvima koje moderna tehnologija dozvoljava, da se više bavimo njima živo, što bi rekli.

Drugo, oko direktora. Vjerujte, tri godine od kada je ova norma, ova norma nije Predlog izmjena, a o njoj se stalno priča, ne znam zašto. Kada je prije tri godine ove norme uvedena, rekli ste oče, koleginica Bošnjak će se sjetiti toga, bila je tu, to će biti sjeća knezova nego direktora. Nađite mi jednog u ove tri godine direktora koji je smijenjen i koji se žalio i da li je to bilo neđe prisutno. Naravno, nijesu svi, neki su pošli, veoma mali procenat, jedan, dva, tri procenta od tog ogromnog, kako vi kažete, broja nije reizabran. Dakle, da je drugačije vi biste to znali. Reći ću vam da samo u Njemačkoj, vi ste pominjali, obrazovanje ima određene direktive koje moramo svi da poštujemo, ali svaka država uređuje svoj sistem obrazovanja kako ona misli da je najbolje za tu državu. Vjerujte da nije isto učiti školu, kako ste rekli, u Skandinaviji i u Crnoj Gori. Daj bože da se i za 100 godina primaknemo Skandinaviji, ne samo u obrazovanju nego u svim oblastima, ali trudimo se i radimo na tome. U Njemačkoj ne bira ministar, ali bira organ u Ministarstvu, tijelo koje je izabrao ministar. Ono bira direktora. Znači, ne ministar, ali u stvari jeste ministar.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, ministre.

Odgovor na komentar. Nadam se da će koleginica sada biti racionalnija. Izvolite.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, prvo se vama izvinjavam zbog prekoračenja, ali morate imati malo više senzibiliteta prema nama ženama jer mi se na drugačiji način izražavamo nego naše kolege. Na kraju, ima nas jako malo. To je jedan od razloga.

Gospodine ministre, kada kažete da je prije tri godine donesen Zakon o izboru direktora i da se nijedan direktor nije promijenio, to je tačno. Znači, nije se nijedan direktor promijenio, ali je činjenica da su svi direktori prije tri godine bili iz DPS-a. Nijeste imali šta da mijenjate. Gospodine ministre, vi kažete sada da nastavnike, stručne saradnike, vaspitače itd. bira direktor i da direktor raspisuje konkurs, a direktora birate u stvari vi.

Kada pominjete Evropu i kada pominjete Njemačku, ne kažete da su školski odbori u svim evropskim zemljama koncipirani tako da imamo manjinsko učešće ministarstva i da nemamo centralizacije. Kada sam pomenula Švedsku, pomenula sam je iz razloga što je prije sto godina Švedska bila na istom ekonomskom nivou kao što je bila Crna Gora. Za 100 godina ovih koje su prošle, mi smo ostali na nekom niskom nivou, a oni su shvatili da treba ulagati u nauku, obrazovanje, istraživanje i dostigli su ovaj nivo razvoja koji su dostigli sada. To je bio razlog zbog čega sam pomenula Švedsku. Nažalost, mislila sam da ćete vi snagom svog autoriteta uticati na premijera i na Ministarstvo finansija da dobijete mnogo više finansijskih sredstava kako bi se ulagalo što više u prosvjetu, nauku i istraživanje. Nažalost, mi toga nemamo. Naše su škole degradirane, to znaju svi u Crnoj Gori, i roditelji, i učenici, i oko toga se, mislim, nećemo složiti.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Nastavljamo dalje diskusije. Koleginica Ljerka Dragičević ima riječ, a nakon nje koleginica Liljana Đurašković.

Izvolite, koleginice Dragičević.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Uvažena Skupštino, uvaženi gospodine ministre, uvažena gospođo pomoćnice ministra, poštovani građani,

Pravo na obrazovanje je jedno od osnovnih ljudskih prava koje mora biti dostupno svima pod jednakim uslovima. Svako ima pravo na onaj stepen obrazovanja koji odgovara njegovom fizičkom, intelektualnom i socijalnom razvoju. S tim u vezi, set zakona koji je trenutno u skupštinskoj proceduri potrebno je unaprijediti, ali ima dosta prostora i da se amandmanski djeluje na određene djelove. U svakom slučaju, ovo je pomak na bolje, a tome uostalom i težimo svi, pa će amandmansko djelovanje na ove zakone, sigurna sam, i poboljšati ih.

Moram priznati da je reforma obrazovanja veoma složen i po pravilu veoma dugotrajan proces koji nailazi i na mnogo prepreka. Uostalom, svi se zakoni donose da bi se išlo u korak sa brojnim reformama u zemljama Evropske unije, a naše crnogorsko iskustvo shvatilo je da se mora reforma što prije uvoditi. Dosadašnja implementacija zakona nametnula je neophodnost da se pojedine odredbe važećih zakona izmijene tj.

dorade kako bi se poboljšao kvalitet, kao i efikasnost, odnosno racionalnost te ekonomičnost obrazovnog sistema u Crnoj Gori.

Kako sam shvatila, razlozi za donošenje ovih zakona su i u tome da bi se ostvario što bolji i moderniji sistem obrazovanja koji treba da omogući razvoj pojedinca, bez obzira na pol, životnu dob, socijalno porijeklo, nacionalnu i vjersku pripadnost te tjelesnu, fizičku konstrukciju. Iz tih razloga i iz razloga unapređenja obrazovanja u Crnoj Gori, Hrvatska građanska inicijativa i ja osobno podržaćemo set ovih zakona. Na koncu konca, ovo je živa materija koja ide naprijed i ne znači da ukoliko bude trebalo ovi zakoni se neće promijeniti.

Zahvaljujem na pozornosti.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Dragičević.

Koleginica Ljiljana Đurašković sada ima riječ, a nakon nje kolega Rešid Adrović. Izvolite.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ:

Hvala lijepo.

Gospodine potpredsjedniče, gospodine ministre, dame i gospodo, poštovani građani,

Već više od 60 godina osnovno obrazovanje u Crnoj Gori je obavezno i navodno besplatno što bi, da je sreće, trebalo da bude jedan od najsnažnijih iskoraka u pravcu socijalne pravde i jednakih šansi za sve. Ali, na prošlogodišnji Dan pismenosti od 8.149 odraslih osoba u Crnoj Gori 1,5% bilo je nepismeno, a prstom umjesto olovkom potpisivalo se 1.559 muškaraca i četiri puta više žena. Ustav Crne Gore je zagarantovao besplatno osnovno obrazovanje, što po samoj logici stvari podrazumijeva i besplatne udžbenike i osnovni pribor. Međutim, za Vladu, pod izgovorom kako je to preskupo i da nema para u budžetu, to je i dalje neprihvatljiv predlog. Činjenica je da se za nauku i obrazovanje u Crnoj Gori izdvaja tek onoliko sredstava neophodnih za ta dva sistema, ali zato niko i nikad nije izračunao koliko nas koštaju nepismenost, neznanje i nestručnost i niko nije i namjerno neće da sagleda i ukaže na nesrazmjeru između svojevrsne poplave diploma, titula i priznanja s jedne strane i sve izraženijeg diletantizma, nesnalaženja i svakojakih promašaja s druge strane. Ali, to je priča za neki drugi put.

Za nešto više od mjesec dana počće nova školska godina, a socijalna situacija u zemlji je sve teža. Šta u septembru čeka oko 130.000 đaka svih uzrasta i oko 9.000 ili ne znam koji broj, ministar kaže svaki put drugi, broj nastavnika? Očekuju ih škole u koje se uložilo tek toliko da prekreće i eventualno ponegdje poprave krov. Nastavna sredstva u kojima nažalost još uvijek dominiraju kreda i sunđer, plate jedva dostojne jedne tako ozbiljne profesije, a uz to i opterećene kreditima, stanarinama, dugovanjima. Ni roditeljima ništa nije bolje. Najveći broj roditelja ili je ostao bez posla ili mjesecima ne prima ni centa, a oni koji primaju kakve - takve plate s njima ne mogu da podmire ni najosnovnije životne potrebe. Pa od čega onda da opreme svoje školarce, kako one koji se navodno školuju besplatno, tako i one za koje se moraju izdvojiti pare za ne male školarine, kirije, putne troškove, knjige i pribor? Zašto niko ozbiljno ne razmisli makar o uvođenju školskih uniformi u osnovne škole, kako bi se u tom najranijem a time i

najosjetljivijem dobu socijalnog i svakog drugog sazrijevanja izbjegle statusne razlike i nadgornjavanje kroz markirane i izvikane brendove odjeće i obuće? Ovim putem pozdravljam školu "Anto Đedović" u Šušnju koja je uvela uniforme prošle godine.

Riječ-dvije o licenciranju nastavnika. Kao metod permanentnog obrazovanja, sticanja novih znanja i vještina, diferenciranja znanja od neznanja, moglo bi biti za pohvalu, ali znajući našu praksu, bojim se da licenciranje svakih pet godina može predstavljati zloupotrebu i vrstu pritiska na nastavnike.

Ostala je prilično nejasna i norma koja se odnosi na obrazovanje kod kuće. Osim što je roditelj dužan da o namjeri da svoje dijete obrazuje kod kuće obavijesti školu najmanje dva mjeseca prije početka školske godine, uopšte nije precizirano ko izvodi tu nastavu i pod kojim uslovima. Jesu li to nastavnici škole u kojoj su ta djeca prethodno pohađala nastavu i u kojoj mjeri snosi dodatne troškove te nastave, koji je minimum uslova neophodnih za njeno izvođenje i još niz pitanja sa kojima se ovaj do sada nama nepoznat način školovanja može susresti u praksi. Istrajavanje na rješenju da ministar bira i razrješava direktore svih škola, ograničava razvoj kritičkog duha, sužava prostor za demokratizaciju i безусловnu autonomiju ove oblasti i pruža neslućene mogućnosti za političku diskriminaciju i podjelu na podobne i nepodobne kandidate. Mišljenja sam da bi cjelishodnije rješenje bilo da direktore biraju školski odbori, s tim što bi u njihovim sastavima prethodno trebalo da dođe do promjene, na način da se poveća broj prosvjetnih radnika u njima, jer sadašnji sastav u kojem je figurirao samo po jedan prosvjetni radnik od osam članova odbora je van svake pameti.

Poštovani građani, u Predlogu izmjena i dopuna ovog zakona nema skoro ničeg afirmativnog i motivacionog za one prave i posvećene prosvjetne radnike. Ima samo obaveza, naloga i naredbi, ali ne i nagrada, pohvala i priznanja, a renome i autoritet škole i obrazovnog sistema u cjelini ne čine ni zakoni ni ministar, već kvalitetni, zadovoljni i svom pozivu odani nastavnici, plaćeni makar onoliko koliko se ne urušava njihovo elementarno dostojanstvo. Samo takav prosvjetni radnik može biti misionar širenja znanja i kulture i garant da će generacije đaka i studenata koje dolaze biti bolje, spremnije, pametnije i odvažnije od nas.

Hvala lijepa.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem Vam.

Ministar se javio za komentar, imaćete odgovor.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Veoma kratko, jer možda je gospođa Đurašković juče čula što sam saopštio, pa nije loše da to ponovim zbog svih.

Dakle, brine ova vlast o učenicima i o njihovim roditeljima i o njihovom standardu. Reći ću samo za sada, za ova dva minuta, na tri načina.

Prvo, od početka nove školske godine svi udžbenici za sve učenike osnovnih i srednjih škola, a takvih je oko 100 hiljada, imaće udžbenike po novim nižim cijenama od 10,4%. Pošto se pozivate na region i na Skandinaviju, nađite mi, evo Internet, ne morate da zovete, Internet je veoma dobro sredstvo komunikacije sa čitavom planetom, nađite mi koja je to vlast danas uradila na zemaljskoj kugli. To je jedna stvar.

Drugo, kod besplatnih udžbenika, po nama iz prosvjete, nijesu problem pare, jesu naravno i pare, ali prvi problem su stručni razlozi kojima činimo ne uslugu, nego pravimo problem toj djeci i tim našim đacima, ne da bolje nego da slabije i lošije uče. To sam juče objašnjavao, nemam sada vremena. Nijesmo mi, gospođo Đurašković, okrećili samo škole, mi u našim školama danas imamo 5.232 računara, 5.232 računara. Imamo u svakoj školi, osim u šest, a i te šest to je seosko područje u Pljevljima i još u nekim opštinama na sjeveru Crne Gore će dobiti besplatan Internet. Sve škole u Crnoj Gori će 1.septembra imati besplatan Internet, a danas ga nema samo šest. Proces je u toku, tu su više tehnički nego finansijski problemi.

I treće, u 167 škola imamo video nadzor i to košta, da bi čuvali tu imovinu od nas, ne od nikoga drugoga, pomozite nam u tome. Nije kreda i olovka odavno, ja ne znam jeste li prosvjetni radnik, odavno vi nijeste bili u školi. Mi imamo elektronske table, mi imamo elektronske dnevnike, u Podgorici možete poći u više škola. Nemojte tako da pričate, uđite u neku školu, vidjećete da tamo uopšte nema kreda. Pođite u srednju tehničku školu, pa ćete to da vidite.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, ministre. Odgovor.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ:

Ja sam dječiji specijalista 30 godina. Idem po školama, pregledam djecu, sistematske preglede po školama. Dijete sam prosvjetnih radnika, tri generacije iza mene su prosvjetni radnici. Dobro znam sa čime su naše škole snabdjevene. Svaka čas velikim školama, ali n ezbaravite i ono dijete u vrh Kuča i ono dijete usred Podgorice i ono dijete u vrh Ostrosa želi da zna sve, jer znanje je bogastvo koje vam niko ne može ukrasti i znanje je bogatstvo koje uvijek ide za vama. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Rešid Adrović ima sada riječ, a nakon njega Goran Tuponja. Izvolite, kolega Adroviću.

REŠID ADROVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, uvažene poslanice i poslanici, poštovani građani, uvaženi ministre,

Imajući u vidu značaj seta zakona iz oblasti obrazovanja, želio bih i ja da se uključim u raspravu da iznesem svoje mišljenje o istim.

Razlog za donošenje zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju jeste taj jer se želi stvoriti još moderniji i efikasniji sistem obrazovanja. Dosadašnja primjena zakona nametnula je potrebu da se pojedine odredbe zakona izmijene da rade u cilju unapređenja kvaliteta obrazovnog sistema. Pored želje za unapređenje kvaliteta obrazovnog sistema ovaj zakon je potrebno usaglasiti sa pojedinim propisima Evropske unije, zbog koga ću ja podržati predložena rješenja.

Predlogom ovog zakona precizirane su odedbe koje se odnose na nadležnost Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje u pogledu utvrđivanja obrazovno-

vaspitnog rada u ustanovama, što mislim da je dobro. Takođe je dobro što će se osnivač centra biti Vlada Crne Gore, jer se cjelokupna djelatnost centra finansija iz Budžeta sa pozicije Ministarstva prosvjete. Dosadašnji osnivač centra Sindikat, Zavod za zapošljavanje i Privredna komora, tako rješenje nije funkcionisalo u pogledu finansiranja.

Predloženim zakonom značajno se zaštićuju prava učenika u postupku provjere znanja od neobjektivnog i nezakonitog ocijienjenja pojedinih nastavnika, kako bi se pojedini nedostaci u dosadašnjoj primjeni otklonili, što mislim, takođe da je dobro. Učenik ima pravo prigovora na zaključnu ocjenu nastavničkom vijeću koje obrazuje komisiju, koja utvrđuju da li je ocjena utvrđena suprotno propisima ili ne i nakon tog sprovodi se određena procedura. Primjenjuju se odredbe koje se odnose na direktore i pomoćnike direktora, javne ustanove. Određen je najmanji broj učenika škola koje imaju pravo na pomoćnika direktora, a to su škole koje imaju više od 600 učenika. Dakle, nijedna škola neće imati pravo na dva pomoćnika direktora, što mislim da je dobro, ako hoćemo da podržimo racionalizaciju troškova, ja lično vjerujem da nijednoj školi nijesu potrebna dva pomoćnika direktora, jer ako znamo ako u školama imamo pedagoge i psihologe, direktora, pomoćnika direktora, mislim da je to dovoljno da ne trebaju dva pomoćnika direktora.

Prvi put se u Crnoj Gori uvodi obaveza licenciranja nastavnika, a o tome je bilo zaista dosta priče, obaveze licenciranja direktora i pomoćnika direktora, radi podizanje kvaliteta obrazovno vaspitnog rada. Licenciranjem se dokazuje potreban nivo stručnih kompetencija, licenca se izdaje na period od pet godina uz obavezu obnavljanja kroz postupak licenciranja. Licenciranje vrši komisija u Zavodu za školstvo i Centra za stručno obrazovanje. Nastavnik koji nema licencu nema pravo da radi u obrazovno vaspitnoj ustanovi. Pošto ova novina ima za cilj podizanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada, ja ovu novinu u zakonu podržavam, a podržao je jedan ogroman broj poslanika i diskutantata, čuli smo i neka drugačija mišljenja i sumnje, jer vjerujem da će je prihvatiti svi stručni i radni ljudi.

Ovim zakonom predviđena je novina u smislu provjere radne sposobnosti nastavnika u slučaju da mu je zdravlje narušeno u mjeri koja značajno umanjuje njegovu radnu sposobnost. Ja ovom prilikom, posebno želim da istaknem dvije novine koje tretira ovaj zakon.

1. Učenici koji se obrazuju po programu za deficitarne kvalifikacije imaće pravo na stipendije. Deficitarne kvalifikacije utvrđivaće Ministarstvo u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje, odluku o dodjeli stipendija na osnovu javnog oglasa donosi komisija koju imenuje Ministarstvo. Naime, do sada smo imali veliki broj lica sa završenim školama koji čekaju na Zavodu za zapošljavanje, dok na drugoj strani fale određene kvalifikacije. Upravo, zbog ovog podržavam ovu novinu u zakonu.

2. Predlažu se izmjene finansiranja obrazovno vaspitnih ustanova. Predloženi način finansiranja omogućuje efikasniji i racionalniji način raspodjele budžetskih sredstava, što će uticati na podizanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada. Glavna ustanova će sticati sredstva iz Budžeta Crne Gore za jednu školsku godinu, na osnovu cijene koštanja učenika za svaki obrazovni program, broj učenika programske grupe za određeni program. Ministarstvo će donositi metodologiju za izračunavanje ekonomske cijene koštanja u skladu sa normativima i standardima koje donosi ministarstvo na

predlog Nacionalnog savjeta. Dakle, znači zavisno od složenosti biće i cijena koštanja jednog učenika.

Predloženim zakonom uvodi se još niz novina koje će podići na veći nivo kvalitet vaspitno-obrazovnog programa. Zbog svih tih novina s kojima se unapređuje kvalitet vaspitno-obrazovnog rada, ja ću podržati ovaj set zakona. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Adroviću.

Izvolite.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Rečenicu i za gospodina Rešida i za sve ostale koji su imali prigovor na to koliko je, kako i kada objavljeno ovo što mi radimo. Samo da zapamtimo u petak 10.aprila u 16,27 minuta, evo saopštavam na zvaničnoj stranici web sajta Ministarstva su objavljeni ovi zakoni i pozvani svi zainteresovani da do 13.maja 2013.godine dostave svoje primjedbe, sugestije i predloge. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Izvolite.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, proceduralna je reakcija.

S obzirom da gospodin ministar sada kroz ovu njegovu priču kaže da se na zvaničnom sajtu nalaze zakoni, tačan naziv su zakoni, ali ne izmjene i dopune, tako da je to trebalo da bude objavljeno, a ne zakoni, znam o da se zakoni nalaze na sajtu.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Kolega Tuponja ima riječ, a nakon kolege Tuponje kolegistica Zorica Kovačević.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi ministre, uvažena pomoćnice ministra, poštovane kolegistica i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore.

Poštovani ministre, mislim da se nalazite, podijeliću svoje mišljenje sa vama, na apsolutno najvažnijoj poziciji u našoj državi. Vodite ministarstvo koje je apsolutno najvažnije u našoj zemlji. Ne samo na kratke nego na protiv na duge staze, strateški izuzetno važno. Mi na žalost imamo 24 godine nepromijenjenu vlast i u te protekle 24 godine mi imamo urušavanje i pad kvaliteta obrazovanja. To je na žalost tako. Ja se nadam da ste vi svjesni velike odgovornosti koju nosite i na današnji dan i za buduće generacije naše djece koja se školuju u našem obrazovnom sistemu. Ovaj zakon, kao što primjećujete, trpi jako puno kritika, a ima jako puno nedostataka po mišljenju opozicije. Ja bih na vašem mjestu posmatrao taj zakon na taj način da taj zakon i onoga dana kada vi više ne budete ministar bude apsolutno prihvatljiv za sve. Nemojte mi zamjeriti, u slučaju da na vaše mjesto dođe neka osoba koja želi da zloupotrijebi ovaj zakon, ta osoba bi imala tu mogućnost, kroz ove odredbe biranja direktora, kroz

odredbe u kojima tražite licenciranje nastavnika. Tu postoji prostor za zloupotrebu ovoga zakona i vi kao trenutni resorni ministar bi trebali imati u vidu takvu mogućnost i principijelno rješavati ovakva pitanja. Vi ste izjavili da je za vas logistički problem distribucija besplatnih udžbenika a istovremeno uvodite licenciranje nastavnog osoblja i tu se radi o nekih 7.500 plus 2.500, oko 10.000 osoba treba da bude licencirano svakih pet godina. 7.500 stalno zaposlenih i 2.500 po ugovoru. Znači, oko 10.000 ljudi je pogođeno ovim zakonom. Mene bi zaista zanimalo, ukoliko to smatrate logističkim problemom, posebno troškovi koji idu uz to, kao i ko snosi te troškove. Da li će nastavno osoblje troškove toga licenciranja plaćati sami? Znamo da standard nastavnog osoblja nije baš na visokom nivou i da bi to predstavljalo jedno dodatno opterećenje za njih.

Juče sam vas slušao kada ste govorili o besplatnim udžbenicima, kako bi to predstavljalo za djecu neko opterećenje. Bio sam u prilici da moja djeca pohađaju osnovnu školu u Njemačkoj i da dobijaju besplatne udžbenike. Iz sopstvenog iskustva kao roditelj, i njihovog iskustva, mogu da vam kažem da je to jedno jako dobro iskustvo. Udžbenici su na kraju godine vraćani, razredni starješina je bio zadužen za distribuciju udžbenika, za povraćaj udžbenika. U principu vi imate zakonsku, ustavnu obavezu da to bude tako, pod brojem jedan. Drugo, mišljenja sam da to nosi jednu vaspitnu ulogu kod djece jer Njemačka iako je bogata zemlja radi to. Iako smo mi svi u ovom savremenom svijetu u nekom potrošačkom mentalitetu, tako se razvija svijest kod djeteta da nešto treba biti čuvano, da će nešto biti i poslije njih predato drugome. Ono što ste juče navodili kao primjer da se podvlači tekst u nekom udžbeniku, pa postoje obične olovke i onda se na kraju godine ta knjiga i spremi. Postoje, naravno i udžbenici koji se popunjavaju direktno i koji ne mogu biti drugi put korišćeni. Naravno, to je jedna posebna grupa udžbenika.

Htio bih da vam kažem da je to u tom vaspitnom dijelu vrlo dobar način da se djeca pripremaju, a ne bih svakako zanemario i taj finansijski aspekt roditelja koji te udžbenike ne moraju da plate. Zahvaljujem i izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Ministar Stijepović želi da komentariše. Izvolite.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Gospodine Tuptionja, hvala. Jako puno kritike, rekli ste, ne čujete pohvale. To je vaš problem, svih iz opozicije, vas iz Pozitivne, ne čujete. Vi samo imate svoju priču i čujete vas. Čujete i druge, to je dobro, vjerujte, poučno. To vam savjetujem, ne morate da prihvatite.

Drugo, kritike su na ono što nije predmet izmjena ovog zakona. Ovo o čemu vi pričate nije predmet izmjena ovih zakona. Direktori, sada sam rekao, nije bilo sječe direktora. Gospođa je rekla. Ne, jer su svi bili vaši, samo momenat, a prethodne nije birao ministar, pa su opet naši. Recite mi sada kako neće biti naši, kada ih bira ministar naši su, a kada ih ranije, one '90. nije birao ministar, vi kažete opet su bili vaši. U čemu je onda problem? Ne, problem je u vama, gospodo. Tako se ne osvajaju poeni, tako se ne osvaja vlast. Vi se ljutite na mene što stajem iza svakog prosvjetnog radnika i što im izdajem poštovanje i danas im to javno saopštavam. Zato što tako posvećeno i tako pošteno i profesionalno rade sa tom našom djecom. Hvala vam još jednom, ponosim se

što sam dio toga tima. Još nešto, oko tih udžbenika u Njemačkoj, provjerićemo da li su ih dobijali i njemački državljani ili samo državljani drugi i tako dalje koji su tamo stranci po raznim osnovama, i to veoma dobro prihvaćeni. Naravno.

Rekli ste oko licenciranja. Licenciranje neće da radi minister, neće da ga radi Ministarstvo. Radiće, ono što gospodin Perić zagovara, radiće stručno rukovodstvo i centar za stručno i njihovi eksperti i to neće koštati nastavnike ništa. Kako ćemo unaprijediti kvalitet obrazovnog procesa, kako ćemo djeci prenijeti više znanja ako mi koji ga prenosimo se ne edukujemo, provjeravamo i završavamo. Ako imate neki drugi model vi ga meni dajte. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, ministre.

Kolega Tuponja, odgovor na komentar.

GORAN TUPONJA:

Ja bih vam najprije zahvalio na vašim savjetima, pretpostavljam da su dobronamjerni. Nije bilo sječe direktora, to je istina, bilo je samo disciplinovanja direktora. Dovoljno je da se sjetimo slučaja Cetinja kada smo imali jednog direktora koji je bio izabran mimo vaše volje, koji je, nakon toga, bio smijenjen. Nemojte zaboraviti, pokažite poštovanje prema onom nastavnom soblju koje već pet godina čeka da dobije zaposlenje, koje već pet godina radi na odredjeno i koje već pet godina u julu i avgustu nema primanja zbog toga što su im takvi ugovori koji se prekidaju preko ljetnjeg raspusta. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama. Predlažem da se uzdržimo komentara jer imamo još devetoro prijavljenih, a da bi svi stigli. Da produžimo ako treba i 10 minuta, nije problem, ali da bi svi stigli da diskutuju da vodimo računa i o tome.

Došlo je do izmjene u vladajućoj koaliciji, sada će govoriti Genci Nimanbegu, a iz redova opozicije kolegistica Branka Bošnjak, nakon kolege Nimanbegua. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Zahvaljujem poštovanoj kolegistici što je ustupila svoj red.

Normalno, želim pozdraviti ministra i pomoćnicu ministra, kolege, kolegistica poslanike i izreći da ovaj set zakona koji mi ovdje usvajamo, a koji su predloženi od strane Ministarstva, po meni suštinski ne diraju onaj dio obrazovanja sa kojima se ne slažem u Crnoj Gori. A što je to? Mi iz Force mislimo da je sistem obrazovanja u Crnoj Gori previše centralizovan i politizovan. Ja sam dva puta pitao i sadašnjeg ministra i prethodnog ministra oko sastava školskih odbora. I što sam dobio za odgovor? Od ministra Škuletića sam dobio odgovor u kome je pisalo, ministre nećete vjerovati, da su članovi školskog odbora bili aktuelni tada ministri i poslanici i sekretari sekretarijata i mislim da je to bilo nepotrebno politizovanje školskih odbora. Od strane vašeg ministarstva sam u martu dobio sastav školskih odbora po školama i dalje se nastavlja ta praksa, ali to je između ostalog i zbog izmjena zakona koje su bile ovdje, baš kod primjera Cetinja, po meni, pokrenute i da je Ministarstvo preuzelo većinu u školskim odborima. Znači, od sedam članova koji su se birali četiri je dalo Ministarstvo, da li

preko Zavoda za školstvo ili direktno, i mislim da ta praksa u Crnoj Gori vodi ka tome da naš sistem obrazovanja ima negativne posljedice.

Ono što je zabrinjavajuće, kolege ističu, a to je rezultat PISA testa. Znači da mi imamo u donjih 20% rezultate od onih država koje su izvršile anketiranje učenika i to je odgovornost koju ste prihvatili na ovaj način centralizovanja. Po nama, riječ skupština opština ili riječ lokalnih samouprava u školskim odborima treba da bude veća. Drugi dio centralizacije je taj da je, iako je sastav školskog odbora takav kakav je, da se izbor direktora vrši od strane ministra i po meni takvo rješenje nije dobro. Trebalo je to spustiti na nivo školskog odbora i ostaviti kao što je bilo do 2008. godine.

Takođe, imamo jedan dugogodišnji problem ili problem koji je nastao kad su nacionalni savjeti počeli da daju mišljenje na izbor direktora, da se u nekim slučajevima to nije poštovalo. Znači, da je ministar, iako je Nacionalni savjet možda dao preporuku za jednu osobu, odlučivano o drugoj osobi da bude direktor škole, ali to je predmet izmjena Zakona o manjinskim pravima i slobodama koji bi trebao doći na jesen ove godine.

Želio bih u ovom slučaju, za razliku od kolega koji možda to ne podržavaju, po meni je dobro što ste uveli licenciranje nastavnog osoblja, jer možda je to korak, ministre, da mi pojačamo kvalitet nastavnog kadra u školama. Inače, nije mi drago kad mi o zakonima odlučujemo preko izmjena i dopuna, jer na taj način ne vršimo cjelovit pregled jednog zakona, ali i licenciranje bi trebalo da vodi ka tome da i nastavno osoblje bude odgovorno, da se prate rezultati koje oni imaju, da se prate rezultati učenika, jer ako mi ne ulažemo u obrazovanje, ako naša djeca nijesu dovoljno dobro savlada školski program oni neće biti sutra sposobni za kvalitetan život. To je ona osnova oko koje treba svi da se zabrinemo i da se zalažemo da nam rezultati budu što bolji i da znanje te djece bude što bolje.

Po meni, još jedno rješenje koje ovdje treba u samom startu da sagledate je rješenje koje ste dali da se pomoćnici ministra biraju u školama koje imaju preko 600 učenika. Mislim da taj broj od 600 možda nije dobro odmjeren, gospodine ministre, jer mislim da se ovdje treba imati u vidu da li se u školama vrši nastava u dvije smjene, jer je za jednog rukovodilaca gotovo nemoguće, ako škola ima ispod 600 učenika, da prati nastavu u dvije smjene. Možda treba takav kriterijum uzeti za postavljanje pomoćnika direktora u školama. Znači, ako škola ima dvije smjene, onda bi trebao da ima i ako ima manje od 600 učenika.

Za manjinske narode je izuzetno bitno da u školskom sistemu imaju dovoljan broj časova zastupljenosti oko nacionalne istorije, kulture, muzičkog obrazovanja, u opšte obrazovanja. Znam da je dozvoljeno da 20% časova nastavnici urede sami. Mislim da takvo rješenje dovodi do toga da će kod aktivnih nastavnika to biti popraćeno. kod onih koji su manje aktivni da oni neće popuniti tu normu i mislim da je dobro da se to uredi pomoću institucije nacionalnog savjeta da oni zajedno sa ministarstvom utvrđuju taj dio programa.

Dozvolite mi još jednu bitnu rečenicu, želim ovdje pokrenuti tu temu za razmišljanje. Znam da u ovom trenutku možda to neće imati podršku, mislim da se treba uvesti, i recimo, uzeću za primjer Opštinu Ulcinj, da sva djeca u toj opštini uče albanski po automatizmu. Ne kao što je bilo ranije da se albanski jezik u Ulcinju uči fakultativno, ako žele roditelji, ako žele sama djeca, nego i zbog konkurencije radnog mjesta, da je to dobro da u svom obrazovnom sistemu da imaju dovoljno znanja sva djeca.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega, molim vas da vodimo računa o vremenu. Dva minuta je prekoračenja i zbilja dovoljno. Imamo veliki broj još prijavljenih.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Izvolite.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Pridružujem se ovoj racionalizaciji, neću komentar. Dvije stvari, Školski odbori, kao što vidite i Predlogom zakona, rad u njima je besplatan. Znači, mi smo samo tamo predlagali ljude koj će pomoći svojim znanjem obrazovnim institucijama. Gospodine Genci, spreman sam da razgovaram sa vama iz Opštine Ulcinj o personama i imenima lično koja su u školskim odborima, koje su alternative i da nađemo ljude zajednički, dogovorno koji će najbolje pomoći školama sa područja vaše opštine. Tu sam otvoren odmah od sutra, to sam već nagovijestio. Drugo, mi smo tražili od izbora direktora mišljenje Nacionalnog savjeta, ali ono nas, gospodine potpredsjedniče, ne obavezuje, ali nijesmo nigdje prekršili Zakon o manjinskim pravima da se desilo negdje da nijemo tražili. Svugdje smo tražili i dobili, nakon toga izabrali najbolje rješenje.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Koleginica Branka Bošnjak, a nakon Vas koleginica Zorica Kovačević.
Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Poštovani građani i građanke Crne Gore, uvaženi potpredsjedniče Skupštine, Kada smo dobili informaciju usvajem plana rada za ovu godinu Odbora za prosvjetu, nauku i kulturu i kada smo vidjeli da će biti na dnevnom redu set zakona iz obrazovanja, ja sam se obradovala, misleći da će doći do nekih suštinskih promjena, odnosno da će te promjene ići na bolje i da ćemo svi biti negdje zadovoljni. Međutim, evo kad su pristigli zakoni vidim da je to samo jedan korak unazad. Ima tu nekih stvari koje su za pohvalu, ali u suštini ono što je najveća prepreka, a to je centralizacija obrazovnog sistema, to je ostalo.

Znači, Zakon o obrazovanju nije promijenjen u onom dijelu izbora direktora. I evo i ja ću se osvrnuti na tu tačku, pošto ćemo vjerovatno mi iz Demokratskog fronta ići sa izmjenama i dopunama tog zakona. Prosto me nećete ubijediti, možda vi nijeste išli na sjeću, kao što vi kažete, ali zašto ostavljati mogućnost nekom budućem ministru da može da odradi sjeću direktora, zašto neko kad dođe iz opozicije da može sve te vaše da makne sa mjesta na kojima su. Prosto to ne treba da stoji i to je preveliki zalogaj za jednog ministra. Mislim da bi vama bio manji teret da se oslobodite toga i da to prepustite školskim odborima, ali ne školskim odborima kakav im je trenutni sastav, jer prosto i to je centralizovano, i to je pod nadzorom Ministarstva, i ta odredba se promijenila nakon afere "cetinjske Gimnazije", jer ste htjeli da stvarno iskontrolišete sve. Čini mi se da to stvara otpor i kod ljudi, i kod učenika i kod nastavnika, njihovih roditelja i

kod svih nas. Da se direktori ne bave politikom, to mi ne možete reći, jer na glasačkom mjestu kada sam, prije par godina, bila na glasačkom mjestu u Bloku 5, na samo tom jednom glasačkom mjestu bila je tadašnja direktorica Osnovne škole "Štampar Makrije", direktorica Osnovne škole "Milorad Musa Burzan" i direktor, svi ispred DPS-a, Muzičke škole "Vaso Pavić", sve na jednom mjestu, lijepo tri direktora škola. Tačno znam kakav vi utisak hoćete da ostavite na građane, na ljude koji dolaze da vide. To je politizacija škola, i to je vrlo opasno. Vrlo je opasno uvoditi politiku u škole, a to vi dozvoljavate, ministre. Dozvoljavate i time što ste dozvolili da se promocije vrše u školama. Pa ćemo se sjetiti direktora u Spuzi koji je diskretno učenicima sugerisao da dođu popodne na promociju kad je bio kandidat Filip Vujanović u prošlom takmičarskom krugu, a ne sada.

Prosto to je opasno i politika treba... Nadam da ćete se sjetiti da sam vam ja i tada uputila pismo.

Što se tiče besplatnih udžbenika, nijeste mi još uvijek objasnili koja je to razlika između osnovnog i srednjeg obrazovanja u smislu finansiranja, jer Ustav propisuje da je osnovno obrazovanje besplatno i obavezno, a srednje obrazovanje je samo obavezno. Sad vi meni recite šta radite to, šta omogućavate osnovcima da njihovo obrazovanje bude besplatno, a da nije besplatno srednje obrazovanje. Prosto kršite Ustav sve ovo vrijeme, Zato sam i najavila inicijativu prema Ustavnom sudu, vidjećemo kakav odgovor ćemo dobiti, mada nemam povjerenja u Ustavni sud, pa mogu očekivati i negativan odgovor iako je to jasno kao dan.

Ono što sam još htjela da kažem u vezi besplatnih udžbenika, non stop pričamo o tome, nije ni samo to tema. Tema može da bude i kvalitet udžbenika. Kakvi su nam udžbenici i ko nam piše udžbenike? To je veliki problem, i zašto Zavod za udžbenike i nastavna sredstva ima monopol u Crnoj Gori? Da li ćemo skidanjem tog monopola dobiti bolji kvalitet udžbenika? To su neke stvari koje su za razmišljanje, a koje su svakako problem u Crnoj Gori. Posebno su to udžbenici istorije, sad je kolega pominjao, ima tu i da nacionalne istorije nijesu zastupljene onoliko koliko bi trebalo.

Ovo trenutno stanje, kada govorimo o besplatnim udžbenicima, a u vezi s mogućnosti da se plaća samo djeci koja su iz socijalno ugroženih familija, s tim se manipuliše, jer nam i opštine daju, znam da Glavni grad izdvaja 75 hiljada eura za to. Pitam kome dajete te udžbenike ako im to obezbjeđuje Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Znači, to je sve igra i politizacija za koju vas molim da je ukinete. Samo još jednu rečenicu, a to je što ste pokušali nastavnike umjetničkih predmeta, muzičkog i likovnog, da degradirate, a ja sam na Zakon o osnovnom obrazovanju uložila amandmane, favorizujete nastavnike razredne nastave. Inače, već duže vrijeme umjetnici se negdje pokušavaju da marginalizuju, pa nam djeca kažu da je Betoven neki lik i crtanog filma, ne znaju ni ko je Pikaso. Vjerujte da je to veliki grijeh i da je opšte obrazovanje vrlo važno i o tome razmislite kad dobijete moje amandmane. Žao mi je što nijesam imala više vremena. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala, kolegice Bošnjak.

U završnoj riječi, ministre, možete da odgovoriti na ovaj dio primjedbi.

Koleginica Zorica Kovačević ima riječ, a nakon nje, pošto nema u sali kolege Laloševića i kolege Abazovića, najavljujem kolegu Labudovića.

Izvolite, kolegice Kovačević.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi potpredsjedniče, poštovani poslanici, uvaženi ministre i pomoćnice, poštovani građani,

Za vrijeme koje mi je predviđeno govoriću o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i o razlozima zbog kojih ću podržati ove izmjene.

Prije svega, izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju obezbijediće se isti pristup u postupku utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u svim ustanovama kroz postupak interne provjere kvaliteta i eksterne provjere. Veoma je bitno da su Prijedlogom zakona precizirane odredbe koje se odnose na nadležnost Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje u pogledu utvrđivanja kvaliteta obrazovno vaspitnog rada u ustanovama, tako će ubuduće provjeru kvaliteta rada ustanova za opšte obrazovanje i opšteg obrazovanja u stručnom obrazovanju upravljati Zavod za školstvo, a u stručnim školama Centar za stručno obrazovanje kojeg osniva Vlada Crne Gore.

Po meni, veoma je dobro, o čemu su govorili i određen broj poslanika, što je određen najmanji broj učenika za određivanje prava na pomoćnika direktora, tako da javna ustanova može imati pomoćnika direktora ako ima više od 600 učenika, odnosno djece. To znači da nijedna državna škola u Crnoj Gori neće imati pravo na dva pomoćnika što mislim da je veoma dobro. Dobro je što ovakvo rješenje neće negativno uticati na kvalitet rada ustanova, a dopriniće racionalizaciji, odnosno smanjenju broja zaposlenog nastavnog osoblja, odnosno administracije što je takođe i u duhu usvajanja ovog zakona. I ja sam jedna od onih koji podržavaju obavezu licenciranja nastavnika, direktora i pomoćnika direktora, radi prije svega podizanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama. Licenca je dozvola za rad u kojem nastavnik, direktor ili pomoćnik direktora dokazuje potreban nivo opštih i stručnih sposobnosti. Takođe se licenca izdaje i na period od pet godina uz obavezu obnavljanja kroz postupak relicenciranja.

Licenciranje i relicenciranje vrši komisija Zavoda za školstvo i Centra za stručno osposobljavanje. Znači, nastavnik, direktor ili pomoćnik direktora koji nema licencu ili nije obnovio licencu, nema pravo da radi u obrazovno-vaspitnoj ustanovi. Posebno podržavam obavezu da nastavnici su dužni da se stručno usavršavaju kroz programe stručnog usavršavanja koje donosi Nacionalni Savjet na predlog Zavoda, odnosno Centra.

Prije svega podržavam da zbog objektivnosti i izbjegavanja sukoba interesa autor programa za stručno usavršavanje ne može biti lice koje je zaposleno u Ministarstvu, u Zavodu, Ispitnom centru kao i član Nacionalnog savjeta za obrazovanje.

Prijedlogom zakona je takođe ustanovljena novena - provjera radne sposobnosti nastavnika u slučaju osnovane sumnje da mu je zdravlje narušeno u mjeri koja značajno umanjuje njegovu radnu sposobnost. U tom slučaju direktor ustanove podnosi pisani obrazloženi zahtjev školskom odboru za upućivanje nastavnika na procjenu radne sposobnosti. Ako školski odbor utvrdi da je predlog direktora opravdan donijeće odluku o upućivanju nastavnika na procjenu radne sposobnosti. Ukoliko nastavnik odbije procjenu radne sposobnosti, raspoređuje se na drugo radno mjesto koje odgovara preostaloj radnoj sposobnosti. Takođe, je veoma bitno da učenici stručne

škole koji se obrazuju po programu za deficitarne kvalifikacije imaju pravo na stipendiju. Deficitarne kvalifikacije utvrđuje Ministarstvo u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje, a u postupku planiranja upisa u stručnu školu odluku o dodjeli stipendije donijeće na osnovu javnog oglašavanja komisija koju takođe imenuje Ministarstvo.

Na kraju, u skladu sa usvojenom decentralizacijom, finansiranjem obrazovanja, metodologijom za određivanje cijene koštanja obrazovanja, predlaže se izmjena finansiranja obrazovno-vaspitnih ustanova na način što će javna ustanova sticati sredstva iz budžeta Crne Gore za jednu školsku godinu na osnovu ekonomske cijene koštanja učenika za svaki obrazovni program, broja učenika, onosno djece, koeficijenta programske grupe za određeni program i drugih kriterijuma specifičnih za određeni program. Na osnovu ovih kriterijuma Ministarstvo će donijeti metodologiju za izračunavanje ekonomske cijene koštanja obrazovanja učenika u skladu sa normativima i standardima koje donosi Ministarstvo, a na predlog Nacionalnog Savjeta.

Ministarstvo će, naravno, finansijska sredstva opredijeliti ustanovama kao grantove, da li mjesečne ili kvartalne ili godišnje u zavisnosti od mogućnosti budžeta Crne Gore i na osnovu ugovorenih godišnjih obima sredstava. Veoma je dobro, takođe, što se ovaj prijedlog neće frontalno primjenjivati na cjelokupni obrazovni sistem, već će se eksperimentalno provjeriti u određenom broju javnih ustanova.

Žao mi je što je na kraju gospođa Bošnjak izašla, moram da kažem na osnovu opaske da je u Osnovnoj školi u Spužu održana promocija predsjedničkog kandidata Filipa Vujanovića, da kažem u zadnjih osam godina od kada sam član Školskog odbora to se ne dešava i mislim da nije tačno da je direktor škole tada pozivao djecu da prisustvuju promociji. Bila sam na toj promociji i nije bilo djece.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem, kolegice Kovačević.

Već smo ušli u vrijeme koje smo bili planirali da završimo raspravu, ali naravno, želeći da uvažimo i ispoštujemo sve one koji su se prijavili, imamo još šestoro prijavljenih, mada neki od njih nijesu u sali, ali daćemo riječ kolegi Labudoviću, pošto on čeka strpljivo od samog početka rasprave. Nakon kolege Labudovića, kolegica Šćepanović.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, kolegice i kolege i gospodine ministre,

Kad bi me neko natjerao da u jednu rečenicu sažmem ono što ste Vi napisali i ono što smo mi rekli o ovom Setu zakona, jedino što bih moga da kažem jeste da je operacija uspjela, a da je pacijent preminuo.

Gospodine ministre, ne mogu da se otmem utisku da što god vi intezivnije reformišete ovu oblast, ona sve dublje i dublje tone. Onaj resurs kojim smo se nekad ponosili i kad su u pitanju neki prosjeci iznad prosjeka, ne samo u ondašnjoj Jugoslaviji nego i u ovom dijelu Evrope, onaj resor sa kojim smo se mogli predstaviti na bilo kojoj destinaciji u svijetu, resurs znanja, danas više nemamo. Uostalom, to ona ispitivanja i one ocjene nedvojbeno pokazuju. Ona nereformisana, uštogljena, okoštala, neevropska škola je davala, gospodine ministre, naročito kada je bilo riječi o naukama tehničkog, biološkog i tako dalje karaktera, stručnjake koji su mogli bez provjere, na bilo koji

univerzitet u svijetu. Ima primjera da vam ih ne pominjem i danas su ljudi, što bi se reklo, operativni koji su odlazili tamo da budu studenti završnih fakulteta, a za mjesec dva su postojali profesori. U ono vrijeme, gospodine ministre, zajedno ga pamtimo ako je čitava škola imala četiri, pet luča smatrala se uspješnom. Danas ako odjeljenje nema toliki broj kao da se nije ni išlo u školu, ali o tom-potom. Ono što mene posebno zabrinjava u čitavoj priču pa i u ovom setu zakona u ovoj najnovijoj reformi koju sprovodite, jeste što se negdje zagubilo vaspitanje. Obrazovanje je već izgubilo bitku, ali me strašno, kao roditelja, pogađa što je izgubilo vaspitanje. Gospodine ministre, 80% osnovaca u Crnoj Gori ne izađe iz osnovne škole a da nema ozbiljan susret sa nekom od droga, već alkohol i duvan da ne pominjemo. 40% djevojčica do 13 godina ima seksualna iskustva. Škole su se pretvorile gotovo u divlji zapad, tamo se ugovaraju masovne tuče kao nekada obračun kod ok korala. Ja znam da ćete vi reći ne može sve škola. Tačno je, ali onda nereformisana, ona uštogljena, ona neevropska je mogla i zahvaljujući njoj smo, gospodine ministre, izlazili iz te škole i obrazovaniji, i vaspitaniji, i humaniji i kakvi god hoćete. Iz ove ne može. A znate li zašto, gospodine ministar? Temelj je postavljen na hero. I sve što na krivom temelju sazidate prije ili kasnije završi kao kosi toranj u Pizi. S tim što ovo nije te sreće, pa da traje četiri vijeka kao onaj u Pizi nego će se ovaj urušiti.

Sjećate li se, gospodine ministre, onog političkog dogovora od prije tri godine koji je postignut ovdje da se pristupi izradi zajedničkog i reformisanog programa nastave na srpskom, crnogorskom i bošnjačkom jeziku? Oročeno je bilo za 31. decembar 2011. Godine. Sada ulazimo u školsku 2013/2014. godinu oni se ne sjećaju kada su se zadnji put sastali.

Gospodine ministar, koju poruku šaljete ovih dana kada ovdje, tu nama pred nosom, mijenjate postament spomenika Božidaru Vukoviću Podgoričaninu, samo zato što na njemu piše da je on bio prvi štampar u Srba, preživio je i komunizam, preživio je sve živo samo ne može da preživi vas. U takvom sistemu vrijednosti, gospodine ministre, u takvom načinu, takvom pristupu obrazovanju prije svega o njemu, a onda i o vaspitanju, ništa manje važnijem segmentu nema uspjeha. Možete vi ovo da reformišete koliko kod hoćete, da uvodite ovaj ili onaj institut i da podijelimo besplatno te udžbenike i da mi izaberemo direktore, ne može to da da neki rezultat gospodine ministre, jer rekoh temelj je kriv. Dok ne poradimo na tom temelju, dok tu oblast ne oslobodimo dnevne politike, ne učinimo je autonomnom, dok te ljude koji predstavljaju bastion slobode i oni prva znanja o demokratiji unose toj djeci, ne oslobodimo pritiska na koji su permanentno izloženi sa vaše strane, ucjena tipa ako nijesi sa nama nećeš se više naći na tom mjestu i tako dalje, možete koliko sutra da napravite novu reformu, možete da je date meni da je napišem, završiće isto kao i ova, gospodine ministre posljednje je vrijeme.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Labudoviću.

Koleginica Marta Šćepanović ima riječ, a nakon koleginice Šćepanović kolega Lalošević, naravno da vodimo računa da budemo što racionalniji jer smo prošli vrijeme koje smo bili predvidjeli za ovu raspravu, ali da ispoštujemo sve one koji su se prijavili.

Izvolite, koleginice Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre sa saradnicima, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Danas je nemoguće razmatrati razvojne kapacitete jednog društva ukoliko ne govorimo o obrazovanju, ukoliko ne govorimo o socijalnom kapitalu jednog društva, ukoliko ne govorimo o njegovim ljudskim resursima.

Stoga je jasno koliko je važna reforma, odnosno modernizacija obrazovanja. Obzirom na objedinjenu raspravu i na ograničeno vrijeme da istaknemo sve one dobre novine koje postoje u ovom setu zakona, trudiću se da načelno pomenem samo neke iz pojedinih zakona iz ovog seta.

Što se tiče Zakona o izmjenama i dopunama opšteg Zakona o obrazovanju i vaspitanju, neophodnost izmjena proizilazi iz dosadašnjeg iskustva u primjeni zakona. Takođe, Zakon je bilo neophodno usaglasiti sa pojedinim propisima Evropske unije. Ovdje bih posebno pomenula novinu koja se tiče pravnog instituta prigovora, odnosno preuzimanje ovog instituta iz posebnih zakona, implementiranje u ovaj zakon i inoviranje onih odredbi, kako bi se pojedini rezultati koji su se u praksi pojavili otklonili, te zaštitila prava učenika od neobjektivnog i neblagovremenog i nezakonitog ocjenjivanja od strane pojedinih nastavnika.

Neću ponavljati ono što su kolege već rekle u vezi broja pomoćnika direktora u jednoj ustanovi. Ono što je po meni posebno značajno i što se uvodi kao novina jeste licenciranje nastavnika, direktora i pomoćnika direktora. Licenca je dozvola za rad kojom nastavnik direktoru i pomoćnik direktora dokazuje potreban nivo opštih i stručnih kompetencija i izdaje se na period pet godina uz obavezu relicenciranja. Oko relicenciranja je bilo polemike i ovdje, po meni, mislim da svi oni koji dobro rade ne treba da se boje od toga da se njihov rad poslije određenog vremena bude provjeren i ne treba da se boje od toga da stalno unapređuju svoje znanje i kompetencije. Licenciranje predstavlja trajno profesionalno usavršavanje, potvrdu da se neko trajno usavršava.

To je dobar mehanizam da se iz sistema eliminišu oni koji nijesu motivisani za rad i dalje usavršavanje, jer ovdje se ipak radi o obrazovanju naše djece. Ovdje bih takođe iskoristila priliku da postavim pitanje ministru, imajući u vidu praksu država u okruženju, da li je našim direktorima u smislu ovog licenciranja potrebna dodatna obuka za obavljanje poslova organizacije u samoj ustanovi, imajući u vidu činjenicu da danas direktor nije samo pedagoški rukovodilac, on treba da bude i dobar menadžer ustanove kojom rukovodi, jer je zadužen za uspješno planiranje, organizovanje i vođenje obrazovno-vaspitnog procesa.

Škola mora biti otvoren sistem za saradnju sa svim partnerima, stoga on treba da saraduje i sa lokalnom zajednicom i da se ne oslanja samo na budžetska sredstva koja su mu dodijeljena, jer se mnogi manji projekti mogu završiti i uraditi bez novca, a sa druge strane da direktor ima i obučen kadar da traži donatore za svoje aktivnosti i projekte.

Izmjenama se takođe predlaže izmjena finansiranja per kapita, dakle Ministarstvo će finansijska sredstva ustanovama opredjeljivati kao grantove, prema tačno utvrđenoj metodologiji. Ali, ono što je bitno i način na koji Ministarstvo planira da implementira ove mjere, odnosno neće se ovaj predlog frontalno primijeniti na cjelokupni obrazovni sistem, već eksperimentalno u određenom broju ustanova a na osnovu rezultata

eksperimentalne primjene izvršiće se prilagođavanje modela do početka primjene u svim ustanovama. Ovim će se ostvariti jednakost kroz fer distribuciju sredstava. Što se tiče Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, kolege su većinom istakle suštinske novine, a ja ću ovdje pomenuti da je predloženim izmjenama predviđena obavezna saradnja roditelja sa školom. Ovo imajući u vidu da su mnoga stručna istraživanja pokazala da uz uključenost roditelja u školski život djeca mogu postići bolji uspjeh u učenju i upravo je to saznanje podstaklo obrazovne vlasti mnogih zemalja da u svoju zakonsku legislativu uvrsti instrumente kojima će podstaći roditelje da se uključe u obrazovni sistem, a ova obaveznost je sa razloga zato što su istraživanja reforme našeg obrazovanja, obrazovnog sistema pokazala da se mnoge ustanove ne mogu pohvaliti dobrom saradnjom sa roditeljima, jer roditelji dalje smatraju da treba da se pojave samo po pozivu i ovo će svakako biti jedan korak naprijed i dodatni kvalitet obrazovanju.

Što se tiče zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju, cilj i svrha ovih izmjena i dopuna je stvaranje preduslova za kvalitetniji sistem stručnog obrazovanja i unapređenje sistema stručnog obrazovanja u cjelini. Neću pominjati zbog vremena neke novine koje su predviđene ovim zakonom, ali ću svakako istaći da je ovo jedna dobra praksa, konkretno na primjeru Centra za obuku Planinar u Kolašinu, koji postoji pri javnoj ustanovi mješovita i srednja škola "Braća Selić" čija je osnovna djelatnost, praktična nastava učenika u oblasti ugostiteljstva. Ovo se u Kolašinu pokazalo kao turističko mjesto, zaista kao dobra praksa na tržištu rada.

Na kraju nadam se da će ministar sa saradnicima efikasno implementirati ovaj set zakona i da će poslanici DPS-a svakako podržati ovaj set zakona.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem se, koleginice Šćepanović.

Kolega Lalošević, a nakon kolege Laloševića kolega Obradović, uz molbu da budemo racionalni.

Izvolite.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče,

Poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore, gospodine ministre, sa saradnicima, ja ću vas zamoliti da zaustavite vrijeme samo da bih objasnio da mi smo ipak ovdje u ovom trenutku bili gore u sali i imali sjednicu Odbora za međunarodne odnose i iseljenike, veoma značajnu sjednicu i zbog toga je bilo kašnjenje mene i kolege Abazovića. Da da nismo bili na toj sjednici, ne bismo saznali jedan detalj, da je aktuelni ministar obrazovanja i dalje aktuelni predsjednik Grupe prijateljstva sa Moldavijom i Rumunijom, pa ga molim da do kraja rasprave podnese ostavku na tu dužnost, jer je u konfliktu interesa. Znači to je bilo u onom sazivu kada ste bili potpredsjednik i ostalo je tamo vaše ime, predsjedavate tom grupom prijateljstva, do kraja diskusije očekujem vaše pismeno izjašnjenje da se ljubazno povučete sa te funkcije.

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče, ovo je bilo neophodno zato što smo objektivno ja i kolega Abazović imali posla gore.

Kada sam se pripremao za ovu diskusiju razmišljao sam iz kog ulaza pet minuta mogu elaborirati sve ono što se tiče oblasti obrazovanja. Onda sam, s obzirom da u užoj familiji imam prosvjetne radnike, profesore, odlučio se da upotrijebim i nešto što će možda biti neobičajeno ali što bi zaista htio da apostrofiram u ovom trenutku ekonomske krize, u ovom trenutku srozavanja ugleda najznačajnije profesije u društvu.

Preda mnom je govor i neću ga čitati do kraja, ali ću izvući samo nešto najbolje što sam minulih godina čuo i vidio iz ove oblasti. To je govor profesorice Rajne Dragičević, profesorice na Filološkom fakultetu u Beogradu, koja je ovaj apel uputila, odnosno posvetila govor svojim apsolventima, polazeći na njihovu svečanost. Samo nekoliko citata iz njenog govora ću kazati, a onda ću se vratiti na kopču zašto to čitam i zašto to potenciram, da bi tim profesorima, nastavnicima, omogućili da se osjećaju onako kako treba da se osjećaju časni i dostojanstveni pripadnici ovog društva koji njeguju generacije koje će, ako bog da, biti temelj razvoja Crne Gore.

Ona kaže da se pokušava obezvrijediti profesorsko zanimanje i poručuje svim studentima: „Imajte na umu da ste čuvari dostojanstva svoje profesije, zvanje profesora stiže se sa puno truda i više muka, ali uložite još više truda da vaši studenti i učenici dobiju znanje. Budite ponosni, samouvjereni, budite spremni učiti i doživotno se usavršavati, jer vi ste profesori. Volite svoje učenike i upoznajte ih sa onim plementim što nose u sebi, a čega često nisu svjesni.“ Nemam vremena da ove divne misli elaboriram dalje, ali završavam sa jednom finalnom porukom: Poštovani profesori, imate misiju da povratite autoritet škole i znanja, a to se ne može postići nijednim zakonom. Prema tome, gospodine ministre sa saradnicima, stotinu zakona da donesemo u ovom parlamentu, ne možemo napraviti pomak u ovoj oblasti ako prije svega ne vratimo dostojanstvo prosvjetnim radnicima. Kada prosvjetni radnici, u ovom slučaju Crnoj Gori, povrate svoje dostojanstvo i budu ono što im pripada u svakoj nomenklaturi demokratskog i modernog društva, onda možemo računati da će i ti prosvjetni radnici sa više energije, sa više entuzijazma napraviti nešto što je profesorica Rajna potencirala. Jedna fenomenalna rečenica koju moram da kažem, a vidjećete zašto moram da kažem, jer pominje moj maternji jezik: „Kada to sve uradite i kada upotrebite svoj entuzijazam, doći će do ekonomskih, socijalnih i svih drugih reformi. Sa časa srpskog jezika poteći će borba za bolji život. Sa časa srpskog poteći će borba za razbijanje korupcije, sa časa srpskog poteći će borba i za osvajanje svemira.“ To je nešto što je jedna sjajna osoba napisala i ova poruka će ostati univerzalna za sve nas.

A evo sada, ukratko, nemojte mi kvariti ove divne misli i moj maternji jezik srpski. Gospodine Mustafiću, ja znam da ste kao moj sugrađanin potpuno toleratni i da ćete mi dati makar 30 sekundi puta dva.

Evo jedno pitanje o finansiranju, ja zaista postavljam pitanje sada, kao neko ko prati ovu oblast. Ponavljam još jednom, imam ukućane koji su u prosvjeti. Ovdje govorite da će javne ustanove sticati sredstva iz budžeta Crne Gore za školsku godinu na osnovu ekonomske cijene koštanja učenika za svaki obrazovni program, broja učenika odnosno djece, koeficijenta programske grupe za određeni program i drugih kriterijuma specifičnih za obrazovni program, ustanovu i određeno područje rada. Da li mislite da Ministarstvo obrazovanja može opredjeljivati ustanovama ova sredstva, kako ste vi naznačili kao grantove, kao mjesec ili kvartal ili godišnje sume, jer ja ne vidim koja je to matematika i ko može utvrditi kolika je cijena koštanja jednog učenika? Ako vi mislite da u zemljama moderne demokratije i razvijene ekonomsko-socijalne situacije to

ide, bojim se da ćemo mi u Crnoj Gori imati problema. Sa ovim stvarno završavam, jer mi je ovo bolo oči. Znam da se sve ovo radi u zapadnim zemljama, ali ja ću postaviti pitanje.

Obrazovanje kod kuće, uvodite novi način ostvarivanja obrazovanja i vaspitanja. Ja mislim da izdvajanje djece da uče kod kuće apsolutno predstavlja udar na njihovu socijalizaciju i humanizaciju društva. Da li mi stvaramo u ovom trenutku neke kaste, postavljam pitanje sa sociološkog aspekta, neke nove klince koji će biti odvojeni od svojih drugova, koji neće proći sve ono što se zbiva na velikim i malim odmorima i učionicama, koji će možda zbog blagostanja u porodici htjeti da se izoluju i koji će na neki način uspostaviti neke nove klasne razlike u Crnoj Gori? Ja sam pripadnik partije SNP koja se zalaže za socijalnu pravdu i apsolutno sam protiv ovakve intencije ovog člana. Možda griješim, ali postavljam sociološko pitanje.

Hvala i izvinjenje.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Laloševiću.

Kolega Radovan Obradović. Nadam se da će i on takođe biti racionalan, pa nakon njega kolega Abazović i na kraju kolega Stanić.

Izvolite, kolega Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi gospodine predsjedavajući, uvaženi gospodine ministre, poštovane poslanice, poštovani poslanici, uvaženi građani,

Da se zahvalim potpredsjedniku Skupštine što je dao vremena za sve nas učesnike u javnoj raspravi, koji smo se prijavili, da damo svoje viđenje i doprinos vezano za ovaj set zakona, za koje vjerujem da će unaprijediti školstvo u Crnoj Gori, kako u osnovnom tako i u opštem, gimnazijskom i stručnom obrazovanju.

Prije svega da istaknem konstataciju da ćemo se svi složiti da je najljepše životno doba đačko i da je znanje moć, a zdravlje najveće bogatstvo, tako da država treba da ulaže značajna sredstva u obrazovanje i u zdravlje, a siguran sam sa ovim zakonskim odredbama ova četiri zakona da će se unaprijediti školovanje u Crnoj Gori i istaći ću one novine koje zakoni propisuju.

Prije svega, za školske odbore da će nastaviti da rade i dalje besplatno kao što su do sada radili. Škola koja ima preko 600 đaka može imati svog pomoćnika, neće imati više pomoćnika, tako će se značajna sredstva na taj način uštedjeti. Učenik ima pravo da prigovori, ukoliko nije zadovoljan ocjenom, nastavničkom vijeću i to u roku od dva dana od dana ocjene, a nastavničko vijeće je dužno u roku od tri dana da riješi po zahtjevu učenika. Za one učenike koji nijesu disciplinovani, slijedi sankcija udaljenja iz škole i isti će se uputiti i u drugu vaspitno-obrazovnu ustanovu, naravno uz mišljenje roditelja ukoliko direktor te škole koji vas upućuje prihvati upućenje, u suprotnom o tome će odlučiti Ministarstvo.

Značajno je napomenuti ovo o čemu se vodi polemika, školovanje kod kuće. Smatram da je to veoma pozitivno iz razloga što određena djeca imaju smetnje u razvoju, odnosno posebne vaspitno-obrazovne potrebe i sigurno da će se njihovo

znanje preispitati u ispitnim rokovima, odnosno u polugodištu školskom i ukoliko ne zadovolji, onda će oni morati imati obavezu da redovno pohađaju nastavu.

Značajno je zaista napomenuti da ovaj set zakona uvodi novine kada je u pitanju nastavno osoblje, a to je prije svega da se vrši provjera njihove radne sposobnosti. Ukoliko nastavnik ne želi da se podvrgne provjeri radne sposobnosti on će biti raspoređen prema preostaloj radnoj sposobnosti, a naravno o svemu tome odlučuje komisija. Nastavnici se mogu udruživati u određena udruženja u vijeća i donositi svoj etički kodeks. Školovanje u osnovnom obrazovanju mora se završiti do petnaeste, odnosno oni koji obnove razred, od 15. do 17. godine moraju završiti školovanje inače je ono obavezno za sve. Ukoliko neko ne želi da pohađa osnovnu školu, roditelji odnosno staratelj će se sankcionirati novčanom kaznom od 100 do 1.500 eura. Sigurno je da je dobra novina ta što će se vršiti stipendiranje deficitarnih zanimanja. Na taj način će se omogućiti da imamo one kadrove koje za sada nemamo, na taj način zaista ćemo usmjeravati i omladinu za deficitarne strukovne kadrove i opredjeljenja. Predviđeno je i koji su to naredni rokovi ovim zakonima, to su i junski i avgustovski i januarski ispitni rok, i takođe i druge su novine koje zaista unapređuju obrazovanje u Crnoj Gori.

Na kraju još jednom da napomenem da sam siguran da sa ovim setom zakona imamo samo unapređenje već postojećih zakonskih rješenja te će ih Demokratska partija socijalista i ja podržati. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Obradoviću.

Kolega Abazović i nakon njega kolega Stanić. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću, i izvinjavam se ja takođe u svoje ime što je poremećen raspored, ali obaveze su bile takve danas.

Poštovani poslanici, dame i gospodo, poštovana gospođo pomoćnik ministra i ministre, koji možda čuje diskusiju ali nije u sali, i aktuelni predsjedniče Grupe prijateljstva sa Rumunijom i Moldavijom,

Školstvo, zdravstvo i sudstvo bez ikakve dileme su temelj svakog uspješnog društva i potpuno je logično da Crna Gora u svom integracionom procesu i svojoj društvenoj transformaciji i tranziciji koja je aktuelna najviše pažnje posvećuje reformi, odnosno trebalo bi da posveti reformi školstva i zdravstva i sudstva. Svi znamo kakva je situacija u sudstvu i koliko je katastrofalno stanje u toj oblasti i da zdravstvo na žalost i pored najhumanije profesije nije na zavidnom nivou iako se, naravno, zaposleni trude, mislim da školstvo je takođe na zabrinjavajuće niskom nivou u Crnoj Gori.

O čemu se radi.

Meni je žao što moram da iznesem jednu konstataciju kao ličnu i subjektivnu i ona neka se tako doživi, a na građanima Crne Gore je da procijene da li je tačno. Meni je žao što su škole u Crnoj Gori postali regrutni centri Demokratske partije socijalista, meni je žao što umjesto evropskog principa supsidijarnosti mi stalno srljamo u centralizaciju. Ne samo direktor škole nego ne može ni najobičniji nastavnik da se zaposli a da prethodno nema odobrenje opštinskog odbora Demokratske partije socijalista i resornog ministra. Meni je žao što se ljudi zapošljavaju u mom matičnom

gradu i bez konkursa. Meni je žao što od jedne profesije, kako je čuvena profesorica u svom antologijskom govoru u Beogradu pred studentima rekla, koja treba da bude temelj slobode i temelj ulivanja i ugradnje svih vrijednosti u mlade ljude, u generacije, zaista to u ovom momentu, čast izuzecima, ne može da se odgovori. Žao mi je što od mladih ljudi, od mladih profesora ne pravimo slobodne ljude koji će svoj profesionalizam da iskoriste samo u pravcu da ojačaju ono što je građanska svijest svakog građanina, sa svim univerzalnim vrijednostima čovječanstva i kao takvi nadograđuju generacije bolje i kvalitetnije nego što su to bili njihovi roditelji.

Ova centralizacija se ogleda i u ovom licenciranju i relicenciranju. Nije uopšte sporno, licence postoje i kod drugih profesija i sasvim je logično da neko treba da se trudi da zadrži svoje radno mjesto jer je kapitalizam takav, surov. Međutim, ja mislim da u ovom našem sistemu i ovom našem političkom ambijentu u kojem mi bivstvujemo aposlutno ovakva stvar neće služiti povećanju profesionalizma, nego će upravo služiti onim stvarima koje sam ranije pomenuo i koje su, ponavljam, vrlo negativne. Nemam ja nikavu dilemu da Vi nećete biti ministar prosvjete za pet godina, pitanje je da li ćete to radno mjesto zadržati do 1. avgusta, vrijeme će pokazati da li je ovo tačno, ali ipak mislim da treba da znamo da je ovo što radite i ovi ugovori koje dajete na devet mjeseci stalni presing profesorima i nastavnicima i ne može da ide u pravcu poboljšanja našeg obrazovnog sistema, nego upravo ide u gušenje i skupljanje. Moj životni koncept, a mislim i koncept partije kojoj pripadam jeste širenje, da se ljudi približavaju, da je otvorenost nešto što je prirodno, a ne da se skupljamo u partijske ili bilo koje druge oblike.

Završiću potpredsjedniče, obećao sam da neću prekoračivati, samo da kažem vezano za udžbenike. Vaša konstatacija ima logiku, da svako dijete pomalo se familjarizuje sa svojom knjigom, što je jako dobro, i potcrtava nešto što je bitno, švrlja nešto, zapisuje nešto. To je logična konstatacija, ja moram da priznam, ali mislim da je bitnije od toga da i dijete od prvog razreda pa i svih ostalih razreda ima osjećaj solidarnosti da nešto što on korisiti treba da sačuva u takvom stanju da bi neko drugi nakon njega to mogao da iskoristi, to je vrlo bitna poenta. Evo, obećao sam, potpredsjedniče, zahvaljujem se i vama što ste me saslušali.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Kolega Stanić posljednji diskutant za danas. Izvolite.

NOVICA STANIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, uvaženi ministre, dame i gospodo poslanici, poštovani građani Crne Gore.

Gospodine ministre, ja lično vjerujem da je dugoročno gledano vaše ministarstvo najvažnije u Vladi Crne Gore, jer ono je temelj svake ozbiljne države. Međutim, bojim se, ne samo da se bojim nego sam uvjeren da su važni temelji klimavi i truli, što bi reko aktuelni predsjednik Skupštine Crne Gore. Vidim da ste predvidjeli da direktore imenujete i dalje, licenciranje profesora i nastavnika svakih pet godina. Što se tiče licenciranja, toga se ne plašim, jer ne dao bog da vaša vlast bude pet godina, onda nam ne treba ni prosveta ni licenciranje.

Kad kažete da nije bilo “sječe knezova” odnosno direktora, ja ću da posjetim javnost na, doduše niste bili Vi u to vrijeme ministar, rašomonijadu oko izbora direktora Osnovne škole na Kosanici - opština Pljevlja. To je trajalo više od godinu dana dok nije proguran silom na sramotu kadar DPS-a.

Drugi primjer. Vaš direktor Osnovne škole u Pljevljima, i to ne bilo koje nego elitne, koja je 1995. godine dobila nagradu Oktoih, kupuje glasove na parlamentarnim izborima u oktobru prošle godine. Neću da mu pominjem ime, Vi odlično znate sva dnevna štampa je to objavila. Dakle, to je onaj novac iz Centra za socijalni rad, po 50 eura, a znate li zašto to radi? Zato što kad je biran za direktora prije četiri godine ili malo manje konkurisao je sa višom školom, ljuti aktivista DPS-a, dakle sadašnji direktor, pa kupac glasova za DPS i čovjek koji nije bio član nijedne partije, imao je visoku spremu. Šta mislite ko je izabran - pa izabran je vaš aktivista. E, zbog toga on nije imao obavezu da se oduži svojoj partiji, svom ministru i da za 50 evra kupuje glasove građana Pljevalja. Nije samo on to radio, ali je sramota za direktora škole dobiti nagradu Oktoih, kako će taj čovjek da ima ugled u toj školi i u opštini Pljevlja.

Kad sam pominjao trule temelje mislio sam, gospodine ministre, na 28 profesora srpskoga jezika, 27 iz Nikšića i pokojnog Vuka Velaša iz Herceg Novog, dvadeset osmi je bio, koje je ova vlast ostavila bez posla, iako je u tom trenutku bio na snazi Ustav Crne Gore u kome je pisalo da je službeni jezik srpski. Ali tada se uvodio maternji jezik, bila je to logistička priprema za crnogorski jezik, što su ti ljudi postali žrtve do danas, da li su dobili otpremnine? Budite sigurni, gospodine ministre, da “pokoljenja djela sude”, vrijeme će pokazati da su ti ljudi bili u pravu i jednoga dana ćemo im dizati spomenike po Crnoj Gori.

Treći vaš grijeh ove vlasti je što i dalje tvrdoglavo insistirate da je srpski jezik, dakle jezik koji govori većina građana Crne Gore, manjinski jezik i jezik u službenoj upotrebi. Da vas podsjetim na septembar 2011.godine. Tadašnji premijer Lukšić i dvojica opozicionih lidera potpisuju sporazum da se jezik zove crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost. Htjeli smo makar malo da uvedemo nekakvog reda i ravnopravnosti u ovu oblast. Međutim, vi ste to izigrali. Formirana je komisija za izradu nastavnog programa, rok je bio 31. decembar 2011. godine da završe to, ništa nijesu uradili. Ko to sabotira? Sabotira aktuelna vlast? Zašto? Zato što im odgovara.

Slušam neki dan, kada sam se vraćao odavde sa Skupštine, pa uključim večernji dnevnik na Radiju Crne Gore, pa spiker znate kako kaže - ukinuta je potjernica za onim Subotićem, a spikerica kaže - počernica je raspisana tada. Jedno kaže u istoj emisiji, na istom radiju, potjernica, a drugo počernica. Vi ste od ove države Crne Gore napravili veliku ćeraniju. Zbog toga, na kraju, imam samo jedan predlog, da u sve čitanke u ovoj Crnoj Gori upišete rečenicu koju je izgovorio pravi predsjednik Crne Gore Miodrag Lekić - jednako uvažavam i one koji su na referendumu glasali za suverenu Crnu Goru i one koji su bili za zajedničku državu, jer su i jedni i drugi željeli dobro Crnoj Gori. Dok se to ne uradi, nema nam spasa, gospodine ministre. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem kolegi Staniću.

Ovim smo okončali raspravu u načelu o ovom zakonu. Ministre, da li želite pravo na završnu riječ? Izvolite.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Konkretno, gospodin Labudović je govorio, da idemo redom, o žalu za nekim ranijim vremenom i da je tada naš obrazovni sistem bio mnogo bolji. Neću da polemishem oko toga sa njim, ali nijesam li shvatio da hoće da nas vrati u komunizam, jer je to vrijeme komunizma.

Gospođa, iako se ona meni nije obratila, ali gospođa Bošnjak, da vam kažem dvije stvari. Ustavom je zagantovano svakom građaninu Crne Gore da bude biran i da bira, to je jedna odredba. Druga odredba da je, takođe, Ustavom i nekim zakonima zabranjeno određenom broju državnih službenika, funkcionera i činovnika da mogu da se partijski aktiviraju. Oni ne smiju da se partijski aktiviraju, ni da partijski rade, ni da se nalaze na izbornim listama. Međutim, najvećem broju građana je dozvoljeno da biraju i da budu birani. U te koji mogu da biraju, da se partijski aktiviraju i da su članovi partijskih organa su i prosvjetni radnici.

Da vam kažem na vašem primjeru. Vi ste meni u martu dostavili poslaničko pitanje oko onih stanova, sjećate se, i potpisali ste doc. dr Branka Bošnjak. Vi ste govorili o kampanji gospodina Vujanovića 2008. godine, a ja govorim o ovoj od prije četiri mjeseca. Nema te promocije gospodina Lekića koja je objavljena javno na kojoj vi nijeste bili, doc. dr Branka Bošnjak. Da vam kažem nešto, neka ste, imate pravo i, ako ste procijenili da vam je tamo mjesto, ja to ne osporavam. Naprotiv, podržavam vas u tome. Zašto zabranjujete toj direktorici škole koja nije ni docent, završila je obični fakultet, bez ijedne akademske titule, da bude tamo na biračkom mjestu taj dan kao što ste vi svaki dan koliko je trajala kampanja gospodina Lekića ... dana. Prema tome, dovoljno je sada sve raščišćeno. Meni je bitno, i to se neće desiti, da direktori za vrijeme rada i boravka u školi partijski djeluju ili rade. To je zabranjeno i toga nema. Van radnog vremena, tražite li vi diskriminaciju tih ljudi? Naravno, nadam se da ne. Van radnog vremena, kao slobodni ljudi, kao docenti, kao profesori, kao akademici, kao svi ostali idu, bore se za svoj izborni program i za svog predsjedničkog kandidata.

Oko upravnih odbora. Viđeli ste, ti školski ili upravni odbori su besplatni. Vi sada kažete da tamo treba da bude najveći broj radnika u tom upravnom odboru kako bi to bila demokratija. Gospođo Bošnjak, na sreću vašu, vi ste mnogo mlađi od mene, to ne bi bio ni školski ni upravni odbor. To bi bio radnički savjet i samoupravljanje radnika od kojeg smo pobjegli glavom bez obzira prije tri, četiri decenije. To je vraćanje u samoupravljanje, to i vama i svima kažem koji to predlažu, da je tamo najviše radnika. Taj nas je sistem doveo ođe đe smo, 100 godina, gospođo Popović, iza Švedske. I vi hoćete da uvedete u obrazovni sistem samoupravljanje. Vjerujte da vam to nije dobra ideja, ni vama, ni vašoj politici.

Gospodine Laloševiću, pročitao sam isti dan, poslije objavljivanja u našim medijima, ovaj govor koji je, zaista, antologija i za udžbenike. Sa svim se slažem osim sa onim da mi treba taj govor da primijenimo u naš obrazovni sistem, osim sa one posljednje dvije stvari. Ovo je Crna Gora i treba crnogorski jezik. Drugo, rekli ste do svemira. Srbi jesu nebeski narod, mi nijesmo, ne bih ni to prihvatio, drugo sve potpisujem što tamo piše.

Gospodin Dritan Abazović. Zahvaljujem konačno što ste prevalili preko usta ono što se ne može osporavati, da ako učenik nema lični odnos prema udžbeniku to nije dobro za njega. Slažem se sa vama oko solidarnosti, ali u čemu se ne slažem. Nije misija ove priče o kojoj je pričao gospodin Lalošević, ove ugledne profesorice i

prosvjetnog radnika solidarnost. Jeste, ali nije na prvom mjestu. Šta je misija ... na prvom mjestu? Obrazovanje i vaspitanje, a onda i solidarnost i ljudske vrline i sve ostalo. Pošto je nama prvi zadatak, gospodo, obrazovanje, mi zbog obrazovanja ne smijemo to da radimo našoj deci, a naravno da se borimo za solidarnost, slažem se sa vama, da ih učimo i tome. Tome treba da ih učimo malo više kući, a u školi malo više obrazovanja, pa malo više kući vaspitanja, pa u školi malo više solidarnosti. Onda ćemo napraviti dobrog čovjeka koji će činjati dobro i sebi i porodici i Crnoj Gori.

Gospodin Stanić oko ovih Anketni odbor i tužilaštvo rade i ispituju. Sve što odlučimo moramo prihvatiti i ja ću prvi podržati i u odnosu na to znaću kako ću da se odnesem ako, eventualno, neko od prosvjetnih radnika bude prepoznat kao neko ko je kršio neka pravila.

Želim da vam kažem i da odgovorim gospođi Bošnjak. Postoji samo jedna škola u Crnoj Gori koja se koristi, a vi znate koja je to, za partijske promocije, jedna u opštini Pljevlja, đe je u tom mjestu to jedina adekvatna prostorija za takvu vrstu skupova i dogovorom svih političkih partija tamo održavaju svi skupove kada ih zakažu ili kada se govore. Je li tako, gospodine Staniću, samo jedna na periferiji? To je dogovor svih. To je jedna zloupotreba koja je solidarno dogovorena. Znamo o kojoj školi je riječ.

Oko jezika i oko sporazuma. Da je sporazum trebala da uradi vlast, ja bih sada rekao da smo mi odgovorni i podnio konsekvence. Sporazum radi na paritetnoj osnovi vlast i opozicija. Ako nema dogovora i ako nema programa, ko je odgovoran? I vlast i opozicija podjednako. U čemu je problem? Što se tamo umjesto stručnih u prvi plan stavljaju partijski i politički kriterijumi i zato ima problema u rješavanju tog pitanja. Ne mogu se složiti sa vama daje vlast, a da je odgovornost jeste, tih ljudi i iz vlasti i iz opozicije, jer bih ja prvi želio da je to završeno davno. Zahvaljujem svima na, zaista, dobrim predlozima. Bilo je i dobre kritike, bilo je i oštre kritike, bilo je i teških riječi, to je parlamentarizam, na to smo navikli. Nijesam znao, gospodine Laloševiću, da sam član ili predsjednik, čak, ove grupe. Evo, koliko je to važno, nijesam znao da sam predsjednik, danas ću potpisati ostavku samo mi kažete na što i đe. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, završili smo ukupni pretres povodom ovih tačaka dnevnog reda.

Prelazimo na sljedeću tačku. Ista je oblast.

Predlog zakona o visokom obrazovanju.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su ministar prosvjete Slavoljub Stijepović i pomoćnica ministra Mubera Kurpejović. Ja vas molim, prije nego što pređemo na raspravu jedan dogovor, pošto je ova tačka koja je naknadno ušla, kao što znate u dnevni red, nijesmo na Kolegijumu napravili raspored vremenski koliko će trajati rasprava povodom ove tačke dnevnog reda i predlažem da se to sada na početku rasprave dogovorimo. Ima li predloga? Dva sata. Zahvaljujem, vidim da je većina za dva sata. Dva sata ćemo raspravljati Predlog zakona o visokom obrazovanju.

Da li predlažete da u prvom krugu idemo deset minuta ili pet minuta? Deset. U redu. Znači, ukupna rasprava dva sata. Prva rasprava u ime Kluba deset minuta, a kasnije po pet minuta.

Izvjestioci Odbora povodom ove tačke dnevnog reda su Radovan Obradović u ime Zakonodavnog odbora i Branka Tanasijević u ime Odbora za prosvjetu, nauku i kulturu i sport.

Otvaram pretres.

Ministar Stijepović ima riječ. Izvolite.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Samo nekoliko rečenica, pošto sam već ranije u utorak, počeo priču o dijelu ovog zakona. Nadam se da oko toga da je ovaj zakon bio dugo na sajtu, da je bio pod pažnjom, na razne načine, pa i u smislu organizovane jedne javne rasprave u Podgorici, dovoljno govori o tome da smo ispoštovali sve te potrebne procedure, jer se radi o jednom važnom sistemskom zakonu, koji zadire u prava jedne populacije naših sugrađana, mladih naraštaja i budućnosti ove zemlje, studenata i prema tome smo se tako i odnijeli. Radna grupa koja je radila na izradi ovoga zakona bila je sastavljena od elimentnih stručnjaka iz oblasti visokog obrazovanja. Naravno, bili su predstavnici sva tri univerziteta Crne Gore, i to u svojstvu visoko pozicioniranih ličnosti na tim univerzitetima, naravno predstavnici studenata, nevladinog sektora, a konsultovali smo i naše kolege, eksperte iz Brisela i Evropske komisije ovdje u Podgorici.

Dakle, ako neko nađe tamo da je 5. februara ili 6. na našem sajtu objavljen poziv za učasće, naravno u sektoru u radu ove komisije, nemojte da steknete utisak da smo tada počeli raditi. Mi smo počeli tačno u junu prošle godine rad na ovim zakonima, na način kako je rekao gospodin Popović. Poslali smo pismo svima u sistemu da daju predlog i sugestije. Formirali smo tada radnu grupu od stručnjaka iz našeg ministarstva i naših stručnih institucija iz oblasti obrazovanja i radili smo od prošlog juna evo do danas. Što je osnovni cilj i osnovna poruka ovog zakona? Koncipiran je tako da student bude centralna figura i aktivan partner u kreiranju politike visokog obrazovanja. Nadam se da se oko ovoga slažemo. Do danas u ovim raspravama koje smo imali i u plenumu i na odborima još se riječ student nije pomenula, posebno iz opozicionih klupa, nego se pominju neki ljudi, neki programi, neke pare i ostalo. Nama je bio u centru student, njegova pozicija i on kao glavni faktor i partner u kreiranju obrazovne politike u visokom obrazovanju.

Zato smo i to normativno na određen način i smjestili u veći dio zakona, jer smo i kroz kritike koje smo imali u ovom parlamentu ranije, poslanička pitanja i na drugi način uvideli da nam je kvalitet visokog obrazovanja ono na čemu treba da više radimo i da bolje radimo. Nije sporno da imamo dovoljan broj visoko-školskih ustanova, državnih i privatnih, da imamo dovoljan broj diploma sa visokim obrazovanjem. Pod upitom je da li je taj kvalitet koji izlazi iz tog visokog obrazovanja, da li je ta diploma dovoljno potkovana znanjem i da li će dovoljno odgovoriti potrebama koje je ovo društvo, ako ulažete u njih, očekuje za uzvrat. Zato smo i, gospodo, kroz većinu odredbi pokušali da ugradimo potrebu provjere i unapređenje kvaliteta.

Jedan od primjera da će se provjera kvaliteta, prije svega raditi od studenata, tako što će se najmanje dva puta godišnje, anketom koja je nezavisna i trajna, preispitati stanje na fakultetu u svim segmentima od onoga što se predaje, kako se predaje, pa dalje, da ne nabrajam, i rezultat te ankete će biti obavezujući za ocjenu kvaliteta za one koji to rade na kraju školske godine. I drugo, osim te interne, domaće uveli smo i eksternu evalvaciju i kontrolu od referentnih ustanova iz te oblasti koje

imaju iskustva u regionu, a čije je sjedište u Briselu. Nadam se da kombinacijom ovih mjera, domaćih i internih, uspječemo da uradimo ono što je naš zajednički cilj, da poboljšamo i povećamo kvalitet obrazovanja u našem visokom školstvu u interesu i studenata i profesora i nas, a prije svega Crne Gore, jer su to ljudi koji treba Crnu Goru da podignu na veći nivo života, rada i standarda. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvjestioci odbora da li žele riječ? Želi riječ kolega Obradović u ime Zakonodavnog odbora. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče Skupštine,

Kao izjavitelj ispred Zakonodavnog odbora želim da napomenem, da ovaj zakon nije dobio potrebnu većinu u ovom odboru, ali ne zato što nije u saglasnosti sa Ustavom i sa pravnim sistemom Crne Gore, glasanje je bilo pet za, tri protiv, dva uzdržana, već zato što pojedini članovi ovog odbora su mišljenja da su pojedine odredbe ovog zakona u suprotnosti sa stvarnim stanjem u praksi, a ne navodeći ni jedan razlog niti ni jednu odredbu, niti član koji je u suprotnosti sa Ustavom i pravnim sistemom Crne Gore. Isto je to i napomenula stručna služba ovog odbora. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem. Proceduralna intervencija, koleginja Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Pa evo mene čudi ovo da se uvodi neka nova većina, jedna je većina kad opozicioni poslanici glasaju na odboru za, pa se sad to pokušava da relativizuje i da kaže da to nije u stvari to, a pozicija je protiv, pa prođe taj, da kažem, većinski opozicioni zajedno sa predsjednikom odbora, i inače cio izvještaj je čudan, jer hoću da kažem samo nam se obrazlože, pa kaže- stručna služba nije imala prigovor. Ja shvatam da su poslanici ti koji dižu ruku za i protiv, a nekako je sve u vezi sa ovim vrlo neobično. Evo vi ste iskustan parlamentarac pa ćete mi reći jesam li u pravu, ali je vrlo opasno da se ovdje uvode neke većine kada je pozicija u većini, onda je sve u redu, a kada sa opozicijom nešto izgleda, onda mora to da se obrazlože i da se drugačije odnosi prema tome. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginja Jonica je imala takođe proceduralnu intervenciju, pa onda kolega Perić.

SNEŽANA JONICA:

Gospodine potpredsjedniče,

Ja ću podsjetiti da je ovaj zakon inače stavljen na dnevni red suprotno Poslovniku Skupštine Crne Gore, nakon što nije dobio većinu na Zakonodavnom odboru. Bilo je neophodno da se prvo Skupština izjasni o ustavnom osnovu, a tek se

nakon toga, ako Skupština da većinu da ima ustavni osnov, glasa o uvrštavanju na dnevni red, a takođe tada sam, prilikom proceduralne reakcije kod utvrđivanje dnevnog reda ukazala i na činjenicu da je po prvi put na vrlo neobičan način izvještaj o radu odbora obrazložen kroz to da stručna služba nije imala primjedbi i tako dalje. Jednostavno imamo većinu ili nemamo većinu na Zakonodavnom odboru za neki zakon, svaki zakon koji ne dobije većinu na tom odboru mora ovdje prije nego što se uđe u raspravu dobiti utemeljenje kroz to što će skupštinska većina reći da li ima ustavni osnov ili ne, sve ostalo ostaje da do kraja priče bude zakon o kojem se Skupština izjašnjavala i o kojem je raspravljala iako je prethodilo izjašnjenje odbora, koji je za to nadležan, da ne postoji ustavni osnov. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Periću, izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Ovdje reagujem kao član Zakonodavnog odbora iz prostog razloga, jer sam ispred Pozitivne Crne Gore iznosio stavove koji su bili u potpunosti u duhu toga da zakon nema ustavno utemeljenje, odnosno da tri člana krši. Doduše zaista ih nijesam imenovao, imenovano sam kada se javila ova nedoumica o kojoj govori gospodin Obradović, ja sam pomenu i koje članove, ali svaka diskusija ne na matičnom odboru, nego na Zakonodavnom upravo ide u smjeru obrazloženja da li se krši Ustav ili ne. Da ne bi bilo nedoumice, po našem mišljenju i diskusiju koju sam ispred Pozitivne iznosio na odboru, kažu da se krši član 17, član 59 i član 75 Ustava Crne Gore. Član 17 u smislu da svi nijesu jednaki pred zakonom, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, fakulteti nijesu u istom statusu sa univerzitetima. Član 59 kaže da se jemči sloboda preduzetništva.

I član 75 Ustava, gdje stoji da se jemči pravo na školovanje pod jednakim uslovima. Imamo sada slučaj favorizovanja privatnih univerziteta na uštrb državnog i, takođe, diskriminaciju fakultetskih jedinica koje funkcionišu samostalno.

Dakle, Zakonodavni odbor je uvažio tu argumentaciju i nemojmo da razvodnjavamo ovom ili onom političkom većinom. Tri vrlo direktna, vrlo jasna kršenja Ustava Crne Gore bi se izvršila ako se ovaj zakon usvoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Ne možemo proceduralnu intervenciju, kolega Labudoviću, jedna ide ispred Kluba, koleginica Bošnjak je to uradila u ime Demokratskog fronta.

Imate u ime DPS-a, izvolite, jer je kolega Obradović iskoristio pravo kao izvjestilac Odbora.

LUIĐ ŠKRELJA:

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi ministre, dame i gospodo poslanici,

Jedina istina, a znaju svi koji su bili prisutni na Zakonodavnom odboru, jeste činjenica da se ne radi da je zakon bio u suprotnosti niti sa Ustavom, niti sa pravnim sistemom, nego je činjenica bila su određeni članovi Zakonodavnog odbora ispred

Demokratske partije socijalista bili odsutni, iskoristili ste tu priliku, izjašnjavali smo i da nijesam intervenisao da odložim sjednicu istu političku sudbinu doživio bi set zakona iz obrazovanja. Prekinuli smo sjednicu, ako hoćemo da pričamo kako je bilo, i nastavili smo sljedećeg dana i svi ostali zakoni su bili u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Na ovaj način čuli smo predstavnike svih klubova. Imamo, otprilike, ovakvu situaciju: mi smo i prilikom utvrđivanja dnevnog reda razgovarali o ovoj temi i zaista imajući u vidu praksu koja je bila do sada u ovom visokom domu kada na Zakonodavnom odboru nije prošao neki predlog zakona, onda se plenum izjašnjavao o tome da li ima osnova ili nema.

Druga stvar, ukoliko plenum utvrdi da ima osnova, onda smo išli u raspravu o toj tački dnevnog reda. Koliko sam ja u toku, a jesam, mislim da je takva praksa bila u dosadašnjem radu Parlamenta.

Mi smo ovo stavili na dnevni red, tada pod obrazloženjem da je traženo da uđe po hitnom postupku, e sada je na nama da nađemo izlaz iz ove situacija i da vidimo one prakse koju smo imali do sada i činjenice, a praksa je ovakva kako sam rekao i činjenica je da tačku imamo u dnevnom redu.

Ukazali ste na to prilikom utvrđivanja dnevnog reda, ali sve to smo saslušali i, ipak, usvojili dnevni red sa ovom tačkom dnevnog reda.

Izvolite, ako imate predlog da pomognemo. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče,

Sva ova prethodna pitanja trebalo je da budu razjašnjena ili su razjašnjena prije usvajanja dnevnog reda. Onog momenta kad se ova tačka našla na dnevnom redu, bez obzira na sve proceduralne greške koje su pri tom napravljene, sve je to završeno. Imamo usvojeni dnevni red i ima da raspravljamo o njemu, pa ćemo u okviru te rasptave pokazati šta znači kad neko tijelo donese odluku koja se sviđa većini, a šta znači kad je donose pa se ne sviđa. Da li je svaki put ona koja je donesena i sviđa se većini po zakonu ili da li je svaki put kad nemate većinu to isto po zakonu. Otom-potom, ali mislim da je ovo sad bespredmetno, da vraćamo nazad. Mi smo usvojili dnevni red, kako ste ga usvojili vama na dušu, ne mislim Vama konkretno, nego većini. Što ste prenebregli proceduralne i poslovničke predradnje, to je druga priča, ali je usvojeno, što bi rekao naš narod, rodilo se valja ga ljuljati.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolega Labudoviću, odmah da vam kažem, moj lični stav je identičan sa vašim stavom, ali iz razloga korektnosti, jer smo čuli i druge predloge, a kažem nijesmo razmatrali na Kolegijumu ovu tačku, molim predstavnike klubova dva minuta samo da priđu da se dogovorimo oko ove stvari i da onda nastavimo dalje.

-pauza-

Poštovane kolege, nastavljamo sa radom.

U svakom slučaju mislim da je bilo dragocjeno da smo obavili konsultacije, čuli različite predloge i mišljenja i oko ovoga pitanja koje sada imamo na dnevnom redu, ali u osnovi mislim da je kolega Labudović, da ne ponavljam, argumente koje je iznio u svojoj proceduralnoj intervenciji sublimirao stav koji, kao plenum, treba da prihvatimo. Imamo činjenicu da ovaj zakon imamo u dnevnom redu. Prilikom utvrđivanja dnevnog reda je bila intervencija od strane kolegice Jonice, sa aspekta mogućnosti da udje u dnevni red. O tome se raspravljalo. Predlog zakona je tu pred nama i predlažem da nastavimo sa radom.

Dakle, Predlog zakona o visokom obrazovanju.

Predstavnicima klubova u trajanju od 10 minuta.

Krenućemo od većeg ka manjem.

Kolegica Branka Tanasijević u ime kluba Demokratske partije socijalista a nakon nje kolegica Branka Bošnjak u ime kluba Demokratskog fronta. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Reforma visokog obrazovanja i reorganizacija univerziteta započela je usvajanjem principa Bolonjske deklaracije, Lisabonske konvencije što je uslovilo i proces donošenja Zakona o visokom obrazovanju 2003. godine. Nastavljena je usvajanjem Statuta univerziteta i fakulteta 2004. godine i podzakonskih akata za njihovu implementaciju. Na taj način je stvoren normativni okvir visokog obrazovanja u Crnoj Gori a za 10 godina uvođenja reformi broj studenata je značajno porastao tako da na fakultetima u Crnoj Gori danas studira preko 25.000 studenata, najviše na studijama iz humanističke grupe nauka, a najmanje na studijama iz oblasti umjetnosti.

Zakon o visokom obrazovanju je omogućio reformu iz ove oblasti obrazovanja, otvorio prostor za povećanjem efikasnosti studija i njihovo usaglašavanje sa evropskim tendencijama o visokom obrazovanju. To je takodje osnova i strategija razvoja finansiranja visokog obrazovanja u Crnoj Gori 2001-2020. kojom su određeni ciljevi visokog obrazovanja i utvrđene sljedeće mjere i aktivnosti za njihovu realizaciju. Obezbjedjivanjem i unapređjivanjem visokog obrazovanja, povezivanje visokog obrazovanja i tržište rada i obrazovanje preduzetničko-inovativnog karaktera obrazovanja, tendencija da učešće populacije sa visokim obrazovanjem starosti od 30 do 34 godine do 2020. godine bude najmanje 40%, uspostavljanjem modela cjeloživotnog učenja utemeljenog na dobroj međunarodnoj osnovi, istraživački orijentisano visoko obrazovanje, internacionalizacija visokog obrazovanja. Da bi se dostigli definisani ciljevi i nastavili reformski procesi u Crnoj Gori koja je postala članica Evropskog prostora visokog obrazovanja potrebno je donijeti novi Zakon o visokom obrazovanju. Predlogom ovog zakona želi se postići da se preciznije uredi postupak obezbjedjivanja kvaliteta koji podrazumijeva akreditaciju samu evaluaciju i reakreditaciju, uredi uslovi za osnivanje i ukidanje ustanova studijskih programa i uredi organizacija na ustanovama visokog obrazovanja, precizira postupak upisa, pravila studiranja, način i uslovi finansiranja. Predloženi zakon o visokom obrazovanju izraz je nastojanja da se utiče i na određene probleme u Crnoj Gori, kao što je problem neusklađenosti obrazovnih profila sa tržištem rada. Ovim predlogom se otvara mogućnost da se boljom i efikasnijom

organizacijom nastave i stvore kadar na tržištu rada koji bi bio konkurentan i na evropskom prostoru. Predviđeno je da je ustanova visokog obrazovanja dužna da najmanje jednom u toku pet godina vrši istraživanja tržišta rada, anketiranjem svršenih studenata, udruženja poslodavaca, privrednih subjekata i preduzetnika kao primjenjivost stručnih i stečenih znanja, vještina i kompetencija, koje su neophodne na tržištu rada i da rezultate istraživanja objavi na svojoj web stranici.

Predlogom ovog zakona uređeni su uslovi obavljanja djelatnosti, vrste studijskih programa, organizacija ustanove koje obavljaju djelatnost, prava i obaveza akademskog osoblja i studenata, finansiranje obrazovanja i tako dalje.

Članom 28 Predloga zakona se obezbjeđuje kontinuirano praćenje kvaliteta rada ustanova koje obuhvata akreditaciju, samu evaluaciju i reakreditaciju. Akreditacija je postupak ocjene kvaliteta studijskog programa i njegove uskladenosti sa profesionalnim potrebama i usvojenim standardima koju sprovodi komisija koju imenuje Savjet za visoko obrazovanje sa utvrđene liste eksperata. Bliži postupak akreditacije propisuje Ministarstvo na predlog Savjeta.

Akreditacija se izdaje na vremenski period od najduže tri godine a za studijske programe koji traju duže od tri godine akreditacija se izdaje na period koliko traje studijski program.

Da bi ustanova imala uvid u kvalitet sopstvenog rada i mogućnost da eventualne propuste iskoriguje u narednom periodu Predlogom zakona je predviđen postupak same evaluacije koji sprovodi sama ustanova. Taj postupak podrazumijeva da se najmanje dva puta godišnje na svim nivoima anketiraju studenti koji iznose stav o studijskim programima, nastavi, uslovima i radu studijskog osoblja. Poslije istraživačkog postupka kojim se stvara uvid u kvalitet rada obrazovnih ustanova, sačinjava se izvještaj o samoj evaluaciji koji se dostavlja Savjetu za visoko obrazovanje, na osnovu kojeg se izdaje sertifikat o reakreditaciji.

Predlogom zakona članom 99 je uređeno da strani državljani imaju pravo upisa na studijske programe u Crnoj Gori na konkurenskoj osnovi pod istim uslovima kao crnogorski državljani.

Za studente sa invaliditetom je predviđeno da se u odnosu na njih primjenjuje princip afirmativne akcije prilikom upisa na ustanove visokog obrazovanja. Takođe, ova kategorija studenata oslobođena je plaćanja školarine.

Prema Predlogu zakona ustanove visokog obrazovanja mogu realizovati posebne programe usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja za potrebe cjeloživotnog učenja, radi sticanja stručne kvalifikacije ili dijela stručne kvalifikacije. licu koje je završilo program usavršavanja, ustanova izdaje ispravu u skladu sa posebnim zakonom.

Povodom rasprave o Predlogu zakona o visokom obrazovanju, željela bih da istaknem da je na sjednici Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, koja je održana 16. jula 2013. godine, usvojen amandman koji su predložili Demokratska partija socijalista, Hrvatska građanska inicijativa i Liberalna partija, a dobio je podršku kroz diskusiju svih članova Odbora, a odnosi se na produžnje roka studiranja za studente koji su školovanje započeli po sistemu koji je važio prije uvođenja Bolonjske deklaracije.

Ovoj kategoriji studenata rok je već produžavan dva puta i ono upravo ističe. Međutim, značajan broj njih još uvijek nije završio svoje obaveze. Zato su se obratili

Skupštini Crne Gore i poslaničkim klubovima s molbom da im se još jednom produži rok. To je učinjeno amandmanom koji je postao sastavni dio teksta zakona a koji glasi:

"Studenti upisani na univerzitet Crne Gore u skladu sa Zakonom o univerzitetu imaju pravo da završe studije po nastavnom planu i programu koj je važio u vrijeme upisa na prvu godinu studija, do kraja školske 2014-2015. godine".

Razlozi za loš uspjeh u studiranju ove grupe studenata su različiti. Ne radi se samo o nedostatku ambicija, kod jednog broja studenata i to je razlog i nedovoljno odgovoran odnos prema školovanju. Jedan broj njih je napravio pauzu u studiranju zbog porodične situacije, bolesti, smrti u porodici, formiranja sopstvene porodice, rađanja djece i tako dalje, dok jedan broj ima do kraja jedan ili dva ispita koje do sada nijesu uspjeli da polože. Ono što ohrabruje u smislu očekivanja pozitivnog rezultata u ovom slučaju je što se iz obraćanja ove grupe studenata može zaključiti da njihove ambicije nijesu nestale i da će nastojati da novu šansu iskoriste na pravi način. Nadam se da će najveći broj ovih studenata završiti studije u predviđenom roku i pokazati da uvažavaju pruženu priliku i, što je najvažnije, da uvažavaju sebe i svoje mogućnosti.

Pošto znam da veliki broj ovih studenata sa budnom pažnjom prate ovu raspravu, željela bih da ih pozovem da se potrudite da završe ono što su započeli, jer završiti započeto jedna je od osnovnih karakteristika svakog odgovornog čovjeka.

I na kraju, želim da kažem, pošto je Predlog zakona o visokom obrazovanju kvalitetniji, potpuniji, precizniji od važećeg zakona, Demokratska partija socijalista će glasati za predloženo zakonsko rješenje. Hvala lijepa.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolegice.

Pozivam koleginicu Branku Bošnjak da uzme riječ, a neka se pripremi Snežana Jonica. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani građani i građanke Crne Gore,

Ne znam koliko su građani, a na žalost ni zaposleni na Univerzitetu Crne Gore svjesni da izglasavanje ovog zakona, sa ovim modelom finansiranja i sa ovim novim izmjenama u pogledu vlasništva, da ovo znači kraj državnog univerziteta. A oni su, namjerno ili nenamjerno, svjesno, ili nesvjesno, pristali na eutanaziju koju im je Vlada Crne Gore priredila, a to će imati dalekosežne posljedice po crnogorsko društvo i buduće generacije. Vlada očigledno nije svjesna ili je ne interesuje što se time uništava najvažniji stub razvoja jednog društva. Umjesto da koračamo naprijed, integrišući se u Evropsku uniju, koja je usvojila krilaticu društva baziranu na znanju, kod nas je to samo jedna puka floskula, jer mi idemo krupnim koracima unazad, samo da bi zadovoljili interes „prve familije“. Posljedice će biti pogubne, jer izgleda cilj da svi imamo diplome, ali iza kojih ne stoji znanje, već jedna zabrinjavajuća prosječnost. Iza svega ovoga stoji nažalost kreator propalog neoliberalnog koncepta u Crnoj Gori, a taj koncept je već odavno u svijetu doživio krah, a vi ga i dalje uporno forsirate, a od njega ima koristi samo uska grupa ljudi koji vladaju ovom privatnom državom. Guru neoliberalne ekonomije regrutuje svoju vojsku na Univerzitetu Dolce Gabbana, vojsku, kako on to

često naziva svoje studente, i on ih obrazuje za biznis, ali ipak ih nakon završenog fakulteta postavlja na rukovodeća mjesta u državi i preko njih ostvaruje moć.

Zato će se i usvojiti ovaj pogubni zakon i zato će usvojena i realizovana ona njihova kreatura koja nigdje ne postoji u svijetu da se finansiraju privatne institucije iz državnog budžeta. Ali, očigledno je da nijesmo smjeli potcjenjivati njegovu vojsku, jer tu su i ministar Lukšić, ministar Ivanović, ministar Kavarić, predsjednikov sa premijerom savjetnik Katnić, te direktor Komisije za hartije od vrijednosti Đikanović, te direktor Agencije za sprečavanje pranja novca Mitrović, te pomoćnica ministra urbanizma Vojinović, te pomoćnika ministra privrede Nina Vujošević i tako dalje, i svi zaposleni na ove moćne pozicije, tako da je okupacija neminovna i državni univerzitet nažalost polako nestaje. Ovim zakonom se vrlo perfidno uvode dvije nove stavke, a to je privatno javno partnerstvo, odnosno mogućnost privatnog javno partnerstvo u visokom obrazovanju koje nigdje ne postoji i jedan član koji kaže promjena statusa. Taj član je vrlo opasan, zbog toga što znači, ukoliko zaškripi na Univerzitetu Dolce Gabbana, a imali smo prilike da vidimo da privatni biznis ne ide dobro premijeru, onda može da interveniše država. Isto tako može doći do ocjepljenja jedinica državnog univerziteta, pa neki profesori moćni, bliski vama će privatizovati jedan dio državnih jedinica i doći će do univerzitetskih jedinica i doći će do raspadanja državnog univerziteta. A da ovo što pričam nije slučajno, ja ću vam ovdje pred svima iščitati, uslovno rečeno, finansijsku dijagnozu Univerziteta Donja Gorica ili Dolce Gabbana.

Firma Univerzitates d.o.o koja je osnivač ovog univerziteta zatražila je i dobila krajem 2006.godine kredit od šest miliona eura sa grejs periodom od pet godina, što znači da su u oktobru 2011.godine trebali da počnu da otplaćuju tih šest miliona. Kredit je uzet kod CKB banke u periodu kada se mijenjala vlasnička struktura i prelazila u ruke Mađarske OTP banke, i tada je vlasnička struktura, znači iskoristili su posljednji momenat u CKB-u bilo u domaćem aranžmanu, tu je bio premijerom brat, pa je bila Vekra, pa je Elektroprivreda Crne Gore, pa KAP i Telekom. Univerzitates je u međuvremenu dodatno se kreditno zadužio u istoj CKB banci, početkom 2009.godine, odobren je kredit od četiri miliona eura, sa rokom otplate od 144 mjeseca, a u aprilu iste godine milion i devesto hiljada eura sa rokom otplate od 12 godina. Za navedene kredite iz CKB banke u hipoteku je založeno zemljište zgrada i garaže u okviru zgrade. Zgrada Univerziteta Dolce Gabbana je površine 16 700 metara kvadratnih, najveći objekat u privatnom vlasništvu u Crnoj Gori koja je data pod hipoteku, a rađena je bez građevinske dozvole što znaju moje kolege iz SNP-a, a parcela na izlazu iz Podgorice, gdje je izgrađeno to velepno univerzitetsko zdanje po podacima iz Katastarske uprave za nekretnine stečena je na osnovu poklona. Vrlo čudno.

Tokom 2009.godine, vlasnici UDG-a uzimaju od Montenegro banke kredit u iznosu od stotridesetdvije hiljade eura, sa rokom otplate do 1.09 2012. Dakle, ova predočena kreditna zaduženja Univerziteta Dolce Gabbana, uz pride nepoznata koja vjerovatno do tih informacija nijesmo došli, premašuju budžet Univerziteta Crne Gore za zadnjih nekoliko godina, jer iznose preko četrnaest miliona. Jasno je da u kratkom periodu postojanja ovaj Univerzitet nije mogao postati profitabilan i otplatiti ove kredite, jer oni imaju otprilike 1.500 maksimum 2.000 studenata godišnje, a školarina im se kreće u prosjeku 1.500 eura, pa izračunajte da li oni mogu kada plate, daju zarade zaposlenima i izmire ostale, da li mogu da vraćaju uredno ove kredite. E, zbog toga je

uvodena ova stavka u zakonu i zbog toga će doći do toga da će vjerovatno država i opet građani Crne Gore da intervenišu i da mi iz svog džepa propali biznis premijerov plaćamo, a nije nam prvi put, biznis je njegov i KAP, pa evo i to radimo već neko vrijeme.

Hoću da kažem, vrlo je čudno način na koji je ovaj zakon došao na dnevni red i ova žurba, bez obzira što Univerzitet Crne Gore, odnosno prošireni kolegijum Univerziteta Crne Gore na čelu sa rektorom, prorektorima i svim dekanima i direktorima instituta, tražili su da se ovaj zakon povuče i doradi. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti je tražila da se ovaj zakon povuče na doradu. Nevladine organizacije koje se bave obrazovanjem su takođe tražile da se ovaj zakon povuče na doradu, čak se i Unija poslodavaca obratila da kaže da ovaj zakon ni njima nije prihvatljiv, dakle svi konstituenti, odnosno svi oni koji su vezani za obrazovanje i kojih se tiče ovaj zakon bili su protiv, a vi ste se oglušili, vrlo malo primjedbi ste usvojili. To su više neke izmjene kozmetičke prirode, a ne ono suštinski. Ovo što je u stvari, cilj ovoga to je ostalo, a cilj je da se uništi državni univerzitet. Ja prosto ne mogu da vjerujem da hoćete da idete na to da budemo država bez državnog univerziteta, ali očigledno da je takva tendencija.

Nije mi negdje žao zbog mojih kolega sa Univerziteta koji uporno čute sve ovo vrijeme i nijesu smogli hrabrosti da dignu glas i da kažu da to ne može da se radi. Ova vaša kreatura o tome da se finansiraju iz budžeta privatni fakulteti to ne postoji. Vi, kao Vlada određujete šta je javni interes. Vi treba da stipendirate studente koji vam studiraju neke deficitarne fakultete, kojima se stičeneko deficitarno zvanje, pa dajte njima stipendiju, pa ako taj fakultet postoji na Dolce Gabbana, neka ga tamo studiraju ili ako hoće neka idu u Rim, Beograd, Zagreb, ali da im mi damo stipendiju, a ne da vi finansirate privatne fakultete. Takav model nigdje ne postoji, ali očigledno da je vama interes premijera i njegov privatni biznis ispred javnog interesa i zbog toga je ovaj zakon na žalost danas tu. Na ovaj zakona, zajedno sa mojim kolegama, podnijela sam 19 amandmana. Vjerovatno sam mogla još više, ali prosto sam birala ono što je najbitnije, da evo pokušamo da nekako izađemo iz ove situacije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Iako ste pokazali interesovanje, gospodine ministre, moramo sačekati prvi krug, pa onda poslije prvog kruga ide mogućnost komentara i odgovora na komentare.

Koleginica Jonica, ispred Socijalističke narodne partije, nakon nje kolega Srđan Perić. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani, ministre,

Prvo pitanje na koje treba da odgovorite prilikom rasprave o visokom obrazovanju je na koga se odnosi ovaj zakon, a na koga se donosi Zakon o visokom obrazovanju.

Ciljne grupe na koje treba da se odnosi ovaj predlog zakona jesu studenti, jesu saradnici i potencijalni saradnici, jesu profesori, ali jesu i vlasnici privatnih univerziteta i fakulteta. Sudeći po onome kako ste koncipirali ovaj zakon očigledno da se ovaj zakon, i ako je trebao da se odnosi na sve ove koje sam nabrojala, donosi samo zbog ovih

posljednjih, jer ste vi između studenata, profesora, potencijalnih saradnika i svih onih koji čine kvalitetnu budućnost Crne Gore izabrali vlasnike privatnih univerziteta i fakulteta i izabrali da ispunite njihova očekivanja u tekstu zakona koji ste predložili. Tvrdim to iz razloga što je evidentno da su tekstom zakona nezadovoljni studenti. Evidentno je da su nezadovoljni profesori, saradnici na fakultetu i oni koji treba da budu, takođe, nezadovoljni su i nekim normama ili nekim amandanima koji su predloženi. Iz tih razloga sigurna sam da vam je ovo bio prevashodni princip prilikom odlučivanja šta će u konačnom biti u tekstu zakona.

Ono što moram da naglasim je da ni u jednom trenutku u ovoj priči nismo, a ni vi tokom pripreme zakona odgovorili na to, kako se uopšte primjenjuje Bolonjska deklaracija u Crnoj Gori i kako je uopšte sada stanje u visokom obrazovanju u Crnoj Gori?

Podsjetiću vas na ono šta o tome kažu u Studenskoj uniji. U Studenskoj uniji kažu da sistem Bolonje ne bi bio loš kad bi se pravilno primjenjivao. Međutim, Studenska unija je već prije godinu dana tražila da se donese jedinstveni dokument na državnom nivou, jedinstvenoj primjeni Bolonje na sva tri univerziteta u Crnoj Gori i da se svaki profesor i student upozna sa istim, a sami tim i počne sprovoditi. Da li je u ovom predlogu zakona napravljeno utemeljenje za ujednačavanje principa funkcionisanja na svim univerzitetima i fakultetima u Crnoj Gori? Nije, naravno.

Studenti su, takođe, ukazali na to da studenti i profesori prave svoju Bolonju na Državnom Univerzitetu i da se tako umjesto Bolonjskog sistema primjenjuje haotični sistem autoriteta veza, korupcije i slično. Oni su podsjetili da Bolonjski sistem u praksi znači red i disciplinu, a toga nema na Univerzitetu Crne Gore budući da 200 sudenata boravi u jednom amfiteatru za vrijeme predavanja, umjesto njih 30 do 40 kako pretpostavlja Bolonjska deklaracija. Prekobrojan upis studenata na državnom univerzitetu, metodi ocjenjivanja izuzetno loši, rijetko se primjenjuju Bolonjska metoda 50% seminarski radovi, vježbe i kolokvijumi, a 50% usmeni ipsit, ne postojanje koordinacije između službi na fakultetima i studenata, slaba tehnička opremljenost fakulteta, ne dolazak profesora na zakazana predavanja u vrijeme kada su zakazani, a takođe i na ispite, samo su neki od osnovnih problema studenata Državnog Univerziteta. Kako o Bolonji na crnogorski način govore profesori, a prije toga i studenti koji su nedavno imali neuobičajeni, za studente, razlog su oni koji su imali proteste, studenti psihologije u Nikšiću koji su bili nezadovoljni stečenim nivoom znanja, zato što su ukazivali na to da je jedan dio profesora nije dolazio i nijesu ostvarili odgovarajući nivo znanja zato što im nijesu plaćene nadoknade koje su trebale da budu plaćene. Oni su se tada zatvorili u učionice, čekali rješenje problema, jer im profesori koji dolaze sa strane, zbog ne plaćanjenih honorara nastavu nijesu držali, a oni će na kraju izaći iz te priče i do kraja školovanja bez odgovarajućeg znanja koje im je potrebno da ozbiljno i odgovorno obavljaju posao za koji se školuju.

Kao rezultat tog, umjesto da se uradi nešto da se to promijeni, donijeta je odluka da se od naredne akademske godine upisuju bruoši na odsjek za psihologiju kao ni na još osam studijskih programa, farmacija, stomatologija, njemački, talijanski jezik u Nikšiću, engleski, učiteljski fakultetu u Beranama i na studijama prava u Bijelom Polju. Podsjetiću, šta je o tome rekao gospodin Duško Bjelica, predsjednik Upravnog odbora; "Visoki su troškovi, nema se kadra, pa je procijenjeno da bi jednu godinu trebali da preskočimo". Aktueli problemi, on kaže, su samo vrh ledenog brijega onoga što se

dešava na Državnom Univerzitetu. Psihologija je samo jedan od smjerova koji su praktično političkim dekretom osnovani nakon državnog osamostaljenja 2006. godine, od kada je naglo porasla razuđenost i broj fakultetskih jedinica na kojima je nedostajući kadar obezbjeđivan iz susjedstva, dakle, citiram gospodina Bjelicu, predsjednika Upravnog odbora Univerziteta.

Takođe, uvaženi profesor Radneko Pejović je na pitanje, da li je hiperprodukcija studijskih programa bila izraz realnih potreba Crne Gore ili posledica lošeg i neracionalnog planiranja koje nije imalo pokriće ni u novcu, ni u kadrovima, rekao je da je i jedno i drugo pitanje, da je neplansko otvaranje novih studijskih programa, jer država nema strategiju razvoja visokog obrazovanja, što u stvari predstavlja ključni problem ove države. Kako je kome padalo na pamet otvorao je studijski program. On je tada okrivio Vladu i Državni Univerzitet koji su morali o tome da vode računa i država Vlada su se maćehinski odnosili prema Državnom Univerzitetu. Ovo se mora korektno finansirati, ali ne na način na koji se polako i sve više stvara prostor za privatne fakultete.

Na kraju, podsjetiću i na ocjenu gospodina Pejovića koji kaže: " Ko će platiti sve ovo"? Platiće student, ali i država, jer će školovati kadar koji neće imati zaposlenje. Svi ćemo mi tu izgubiti i krajnje je vrijeme da svi na univerzitetu i privredi i svugdje pričamo da Bolonjski proces ovako kako smo ga mi implementirali nije dobar.

Sada da se vratimo na ono što je implementacija Bolonjskog procesa do sada i što je ono što ćete vi omogućiti ovim predlogom zakona. Podsjetiću prvo kako sada to funkcioniše na fakultetima. Različito se primjenjuje Bolonjska deklaracija od fakulteta do fakulteta, ali još što je strašnije različito se i unutar fakulteta Bolonjska deklaracija primjenjuje od profesora do profesora. Kod jednog profesora se posle svakog kolokvijuma pruža mogućnost popravnog kolokvijuma, kod drugog se pruža mogućnost popravnog kolokvijuma samo nakon završnog ispita, kod jednog profesora na završni ispit mogu izaći svi studenti, kod drugog profesora samo oni koji su položili dva kolokvijuma, kod trećeg samo oni koji su položili makar jedan kolokvijum.

Prenos kredita iz godine u godinu ste i sada članom 81 zakona ostavili na način da to može da definiše svaka univerzitetska jedinica ponaosob što ne smatram da je princip koji obezbjeđuje da se na jednak način definišu prava svih studenata na svim fakultetima, kako bi trebalo da se uradi. Takođe, pravilo za upis studenata sa osnovnih na specijalističke studije mijenjaju se usred ili pred kraj akademske godine, na način da se sužavaju prava studenata ili smanjuje broj ispita koji mogu prenijeti sa osnovnih na specijalističke studije. Podsjetiću, na preporuku koju je donio Univerzitet organizacionim jedinicama, a koja je prošle godine važila, da se mogu dva ispita zaostala prenijeti sa osnovnih na specijalističke studije, da bi ove godine na samom kraju akademske godine 23.maja to promijenjeno i definisano da to može biti samo jedan zaostali ispit i to je bio trenutak kada studenti više nisu ništa mogli da promijene u onome što su do tada uradili oslanjajući se da će rješenje biti jednako kao i prethodne godine i odnositi se na dva ispita.

Ono što se, takođe, radi i što jeste upečatljivo je priča o avgustovskom roku, koji umjesto da se uspostavi kao princip da postoji ili ne postoji, nastavlja se stara praksa da se vazda pri kraju akademske godine čitava drama i priča, priča o tome hoće li biti ili neće avgustovskog roka, pa se godinama definisano pravilo od dva ispita u avgustovskom roku, sada na kontu ovog smanjenja jednog ispita kod prenosa iz treće u

četvrtu godinu, odnosno sa osnovnih na specijalističke studije pokrilo time što se obezbijedilo da se u avgustovskom roku polažu tri ispita, što je proizvelo ono što sam sigurna, što su mi rekli studenti sa više fakulteta, da taj dan kad je ta odluka donijeta da umjesto dva mogu da polažu tri ispita u avgustovskom roku, su u principu 95% studenata koji su taj dan polagali ispite pali, jer je to bila poruka, važi sad ćete ovo polagati u avgustu.

Ono što je takođe napravljeno kao korak nazad, za avgustovski rok do ove godine bilo je obezbijeđeno da se mogu polagati ispiti koji nijesu tokom akademske godine prijavljivani, sada je ovim pravilom obezbijeđeno da to budu tri ispita, onemogućeno je da to budu ispiti koji nijesu bili tokom godine prijavljeni, tako da se opet korak nazad otišlo i ušlo u smanjenje onoga što jestu prava studenata. Opet kažem, na kraju akademske godine kada to već značajno ne može da promijeni njihov uticaj na organizaciju učenja rada, posla i svega onoga kakva je njihva priprema za rad tokom akademske godine. Ono što moram da naglasim je činjenica da Ministarstvo nije uradilo ništa da pomogne rješavanju onoga što je po meni nešto što je projektovana priča, to je otvaranje, podgrijavanje ili puštanje do nivoa skandala, afera, na nekim fakultetima, na državnom univerzitetu. Ja to ne doživljavam nikako drugačije nego onako kako to može da doživljava roditelj koji je svoje dijete usmjeravao na državni univerzitet i na državni fakultet, jer smatra da je to nešto što mora i treba da bude najbolje u državi, a sada se upravo projektuje da se na tim fakultetima stvori slika o javašluku, o skandalima, o ne radu, o aferama, kako bi se roditelji usmjerili da svoju djecu šalju na privatne fakultete.

Da li je ovaj način funkcionisanja, ovaj način puštanja da te afere narastu do tog nivoa, u stvari pravljenje tezge privatnim fakultetima i povećavanje prihoda i prepućivanje studenata sa državnog na privatne fakultete i završavanje poslova nekima kojima je nedostajalo novca i u tom biznisu kojim se bave, pa da im se i tamo pribavi dodatan prihod.

I na kraju samo nešto što sam htjela da pitam ministra na početku priče, a to je šta je urađeno sa studentima sa invaliditetom. Šta je od svih onih obećanja o tome da će se definisati besplatno školovanje, da će se definisati odgovarajući pristup, odgovarajuće mogućnosti za polaganje ispita i pohađanje nastave urađeno mnogo manje od onoga oko čega se velika priča pravila, nakon onih protesta prošle godine. Na žalost ne mogu da prihvatim da makar ni u toj oblasti nismo bili spremni da se ispoštuju na kvalitetan način sva obećanja i sve ono što su potrebe studenata sa invaliditetom i da makar tu budete dovoljno svjesni da je to kategorija kojoj moramo obezbijediti usluge, koja mora biti na prvom mjestu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Kolega Srđan Perić će sada govoriti, nakon njega koleginica Draginja Vuksanović u ime Kluba SDP-a, trebala je ranije da govori ali smo ovakav raspored napravili. Srđan Perić ima riječ. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Žao mi je što ministar nije u sali, ali vjerujem da će pomoćnica Kurpejović prenijeti ono što bude moje obraćanje njemu.

Dakle, ovaj predloženi zakon o visokom obrazovanju je veliki korak nazad i osim ovog amandmana koji je naknadno usvojen da studenti po starom mogu završiti studije bez poteškoća, predstavlja potpuni promašaj.

Ovaj zakon je neprecizan, nekozistentan i osim namjere pomaganja jednog privatnog univerziteta uopšte nije jasno, nije moguće utvrditi njegovu svrhu, zašto je predložen. I najbolje bi bilo da ministar skupi hrabrosti, pođe na Vladu i kaže da ovaj zakon povlači jer ne može da predloži nešto što je protivno državnom interesu.

Dodatno čudi da se ovaj zakon mimo kolegijuma, mimo uobičajene prakse, mimo Ustava i mimo procedure malte ne na silu uvodi u skupštinsku proceduru i ovaj zakon se mimo ikakve procedure gura preko reda i mimo smisla, jer se nekome žuri. Kome se žuri u susret novoj nastavnoj godini? Tu leži odgovor na pitanje zašto je ovaj zakon danas pred nama.

Odgovor dakle na ovo pitanje rješava enigmnu ovolike ažurnosti Vlade, ovoliku mobilisanost vladajuće koalicije, jer jednom privatnom univerzitetu UDG kroz čitav set unakrsnih mjera treba pružiti mogućnost da široko zahvati u državni budžet. Pazite, država je ulagala u državni univerzitet decenijama. Plaćala stanove univerzitetskim profesorima i trebalo je da ih plaća. Kako god bilo postojali su određeni kriterijumi na državnom univerzitetu. Ulagalo se u naučno-istraživački kadar. Da li je to moglo biti bolje i više jeste svakako, ali novi zakon je trebao da ide u pravcu da se poboljšaju ti resursi, a ne da se pomaže privatni univerzitet.

Zakon je trebao da se fokusira kako da se stvari poprave a ne da se devastira državni univerzitet. Ovaj zakon će imati vrlo štetne posljedice prije svega po državni univerzitet, da tu nema nikakvih dilema, a državni univerzitet je matica visokoškolskog obrazovanja. U tom smislu, ministar, obavezni ste da učinite sve da se ona ne uništi, da ne bude nedoumica. Država treba da stane iza državnog univerziteta jer je znanje javni interes i dodatno država ima interes da zna šta se dešava na privatnom univerzitetu. Građani treba da znaju, roditelji posebno da je ovaj zakon posebno znači da će kroz poreze puniti budžet u obrazovanje a da će se ta sredstva početi prelivati UDG-u. Dakle, predstavnici neoliberalne škole ekonomije, koji sjede u UDG-u, umjesto borbe za studente na tržištu bore se za donaciju države.

Neoliberalni ekonomisti žele na državne jasle. Toliko o doslednosti.

Moram da priznam da je predlagač bio vješt pa je osnovnu intenciju zakona, a to je pomoć jednom privatnom univerzitetu, kroz čitav set unakrsnih i nejasnih mjera uspio da zabašuri. Uspio je da razvodni materiju i čitavim nizom nelogičnosti kojim će ministarstvo pružiti mogućnost da sredstva preusmjeri ka UDG-a. Ovdje ću u kratkim crtama pokušati da objasnim suštinu namjere predlagača.

Prva stvar je da Vlada u kojoj sjedi veliki broj ministara privatnih univerziteta će imenovati savjet za visoko obrazovanje koje ima vrlo široka ovlašćenja kada je riječ visokoškolsko obrazovanje, prije svega kada je riječ o akreditaciji i reakreditaciji univerziteta. Sastav aktuelne vlade u latentnom konfliktu interesa, počev od vlasničkog udjela u privatnom univerzitetu pa sve do angažmana na privatnim univerzitetima. Konkretno jednom. Mada je većina aktuelnih ministara svoje osnovne akademske titule steklo na Univerzitetu Crne Gore, odnosno na državnom univerzitetu, izgleda da se to zaboravilo pa se ponašaju kao pijar-menadžeri UDG-a. U njihovu objektivnost prilikom izbora članova Savjeta za visoko obrazovanje imamo 1001 razlog da sumnjamo, a ja ću reći samo jedan. Ne grize se ruka koja te hrani.

Druga stvar, uvođenje dvostrukih aršina po kojima će privatnim univerzitetima biti lakše raditi, upravo na toj liniji otežavanja rada državnom univerzitetu. Sama procedura izbora rektora univerziteta je mnogo složenija na državnom univerzitetu nego na privatnom. U krajnjoj crti da neko ne pomisli da se univerziteti forsiraju iz razloga da se zaštiti državni univerzitet. To se radi da bi se zaštitio jedan univerzitet i tu su cijenu tog obračuna platile samostalne fakultetske jedinice koje su ovim predlogom zakona stavljene u red manje vrijednih visokoškolskih institucija.

Treća stvar, narušava se autonomija univerziteta, prije svega kroz način na koji je propisana problematika finansiranja. Tako se članom 26 uvodi obaveza obezbjeđivanja garancija poslovne banke. Pazite univerzitetu i samostalnoj fakultetskoj jedinici su potrebne bankarske garancije, kao da je riječ o KAP-u, kao da je Vlada pobrkala lončice pa ne zna šta je KAP a šta univerzitet Crne Gore. I ovom praksom se pomaže jedan privatni univerzitet, a ne državni, jer državni nema banku i nema sa sobom povezanu banku, ali je UDG I kroz vlasnike povezan konkretno sa jednom bankom, onom istom bankom koju je Vlada pomoglo beskamatom pozajmicom od 44 miliona eura. I sada je vjerovatno Vlada po logici kada smo mogli pomoći banku možemo i Univerzitet treba da sanira neracionalne finansije UDG-a. Ministre, ja vas pitam za uporednu praksu, gdje to ima?

Gdje ima jasno povlačenje prakse da se pomaže na ovaj način privatni univerzitet? Konkretno jedan. Cio zakon se crta za UDG-e. Da bi jedan univerzitet i jedna banka imala svake godine na 1000 školarina i kredita koji će pokrivati te školarine, Vlada je spremna da naglavačke okrene cio koncept visokoškolskog obrazovanja. Pri tome, ne slušajući Crnogorsku akademiju nauka, ne slušajući fakultete prirodnih nauka, ne slušajući fakultete društvenih usmjerenja. Ako ovaj zakon prođe, studenti mogu očekivati i nova rješenja kako bi privatni univerzitet imao više školarina, jer će se zatvarati prostor za besplatno univerzitetsko obrazovanje.

Vidjeli ste kako se Vlada u liku svoga ministra Stijepovića danas borila da udžbenici ne budu besplatni, sutra će se boriti još žešće za školarine na privatnom univerzitetu, ako tom univerzitetu bude to trebalo. Da se razumijemo, nemamo ništa protiv da privatni univerziteti budu apsolutno ravnopravni sa državnim, ali da rad privatnog univerziteta plaćamo iz budžeta je van pameti. Ako ne mogu da rade pojedini studijski programi, zašto je problem da se odustane od njih. Podsjetiću vas da se na državnom univerzitetu gase redovni studijski programi, jer nisu održivi. Zašto je to problem da se uradi na UDG-u? Ako nema država finansije, zašto ne gase studijske programe. Država može i mora da odlučuje u oblasti obrazovanja i privatni univerziteti trebaju da polažu račun državi kakvu nastavu sprovode i odakle im finansije, a ne da država sebe stavlja u pasivan položaj, da ne smije da zaviri maltene u privatni univerzitet i pri tom da ih finansijski pomažete.

Ne treba da se država boji nijednog univerziteta makar mu vlasnik bio i prvi ministar. Ministarstvo mora, bez kompleksa, da se bori za svoj osnovni interes, a to je promovisanje znanja, to je stvaranje solidne naučno istraživačke baze čije obrise već imamo na državnom univerzitetu, ali koje je ovim zakonom trebalo poboljšati, a ovim zakonom se plašim da ćemo ih uništiti. Bojim sa da ćemo dobiti privatni univerzitet koji ćemo držati na državne jaslje, a da ćemo državni svesti na nivo ispostave privatnog univerziteta.

Ovim zakonom se šalje jako loša poruka studentima da se na njih gleda samo i isključivo sa stanovišta profita. A profit, gospodo iz Vlade, nije sve. Znanje je mnogo bitnije, jer pare možete da pojmite, a znanje ne.

Imali smo dugo nedoumicu da li predlagati amandmane na zakon koji je ovoliko loše koncipiran, ali smo ipak riješili da podnesemo amandmane, i to 21 da popravimo što se popraviti da. Ni jedan od tih amandmana nije kozmetičke prirode, svaki zadire u suštinu ovog koncepta, koncepta visokoškolskog obrazovanja.

I na kraju, iskreno apelujem na predlagača da povuče Predlog zakona o visokom obrazovanju, povede kvalitetnu raspravu u koju neće ignorisati suštinsku argumentaciju, i da pred Skupštinu dođe sa zakonom, ne sa željom da se obezbijedi profit privatnom univerzitetu, već da se obezbijedi kvalitetno sticanje znanja za naše akademske građane. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Periću.

Na redu je koleginica Draginja Vuksanović, u ime kluba Socijaldemokratske partije, a nakon nje dvojica kolega iz kluba četiri partije.

Izvolite, koleginice Vuksanović.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, predstavnici Vlade, kolege poslanici, prvo građani Crne Gore,

Pred nama je jedan zaista važan, veoma važan zakon o visokom obrazovanju.

Iz ugla Socijaldemokratske partije, iz ugla svih poslanika, složićemo se ovdje, ovaj zakon treba da predstavlja temelj za razvoj nauke i jedan dobar i kvalitetan naučno istraživački rad. Koliko budemo razvijali nauku i perspektivan naučno istraživački rad, od toga zavisi, naravno i kakav će nam biti Univerzitet Crne Gore. Prvenstveno ove odredbe zakona odnose se na sam univerzitet i na one koji rade na Univerzitetu i školuje one koji su buduća snaga ove države, budući ljekari, pravnici, ekonomisti i oni koji će sutra da vode ovu državu.

Nauka i sam univerzitet je hram znanja i predstava kulture jedne same zajednice. Smatram da je dobar okvir za ovaj zakon koji je trebao da bude podsticaj izradi odredaba ovog zakona, upravo činjenica da je poglavlje nauke otvorena i zatvorena. Međutim, mi iz Socijaldemokratske partije imamo neke primjedbe na koje ću ja ukazati tokom sadašnjeg izlaganja.

Prije samih tih primjedbi, koje se nalaze u odredbama ovog zakona, želim da ukažem na činjenicu da smo, uvažena koleginica Branka Tanasijević iz kluba DPS-a i ja iz kluba Socijaldemokratske partije, odlučile da povučemo amandman prvi, i naravno, dostavile smo novi amandman koji se odnosi na stav 3 član 75 Predloga zakona o visokom obrazovanju, koji se mijenja i glasi, citiram: "Ugovor sa saradnicima iz stava 1 alineja 1 ovog člana, zaključuje se na period od godinu dana, ali ne duže od tri godine", što smatramo da je sasvim dovoljan period da student koji se upisao može na vrijeme završiti studije koje je i započeo,

Možda se u javnosti naš povučeni amandman doživio, na neki način, kao diskriminatorski. Apsolutno nismo imali tu namjeru i stoga želim da pojasnim o čemu se

radilo. Željeli smo da zaštitimo one koji su pošteno sticali znanja na rednovim studijama, jer znamo da je bilo mnogih zloupotreba. Imali smo na primjer situacije da neki student završi sa niskim prosjekom osnovne studije, a da onda najednom na postdiplomskim studijama dobije visoki prosjek ocjena. To su neke zloupotrebe za koje i moji studenti sa kojima ja radim i od kojih imam podršku i za koju im zahvaljujem, će zasigurno razmjeti šta stoji iza toga.

Međutim, uzimajući u obzir svrhu specijalističkih, magistarskih i doktorskih studija na kojima se studenti opredjeljuju upravo za onu oblast prava za koju su najviše zainteresovani i uzimajući u obzir one studente koji su na osnovnim studijama pošteno sticali znanje i svoje ocjene, a možda nisu ostvarili prosjek ocjena 8,5, a upravo na specijalističkim, magistarskim i doktorskim studijama ostvarili prosjek 8,5 i više, jer su se upravo za to specijalizovali, mi smo odlučili i zaključili da povučemo ovaj amandman i da ostanemo pri predloženom rješenju u Zakonu, a predloženo rješenje glasi: "Saradnik u nastavi može biti: 1. student magistarskih studija koji je završio osnovne ili specijalističke studije sa najmanjom prosječnom ocjenom B 8,50; 2. student doktorskih studija, odnosno doktorant koji je završio magistarske studije sa najmanjom prosječnom ocjenom B (8,50) i 3. lice koje je steklo naučno zvanje doktora nauka, bez postavljenih uslova".

Nadajući se da ćemo i na ovaj način izaći u susret onima koji su zaista pošteno i predano radili, na postdiplomskim studijama opredjeljujući se za ono za što su najbolje kvalifikovani, što je predmet njihovog interesovanja, i vjerujući da će zloupotreba u oblasti obrazovanja prilikom izbora u zvanja, biti sve manja.

Uvažena kolegica Tanasijević i ja, ispred dva kluba, takođe ostali smo pri amandmanu - u članu 90 Predloga zakona o visokom obrazovanju, stav 4, koji se mijenja i glasi: "da student ima pravo da tri predmeta koje nije položio u rokovima koji su predviđeni iz stava 1 ovog člana, polaže u dodatnom roku prije početka naredne studijske godine", što opet možda nije ono što su studenti tražili neograničeni broj predmeta, ali je više u odnosu na dva, kako je bilo predviđeno rješenje do sada.

Što se tiče sugestija i onoga sa čime se Socijaldemokratska partija ne slaže, jeste da mi predlažemo upravo da se briše član 25 iz Zakona o visokom obrazovanju, uz obrazloženje da smatramo da je zaista suvišan, obzirom da podjela na javne i privatne ustanove visokog obrazovanja, što je i predviđeno članom 14 stav 2 Predloga zakona obezbjeđuje ostvarivanje svrhe zakona i smatramo da, zaista u tom dijelu, ova odredba zakona o privatno javnom partnerstvu zaista je suvišna. I naravno, složiću se sa kolegama do sada, da zaista ovaj slučaj do sada nije poznat u zakonodavstvu Crne Gore niti u zakonima država u okruženju, kao što su Srbija, Hrvatska, gdje takođe postoji podjela na privatne i javne ustanove visokog obrazovanja.

Socijaldemokratska partija će takođe predložiti, u kontekstu člana 11 stav 1 da se taj član mijenja i glasi: "Savjet imenuje i razrješava Skupština, na predlog Vlade Crne Gore". Ipak se ovdje radi o jednom Savjetu za visoko obrazovanje, sam prefikt visoko govori o tome da, bez obzira što ostali savjeti se biraju na predlog Vlade, ipak da ovdje treba da bude, na neki način, odgovorniji pristup, što mi ne sumnjamo da u Vladi nema odgovornih subjekata, ali da mu treba posvetiti više pažnje i da predloženim rješenjima razgovara se i u Skupštini, kako bi rješenja bila kvalitetnija i svrsishodnija. To su znači te okolnosti na koje smo mi željeli da ukažemo.

Ja bih samo, na kraju svog izlaganja, ukazala na sljedeće: Nas je u ovom parlamentu birao narod i mi sve zakone donosimo za narod, za dobrobit svih i za dobro ove države. U tom cilju, povezujući ovo zaključno izlaganje sa onim što sam rekla na početku da Univerzitet Crne Gore, visoko obrazovanje predstavljaju ogledalo jednog društva, ogledalo kulture, ogledalo dostojanstva i prilika u tom društvu, pozvala bih se na jednu lijepu izreku koju je rekao Mendeljejev, a kaže: "Naučna setva sazreće u narodnu žetvu". I mi zaista želimo da sazre u narodnu žetvu i da bude prihvatljiva za narod. Kad kažem narod, mislim na studente, na buduće generacije onih koji će da vode ovu državu i za dobrobit svih građana. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolegice Vuksanović.

U ime kluba četiri partije, prvo kolega Andrija Popović, a nakon njega kolega Genci Nimanbegu, po pet minuta.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore, uvaženi predstavnici Vlade,

Što se tiče Predlgoa zakona o visokom obrazovanju Liberalna partija, još nijesam siguran kako će se izjasniti, ali u svakom slučaju htio bih da ukažem na nekoliko stvari. Evidentna je hiperprodukcija visokoobrazovanih kadrova u Crnoj Gori. Izgleda da je potpuno ... bilo kakva strategija tih visokoobrazovanih kadrova i mislim da ćemo za par decenija doći u situaciju da će praktično 2/3 ljudi u Crnoj Gori biti visoko obrazovani. Hoće li se ko baviti drugim djelatnostima, vjerovatno ne. Ko će raditi u zanatstvu, u gostiteljstvu, turizmu, javnoj upravi, uopšte mi nije jasno.

O tome su i prije prethodnici govorili, kolege, kolegice, bitno je veoma vraćanje dostojanstva prosvjetnim radnicima, kako prosvetnim radnicima, tako i profesorima, profesorkama na fakultetima. Ova profesija je uvijek bila ranije, tako je i u ostalim zemljama, jedna od najcjenjenijih, a imam, takav je osjećaj, a nije osjećaj nego takva i stvarnost, da je na neki način obezvrijeđena, preduslov je da se tim ljudima povećaju plate koje su veoma male za taj posao koji oni rade. Takođe, iz ugla Liberalne partije, ukazali bismo na jedan neodoljiv osjećaj da se ovdje favorizuju jedan ili dva privatna univerziteta. Liberalna partija je podnijela amandmane na prijedlog zakona o visokom obrazovanju i od toga će i zavisti kako ćemo se i izjasniti u konačnici.

Što se tiče ovog favorizovanja nekih privatnih univerziteta, da im ne pominjem sad imena, evo su mnogo puta pomenuti danas, u odnosu na privatne fakultete, praktično, ako bi se sproveo ovaj zakon, odnosno ako bi ovaj prijedlog zakona o visokom obrazovanju prošao, mi više ne bismo imali ni jedan privatni fakultet, dakle ostao bi samo eventualno državni univerzitet, eventualno jedan ili dva privatna univerziteta.

Amandmani Liberalne partije, nadamo se da će imati podršku i predlagača, jer predloženo rješenje da se obezbjeđuju finansijska sredstva za osnivanje i početak obavljanja djelatnosti, govorim o članu 22, predloženo rješenje je nelogično i suprotno prirodi finansiranja visokog školstva, bilo da je osnivač država ili privatna lica. Sredstva državnih visokoškolskih ustanova obezbjeđuju se godišnjim budžetima, privatnim putem

školarina upisanih studenata. Nelogično je tražiti da sredstva za obavljanje djelatnosti, materijalni troškovi, plate, amortizacija, ptt troškovi i sl. budu obezbijeđeni unaprijed, prije početka rada. Takav zahtjev je nesprovodljiv i mi ćemo pokušati da predloženom promjenom da se ta norma dovede u sklad sa realnošću.

Takođe, govoriće se o tome i u pojedinostima, član 26 koji obuhvata odjeljak finansijskih garancija, tu se mora dodati i garancija kontinuiteta. I član 39 koji tretira da ustanove u strukturi studijskih programa, u Crnoj Gori dominiraju studijski programi akademskog karaktera, što nije u skladu sa zahtjevima tržišta rada, gdje se traže aplikativna i uvježbana znanja, odnosno primjena nauke u profesionalnoj praksi, završavam, organizacije i menadžmenta.

Uglavnom, to su primjedbe Liberalne partije i na to ćemo se usresrediti da bismo poboljšali tekst Prijedloga zakona.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Nimanbegu, pet minuta.

GENCI NIMANBEGU:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege i predstavnici Ministarstva,

Želio bih ukratko da se sa jednog drugog aspekta osvrnem na ovaj Zakon o visokom obrazovanju, posebno iz razloga što, vi znate, ja predstavljam određenu nacionalnu zajednicu u Crnoj Gori, gdje većina studenata ne koriste sistem visokog obrazovanja koji je u Crnoj Gori. Naime, zbog jezika, mladi Albanci Crne Gore, većinom svoje školovanje nastavljaju u okruženju i inostranstvu. Sigurno da bi bilo bolje da oni svoje studije mogu obaviti u Italiji, u Njemačkoj, Americi ili u kvalitetnijim centrima za obrazovanje, ali oni ne koriste toliko sistem koji je u Crnoj Gori, nego studiraju ili u Albaniji ili na Kosovu. I stoga bih imao tačno pitanje za Ministarstvo, prije nego što vidimo da li ima potrebe za podnošenje amandmana na ovaj zakon.

Naime, u članu 99 ovog zakona, iako ste u dokumentu koji slijedi, da li je on usklađen sa evropskim standardima, to piše da je član 102, nije tačno to je član 99, gdje se govori da strani državljani mogu studirati isto kao crnogorski državljani koji plaćaju školarinu. Naime, između Crne Gore i Albanije je potpisan Sporazum o obrazovanju koji ovaj dom nije ratifikovao, znači, on je samo parafiran, i da li na osnovu ovakvog člana zakona postoji bojazan u nekoj budućnosti da se taj sporazum ili bude van snage ili ne bude više aktuelan. Jer, što se ovdje radilo, puno vremena Ministarstvo za manjinska prava i slobode, koje je bilo tada pod rukovodstvom jedne partije, dugo godina, oni su čak vršili politički uticaj na studente koji su htjeli studirati u Albaniji i na Kosovo, jer su oni to iskorišćavali kao metod dobijanja glasova. To ministarstvo, i po Sporazumu, znači ima pravo da odredi kvote ili stipendije koji će studirati u Albaniji i ja sam mišljenja da se to treba izuzeti iz tog ministarstva i da to treba ići put Nacionalnog savjeta da oni određuju ko će studirati.

Kao drugo pitanje koje bih želio ovdje postaviti, je pitanje koje je vezano i za mogućnost ukidanja školskih programa. Naime, ministre, ljeta davne 2000. godine je napravljen Sporazum u Ulcinju. On se možda zove Sporazum iz hotela Albatros,

između političkih partija albanaca koje su bile aktuelne u to doba, i po kojem je predviđeno, između ostalog, i otvaranje fakulteta na albanskom jeziku u Crnoj Gori.

On je iskorišćen na taj način da je taj sporazum da je otvoren samo studijski program za razrednu nastavu koji funkcioniše u Podgorici, i koji je moćda jasan primjer kako kad politika odlučuje, šta se treba otvoriti za studiranje da to nije uvijek pametno. Naime, sad imamo i produkciju tih kadrova koji ne mogu ostvariti pravo čak dugo godina, ni za određivanje pripravničkog staža, a kamo li za neko zapošljavanje. Stoga me interesuje da li u vašem ministarstvu postoji plan na koji način, ono što vi referišete redovno prema Evropskoj uniji, da u Crnoj Gori obrazovanje na albanskom jeziku je na svim nivoima, da postane realnost. Što znači da se možda državni Univerzitet, da otvori drugi smjer na albanskom jeziku čije bi sjedište, apsolutno, po meni trebalo biti u Ulcinju, jer evidentno je pokazano da učiteljski smjer koji funkcioniše u Podgorici, je iscrpio svoje mogućnosti, jer proizvodi kada koji na tržištu rada ima problema.

Takođe, treći element koji bih htio izraziti u ovom zakonu je taj da izgleda da postoji velika bojazan kod naših kolega što se tiče da implementacija ovog zakona može dovesti u povoljniji položaj privatne fakultete u odnosu na državni univerzitet. Moj je stav da Skupština Crne Gore sigurno mora puno brinuti za univerzitet Crne Gore, kao takav, da privatni fakulteti koji su osnovani sigurno oni se trebaju snalaziti na tržištu, ali proces njihove akreditacije, određivanje programa, nije sam ostavljen na tržištu nego da Ministarstvo mora da ima jaku ulogu u davanju licenci za fakultete, za određene univerzitete, jer imamo primjera u okruženju u Bosni, u Albaniji, da je prevelik broj fakulteta, da oni proizvode kadrove koji na tržištu vrše pritisak za određena zanimanja za koja nema potrebe i na taj način samo slabe ponudu koja je na tržištu rada. Zahvaljujem potpredsjedniče drugi Skupštine Crne Gore i samo želim sublimirati da ovakav zakonski predlog je prihvatljiv uz određene odgovore koje bih želio dobiti što se tiče amandmanskog djelovanja na njega.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Sa ovim je završen prvi krug. Gospodine ministre da li hoćete da komentarišete do pet minuta? Izvolite.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, svi su imali po 10 minuta i to šest klubova, zaista mislim da sam zaslužio barem 10 da bi bio iole ravnopravan, a samo je odgovor na pitanja i to najuži dio pitanja.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Znam kada je ova tema u pitanju da zasluži više, ali imamo mnoge obaveze i budite efikasni, molim vas.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Hvala.

Počecu od odgovora na pitanje gospođe Branke Bošnjak koja je kazala da je ovo kraj državnog univerziteta i navela je dva člana zakona. Jedan je privatno-javno partnerstvo i drugi je statusne promjene.

Oko privatnog javnog partnerstva željeli smo da, kako ona kaže, ako treba ovoj državi veterinarski fakultet i nema para da ga osnuje, a privatni partner hoće da sa državom napravi partnerstvo, da se napravi taj fakultet, tako što će on dati kadar, sredstva, a država objekat i tako napraviti veterinarski fakultet. To nam je bio cilj. Ali, gospodjo Bošnjak, ako vi mislite da je ovo jedno što uništava državni univerzitet a podnijeli ste amandman saopštavam da vam je amandman prihvaćen i da je ovaj član brisan.

Drugo, statusne promjene, to je naredni član, to su dva stava. Znači, ustanova može izvršiti statusne promjene. Odluku o statusnoj promjeni ustanove donosi osnivač. Ako neko na državnom univerzitetu, ovo se odnosi na državni univerzitet, pravni, ili ekonomski fakultet koji su profitabilni, hoće da se odvoje od državnog univerziteta, ne mogu sami dok im Vlada ne da saglasnost. To je zaštita državnog univerziteta. Molim vas da to razumijete. Ajde da se nadjemo poslije sjednice plenuma da ovo dogovorimo. Ako je problem, ako vi mislite da se sa ovim ruši, vi mislite da se ovako štiti državni univerzitet, ali to je lako raščistiti. Ako mislite da se ruši brisaćemo ovaj član kao prvi, ali se ne ruši nego se štiti. Ovo znači kada neko vijeće nekog fakulteta donese odluku da se izdvoji iz državnog univerziteta, onda Vlada treba da donese odluke jer treba neko da školuje i da plaća to školovanje. (Branka Bošnjak: Za šta će vam taj član?) Da zaštitimo državni univerzitet od eventualne samostalne odluke neke od univerzitetske jedinice da se izdvoji iz državnog univerziteta, a onda treba država da plaća te studente koji su se tu upisali naknadno, da sačuvamo državu. Znači, to je suština tih i ako je to rušenje, nema rušenja, dogovorili smo se.

Gospodin Perić, mimo reda i kome se žuri. Gospodo, ovaj zakon se prije svega odnosi kako smo rekli na 26.000 studenata i na jedan broj univerzitetskih profesora, saradnika i tako dalje. To je hiljadu i nešto. Studenti su dostavili, sa državnog univerziteta to je 21.000, pismo ovom parlamentu u kome kažu: Studentski parlament je učestvovao u izradi Nacrta zakona i predložio rješenja koja su od značaja za studentsku populaciju u našoj državi i ta rješenja su se našla u završnom Predlogu zakona koji treba da bude razmatran na ovoj sjednici Skupštine. Jesam li bio jasan? Studenti su bili u radnoj grupi, predložili su rješenja, evo ih ođe šest, između ostalih, koja su označena za njih i oni mole da se ovo usvoji. Studenti mole da se usvoji, njima se žuri, jer im ta prava već počinju od 9. septembra. Evo vam dokaz, evo vam potpisi i pečat. Predstavnici 21.000 studenata sa državnog fakulteta njima se žuri da ostvare svoja prava. Koja? Najmanje 20% studenata u svim organima i tijelima univerziteta, avgustovski rok, produženje roka za polaganje ispita i tako dalje. Znači, njima se žuri, nikome drugo.

Dalje, gospodine Periću, oko državnog univerziteta, garantujem vam, obećavam sada da će budžet državnog univerziteta za iduću godinu biti veći nego u ovoj. Je li to zaštita? Jeste. I oko konflikta interesa. Pa zar nema ođe profesora ođe koji sada sjede, koji odlučuju o Zakonu o visokom obrazovanju? Je li to konflikt? Ja ne znam. Upućujem sve i iz Vlade i iz Skupštine na Komisiju za konflikt interesa. Zar nije konflikt ako profesorica sa jednog univerziteta državnog danas diže ruku za ovo ili ne? Ja ne znam je li, ali neka to odluči Komisija, ja samo upućujem i na tu vrstu problema. Oko garancija. Vjerujte da smo kritikovani zbog ovih garancija. Da smo najrigidniji i da smo u fokusu pažnje zbog toga što je ovo biznis barijera. Šta ovo znači? Ovo znači za privatni univerzitet da kada se osniva da mora kod neke banke da položi neki kapital. Zašto? Da

sjutra ako se ugasi da se sa tim parama završi završetak školovanja tih studenata a ne da ih država koja je dala dozvolu za rad finansira. Ođe se štiti država, ne privatni vlasnik. Zašto ovo ne razumijete? Ovo je jednostavno. Ođe su najrigidniji u regionu, jer mi svakom novom privatnom i starom univerzitetu ne dajemo licencu dok ne obezbijedi onoliko para koliko mogu studenti koji su tamo upisani završiti do kraja njihovo školovanje. Jer, ako oni propadnu ili se ugase ili napušte, onda mora država da finansira i tu štitimo državu.

Kod invalida? Gospodjo Jonica, veoma vas poštujem, ali vjerujte ono što ste rekli prije neki dan oko ove strategije I danas oko ovoga zakona, vi ovaj zakon nijeste čitali. Moram iskreno to reći. Jer, da ste čitali zakon ne bi rekli ništa ovo što ste rekli oko lica sa invaliditetom. Znači, ođe piše u čl. 9,22,79,93, da smo prihvatili sve njihove primjedbe i sugestije. Prvo, za lica sa invaliditetom od usvajanja ovog zakona školovanje je besplatno. Drugo, svi termini, stručni, smo ugradili one koji su oni rekli da su stručni jer oni to bolje znaju od nas. Treće, na svim fakultetima i univerzitetima mora se stvoriti uslov za pristup, za njihov pristup tim studentima. Prema tome, mislim da je to primjer kako smo i završili njihove probleme, naravno kroz zakon. Dakle, ne žuri se nama nego se žuri studentima i mi ovo radimo zbog njih. Ako vi imate druge dokaze, izvolite.

Gospođo Bošnjak, ako hoćete da se nadjemo poslije sjednice da ovaj drugi član raščistimo i onda smo mirni da nema kraja državnog univerziteta nego ide u razvoj i napredak u

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Podržavam razmjenu mišljenja vas dvoje, ali da nema konotacije prošlosti. Neki put ste znali da budete vrlo dinamični, u diskusijama, sjećam se polemika vas dvoje.

Ko želi pravo na odgovor ili na komentar, dva minuta, ni jedan sekund više, da bi zapazili i što više ispoštovali ostale kolege.

Ko je prvi? Gospodin Perić. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Gospodine Stijepoviću, zaista je teško polemisati sa vama iz prostog razloga kada imate polemiku, vi imate jednu temu i onda diskutujete o njoj sa različitih uglova gledanja. Vi mijenjate i teme i teze. Da vam pojasnim nemam vremena. Znači, dva minuta su pred nama. Vaše teze nevjerovatno lako pobijati ali da vam kažem sada ovako: kada kažete garancije, kako garancije ne idu u korist državnom univerzitetu. Da vam kažem, postoji vrlo jednostavna stvar, ovaj zakon je crtan za UDG 1/1. A evo da vam pojasnim vrlo plastičan primjer: fakultet za državne i evropske studije koji je pobrao sve komplimente, kako u domaćoj tako i u međunarodnoj javnosti, je fakultetska jedinica, nije univerzitet. Univerzitet UDG ima Prvu banku koja će mu dati garancije kada god hoće, to svi znamo. Fakultet za državne i evropske studije nema banku iza sebe. Njemu je ovu garanciju jako teško gotovo nemoguće obezbijediti. I šta ste Vi ovom normom uradili? Vi ste u programima koji su konkurentni, gdje je Fides bolji od UDG-a, Vi ste unaprijed favorizovali UDG. E to Vi, minister, konstantno radite, i to je konstantno intencija gotovo više od pola članova ovog zakona. Znači, to je ono što je bitno. Vi, gospodine Stijepoviću, u ovom konkretnom slučaju studijski odsjek koji je sjajan možete da ugasiate zato što fakultet ne može da obezbijedi bankarske garancije

koje privatni univerzitet, koji je direktno povezan sa bankom, može. To je povreda, znači, članova 17 i 59 Ustava Crne Gore koji obezbjeđuju ravnopravnost u pristupu tržišta. To je suština tih članova. Zašto je ovaj zakon pao na Zakonodavnom odboru? Evo, vam još jedna potvrda.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, gospodine Periću.

Izvolite, gospođo Jonica.

SNEŽANA JONICA:

Koliko su tačne vaše tvrdnje o tome koliko je u Zakonu sve uređeno kako treba za studente sa invaliditetom, najbolje govori činjenica koliko je amandmana na ovaj zakon podnijelo Udruženje mladih sa hendikepom. Od terminologije do uslova na sve su imali primjedbe, a odlično znamo i što znači ta priča o kojoj Vi govorite da se moraju stvoriti uslovi za pristupačnost na fakultetima. Mi do avgusta ove godine imamo rok u osnovnom zakonu za sve javne ustanove i sve ostalo da se moraju adaptirati prilazi za osobe sa invaliditetom, pa to nije urađeno ni na način da se popiše đe još nije to obezbijedeno, a ne da se obezbijede uslovi. A što se opaske o čitanju i nečitanju zakona i čitanju i nečitanju strategije, znam da ste Vi, gospodine Stijepoviću, Strategiju razvoja obrazovanja o Crnoj Gori pročitali po prvi put izgleda nakon što sam Vam ja ukazala na nju prekjuće u raspravi, jer taj dan nijeste imali odgovor, pa Vam je dva dana trebalo da smislite što ćete da mi odgovorite na ono što sam pričala i kako ćete da objasnite da ste 3,3 miliona samo uložili u opremanje namještaja u školama, a od roditelja i djece uzeli 10 miliona za popravku namještaja koji je eventualno oštećen. Toliko o tome. Pažljivo čitam zakone i ukazujem na činjenicu da samo član 90 jeste nešto što mi garantuje tvrdnju da nijeste u pravu da se studenti slažu sa ovim, jer ovim članom je neprecizno definisano i sve oko avgustovskog roka i oko ispitnih rokova, januarskog i junskog, i ta dva ispitna termina. Nije precizirano da iza svakog kolokvijuma mora postojati popravni kolokvijum, nije precizirano da u avgustovskom roku moraju profesori priznati one djelove ispita koji su položeni u redovnim rokovima, a ne tražiti da se od početka polažu čitavi ispiti. Nije precizirano da se mogu u avgustovskom roku prijaviti i ispiti koji nijesu prijavljeni tokom akademske godine.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Izvolite, gospođo Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK:

Prvo da kažem da mi je drago što čujem da ćete da prihvatite amandman da se ukida mogućnost privatno-javnog partnerstva. Insistiraću i da se prihvati amandman kojim bi se brisao ovaj član koji se odnosi na status ustanove. Prosto ne znam zašto bi davali ideju nekome da može da mijenja status, a inače je univerzitet jedno pravno lice i ne postoji nikakva mogućnost da se jedinice same odvoje. A ako bi tražili baš saglasnost od Vlade nijesam sigurna kad neko dođe i nečiji interesi prorade da Vlada ne bi tu rekla – ok, može. Recimo, Vujica Lazović da kaže - može ekonomija. Njima više odgovara da su samostalni, u dobru je dobro biti s univerzitetom, ali kad krene kriza

onda oni malo žele da se osamostale, jer neće da dijele i dobro i zlo sa univerzitetom. Ali, obzirom da ste krenuli da usvajate amandmane očekujem da ćete usvojiti i onaj amandman kojim se ne dozvoljava finansiranje studijskih programa od javnog interesa na privatnim fakultetima, nego ponudila sam model da Vi kao Vlada raspišete stipendije za deficitarne struke koje trebaju Crnoj Gori, odnosno su od interesa za Crnu Goru i u tom momentu su im potrebne, pa da mi fino stipendiramo studente, pa neka studenti biraju. Ako taj program studijski postoji na UDG-u mogu da odu na UDG. Ako im se sviđa u Beogradu u Rimu, Zagrebu, da oni biraju sa tim sredstvima, a ne da Vi na taj način pomažete privatni univerzitet. Očekujem da ćete biti dosljedni.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, gospođo Bošnjak.

Kolega Nimanbegu, samo jedan minut.

GENCI NIMANBEGU:

Pošto kolega ministar nije stigao da adekvatno odgovori, daću mu priliku još jednom jer mislim da nije korektno, gospodine ministre, da nijeste odgovorili.

Znači, šta je sa sudbinom, da li ste razmišljali o tome, studijskog programa fakulteta na albanskom za učiteljski jezik, što je ovdje u Podgorici? Znači, da li razmišljate o tome? Proizvode se deficitarni kadrovi koji imaju problema prilikom zapošljavanja. I da li razmišljate da taj Sporazum iz 2000. godine koji je postignut u Ulcinju o nastavi o visokoškolskom obrazovanju u Crnoj Gori, da se odvija na albanskom jeziku, da treba promijeniti smjer, da bude to ili turizam ili ekonomija i da sjedište tog fakulteta bude u Ulcinju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Nimanbegu.

Kolega, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ovo što je rekao kolega Nimanbegu, nas ministar nije ni udostojio nikakvoga odgovora, jedino nas iz našeg Kluba. Veoma važno, možda najveći problem visokog obrazovanja u Crnoj Gori je hiperprodukcija visokoobrazovanih kadrova. Kad ćete Vi napraviti neku kontrolu, neku strategiju? Kao što sam rekao, za nekoliko decenija praktično će svi ljudi u Crnoj Gori biti visoko obrazovani, hoće li se ko baviti kojom drugom djelatnošću. I druga stvar, poslanik Perić je o tome govorio, favorizovanje pojedinih privatnih univerziteta koji mogu da daju bankarske garancije, ne za sljedeće tri godine, nego za sljedećih 300 godina, to ne smije da prođe.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Popoviću, i duboko se izvinjavam svima, moramo poštovati vrijeme.

Ima 11 prijavljenih, maksimum možemo da radimo do 14,45h. Ukoliko se suzdržimo od komentara imaće svi vremena, ukoliko ne, ko stigne taj će i govoriti.

Prvi kolega Pešić, u ime DPS-a, a neka se pripremi kolegistica Kalezić.

Izvolite.

SAŠA PEŠIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvažene kolege poslanici, poslanice, poštovani građani, gospodine ministre Stijepoviću, poštovana gospođice Kurpejović,

Poslije prethodne rasprave o izmjenama i dopunama za jedan broj zakona iz oblasti obrazovanja i vaspitanja na dnevnom redu je i Predlog zakona o visokom obrazovanju. Ovim zakonom, pored ostalog, uređuju se osnove visokog obrazovanja, uslovi obavljanja djelatnosti, vrste studijskih programa, načela organizacije ustanova visokog obrazovanja, prava i obaveze akademskog osoblja i studenata, obezbjeđivanje kvaliteta i finansiranje visokog obrazovanja. Predlog zakona o visokom obrazovanju, takođe, definiše organe upravljanja i rukovođenja državnog i privatnog univerziteta, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja. U vrijeme usvajanja Zakona o visokom obrazovanju oktobra 2003.godine, kada je i započela reforma visokog obrazovanja u skladu sa principima Bolonjske deklaracije, postojao je samo jedan univerzitet Crne Gore. Sada pored tog Državnog univerziteta u Crnoj Gori postoje dva privatna univerziteta i sedam samostalnih privatnih fakulteta. Potreba za donošenjem novog zakona leži u činjenici novih preporuka na nivou Evropske unije, usvojene Deklaracije ministarskih konferencija o visokom obrazovanju, ali i neophodnosti konstantnog rada na unapređivanju kvaliteta visokog obrazovanja u našoj zemlji.

Tako, dakle, ključne novine koje donosi predloženi zakon su u pravcu obezbjeđivanja čini mi se najvažnije norme, kvaliteta i unapređivanja standarda i metodologija koja obezbjeđuju kontinuirano praćenje kvaliteta rada visokoobrazovanih ustanova. Postupak ocjene kvaliteta studijskog programa i njegove usklađenosti sa potrebama i usvojenim standardima sprovodi Komisija koju imenuje Savjet za visoko obrazovanje. Nadležnosti Savjeta su precizirane članom 10 Predloga zakona, kao tijelo koje imenuje i razrješava Vlada i u čiji trinaestočlani sastav se imenuju istaknuti stručnjaci iz oblasti visokog obrazovanja, nauke, umjetnosti, reda studenata i oblasti privrede i drugih odgovarajućih oblasti ima dominantnu ulogu u poslovima unapređivanja i razvoja visokog obrazovanja.

Ono što se meni čini jako bitnim, a tretira se Predlogom novog zakona, jeste obezbjeđivanje kvaliteta poglavlje 4. Visokoškolska ustanova sprovodi postupak ocjenjivanja kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada na kraju svake studijske godine. Bitno je da u ovom poslu anketirani studenti na svim nivoima i rezultati objavljivanjem na web stranici ustanove postaju transparentni.

Sljedeće je obezbjeđivanje kvaliteta kroz akreditaciju ustanove, što tretira član 42. Zatim, rangiranje ustanova visokog obrazovanja po metodologiji rangiranja ustanova u evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Sljedeće je bitno je poglavlje 9, odnosno definisana su pravila studiranja. Članom 84 predviđena je mogućnost organizovanja nastave kao i učenja na daljinu, a polaganje ispita održava se u prostorijama ustanove. Članom 87 je predviđeno, dakle, još nešto ukorist studenata da student koji se finansira iz državnog Budžeta ima najmanje 40 ECTS kredita ostvarenih u prvi put upisanoj studijskoj godini, pravo da se i u narednoj godini finansira iz Budžeta. Student koji položi sve predviđene ispite u toj godini ostvaruje 60 bodova i ukoliko se sam finansirao može se u narednoj studijskoj godini finansirati iz Budžeta Crne Gore.

Poglavljem 10, možda pri kraju, ali rekao bih, jedno od najvažnije koje tretira studente u ovom Predlogu zakona, definisana su prava i obaveze studenata, zbog kojih uostalom postoje i ustanove visokog obrazovanja. Između ostalog, studenti imaju pravo na učešće najmanje od 20% u odnosu na ukupan broj članova u organima upravljanja i stručnim organima, mirovanje prava i obaveza za vrijeme trudnoće, roditeljskog odustva, duže bolesti i u drugim opravdanim slučajevima. Kako su prava studenata definisana u 11 tačaka a obaveze u četiri, jasno je na čijoj strani je bio predlagač zakona.

Na kraju ovaj Zakon o visokom obrazovanju, ostaće upamćen da je usvojen u godini u kojoj je Ministarstvo prosvjete predalo na upotrebu studentima savremeni, novi studentski dom, na bazi privatnog javnog partnerstva, kapaciteta 462 kreveta i vrijednosti šest miliona eura.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvaka i Vama.

Kolega ministre, molim Vas da održimo dobre odnose Parlamenta.

Koleginice Kalezić, izvolite. Neka se pripremi kolega Popović.

JELISAVA KALEZIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, poštovane koleginice i kolege, poštovani gospodine ministre i pomoćnice ministra i uvaženi građani Crne Gore,

Ja ću nastojati, iako to rijetko uspijevam, da što kraće saopštim ovo što želim, a počecu od toga da mi je, sticajem okolnosti, nedavno postavljeno jedno dobronamjerno pitanje, iako je zvučalo vrlo provokativno, od čovjeka koji ne pripada ni jednoj političkoj opciji i koji već dvije decenije ima svoj posao. Dakle, od onog dijela građana kojima ova država stvarno ništa ne daje na gotovo. Pitanje je glasilo: "Trebali li Crnoj Gori državni univerzitet?" Može li provokativnije osobi sa Univerziteta. Ja sam ga shvatila ozbiljno i odgovorila onoliko koliko sam mogla, i želim da to kažem. Dakle, naravno, u modernoj istoriji, evo da uzmemo period od posljednjih 160 godina, Crna Gora je postojala pod različitim nazivima i u različitim oblicima, ali kao nesumnjivo država za sebe, ili barem nesumnjivo teritorija koja je imala te odlike. Od tog perioda posljednjih 40 godina postoji državni univerzitet. Ljudi su se i prije toga školovali, u naravno mnogo manjem obimu i broju, naravno u mnogo težim okolnostima i finansijskim i svakim drugim, ali su se školovali. Ukazujem na to da je u Crnoj Gori potreba da se ide na škole postojala u nesrazmjernom odnosu sa ekonomskim mogućnostima i na nivou pojedinačno porodice i na nivou društva. Ja to označavam kao nešto što je dosta važno da znamo i u tom kontekstu moj odgovor ne samo da je bio naravno da treba Crnoj Gori državni univerzitet, jer državni univerzitet je jedno od bitnih obilježja razvijene zajednice, u konkretnom slučaju državne zajednice, ali i zajednice po sebi. Zbog toga smatram da ne samo kroz ovaj zakon da postoji već izvjesno vrijeme ozbiljno urušavanje Državnog univerziteta Crne Gore. U međuvremenu su osnovana i dva privatna univerziteta, što je sasvim u redu. Treba povećavati i kvanitet i kvalitet u svakoj oblasti, naravno, akcenat je na kvalitetu. Međutim, to urušavanje postoji i obično ga identifikujemo kroz odnos države u vidu finansiranja kroz Budžet. Ja sada nemam vremena, mogu poslati Ministarstvu na odgovarajući mail jedan tekst koji je objavljen u "Vijestima" prije skoro

pet godina, preko četiri godine sigurno, Univerzitet iza budžetskog ogledala gdje sam ukazala na probleme koji se ovdje zakonski sada ispoljavaju i regulišu. Ali da privodim kraju ovu priču, šta bih sugerisala konkretno kao hitnu mjeru? Uvođenje prijemnih ispita, bez obzira na eksternu maturu, bez obzira na ostvarene rezultate u srednjoj školi. Postoji jedna lijepa praksa, višedecenijska praksa, da se ostvareni rezultati u srednjoj školi računaju 40% od 100% bodova, 60% da to bude prijemni ispit, mislim da bi to bila spasonosna mjera. Da se novac koji daje država za Državni univerzitet dobro iskoristi.

Ovo što ću reći Ministarstvu, mislim da može biti korisno, a nadam se da će i univerzitet imati boljitak od toga. Dakle, šta je prvi garant dobrog stanja na univerzitetu i daljeg dobrog razvoja univerziteta. To nijesu pare, iako su pare stvarno mnogo važne. To je autonomija univerziteta. Autonomija univerziteta se u posljednjih, koliko ja vrlo sistematično pratim, dvanaestak godina strahovito urušava. Ne mogu sada o detaljima, ali bih mogla i na detaljima to da dokumentujem. Ono što smatram da bi moglo da bude veoma veliko poboljšanje ovog zakona, što je i rečeno na matičnom odboru, to je da se odvoji ono što je ...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem, kolegice Kalezić.

Izvolite, kolega, a neka se pripremi kolega Lalošević.

SRĐA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre i kolegice Kurpejović,

Danas je da dnevnom redu jedna veoma važna tačka dnevnog reda i ono što me raduje, da nas slušaju studenti, da slušaju kolege profesori, da slušaju našu raspravu, i oni će moći da se odrede.

Mislim da sam među jedinicama ovdje koji je prošao i predškolsko obrazovanje kao rukovodilac, i osnovno i srednje i evo sticajem nekih po mene srećnih okolnosti visoko obrazovanje i čini mi se da mogu nešto da kažem o tome. Ovdje je danas izrečeno puno nekih paušalnih ocjena, možda više iz neznanja nego što je potkrijepljeno realnim i konkretnim činjenicama.

Cilj ovog zakona je student. Student nije u centru ovog zakona, student je smješten direktno u epicentru i to me raduje, ako se o studentu radi, sve ovo što se o ovim zakonima radi, radi se upravo zbog studenata, a ne zbog političkih poena i tako dalje. Iz opozicionih klupa se često kaže da je ministar prosvjete rudar, da je partijski rudar. Meni se čini da je on više finansijski rudar, jer ako imate pokazatelje da iz godine u godinu naš ministar iz budžeta vadi sve više i više para, tako da je za ovu godinu izvadio sto trideset šest miliona i sedamsto osamdeset i nešto hiljada. Znači mnogo više nego prethodne godine, a evo čuli smo uvjeravanje, ja mu to vjerujem, da će iduće godine iz budžeta biti još više sredstava opredijeljeno za ova zanimanja, što se tiče obrazovanja.

Svima nam je poznato da je studiranje skupo, zavisno od vrste studija, humanističke nauke, sociologija, filozofija. Ovo što smo mi završavali to je vjerovatno jeftinije, ali za tehničke studije, to kolegica Kalezić bolje zna nego ja, sigurno jedan student košta tri do četiri hiljade eura državu, medicina košta pet-šest hiljada, umjetnički neki fakulteti koštaju možda devet do deset hiljada. Mislim da je situacija sasvim

ozbiljna i da država treba da se zabrine, zamisli da li ima toliko sredstava, kako to sve finansirati i da li to sve može da se finansira na državnim univerzitetima.

Kažemo da je hiper produkcija visoko obrazovanih ljudi u Crnoj Gori. Zna li koliko je visoko obrazovanih ljudi u Crnoj Gori - otprilike 12%. Ako uzmete starosnu granicu negdje do 30 godina, to je otprilike 17%, a mislim da nas 12% visoko obrazovanih ljudi u Crnoj Gore treba da zabrine i mislim da u odnosu na broj stanovnika to nije tako velika stavka.

Kad smo usvojili Bolonjsku deklaraciju 2003. godine, tada smo imali jedan univerzitet, danas na našu sreću imamo dva privatna univerziteta, imamo sedam fakultetskih jedinica i imamo ukupno dvadeset šest hiljada i pedeset četiri studenta. Vjerujte, da o privatnim fakultetima sam možda i ja imao nekako drugo mišljenje dok sticajem nekih okolnosti nijesam počeo i da predajem na nekih od tih fakulteta. Tvrdim i siguran sam da na većini njih, ne mogu da govorim o onima koje ne znam, rade možda i kvalitetnije nego na državnom univerzitetu, ne manje kvalitetno sigurno.

Ovo što država pokušava, mislim da je sasvim u redu, finansiranje studenata na privatnim univerzitetima. Nijesam rekao, to je ministar možda propustio, ali do dana današnjeg iz Ministarstva prosvjete ni jedan jedini cent nije otišao ni za jedan privatni univerzitet. Prema tome, ako država pravi strategiju neku, znači za finansiranje studenata mogu se obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore. Kriterijume za utvrđivanje studijskih programa od javnog interesa kod privatnih ustanova utvrđuje Vlada. Pa to nije ništa novo. Pogledajte naše okruženje, pogledajte da li se to dešava u Sloveniji, da li se to dešava u Hrvatskoj, imate primjer Njemačke i tako dalje. Svaka država koja vodi računa o racionalnom trošenju svojih sredstava je država koja vodi računa o svojoj budućnosti, ona racionalno se ponaša. Naravno, uz procjenu šta je to tržište rada, šta su deficitarna zanimanja koja su potrebna Crnoj Gori, možda je mnogo isplativije te studente, odnosno buduće stručnjake dobiti na nekom privatnom fakultetu nego osnivati neku posebnu studijsku jedinicu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega, na efikasnosti. Pošto sam i ja neki profesor, samo da vam kažem podatke. Na tehnicu do 20.000 eura košta jedna studijska godina. U medicini do 50.000 eura i bojim se kada bude spoljašnja evaluacija da nećemo dobiti možda i zbog toga.

Izvolite, kolega Laloševiću.

VISILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče, profesore univerziteta.

Poštovane kolege, poštovani gospodine ministre i pomoćnice ministra, poštovani građani Crne Gore,

Ja sam govorio na temu opšteg obrazovanja i o setu obrazovnih zakona i tada sam potencirao upravo onaj sjajni govor profesorice Rajne Dragičević o vraćanju dostojanstva profesorima i nastavnicima u srednjim i osnovnim školama. Naravno, da se taj dio priče odnosi i na profesore univerziteta, koji u ovom društvu moraju da imaju značajniju ulogu i moraju se podići na pijedestal onih ljudi koji kreiraju mlade ljude, koji će, ponavljam još jednom, biti budućnost i perspektiva Crne Gore.

Kao laiku, uslovno rečeno, ne u potpunosti, u članu 4 ovog zakona zapao mi je za oko naslov člana - autonomija ustanove.

Gospodine ministre, autonomija ustanove podrazumijeva da je ustanova visokog obrazovanja autonomna u obavljanju svoje djelatnosti u skladu sa ovim zakonom. A u članu 38 govorite o univerzitetu. Je li trebalo okrenuti priču možda u drugom smjeru, na koju se ustanovu misli i zašto priču o finansiranju i o ukidanju te takozvane finansijske ustanove, možda bi neko apostrofirajući sve ovo o čemu sam rekao sada namjerno isforsirao priču da je neko na taj način htio da okrzne autonomiju univerziteta. Kada se prisjetimo svega onoga što su univerziteti na ovim područjima, mislim na prostor bivše Jugoslavije, kakvu su ulogu imali, kakvu su ulogu imali u izgrađivanju prije svega svijesti mladih ljudi, školovanih ljudi koji su udarali temelje za vrijeme bivše Jugoslavije, onda znamo da nijedan pokušaj niti udar na bilo kakav dio autonomije univerziteta ne smije da bude i on je osuđen na propast.

Uvažene kolege su govorle o nedostacima ovog zakona. Inače, smatram da ona priča na početku diskusije u potpunosti je tačna, da je ta priča trebala da da prije svega ohrabrenje i poslanicima i poslanicama da glasanjem na plenearnom zasijedanju pomognu da se ovaj akt vrati na početnu poziciju, odnosno na Zakonodavni odbor, ali ženski dio našeg parlamenta je napravio dogovor sa predsjedavajućim u tom trenutku i ova priča ide i neka ide, treba da ide. Ovdje imamo jednu priču koja govori o određivanju izvjesnog stepena kvaliteta visokoškolskih ustanova i dolazimo do nekih stvari koje u ovom trenutku mogu one ljude koji se sa ovim poslom ne bave na trenutak da zbune, ali isto tako mogu da ohrabre sve one koji žele da uvedu u red ovu oblast.

Pitanje upravljanja, rukovođenja univerzitetom. Govorimo o upravnom odboru državnog univerziteta koji ima 15 članova i čine ga predstavnici akademskog osoblja, drugi zaposleni, studenti i predstavnici osnivača. Kada govorimo da je Vlada osnivač i da će ona davati onu jednu trećinu članova upravnog odbora, da li je jeres kazati da je možda trebalo predložiti da taj savjet bira Skupština. Je li to jeres? Da. Znam da je ova logika onih ljudi koji donose ovaj zakon i koji su trenutno u vladajućoj koaliciji da je Vlada kao izvršni organ dužna da se stara o sprovođenju politike po tom pitanju. Isto tako, postavljam pitanje i nisam, nadam se, poremetio ničiju svijest o ovome, ali je možda sazrelo vrijeme da napravimo i tu vrstu pomaka, da vidimo kako se pravi taj odmjer, ako jednu trećinu članova Upravnog odbora daje Vlada, da li gospoda sa univerziteta, pričali su maloprije uvaženi profesori sa univerziteta, koja je to kvota, ko određuje onaj ostali dio kvote, da li će biti dovoljan prostor da se profesori, tamo ima i onih ljudi koji su istaknuti iz drugih oblasti, ima i predstavnika studenata, da vidimo koja je to kvota koja će omogućiti.

U Crnoj Gori, moramo to da priznamo, postoji objektivno visoka frekvencija postojanja tih naučnih ustanova, i nije to loše, i to je dobro. Međutim, bojim se da ćemo u jednom trenutku doći do činjenice da ćemo na jedan način devalvirati sve ono što su generacije i generacije prije toga radile i stvarale. Sjećam se da sam polagao jedan predmet koji se zvao sociologija kulture i da sam tada imao obavezu da pročitam osim dva univerzitetska udžbenika, da pročitam ... po slobodnom izboru koja se tiču upravo sociologije kulture i umjetnosti. Mislim da 27 knjiga u ovom trenutku rijetko koji student čita, nažalost, iz više predmeta. Na ovaj način devalviramo sve ono što ugrađivali jer dobro znanje, dobra podloga omogućava tim mladim ljudima da naprave svoj prodor i da dobiju svoju šansu za sve ono što će u kasnijem životu i prezentovati. Naravno, o

finansiranju su govorile uvažene kolege i o pravilima studiranja i ja ne bih ovom prilikom. Iskoristiću ovih 26 sekundi, ukoliko ima, da možda napravimo i priču o tome kako se može utvrditi kvalitet određenih ustanova. O pitanju dobijanja akreditacije, analize toga da li je taj univerzitet, prije svega, odnosno taj fakultet napravio pomaka

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Šest minuta, maksimalna tolerancija. Hvala, gospodine Laloševiću. Nikad kraja ovoj priči, ovoj temi.

Izvolite, kolega Miloševiću. Neka se pripremi kolega Labudović.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovane kolege, gospodine ministre, poštovana gospođo Kurpejović, poštovani građani,

Zakon o visokom obrazovanju, neću govoriti o njegovom proceduralnom dijelu već o funkciji njegove što kvalitetnije implementacije iz mog ugla, bazirajući je na dva aspekta priče, jedan, da ga nazovem tako, vezan za stručni dio i drugi regionalni dio. Što se tiče ovog stručnog dijela, rasprava je i ovdje više vezana za odnos države prema univerzitetima, državnim i privatnim, i njihovim međusobnim odnosima. Lično smatram da treba imati ista pravila za licenciranje i rad svih univerziteta i da će to biti najbolja mjera šta dobijamo kao proizvod na fakultetu. Na osnovu toga bi trebalo da imamo i prava ista za sve univerzitete, a po meni su bitne nekolike stvari. Na svim godinama studija imati najmanje, po meni, polovinu nastavnika na svakom fakultetu koji su u stalnom radnom odnosu. Zakon je sada napravio jedan iskorak u tom pravcu, da predviđa 30%, prevedeno da je za tri godine potrebno otprilike za 21 predmet da imamo šest do sedam profesora koji predaju ili su stalno zaposleni na fakultetu, što je, po meni, prilično malo. Takođe, mislim da treba predvidjeti da imamo 30% stručnih saradnika koji su stalno zaposleni jer se dešava da profesor ode u penziju, a nemamo profesora na toj katedri. Da li je to uvijek slučajno. Jedna stvar koja se u javnosti kod nas ovdje eksploatiše dosta vremena, da profesori iz Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine sa državnih fakulteta mogu da predaju na našim privatnim i državnim fakultetima, dok našim profesorima sa državnim univerziteta to nije omogućeno. S obzirom da je svima manje više poznato da nije razlika u kvalitetu u presudnom slučaju i da manje više profesori sa strane teže drže kontinuitet nastave, da to kažem u najblažoj formi, da profesori Crne Gore su tu i da imaju kontinuitet. Imamo slučajeve da profesor sa strane predaju na državnom i na privatnom univerzitetu, isti čovjek. Ako dozvolimo da mogu da predaju profesori sa privatnog na državni i obratno, tada povećavamo, siguran sam, kvalitet obrazovanja i na privatnom i državnom univerzitetu. Ovo može biti diskutabilno samo sa pozicije koja je to mjera ili broj časova ili fakulteta za jednog profesora. Na ovaj način bi mnogo lakše ispoštovali ono što je glavni ..., mobilnost profesora i studenata, smanjiti značajno troškove studija i omogućiti studentima da biraju fakultete i to kod svake godine studija. Uslovi, postupaka, mobilnosti profesora i studenata moguće je regulisati međusobnim sporazumom između privatnih i državnih fakulteta i bolonje bazirane na mobilnosti.

Drugi aspekt je regionalni. Čvrstog sam uvjerenja da je potrebna disperzija fakulteta u interesu ravnomjernijeg regionalnog razvoja, omogućavanje studiranja na

sjeveru, pa i na jugu države. Zbog čega. Ni malo slučajno, protivnici ove forme organizovanja fakulteta, u želji da se sve centralizuje, imali su glavnu priču da li treba svaka opština da ima fakultet. Ne, ali opština Berane, Bijelo Polje, Pljevlja, Bar, Budva, Herceg Novi, mogu da imaju odjeljenja određenih fakulteta. Dolazimo do najužeg dijela priče koliko to košta i ko će to da plati. Tvrdim da je to nekoliko puta jeftinije od neravnomjernog regionalnog razvoja, velike migracije, značajnog dijela studenata koji bi, ako ne studiraju u tim sredinama, otišli za Beograd, Sarajevo, Kragujevac ili Novi Pazar, sa njima odlazi i značajan novac iz Crne Gore, a kad drugo dijete ode na studije sa njim odlazi i roditelj. Sredine sa studentima postaju intelektualno bogatije, kulturno i sportski emancipovanije, njihovo prisustvo govori o sredini u kojoj vrijedi ostati i ulagati. Zbog toga sam uvjerenja da školovanje na tim fakultetima treba da finansira država, u svakom slučaju da postoji i podrška lokalne uprave, a na taj način zadržavamo ljude obrazovane i poslije završenih studija u tim sredinama, što je od neprocjenjive vrijednosti za razvoj, naročito na sjeveru Crne Gore. Hvala vam, potpredsjedniče.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Miloševiću, na efikasnosti.

Mislim da bi ovo bilo veoma efikasno, pošto je ovo centralna tema današnje priče, da je mi produžimo da završimo, ali na ovaj način. Za sve prijavljene, još nas ima jedan, dva, tri, četiri, pet, šest po pet - 30 minuta sa završnom riječju ministra. Sljedeće dvije tačke koje su naknadno ubačene o graničnoj kontroli i putnim ispravama, u ime klubova svako ko želi po pet minuta, sa pregovaračem pet minuta, sa pravom komentara, tako da ove dvije druge tačke na ovu tačku na račun druge dvije tačke i tako da budemo efikasni. Slažemo li se? Hvala na razumijevanju.

Sada je kolega Labudović, a neka se pripremi koleginica Šćepanović.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem.

Gospodine prvi potpredsjedniče Skupštine, kolege i gospodine ministre,

Kao jedan od članova Odbora za zakonodavstvo koji je osporio ustavnosti i zakonsku usklađenost ovog predloga zakona, dužan sam da objasnim svoju motivaciju, ne zbog vas jer jedini kome treba da podnosim račune za način na koji glasam i za šta glasam su oni koji su me birali, u svakom slučaju, ali sam to dužan zbog javnosti.

Osporio sam, gospodine ministre, da je ovaj zakon ustavan i da je usklađen sa zakonodavnom praksom ove zamlje, iz razloga što ste u članu 5 ovog zakona propisali da nikome pravo na visoko obrazovanje ne smije biti uskraćeno, pa ste pobrojali iz kojih razloga, stavljajući tamo da mu ne smije biti uskraćeno i iz razloga imovinskog stanja. Volio bih da je tako, gospodine ministre, ali to vam je isto onoliko istina koliko vam je istina da je osnovno obrazovanje u Crnoj Gori besplatno. Vjerujte, nema toga suda pred kojim vas ne bi bilo koji student neupisani u Crnoj Gori dobio, ukoliko ne bi uspio da se upiše na neki od besplatnih studijskih programa. Pozivajući se na ovu odrednicu, mogao bi da traži od vas da ga upišete na bilo koju fakultetsku jedinicu jer nema uslova da plati školovanje.

Gospodine ministre, slažem se sa vama da niti je fakultet za svakoga, niti su svi za fakultet, ali bi, da je sreće, to pravilo trebalo da važi i onda kada smo nas dvojica bili srednjoškolci, pa bih ja čuvao ovce u Šekularu, a vi prodavali pipun po Zeti, a visokom

obrazovanju, vjerujte, ne bi bilo ni malo gore nego što mu je danas. To samo govori, gospodine ministre, da vi stalno o formi, a mi o suštini. Suština je, gospodine ministre, da nam je kvalitet visokog obrazovanja ispod svake mjere. Uostalom, ako nađete bilo koju od univerziteta koji postoje i egzistiraju u Crnoj Gori, meni je najžalije što je u toj poziciji državni univerzitet među onih 5.000 koji se smatraju relevantnim u svijetu, ja ću povući ovu ocjenu.

Prigovorili ste mi kada sam polemisao sa vama oko kvaliteta obrazovnog sistema iz onog doba u kojem smo bili i danas. Ja sam, gospodine ministre, u političkom smislu, sa onim sistemom raskrčio još 1988. godine, kada vi nijeste smjeli ni da pomislite na to, ali u vrijednosnom nijesam ni dan danas. Mi danas, gospodine ministre, na našim univerzitetima godišnje produkuje magistara i doktora nauka više nego što su sve univerzitetske jedinice one zemlje to radile za deset godina. Šta imamo danas? Imamo situaciju da nam doktori nauka sjede na biroima za zapošljavanje i čekaju u redu za posao kao i svi drugi. Je li to rezultat kvaliteta visoko obrazovnog sistema u ovoj zemlji?

Iskreno vam govorim, obradovao sam se kao sopstvenom uspjehu, recimo od prije pola godine, uspjehu srednjoškolaca iz Srednje tehničke škole u Podgorici koji su na Festivalu nauke i robotike sa pozajmljenim robotom osvojili drugo mjesto u Bugarskoj. Dvadeset godina takvu vijest čekam sa univerziteta. Nema, gospodine ministre. Neka što nema toga nego otuda više nema ništa. Ono što je univerzitet nekad predstavljao, to je carstvo slobodne misli, kritičke misli, nezavisnosti, promišljanja, mimo kalupa i mimo stega politika. Toga više na univerzitetu Crne Gore nema i, po meni, to je pogubniji rezultat vaše politike nego sve ovo drugo što se dešava. Veoma je indikativno da su zagovornici neoliberalnog koncepta koji su smatrali da će tržište sve da riješi i te kako se netržišno priključili uz ovaj koncept da ih mi finansiramo, na taj način, gospodine ministre, stavljajući omču o vratu državnom univerzitetu, koga ste ionako prigušili do mjere da, što bi rekao David Štrmac, od miline jedva diše.

Na kraju, gospodine ministre, znam da vi nemate neko visoko mišljenje o Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti samo iz razloga što se ona nije povinovala onoj vašoj ideji da je izjednačite sa jednom nevladinom organizacijom. Ako vas sublimat pameti i zvanja jedne države kakav je akademija moli da ovo povučete, nemojte vjerovati nama, povjerujte njima, vratite ovo na doradu, pa se ljudski i pošteno dogovorite sa onima na koje se zakoni odnose. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Labudoviću, na efikasnosti.

Koleginica Šćepanović, a neka se pripremi koleginica Jasavić. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre sa saradnicima, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Promjene u visokom obrazovanju su neophodne za demokratski razvoj crnogorskog društva u cjelini, ali i samih visokoškolskih ustanova. Pokretanje reformskih procesa u visokom obrazovanju vodi unapređenju društvenog i ekonomskog razvoja zemlje. Sa šireg evropskog aspekta reforma visokog obrazovanja je neophodna kako bi Crna Gora ispunila sve obaveze u procesu pridruživanja Evropskoj uniji, posebno

imajući u vidu činjenicu da je Crna Gora članica evropskog prostora obrazovanja, što je svakako važno za univerzitete u Crnoj Gori kako bi se pozicionirali na evropskom i međunarodnom nivou i unaprijedili sopstvenu konkurentnost.

Što se tiče Zakona o visokom obrazovanju, većina kolega je detaljno govorila o ovom zakonu, tako da bih samo u načelu istakla neke novine iz Predloga zakona koje su kolege i pomenule, a i neke novine koje nijesu pomenule. Neophodnost donošenja zakona uslovile su izmjene legislative i nove preporuke na nivou Evropske unije, usvojene deklaracije ministarskih konferencija o visokom obrazovanju, kao i neprekidan rad na unapređivanju kvaliteta visokog obrazovanja. Predlog zakona omogućava ustanovama visokog obrazovanja da lakše odgovore zahtjevima koji se pred njih stavljaju u modernom društvu, u smislu bolje i efektivnije organizacije nastave, stvaranju kadra potrebnom tržištu rada i unapređenju konkurentnosti na evropskom tržištu.

Posebno je važno pomenuti novinu koja se odnosi na obezbjeđivanje kvaliteta, odnosno mehanizme kojima bi se unaprijedio kvalitet ustanova visokog obrazovanja, podstakla mobilnost i unapređenje standarda i procedura koje obezbjeđuju kontinuirano praćenje kvaliteta rada u ustanovama. Obezbeđenje kvaliteta obuhvata akreditaciju, samu evaluaciju i reakreditaciju. Brži postupak akreditacije propisuje Ministarstvo. Ovdje je važno naglasiti da je u implementaciji zakona potrebno u podzakonskom aktu propisati jasne i precizne kriterijume za akreditaciju studijskih programa. Takođe, važan dio unapređenja kvaliteta je sprovođenje postupka same evaluacije, kvaliteta studijskih programa, nastave, rada i uslova rada na kraju svake studijske godine, u kom postupku se vrši anketiranje studenata na svim nivoima, najmanje dva puta godišnje u studijskim programima, nastavi, uslovima i radu akademskog osoblja. Ono što je ključno je da se ti rezultati javno objavljuju na web stranicama ustanova, na koji način bi oni bili dostupni javnosti.

Osvrnula bih se na uvođenje instituta cjeloživotnog učenja, odnosno uvođenja posebnih programa, usavršavanja u oblasti visokog obrazovanja radi sticanja stručne kvalifikacije. Ovdje bih citirala koji kaže da je učenje kao vožnja čamcem uzvodno. Dakle, onog trenutka kada prestanete da veslate, vraćate se jako mnogo unazad. Zato je neophodno učiti cijelog života i to je ono što naš sistem obrazovanja do sada nije prepoznavao kao činjenicu. Takođe je vrlo bitno napomenuti novinu koja se odnosi na uvođenje učenja na daljinu, odnosno da nastava može biti organizovana i na taj način, s tim što bi posebno trebalo obratiti pažnju u implementaciji zakona na zloupotrebe koje bi se mogle pojaviti u praksi. Pomenula bih i zaštitu od plagijata, čime će se stručni, naučni i umjetnički rad za koji nadležni organ utvrdi da je plagijat smatrati ništavnim i titule ukoliko je lice koje se koristi plagijatom steklo na osnovu takvog rada. Predlog zakona sadrži novinu koja se ogleda u istraživanju tržišta rada, anketiranju svršenih studenata, udruženja poslodavaca, privrednih subjekata, preduzetnika o primjenjivosti stečenih znanja, vještina i kompetencija koje su neophodne na tržištu rada od strane ustanove i njihovoj obavezi da rezultate istraživanja objave na svojoj web stranici. Dakle, ovim zakonom se opet promoviše transparentnost.

Kaznene odredbe Predloga zakona su mnogo jasnije, potpunije i detaljnije obrađene u odnosu na važeći zakon i njima se obuhvatio svaki prekršaj koji se može pojaviti u vezi sa primjenom zakona. Zbog svega ovoga, poslanici DPS-a će podržati ovaj zakon. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Šćepanović.

Izvolite, kolegice Jasavić, a neka se pripremi kolegica Popović.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani predstavnici Ministarstva, poštovani građani,

Jedina moć koju priznaje Pozitivna Crna Gora je znanje. Samo nas ono može vući naprijed. Ono je garant naše bolje budućnosti. Nijesu to ni evropske integracije, nije to ni Demokratska partija socijalista, nije to ni moć oligarha čije interese zastupate, već isključivo znanje. Ono se stiče u visoko obrazovanim ustanovama koje moraju biti hramovi etike, moraju biti hramovi morala, kvaliteta i trajanja jednog naroda. Da bi u bilo kojoj oblasti imali bolje kvalitete, potrebno je stvoriti zdravu konkurenciju i ukinuti monopole. Mi smatramo da je dobro što pored državnog univerziteta imamo i privatne univerzitete, kao i fakultete, ali smo protiv toga da finansiramo sve više iz budžeta privatne fakultete.

Ovaj zakon nećemo glasati jer on ukida zdravu konkurenciju i predstavlja osnov za nove monopole jer dovodi u poziciju zaštitu privatnog interesa na štetu javnog. Kako? Vi ste, pored toga što ste ovim zakonom omogućili da državni univerzitet bude marginalizovan, a favorizovani privatni univerziteti, takođe stvorili osnov za monopole tako što ste kroz član 26 i 22 stvorili uslove da se ukinu samostalni fakulteti jer ste ih doveli u neravnopravan ustavno-pravni položaj u odnosu na univerzitete, s obzirom na zakonska ograničenja koja imaju samostalni fakulteti, a riječ je o nemogućnosti fakulteta da imaju doktorske studije i da izvrše izbor lica u akademsko zvanje. Ovo je Zakonom o visokom obrazovanju 2003. bilo dozvoljeno, 2010. godine vi to ukidate i opet nastavljate tu tendenciju jer ne dozvoljavate ni ovim zakonom zdravu konkurenciju. Vi hoćete monopole, vi samo sa monopolima možete da funkcionišete jer ne možete stvoriti novac u zdravim tržišnim uslovima, već za stvaranje vašeg novca ... monopoli gdje vi koristite većinu koju imate u Demokratskoj partiji socijalista, podršku vam na žalost daju i Socijaldemokratska partija i manjinske partije. Treba da se zamisle oni koji vam daju podršku, zašto vam daju, da li da vam daju podršku na štetu sopstvenih interesa, interesa onih koji podržavaju, i to će vam na sljedećim izborima ispostaviti kao fakturu birači.

Vi ovim zakonom u stvari narušavate član 17 Ustava Crne Gore, jer favorizujete privatne univerzitete i nemamo jednakost ovih ustanova pred zakonom. Vi gušite i slobodu preduzetništva. Da biste vi bili sjajni preduzetnici potrebno je ugušiti sve ostale, da biste vi mogli da dijelite nagrade jedni sa drugima. Vi u stvari urušavate i član 75 ovog Ustava, jer vi ne omogućavate pravo školovanja pod jednakim uslovima. Čemu to, gospodine ministre?

Rekli ste u svom uvodnom izlaganju da je središte ovog zakona student. Ne bih se složila sa Vama. Pažljivo analiziram i ono što piše i ono što radite i razmišljam o posljedicama koje vi proizvodite ovim zakonima štiteći privatne interese donoseći ove zakone, jer nije ovdje student u središtu svega ovoga. Zašto nije? Vrlo ću vam jednostavno objasniti. Da je student u središtu ovog zakona, vi biste omogućili studentima da na privatnim fakultetima imaju doktorske studije, a ne biste ih slali na

usavršavanje van Crne Gore i na taj način onemogućili razvoj mladih kadrova i onemogućili jačanje kadrovskih kapaciteta Crne Gore. Uspješno radite samo u cilju realizacije vaših partijskih i privatnih interesa. I ne čudi što vi to radite, ministre. Vi ste juče izrekli jednu za mene nevjerovatnu stvar. Bila sam zatečena vašom izjavom koja je kroz vašu rečenicu u stvari objasnila zašto je ovo ovako. Vi ste kada ste obrazlagali da besplatni udžbenici nijesu nešto što je dobro, imali elaboraciju o intimiziranju učenika s knjigom. Ministar obrazovanja je juče rekao ovako, parafraziram, ali ćemo i citirati, da mi ne znamo čuvati ni elementarne stvari, a kamoli knjige. Zar može jedan ministar, u jednoj zemlji da zove sve drugo elementarnim, a knjigu ne?

Pored hljeba i vode elementarna je knjiga. Ona je ta koja omogućava znanje, ali vama do znanja nije, vama je do partijskih interesa i vaših monopola i para koje vam donose. Na taj način zloupotrebom državnih resursa koristite naše pare i naša sredstva da vi vladate koliko ste vladali, ali nećete više. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Jasavić.

Izvolite, kolegice Popović, i posljednji u današnjoj raspravi po ovoj temi, kolega Abazović.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani gospodine Stijepoviću, Drugi put danas da diskutujemo na temu obrazovanja, ovoga puta visoko obrazovanje. Zaista ću se truditi da ispoštujem Poslovnik i da budem u onih pet minuta kako to Poslovnik dozvoljava.

Ovaj zakon, gospodine ministre, je morao biti povučen iz procedure zbog činjenice da je značajno uznemirio akademsku javnost, prvo zbog činjenice da se osnivači javnih ustanova sada pojavljuju, država, opština, glavni grad, prijestonica i da se mogu osnivati po modelu privatno javnog partnerstva. To je nešto što je uznemirilo profesore posebno na državnom univerzitetu. Zašto nijeste sačekali sa ovim zakonom? Zašto nijeste saslušali sugestije profeora, posebno sa državnog univerziteta i uslišili njihove želje i molbe ili makar samo zbog onoga što ste vi bili nekad student državnog univerziteta, računam se da bi trebalo da imate malo više senzibiliteta prema ljudima, profesorima koji rade na državnom univerzitetu?

Na kraju, izvinjavam se, gospodine Stanišiću, vidim smijete se, vjerovatno ste vi završili neki fakultet van Crne Gore, pa možda vam je smiješna ova priča, ali morate biti ozbiljni i shvatiti da najkvalitetniji kadrovi, najkvalitetniji profesori upravo rade na državnom univerzitetu.

Predlog zakona o visokom obrazovanju je korak nazad zato što se ovim zakonom ograničava autonomija državnog univerziteta i njihovih jedinica. Univerzitet Crne Gore se stavlja u drugi plan i njegova uloga se minimizira što je nedopustivo, jer je to institucija koja je gradila svoj imidž godinama. Ima, kao što sam već rekla gospodinu Stanišiću, najkvalitetnije kadrove, najkvalitetniji nastavni proces se odvija na državnom univerzitetu i svakako studenti koji studiraju na tom univerzitetu su elita što se tiče i znanja i vještina. Kao dokaz da sam u pravu govori činjenica da danas ta elita vrši vlast u Crnoj Gori, a evo vidimo kako i koji su rezultati.

U Predlogu novog Zakona o visokom obrazovanju navodi se da je ova ustanova autonomna u obavljanju svojih djelatnosti, što je nedovoljno jasno, jer nije precizirao na koju se to ustanovu odnosi i da li je ova odredba obuhvatila i neke pojedinačne univerzitetske jedinice. Kada se tiče finansiranja imamo centralizovani budžet, a centralizovani budžet je značajno, ako ne i dominantno, uticao na finansijsku autonomiju, a znamo da iz finansijske autonomije proizilazi nedostatak autonomije iz svih ostalih sfera u kojima djeluje određeni univerzitet.

Potpuno mi je nejasan član 65 Preloga ovog zakona, koji predviđa privremeno finansiranje, odnosno ova norma glasi ovako; "Ukoliko javna ustanova ne dobije sertifikat o reakreditaciji, u skladu sa ovim zakonom Vlada može dozvoliti privremeno nastavljanje finansiranja do ponovnog dobijanja sertifikata". Da li ova norma favorizuje privatne univerzitetske jedinice i da li ovo ide u pravcu urušavanja državnog univerziteta? Kako je moguće da se novac poreskih obveznika iz budžeta Glavnog grada daje onim univerzitetskim jedinicama koji još uvijek nemaju sertifikat ili su ga dobili tek nedavno, a ne znamo da li ćemo uopšte moći da dobiju akreditaciju, da li će uopšte imati problem sa akreditacijom, a da ne pričam o reakreditaciji. Istovremeno se smanjuju finansijska sredstva državnom fakultetu čime se drastično ugrožava kredibilitet i dostojanstvo državnog univerziteta.

Kada ste govorili o studentima, samo sam htjela da pitam da li ste uslišili molbu Studenskog parlamenta Univerziteta Crne Gore koji su tražili da se poveća broj studenata koji će biti uključen u donošenje odluka koje su značajne za visoko obrazovanje. Znamo da je do sada procenat tih studenata bio oko 15%, oni su tražili 20, a po nekim evropskim standardima je oko 25%. Na kraju, samo želim da kažem jednu rečenicu koju sam prije neki dan čula od jednog uglednog profesora iz Podgorice, gospodine ministre, saslušajte me, vrlo je važno: "Zakon je odraz ljubavi prema narodu". Imate li vi te ljubavi, gospodine ministre, ili ste i vi centralizovani? Hvala lijepo.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegice Popović.

Posljednji poslanik u današnjoj raspravi po ovoj temi kolega Abazović.

Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani poslanici, dame i gospodo građani Crne Gore, poštovani ministre, pomoćnice Kurpejović,

Mislim da Predlog ovog zakona nije trebao da dođe od strane Vlade, nego od strane Upravnog odbora ili borda direktora jednog privatnog fakulteta, odnosno univerziteta. Znete sami o kojem se radi. UDG-a. Jesam li precizan? Pokušaću i u nastavku da budem precizan.

Umjesto što ste uveli veliku konfunziju ovim zakonom, po meni promašenim duhom zakona, a to se vidi i od podnijetih amandmana i od same kritike kako akademske javnosti, tako i svih ljudi koji imaju neko zavidno znanje o procesu obrazovanja, zašto nijeste reagovali izmjenama i dopunama na prethodni zakon, ako ste samo htjeli da pomognete jednom univerzitetu? Zbog čega se išlo na drastične i suštinske promjene? Moje je mišljenje da se išlo samo da bi se narušio Univerzitet Crne

Gore, da i bi se derogirala njegova autonomija i sve ono što podrazumijeva jedna državna institucija. Imali li vaše ministarstvo autonomiju, ministre? Imate li vi autonomiju? Ima li vaše ministarstvo autonomiju? Imate li vi neku imovinu sa kojom raspolazete, kao ministarstvo, kao Vlada? Zašto su se te odredbe makle iz ovog zakona i zašto nijesu precizne? Zašto su se izbrisale odredbe o autonomiji? Ima samo jedan član koji govori o autonomiji, ali u jednoj rečenici. Zašto su se makle prethodne koje su govorile o autonomiji u prethodnom zakonu? Zašto se to pobrisalo? Kome smeta jak državni univerzitet? Nema nikakvih problema, svako može da zasnuje privatni univerzitet, to nije sporno, ali ne na račun državnog univerziteta. Ministarstvo jedne države mora da štiti prevashodno državni univerzitet, zato što ste vi državni organ. Privatnik ima biznis plan i on pokušava iz svog univerziteta legitimno da od toga stiče profit. To mu je prije od želje nego da se stiče znanje. Univerzitet Crne Gore ima drugačiji primarni zadatak i vi njega ne možete da dovedete u isti kontekst. To je potpuno nepravedno da jedna najveća institucija u zemlji, najviša krovna institucija našeg obrazovanja bude dovedena na, da kažem novcem poreskih obveznika bude finansirana i ona koja je privatna i iz koje se ostvaruje profit.

Predlog zakona, rekao sam da je konfunzan. Po meni, to potvrđuje član 14 gdje kažete da ustanova se osniva kao javna ili privatna. Onda u članu 25 kažete da ustanova može biti po modelu javnog privatnog partnerstva. Zašto nijeste rekli da ustanova može da bude javna, privatna ili uz javno privatno partnerstvo. Znači, nelogični su vam članovi 14 i 25. Izbrišite, pa zašto ste stavili? Znate zašto sam ja revoltiran kao građanin? Stalno sam revoltiran zakonima koji se predlažu na ovaj način. Vi, po meni, svjesno stavaljate neke nelogičnosti da bi mi onda razvodnjavali i trošili vrijeme ne neke stvari, da nam onda suštinska stvar prođe. Zašto ste stavili nešto što je nelogično, hoćete li mi to objasniti?

Da ne bih prekoračivao vrijeme dalje, ne bih da se ponavljam, ne morate da saslušate savjete ili komentare opozicije, to lično i ne očekujem, ali saslušajte državne profesore, saslušajte ljude koji imaju puno iskustva u ovome, pogledajte njihove primjedbe, pogledajte primjedbe koje su sigurno stigle do vas, ako su stigle do nas od nekoliko dekana vrlo značajnih fakulteta i na taj način ćete sami odlučiti da ovaj predlog zakona ovakav kakav ste predložili nije spreman da zaživi u praksi. Da vidimo da izvršimo u najkraćem mogućem periodu sve neophodne korekcije i da dobijemo jedan kvalitetan zakona, jer je svakom građaninu stalo da ima što kvalitetnije visoko obrazovanje i što kvalitetnije uređene sve odnose koji se odnose na to obrazovanje. U to vjerujem da nemate nikakvu sumnju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Abazoviću.

Kolege sa ovim smo iscrpili listu prijavljenih po ovoj temi poslanika.

Gospodine ministre, da li želite da iskoristite pravo završne riječi? Pet plus jedan.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

Potpredsjediče i Vi ste produžili još 30 minuta nakon 14.45 h, neću stvoriti prostor za nikakvu repliku samo da pojasnim neke stvari, to mi je cilj.

BRANKO RADULOVIĆ:
Pet plus jedan plus jedan.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:
Hvala.

Gospodine Abazoviću, sad je rekao gospodin Pešić, htjeli smo s tim članom da napravimo privatno javno partnerstvo kao što smo napravili studentski dom poslije 40 godina privatnim parama u državnoj svojini poslije 30 godina za naše studente. Međutim, tim smo htjeli, kada je ovo u pitanju konkretno, da ako treba Crnoj Gori veterinarski fakultet, ali nema uslova država da ga osnuje, onda će neko ko ima uslova da napravi partnerstvo ima profesorski kadar, ima licencu, država ima imovinu, ima zgradu da se udruže i da naprave veterinarski fakultet. To je bio cilj, ali vama to smeta i mi smo to brisali, jer to asocira na neke zloupotrebe i mi smo prihvatili taj vaš amandman, odnosno Fronta i on više ne egzistira u tom članu.

Brzo idem. Gospođo Popović, vi nažalost kao i ni vaša koleginica nijeste čitali zakon. Nigdje ne piše da opštine mogu da osnivaju fakultete, toga nema, pogledajte. Drugo, osim što nijeste čitali zakon u tom dijelu, nijeste čitali ni zakon da u članu 108, stav 2 piše da studenti participiraju u organima upravljanja, tačno koliko ste rekli. Član 108, stav 2 pročitajte studenti 20% učestvuju.

Gospođa Jasavić je pošla, ja je molim da me ne parafrazira, nego da uzme stenogram, nijesam rekao tako, nijesam rekao juče, nego utorak i rekao sam da nažalost prosvjetni radnici, ne na žalost nego hvaleći prosvjetne radnike, rekao sam, prosvjetni radnici bolje čuvaju, paze i vaspitavaju tu djecu nego neki od nas. I sada to ponavljam, to je tačno da je tako.

Gospođo Kalezić, posebno uvažavam vaše predloge. U članu 92 piše mogućnost da osim medicine koja sada ima prijemni, mogu sve univerzitetske jedinice da uvedu prijemni ispit, mogu. Neka uvedu ako hoće. Da sam ja to predložio, odnosno ministarstvo rekli bi- da, da, pa vi onda na taj način odbijate jedan broj studenata sa državnog pa ih upućujete na privatni da dijelite pare. Zato smo stavili samo kao mogućnost. Vidite kako to ide. Gospodin Popović kaže da se ovim zakonom samo čuva i opstaje samo državni, a gospođa do vas kaže da se državni urušava. Različita su mišljenja, ali meni je najvažnije ono što su rekli, nažalost što vi to nećete da shvatite, jer vam to ne odgovara, a vjerujte da vam to ne donosi ni političku ni stručnu korist što su rekli studenti. Ponoviću vam još jednom, upućujući pismo ovom Parlamentu prije nekoliko dana, da Studentski parlament učestvuje u izradi Nacrta zakona o visokom obrazovanju i predložio rješenja koja su od značaja za studentsku populaciju u našoj državi. Ta rješenja su se našla u završnom predlogu zakona koji treba da bude razmatran i usvojen na narednoj sjednici Skupštine Crne Gore. Ako vama ovo ne znači ja se sa ovim ponosim, da je organizacija koja predstavlja 21 000, ovo predložila, ovo podržala i navela zašto to podržava, a to piše u članovima od 1 do 101, nađite ih, onda vi imate problem očigledno, ne znam, sa mnom nemate. Meni ovo dovoljno govori o tome da smo mi pogodili u centar, a centar visokog obrazovanja je student koji treba da bude partner državi u kreiranju politike koja će donijeti veći kvalitet, a taj veći kvalitet će donijeti brži razvoj Crne Gore.

Još nešto, prije tri godine na istom mjestu sam bio kada ne znam šta mi se nijeste rekli sa odredbom o privatnim fakultetima i podršci. Rekli ste da, da ovo je prolaz

da se pune pare UDG i ostalima. Do danas ni jedan euro nije uplaćen ni jednom privatnom fakultetu ni univerzitetu u Crnoj Gori uprkos odredbi koja važi tri godine. Nemojte da iz nekih političkih ili nekih drugih razloga napadamo rješenja koja su ne svjetska, ne evropska, nego prihvaćena u čitavom svijetu koji se bavi visokim obrazovanjem. Vidite, vi čuvate, rekli ste sada i s pravom podržavam i ja čuvam državni... (Prekid) ali sad je pominjan privatni univerzitet, očigledno vidim po amandmanima da se mnogo brine za njegovu mogućnost. Podržavam i njega. Nama trebaju i privatni i državni fakulteti, ali šta nama treba? Zajednička borba za kvalitet i za više znanja i za ono što će biti proizvod tih fakulteta. Šta je proizvod? Student sa evropskim znanjem, sa dobrim znanjem koje će sutra u radu da primijeni, tamo gdje bude radio i da tako ova Crna Gora ide naprijed na dobro i zadovoljstvo svih nas. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, ministre, na ovom inspirativnom završetku kojim ste motivisali puno poslanika, valjda, da glasaju iz ovog dijela bližeg sigurno. Zahvaljujem se na saradnji vama i vašoj kolegici.

Konstatujem da je pretres završen. O ovom ćemo se izjasniti, ne znam, u ponedjeljak ili utorak, vidjećemo kad.

Kolege, prelezimo na sljedeću tačku dnevnog reda, **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su magistar Raško Konjević, ministar unutrašnjih poslova i Miloš Vukčević, pomoćnik ministra.

Izjesticima Odbora su Emilo Labudović Zakonodavnog odbora i Mevludin Nuhodžić Odbora za bezbjednost i odbranu.

U ime predlagača da li želite da kažete uvodnu riječ? Izvolite.

MILOŠ VUKČEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici,

Predlog o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli. Kao što vidite, izmjene nijesu velike, ali su bitne i značajne, a ja ću navesti tri razloga zbog čega.

Prvi je da se ovim zakonom definišu uslovi za lakše i efikasnije obavljanje poslova za graničnu policiju, u cilju borbe prekograničnog kriminala i bolje saradnje sa zemljama sa kojima se Crna Gora graniči. Drugi razlog je da se otklone nedostaci koje smo uočili u dosadašnjoj primjeni Zakona o graničnoj kontroli. Treći razlog je što se vrši usaglašavanje sa pravnom tekovinom EU, odnosno sa direktivom Savjeta 2004/82, koja se odnosi na obavezi prevoznika za otkriju podatke o putnicima, shodno smjernicama usklađenih propisa Crne Gore sa pravnim propisima Evropske unije.

Pored usklađivanja sa pravnom tekovinom EU, cilj ovih izmjena je bio i da se otklone nedostaci uočeni u primjeni dosadašnjeg zakona. Kao što je u članu 1 propisano da poslove razgraničenja i utvrđenja državne granice vrši vladina komisija, sada će raditi komisija organa državne uprave nadležna za vanjske poslove i unutrašnje poslove. Takođe, u članu 4 izmjenama i dopunama jasno smo precizirali da se područje graničnog prelaza određuje rješenjem Ministarstva uz saglasnost svih državnih organa. Takođe, u članu 5 sada je jasno definisano da provjera saobraćajnog sredstva obuhvata i provjeru isprava za korišćenje upravljanja saobraćajnih sredstava, što nije bio slučaj

sa dosadašnjim zakonom. Možda najvažnija novina je u članu 8, kao što sam rekao, vrši se usklađivanje sa direktivom i odnosi se na obaveze prevoznika u vazдушnom saobraćaju da po prijavi putnika dostavi na graničnom prelazu tačne podatke o putnicima, a sve u cilju borbe protiv prekograničnog kriminala.

Takođe, članom 9 uveli smo obavezu da najkraćim plovnim putem, plovni objekat, nakon završene granične provjere, napusti teritorijalne vode Crne Gore, kao što znate, teritorijalne vode spadaju pod izvjesnu jurisdikciju obalne države, shodnosno međunarodnom pravu.

Takođe, u članu 10 omogućili smo članovima posade brodova koji se nalaze na kružnom putovanju, da sada mogu boraviti bez vize umjesto 30 do 90 dana, sve u cilju razvoja nautičkog turizma i zbog obaveze da budu i borave u luci.

Takođe, članom 11 smo tačno precizirali koja se to sredstva koriste prilikom graničnih provjera i razvrstali u tri grupe. A u članu 12 smo stvorili pravni osnov da se vodi evidencija ne samo o licima koji prelaze granicu, nego i o saobraćanim sredstvima.

Sve u svemu, dakle, kao što vidite, izmjene su bitne ali nijesu velike. Značajne su i nadamo se da će Skupština usvojiti predloženi tekst zakona, a sve u cilju borbe protiv organizovanog kriminala, prekograničnog kriminala, efikasnijeg obavljanja poslova granične policije i usklađivanje sa propisima EU.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, gospodine Vukčeviću.

Po dogovoru po pet minuta u ime klubova. Prvi poslanik Obradović u ime DPS-a. Izvolite, kolega Obradoviću.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče Skupštine, uvaženi gospodine pomoćniče ministra unutrašnjih poslova Crnovršaninu i Vukčeviću, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Bezbjednost jedne države je izuzetno velika važnost, a sama kontrola graničnih prelaza je po tom pitanju i u samom prioritetu bezbjednosti jedne države je ogledalo jedne države ulaskom u istu. Zato se moraju obezbijediti svi neophodni uslovi kako bi bezbjednost bila na visokom nivou, kako bi policijski službenici radili efikasno, zakonito i ekonomično svoje poslove i kako bi zaista se upodobio ovaj zakon sa pravilima Evropske unije.

Sigurno je da on ima određene novine kojima se reguliše način utvrđivanja državne granice i obilježavanje iste, a to čini Komisija koja obrazuje Vlada Crne Gore. Naravno, za Ministarstvo vanjskih poslova, u tom dijelu posla ima učešće i Uprava i za nekretnine.

Vidna granica mora da bude uvijek državna i ne smije se dozvoljavati da su umanjuje njena vidljivost, a naravno je prisutno ograničenje, po potrebi u pograničnom pojasu dubini od 300 m i to na način što bi se ograničilo u slučaju određene bezbjednosnog razloga vazduhoplovu ili kretanje drugih saobraćajnih sredstava, odnosno onima koji su željeli da se bave lovom i ribolovom u graničnoj dubini od 300 m. Oni koji žele da se bave lovom i ribolovom u toj dubini, moraju najmanje 24 časa da najave obavljanje ovih poslova graničnoj policiji, a takođe i vazduhoplovi moraju da po

prijavi putnika da dostave graničnoj policiji spisak putnika sa njihovim imenima, sa datuma rođenja, sa državljanstvima, broj putnika, broj leta, datum polijetanja, vrijeme slijetanja, upravo i svih tih bezbjednosnih razloga kako se ne bi dozvolilo da lica kojima je zabranjen ulazak u Crnu Goru i uđu našu državu, odnosno da se prenesu roba, sredstva, oružja, municija, droga i tako dalje, koji su zabranjeni.

Ono što posebno naglašavam je značaj ovih graničnih prelaza. Mi na sjeveru u Bijelom Polju, pošto sam ja iz Bijelog Polja, imamo veoma moderan granični prelaz Dubrakovo, ali želim da istaknem i apelujem na Ministarstvo, vezano za problematiku onih koji žive u pograničnom pojasu Borišić i druga mjesta u Bijelom Polju, odnosno koji sa druge strane granice u Srbiji koji imaju svoje imovine, kuće i imanja i u jednoj i drugoj državi ili žive u jednoj a rade u drugoj državi se školuju da imaju problema po pitanju prelaza. Znam da Crna Gora ima veliki broj prelaza u odnosu na dužinu svoje granice, ali da se u vidu jedne note i potpisivanja sporazuma sa Ministarstvom vanjskih poslova iz Srbije dozvole privremene odnosno dnevne dozvole prelaza takvim osobama, koje žive dakle u područnom pojasu kako bi mogli da se bave i zemljoradnjom i da obavljaju svakodnevno svoje poslove.

Ovaj zakon, između ostalog, predviđa i način na koji se može vršiti kontrola ulaska u našu državu i ona je u svakom slučaju potpuna od cjelokupne provjere vozila i dokumentacije saobraćajnih sredstava i do provjere samih djelova, ali u određenim slučajevima postoji i izuzeci kada se ne mora vršiti potpuna kontrola onih koji ulaze u Crnu Goru, i to su državljani Crne Gore, zatim lica koji su državljani članica Evropske unije i onih koji putem ratifikovanih ugovora mogu da uđu u Crnu Goru na osnovu lične karte.

Takođe ovim zakonom su predviđene i kaznene odredbe za one koji ne poštuju isti. Dakle, po meni jedan kvalitetan zakon koji će unaprijediti rad granične policije i bezbjednost Crne Gore i sigurno da ćemo glasiti za isti.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Obradoviću.

Izvolite, kolega Laloševiću, zatim kolega Abazović i sa tim tačka će biti završena.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovana gospodo pomoćnici ministra, poštovani građani Crne Gore,

Odbor za bezbjednost je juče razmatrao predlog ovog zakona, kada smo razmatrali bezbjednosnu situaciju u Baru. Bili su prisutni gospoda ministar unutrašnjih poslova, direktor Uprave policije sa svojim saradnicima. Dakle, naš Odbor je tada dao je propusnicu ovom predlogu zakona ka plenumu, ali smo tada govorili da ćemo razgovarati o ovom pitanju. Ja bih vas zamolio možda minut, dva duže, zato što je specifična tema, a iz jedne vaše oblasti pa ćete se složiti sa mnom.

Naime, tamo smo konstatovali i zato otvaram tu priču, da je jedan od uslova za donošenje ovog zakona, otklanjanje nedostataka uočenih u primjeni Zakona o graničnoj kontroli, ali i usaglašavanja sa direktivama Savjeta od 2004. godine, pod rednim brojem 82 u vezi obaveze prevoznika da otkrivaju podatke o putnicima.

Dolazimo dakle, do jednog pitanja, evo i konkretno pitanje vama, pa ću se vratiti kasnije na konkretizaciju svega ovoga. Zašto do kraja nije usaglašen predlog ovog zakona sa direktivom Savjeta Evropske unije?

Dakle, je li to bilo u stilu one narodne da prvi mi ne kukuriknemo, ako neko nešto ne traži od nas još, jer je rok negdje do 2015. godine, ili je to činjenica da u ovom trenutku ipak nemamo mogućnosti da neko od ovih savremenih sredstava sada ću neka nabrojani, implementiramo sve ovo. Ja sam prije par dana, kada smo imali poslanička pitanja, postavio ministru vanjskih poslova pitanje, šta će to Crna Gora dobiti od graničenja sa Evropskom unijom. Od 1. juna mi se graničimo sa Republikom Hrvatskom i pričali smo priču o svemu onome što će građani Crne Gore imati prvo na uvid koji su to benefiti, mogućnosti, koja su ograničenja, kontrole i zato smo pričali tu priču koja može da bude edukativna za sve građane Crne Gore koji će imati priliku da se susretu sa tim graničnim prelazima Evropske unije.

Evo sada, za potrebe vršenja granične kontrole policija vodi evidencije o licima, saobraćajnim sredstvima kojima nije dozvoljen prelazak državne granice, koja su podvrgnuta kontroli, odnosno graničnoj provjeri, koja su narušila nepovredivost državne granice, pominjao je kolega lov i ribolov i licima o kojima se vodi operativna zbirka podataka. Inovirana tehnička sredstva koja ćemo ovom prilikom trebati da primjenjujemo, a tiču se unapređenja kontrole graničnog prelaza imaju za cilj da vrše automatske provjere podataka uzetih iz isprava lica ili saobraćajnih sredstava koja se provjeravaju i da se onda ti podaci uporede, odnosno automatski kompjuterom prosljede sa bazom podataka Interpola i nacionalne potražne djelatnosti. Dolazimo do činjenice koju potenciramo svih ovih mjeseci.

U susret otvaranju pregovora 23 i 24, a pogotovo pregovora 24 koje se tiče kontrole i prelaska državne granice, imamo mogućnost da radi efikasnijeg sprječavanja svih zlouporeba i tkz. prekograničnog kriminala sa jednim tasterom i mogućnošću da uporedimo baze podataka sa Interpolom, registrujemo sve ono što ne valja, odnosno što neko ima namjeru da uradi neku nezakonitost prilikom ulaska u Crnu Goru. Ali, zato sam vas pitao i na početku da li je ova djelimična usklađenost plod zaista objektivnih okolnosti ili možda i nečija namjera da se sve ovo o čemu sam sada pričao jednostavno odloži za period do 2015. godine.

Ja ću vas podsjetiti da ta direktiva upravo se vezuje za još jedan zakon, koji je veoma značajan što se tiče ljudskih prava i sloboda, a to je Zakon o zaštiti ličnih podataka. Prema tome, imam razumijevanja za taj dio, ali takođe molim odgovor i na ovo pitanje.

Inače, kada govorimo o prikupljanju ličnih i drugih podataka, a u cilju efikasnog obavljanje granične kontrole treba kazati i ovo, da se, kada govorimo o takozvanim tehničkim uređajima, prvi puta pominju i neki, onaj koji vrši automatsko očitavanje putnih isprava, već sam ga pomenuo, uređaji koji automatski pravi identitet učesnika nekog krivičnog djela i to je ključna stvar. Ispričao sam prije par dana tu čuvenu priču iz hrvatskog uskoka. Oni jednim dugmetom i imaju na kompjuteru ocrtno kada je ušao, kada je izašao iz države, kakav mu je poreski karton, kakav mu je imovinski karton, da li je osuđivan, da li ima određenih radnji protiv njega koje vrše državni organi Hrvatske, a ovo je jedna od mogućnosti, ponavljam još jednom da se na ovaj način eliminiše sve ono što može dovesti do nezakonitih radnji na teritoriji Crne Gore.

Inače, ja sam pročitao akcioni plan Vlade koji nagovještava sve ovo da će se realizovati krajem 2013, 2014. i 2015. godine, ali ponavljam vam još jednom, ako bog da zdravlja i ako bude sve kako treba da napravimo takav milje za političku volju da uđemo iskreno u pregovore oko 23 i 24 poglavlja. Možemo i na ovaj način sa primjenom ovakvog zakona, koji možda nekome djeluje atraktivno, koji možda u ovom trenutku ne djeluje kao neki od važnih zakona, ali boga mi kada budemo ušli u pregovore poglavlja 24 vidjećete da EU ne prašta nikakve....

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam, kolega Laloševiću.

Kolega Abazović, takođe pet minuta u ime kluba. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče, pokušaću da budem kraći kako bih se uklopio sa gospodinom Laloševićem, koji je malo, mislim da tandemski djelujemo da ne prekoračujemo vrijeme.

Nema ništa sporno, po meni, u ovom zakonu i mislim da je dobro da pokušamo da unaprijedimo naš zakon o graničnoj kontroli. Ono na što ja želim da skrenem pažnju jeste da se zaista nadam da će ovim izmjenama ili još dodatnim izmjenama koje će vjerovatno biti u budućnosti, to uopšte nije sporno, onemogućićemo situaciju da nam ljudi ispare iz zemlje, kao što se to desilo u poznatim slučajevima koje ja ne bih da navodim, a koji se dovode u vezi sa organizovanim kriminalom i korupcijom.

Nadam se da sva ova zakonska rješenja idu u tom pravcu da se ona zaista i suštinski počnu ostvarivati, a da ne ostane na, kao što je do sada slučaj, samo na donošenju propisa koji se kasnije ne poštuju.

Po meni, malo, s obzirom da po neki put praktikujem, mislim da su visoke kazne za ribare koji odu 300 m od granice, zato što je vrlo teško da vi procijenite na koliko metara ste od granice i da se treba dojaviti policiji 24 časa ranije. Ja mislim da za ribare koji redovno praktikuju tu aktivnost dovoljno je da se jave jednom mjesečno i samim tim granična policija bi znala da se radi o tim osobama koje redovno praktikuju tu aktivnost, za razliku od nekoga ko se zaista pojavi po prvi put i za te osobe nijesu sporne ove kazne a znajući da je to jedna od najugroženijih kategorija osim onih koji to čine iz velikog zadovoljstva da su te kazne koje ovako ne izgledaju visoke za njih zaista visoke od 50 do 300 eura.

Što se tiče lakšeg prelaska granice ja bih zaista volio, da naši graničari, ljudi koji rade na graničnim prelazima, makar što se naših državljana tiče, a koji nisu sumnjivi primjenju ove odredbe po minimalnoj graničnoj provjeri. Zaista poneki put je potpuno neshvatljivo da se u zimskim danima toliko puno čeka na graničnim prelazima. Ne kažem da su uvijek krivi naši graničari, neki put to budu graničari nekih susjednih zemalja, ali mislim da je potpuno neprimjereno da za nekoga za koga ne postoji nikakva sumnja da radi bilo kakve ilegalne radnje da se zadržava ili dodatno provjerava. Ja bih zaista prema vama uputio jedan apel da koliko kod to možemo da racionalizujemo, naročito što znamo da je turistička sezona u jeku i što znamo da je veliki broj vozila zaista svakodnevno na graničnim prelazima.

Ja ne bih dalje uzurpirao, podržaćemo ovaj predlog zakona i nadam se da će ono što sam rekao zaista zaživjeti i u praksi

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Abazoviću.

Da li pomoćniče ministra, gospodine Vukčeviću, želite da iskoristite završnu riječ?

Izvolite.

MILOŠ VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Što se tiče prvog pitanja poslanika Obradovića, potpuno je Ministarstvo svjesno problema i u tom dijelu saglasno sa vama da treba regulisati ovaj dio koji se tiče graničnih prelaza prema Srbiji. Dakle, ja vas mogu izvjestiti u kojoj smo fazi. Mi smo Srbiji predložili jedan sporazum koji bi precizirao otvaranje dva granična prelaza, uputili taj tekst sporazum i on se nalazi u fazi usaglašavanja. Napominjem, to je naš predlog i nastojaćemo sa naše strane da se taj proces što više ubrza kako bi se ova dva granična prelaza što prije otvorila, ali pored te alternative ponudili smo i drugu alternativu, a to je da se ne otvaraju granični prelazi, jer zakon to omogućava i šengen tekovina, nego da se otvaraju granična mjesta u skladu sa zakonom gdje bi se obezbijedilo prelaz, da ne budu granični prelazi nego granična mjesta na osnovu posebnog odobrenja gdje bi se mogao vršiti protok ljudi. Tako da Ministarstvo će nastojati da se taj proces ubrza, pregovori su u toku, i nadam se da će uskoro i taj problem biti riješen. Što se tiče poslanika Laloševića, u tom dijelu mogu reći da sam saglasan, dakle zakon nije u potpunosti uskladjen sa direktivom zbog čega sada ne postoje ni tehnička ni finansijska sredstva. Ako me lično pitate nema ni potrebe u ovom trenutku u potpunosti usklađivati sada kad nijesmo, što se kaže, na ulasku u Evropsku uniju, tako da smo mi u djelimično uskladili naš zakon sa direktivom. Ako pogledate Akcioni plan za poglavlje 24 - pravda, sloboda i bezbjednost - vidjećete da je jedna od mjera tamo izmjene zakona u 2015. godini. Vjerovatno ćemo ići na potpuno novi zakon. U ovom kratkom periodu smo uveli izmjene koje su bile neophodne u cilju usklađivanja, a i u cilju otklanjanja ovih nedostataka. Recimo jedan od zahtjeva je bilo da se uvede posebna traka za EU državljane, ali taj smo zahtjev naravno odložili za kasnije ne postoji ni tehnička ni finansijska sredstva sada se u tom dijelu radi, ali naravno da ćemo to kasnije novim zakonom morati precizirati. I evo vrlo ću kratko na odgovor kao odgovor na poslaničko pitanje poslanika Abazovića, a to je mi smo kao što vidite u ovom predlogu zakona uveli kada je riječ o minimalnoj graničnoj provjeri još dodatne mogućnosti kada se može bez detaljne granične provjere i bez otiska u putnu ispravu omogućiti strancima, crnogorskim državljanima da mogu ulaziti i prelaziti granicu, a sve u cilju bolje i efikasnijeg protoka ljudi, jer kao što znate ulaskom u EU moraćemo poštovati četiri slobode, a to je sloboda kretanja roba, lica i usluga, tako da granica zapravo neće ni postojati. Zahvaljujem i završavam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, gospodine Vukčeviću, na saradnji.

Kolege, konstatujem da je pretres po Predlogu zakona izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli završen, izjasnićemo se naknadno o njemu.

Prelazimo na sljedeću tačku, **Predlog zakona izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama.**

Ovlašćeni prestavnici Vlade su magistar Raško Konjević, ministar unutrašnjih poslova, i Abid Crnovršanin, pomoćnik ministra. Izvjestioci Odbora su Marta Šćepanović i Šefkija Murić. Da li, pomoćniče ministra, želite uvodno izlaganj?

Izvolite, pomoćniče ministra.

ABID CRNOVRŠANIN:

Hvala lijepo.

Uvaženi potpredsjedniče, poštovane dame i gospodo,

U cilju poboljšanja zaštite putnih isprava Prijedlogom ovog zakona predlaže se uvođenje sigurnosnih standarda u putne isprave, da bi se smanjila mogućnost njihovog krivotvorenja i falsifikovanja kao i da bi se olakšao prelazak državne granice i obezbijedilo lakše kretanje crnogorskih gradjana, shodno i kao preporukama i propisima Evropske unije. U skladu sa propisima Evropske unije ubuduće se neće uzimati otisci prstiju djece od šest godina života, kao što je i to bilo do sada, a uočeno je da su i lošeg kvaliteta pa se zbog toga predlaže da se otisci prstiju uzimaju tek od navršenih 12 godina. U novim pasošima u čipu pored fotografije biće uključeni i otisci prstiju. Licima kojima u momentu izdavanja pasoša fizički nije moguće uzeti otiske prstiju zbog povreda, opekotina ili slično, pasoš će se izdavati sa rokom važenja od jedne godine. Predloženim izmjenama i dopunama zakona o putnim ispravama, shodno preporukama eksperata zakon se usaglašava sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti kao i sa Zakonom o prekršajima. Lično ime podnosioca zahtjeva za pasoš automatski se unosi u matični registar rođenih i matični registar državljana na jeziku i pismu koji je on naveo u zahtjevu prilikom njegovog podnošenja za izdavanje pasoša.

Prijedlogom ovog zakona podnosioci zahtjeva se oslobađaju obaveze prilaganja izvoda iz matičnih registara rođenih i državljana, već se oni pribavljaju po službenoj dužnosti iz baze podataka elektronskih registara koje vodi Ministarstvo Unutrašnjih poslova. Predlaže se takođe i brisanje svih odredaba zakona koje se odnosi na izdavanje viza iz razloga što je vizni režim regulisan Zakonom o strancima. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, pomoćniče ministra.

Po dogovoru do pet minuta na klubove da iznesete stavove, prvi DPS, kolegistica Šćepanović.

Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani predlagači, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Danas na dnevnom redu imamo Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o putnim ispravama, pridruživanju Evropskoj uniji predstavlja strateško opredeljenje i nacionalni interes koji između ostalog podrazumijeva usvajanja evropskih standarda u čitavom nizu oblasti pa i oblasti putnih isprava. Razlozi za donošenje ovih izmjena i dopuna su prije svega preporuke Evropske komisije da se što prije otpočne sa izdavanjem druge generacije putnih isprava, odnosno usaglašavanje naših zakonskih propisa sa uredbom

o izmjeni uredbe savjeta o standardima za sigurnosna obilježja i biometrijske podatke u pasošima i putnim ispravama, sa odredbama koje se odnose na otiske prstiju. Takođe, uvođenje sigurnosnih standarda u putne isprave da bi se smanjila mogućnost krivotvorenja i falsifikovanja i olakšan je prelazak granice i kretanje građana, preporuke stanih eksperata za usaglašavanje sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti i nedostaci u primanji važećeg zakona.

Dakle, izmjenama je predviđeno uvođenje novih sigurnosnih elemenata u pasoš, diplomatski pasoš i službeni pasoš, čip u kojem su sadržana fotografija i otisci prstiju i da tehnički karakter čipa treba da obezbijedi cjelovitost, autentičnost i povjerljivost podataka koje sadrži na koji način će biti obezbijedena zaštita u tehničkom smislu i ispoštovanim međunarodni standardi, i obezbijediće se pouzdanost, nepovredivost, sprečavanje zloupotreba brže identifikacije pojedinica i lakše putovanje državaljana Crne Gore u inostranstvo. Ono što je važno napomenuti je da se u skladu sa već pomenutim propisom Evropske Unije neće uzimati otisci prstiju djece od šest godina, kao što je predviđeno važećim zakonom, jer je, pored ostalog, uočeno da su one u lošeg kvaliteta, zbog toga predloženo da se otisci uzimaju tek djeci od navršenih 12 godina. Ono što je izmjenama obuhvaćeno je da lica koji u momentu izdavanja pasoša fizički nije moguće uzeti otiske prstiju zbog povreda, opekotina i slično, pasoš će se izdati sa rokom važenja od jedne godine. Naglasiću da se procedura dobijanja pasoša ubrzava, i time olakšava građanima na način što građani ubuduće neće prilagati kao nekad uvjerenje o državljanstvu i izvod iz knjige rođenih, već ih sam organ nabavljati po službenij dužnosti. Nadalje, zakon je u potpunosti usklađen sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti na način što su organi nadležni za izdavanje putnih isprava dužni da podatke koriste i obrađuju ih u skladu sa ovim zakonom na koji način se građani opet štite. Kaznene odredbe zakona su u potpunosti usklađene sa Zakom o prekršajima. Takođe je bitno naglasiti da je važeći zakonom predviđeno da se lični podaci čuvaju deset godina nakon isteka roka važenja putne isprave, a izmjenama i dopunama je predviđeno da se izuzetno otisci prstiju i potpis čuvaju po urečenju putnih isprave podnosiocu zahtjeva. S tim što se po isteku ovih rokova lični podaci iz evidencije putnih isprava brišu, te da je primjena ove odredbe predviđena nakon tri godine od dana nastupanja na snagu ovoga zakona.

Ja bih iskoristila priliku da postavim pitanje predlagaču. Zašto je baš za ovu odredbu predviđena odložena primjena zakona. U svemu ovom navedenom implementacija zakona omogućiće nadležnim organima državne uprave da efikasno rade svoj posao, a sa druge strane građanima će se olakšati procedure pred ovim organima. Sa svih ovih razloga ja se nadam da ćemo svi podržati donošenje ovog zakona, a poslanici DPS- svakako hoće. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolegice Šćepanović.

U ime Demokratskog fronta, kolega Labudović. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine prvi potpredsjedniče Skupštine.

Koleginice i kolege, gospodine Crnovršanin,

Ja u principu pozdravljam ove inovacije sa stanovišta obezbjeđenja dodatne zaštite po mogućnosti i zloupotrebe putne isprave i sa stanovišta olakšavanja procedure za dolazak do putne isprave i sa te strane zaista ne bi imao neku ozbiljniju primjedbu, moglo bi se reći čak bi ga i podržao. Ali ostalo je jedno pitanje o kome na žalost nijesam mogao zbog činjenice da to nije nadležnost odbora da sa vama raspravim na samom odboru kad smo podržali ovaj zakon, a tiče se mogućnosti zloupotrebe upravo te same tehnologije. Na ime, dobri poznavaoци savremenih tehnoloških rješenja tvrde da su otisak prsta i DNK-poslednje utočište identiteta, sve ostalo je moguće falsifikovati. Uostalom da nije ne bi velika ruska obavještajna služba prešla na stare dobre mehaničke pisaae mašine kao u doba prije trideset i četrdeset godina.

Sad Vas ja pitam da li je u toj trci sa jedne strane da se savremna tehnologija iskoristi za zaštitu jedne vrste pojedinac doveden u situaciju da zbog činjenice da mu se otisak prsta nalazi u čipu nove putne isprave koja može da se izgubi, ukrade, nestane na bilo koji način, dolazi u opasnost takozvane krađe identiteta. Ne zaboravite da onog momenta kad dobrom hakeru ostavite na raspolaganje ništa manje nego otisak prsta određene individue mogućnost zloupotrebe toga otiska su faktično neograničene. Ja znam da Vi nijeste dužni, naravno Vi u Ministarstvu unutrašnjih poslova mislite o jednoj strani ove priče i ta jedna strana nije sporna, ali na žalost ono što se dešava u svijetu, ono što se dešava ovih dana oko takozvanog zviždača iz krugova CIE, govori o tome da su gotovo svi sistemi zaštite podataka podložni prodoru, podložni pronevjeri, prodožni hakovanju takozvanom i sad kad poslednji kažem institut zaštite individualnosti, kakav je otisak prsta, učinite na ovaj način dostupnim raznoraznim maherima, švercerima i hakerima, postoji ozbiljna, i na to ukazuju oni koji ovu oblast ozbiljnije shvataju i proučavaju, znači ozbiljna opasnost zloupotrebe namještanja i smještanja pojedincima. Imam utisak da ne samo Vi nego i na to sam ukazivao i kad smo usvajali nedavno izmjene i dopune krivičnog zakonika u ovoj državi niko izgleda i o elektronskim komunikacijama ozbiljno ne vodi računa i o toj strani. Jeste da smo mi mala zemlja, jeste možda činjenica da nijesmo baš previše interesantni za te strukture, ali znate kako je nikad se ne zna. Interesuje me da li ste i u kojoj mjeri makar u tom tehničkom i tehnološkom smislu pokušali da obezbijedite pojedinca, vlasnika putne isprave od moguće zloupotrebe i krađe identiteta. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Labudoviću, na efikasnosti.

U ime SNP-a koleginica Jonica. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Gospodine potpredsjedniče, prije nego što pređem na raspravu o ovom Predlogu zakona imajući u vidu da ste vrlo nefleksibilni na moje proceduralne reakcije iz klupe, evo sad i tokom rasprave da kažem što sam naglašavala.

Dakle, podsjećam da je ovaj Predlog zakona stavljen na dnevi red na zahtjev Vlade po skraćenoj proceduri. To znači da se radi o izuzetno važnom, neobično važnom zakonu za Vladu jer su pravila za skraćenu proceduru definisana samo u slučaju kada je to od bitnog značaja za državu hitno itd. itd. E, toliko važan zakon koji se po skraćenoj proceduri stavlja na dnevi red je toliko nevažan ministru da danas nije ovdje. Ja podsjećam na pravilo da se u svim situacijama kada je to moguće obezbijedi prisustvo

ministra. Razumijem da je juče bila Vlada, ali danas se ta Vlada završila i ako je Vlada nas natjerala da u ovaj nabijeni program koji imamo do 31. do kraja redovnog zasijedanja stavimo na dnevni red i ovaj zakon jer je od bitne važnosti, onda je trebala da obezbijedi da njen ministar bude u ovim klupama i da ga brani. Toliko u ovom dijelu oko proceduralne reakcije.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Mogu li da odgovorim?

Ja sam gestikulaciju razumio na drugi način.

Izvinjavam se.

Znači drugi put koristite infrastrukturu. Imajući u vidu da smo u strašnom problemu sa vremenom sam samome sebe dopustio to sigurno da to ne bi uradio da imamo više vremena. Zato što imamo nabijenu iduću nedelju i mnogo važne stvari i onda sam uslišio i napravio namjerno tu omašku.

Izvolite, kolegice, slažem se sa vama.

SNEŽANA JONICA:

Moja proceduralna reakcija nije bila u pravnom smislu riječ kritika Vama nego upućena je kritika Vladi jer ne može se tražiti nešto po skraćenoj proceduri i ukazivati na nenormalnu važnost koja uostalom nije definisana u obrazloženju kako treba nego krajnje nelogično, a onda ne obezbijediti da ministar tu važnost obrazlaže ovdje. Ali evo da se vratimo na ono što je tema zakona, rok potpuno razumijem i tu je potpuno u redu ovo što ste rekli. Dakle, prvo razlozi za donošenje zakona. Kaže se da se ovaj zakon, odnosno izmjene donose zbog uvođenja sigurnosnih standarda u putne isprave, da bi se smanjila mogućnost krivotvorenja i falsifikovanja olakšan je prelazak državne granice i kretanje građana. Znači da do sada postojeći standardi nijesu dovoljno sigurnosni i da postoji vjerovatno dovoljno razloga zbog slučaja krivotvorenja i falsifikovanja i da postoje problemi u prelasku granice pa se ovim olakšava. Ja nigdje u tekstu zakona nijesam prepoznala taj dio priče, ali se dobro sjećam da na moja svojevremeno pitanja o putnim ispravama, njihovom kvalitetu broj falsifikovanih ili krivotvorenih sam dobijala druge odgovore.

Dakle, iz ministarstva su govorili da je važeća putna isprava apsolutno savršena, da ispunjava sve sigurnosne standarde. Sad imamo Predloge izmjena zakona da unapređujemo, odnosno da uvodimo sigurnosne standarde što znači da ih do sad nije bilo. Ako kažete u razlozima za donošenje zakona da se ovim zakonom uvode sigurnosni standardi znači da putne isprave te standarde do uvođenja ovim novim zakonom nijesu imale, dakle sve ono što su prethodno pričali kako su nam dobre ove putne isprave koje imamo sada ne pije vodu. Olakšani prelazak državne granice i kretanje građana, pa trebalo je u uvodnom obrazloženju da se kaže koje su to okolnosti, karakteristike važećih putnih isprava proizvodile probleme u prelasku državne granice i kretanju građana. Kad smo mi svi govorili o nekim problemima te prirode nikada nam nije rečeno nego nam je rečeno da sve cvjeta, da sve savršeno funkcioniše, da Ministarstvo unutrašnjih poslova sve drži pod kontrolom, da za sve ima odgovore, a onda se nudi zakon kojim se potvrđuje da neke stvari nijesu funkcionisale, ali se ne nabraja koji su to problemi koji su postojali. Pa ste onda u razlozima navodi da su uočeni nedostaci koji u izdavanju putnih isprava koji će se ovim izmjenama i dopunama

popraviti, pa se sačekalo da se izda 351 hiljada i 154 nova biometrijska pasoša pa ćemo sad na kraju da popravljamo nedostatke u njihovom izdavanju. Priča se o razlozima da se što prije počne sa izdavanjem druge generacije putnih isprava. Važenje aktuelnih putnih isprava je deset godina.

Dakle, samo oni koji iz nekog drugog razloga ili zbog promjene podataka ili zbog popunjenosti ne bude upotrebljiva putna isprava će doći u poziciju da što prije promijene putne isprave inače će od 2018.godine početi redovno da istuču važeće putne isprave. I na kraju dozvolite mi zbog proceduralnog reagovanja, zaista malo vremena je jer sam izgubila više od minut u onoj priči, da ukažem na nedostatke onoga što nije propisano zakonom, a čime bi ustvari trebalo da se bave predlagači.

Prvo, to će biti amandmansko dijelo SNP-a, a to je obaveza da ovlašćeni službenik bude dužan da građaninu koji podnese zahtjev za izdavanje putne isprave kaže, odnosno da ga upozna sa pravom da mu ime bude unijeto na jeziku i pismu koje zahtijeva, kao i kaznena odredba da ovlašćenog službenika koji to ne uradi, jer mi smo imali situaciju ogromnog broja građana koji su željeli ili htjeli da njihove putne isprave budu urađene na ćirilici, ali smo imali ovlašćene službenike koji su objašnjavali da će duplo duže čekati na izdavanje tog pasoša jer se komplikovanije štampa na ćirilici nego na latinici, niko nikad nije upoznao građanina na šalteru sa tim pravom, nego mu je dao zahtjev ili mu je sam pomogao popunjavajući zahtjev ne pitajući ga za taj dio. Imamo ogroman broj onih koji to pravo nijesu iskoristili jer sa njim nijesu bili upoznati. To je onaj dio koji je trebao da bude uređen dodatno u članu 5 Zakona, koji nije uređen. I ono na što moram takođe da ukažem, a što nije uređeno ovim zakonom koji se mijenja, dakle osnovnim zakonom propisan je rok za izdavanje putnih isprava 15 dana. Što ćemo da radimo kad Ministarstvo onemogućuje izdavanje za 15 dana? Podsjetiću vas, prije dvije godine ovaj Zakon nije važio, falilo vam je pasoša, pa su ljudi čekali mjesec, dva i tri, pa je bilo potrebno intervenisati kad neko treba da ide na hitnu intervenciju ljekarsku, bilo nešto drugo ili je imao je neke neplanirane porodične okolnosti van države. Onda ministar iz klupe kaže da neće odreagovati ni na kakvu intervenciju. Problem je što mi moramo da ministra i Ministarstvo upozoravamo da se ne primjenjuje Zakon. Kad kažete ministru ili njegovim pomoćnicima - primijenite Zakon na ovog i ovog građanina jer ste probili rok, onda se kaže da se interveniše iz ovih ili onih poslaničkih klubova. Samo tražimo da se zakon primjenjuje i da građani nemaju štete od toga što Ministarstvo ne predviđa sve okolnosti onog što su napisali u zakonu, nijesu sposobni da sprovedu.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Jonica.

U ime Pozitivne Crne Gore kolega Tuponja. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi predstavnici Ministarstva, uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Imajući u vidu da je ovaj Predlog zakona rezultat preporuke Evropske komisije i da je svrha i smisao ovoga zakona poboljšanje sigurnosnih standarda kao i poboljšanje

zaštite ličnih podataka građana Crne Gore, Pozitivna Crna Gora će podržati Predlog ovog zakona, jer se njime regulišu neke stvari na bolji način nego što je to bilo do sada. Između ostalog, očekujemo da će građanima Crne Gore ovim zakonom biti omogućen i brži prelazak granice tj. manje gužve prema našim susjedima.

Ono što bih izdvojio iz ovog vašeg Predloga zakona je u materijalu koji smo mi dobili član 16 koji se odnosi na član 57 i kaže se - član 57 mijenja se i glasi, da ne čitam sad taj član 57, a u istom materijalu nam je dat važeći Zakon i član 57, tu nema izmjena. Ne znam da li se ovdje radi o tehničkoj grešci ili o nečemu drugom, uglavnom član 16 Predloga zakona koji se odnosi na član 57 koji se mijenja i glasi ostaje potpuno isti kao što je bio do sada u materijalu koji smo mi dobili. Nebih dalje dužio o ovom zakonu imajući u vidu i ostale kolege i vrijeme koje nam je na izmaku. Zamolio bih vas da nam pojasnite o čemu se ovdje radi i Pozitivna Crna Gora će podržati ovaj Predlog zakona.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Tuponja.

Da li, pomoćniče ministra, hoćete da odgovorite na postavljena pitanja i da iskoristite vrijeme završne riječi? Do pet minuta.

Izvolite, pomoćniče ministra.

ABID CRNOVRŠANIN:

Vrlo kratko da kažem, mislim da je potpuno logično da ovakav zakon, iako ne sadrži mnogo odredaba, izaziva posebnu pažnju zbog njegove važnosti i evo da prvo kažem vezano za ovo posljednje pitanje.

Dakle, tačno je da su to prekršajne norme koje su i ranije bile u Zakonu, ali je to bilo stavljeno van snage Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona kojim su propisane novčane kazne za prekršaje, koji je objavljen u "Službenom listu" br. 40 iz 2011.godine i onda pošto to nije sadržano, te norme nijesu više na pravnoj snazi, onda smo i defakto samo ponovo inkorporirali u novi zakon.

Drugo, što se tiče pitanja vezano za dodatne mjere zaštite za eventualne mogućnosti krivotvorenja, falsifikovanja identiteta itd. i postojanja razloga.

Dakle, tačno je ovo što je uvažena poslanica Jonica saopštila, da mi do sad imamo samo jedan primjer falsifikovanja našeg pasoša i možemo da kažemo jedan otkriven primjer, što ne znači da možda nema neki koji nije otkriven, jer ne može to niko da kaže. Znači da smo mi s pravom govorili kad smo uvodili nove biometrijske pasoše, da imamo dobar identifikacioni dokument, da imamo dokument koji je pouzdan, siguran i koji našim građanima je obezbjeđivao kretanje i da smo na bazi tako pouzdanih identifikacionih dokumenata i obezbijedili pored ostalog viznu liberalizaciju, kada smo je obezbijedili. Kao što sve napreduje napreduje i tehnologija i standard. Prema tome, kako napreduju oni koji žele da nešto krivotvore, tako i onaj koji želi da ima pouzdan dokument treba da napreduje i da predviđa određene standarde, odnosno da prati standarde. Nije slučajno u evropskim standardima predviđeno da se pored fotografije u čipu kao sadržaj čipa dodaju još i otisci prstiju kao još jedan od dodatnih elemenata pojačane sigurnosti protiv eventualnog krivotvorenja i falsifikovanja ovih dokumenata.

Sljedeće pitanje je vezano za krađu identiteta, dakle to jeste pitanje više za one koji se bave tehnikom i tehnologijom, ali mislim da je svaki građanin dužan da čuva

svoju putnu ispravu. Prije svega građanin je odgovoran za to, ukoliko se nešto desi sa njegovom putnom ispravom. Druga njegova lična, građanska i zakonska je obaveza da u slučaju nestanka krađe i bilo čega što se desi sa putnom ispravom da to u najkraćem mogućem roku prijavi organizacionim jedinicama Ministarstva unutrašnjih poslova ili ako se to dešava u inostranstvu, najbližem diplomatsko-konzularnom predstavništvu. U tom slučaju se vrši elektronsko poništavanje tog pasoša i on se čini neupotrebljivim. Svako pojavljivanje za ponovno izdavanje novog pasoša je upoređivanje svih identifikacionih elemenata i sigurnosnih elemenata koji su sadržani u tom pasošu, a eventualni pokušaj da se to negdje obezbijedi na nekom drugom mjestu samim tim bi trebalo biti osujećen. Ukoliko neko voljno to ustupi, onda je to nešto na šta sigurno ne može uticati onaj koji izdaje pasoš, jer je pasoš vlasništvo građanina a ne onoga ko ga je izdao i dužnost njegovog čuvanja i obezbjeđenja je prije svega građanina.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, pomoćniče ministra na učešću.

Konstatujem da je pretres povodom ovog Predloga zakona završen, o njemu ćemo se izjasniti naknadno.

Kolege poslanici, nije obavljeno prvo čitanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama na matičnom odboru, tako da ćemo razmatranje ovoga predloga ostaviti za ponedjeljak.

Prelazimo na desetu tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.**

Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Zoran Jelić i Zoran Vukčević.

Takođe po ovom predlogu po pet minuta predlagači, u ime klubova po pet minuta i eventualno završna riječ pet minuta.

Izvolite, ko će prvi? Kolega Jelić, pet minuta.

ZORAN JELIĆ:

Poštovani gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici,

U Zakonu o penzijsko-invalidskom osiguranju koji je objavljen u "Službenom listu", poslije člana 197 dodaje se novi član koji glasi: "Izuzetno iz odredbe člana 17 ovog Zakona, osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navrši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u aluminijskoj industriji staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Pravo na starosnu penziju u skladu sa članom 1 ovog Zakona može se ostvariti do 30.septembra 2013.godine".

Koji su bili razlozi za donošenje ovog Zakona? Dopune Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju predlažu kako bi se osiguranicima u aluminijskoj industriji koji obavljaju poslove na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, propisali povoljniji uslovi za ostvarivanje prava na penziju od uslova utvrđenih za ostale osiguranike. Odredbama člana 69 do 72 Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju propisano je da osiguraniku koji radi na naročito teškim, opasnim i za zdravlje štetnim radnim mjestima, odnosno poslovima, i osiguraniku koji radi na radnim mjestima, odnosno poslovima na kojima poslije navršenih određenih godina života ne može

uspješno obavljati svoju profesionalnu djelatnost, staž osiguranje se računa u efektivnom trajanju, sa uvećanim trajanjem pod uslovima utvrđenim ovim zakonom. Predlaže se, gospodine potpredsjedniče, da se prava na ostvarivanje na starosnu penziju ostvare do 30.septembra 2013.godine.

Takođe se predlaže Skupštini da u skladu sa članom 151 Poslovnika o radu Skupštine Crne Gore, ovaj Zakon donese po skraćenom postupku.

Ja se zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Jeliću, na efikasnosti.

U ime DPS-a, kolega Vukčević. Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolege, cilj dopune ovog Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju upravo jeste i stvaranje socijalnih uslova za opstanak KAP-a, pored ekonomskih, koji su takođe potrebni kako bi KAP bio profitabilan. Mi moramo voditi računa i o onim radnicima koji su blizu kraja svog radnog vijeka i kojima fali određeni vremenski period kako bi mogli na pravi način da riješe svoju sudbinu. Na taj način, primjenom ovih odredaba ovog zakona upravo će se omogućiti određenom broju zaposlenih, posebno onima koji rade u najtežim uslovima kada je u pitanju aluminijska industrija, da riješe svoju egzistenciju. Takođe ovo je bio i prijedlog Sindikata Kombinata aluminijuma, upravo na protestu koji je bio organizovan ispred Skupštine Crne Gore i mi smo u komunikaciji sa predstavnicima radnika uspjeli da na ovaj način definišemo Predlog ovog zakona i na taj način upravo stvorimo jedan dodatni uslov kako bi mogao određen broj, prije svega onih ljudi koji rade u veoma otežanim uslovima, da riješi svoju egzistenciju. Bez obzira što osnovni zakon o penzijsko-invalidskom osiguranju definiše regularna pravila, ovo se pravi izuzetak. To možda nije korektno u smislu nekih drugih profesija ili nekih drugih zanimanja, ali imajući u obzir aluminijsku industriju, imajući u obzir ljude koji rade u visokim pećima, znači u veoma otežanim uslovima, naravno ne potcjenjujući ni druga zanimanja niti druge teške uslove u kojima rade drugi radnici u Crnoj Gori, smatramo da je u ovom trenutku izmjena ovog zakona i te kako potrebna. Posebno imajući u obzir činjenicu da se radi o temporalnoj normi, odnosno jednoj normi koja traje određeni vremenski period u kojem će oni ljudi koji mogu i koji imaju namjeru da iskoriste ovu normu na taj način riješiti svoje životno pitanje tj. obezbjeđenje penzije, mogu biti u prilici da imaju egzistenciju umjesto da budu ili na birou rada ili da budu u nekim drugim otežanim uslovima. U tom kontekstu, kolega Jelić i ja smo upravo predložili ovu izmjenu i dopunu, vjerujući da će i ostale kolege imati razumijevanja za ovaj predlog.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Vukčeviću.

U ime Demokratskog fronta kolega Vučinić.

Slušajte, da se dogovrimo, kolege. Hajdemo da pokušamo da završimo još dvije tačke dnevnog reda, a to je o amnestiji i Poslovniku, hajdemo da ih okrenemo, Poslovnik

da bude sljedeća tačka, po onoj istoj šemi po pet minuta u ime svakog kluba, a sve ostalo do kraja današnjeg rada, zbog interesovanja, da posvetimo o amnestiji.

Shvatam da ste usaglašeni sa mnom.

Izvolite, kolega Vučiniću.

Rekao sam sljedeće, ali me nijeste slušali jer ste bili na drugom mjestu, da u ime klubova može da govori po pet minuta, ukoliko bude izuzetno interesovanje po jedan minut više, da u završnoj riječi može da se komentariše. Ukoliko ima komentar na komentar, može i to da završimo, tako da imamo to zatvoreno do kraja.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ,

Izvinjavam se što uzimam vrijeme, ali dajte malo razumijevanja za nas. Nijesam ni ja bio ni mnogo kolega danas, zato što smo išli ne znam gdje, imali smo puno zadataka, imali smo puno odbora i mi smo nekih tri - četiri sata bili na Odboru za ekonomiju, pa dozvolite mi možda sam nešto propustio, ali dozvolite da i mi nešto imamo pravo da kažemo u ovim diskusijama. Nemojte samo da se držimo strogo nekih stvari koje su dogovorene u našem odsudstvu. Jednostavno, nijesmo bili u prilici da pratimo današnji tok zasijedanja plenuma jer smo bili na odborima, dobar dio. Dajte mi bar minut - dva da neko svoje viđenje, neki svoj komentar kažem. Ništa više.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega, da Vam kažem da smo se dogovorili da bi završili ovo prolječno zasijedanje vrlo efikasno i da sam se dogovorio uz potpuno saglasje. Ukoliko hoćete da štite svoj klub, Pozitivne Crne Gore, pogledajte samo prethodne dvije tačke, koliko je bilo učešće poslanika iz Pozitivne Crne Gore u odnosu na druge, tako da se nikome ne ukida niti ništa. Ukoliko želite na drugi način, radi mene možemo da govorimo i sat vremena, pa onda ćemo vidjeti u subotu ili kako ćemo dalje.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Pa u redu, vodite Skupštinu, ali dajte i meni pravo da objasnim da nijesam prisustvovao. Na kraju krajeva, taj komentar da pogledam koliko je Pozitivna govorila danas, kao u negativnom smislu, ja bih ga drugačije gledao. Naše je mjesto ovdje da govorimo i ovo je valjda mjesto gdje možemo da iznesemo svoje stavove, zato smo ovdje. Nemojte nam zamjerati što se često javljamo, bilo bi naopako. Treba li da presjedimo ovdje i da nas pohvalite što ćutimo. Evo, povući ću se, neću da tjeram mak na konac, neću nikome da pravim probleme, nemam namjeru da pravim nikome probleme, ali ako imamo nešto da kažemo, dajte nam da kažemo.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega, uskratiću se od svakog komentara. Ako uistinu želite da imate povlašćeni položaj u odnosu na druge, izvolite. Koliko želite? Nećete? Dobro, ako nećete idemo dalje.

U ime Demokratskog fronta je kolega Vučinić, u ime SNP-a se prijavio kolega Gošović, u ime Pozitivne Crne Gore kolega Tuponja i u ime Kluba četiri partije kolega Nimanbegu.

Kolega Vučiniću, da li želite da govorite ili ne?

Izvolite.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, poštovani prvi potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani,

Kada smo raspravljali o ovom Predlogu zakona na matičnom odboru zdravstva, rada i socijalnoga staranja, podržao sam ovaj Predlog zakona iz razloga što ne želim da budem neprijatelj radnicima Aluminijskog kombinata koji ovih dana imaju veoma velike probleme. Rekoh, nijesam želio da budem neprijatelj i krvnik tim radnicima kakvi su svi ovih godina bili današnji podnosioci ovog Predloga zakona, kolege iz Demokratske partije socijalista, jer se oni se ovih dana upravo predstavljaju kao veliki dušebrižnici i zaštitnici radnika, istih radnika koje su gurnuli u bezizlaznu situaciju i sada ti radnici nemaju gdje bez na biro rada ili možda, ako prođe ovaj zakon, na Fond PIO, i to samo jedan mali dio njih. Prava istina što ovo radite i što podnosite ovaj zakon, kolege poslanici iz vladajuće partije, je da to činite od živoga straha, jer vam u ovako veoma komplikovanoj i zategnutoj situaciji nimalo ne odgovara jedan značajni socijalni bunt 1.200 radnika, zajedno sa njihovim porodicama koje ste ostavili bez radnog mjesta, odnosno bez hleba. Sada bih nešto rekao o ovom zakonu.

Kao prvo, ovaj zakon je protivustavni i diskriminatorski, jer u Ustavu u članu 8 se jasno kaže da je svaka diskriminacija zabranjena. Međutim, ovdje se radi o zakonu koji hoće da se donese samo za jedno preduzeće i za određeno vrijeme, tako da su radnici ostalih preduzeća i ostali radnici u Crnoj Gori diskriminirani na taj način što rade na istim radnim mjestima kao i njihove kolege iz Aluminijskog kombinata a ne mogu da regulišu tu starosnu penziju. Takođe su i vremenski diskriminirani zbog toga što je ovaj zakon ograničen.

Kao drugo, hoću da kažem da je ovaj zakon posljedica jedne pogrešne i pogubne politike neoliberalnog ekonomskog koncepta iza kojeg se sprovodila plačka, hajdučija i otimačina društvene imovine, legalizovano pod imenom "proces privatizacije i tranzicije društva". Nedavno smo imali problem koji se zvao Željezara, i taj privatizacioni ugovor nikako nije mogao da se raskine iako je očigledno bilo njegovo kršenje od strane vlasnika. Taj ugovor je građane Crne Gore koštao 33 miliona evra. Sada imamo još jedan pogubniji privatizacioni ugovor koji se odnosi na KAP, koji nas je praktično doveo pred bankrot. Postavlja se jedno logično pitanje - da li je to neka inovacija u Crnoj Gori, da li je to neki ekonomsko-pravni brend da kad već ne mogu da se raskinu takvi ugovori, da se preduzeće uvodi u stečaj, a da radnici odlaze na biro ili u najboljem slučaju u Fond PIO?

Već kad je takva briga za radnike od strane poslanika iz vladajuće koalicije, zašto takav isti zakon nijeste donijeli, recimo, za radnike "Gornjeg Ibra" ili za radnike preduzeća iz Bijelog Polja koji su sada na birou rada, ili možda za "Vektru Jakić", ili za ciglanu "Rudeš" u Beranama. Dug je taj spisak za nabranje, ali prava istina je da ste procijenili da od njih ne prijeti neka velika opasnost da ugrozi vaše političke pozicije, i

onda jednostavno sa ovim zakonom dajete do znanja da u Crnoj Gori zapravo ne vlada zakon, nego vlada zakon jačega.

Ovo je vrlo važan zakon, pa bih vas zamolio da mi dopustite minut- dva da dovršim ovo izlaganje. ...

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ne možete dva, vi ste u dopunskom minutu, još imate 23 sekunde i ništa više.

JANKO VUČINIĆ:

...sada sa ovim zakonom, na jedan krajnje nekorektan način svi mi u Parlamentu dovedeni smo u jednu dilemu, da li da ga podržimo i da grubo kršimo Ustav ili da ga ne podržimo i na taj način onemogućimo radnicima Kombinata aluminijuma da

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam, gospodine Vučiniću.

Ali prostu rečenicu.

JANKO VUČINIĆ:

Demokratski front će podnijeti amandman na ovaj zakon, da zakon važi za sve radnike u Crnoj Gori koji su radili na benificiranim radnim mjestima i tako ne budu na ovako drastičan način diskriminirani u odnosu na radnike jednog preduzeća. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Vučiniću. Ali pri tome pazite kako Poslovnik kaže, do kada treba da podnesete.

Izvolite, kolega Gošoviću, u ime SNP-a.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, poštovani građani,

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju koji je u primjeni od 01. januara 2004. godine, doživio je nekoliko izmjena i dopuna kada je u pitanju stvaranje uslova, posebnih uslova za ostvarivanje prava na starosnu penziju za zaposlene osiguranike koji rade na poslovima gdje se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Prvo je to urađeno, podsjetiću, 2008. godine kada je izmjenama tog zakona obezbijeđeno da zaposleni koji rade na poslovima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, ovlašćenim službenicima unutrašnjih i policijskih poslova, ovlašćenim službenicima Agencije za nacionalnu bezbjednost, profesionalnim vojnim licima zaposlenim u organima odbrane i ovlašćenim službenim licima na izvršavanju krivičnih sankcija, da pravo na starosnu penziju mogu ostvariti sa navršenih najmanje 50 godina života i 20 godina staža osiguranja, od čega 10 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem. Mogućnost korišćenja ovog prava tekla je sve do kraja 2012. godine.

Zatim je 2010. godine donesen zakon kojim je kao trajno rješenje propisana odredba da pravo na starosnu penziju ostvaruju po ovim povoljnim uslovima zaposleni gdje se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem u rudnicima. Takođe, 05.jula

2011. godine ponovo je mijenjan Zakon o izboru odbornika i poslanika i kojim odredbama je predviđeno da pravo na starosnu penziju pod ovim uslovima, 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se taj staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, mogu ostvariti svi zaposleni koji ispunjavaju te uslove u Crnoj Gori, pod uslovom da to pravo mogu ostvariti do 31. decembra 2011. godine. Međutim, takvo zakonsko rješenje, ovako ograničeno vremenski, dovelo je sigurno u neravnopravan položaj one zaposlene radnike koji su radili takođe na tim poslovima, ali do tog datuma nijesu bili ispunili uslove za sticanje prava odlaska u starosnu penziju pod ovim povoljnim uslovima.

Imajući u vidu zahtjeve i obraćanje Sindikata zaposlenih radnika u Kombinat aluminijuma, SNP je 24. aprila ove godine podnio Zakon za dopunu Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju, predviđajući da to pravo mogu ostvariti svi oni zaposleni koji rade na izuzetno teškim i po zdravlje štetnim poslovima na kojima se taj staž računa s uvećanim trajanjem, bez obzira na granu i oblast u kojoj rade. Međutim, aktom Vlade, mišljenjem Vlade datim na taj Predlog zakona konstatovano je, Vlada je ocijenila, da bi prihvatanjem takvih zakonskih rješenja povećao se broj korisnika prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja, što bi dovelo do povećanja sredstava za finansiranje penzijskog staža, čime bi se dovelo u pitanje stabilnost i održivost budžetskog finansiranja ovih prava, zbog čega je Vlada bila mišljenja da se taj Predlog zakona ne može prihvatiti. Kod takvog stanja stvari na svoj Predlog zakona predložili smo amandman koji je potpuno identičan danas Predlogu zakona kojeg razmatramo, stim što je rok za ostvarivanje ovog prava za zaposlene u aluminijskoj industriji, po tom našem Predlogu zakona bio do kraja 2013. godine. Tada poslanici DPS-a glasajući u načelu o ovom zakonu nijesu podržali istovjetan Predlog zakona kojeg su danas podnijeli, koji danas razmatramo. Nakon toga, odgovarajući na poslanička pitanja, ministar rada i socijalnog staranja gospodin Bošković preuzeo je obavezu da će se taj Predlog zakona ponovo naći u skupštinskoj proceduri i on je, evo, tu svoju riječ i održao. Mi ćemo bez obzira na ovo o čemu sam govorio podržati Predlog ovog zakona iz prostog razloga zbog čijla zbog kojeg je predložen, zbog izuzetno teških uslova rada i štetnih uslova po zdravlje zaposlenih u Kombinat aluminijuma, posebno u Elektrolizi, zbog situacije u kojoj se zaposleni u Kombinat aluminijuma danas nalaze.

Takođe, dijelimo mišljenje da ovo pitanje ne treba rješavati od slučaja do slučaja, i da je svakako obaveza da se sistemski ovo pitanje riješi za sve zaposlene koji rade na ovako teškim poslovima, koji ispunjavaju uslove za odlazak po posebnim uslovima u starosnu penziju. Ali, to je nešto što slijedi, sada smo u prilici da prihvatajući ovaj Predlog zakona

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hoćete li još malo? Minut.

NEVEN GOŠOVIĆ:

... da pod ovim posebnim uslovima mogu ostvariti pravo na starosnu penziju. Eto, i na taj način dati jedan doprinos prevazilaženja te veoma teške situacije u kojoj se danas zaposleni u Kombinat aluminijuma u Podgorici nalaze. Zahvaljujem se.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Gošoviću.

U ime Pozitivne Crne Gore, kolega Tuponja.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Mi danas ovdje imamo pred sobom Predlog jednog zakona koji po svojoj namjeri želi da jedan dio radnika koji su tehnološki višak u aluminijskoj industriji prebaci, da im omogući da ostvare pravo na penziju. U samom obrazloženju predlagač ovog zakona kaže u prvom dijelu da predlaže ovaj zakon kako bi se osiguranicima u aluminijskoj industriji koji obavljaju poslove na kojima se staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem, propisali povoljniji uslovi za ostvarivanje prava na penziju od uslova utvrđenih za ostale osiguranike. Ali, zadnji pasus ovog obrazloženja kaže: "Ovo zakonsko rješenje se predlaže zbog rješavanja u kratkom roku tehnoloških viškova u aluminijskoj industriji". Znači, samo to objašnjenje nas dovodi do toga da shvatimo jednu dvoličnu politiku DPS-a, koji je najprije nizom svojih pogrešnih poteza doveo do granice siromaštva radnike aluminijske industrije, doveo ih do toga da ne može da im obezbijedi dostojanstven život, da ne može da im obezbijedi radna mjesta, i da jedino rješenje vidi prebacivanjem tih radnika na Penzioni fond. Penzioni fond nije mehanizam kojim DPS treba da rješava svoje pogrešne poteze.

Ovaj zakon ovako kako je definisan je protivustavan. Pročitacu iz Ustava Crne Gore član 8 koji se tiče zabrane diskriminacije: "Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija po bilo kom osnovu. Neće se smatrati diskriminacijom propisi i uvođenje posebnih mjera koji su usmjereni na stvaranje uslova za ostvarivanje nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti i zaštite lica koji su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju. Posebne mjere se mogu primjenjivati samo dok se ne ostvare ciljevi zbog kojih su preduzete". Dakle, zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija po bilo kom osnovu, to piše u Ustavu Crne Gore.

U Predlogu ovog zakona postoji diskriminacija među osiguranicima. Mi smo kao Klub poslanika Pozitivne Crne Gore amandmanski djelovali na Predlog ovog zakona koji se odnosi isključivo na radnike u aluminijskoj industriji, gdje smo amandmanski zahtijevali da se taj Predlog zakona odnosi na sve, a ne samo na radnike zaposlene u aluminijskoj industriji.

Takođe, u ovom Predlogu zakona postoji vremensko ograničenje, da se ovaj zakon može realizovati do 30. septembra 2013. godine, 30. septembar 2013. godine je praktično tu pred vratima. Takođe smo amandmanski djelovali u smislu nediskriminacije ostalih radnika koji će ovo pravo ostvariti nakon 30. septembra. Nema nikakvog razloga da neki radnik koji ovo pravo ostvari 01. oktobra nema prava da ostvari ovo pravo kao i njegove kolege do 30. septembra 2013. godine. Znači, ukoliko bi se ova dva amandmana uvsojila, bio bi ovaj zakon ravnopravan pram svima i ne bi bio diskriminatoski. Ovakav kakav jeste ne predstavlja ništa drugo nego DPS-ov način rješavanja tehnoloških viškova, tako što ih prebacuje u penzioni fond, a penzioni fond, znate, plaćaju svi građani, i opet svoje pogrešne poteze prebacuju na sve građane Crne Gore. Naravno, nemamo ništa protiv i da je potreba da se pomogne radnicima koji su

postali tehnološki viškovi. Mi se samo ne slažemo sa ovakvom metodom, jer iz ovoga se stvara jedna zamjena teza ...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Da li hoćete dopunski minut?

GORAN TUPONJA:

... DPS koji je doveo do ovoga stanja sad se pretvara u nekog spasioca tih radnika i to je jedno takvo licimerje da je to nevjerovatno.

Htio bih da kažem da Pozitivna Crna Gora u zavisnosti od podrške ovim našim amandmanima će se odrediti prema ovom zakonu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Tuponja.

Sad imamo u ime kluba četiri partije. Dvojica su se prijavili.

Možemo li po tri minuta?

Ako ne može, onda imate pravo po Poslovniku obadvojica po pet.

Vi imate tri minuta, dobro.

GENCI NIMANBEGU:

Već sam ustao, pa ako bih mogao.

Želim pojasniti, gospodine potpredsjedniče, da govorim kao ispred kluba, ne u ime kluba, ali gospodin Popović svejedno je predstavnik jedne političke partije. Član 97 nam daje pravo da uzimamo riječ o ovako važnim temama. Tako da tih tri ili pet minuta su apsolutno nebitni.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Vi potvrđujete ono što sam već rekao, hvala.

Kolega Daniloviću, izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi prvi potpredsjedniče, kako smo se dogovorili iz Kluba DF-a, ne vrijeđajući druge, da se obraćamo gospodinu Raduloviću, afirmacija načina na koji vodite Skupštinu, ne želeći da zaista vam otežavam niti da kolegama uskraćujem pravo, molim da poštujemo dogovor. Ipak se ljudi u jednom klubu mogu dogovoriti. Možemo mi kojih ima po 20 u jednom klubu, a ima nas političkih subjekata značajno više. Ja molim kolege da ne rušimo pravilo da završimo danas u dobroj priči, ako to važi za veće klubove, tamo gdje ima i više zainteresovanih, ajte da se nekako organizujemo. Kad to jednom prekršimo onda uđemo u kolotečinu kršenja i ne možemo da završimo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Možete li vi zamisliti situaciju da je tačka na dnevnom redu radnici KAP-a i KAP, a ja da ne govorim, e zamislite.

Izvolite, kolega Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU:

Prvo da se zahvalim na strpljenju vašem i da izrazim čuđenje što gospodin Danilović uzima riječ proceduralno, kad sam ja već ustao za riječ, a takođe prenebregava jednu činjenicu da je on predstavnik jedne izborne liste koja se zove Demokratski front. Ja sam, gospodine Daniloviću, predstavnik jedne izborne liste gospodin Popović je sa druge liste, Gjeka sa treće i td. i td. I svi ako želimo, bi bilo potrebno da se dozvoli da razgovaramo, po tri, po pet, koliko nam treba.

PREDŠEĐAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hajmo o temi.

GENCI NIMANBEGU:

Evo mislim da će Daniloviću to ići u prilog što ću ja govoriti, pošto njegov front ima ovakav stav kakav je gospodin Vučinić izrazio po predlogu ovog zakona. Mi nemamo isti stav u našem klubu. Iz kog razloga, ja sam jedini iz našeg kluba glasao protiv uvođenja u dnevni red ove tačke dnevnog reda, jer mislim da usvajanjem ovog zakona napravićemo grešku koju smo napravili kad smo usvojili i Zakon o PIU, znači izmjene i dopune kod radnika boksita.

Naime, što smo tada uradili. Smirivajući štrajkove, socijalne probleme, mi smo usvojili izmjene i dopune Zakona koji se ticao za jedan mali broj korisnika. I u pravu su govornici, gospodin Vučinić koji je govorio da mi, niko od nas ne želi da budemo neprijatelji tih 100 radnika Kombinata aluminijuma koji bi dobili pravo na penziju, u ovom slučaju, ali svejedno, mislim da izmjena i dopuna u ovom trenutku, samo oko KAP-a, samo za proizvodnju radnika koji rade u aluminijskoj industriji, da pravimo grešku za puno i puno radnika širom Crne Gore koji ne mogu po povlašćenim uslovima da dobiju penziju, pravo na punu starosnu penziju.

U svakom slučaju, ono što se mora istaći ovdje je to da u Crnoj Gori važi pravilo da je starosna penzija za muškarce 67 godina ili minimum 15 godina osiguranja starosti, ili 40 godina rada. Mi za Kombinat aluminijuma uvodimo da je to 30 godina rada i 20 godina rada na mjestima po uvećanim trajanjima. Moram podsjetiti i vas i javnost da mjesta po uvećanom trajanju određuje tačno PIO u jednoj instanci, a u drugoj Vlada Crne Gore. Mi nemamo ovdje u našem zakonu tačno precizirano koja su to radna mjesta, u kojoj industriji, zbog čega dobijaju radni staž po uvećanom trajanju.

Iz tog razloga mislim da je samo uvođenje u dnevni red ovog zakona popuštanje, na kraju krajeva, i demagoško pred tim zaposlenim. Ja svima njima želim svu sreću i da imaju sretnu penziju i veliku penziju, ali na ovaj način mi nastavljamo raditi kad nam se stvore problemi, a ne sistemski da kvalitetno utvrdimo koja su to radna mjesta po uvećanom trajanju, po kojim uslovima, mi smo požurili da nam ljudi idu u penziju sa 67 godina, što puno zemalja Evropske unije nema, a u ovom slučaju ćemo dozvoliti da neko ko je povlašćen ili ko ima političkog uticaja, lobiranja, dođe do penzije i sa 20 godina.

Moram napomenuti da svi znamo koji su to povlašćeni, među povlašćenim kategorijama, a to su službenici u vršenju unutrašnjih policijskih poslova, pa Agencije za nacionalnu bezbjednost, pa vojna lica u službi u Crnoj Gori, pa zaposleni u organizacijama u smislu odbrane i u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija.

Sigurno da ima tu još kategorija zaposlenih koje su trebale dobiti ovakav tretman. Evo vidimo da po meni djeca revolucije od 89. nastavljaju da imaju povlašćeni tretman, one revolucije koja je bila 89. ovdje, koja nam je donijela jedno veoma loše vrijeme 90-ih, nastavljamo sa tim i nastavljamo, po meni, desiminaciju prema drugim zaposlenim u Crnoj Gori koji ne mogu i neće dobiti ovakav tretman u Skupštini Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Nimanbegu.

I kolega Popović, posljednji prijavljeni poslanik.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore,

Iako me zamjenik generalnog sekretara opomenuo da ne bi trebalo "crnogorske dijaspore", ali u svakom slučaju ja ću se uvijek obraćati njima, da li je to crnogorsko iseljeničtvo, nije toliko ni bitno.

Povodom Predloga zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ja sam govorio na matičnom Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, pa mogu ponoviti to, veoma ću kratko, Liberalna partija će podržati ovaj zakon, ako po svemu sudeći nijesmo i nećemo uspjeti spasiti Kombinat aluminijuma Podgorica, bar da spašavamo ove radnike. Radi se o 94 radnika, ako sam dobro zapamtio.

Više govornika je prije govorio o ovome. Ja se slažem sa svim ovim diskusijama, naročito gospodina Nimanbegua, poslanika Nimanbegua. Ovdje se nesporno radi o diskriminaciji, svi mi to moramo progutati, naravno koji budemo podržali ovaj predlog zakona, vrši se diskriminacija u odnosu na još neke radnike koji rade na mjestima sa beneficiranim radnim stažom, ali vjerujem da će podržavanje ovog zakona izazvati neku još, da kažemo, lančanu reakciju, pa ćemo to isto omogućiti i moramo omogućiti ljudima iz metalske industrije, ne znam, rudarstva, pomorcima, bez obzira svi mi znamo da će to biti ogroman udar na penziono invalidski fond, ali neće nam biti druge, i mislim da kad smo već ušli u ovu sivu zonu, da ćemo biti principijelni do kraja, tako da ćemo morati podržati i sve ove ostale radnike.

Ponavljam, Liberalna partija će podržati Predlog ovog zakona.

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Popoviću.

Da li, kolege Jeliću ili Vukčeviću, želite pravo na završnu riječ da iskoristite? Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Prvi ili drugi sasvim je svejedno, dok predsjedavate.

Zaista bih se zahvalio svim poslanicima koji su uzeli učešće u ovoj raspravi na korektnim interpretacijama njihovog mišljenja o ovom zakonu.

Ono što bih želio da saopštim jeste sljedeće: da smo Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju u Parlamentu, ja i kolega Vukčević podnijeli 18.06. Dakle, bezmalo mjesec i po dana je trebalo da ovaj predlog zakona dođe na dnevni red u Skupštini, iako smo to naglasili da bi trebalo da bude po skraćenoj proceduri. Šta, skraćena procedura mjesec i po dana, nije baš skraćena procedura, po meni.

Dakle, u međuvremenu je bio stečaj u Kombinat u aluminijuma. Radnici su praktično ostali bez posla, 1200 radnika, sa njima stečajni upravnik potpisuje ugovor o radu na određeno vrijeme u mjesec dana i njihove plate su drastično smanjene.

Svi mi ovdje poslanici, nadam se da vodimo računa o zaposlenim radnicima i o radnicima, bez obzira u kojoj industriji. U ovom trenutku radnici Kombinata aluminijuma su najviše ugroženi i za to je ovaj zakon za radnike u Aluminijskoj industriji gdje želimo na neki način da im pomognemo.

Zašto? Zato što ti ljudi, kao što sam rekao u obrazloženju ovog zakona, rade na najtežim mogućim poslovima. Onaj ko je bio u kombinatu i onaj ko se bavio metalnom industrijom, kao i uvaženi poslanici koji sjede u ovom domu, znaju šta znači raditi na veoma teškim opasnim i za zdravlje štetnim radnim mjestima. Nemojte očekivati od tih ljudi koji provedu 20 godina radnog staža na takvim poslovima, da imaju istu produktivnost, efikasnost, kao radnici na drugim poslovima. Ipak, oni ne mogu postizati radne učinke onako kako se to možda od njih traži u procesu proizvodnje. Tako da priča o tehnološkim viškovima ne stoji, nego ipak o radnicima kojima je narušeno zdravlje.

Ovdje smo rekli da se odnosi na aluminijsku industriju. Takođe želim da kažem da je ovaj predlog zakona prošao i matični odbor, tj. Odbor za rad, zdravstvo i socijalnu politiku i prošao je Zakonodavni odbor sa većinom glasova.

Nema opasnosti od toga da ovo radimo da neko ne bi, radnici ugrozili nečije pozicije. Mi smo samo ispoštovali ono što su bili njihovi zahtjevi ovdje ispred Skupštine kad su ti radnici došli da protestuju.

Zaista bih se zahvalio gospodinu Gošoviću, iako ga nema ovdje, na jednoj korektnoj interpretaciji. Jeste da je ovaj zakon sličan Predlogu zakona koji su podnijeli poslanici Socijalističke narodne partije, do duše u malo izmijenjenom ili modifikovanom slučaju. Naravno da smo imali konsultacije i sa predstavnicima Vlade i Ministarstva finansija, jer je veoma važno da sredstva koja su obezbjeđena u budžetu za isplatu penzija za ove radnike. Na taj način ne želimo da ugrozimo finansijsku održivost Fonda penzijsko invalidskog osiguranja. Dakle, sredstva postoje i ona će se distribuirati onako kako ti radnici budu odlazili u penziju.

Postavilo se pitanje zašto je rok od 30. septembra. Zato, mi smo, kažem podnijeli ovaj predlog zakona još 18., ali smatramo da je i sada sasvim dovoljno dva mjeseca da radnici koji steknu ovo pravo, i naravno, koji žele da pođu u penziju, da imaju dovoljno vremena da prikupe svoju dokumentaciju iz kadrovske službe. Imajući u vidu da su oni sad, praktično sa ugovorom vezani po mjesec dana u radnom odnosu i da je njihova dokumentacija potpuno spremna, tako da smatramo da je to potpuno dovoljan rok do 30. septembra tekuće godine da mogu pripremiti svoju dokumentaciju.

Nema ovdje demagogije, nema licemjerja. Ovdje, zaista ja vjerujem da svi poslanici smo ovdje da pomognemo radnicima čija je egzistencija ugrožena. Ne želim da kupim političke poene i da to ovamo prebacim na Demokratsku partiju socijalista i drago mi je, zahvaljujem što će ovaj zakon dobiti većinsku podršku u Parlamentu.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem na završnoj riječi. Konstatujem da je pretres povodom ovog predloga zakona završen. O njemu ćemo se izjasniti naknadno.

Po dogovoru prelazimo na **Predlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore.**

Podsjećam da je Predlog odluke podnio poslanik Andrija Popović.

Da li želite da date još i dopunsko objašnjenje onoga što smo dobili u pisanoj formi?

Izvolite, kolega Popoviću, do pet minuta.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ovaj prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore je poodavno u proceduri, samo da podsjetim da je Zakonodavni odbor ovo prihvatio jednoglasno, a Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, većinom glasova.

Motiv za izmjene Poslovnika ovog, je jedan propust koji je napravljen u Poslovniku. Radi se o tome da nije postojala obaveza izvođenja državne himne na konstitutivnoj sjednici novog saziva Skupštine. Sjećate se i sami, početkom novembra na konstitutivnoj sjednici Skupštine izbjegnut je pravi skandal, zahvaljujući poslanici Kalezić koja je tada predsjedavala Skupštinom, kao najstarija poslanica. Kako je došlo do takvog propusta sad nije ni bitno, ali uglavnom taj motiv da bi se intonirala državna himna, jer je to ipak početak novog parlamentarnog života, četvorogodišnjeg parlamentarnog života države. Isto tako dodato je da bi se na prvoj sjednici proljećnog i jesenjeg zasijedanja intonirala državna himna na početku.

I u ovoj dopuni poslovnika postoji sada imperativ da se prva sjednica proljećnog i jesenjeg zasijedanja održava u našoj prijestonici Cetinju. To je do sada bilo jedno nepisano pravilo, i uglavnom se održavala, ali je sada po predlogu ove odluke o izmjeni Poslovnika, to imperativ. Dakle, to su te četiri izmjene.

Na konstitutivnoj sjednici, na prvoj sjednici konstitutivne Skupštine, poslije izvođenja državne himne predsjedavajući konstatuje da je Državna izborna komisija podnijela izvještaj o sprovedenim izborima, itd. itd.

Druga, prvo redovno zasijedanja Skupštine koje se održava u Prijestonici Cetinju, počinje izvođenjem državne himne prvog radnog dana u martu i traje do kraja jula i drugo redovno zasijedanje jesenje zasijedanje, koje se održava u Prijestonici Cetinju počinje izvođenjem državne himne.

Eto to su ti noviteti, ti predlozi izmjena i dopuna Poslovnika Skupštine Crne Gore. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam, poslaniče Popoviću.

U ime Demokratske partije socijalista, kolega Vukčević, do pet minuta.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Himna traje onoliko koliko traje, ali ono što je puno važnije od toga da li mi poštujemo tu himnu ili ne, i poštujemo li državne simbole ili ne. To je suština o kojoj moramo voditi računa kada govorimo o svim državnim simbolima Crne Gore. I to je nešto kojim mi iskazujemo svoj i lični i profesionalni i politički odnos.

Kada je u pitanju ova inicijativa kolege iz Liberalne partije, mi podržavamo u suštini ovu inicijativu. Smatramo da je ona dobra, ali moramo uzeti u obzir onu činjenicu da, kada govorimo o usvajanju Poslovnika, da je uobičajeno da se Poslovnik usvaja konsenzusom i da bi dobro bilo da zaista i ove izmjene i dopune Poslovnika o radu usvojimo na taj način što će biti, prije svega, i odraz političkog, i rekao bih prije svega demokratskog razumijevanja svih u Parlamentu Crne Gore da zaista do kraja poštujemo simbole svoje države i da mi kao poslanici, kao narodni predstavnici na pravi način demonstriramo taj sami čin poštovanja simbola Crne Gore, i prije sveg poštovanja himne, tako da suštinski ova inicijativa za Demokratsku partiju socijalista je prihvatljiva. Napominjem da apelujem da se i ova inicijativa kada je u pitanju izmjena i dopuna Poslovnika o radu usvoji konsenzusom. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Vukčeviću, na efikasnosti.

U ime Demokratskog fronta kolega Danilović. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, kolegice i kolege,

Ima ona jedna lijepa narodna, koju ćete razumjeti, bez obzira na to kojim jezikom govorite, pa shvatiće dobronamjernost ovoga što ću reći i predlagač - lijepo je znati zasvirati, ali lijepo je znati i za pojas zađenući.

Kad bih znao da će Cetinju i Crnoj Gori pomoći to što će imati sjednicu više i izvođenje himne više, ja bih za to glasao što god mislio o njenoj suštini. A važnije od poštovanja simbola Crne Gore je poštovanje Crne Gore. A Crna Gora se ne poštuje kroz njene simbole, nego kroz poštovanje poreskih obaveza, ustavnih obaveza, zakonskih obaveza. Odnos prema simbolima je odnos prema simbolima.

Mi u Demokratskom frontu to možemo gledati različito, ali ne možete dobiti podršku od nas za ovako nešto u trenutku kad će se to i vama zlonamjerno odbiti o glavu, zbog toga što treba da vidimo šta ćemo sa rebalansom, a ispade da je rješenje da sviramo himnu više i da riješimo taj problem.

Moram ovdje razdvojiti dijelom, kao poslanik Demokratskog fronta imam obavezu da govorim o onome što je naš najmanji zajednički sadržalac, ali rekoh vam, malo prije i mislim da ste to razumjeli da postoji najbolja namjera i da je to ljekovito, mi bismo to podržali, bez obzira na to kakav je sadržaj himne, a uz to, ja vjerujem da treba, kao ozbiljni ljudi i političari, da sjednemo i da razgovaramo je li pametno da simboli posvađaju suštinu Crne Gore. Je li korektno, je li moralno da insistirate na nečemu za šta znate da vrijeda dostojanstvo dijela građana.

Zamislite, koliko juče ste raspravljali ovdje u Parlamentu da li je neko dostojan da primi Trinaestojulsku nagradu samo zbog toga što možda malo drugačije gleda na trenutnu političku elitu. A nema kod vas snage da sagledate da li je dostojno za Crnu Goru u 21 vijeku, da njen najveći orden, himnu i njen tekst, nosi čovjek koji je optužen i presuđen za ratni zločin. I ja treba da vas danas o tome edukujem i opominjem.

Ja bih volio da, s druge strane, iz vaših klupa, konačno neko kaže - ajte ljudi da sjednemo, i veće zemlje od naših, i veće zemlje od naše su mijenjale tekstove himne da bi bile prihvatljive za cijeli jedan narod. Veliki njemački narod se odrekao dvije strofe svoje himne samo zbog toga što su zloupotrebljavane od strane onih koji su nedostojni pominjanja danas, a da ne pričamo o tome da ih nikada i nigdje na drugačiji način nijesu osporavali. Nije ih napisao niko ko je sporan, sporno je bilo što su zloupotrebljavane.

Dakle, bilo bi lijepo da ovdje stavimo tačku. Sramota je da pjesma, uz sve što je muka i priličan plač, svađa Crnu Goru. Ipak smo odgovorni. Nemojte da mislite da više i na Cetinju stanuje bilo ko ko će se primiti na ovu priču i ko će reći - znate kako - morali smo tako. Svima je jasno da nas je simbolika podijelila, ali simbolika nas neće pomiriti. Napredak Crne Gore, poštovanje Crne Gore, njenih zakona, njenog prava, poštovanje obaveze da platite porez. Možemo li to da se dogovorimo da bude obaveza kao izvještaj na svakoj našoj sjednici. Puštite tu priču iz koje ne možemo izvući dobro. Ima u Crnoj Gori nespornih pjesama koje bi umirile ovaj parlament i ispoštovale državnost Crne Gore, ali ni za takvu vam ja ne bih glasao danas, ne bih glasao ni za onu što je samo moja, zbog toga što je nedostojno u trenutku kada smo u ropstvu, iz ropstva, kao cvrčak svirajući da izletimo.

Šta ćemo s mravima, uvažene kolege poslanici i poslanice. Ovdje bismo da se nadgornjavamo oko toga ko ljepše umije da zapjeva. Došao je trenutak da se za pojas zađene, kako kaže narodna poslovice. Biće vremena, ja se nadam u malo boljim prilikama i uslovima pomireni da pjevamo.

Do tada da mi poslanici završimo što je do nas, da mi kao poslanici učinimo Crnu Goru pravnom državom. Pa će onda biti razumljeno i s te vaše strane to što ima uvaženi kolega poslanika koji vole Crnu Goru ali ne vole da im se gura prst u oko.

Najgora stvar je kad u veselju ne možemo da učestvujemo svi zbog toga što nije svaki stih za veselje. Ima ljudi koji su pisali divno o Crnoj Gori, a vi ih ne volite možda i s razlogom. Ima nekih koji ne mogu da se opravdaju zbog toga što su napisali divan stih. Nikad ne smijemo zaboraviti, i nikad ne smijemo dati medalju onome koj je napisao lijepo a radio ružno. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Daniloviću, molim vas.

U ime SNP-a koleginica Jonica.

Izvolite, kolega.

MILORAD VULETIĆ:

Izvinite, koleginice.

Vrlo kratko, gospodine predsjedavajući,

Mislim da zbog crnogorske javnosti treba, makar u minut, iskomentarisati navode kolege Danilovića.

Ja ne mogu da shvatim da svakom poslaniku u državnom parlamentu nije čast i obaveza da poštuje državne simbole i da ustane na intoniranje himne. To samo ovaj parlament ne poštuje i to je vrlo ozbiljna stvar, vjerujte mi. Primati platu od ove države, a ne poštovati simbole.

Gospodin Danilović kaže da vrijeda dostojanstvo dijela građana Crne Gore, a ovo što on kaže ne vrijeda dostojanstvo građana koji su se većinski opredijelili za ovo kakva će biti himna Crne Gore i kakvi će biti ostali simboli.

Ja bih zaista zamolio da ne radimo zamjene teza ovdje.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Vuletiću, najbolji zakon može sve regulisati.

Hoćete vi proceduralno?

Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dogovorili smo se da poštujemo pravila. Ja razumijem potrebu da nakon što se neko obrati, pa vama se učini da je to uspjelo, vi to pokušate da omalovažite, ali neće moći. Ja bih trebao valjda da vratim platu zbog toga što imam prigovor najozbiljniji, najiskreniji, najljudskiji na stih. A oni koji primaju platu a krađu ovu državu i ubijaju njenu budućnost treba da budu ponosni. Neće moći.

Ja znam šta su moja prava. U zakonskoj proceduri ću se boriti da dođe do promjene onoga što simbolički svađa Crnu Goru. Ima ovdje prećih stvari od toga da sviramo himnu i da je nesporna. Rekao sam vam, kad bi znamo da bi pomogla Crnoj Gori i Cetinju, ako ne mogu već zbog prigovora najozbiljnijeg i najljudskijeg savjesti da je pjevam, svirao bih je pa vi pjevajte. Ali, bojim se da je to logika cvrčka.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Daniloviću.

U ime SNP-a, molim koleginicu Jonicu.

Nijesam ovdje nikoga prepoznao da je kolega Danilović... (Upadica) Molim vas, ja sam neki spiker jadni ovdje, omogućite mi. Ukoliko hoćete sada stvarno proceduralno okrenite se meni. Kolega Vuletiću, okrenite se meni i kažite po kojoj tački ovog Poslovnika sam ja pogriješio i ukoliko sam uistinu pogriješio ispraviću svoju grešku. Molim vas da doprinesete, da budete kooperativni kako možemo završiti današnju raspravu i završiti proljećnje zasijedanje efikasno. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Gospodine predsjedavajući, mislim da je član 102 Poslovnika, tiče se povrede dostojanstva poslanika. U konkretnom slučaju gospodin Danilović je, odgovarajući na moje tvrdnje da svaki poslanik mora poštovati državne simbole i ustajati na intoniranje himne, odgovorio da je to marginalno u odnosu na ono da prima i da ne može za to primati platu, za one koji primaju platu a krađu ovu državu. Volio bih da on pojasni da li misli na poslanike iz klupa DPS-a i ostale poslanike iz pozicije ili je digresija bila na nešto drugo. Vrlo je ružna poruka. Ovo govorim zbog građana, ne lično zbog sebe, sebe najbolje znam. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Duboko sam ubijedjen da kolega Danilović to nije uputio poslanicima.

Ukoliko želite stvarno da doprinesete da završimo ovu priču na ovaj način, izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Mislim da je prvo bilo suviše apsolutno da se prekrši dogovor i da se uopšte da pravo da neko reaguje nakon što sam ja u ime kluba govorio, a dogovorili smo se, nikoga pojedinačno nijesam pomenuo. Reagovao sam, uvaženi kolega, na prozivku da bih ja valjda trebao zbog toga što ne poštujem državne simbole da vratim platu. Vi ste mene prozvali lično a ja sam govorio ono što ću ponoviti. Zašto se ne sjetiste da kažete da vrate plate oni koji kradu a ne ja koji nepoštujem simbole u dijelu u kojem ne želim vama da se pravdam? Kako to vi prognozirate i vidite da treba poštovati Ustav u dijelu simbola a ne treba u dijelu poreza?

Ko ne poštuje državu ne plaćajući joj porez na način na koji treba, pljačka je kroz različite načine neka se prepozna... (Upadica poslanika Vuletića).

Nemojte da mi dobacujete, Vi ste mene prozvali a ne ja vas. Ja sam vama odgovorio na način koji ...Ja platu časnu zarađujem a da li ima ljudi koji nečasno zarađuju svoje plate, neka se vide. Nijesam mislio na kolege poslanike, a svi možemo da se preispitamo da li....

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Daniloviću. Znači, potvrdili ste moje ubjeđenje da to nije bilo upućeno ovdje, ali očito da moramo svi da poštujemo zakon u svakom dijelu, a to kroz ovo poglavlje 23. i 24. ćemo morati i zbog Evropske komisije.

Napokon, kolegice Jonica, izvolite do pet minuta. Molim vas, poslanici, ko hoće da priča neka nastavi u holu a ovdje ćemo se pridržavati discipline. Izvolite, kolegice Jonica.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Ova rasprava o izmjeni Poslovnika, naročito o ovim izmjenama i ovakva rasprava, navodi me na potrebu da se zapitam znamo li mi svi zašto smo u Parlamentu. Navodi me na potrebu da se zapitam jesmo li mi oni koje su građani neposredno birali da odrađuju ovdje određene poslove, a to je da zakonima uređujemo oblasti života naših građana, da provjeravamo kako Vlada primjenjuje te zakone koje mi donosimo, da ispravljamo loše zakone koje smo donijeli. Da li smo u toj priči malo zaboravili šta nam je posao? Da li smo malo izgubili sponu sa tim građanima koji su nas neposredno birali, da upravo radimo ovo o čemu sam pričala i da li smo zaboravili da nađemo model kojim ćemo obezbijediti da upravo neposredno kako su nas birali ti isti građani sa nama komuniciraju, obraćajući nam se predstavkama i pritužbama i tražeći od nas da popravljamo ono što nije dobro, da kontrolišemo ono za šta nijesu sigurni da je u skladu sa njihovim pravima i obavezama.

Iz tih razloga pravim paralelu izmedju onoga što je predlog koji je uvaženi kolega Popović dao kroz ove izmjene Poslovnika i onoga što su amandmani Socijalističke narodne partije Crne Gore upravo na ovaj Predlog poslovnika.

Kolega je predložio da se na početku svake sjednice svira himna. Šta građani imaju od toga? Da se pet-šest dana po medijima priča priča ko je ustao a ko nije ustao

na himnu. Zbog čega je neko ustao zbog čega neko nije ustao na himnu. Zbog čega se sviralo i u kojoj mjeri, je li do kraja ili sa zadnjom ili bez zadnje strofe. O tome će se pričati 10 dana, možda da bi se pokrilo kakav nam je Zakon o zdravstvenoj zaštiti, kakva nam je zdravstvena usluga. Da bi se pokrilo kakve su nam obrazovne ustanove i kakve nam uslove djeca imaju u prosvetnim ustanovama. Da bi se pokrilo da li svi oni koji treba primaju socijalna davanja ili im država oduzima. Da bi se pokrila priča o tome da lica sa invaliditetom imaju novac u svom fondu koje otima Vlada i troši neđe drugo.

Mislilim da ovakve norme u stvari služe da se ovom pričom koja je jako bučna, koja je jako interesatna medijima, pokrije ono što je suština našeg rada ovdje. Konkretno stvari o kojima treba da raspravljamo, konkretni zakoni koje treba da donesemo, konkretni način primjene tih zakona kroz naš nadzor nad radom Vlade. Pričom o tome je li bilo himne, je li neko ustao na himnu, je li neko prešedio himnu, je li neko bio napolju dok se himna svirala, pokriva se suština onoga što je naš smisao rada ovdje, a to je da se zabrinemo kakve zakone donosimo, kakve posljedice ti zakoni imaju po naše građane.

Iz tih razloga SNP je predložio nešto što će za razliku od ove predložene izmjene Poslovnika zaista imati ucaja na naše građane i što će obezbijediti da vratimo tu sponu sa građanima koji smo, očigledno, izgubili a to je da se konačno po ko zna koji put predložena norma SNP-a uvaži, a to je da ovim poslovníkom uvedemo odbor za predstavke i pritužbe kojim ćemo obezbijediti da se naši građani neposredno, onako kako su nas birali, obraćaju ovom parlamentu i nama u tom odboru kako bismo znali kakvi su zakoni koje donosimo, kakve posljedice po njih imaju ti zakoni, kako ih Vlada primjenjuje, koliko se krše njihova prava. Da ovdje, na ovom mjestu, gdje nam svi govore da treba mnogo više, imamo nadzornu funkciju i budemo u prilici da na najneposredniji mogući način saznamo da li je sve onako kako piše u zakonu ili onako kako treba da bude primjenjeno i da ovdje budu oni koji će po drugi put nakon što donesu zakon se obraćati Vladi i državnim organima i tražiti od njih da primjenjuju zakon onako kako treba po osnovu primjedbi naših građana. Pošto nam se desi da odredjenim zakonima dobijemo veliki broj predstavki, pritužbi, koje ukazuju da nešto nije uredu sa tom oblašću, da se zapitamo što smo to uradili sa tim zakonom, da sami konačno preuzmemo ono što vrlo rijetko radimo, zakonodavnu ulogu, da poslanici budu predlagači zakona a ne puki izvršitelji onodnosno izglasavači zakona koje predlaže Vlada. Zato vraćam priču na razliku između onoga što nosi predlog kolege Popovića koji suštinski nijednom građaninu Crne Gore neće donijeti ništa i onoga što nosi naš predlog amandmana, a to je prilika da vratimo sponu između građana koji su nas neposredno birali sa parlamentom zato što će ti građani biti u prilici da nam se kroz odbor za predstavke i pritužbe, koji treba da uvedemo Poslovníkom, dnevno obraćaju i da nam ukazuju kakav to posao mi ovdje radimo i kakve posljedice po njih pravimo radeći taj posao koji radimo.

Naravno, ponavljam po ko zna koji put, Poslovník nije dobar i sa time se suočavamo...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ.

Da li želite još koji minut? Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Poslovnik nije dobar i sa time se suočavamo svaki dan, ali i dalje se čuti na moju inicijativu da se uz neku od ovih izmjena koje od sjednice do sjednice razmatramo, usvoji ovdje zaključak da je potrebno da se uradi jedna kvalitetna izmjena Poslovnika kojom će se obuhvatiti sve ono što su nedostaci u našem radu. Danas smo imali priču šta se događa kada Zakonodavni odbor ne ostvari većinu za neki zakon. Danas smo imali priču o tome da li Zakonodavni odbor odlučuje pravno ili politički, pa kada kolege iz vlasti o istom tekstu tri puta isti dan glasaju različito, zavisno od toga kakav im je nalog, onda to nije politički nego je pravno, a kada se desi priča o visokom obrazovanju kao što se danas desilo onda je opozicija glasala politički a ne pravno. Dakle, da uredimo to, da uredimo da nam se mora odgovoriti na poslaničko pitanje, jer je to nadzor rada nad radom Vlade, da uredimo da je zahtjev po članu 50 metod takodje kontrole nad radom Vlade.....

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vam, kolegнице Jonica.

U ime Pozitivne Crne Gore kolega Perić. Izvolite, kolega.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Pozitivna Crna Gora je mlada stranka, postoji godinu dana i ono što neki misle da je naša prednost, možda naša mana, jeste ta iskrenost prema svim pitanjima i mi smo stav upravo po ovoj temi uvijek otvoreno iznosili, i sigurno u nekim situacijama i platili taj svoj stav, ali on ostaje nepromijenjen. Znači državni simboli takvi kakvi jesu su prihvatljivi i mi ih doživljavamo kao svoje. U tom smislu mi ćemo podržati predlog gospodina Popovića i stav Liberalne partije. Mi nemamo apsolutno nikakav problem sa tim . Međutim, nama je vrlo kratko u tom dijelu dodatak da bi mi voljeli da imamo što više ljudi koji će doživjeti te simbole kao svoje a ne kao neko kome ćemo trljati šaku u nos da ih treba doživjeti, ne treba, silu na sramotu praviti izdajnike i na patriote. Ali, kažemo to jesu simboli Crne Gore i tu ne treba imati nikakve dileme.

Međutim ono što je mnogo interesantnije ne treba stati u poštovanju države samo na simbolima. Mi smo danas ovdje prije dva sata u Parlamentu vodili žustru diskusiju o tome da se treba zaštititi državni interes na državnom univerzitetu što je svakako par ekselans državni interes i zaštita onoga što predstavlja obilježje jedne nacije, segment obrazovanja. Čini mi se da tu nemamo istu pozornost kao za ovu temu i s druge strane, takodje da svakako najveći stepen patriotizma i poštovanja državnih simbola iskazuje time da gradimo društvo koje će biti prosperitetno i bogato. Podcrtavam, to su simboli Crne Gore koje mi doživljavamo kao takvim i zaista nemamo problem sa tim. Ali ovdje je takodje poštovanje simbola i poštovanje Crne Gore neupitno. Kada je riječ o samoj proceduri izmjene Poslovnika mi smo imali prije, na prošlom zasijedanju Predlog izmjene Poslovnika koji je naš šef Kluba Mladen Bojanić predložio, tada smo imali potpuno drugačiju proceduru, odnosno tražili smo da imamo neku vrstu konsezus na Kolegijumu koje nijesmo mogli imati, tako da ta vrsta procedure koju smo imali tamo valjala bi možda da bude ispoštovana i u ovom slučaju, da imamo jednu uniformisanu formu. Još jednom ističem, ne treba stati samo na simboličkim gestovima nego treba iskazati poštovanje prema državi Crnoj Gori u onom

elementarnom smislu u poštovanju njenih naučnih kapaciteta, u trasiranju dalekosežnog razvoja države a ne zakucavati se uvijek samo isključivo za jedan segment poštovanja države koji je apsolutno neupitan Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Periću.

Da li, kolega Popoviću, hoćete da iskoristite pravo na završnu riječ do pet minuta? Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala.

Meni je sada nezgodno pričati jer glavni oponenti iz Demokratskog fronta i iz SNP-a nijesu tu. Mislim na gospodina Danilovića, nezgodno je. Ipak, reći ću da ja nijesam stvarno vjerovao da će ovoliko smutnju izazvati Predlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Crne Gore, sve je ovo do sada i bilo važeće.

Prvo da ponovim, poslanica Kalezić nas je spasila skandala 6. novembra 2012. Konsultativna sjednica državnog Parlamenta bila bi vođena bez državne himne. Pa to bi bio stvarno skandal. Znači, nas je spasio Demokratski front. Ko je pravio onaj raniji Poslovnik? Dakle, treba vidjeti ko je iz vlasti i da li je namjerno to uradjeno da se takav propust napravi. Drugo i na Cetinju je i do sada održavana sjednica jesenjeg i proljećnjeg dijela, od sada je to samo imperativ. Sada je to bila neka tradicija, može a ne mora. Ovo o čemu je gospodin Danilović govorio ne bih sada da ulazim u njegove interpretacije. Znam da je njegova himna "Bože pravde", moja himna je "Oj svijetla majska zoro" i ogromne većine ljudi u Crnoj Gori. Znam da njemu zadnje dvije strofe smetaju. To su dvije najljepše strofe: "Rijeka će naših vala uskačući u dva mora glas nositi okeanu da je vječna Crna Gora". Kome to može smetati? Kome to može smetati?

Ove sjednice oko izmjene Poslovnika ovo su sjednice koje imaju svečano radni karakter. Konsultativna sjednica nesporno svečano- radni karakter.

Prva sjednica proljećnjeg zasijedanja ima nesporno svečano radni karakter, jesenjeg zasijedanja, prva sjednica, dakle obje se održavaju na Cetinju, svečano-radni karakter, pa ako ne možemo da istrpimo to, dakle dio poslanika ako ne može da istrpi to neka ne prisustvuje. A što da im kažem drugo. Stvarno ne znam što da im kažem. Ovakve države nema na svijet da dio poslanika ne poštuje simbole svoje države. Ima himnu druge države. Sluša himnu druge države, i to je njegova himna. Pa to je, kako da to nekome normalnom čovjeku objasnite da recimo da podješ u Skandinaviju i ti tom čovjeku objašnjavaš - znaš kako zato što meni se ne sviđa , imaju neki stihovi, to su nam rekli da nije taj bio, da je on bio ovakav ili onakav. Pa...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Kolega Popoviću, molim vas na dikciju i da se odnosite prema drugim poslanicima, ja ću vas da prekinem...

ANDRIJA POPOVIĆ:

Nemojte me prekidati.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

....do onog momenta i spustite malo, kolega Popoviću, nemojte da izazovete negativni komentar drugih. Želim da efikasno završite...

ANDRIJA POPOVIĆ:

Slušajte, svaki put me prekidate u sekundu kada završim, a sada me prekidate dva i po minuta prije nego što mi je dozvoljeno vrijeme.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Samo vas opominjem da ste na ivici nečega što može da izazove negativni komentar drugih...

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ja i hoću

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ne možete.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Mogu.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nećete dok ja predsjedavam, van ovog Poslovnika časnu vam riječ dajem. Izvolite, završite korektno svoje izlaganje. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Slušajte, slušajte, ovo je bilo moje izlaganje više nego korektno. Prvo ste vi prekršili, puštali ste tu, proceduralno, kada nijesu imali proceduralno pravo ni gospodin Danilović, ni gospodin Vuletić. Oni su se preganjali proceduralno mimo Poslovnika i tu ste vi pogriješili na početku. Dakle, vi ste dodali ulje na vatru od samog početka. Završavam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Dobićete još jedan minut i molim vas privršite to efikasno i nemojte da izazove negativne komentare, poslanici po Poslovniku imaju pravo da se jave. Ja to moram da omogućim. Izvolite i zahvaljujem se na kooperativnosti i saradnji.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ja stvarno ne znam kako vi vodite skupštinu, uopšte mi nije jasno. Vi ćete me stalno prekidati i vi prognozirate unaprijed da ću ja nešto negativno reći. Mene svi koji poznaju znaju da sam ja veoma korektan čovjek. Ja ne znam nikad nikoga ja u životu nijesam uvrijedio. Vi to pretpostavljate da ću ja da uradim u nekom svom dijelu izlaganja. Ali, može se reći da vi dodatno unosite meni nervozu zato što uvijek u sekundi prekidate moje izlaganje. Vi znate, završiću sa ovim, to možda se ne tiče ove tačke, ali vi morate da nekako izmedju sebe, vi potpredsjednici i predsjednik Parlamenta usaglasite kako će ko voditi sjednicu. Jedan pušta sekundu, drugi pušta minut, treći

pušta 10 minuta preko diskusije. Završavam, najmanji mi je bio motiv i želja neka da se ode crnogorčim. Imamo mi daleko većih problema u Crnoj Gori, dakle to je i rečeno, od ovoga, ali državni simboli se moraju poštovati a za ovo ostalo imaju nadležne državne institucije pa neka to rješavaju. Naravno, neće one to riješiti zato što je Crna Gora takva kakva je. Dakle, znate stav liberala u posljednjih 20 i nešto godina. Oće postepeno kako se budemo primicali Evropskoj uniji. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, poslaniče Popoviću.

Konstatujem da je pretres po ovom predlogu završen. O njemu ćemo se izjasniti naknadno. Kolege da vas informišem u saglasju sa drugim potpredsjednikom smo se dogovorili da koristeći nekakvu svoju autonomiju i poziciju da povodom današnjih tačaka dnevnog reda možete predložiti amandmane do ponedjeljka do 10 sati.

U ponedjeljak nastavljamo sa radom. Molim vas da budemo tačni u 10 sati, kako bi završili ovaj obimni dnevni red.

Nastavićemo, hvala na saradnji i pozdrav gradjanima Crne Gore.

Izvolite, proceduralno, ako ste htjeli.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Poštovana Skupštino, poštovani građani, dozvolite minut dva, a možda i više.

Ovdje imam dnevni red ove sjednice i bez moje saglasnosti, ali uz naknadnu moju saglasnost, izvršili promjenu u redosljedu tačaka i razmatrali smo upravo Predlog izmjena i dopuna Poslovnika. Potrošili nekih pola sata, i neka smo, tema je značajna, i ako sam ja trebao da u svojstvu predlagača obrazložim Predlog zakona o amnestiji.

Insistiram i biću veoma kratak da ovu raspravu sada obavimo, nezavisno od toga da li ima prenosa ili nema. Dakle, što se tiče mene, kao predlagača, neće trajati duže od tri minuta, jer, da vam dam razloge zašto. U ponedjeljak je u 10 sati sjednica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet kojom ja predsjedavam, sa tačkom rebalans, Predlog zakona o akcizama i o PDV-u.

U 13 sati je Anketni odbor, takodje gdje sam član, i gdje neću moći biti, pretpostavljam na plenumu do pet sati popodne. U ponedjeljak nemam...

Insistiram da vam sada pomognem i svima nama da i ovu tačku skinemo sa dnevnog reda. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Punog srca. Imamo li saglasje? Hajmo da završimo ovu tačku. Hvala na razumijevanju.

Ajmo da završimo i ovu formu.

Prelazimo, kolege, na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o amnestiji lica osuđenih za krivična djela propisana zakonima Crne Gore i licima osuđenim stranom krivičnom presudom koja se izvršava u Crnoj Gori.**

Podsjećam da je Predlog zakona podnio poslanik mr Aleksandar Damjanović.

Izvolite, kolega Damjanoviću, još jedna pohvala za vašu inicijativu, do pet minuta, ili koliko ste rekli.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ.

Hvala, potpresjedniče, zahvaljujem rukovodstvu parlamenta što nijesmo prebacili diskusiju u ponedjeljak, jer ćemo imati čini mi se ovdje još da raspravljamo oko bitnih predloga akata, a onda tek u utorak u pojedinostima.

Dakle, ja sam koristeći svoje ustavno i poslovničko pravo još 3. jula predao Predlog zakona o amnestiji osuđenih lica, osuđenih za krivična djela propisana zakonima Crne Gore i lica osuđenih stranom krivičnom presudom koja se izvršava u Crnoj Gori. Ovo sam uradio iz razloga da bih odblokirao inicijativu 20.000 građana koja je ovom domu stigla 25. septembra od strane dakle građana gdje se tražilo da se na način koji smo to uradili 2010. godine, donese Zakon o amnestiji. Nakon upornog insistiranja, i na Kolegijumu Skupštine Crne Gore, da ovo pokrenemo i da odblokiramo pat poziciju u kojoj se nalaze lica, na koja bi se ovaj zakon odnosio uz izražavanje moje sumnje da se radilo o motivima da se ta lica od izbora do izbora drže u pat poziciji, da se poigrava neko sa njima, iskoristio sam to pravo i ovu inicijativu pretočio u Predlog zakona koji sam dostavio 3. jula.

U međuvremenu, u martu ove godine smo dobili mišljenje Vlade na inicijativu koje je bilo pozitivno, gdje je Vlada citiram zadnji stav rekla sljedeće: "Istovremeno, Vlada je mišljenja ukoliko Skupština u skladu sa svojim nadležnostima prihvati predmetnu inicijativu, kroz predlog zakona formalizovan taj predlog, zakonom treba definisati određena ograničenja i suziti krug lica koja bi bila obuhvaćena amnestijom".

Na taj način da bih ispoštovao ono što je intencija Zakona iz 2010. godine, ono što je inicijativa, ono što je mišljenje Vlade, ono što je potreba da se ovaj predlog akta donese, ja sam Predlog zakona podnio zajedno sa tri amandmana koji su postali sastavni dio teksta Predloga zakona. Svakako sam na odboru rekao da na ovaj način sam odblokirao pat poziciju i da nije bilo ove inicijative, odnosno ovog predloga zakona pretpostavljam da ne bi bilo priče o amnestiji još za nekih godinu dvije dana. Toliko i hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Damjanoviću.

Idemo redom.

U ime Demokratske partije socijalista kolega Vuletić. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući, dame i gospodo poslanici, uvaženi građani,

O razlozima za donošenje ovog zakona govorio je podnosilac predloga gospodin Damjanović, a ja ću pokušati da iz svog ugla gledanja obrazložim zbog čega ću podržati donošenje Zakona o amnestiji lica, zajedno sa svojim kolegama iz DPS-a, osuđenim za krivična djela propisana zakonima Crne Gore, i lica osuđenih stranom krivičnom presudom koja se izvršava u Crnoj Gori. Amnestija ili oproštaj je akt kojom državna vlast generalno ukida ili smanjuje dužinu kazne osuđenim licima za sva ili određena krivična djela. Neko je prije mene zapazio i rekao:

Amnestija je ono o čemu sanjaju svi krivično gonjeni i pravosnažno osuđeni građani jedne države da im ta država preko njenog najvišeg zakonodavnog organa, to jest, Skupštine, pokaže "milost". U narodu se amnestija i pomilovanje gotovo

poistovjećuju, međutim, radi se o posebna dva pravna akta ili instituta, a koje kao takva Ustav Crne Gore reguliše. Iz nadležnosti Skupštine Crne Gore, po članu 82.16 Ustava je da daje amnestiju, dok pomilovanje i njegovo davanje je u nadležnosti Predsjednika Crne Gore, saglasno članom 95.9 Ustava.

Dakle, amnestiju ne treba miješati sa pomilovanjem, koji je pojedinačni akt Predsjednika države, kojim se oslobađa ili skraćuje zatvorska kazna pojedincu koji je taj vid milosti tražio molbom predsjedniku. Lica koja su obuhvaćena amnestijom mogu da se potpuno ili djelimično oslobode izvršenja kazne, da se izrečena kazna zamijeni blažom, može da se da rehabilitacija ili da se ukidaju pojedini ili sve pravne posljedice suda. Takođe, može da se oslobodi od krivičnog gonjenja abodlicija u toku postupka kada i ne dolazi do sudske presude. Ni amnestijom ni pomilovanjem ne dira se donijeta sudska presuda kojom je neko lice osuđeno.

U konkretnom slučaju, da bi se doveli u ravnopravan položaj sa licima osuđenim za druga djela iz grupe, krivična djela protiv života i tijela, potrebno je da amnestijom budu obuhvaćeni i pravosnažno osuđeni za teško ubistvo. Osuđene osobe trebalo bi osloboditi 20% izvršenja kazne zatvora za krivična djela predviđena zakonom. Takođe, prihvatljivo mi je mišljenje Vlade u kojem se ističe da bi donošenje ovog zakona bio dobar i pravedan mehanizam da se osuđena lica na koja nije mogao biti primijenjen institut amnestije izjednače sa osuđenim licima koja su amnestirana u skladu sa zakonom.

Zakonom svakako treba definisati određena ograničenja. Složićemo se, makar se nadam, da nije sve u propisivanju puke zakonske norme i njenom represivnom dejstvu. Smatram da je nemanje bitna komunikacija među licima i strankama u postupku utemeljenja na povjerenju i poštovanju. Poodavno je rečeno da ništa nije efikasnije i ništa ne donosi veće koristi od pokazivanja iskrenog interesovanja za sudbine drugih ljudi. Pogledajmo oko sebe, iskoračimo iz sebe, da bismo otkrili što je važno nekom drugom. Polazeći od premise, da nije najubjedljiviji onaj koji mnogo priča, nego onaj koji dobro sluša, završiću svoje izlaganje konstatacijom:

Da predlog svakog zakona pretpostavlja realno utvrđen pravni osnov i pravnu logiku i nakon prvog iščitavanja djeluje prijemčivo, objektivno i racionalno. Međutim, često tek prilikom njegove implementacije i primjene u praksi pokažu se određeni nedostaci i nedorečenosti. Nadam se da to neće biti slučaj sa ovim Predlogom zakona, pa ga predlažem Skupštini da ga usvoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vuletiću.

U ime Demokratskog fronta kolega Labudović.

Izvolite, kolega.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodo prvi i drugi potpredsjedniče, dame i gospodo,

Teška srca ali krajnje iskreno iznijeću djelimično svoj lični a djelimično i stav Demokratskog fronta prema ovom predlogu zakona, pri čemu ni ja, a ni Front u cjelini nemamo opterećenje adresom sa koje stiže ova zakonska inicijativa. Svedjeno je da li je ovo predložio naš opozicioni kolega ili Vlada Crne Gore, uglavnom ona je je tu i zaslužuje, zbog ozbiljnosti teme da se krajnje pošteno i krajnje odgovorno odnesemo

prema njoj. Milost je još nešto na šta upućuje, prije svega, naš hrišćanski i pravoslavni habitus. Izvinjavam se onima koji nijesu hrišćani, ali računam da i njihovim vjerskim kanonima stoji odrednica da je čovjek dužan prije svega da bude milostiv. Ali, ne mogu da se otmem utisku da je zločin, pri čemu pod zločinom svrstavam sve što se kažnjava zakonom, medalja sa dvije tamne strane, i da ista ona mjera koja se treba imati prema počiniocu, onaj akt milosti, onaj akt poštude, onaj akt dostojanstva prema čovjeku koji se u jednom momentu, iz ovog ili onog razloga, našao sa one strane strane zakona, treba da postoji prema žrtvi. Takođe, nemam opterećenje činjenicom da iz ovoga stoji 20 hiljada građana, zato što znam da ih na onoj drugoj strani stoji ništa manje nego toliko. Ispričaću vam jedan događaj koji mene čini krajnje suzdržanim kada je u pitanju jedna ovakva stvar. Neposredno pred onu zadnju amnestiju koju smo donijeli, sreo me je čovjek koji me tako mirno, tako staloženo sa suzama u očima zaustavio i rekao: "Samo da Vam kažem nešto, danas ste mi po drugi put ubili sina"! Znete, taj pogled, tu mirnoću koja me tresnula jače od najjačeg šamara, ne mogu zaboraviti. I danas, prije nego što dignem ruku za ovo, hoću da imam na umu i te ljude, i one koji su silovani, i one koji su žrtve nečijeg bahatog ponašanja, i one roditelje čija su djeca upropaštena jer je neko dilovao drogu, i mnoge druge znane i neznane koje ostaju u sjenci bitke za milost počiniocima. I ne smijemo zaboraviti slijedeću činjenicu: od kako je postala Crna Gora samostalna, ovo bi bio četvrti zakon te vrste. Dodamo li činjenicu da gospodin Filip Vujanović spada u predsjednike sa najvećim brojem pomilovanja u regionu, pitam vas onda šta je svrha kaznene politike? Imam pravo na ovo da govorim. Za razliku od svih vas, imao sam "privilegiju" da taj život osjetim i sa one druge strane, i znam kako je biti tamo, i znam šta je intencija onih koji su tamo, i znam koja je želja roditelja, prijatelja, suprug, djece itd, onih koji su tamo. Sve to razumijem, i sve je to ljudski, ali vas molim, ne zaboravite da iza svakog takvog akta, iza svakog takvog čina i iza svakog takvog lica i počinioca stoji neko ko se zove žrtva, stoji porodica žrtve i stoji nikad dovoljno i nikad precizno odmjeren odnos između počinioca i onoga ko je žrtva.

Evo, na kraju, u ime Kluba Demokratskog fronta, želim da kažem da ćemo mi prema ovoj inicijativi zauzeti stav zavisno od sudbine amandmana koji su predloženi na ovaj zakon. Nećemo, po cijenu da se zamjerimo i nekima našima, jer i naših ima tamo, i tamo nema "naših i vaših", tamo su uglavnom nesrećnici, jednako pripadajući svim političkim, vjerskim i ne znam kakvim grupacijama, ali pod cijenu da se ogriješimo i o neke naše, nećemo dići ruku da budu ovim aktom obuhvaćeni počinioci najtežih krivičnih djela. Ukoliko gospodo, podržite taj amandman Vlade Crne Gore, onda računajte da nemate ruku naše podrške za Predlog ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Labudoviću.

U ime Pozitivne Crne Gore, kolega Abazović.

Izolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Odmah da izrazim svoje lično žaljenje konstatacijom da stvarno ne znam, stvarno nemam iskustva, stvarno nijesam dugo u Parlamentu, ali ne mogu da vjerujem, od kada je naš klub postao dio ovog parlamenta, svaki put bitni zakoni su, da tako

kažem, u minut do 12 u nekoj trci sa Radio Televizijom Crne Gore, sa praznicima, sa Novom godinom kad je bio budžet i stalno to radimo. Zaista apelujem krajnje dobronamjerno da ne možemo zaista bitne stvari ovako rješavati kampanjski i na oruk, mislim da nije lijepo. Ovo nije kritika apsolutno vama, potpuno sam saglasan sa kolegom Damjanovićem, svaki dan je posljednje nedelje, a vjerovatno i naredne je prepun, ali mislim da se radi o neizmjereno bitnim zakonima. Na kraju, krajeva radi se o sudbinama ljudi.

U ovom zakonu o amnestiji, pogotovo zbog svega onoga što je rekao i kolega Labudović, ja ne bih tu imao ništa specijalno da dodam. Želim samo da kažem nekoliko stvari kako mi vidimo ovaj zakon. Prvo da se zahvalim što ste produžili rok za predaju amandmana, jer vjerovatno će od Pozitivne Crne Gore osim onog koji je podnešen biti podnešen najmanje još jedna do ponedjeljka i u zavisnosti od tih amandmana, vidjećmo da li ćemo u konačnici podržati ovaj tekst zakona. Zaista postoje dvije strane, zaista postoje žrtve i oni koji su porodice žrtava, postoje oni koji su kažnjeni, neki put vide da su nepravedno kažnjeni, ali postoji i onaj institut socijalizacije i resocijalizacije, koji, priznaćete, koliko god da je zločin težak postoji u svakom čovjeku. Na kraju krajeva svi mi koji smo vjernici znamo da samo uzvišeni ima pravo da oduzima život nekom drugom, a mi uvodimo, mislim da su sve zemlje ukinule smrtnu kaznu, tako da mi zaista imamo pravo da donesemo Zakon o amnestiji. Radi se o licima koja su kažnjena manjim ili većim kaznama i mislim da on u potpunosti ima smisla.

Ono što jeste diskutabilno i sa etičkog i sa pravnog aspekta, jeste da li amnestija treba da obuhvata sva krivična djela, koja krivična djela treba da budu izuzeta i to je nešto što je podležno diskusiji i koja krivična djela možda, sa kolikim procentom mogu biti izuzeta, odnosno koliki može da bude procenat te amnestije. Treba da imamo i milosrđe, mogu da konstatujem, jer se najviše prašine diglo oko ubistava, da ono što sam ja uspio da nađem kao statistiku, jeste da su ljudi koji su zbog ubistava bili više od 15 godina u zatvoru vrlo rijetko su slučajevi da su ponovo bili povratnici u isto krivično djelo, tako da sve ima dvije strane. Ponavljam, da ćemo se mi odrediti i na osnovu naših amandmana i da ne bih dalje uzurpirao, još jednom ponavljam, zahvaljujem kolegi Damjanoviću na predlogu jako bitnog zakona, ali Skupština o ovome zaista ne treba ništa na brzinu da rješava, nego je po neki put potrebno i malo više vremena i malo više konsultacija. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Abazoviću.

Da li, kolega Damjanoviću, želite završnu riječ? Niko se nije prijavio.

Izvolite, kolega Damjanoviću:

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče. Zahvaljujem se kolegama koji su uzeli učešće u raspravi i izrekli svoje stavove povodom predloga ovog zakona. Da podsjetim još jednom, da je vjerovatno i moj kolega Abazović u pravu, da ovdje treba obaviti i značajniju raspravu koja se ne tiče samo predloga ovog zakona, već i samog instituta i amnestije, i instituta pomilovanja, i kaznene politike i toga da se trenutno više lica nalazi na slobodi, a koja su osuđena na krivična djela i čekaju uputni akt za zatvor, nego lica koja su u zatvoru, što je nonsens, što nema ni u jednoj državi. O tome da su u tom Kazneno popravnom

zavodu po 20-ak, 30-ak ljudi u prostorijama, da je neizdrživo da se bude tamo, o tome kako sprovodimo izvršenje sankcija, o tome kakav nam je Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, o tome kakav nam je Institut uslovnog pomilovanja loš, loš i loš. Ponavljam, četiri puta loš od strane Vlade i od strane društva koje o tome ne vodi računa. Pokušaj blokade koji je bio i koji je trajao pola godine osujetio sam time što sam deblokirao mehanizam time što sam predložio zakon, jer znam da bi se ovo koristilo i na narednim lokalnim izborima za uticaj na ljude koji su tamo i nema ucjena. Evo izvolite kolege, da se o tome izjasnimo da makar taj dio sklonimo sa vrata ovog parlamenta. Apsolutno, rekao samo to i još jednom ponavljam. Sve što bude imalo konsenzualan pristup amandmanima kod rasprave na kraju sam spreman da prihvatim. Sve što bude preglasavanje lično neće imati moju podršku, jer sam ja ovdje dao ono što je zakon iz 2010. Godine. Dakle, ono što je već praksa i ništa mimo toga, ni jedne tačke. Imam kompletan postupak iz 2010. godine ko je, kada i kako podnosio amandmane i sve je tu. Podsjetiću, radi javnosti s time potpredsjedniče završavam, uz još jednu zahvalnost što smo obavili ovu raspravu i rasteretili se ponedjeljka oko ovoga.

Dakle, amnestija se ne odnosi na:

1. lica koja su pravosnažno osuđena za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva ili krivično djelo ratni zločin protiv trgovine ljudima iz Krivičnog zakona kao i djela protiv čovječnosti,

2. koja su na dan stupanja na snagu ovog zakona osuđena za krivično djelo silovanje, prinuda na obljubu, protivprirodni blud i sve ostale gadosti, da ih ne pominjem,

3. koja su na dan stupanja na snagu ovog zakona pravosnažno osuđena na krivična djela protiv braka i tako dalje, standardna forma.

4. Amandmanima kojima je data već amnestija po osnovu ranijih zakona iz 2008. i 2010. Godine,

5. protiv kojih je do dana, kao i na dan stupanja na snagu ovog zakona, naređeno izdavanje potjernice i koja su u bjekstvu,

6. koja su pravosnažno osuđena za krivična djela teško ubistvo iz Krivičnog zakonika Službeni list RCG.

To je ovih šest izuzetaka koje sam dao. Izvolite kolege ako imamo predloga koji će dobiti konsenzus ovdje, a na fonu popravke ili naknadnih intervencija, spreman sam kao predlagač. Ukoliko nemamo konsenzusa neka parlament odluči. Zahvaljujem se još jednom svima koji su učestvovali i Vama potpredsjedniče što ste mi dali riječ.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Konstatujem da je pretres povodom ovog predloga završen, o kome ćemo se izjasniti naknadno i uz zahvalnost svima, posebno vama Damjanoviću što ste predložili da produžimo današnji rad u vezi ove tačke. Zatvaram današnji rad i završam. Ponedjeljak u 10 sati po redosledu.

Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Samo da vas informišem da imamo Zakon o akcizama koje treba da je na dnevnom redu, a mi ga imamo na odboru u 10 sati, tako da i tu tačku nekako odložimo za kasnije, da nam date prostor da mi to na odboru donesemo. Još jedna molba u ime

kluba Pozitivne. Mi imamo zakazan glavni odbor u ponedjeljak u 4 sata, a inače smo u problemu, jer smo svi manje više tokom cijelog dana na odborima, evo i za ekonomiju i Komisija za privatizaciju je isto u 10 sati zakazana i plenum je zakazan u 10 sati i na tri strane treba da budem u 10 sati, a plus imam u 4 glavni odbor. Ne znam šta da radim, pravo da vam kažem. Mogu li da vas ovo zamolim, da ako možete da nam uvažite ovaj zahtjev od Kluba poslanika pa da nam date prostora da i naš glavni odbor održimo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVĆ:

Kolega, evo sad sam se dogovorio sa potpredsjednikom Šturanovićem, sa generalnim sekretarom, krećemo sa Izvještajem Sudskog savjeta za 2012., Izvještajem državnog tužioca i Izvještajem o radu Komisije za sprečavanje sukoba interesa, pa nadalje, 10 sati, ponedjeljak. Imajmo svi u vidu kakve obaveze imamo i u kakvom vremenskom intervalu sve ovo moramo završiti.

Želim vam lijep vikend. Prijatno.

29.07.2013. u 10.20 h

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovani poslanici, počinjemo sa radom.

Došli smo do tačke dnevnog reda - **Godišnji izvještaj Sudskog savjeta za 2012. godinu.**

Predstavnica Sudskog savjeta je gospođa Vesna Medenica, predsjednica Vrhovnog suda, ja je pozdravljam u ime svih nas.

Takođe, pozdravljam i gospodina Gaja Čabarkapu, zamjenika predsjednika.

Vjerovatno je predsjednika Vrhovnog suda i Sudskog savjeta pripremila uvodno izlaganje i ja joj sada dajem riječ. Izvolite.

VESNA MEDENICA:

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Uvažene kolege poslanici,

Ja smatram da ipak trebam, i pored onako iscrpnog izvještaja, ukazati na neke elemente koji će sigurno podstaći i dalju raspravu a i isprovocirati i kod vas određena pitanja.

Moram početi sa jednom konstatacijom i uvijek, dokle god budem u ovoj funkciji, od nje ću poći, a to je da je sudstvo jedna od institucija najveće vrijednosti u svakom društvu, a kao samostalna i odgovorna vlast, koncipirana i uređena po principima podjele vlasti.

Sudska vlast se nalazi pred stalnim izazovima koje nameću i ovakvi novi objektivni uslovi u kojima živimo, a to je ekonomska kriza koja je došla do skale koja je bez presedana u skorije vrijeme.

U oktobru 2011. godine Evropska komisija je preporučila otvaranje pregovora sa Crnom Gorom. Potvrdila je da je Crna Gora postigla određeni napredak unapređenju pravnog okvira. Međutim, takođe je izrazila zabrinutost, između ostalog u pogledu imenovanja predsjednika Vrhovnog suda koji je i predsjednik Sudskog savjeta.

Kraj izvještajne godine okarakterisao je prvi dio reformskog procesa u državu, jer su sprovedene i realizovane sve mjere iz Akcionog plana za implementaciju strategije reforme pravosuđa 2007-2012. što je u mnogome doprinijelo poboljšanje ukupnog funkcionisanja sudstva. U ovom procesu i sudije i sudovi su aktivno, kontinuiranim zalaganjem i kvalitetnim inicijativama doprinijeli reformskim promjenama u sudskoj vlasti.

Na unutrašnjem planu sudska vlast je odavno već prevazišla nekada jako izraženu slabost koja se očitavala u velikom broju nezavršenih starih predmeta, i u nedostatku pvojerjenja građana u rad sudova, jer su postupci dugo trajali i nije se poštovao Zakon o zaštiti suđenja u razvojnom roku.

Na dan 10.05. 2013. godine u crnogorskim sudovima, po svim vrstama složenih predmeta, starijih od tri godine, ima ukupno pet hiljda 652 predmeta. Ako uporedimo broj starih predmeta sa brojem stanovnika, gdje po stanovniku, približno 0,01 takav predmet, odnosno na 100 hiljada stanovnika 911, a dalje upoređujući taj podatak sa Hrvatskom koja je članica Evropske unije, a koja na 100 hiljada stanovnika ima 19 hiljada 810 ovakvih predmeta, onda se može zaključiti da smo mi u istini prevazišli svuda očitovanu i izraženu slabost velikog broja neriješenih starih predmeta.

Pojačani su unutrašnji kapaciteti i radi se na podizanju nivoa kvaliteta rada svakog nosioca sudijske funkcije i ujednačenosti sudske prakse. Uspostavljena su i odjeljenja sudijske prakse, tako da se sudija ne može razdužiti sa redmetom prije nego što ne prođe odjeljenje sudske prakse.

Sistem odgovornosti svakog nosioca funkcije ponaosob bio je posebno iskazan i posebno praćen i stvorena je takva sudska struktura sa dodatnim obukama i stručnim usavršavanjem, koja sada ima najznačajniju ulogu u opštoj demokratizaciji društva i posebno ustanovljavanju pravnog poretka koji mora obezbijediti jednakost građana pred zakonom i vladavinu prava u Crnoj Gori kao pravnoj državi.

Sistem odgovornosti usmjeren na svim pravcima, a posebno na nestručno i nesavjesno obavljanje sudijske funkcije, koji je po članu 33e Zakona o sudovima, i razlog za razrješenje. Međutim, kako je potrebno imati vremenski kontinuitet ovako iskazanog obavljanja funkcije, najmanje dvije godine, zakon je primjenljiv tek od 4. avgusta 2013. godine.

Reformu sudske vlasti nije moguće nastaviti samo izmjenama Ustava ili zakonodavne djelatnosti. Da bi ovaj sistem mogao odgovoriti svojim zadacima, potrebno je obezbijediti osnovne pretpostavke koje se tiču njegove suštinske nezavisnosti i nepristrasnosti, materijalne opremljenosti, autoritativnosti i posebnog adekvatnog pozicioniranja u sistemu podjele nadležnosti različitih vidova vlasti.

To, u najkraćem, znači da se položaj sudske vlasti ni u kom slučaju, niti u jednom segmentu ne može podrediti bilo kom drugom obliku vlasti, što je jedan od primarnih dugoročnih ciljeva svake države koja pretenduje na puni demokratski kapacitet, koji u vršenju vlasti uvijek mora imati u vidu.

Država mora jačati sudske institucije u mjeri kojom će sačuvati njihovu potpunu samostalnost i nezavisnost kao čuvara temeljnih principa - zakonitosti i jednakosti građana pred sudom.

Prepoznavajući značaj civilnog sektora i međunarodnih organizacija u jačanju vladavine prava i razvoju demokratskog društva, Vrhovni sud Crne Gore je u 2012. godini nastavio uspješnu saradnju sa nevladinim i međunarodnim organizacijama, pa je

potpisao Memorandum o saradnji sa NVO od 35 minuta, sada dijelom NVO Građanska alijansa. Tokom 2012. nastavljen je uspješan projekat praćenja suđenja koji realizuje misija OEBS-a u saradnji sa CEMI u Crnoj Gori, kao i projekat - Dokumentovanje slučajeva kršenja ljudskih prava korisnika droga u pravosudnom sistemu Crne Gore, koji zajedno sprovode NVO Juventas i NVO Centar za monitoring.

Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM) je uz podršku AIRE Centra iz Londona realizovao projekat "Monitoring pravosudnog sistema u Crnoj Gori". U saradnji sa Inicijativom mladih za ljudska prava,

'Podrška Crne Gore u Evropsku uniju - Podrška reformi pravosuđa'. Projekat je podržan od Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu i ima za cilj praćenje krivičnih postupaka za korupciju i organizovani kriminal pred višim sudovima, treninge za predstavnike sudstva na temu prakse Evropskog suda za ljudska prava u krivičnim stvarima, kao i reformu pravosuđa.

Vrhovni sud i Sudski savjet korisnici su projekta "Pravda za djecu", koji sprovode Ministarstvo pravde i Kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori.

Sa početka 2013. potpisan je projekat Memorandum o saradnji sa NVO Centar za građansko obrazovanje, koji će se baviti nadgledanjem suđenja u predmetima sa elementima koruptivnosti.

Naši partneri - nevladin sektor i međunarodne organizacije rezultate praćenja suđenja javno predstavljaju na okruglim stolovima i konferencijama, na kojima učestvuju najviši sudski zvaničnici.

Sudska nezavisnost je preduslov vladavine prava i osnovna garancija pravičnog suđenja. Nezavisnost mora biti garantovana od spoljašnjeg nezakonitog uticaja, što znači da u političkom smislu sudije moraju biti nezavisne, od izvršne i zakonodavne vlasti. Želim ukazati da svi koji su u obavezi da učestvuju u slanju ustavnih amandmana, to moraju uraditi iskreno i sa željom da stvarno do njihovog usvajanja dođe.

Transparentnost procedura podrazumijeva i podizanje nivoa kulture suđenja, što je izuzetno važan elemenat u stvaranju slike o sudskoj vlasti. Ukoliko ne postoji nužni minimum saznanja o ulozi sudova, njihovoj stvarnoj nadležnosti, ulozi u ostvarivanju pravde i izvršavanja sudskih odluka, onda je to obaveza i prioritet, jer građanin mora imati elementarna znanja o prirodi djelovanja sudova, o obavezi suda da mu omogući brzu i efikasnu komunikaciju sa sudskom administracijom, što nerijetko zahtijeva i posebne upravljačke sposobnosti unutar sudova. U tu svrhu se realizuje projekat unapređenja upravljanja sudskim spisima, kojim se nastoji povećati povjerenje u rad sudova, spriječiti nepotrebno vođenje postupaka i višak parničenja, što relaksira i rad sudova od predmeta koji se mogu riješiti bez nepotrebno vođenja spora. Stoga sudstvo promoviše alternativne metode rješavanja sporova i podstiče sistem restorativne pravde, kojima se afirmiše rješavanje spornih situacija bez dodatnog konflikta i čuva sudski sistem od nepotrebno angažovanja čitavog pravosudnog aparata.

Sve pravosnažne sudske odluke nalaze se na portalu sudova, rasporedi suđenja, prevedene predsude Evropskog suda za ljudska prava, načelni pravni stavovi, pravna mišljenja, bilten Vrhovnog suda, tako da svi građani Crne Gore, mogu pratiti praksu crnogorskih sudova i određivati svoju poziciju u sporovima koji su aktivni za presuđenje u sudovima. Takođe, potrebno je istaći da su u cjelosti razrađeni mehanizmi

ocjenjivanja sudija i stručnih saradnika, koji će se u narednom periodu i zakonom utvrditi u cilju implementacije.

Racionalizacija sudske mreže je najzahtjevnija aktivnost u narednom reformskom periodu i zahtijeva veliku opreznost i analizu, te mora biti motivisana ne samo potrebom smanjenja troškova već i potrebom pružanja visokokvalitetne pravde. S toga je neophodno pažljivo procijeniti da li se uštede mogu postići racionalizacijom sudske mreže kroz koncentraciju sudova, s obzirom da je potreban duži period da bi se ostvarila znatna ušteda.

Pojednostavljenjem sudskih postupaka, poboljšanjem upravljanja sudskim predmetima i uvođenjem novih tehnologija modernizovano je upravljanje sudstvom, čime je unaprijeđen pristup pravdi, kvalitet pravde, kao i efikasnost.

Želim napomenuti da je zahvaljujući donacijama Američke Vlade i USEID-a prema menadžment institutu, upravljanje sudskim predmetima u Osnovnom sudu u Podgorici znatno unaprijeđeno, kao i u Osnovnom sudu u Ulicnju.

Imamo priliku da prvi put predstavimo javnosti Godišnji izvještaj iz PRIS-a i svaki podatak koji je u ovom izvještaju evidentiran je u elektronskoj evidenciji.

Crnogorski sudovi su ažurni, jer su završili više predmeta nego što su primili za 2,56%. Naime, izvještajna godina je započeta sa 37.934 predmeta, primljeno je 93.439, završeno 95.827, tako da je neriješenih predmeta samo 35.546 ili 27,06 %. Potpuna ažurnost crnogorskih sudova evidentiranih kroz formu procjene efikasnosti sudova, koja je utvrđena načinom izvještavanja Evropske komisije za praćenje efikasnosti pravosuđa.

U Vrhovnom sudu, Apelacionom i Višem sudu u Bijelom Polju, svi predmeti po žalbama i vanrednim pravnim lijekom iz 2012. godine su odavno završeni, kao i krivični žalbeni predmeti u Višem sudu u Podgorici. Upravni sud je takođe završio sve predmete iz 2012. a u Višem sudu u Podgorici nijesu završeni predmeti iz 2012. po žalbama u građanskoj materiji u onim slučajevima gdje su otvoreni pretresi.

Trebamo ukazati da Viši sud u Podgorici, po žalbama u građanskoj materiji, godišnje primi po orijentacionim mjerilima predmeta za 30 sudija, a raspoređeno je 16, tako da je to razlog što postupak duže traje.

Smanjen je zaostatak predmeta iz 2011. i ranijih za 71,63%, što je u posljednje tri godine najveći procenat u crnogorskim sudovima iz 2011. i ranijih godina ima samo nezavršenih 10.474 predmeta.

Zakon o zaštiti suđenja u razumnom roku i njegova primjena dali su mogućnost zaštite strankama u postupku koji su kroz 268 kontrolnih zahtjeva pokušali uticati na potrebnu dinamiku rješavanja sudskih predmeta. Tužbe za pravično zadovoljenje pred Vrhovnim sudom bilo je 67 što znači veći broj u odnosu na prethodne godine, a samo dvije nijesu riješene na kraju godine, a sad su već završene.

Tužba za pravično zadovoljenje je plodotvorni pravni lijek gdje sud postupajući po zakonu procjenjuje da li je sudska procedura dovela do odugovlačenja postupka ili ne. U izještajnoj godini 20 osoba ovakvih tužbi je usvojeno.

U proces evropske integracije i pregovaračkom procesu, predstavnici sudstva u poglavlju 23 i 24 predano učestvuju na bilateralnom skirningu predstavljanja evropskog zakonodavstva kao eksploratornom skirningu s temeljnim i odgovornim pristupom i velikim uložnim trudom, koji im zahtijevaju zadaci koji proizilaze iz obaveza evropskih integracija.

Priliv predmeta u odnosu na prethodnu godinu je nešto manji 22,70%, a broj riješenih predmeta takođe je, upoređujući sa ovim podatkom, manji za 20,79%.

Sudije su prosječno bile opterećene sa po 501,42 predmeta, od kojih su završili 367,75, dok je nezavršenih predmeta po sudiji 135,68.

Od svih odluka koje su ispitivane po žalbi na višim sudskim instancama 69,09 je potvrđeno, preinačeno 6,56, a ukinuto 23,63.

Jedan od najznačajnijih prioriteta u vezi izvještajne godine jeste pojačan rad na predmetima sa elementima koruptivnosti i organizovanog kriminala, pranja novca, trgovina ljudima, zloupotreba opojnih droga.

I konačno, pravda mora biti izvršna i mora se vidjeti da je izvršena. To jedino pokazuje kada pravosnažna sudska odluka bude izvršna.

U proteklom periodu smo uradili mnogo i preduzeli sve aktivnosti da što veći broj sudskih presuda se izvrši.

Napraviću poređenje kada smo počeli reformu 2008. imali smo 29.233 neizvršene sudske odluke, danas, odnosno na kraju 2012. samo 7.281.

Izazovi za sudstvo tek predstoje. Naime, Ustav je politički i najstatičniji akt koji se vrlo teško mijenja, na čijim izmjenama sudska vlast ne može uticati, ali iskazuje objektiviziranu tezu promjene glave V- koja se odnosi na sud, jer će se novim konceptom izbora predsjednika Vrhovnog suda, broja i sastava i načina izbora Sudskog savjeta postići četiri ključna principa na kojima mora počivati pravosuđe, a to su nezavisnost, odgovornost, efikasnost i efektivnost, a sve u cilju zaštite prava i interesa građana kao fundamentalnog suštinskog cilja svakog društva. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izjestilac Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu je Snežana Jonica.

Dobili smo detaljan izvještaj, pa predlažem da pređemo na uobičajeni način rasprave.

Predstavnici klubova u trajanju od 10 minuta, nakon prvog kruga, naravno po ustaljenom metodu, jedan iz većine, jedan iz manjine parlamentarne, u raspravu u trajanju od pet minuta.

Počinjemo sa prvim krugom.

U ime Kluba Demokratske partije socijalista kolega Milorad Vuletić, a nakon njega u ime Kluba Demokratskog fronta Vladislav Bojović. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici predlagača izvještaja, poštovani građani,

Moj prvi utisak prilikom čitanja godišnjeg izvještaja o radu sudova u Crnoj Gori u 2012. godini je da isti daje cjelovitu, realnu i objektivnu sliku stanja o radu crnogorskih sudova u izvještajnom periodu. Izvještaj je jasan, pregledan i omogućava precizan uvid u sve segmente rada iz nadležnosti Sudskog savjeta i sudova, sa predlogom odgovarajućih mjera i postupaka kroz zaključke i smjernice u smislu realizacije Akcionog plana kroz utvrđivanje 12 strateških ciljeva i njihovu realizaciju i ostvarenje u označenom četvorogodišnjem periodu u cilju jačanja institucije sudstva.

Budući da su najbitniji statistički podaci koji su od značaja za stvaranje slike i realnog uvida u rad sudova, saopštili u uvodnom obraćanju predsjednice Vrhovnog suda i Sudskog savjeta gospođe Medenice, te ću svoje interesovanje usmjeriti na nekoliko, po meni, vrlo interesantna pravna instituta kojim se, naravno, bavi i ovaj izvještaj.

1. Građanin svoj utisak, odnosno percepciju o radu sudova stiče kroz predmete u kojima postupaju sudije osnovnih sudova. Jer, sem zakonom definisanim posebnim slučajevima, daju izuzetnu priliku da kao građanin i stranka u postupku može svoje pravne interese braniti i štititi neposrednim učešćem i doprinosom u raspravi kod Višeg suda. Stoga, moja pažnja je bila fokusirana na rad osnovnih sudova u prethodnoj godini.

Pažljivo iščitavajući statističke podatke i obrazloženje tih podataka, zapazio sam da su neki od osnovnih sudova na primorju pokazali nedovoljan stepen ažurnosti i kvaliteta u odnosu na ostale sudove u Crnoj Gori. Stoga želim da u ovom kontekstu pohvalim jednu dobru aktivnost i bolji i efikasniji način rada kroz odluke Sudskog savjeta i predsjednice Vrhovnog suda da se kroz princip upućivanja sudija Vrhovnog suda na privremeni rad u više sudove u Podgorici i Bijelom Polju, koji su nesporno dali vidne rezultate, a upućeni su zbog povećanog obima poslova i velikog broja neriješenih predmeta tih sudova.

Analogno sa tim nameće se pitanje - zašto isti princip nije primijenjen u odnosu na neke osnovne sudove, a iščitavanjem izvještaja nije teško definisati na koje sudove mislim, gdje je trebalo delegirati sudije viših sudova u osnovnim sudovima, pa time ne samo uticati na smanjenje broja neriješenih predmeta i povećanje kvaliteta donesenih odluka, već i edukativno pomoći sudijama u takvim sudovima.

2. Zakon o zaštiti prava na suđenju u razumnom roku, zaista predstavlja mehanizam zaštite prava građanina da u objektivnim rokovima ostvari neko svoje pravo u toku samog sudskog postupka. Međutim, slobodan sam konstatovati da ovaj institut nije građanima dovoljno približen, da takođe nije ni objašnjena njegova sadržina, svrha i krajnji cilj, o čemu govori podatak da je Vrhovnom sudu Crne Gore u izvještajnom periodu podnijeto svega 67 tužbi po ovom osnovu. Trebalo bi, dakle, ne samo od strane nosilaca sudske vlasti, nego i od ovog parlamenta, kao i od svih drugih odgovornih za pravni poredak Crne Gore, učiniti dodatni napor, približiti i pomoći građaninu u skladu sa pomenutim zakonom koji se temelji na standardima Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ukazati da ima pravo tužbe za pravično zadovoljenje ukoliko sudski postupak nije dovoljno ažuran čime će se smanjiti broj slučajeva obraćanja Evropskom sudu za ljudska prava.

3. Pretpostavka održavanja i jačanja nezavisnog sudstva, a u cilju zaštite prava i interesa građana, podizanja na veći nivo odgovornosti i efikasnosti sudstva jeste između ostalog i finansijska nezavisnost sudstva i sudskog savjeta kao i ukupno jačanje materijalnog položaja nosilaca pravosudne funkcije i svih službenika i namještenika u sudovima. Više godina unazad se i u stručnoj javnosti, a istine radi i u ovom Parlamentu, razgovaralo o potrebi uvođenja sudskog budžeta, jer mislim da se samo na taj način može jačati samostalnost i nezavisnost sudske vlasti u odnosu na ostale grane vlasti, a time se do kraja ostvariti princip nezavisnosti garantovan od strane države kroz Ustav i zakon.

Pod četiri, moju pažnju kao pravnika, a to želim da podijelim i sa vama je zaintrigiralo istupanje najviših nosilaca sudske vlasti koji su ne tako davno iznijeli kritički osvrt na postupanje Ustavnog suda u odnosu na konačne odluke Vrhovnog suda Crne Gore, kroz institut ustavne žalbe. Naime, postavlja se pitanje da li je Vrhovni sud najviši sud u Crnoj Gori, da li se odluke Vrhovnog suda mogu ukidati i da li je time narušen pravni poredak Crne Gore. Bez želje da iznosim svoj lični stav, smatram da bi bilo poželjno uspostaviti takav odnos između Vrhovnog i Ustavnog suda koji bi bio definisan na principima Evropskog suda za ljudska prava, a građaninu obezbijediti najviši nivo ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom.

Namjera mi je bila da kroz komentarisanje samo nekoliko pravnih instituta ukažem na svu složenost, teškoće i probleme sa kojima se crnogorski sudovi svakodnevno srijeću pri vršenju redovnih poslova. Nesporno je da ko radi taj mora i da griješi, a greške u postupanju sudova pri donošenju odluka mjere se sa više strana i više aršina, pa ponekad postaju i predmetom nedozvoljenih komentara. No, sve to kada bi se moglo posmatrati kao doprinos poboljšanju rada sudova imalo bi neko opravdanje. U cilju doprinosa unapređenju kvaliteta rada crnogorskih sudova Odbor za politički sistem pravosuđa i upravu predložio je određene zaključke o kojima će se ovaj Parlament izjasniti prilikom usvajanja ovog izvještaja.

Zaključio bih sa tim da su crnogorski sudovi postigli značajne rezultata u 2012. godini, da je učinjen napor ne samo sudske nego i drugih vlasti na jačanju nezavisnosti, odgovornosti i efikasnosti sudske vlasti i da postoji jedan dobar osnov za daljnje reforme koje će sigurno uslijediti kroz predstojeće izmjene Ustava i dovesti sudsku vlast do tog nivoa da neće biti moguće politički ili stranački uticati, što je i cilj i zadatak ne samo sudske vlasti već i ovog Parlamenta. Afirmišući rezultate koje su sudski savjet i nosioci sudske vlasti postigli u 2012. godini, poslanici Demokratske partije socijalista će predmetni izvještaj podržati. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Vuletiću.

Molim kolegu Vladislava Bojovića da uzme riječ, nakon njega koleginica Snežana Jonica. U međuvremenu se javio kolega Rastoder, dakle imamo kolegu Rastodera ispred Socijaldemokratske partije.

Izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvaženi građani,

Na samom početku daću opštu ocjenu o stanju u crnogorskom pravosuđu. Crnogorsko pravosuđe djeluje kao raštimovani sastav gdje svako svira svoju kompoziciju, a ukupna muzika najviše prija strukturama iz vrha vlasti, upravo onim strukturama koje su ogrezle u korupciji i spregnute sa organizovanim kriminalom. Teško je ustanoviti ko je sve u crnogorskom pravosuđu u sukobu. Podsjećam da je ovaj izvještaj o radu sudova za 2012. godinu već pao na matičnom odboru za politički sistem pravosuđa i upravu zbog toga što je gospođa Vesna Medenica, predsjednica Vrhovnog suda i Sudskog savjeta, uspjela da zarati čak i sa Parlamentom. Upravo zbog toga što se gospođa Medenica nije odazvala na poziv Odbora za politički sistem pravosuđa i

upravu, na kontrolna saslušanja gdje je bila uredno pozvana, predsjednik Odbora iz reda Socijaldemokratske partije zajedno sa kolegama iz opozicije je oborio ovaj izvještaj na matičnom odboru i to treba konstatovati. Poznato je da je gospođa Medenica bila u sukobu i sa Ustavnim sudom nazivajući taj sud političkim, a ova njena izjava dovoljno govori o stanju haosa u kome se nalazi crnogorsko pravosuđe. Gospođa Medenica je imala sukob i sa Apelacionim sudom, podsjećam, to jeste sa njegovom predsjednicom Svetlanom Vujanović, oko slučaja Zavala. Dalje, javni sukob predsjednice Apelacionog suda gospođe Vujanović, i bivšeg Vrhovnog tužioca Ranke Čarapić oko slučaja Šarić, a onda i povodom slučaja Zavala. Ubijeđen sam da ovakvo stanje rata svih protiv svih u crnogorskom pravosuđu nije nastalo samo od sebe, interes vrha vlasti jeste upravo da parmanentno proizvodi i održava nered u ovoj oblasti, kako bi mogao lakše da kontroliše procese i pronalazi izgovore i opravdanja za izostanak rezultata. Apsolutno je jasno da se po nalogu određenih struktura iz vlasti sudski postupci u ključnim predmetima organizovanog kriminala planski razvlače kako bi se zataškale otvorene afere, vrlo neprijatne i prijeteće za djelove režima. Zbog toga smo i došli u situaciju da sa jedne strane nema konkretnih i mjerljivih rezultata, o čemu sve direktnije govori Evropska unija, a sa druge strane nema ni sankcija za odgovorne. Poznato je da postoji u ovim slučajevima u kojima je za vrh režima u interesu da se ne donese pravosnažna sudska presuda, i to tako što bi se odugovlačilo sa donošenjem odluka viših sudova kao prvostepenih, a onda vršio pritisak na Apelacioni sud da vraća predmete na ponovni postupak. Primjer jesu slučajevi Zavala i slučajevi Šarić i Lončar.

Sve ovo nameće pitanje odgovornosti sudija, ali i članova Sudskog savjeta za odluke koje se donose i za način na koji se vode sudski postupci. Način na koji se vrši izbor sudija u više instance je i dalje do kraja netransparentan, nema jasnih kriterijuma za napredovanje u višu sudsku instance, pa se to uglavnom vrši po političkoj podobnosti ili privatnoj lojalnosti sudija najčešće prema nosiocima sudske vlasti. U takvoj situaciji sve stručne edukacije i obuke sudija postaju besmislene. Poznato je da nemamo nijedan zabilježen slučaj trajno oduzete imovine stečene kriminalom, dok je u svega par slučajeva privremeno oduzeta takva imovina. Ako postoji to pitanje gdje su odluke sudova kojima je trajno oduzeta imovina stečena kriminalom, što se očekuje od strane Evropske komisije, možemo očekivati da će se odgovornost prebaciti na tužilaštvo i tako sve u krug. Zamajavanje javnosti i prebacivanje odgovornosti uslijedi i kada se postavi pitanje zašto još uvijek nema pravosnažnih sudskih presuda za korupciju na visokom nivou i pored toga što se već godinama, bolje reći deceniju i po na tome insistira.

Posjećam i upoznajem uvažene kolege i ukupnu javnost, Odbor za politički sistem čiji sam član je ponudio zaključke povodom ovog izvještaja, ponudio je Skupštini na usvajanje, vidjećemo kako će biti njihova sudbina. Želim da naglasim da članovi Odbora za politički sistem iz reda Dedmokratskog fronta su bili protiv takvih zaključaka jer se u njima ne konstatuje odgovornost niti ima jasne osude stanja. Ima samo načelnih preporuka kojih smo se već nagledali. Od korumpiranog i zarobljenog sudstva, to je naš stav, ne možemo očekivati da će moći da sprovede bilo kakve preporuke koje smo formulisali u formi zaključaka. Upravo zbog toga, Demokratski front traži temeljnu kadrovsku rekonstrukciju i reizbor sudija. Tražilo se na Odboru, od strane DPS-a, da dođemo ipak do kompromisa oko ovih zaključaka. Ali, mi iz Demokratskog fronta i vi kolege iz DPS-a, nikada ne možemo doći do kompromisa oko ovih pitanja s obzirom da DPS već godinama vlada uz pomoć zavisnog i kontrolisanog pravosuđa. Zbog toga su i

ponuđeni zaključci Odbora, do kraja politički, s ciljem da se kamufliraju probleme i revitalizuje odgovornost i zbog toga su za Demokratski front apsolutno neprihvatljivi. Još uvijek je veliki problem duboka interesna i privatna umreženost ljudi i sudstva i to ne samo u pravosuđu nego i u drugim strukturama. Umreženost zasnovana na uslugama koje nosioci sudske vlasti pružaju jedni drugima, na privatno - poslovnom planu, naravno da ne može da proizvede rezultate. Onda prirodno moramo imati manjak odgovornosti i nepristrasnosti u odlučivanju sudova, manjak kvaliteta odluka i rasprostranjeno nezadovoljstvo u javnosti.

Smanjeni zaostatak neriješenih predmeta kojim se hvali Sudski savjet u ovom izvještaju, nije potvrda efikasnosti i kvaliteta rada sudova u Crnoj Gori već samo opravdanje u statistici. Ponuđena statistika i u ovom izvještaju nema veze sa kvalitetom odluka i realnim stanjem u našem pravosuđu. Statistika je savršen instrument za stvaranje privida napretka i ostvarenih rezultata, svima je dobro poznato. Ponuđena statistika u ovom izvještaju u najvećoj mjeri se zasniva na predmetima koji su riješeni u parničnim postupcima i tako se prikriva kakvo je, zapravo, stanje sa predmetima iz krivične oblasti, ključnim predmetima, za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Problemi u sudstvu, na veliku žalost poslanika Demokratske partije socijalista, ne mogu se opravdati globalnom ekonomskom krizom. U pozadini izostanka rezultata i ključnim postupcima koji se vode iz krivično-pravne oblasti stoji, ubijeđen sam, ili korupcija ili politički pritisak. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginica Snežana Jonica ima riječ, a već sam rekao, nakon nje, kolega Rifat Rastoder. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, gospođo Medenica, gospodine Čabarkapa, poštovani gradjani,

Razmatrajući Izvještaj o radu sudova za 2012. godinu kako na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu, tako i danas na plenumu, prilika je da ukažemo na nedostatke u radu sudova, ali i korak više kada je u pitanju Socijalistička narodna partija Crne Gore koja je uvijek kada kritikuje neke stvari, ili kada ukazuje na nedostatke, nudi i odgovarajuća rješenja kako prevazići te nedostatke. Mi ćemo danas u raspravama iz Kluba poslanika SNP-a, kao što smo to uradili učešćem u pripremi zaključaka Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, ukazati na mogućnost ili mjere kojima se može poboljšati kvalitet rada sudova u Crnoj Gori.

Nakon toga, nakon usvajanja zaključaka u Skupštini Crne Gore na Skupštini Crne Gore je da dokaže svoj kredibilitet prateći i obezbjeđujući uslove da se ti zaključci zaista i ispoštuju i realizuju do kraja.

Ono što prvo treba reći jeste dilema - kako povratiti ili povećati povjerenje javnosti u rad sudova? Prvo, naravno, obezbjeđujući konačno nezavisnost sudova. Kako se obezbjeđuje nezavisnost sudova? Pred nama je prvi korak izmjena Ustava u oblasti pravosuđa, takodje i drugi dio priče koji se stalno ponavlja i sa kojim se slažemo

u odnosu na koji ni mi u Skupštini do kraja priče nijesmo ništa uradili a to je finansijska nezavisnost sudova. Jer, finansijska nezavisnost je, složićemo se, uslov svake druge nezavisnosti. Naravno, vraćam se i na ovu nezavisnost koju treba obezbijediti izmjenama Ustava i vraćam se na priču o tome da neki postupci ovih dana vraćaju na razmišljanja ili stavove koje smo jasno odavde ukazivali da nas plaši da vladajućoj koaliciji koja lementira za potrebom promjene Ustava iz oblasti pravosuđa u stvari najmanje odgovaraju promjene Ustava iz oblasti pravosuđa, ali evo za par dana ćemo biti u prilici da vidimo kojim će se sve metodama mogućim vladajuća koalicija i koristiti kako bi onemogućila da do promjene Ustava iz oblasti pravosuđa dođe.

Ono što moramo takodje uraditi je obratiti pažnju na stvari koje nam se događaju a to je da različitim zakonima iz oblasti pravosuđa na različit način definišemo nadležnosti pa se dešava ono što je polemika između vas i Ustavnog suda koja je donekle otvorena mojim pitanjem vama na Odboru za politički sistem, pravosudje i upravu o tome kako komentarišete činjenicu da način donošenja odluke Ustavnom sudu zalazi u nadležnost odluka koje donosi Vrhovni sud I da do kraja priče u Crnoj Gori nije jasno koja je najviša sudska instanca. I to je nešto što mi u konačnom treba jasno da riješimo i u zakonima koji će proizaći iz promijenjenog Ustava Crne Gore, ali i da raščistimo na koji način ko ima kredibilitet, koji nivo odluka da donosi.

Ono što smo uradili i predlažući zaključke jeste ukazivanje na činjenicu da jedan od ključnih problema ili nedostataka ili zamjerki koje se ponavljaju iz godine u godinu koja se suštinski koreguje u odredjenom broju ali ne još uvijek dovoljno jeste rješavanje zaostalih predmeta, odnosno dužina trajanja sudskih postupaka. Činjenica je da se taj broj smanjuje ali još uvijek je dužina trajanja sudskih postupaka nešto što izaziva negativne reakcije građana i što negdje remeti to povjerenje javnosti u pravosuđe i iz tih razloga je nadalje potrebno posebno obratiti pažnju rješavanje starih predmeta i nastaviti sa smanjenjem zaostataka.

Ono što je takodje bitno je da obratimo pažnju i na činjenicu na koju će obratiti pažnju u budućem periodu i Komitet ministara Savjeta Evrope a to je izvršenje sudskih odluka. Jer to je značajan element stvaranju kredibiliteta sudskih odluka, jer nakon njihovog donošenja neizvršene sudske odluke takođe značajno utiču na nedostatak povjerenja javnosti. Ono što smo ukazali i prilikom donošenja zaključaka na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu je neophodno da se preduzmu mjere da postupci za djelo organizovanog kriminala i korupcije budu što efikasniji, kvalitetniji i presuđenja budu što bolja. Složili smo se da je potrebno da se izvrši analiza uzroka ukidanja sudskih odluka posebno u ovim predmetima sa elementima koruptivnosti i organizovanog kriminala, kako bi se preduzele mjere za podizanje kvaliteta presuđenja kao bitnog uslova za ono o čemu cijelo vrijeme govorimo, a to je povjerenje građana na crnogorsko sudstvo, ali i sam pojam nezavisnosti sudstva.

Ono što moram takodje da ukažem je da za kvalitet odluka nije bitno samo to. Na kvalitet odluka značajno utiču ali i na dužinu trajanja postupaka na koje ukazujem i kvalitet dokaza i rad vještaka i kvalitet dostave. To je nešto što moram da naglasim jer su to takodje segmenti kojima bi možda i mi ovdje trebali da se pozabavimo kada budemo radili na zakonima ili na njihovim izmjenama koje budu proizašle iz ustavni promjena.

Kvalitet dokaza je vrlo često razlog loših presuđenja. Rad vještaka je nešto što mene podsjeća na neke nalaze vještaka koje sam čitala i koje me jako podsjećaju na

nešto što ne pripada sudu, nego više liči na pjacu a to je, uradili smo to i to, a ako želite više uplatite još toliko. Vrlo često sam bila u prilici da vidim takve nalaze vještaka i čini mi se da se to pretvorilo na određeni način kod određenog broja vještaka u svojevrsnu teozgu što ne smije da bude jer i to značajno utiče na kvalitet i sudskih odluka ali i na kvalitet presudjenja.

O kvalitetu dostave na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu, i to najviše u kontekstu trajanja sudskih postupaka. Vrlo često način dostavljanja utiče na činjenicu odnosno izbjegavanje prijema sudskih pisama, utiče na činjenicu da neki sudski postupci dugo traju i činjenica je da je možda i to pitanje koje treba preispitati u budućim propisima na kojima budemo radili.

Ono što iz godine u godinu ukazujem jeste potreba za mnogo kvalitetnijom edukacijom sudija kada je u pitanju praksa Evropskog suda za ljudska prava i slobode i to je ono na šta smo ukazali i zaključcima Odbora za politički sistem. Takođe podsjećam na dodatne razloge koji nas obavezuju da naše sudije u potpunosti i na maksimalna moguću način edikujemo o praksi Evropskog suda za ljudska prava zbog činjenice da Evropski sud za ljudska prava i dalje ustavnu žalbu u Crnoj Gori ne smatra djelotvornim pravnim likom. Naravno nije im ni čudo kakav nam je Ustavni sud, logično je da je i ne smatraju imajući u vidu način na koji se donose odluke u Ustavnom sudu, način na koji je ustavna žalba primjenjiva na Ustavnom sudu logično je što je takav stav Evropskog suda za ljudska prava i donijet, ali to je teret više za pravosuđe da oni, kao još uvijek zadnja instanca poslije koje se građani obraćaju Evropskom sudu za ljudska prava, povećaju kvalitet presuđenja i u kontekstu usaglašavanja sa praksom Evropskog suda za ljudska prava.

Ono na šta smo takođe ukazali a jeste jako bitno je potreba da se kroz finansiranje koje je primjereno onome što su potrebe pravosuđa obezbijede uslovi za potpunu javnost sudskih rasprava i prisustvo zainteresovanih u vezi sa tim raspravama, jer i to povećava povjerenje građana u pravosuđe, a može se samo obezbijediti ako uložimo odgovarajuća sredstva za adaptiranje i proširenje sudnica, i obezbijedimo uslove za sve koji su zainteresovani naravno, onamo gdje je to zakonom dozvoljeno i da prisustvuju suđenju. Ovo je i jedna od preporuka koje su sve nevladine organizacije koje su radile, monitoring rada sudova na najvećem broju konferencija u kojima su se ti izvještaji razmatrali, sam prisustvovala i učestvovala, i to je nešto oko čega smo se zaista i složili. Ali, postoji element koji nedostaje, a to je, Ministarstvo finansija. Način donošenja Odluke o budžetu i dijelu koji se tiče budžeta sudstva i vjerovatno neusklađivanje onoga što moramo uskladiti kada govorimo i o racionalizaciji sudske mreže, a to je, da izbalansiramo potrebu za kvalitetnijim pravosuđem i za odgovarajućim brojem sudija sa potrebom za štednjom. Da stavimo u prvi plan što je bitnije, a mislim da je bitnije da mi imamo odgovarajući broj sudija i kvalitet sudstva onakav kakav treba u ovom trenutku Crnoj Gori, nego da baš u tom segmentu se bavimo štednjom koja je, i racionalizacijom koja je gledana iz ugla onih koji cijelu ovu priču posmatraju sa aspekta brojke, ali ne i ozbiljnog i konkretnog posla kojim sudije treba da se bave.

Ono što smo kazali na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu i što ponavljamo, a što jeste definisano i u zaključcima, jeste potreba da se razmotre mogućnosti mnogo jasnijeg i mjerljivijeg definisanja i kriterijuma za unapređenje i stručno ocjenjivanje sudija. Jer na taj način se jedino potpuno kvalitetno definisanje

kriterijuma za koje, složili smo se i na Odboru, postoje neke definicije koje nijesu dovoljno efikasne i način ocjenjivanja određenih kriterijuma se definitivno ne može razraditi od jedan do pet, od nedostojnosti ugleda itd, jer jednostavno je naročito u današnjem crnogorskom društvu teško postaviti definiciju i ugleda i dostojnosti da bismo je ocjenjivali od jedan, dva, tri, četiri, do pet, tako da bi tu negdje trebalo raditi korekciju u smislu jasnog preciziranja kriterijuma i za imenovanje, ali i još značajnije za unapređivanje sudija kako bismo i na takav način pokazali da se unapređuju oni koji zaista to zaslužuju kvalitetom donošenja odluka. I ono što takođe želim da ukažem na kraju priče jeste, analiza rada i odlučivanja sudija je nešto što je ozbiljna priča u koju je, pričali smo o tome na Odboru, Sudski Savjet tek ušao, ali postoje elementi na koje želim da posebno da ukažem. Činjenica da postoje sudije, evo, privodim kraju, koje nakon ukidnih presuda ponavljaju iste presude koje su im ukinute i to je tema za razmišljanje svih nas. Iz kojih razloga, iz kojih možda ranije preuzetih obaveza sudiji nakon ukidne presude donosi istu odluku, svjesni činjenice da je to nešto što ne može da opstane. To su sve stvari na koje smo ukazali i kroz Zaključke Odbora za politički sistem i na nama je ponavljam na kraju da kao Skupština obezbijedimo da dokažemo svoj kredibilitet tako što ćemo pratiti realizaciju svih ovih zaključaka i obezbijediti kroz sve ono što je naša nadležnost da ovi zaključci zaista budu i realizovani. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Ne možemo, moramo u skladu sa pravilima koja su utvrđena ovdje. Kad se završi prvi krug onda Vi imate pravo da komentarišete, a naravno, i kolege na čije se izlaganje ti Vaši komentari i odnose, onda oni imaju pravo i da odgovore. Dakle, moramo sačekati kraj prvog kruga i onda Vi dobijate riječ.

Kolega Rifat Rastoder ispred Socijaldemokratske partije ima riječ, nakon njega koleginica Azra Jasavić.

Izvolite.

RIFAT RASTODER:

Hvala Vam, uvaženi predsjedavajući.

Uvažene kolegice i kolege, uvažena predsjednice Sudskog Savjeta,

Dozvolite mi prije samo jednu ispravku na izlaganje kolege Bojovića. Nijesam glasao protiv Izvještaja Sudskog Savjeta zbog toga što se predsjednica nije odazvala na poziv za kontrolno saslušanje koje uzgred rečeno, nije održano iz objektivnih razloga, jer su uslijedile neke druge aktivnosti, nego sam glasao protiv zbog direktnog apostrofiranja Skupštine Crne Gore u Izvještaju kao jednog od faktora urušavanja nezavisnosti sudstva. Dakle, da se vratim Izvještaju.

Evo smo, uvažene dame i gospodo, nakon jednogodišnje pauze ponovo u prilici da se posredstvom Godišnjeg izvještaja i u neposrednoj komunikaciji sa uvaženom predsjednicom Sudskog savjeta i Vrhovnog suda Crne Gore detaljnije informišemo ne samo o radu Sudskog savjeta i sudova u minuloj godini, već i o ukupnom stanju o izuzetno značajnoj oblasti sudstva. Riječ je o našem zakonskom pravu i obavezi, afirmisanim izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom Savjetu od 15. juna 2012. godine. Shodno istima, Sudski Savjet je pravovremeno dostavio Godišnji izvještaj o radu u 2012. godini, a ja sam u svojstvu člana i predsjednika Odbora za politički sistem i

pravosuđe kao matičnog odbora, već bio u prilici da na sjednici ovog Odbora učestvujem u preliminarnoj raspravi o njemu.

Ono što se kao prvo zapaža jeste, prilično neobična ili u najblažem, neuobičajna struktura Izvještaja u kojem nakon uvodne riječi predsjednice Savjeta slijedi foto prezentacija članova Savjeta, potom foto informativna prezentacija raznih međunarodnih susreta, te informacija o saradnji sa NVO sektorom, zatim informacija o učešću na proslavi Dana studenata, svečanom otvaranju prostorija Osnovnog suda, Danu sudstva itd, do konferencije za medije i informacije o radu Sudskog savjeta i uglavnom statističkog pregleda rada sudova.

Drugi dominantan utisak koji se nameće iz Izvještaja jeste to, da mi u oblasti sudstva praktično nemamo više nikakvih značajnijih problema, gotovo sve same pozitivne ocjene, potpuna ažurnost sudova, visokokvalitetni rad, doslijedna primjena dobro razrađenih kriterija za izbor sudija, visoko međunarodno uvažavanje itd. Riječju, sve same potvrde doslijednog ostvarivanja Ustava, pretpostavljam vladavine prava i pravde ili kako se to u Izvještaju doslovice ističe. Sudovi su obezbijedili pravo, valjda uslove na pravično suđenje kao garanciju poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda svakog građanina Crne Gore što je rezultiralo rastom povjerenja u funkcionisanje sudskog sistema.

Istina je, crnogorski sudovi su u ovoj izvještajnoj godini, kao što se čulo, primili 93.439 predmeta, a završili su 95.827 što će reći, da su završili još 2.388 zaostala predmeta iz ranijih godina. Značajna je činjenica da su u izvještajnom periodu riješeni svi zahtjevi za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, preduzeti napor u stručnom usavršavanju sudija itd. Međutim, ja i kolege iz Kluba Socijaldemokratske partije uz svo uvažavanje i napora i rezultata nijesmo pri uvjerenju da takve ocjene zaista i stoje, te da bi se prije svega u samom Sudskom Savjetu valjalo znatno objektivnije i temeljitije suočiti sa stvarnim činjenicama. A jedna od tih takvih činjenica koju niti je moguće, niti uputno ignorisati, jeste i ona o još prilično izraženom negativnom modijumu i domaće i međunarodne javnosti. Naime, prema svim relevantnim istraživanjima sudstvo je suprotno konstataciji iz Izvještaja godinama već pri samom dnu ljestvice javnog rejtinga državnih institucija, a prema svim pretpostavkama moralo bi biti u samom njenom vrhu jer se radi o jednom od osnovnih stubova sigurnosti građana i svakog demokratskog društva i države ukupno. Indikativno je, a u nekim slučajevima je bilo i prilično arogantno i komunikacija sa drugim institucijama, na primjer sa Skupštinom, Tužilaštvom, Ustavnim sudom, medijima, pa i Međunarodnom zajednicom. Ne bih da prozivam neka još od aktuelnih slučajeva interne komunikacije.

Što se međunarodnog rejtinga tiče uz svo uvažavanje prezentiranih aktivnosti i susreta, cijenim da bi ga uputnije bilo mjeriti po zahtjevima koji u direktnoj ili indirektnoj formi stižu na adresu odgovarajućih državnih institucija uključujući i ovaj dom. Tako na primjer, samo u jednom od mnogih izvještaja o takozvanom Skriningu u vezi sa pregovaračkim poglavljem 23, između ostalog se konstatuje, da postoji preveliki broj sudova u odnosu na veličinu države i broj stanovnika, da postojeća mreža sudova nije ekonomična, da još uvijek nije uspostavljen adekvatan sistem ocjenjivanja rada, da kriterijumi za napredovanje nijesu dovoljno jasni i objektivni, da i dalje zabrinjava pitanje odgovornosti, da ostaje zabrinutost oko kvaliteta statističkih podataka i valjanosti metoda koje se koristi itd i tome slično. Sami Izvještaj je uz već pomenutu neuobičajnu strukturu i sadržaj u mnogome konfuzan, a u nekim djelovima i kontradiktoran. Tako na

primjer, za ilustraciju kako se ističe ažurnost sudova navode se podaci da je na kraju 2012. godine ostalo neriješeno 35.546 ili 27,06% ukupno zaprimljenih predmeta, a u slijedećem da je smanjen zaostatak predmeta iz 2011. i ranijih godina za čitavih 71,63% te da je samo još 10.474 nezavršenih predmeta. Ova dva podatka u najmanju ruku trebalo bi bolje pojasniti ili bolje prezentirati da bi bili jasniji svima onima koji imaju potrebe da čitaju ovaj izvještaj. Inače, nema ni cjelovitije analize makar najznačajnijih uzroka recimo još uvijek popriličnog broja zaostalih i neriješenih predmeta, rekoh 27,06% isto kao ni analize uzroka o značajnom broju pritužbi građana od kojih niti jedna nije zavrijedila procesuiranje. Da i ne govorimo o potrebi preglednijeg prikaza i analize uzroka, kršenja principa razumnog roka, kao i uzroka olakog odbacivanja optužbi za djela ratnih zločina i slično. Čudi, pogotovo uporno ćutanje o neslavnim sudskim procesima za djela ratnih zločina uprkos činjenici da je upravo u izvještajnom periodu od 2011-2013. bilo u toku ili su okončana četiri suđenja za ratne zločine ili zločine protiv čovječnosti. Riječ je o suđenju za ratne zločine protiv ratnih zarobljenika i civila u logoru "Morinj" 1991. godina, suđenje za ratne zločine protiv civilnog stanovništva izbjeglica iz Bosne i Hercegovine takozvana deportacija izbjeglica iz maja 1992. godine, suđenju za zločine protiv civilnog stanovništva u predjelu Bukovica 1992-1993. godina i suđenja za ratne zločine protiv civilnog stanovništva likvidacija izbjeglica sa Kosova u predjelu Kaluđerski Laz kod Rožaja 1999. godine. Od navedenih predmeta, dame i gospodo, jedino je suđenje za zločine u predjelu Bukovice okončano donošenjem pravosnažne presude 22. marta 2012. godine, a ovom presudom su pravosnažno oslobođena sedmorica optuženih za ovaj zločin, tako da tamo se prema ovoj presudi i nalazima suda nije ništa događalo. Inače, nijedna od osoba u ovim predmetima do sada nije pravosnažno proglašena odgovornom za ratne zločine. Od četiri navedena predmeta donijeta je jedna pravosnažna, kao što rekoh, samo u Bukovici, dok je u slučaju "Morinj" postao pravosnažan samo dio presude kojim su dvojica optuženih osuđeni oslobođena odgovornosti.

Prema svim objektivnim i stručnim analizama, razlozi većine od ovih oslobađajućih presuda leže u propustima ili tačnije izbjegavanju Državnog tužilaštva i nadležnih sudova da u potpunosti primijene Međunarodno humanitarno krivično pravo koje je obavezivalo i obavezuje i Crnu Goru, odnosno njeno sudstvo. Sve u svemu, bar što se tiče poslanika SDP-a isuviše je razloga za rezerve i prema ovom Izvještaju i prema radu Sudskog Savjeta ukupno.

Što se tiče Predloga zaključaka Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu povodom ovog Izvještaja cijenimo da je na fonu naših zapažanja i zahtjeva za ostavljanje pomenutih i drugih nedostatnosti, te stoga i zavređuju podršku zapravo, mi ćemo ih podržati.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem, kolega Rastoder.

Idemo dalje, kolegistica Azra Jasavić u ime Kluba Pozitivne Crne Gore, nakon nje kolega, Kemal Zoronjić u ime Kluba Bošnjačke stranke.

Izvolite, kolegice.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani građani, poštovana gospođo Medenica, poštovani gospodine Čabarkapa,

Pozitivna Crna Gora neće glasati za ovaj Izvještaj iz razloga što je analizom ovog Izvještaja kao i analizom svega onog što se dešavalo u crnogorskom pravosuđu i protekle godine kao i proteklih 20 godina došla do jednostavnog zaključka, a to je, da su crnogorski sudovi vjetrenjače koje rade po principu vjetra Demokratske partije socijalista. Zašto ovo kažem? Zato što crnogorski sudovi ne pokazuju spremnost da se uhvate u koštac sa dva ključna pitanja koja spadaju u domen vašeg rada. Prvi je, suočavanje sa prošlošću, a drugi je ozbiljna borba protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou. Pri tom, ne želim da minimiziram značaj činjenice da je dolaskom gospođe Medenice na čelo Vrhovnog suda statistika u pogledu parničnih predmeta, ponavljam, parničnih predmeta jako poboljšana, ali to ne rešava krucijalno pitanje nezavisnosti sudstva, jer se kroz statistiku ne može postići ono što crnogorski građani žele, a to je bolji kvalitet rada crnogorskih sudova, a time i dosezanja nivoa standarda koji podrazumijevaju vladavinu prava. Zašto je suočavanje sa prošlošću i borba protiv organizovanog kriminala i korupcije fundamentalna dva pitanja, a odnose se na Vaš rad? Zato što upravo od rada sudova zavisi da li ćemo imati sigurnost naših građana, pravnu sigurnost, i ono što je takođe važno ne manje od pravne sigurnosti građana jeste, da li će crnogorski sudovi uliti povjerenje stranim investitorima, zdravom kapitalu iz Evrope i Svijeta da unesu kapital i investiraju u Crnu Goru, a da pritom budu sigurni da im niko neće tražiti ugradnju sa visokog ili nižeg nivoa i da će to zaštititi crnogorski sudovi.

Na ovaj način, ovim radom kako do sada radite, evidentno je da građani ne mogu očekivati povećanje radnih mjesta u našoj privredi i ne može se postići ono što je vrlo bitno, a to je veći broj zaposlenih. Jedan dio odgovornosti za to jeste u Vašim rukama. Zato što Vi upravo radite posao u sudu onako kako to odgovara Demokratskoj partiji socijalista. Da bi crnogorski građani kao i Vi bili u prilici da čuju zašto ovo kažem, moraću kroz dva primjera da elaboriram i da postavim par pitanja i molim za precizne odgovore.

Kada je pitanje suočavanja sa prošlošću, ne bih se ponavljala, uvaženi kolega Rastoder je već potencirao to pitanje, pa se ne bih ponavljala, ali moram da pomenem pitanje Bukovice. Okrivljenima je stavljeno na teret krivično djelo ratni zločin protiv čovječnosti. Šta se tu desilo? Tu se desilo to da je Tužilaštvo znajući da je to blanketna krivična norma moralo navesti propis kojim je povrijeđen u ovim djelima međunarodnim. Ono što je crnogorska javnost imala priliku da dobije kao informaciju jeste, da je ovaj predmet dva puta razmatran od strane Apelacionog suda i da je u oba puta razmatran u procesnoj ravni. Ono što je evidentno, evidentno je, da se taj međunarodni propis vezivao za Rimski statut koji je stupio na snagu mnogo kasnije nego što je ovo krivično djelo izvršeno. Moje pitanje za Vas, gospođo Medenica, je slijedeće, i molim Vas za tačan odgovor:

Ako je dva puta ovaj predmet bio po žalbi, zašto u ukidnim razlozima drugostepeni sud nije ukazao na taj nedostatak i dao kvalitetne upute prvostepenom sudu, a kasnije kroz to i tužiocu, da se isprave svi propusti i donese kvalitetniji akt prvostepeni u smislu Odluke? U čemu je tu bio problem? Zašto to nije urađeno? To je elementarno pitanje na koje želim da dobijem odgovor.

I drugo pitanje je: Vi ste u slučaju porodice Kapuh i u slučaju Štrbaca imali osuđujuće presude, a pritom nijeste tražili da se navede međunarodni propis koji je povrijeđen, jer se nije u tim slučajevima insistiralo na dopunjavanju blanketa dispozicije preciziranjem povrijeđenih međunarodnih pravila, a optuženi su pravosnažno osuđeni na dugovremene zatvorske kazne? To je ono što tražim kao odgovor.

Što se tiče organizovanog kriminala i korupcije, ono što tražim kao odgovor jeste, ne možete poslanicima nikada više, molim vas, tražiti da ne komentarišu pravosnažne sudske odluke ili sudske odluke koje su okončane pred apelacionim sudovima. To su opet pravosnažne. Vi ste to radili konstantno i ja vas najljubavnije molim, da ne kažem, teži termin da više to ne radite. Ne možete zabraniti pravo ovom domu da komentariše pravosnažne sudske odluke i da vam postavlja pitanja i da traži tačne odgovore.

Što se tiče slučaja Šarić, taj slučaj je pravosnažno okončan za dva krivična djela, a to je stvaranje kriminalne organizacije i neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga. Kako se ovo uradilo? Vi znate, sva crnogorska javnost zna, građani znaju da je akcija "Balkanskog ratnika" bila vrlo plodotvorna i da je do zatvaranja i pritvaranja Duška Šarića došlo na osnovu zamolnice italijanskih pravosudnih organa, za pružanje međunarodne pravne pomoći, jer tada nije bilo zakonskih uslova da se izruči Republici Italiji gospodin Duško Šarić. Oni su mu stavili na teret bavljenje međunarodnom trgovinom narkoticima, i odmah je tu uslijedila pravna kvalifikacija stvaranje kriminalne organizacije, pa se onda išlo na to, tužilaštvo išlo na to da ono vrši istražne radnje, jer za stvaranje kriminalne organizacije već pribavilo dokaze o italijanskih organa, a za pranje novca je prikupljalo dokaze. Šta se tu dešava? To građani Crne Gore, morate da znate da tužilaštvo i sudovi vode sinhronizovanu akciju na obesmišljavanju pravde i da je finalni proizvod vetrenjača u vidu sudova i tužilaštva koji rade na principu DPS-a nepravda a ne pravda. A evo vam argumentacije.

Šta se tu desilo? Znači, vi ste imali sve ove konstatacije, odnosno imali ste ove kvalifikacije i vi ste potvrdili optužnicu 25. maja 2011. godine. Viši sud u Bijelom Polju je rekao ova optužnica je u redu, u redu je i stvaranje kriminalne organizacije, u redu je i pranje novca, u redu je i neovlašćeno držanje i stavljanje u promet opojnih droga. Rekli ste sve je to okej.

Šta se dešava kasnije? Vi uopšte nijeste bili vezani ovom pravnom kvalifikacijom krivičnog djela koje je odredio tužilac. Vi to znate, vi ako ste imali elemenata za bilo koje drugo krivično djelo, a tužilaštvo tvrdi da ste imali elemenata za kriminalno udruživanje iz člana 401-a Krivičnog zakonika zašto to nijeste uradili. Šta vas je to sprečavalo? Koga vi zbunjujete? Koga zbunjuju sudovi i tužioci? Građane? Nećemo više da to dozvolimo, nećemo da dozvolimo da nas zbunjujete, nećemo da radite posao kako vi mislite da treba da radite, radićete posao kako građani traže od vas da se taj posao radi.

Šta to radi Apelacioni sud? Ono što je ključno pitanje u slučaju Šarić, jeste da li je bilo dokaza da je optuženi Duško Šarić vršio krivično djelo koje je činjenično opisano u optužnici ili nije. Znači, ako nema stvaranja kriminalne organizacije, ako to nije bilo krivično djelo kao što nije bilo krivično djelo u to vrijeme, ako ste imali tu mogućnost da mu stavite na teret kriminalno udruživanje, odnosno da ga osudite za kriminalno udruživanje, zašto to nijeste uradili? Crnogorska javnost hoće odgovore na ta pitanja i mi moramo od vas to da dobijemo. Jer na ovaj način kroz ova dva pitanja najbolje ste pokazali koliko ste vi spremni da radite za interes vladajuće oligarhije odnosno

Demokratske partije socijalista, a ne za interes naroda i vi nas blokirate upravo svojim radom na putu evropskih integracija. Sudovi su ti koji nose najveću odgovornost i moraćemo oko toga da se debelo pozabavimo jer mi više ne pristajemo na dobru statistiku bez kvaliteta. Mi tražimo kvalitet u radu sudova. A za statistiku to vam ne može niko sporiti.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Kemal Zoronjić, izvolite, ispred Kluba Bošnjačke stranke.

KEMAL ZORONJIĆ:

Hvala.

Poštovani potpredsjedniče Šturanoviću, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovana gospođo Medenica, poštovani građani,

Sudstvo je jedna od institucija najveće vrijednosti u svakom društvu. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, član 10 i međunarodni pakt o građanskim političkim pravima, član 14 propisuju da svako ima pravo na pravično i javno suđenje, saslušanje od strane nadležnog i nezavisnog, nepristrasnog, zakonski osnovnog suda.

Država mora jačati sudske institucije u mjeri kojom će sačuvati njihovu potpunu samostalnost i nezavisnost kao čuvara temeljnih principa zakonitosti i jednakosti građana pred sudom. Nezavisnost sudstva zahtjeva da prilikom odlučivanja članovi sudstva moraju vršiti svoje dužnosti bez uticaja bilo kakve političke, hijerarhijske, ekonomske strukture i naročito zakonodavne i izvršne vlasti ili medija odnosno javnog mnjenja.

U EU uočavanje važnosti postojanja nezavisnog i efikasnog pravosuđa, definisano niz preporuka za ostvarivanje nepristrasnosti integriteta i visokih standarda sudstva. One su sadržane u 23. poglavlju, a osnovni cilj realizacije ovih preporuka je smanjenje broja neriješenih predmeta, ubrzanje vremena postupanja, jačanje pravne sigurnosti građana, osiguranje postupka pravosuđu i poboljšanje funkcionalne organizacije u pogledu trajanja postupka. Reforma pravosuđa podrazmijeva donošenje i efikasnu primjenu zakona, koji se odnose na funkcionisanje pravosuđa i utvrđuje kriterijume za rad sudija, pravila njihovog obaveznog obrazovanja, uvođenje sudske inspekcije, ocjenjivanje njihovog rada i slično.

Godišnji izvještaj sudskog savjeta za 2012. Godinu je jasan, precizan, pregledan, što nam omogućava da brže i kvalitetno sagledamo i ako obimnu i kompleksnu materiju. Pozitivan je trend rješavanja zaostalih predmeta iz ranijih godina. Naime, crnogorski sudovi su, kako je u izvještaju navedeno, završili više predmeta nego što su primili za 2,56%. U izvještajnoj godini sudovi su imali ukupno 131.373 predmeta, priliv u svim vrstama predmeta je iznosio 93.459 od ukupnog broja predmeta riješeno 95.827, dok je ostalo neriješeno 35 546 ili 27,06%. Smanjen je izostatak predmeta iz 2011. godine i ranijih godina za 71,63%, što je u posljednje tri godine najveći procenat.

Iz navedenih podataka je vidljivo da se ažurnost i efikasnost sudova povećava. Ipak, smatramo da je neophodno raditi na njihovom unapređivanju kod smanjenja broja neriješenih predmeta i dužine trajanja sudskih postupaka. Sa posebnim osvrtom na rješavanje starih tj. zaostalih predmeta, te obezbjeđenju boljih uslova za rad sudova.

Ono što moram naglasiti kao negativan trend u radu sudova jeste mali broj pravosnažnih presuda, posebno onih koji se tiču organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina.

U izvještaju Vrhovnog državnog tužioca za 2011. godinu se ukazuje, citiram: „, na probleme na koje državni tužioci nailaze zbog neujednačenih ili onih stavova suda koji odstupaju od zakonskih odredbi i pravnih rezona izgrađenih kroz višedecenijsku praksu sudova u Crnoj Gori, a predstavljaju poseban problem u predmetima organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina.”

Ne želimo da komentarišemo nepravosnažne presude niti da vršimo politički pritisak bilo koje vrste, ali se pitamo kakve su to optužnice, zatim presude nakon kojih ispada da su bošnjačke izbjeglice 90. godina same sebe hapsile po Crnoj Gori i same sebe deportovale Karadžiću pod nož. Zar je potrebno posebno dokazivati optužnice za ratne zločine. Imate isplaćenu državnu nadokadu porodicama, a nemate krivca, odnosno nemate pravosnažnu presudu kojom je neko označen i osuđen kao krivac.

Imate etnički očišćenu Bukovicu, spaljene i porušene kuće i napuštena ognjišta, a nemate krivce. Imate jasna imena žrtava ali ne i imena onih koji su odgovorni za ova nedjela. I za sve ovo niti ima naredodavce, niti nalogodavce. I ako opis podignute optužnice u slučaju Bukovice sadrži sve bitne elemente, biće krivičnog djela sa detaljnim opisom radnji kojima su prekršena pravila međunarodnog prava, optuženi pravosnažno oslobođeni, od optužbe koje su izvršili krivično djelo ratni zločin protiv čovječnosti. Sud je našao da djelo koje se stavlja na teret nije krivično, zato što činjenični opis ne sadrži sve bitne elemente bića ovog krivičnog djela, što bi da je tačno zaista bio razlog za oslobađajuću presudu. Međutim, kako piše u izvještaju državnog tužioca u poznatoj sudskoj praksi nema primjera da je zbog ovih povreda donijeta oslobađajuća presuda, što je u najmanju ruku paradoksalno.

Ovakve presude, za ovaj i ostale slučajeve, ratnih zločina mogu imati ozbiljne posljedice za pravnu sigurnost i povjerenje građana u pravosuđe. Znamo da je smanjenje korupcije preduslov stabilizacija demokratskog društva i vladavine prava. Da bi se taj cilj mogao ostvariti, Evropska unija propisuje ne samo čvrst zakonodavni okvir nego institucije sposobne da sprovedu doslednu politiku prevencije i suzbijanja korupcije. Prilagođavanje države kandidata, podrazumijeva stvaranje nacionalnog programa borbe protiv korupcije, koji će sadržati konkretne mjere. Evropski standardi u ovom poglavlju odnose se na jačanje nezavisnosti, nepristrasnosti i profesionalnosti, u pravosuđu, sprovođenje mjera prevencije i borbe protiv korupcije, kao i očuvanja visokih standarda zaštite ljudih prava i prava manjina.

Ostvarenje navedenih vrijednosti cilj je koji Crna Gora dijeli sa državama članicama Evropske unije.

Poštovana gospođo Medenica, nadamo se da će naši apeli konačno promijeniti nešto i kroz kvalitetne sudske epilogе, konačno vratiti povjerenje građana, ali i naših sunarodnika u sudstvo ali i tužilaštvo. Moramo učiniti napor na rasvetljavanju slučajeva odnosno predmeta iz nama bliske prošlosti posebno onih za ratne zločine kako bi država Crna Gora rasterećenije nastavila svoj put ka Evropskoj uniji. Na kraju mi iz Bošnjačke stranke, iz razloga koji sam prethodo naveo u diskusiji, ne možemo podržati predmetni izvještaj.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Na ovaj način smo završili prvi krug učešća u raspravi.

Predsjednica Vrhovnog suda i Sudskog savjeta gospođa Medenica pokazuje interesovanje da uzme učešće u radu i odgovori na pitanja i komentriše određene djelove izlaganja.

Izvolite.

VESNA MEDENICA:

Uvaženi poslanik Vuletić je postavio četiri pitanja. Zašto se ne upućuju sudije iz sudova koji su manje opterećeni u osnovne sudove koje imaju veći broj predmeta? Odmah ću vam reći, vrlo rado bi to uradili, međutim, da bi sudija bio upućen iz jednog suda u drugi on mora dati dobrovoljan pristanak. Sudije iz osnovnih sudova nijesu baš voljne da iz sudova gdje nemaju dovoljan broj predmeta idu da više rade. To je glavni razlog.

Zakon o zaštiti suđenja u razumnom roku je zakon na čije primjenjivanje i na njegova prava ne treba da podstiče sud, već je zakon takav kakav jeste, čim dolazi pred Vrhovni sud tužba za pravično zadovoljenje, pa ne očekujete valjda da sudovi podstiču stranke, da podnose tužbe, a da penale plaća država. Zato moraju da budu i pravno obučeni.

Finansijska nezavisnost je kao što ste rekli je nešto čemu mi težimo i što je jedan od glavnih ciljeva sudskog savjeta. Postavili ste pitanje na koje je veoma jasno odgovoriti. Ko je najviši sud u zemlji? Pa Ustav koji je još uvijek važeći koji je predvidio da je Vrhovni sud najveći sud u zemlji. Da li Ustavni sud može ukidati odluke Vrhovnog suda, to je pitanje za ove poslaničke klupe, jer vi ste donijeli Zakon o Ustavnom sudu, to ste omogućili.

Ja bih se zahvalila gospodinu Bojoviću, što je u suštini rekao nešto što je sudska vlast i pretpostavila, a to zašto je na Odboru za politički sistem, kako ste vi rekli pao izvještaj. Kada smo kod izvještaja reći ću vam sljedeće, Ustav je tri grane vlasti stavio u istu ravan. Prema tome, sledstveno tome Zakon o sudskom savjetu kaže, da je Sudski savjet obavezan dostaviti Skupštini izvještaj na razmatranje, ali ne i na usvajanje. Usvajaju se izvještaji odnosno zaključci. Prema tome, nije bilo ni pravo odbora da se izjašnjava da li usvaja ili ne usvaja izvještaj. Ako je to tako, onda sudska vlast nije ravnopravna. Sudska vlast, ja ne vidim u ovom parlamentu usvaja godišnji izvještaj o radu Skupštine niti godišnji izvještaj rada Vlade.

Dalje ću vam reći, što se tiče sukoba, ja ne vidim gdje ste vi vidjeli taj sukob, no to je vaš lični osjećaj. Nema sukoba predsjednice Vrhovnog suda, odnosno Vrhovnog suda sa Apelacionim sudom. Svako radi svoj posao. I ako vi to doživljavate kao sukob to je već nešto drugo.

Što se tiče govora evropskih zvaničnika da nijesu zadovoljni radom crnogorskih sudova, ja bih samo rekla sljedeće, koliko su nezavodoljni Vrhovni sud Crne Gore je primljen u mrežu vrhovnih sudova članica Evropske unije. Zatim u mrežu Vrhovnih upravnih sudova, članica Evropske unije, a Sudski savjet u mrežu Sudskih savjeta Evropske unije. Pa da je to tako sigurno ne bi. Mađarska je članica Evropske unije isključena iz te mreže, zato što su neka njihova zakonska rješenja bila retrogradna i nijesu bila u skladu i duhu zakona Evropske unije. Prema tome, to toliko. Koliko je

Vrhovni sud napredovao u dijelu i kvaliteta rada i transparentnosti međunarodne saradnje dovoljno govori da nam je povjereno bilo domaćinstvo i organizovali smo konferenciju po prvi put na ovim prostorima, 16 vrhovnih sudova centralne istočne Evrope, od toga 9 država Evropske unije odnosno devet Vrhovnih sudova.

Što se tiče presuda na visokom nivou, vi znate da nema presude bez optužbe. Koliko optužbi toliko i presuda. Što se tiče trajno oduzete imovine, takođe znate proceduru kako se oduzima imovina. To treba da se pokrene postupak kada se za to steknu zakonski uslovi.

Ono što sam zamjerila vama, jeste lako lijepite etikete koruptivnosti. Kažete da je crnogorsko sudstvo koruptivno. Ja ne bih imala toliko hrabrosti da tako nešto kažem, a da za to ne ponudim dokaze, vjerovatno, neću da tvrdim da nema, vjerovatno postoji i takvi pojedinačni slučajevi, ali bih voljela da to nadležnom tužiocu prijavite.

Koleginica Jonica, da kažem koleginica jer je pravnik, je takođe dosta tih mnogo značajnih stvari istakla, ali mi smo već i na Odboru, pa ne bi ovdje mnogo zadržavala, sami ste rekli dužina trajanja postupka od mnogo faktora i zavisi i od načina dostave, njene efikasnostim, od vještaka i svega ostalog, no to je nešto što smo svi, na neki način spoznali i na tome radimo i da se i taj dio eliminiše.

Što se tiče izvršenja sudskih odluka samo ću vas podsjetiti, ne samo da je Evropska komisija na to ukazala, nego smo mi prije toga ukazivanja u skringingu preduzeli značajne radnje, pa imamo sa 29.000 neizvršenih sudskih odluka sada 7 odnosno sada već znatno manje.

Što se tiče analize rada, pojedinačnog rada sudija koji u više navrata nepoštujući preporuke odnosno upustvo viših sudova dovode do ukidanja sudskih odluka, to je posebnom evidencijom već sada evidentirano i preispitivaće se način da li su viši sudovi, žalbeni sudovi na pravi način dali upute i zašto je došlo do takvog ukidanja.

Kolega Rastoder, odnosno poslanik Rastoder ponovo ste govorili o izvještaju, o izvještajima matrice donatora. Ako budemo imali drugog donatora i u ponudi drugu matricu, mi ćemo je morati prihvatiti, jer očigledno nemamo sopstvenih sredstava za neke stvari. Nije ovo samo donator za izvještaj nego donator za podizanje administrativnih kapaciteta i uspostavljanje kompletnog sudskog savjeta na nivo koji sada funkcioniše.

Da smo na dnu lestvice, ja tu lestvicu stvarno nisam vidjela. Voljela bih po tim istraživanjima da smo na dnu te lestvice, ali bijaše jedna zadnja analiza što se tiče koruptivnosti sudstva da smo bolji čak i oko Hrvata. To nije ni važno.

Što se tiče racionalizacije napredovanja, razrađenih kriterijuma to nije u nadležnosti sudske vlasti, mi nemamo te moći. Zna se ko donosi plan i program racionalizacije i ko sprovodi racionalizaciju. Mi možemo samo da učestvujemo sa svojim preporukama, ali takođe te preporuke ne moraju biti uvaženi. Takođe, Zakon o sudskom savjetu i Zakon o sudovima razrađuju kriterijume. Rekli ste da je izvještaj kontradiktoran. Ja bih vas samo malo uputila da malo bliže i pažljivije pročitate.

Kaže se na kraju 2012. ostalo je 35000 predmeta, smanjen je zaostatak 71% tako da iz 2011. godine i ranijih godina ostalo 10 hiljada i nešto.

Koleginica i poslanica Jasavić, nećete me prepanuti time što ćete reći da ne preduzimamo iz sudstva bilo kakve mehanizme da vas zaustavimo u komentarisanju sudskih odluka. To je vaša stvar. Ali nećete ni vi nas obeshrabriti da ne konstatujemo s

obzirom na vašu političku poziciju da je to u ravni političkog uticaja i na tome smo završili.

Što se tiče predmeta i konkretnih pitanja, ja danas ni na jedno neću odgovoriti. Ne želim da sudski predmeti budu izvan sudnice u parlamentu, niti mi u Vrhovnom sudu ni jedan vaš zakon raspravljamo niti na to imamo pravo. Završili smo. Nije duh ovdje izvještavanja upravo pričanje o pojedinačnim predmetima. Svi imamo različit pristup tome. Uostalom ja i ne znam suštinu tih predmeta. Predmet je samo jedan bio u Vrhovnom sudu i neću o tome da polemišemo.

Zoronjiću, Vi ste rekli da je tužilac dao jednu konstataciju oko predmeta ratnih zločina. Ja, kao što sam rekla, ne želim apsolutno komentarisati nijedan predmet pogotovo ne predmete koji su imali svoj konačan epilog na Vrhovnom sudu jer odluka Vrhovnog suda je dio pravnog poretka i sa tom odlukom ne može se polemisati pa čak ni stranka u postupku zvana Vrhovni državni tužilac. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje.

Pitam kolege čiji su navodi pomenuti ovdje, da li žele da odgovore ili u interesu racionalizacije da idemo dalje?

Čuli smo vaše stavove, čuli smo odgovore.

Idemo dalje.

U redu , idemo redom.

Kolega Bojović se prvi javio, pa kolega Rastoder, pa koleginica Jasavić i koleginica Jonica.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Kolegice Medenica, hvala Vam što ste se osvrnuli na jedan dio mog izlaganja jer ste mi dali priliku da komentarišem važne stvari.

Prije svega ne možete negirati da je bilo otvorenih i javnih sukoba i međusobnih optuživanja između različitih pravosudnih institucija, a onda se i optuživao Parlament od strane Vas lično. Dakle, govorilo se o ustavnoj poziciji parlamenta. Smatram da ovaj parlament po svojoj ustavnoj poziciji i kontrolnoj ulozi koju treba da afirmiše ima i te kako pravo da raspravlja o ovim izvještajima i da ocjenjuje rad pravosudnih organa u Crnoj Gori koji je na vrlo niskom nivou. Dakle, bilo je sukoba, bilo je pravog medijskog rata. To je ukupni doživljaj javnosti. O tome su pisali brojni mediji i tu valjda nećemo imati spora.

To je zabrinjavajuća činjenica zbog toga što bi Crna Gora trebalo da unaprijedi efikasnost pravosuđa, da u pravosuđu učini stanje stabilnim, umjesto toga imamo stanje haosa koje , kako sam rekao, najviše odgovara djelovima ovog režima.

Umreženost u pravosuđu je, po meni, javna tajna i zbog toga mi iz Demokratskog fronta tražimo temeljnu rekonstrukciju. Rekao sam sljedeće da ako već nema konkretnih i merljivih rezultata sudstva i ukupnog pravosuđa onda je u pitanju ili korupcija, ili politički uticaj i kontrola. Nema trećeg odgovora.

Što se tiče korupcije u pravosuđu sva istraživanja javnog mnjenja ukazuju da je ta korupcija prisutna i da je rasprostranjena. Hvala.

RIFAT RASTODER:

Hvala vam.

Uvažena predsjednice, moram reći da ne razumijem šta znači donatorski izvještaj i bio bih sretan da to što prije se oslobodimo toga.

Izvještaj je izvještaj. Izvještaj koji ste vi podnijeli više liči monografiji koja se radi u odredjenim periodima povodom odredjenih datuma i tako dalje, ali ovo je izvještaj za koji nije trebalo previše sredstava s obzirom da se mogao uraditi na način kako to i mi radimo u okviru samog sudstva sa svojim snagama i tako dalje. Ja sam govorio o jednoj strukturi tako da moram reći da ne razumijem ali neka ostane na tome.

Što se tiče razloga zahvalili ste se kolegi Bojoviću, ja ću opet demantovati. Nijesam glasao protiv Izvještaja zbog toga što se nijeste odazvali. On je rekao da je pao izvještaj zbog toga što se nijeste odazvali na kontrolno saslušanje koje uzgred rečeno nije održano. Bilo je jedno pismo u kome vi odbijate, to je vaše pravo. Činjenica je da izvještaj po našim kriterijumima nije adekvatan i da vi u tom izvještaju apostrofirate parlament kao jedan od faktora urušavanja nezavisnosti Crne Gore. To je nedopustivo. Mislim nedopustivo jer nije tačno. Vi imate pravo kao značajna institucija da u institucionalnom, sistemskom postupku pokrenete promjenu određenih stvari i tako dalje, i drugačije definisanje statusa svih nezavisnih grana vlasti u Crnoj Gori i svih institucija. Dakle nemate, a ne zato što mi pokušavamo da primjenimo ono što je sada, što sada piše vi to sistema. Nikakvo saslušanje, nikakav postupak mi ne uradimo što se pravno ne konsultujemo sa ... to što imamo u parlamentu i šire tako da nema osnova za vaše tumačenje da je to urušavanje i do od strane Skupštine urušavanje nezavisnosti sudstva.

Treća stvar - međunarodni rejting, odnosno kontradiktornost. Ja sam naveo ilustracije kontradiktornosti. Jedna od tih je ona možda stoji ali moralo se mnogo jasnije naznačiti da ne bi ispalo da u jednom pasusu govorite jedan podatak, jednu ocjenu a u drugom potpuno drugu. To je stvar, sa statistikom možete da radite šta hoćete. Statistiku možete zloupotrebjavati, možete kako hoćete, ali ipak taj izvještaj šaljete da bi prezentirali objektivno i realno rezultate svoga rada a ne da se zloupotrebjava. Međunarodni rejting....

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Isteklo je vrijeme, kolega.

RIFAT RASTODER:

Konačno nijeste ništa rekli oko ratnih zločina. Čutanje o raznim zločinima jeste neki su još u postupku ali imalo je šta da se kaže. Ono što vama odnosno sudovima i vama, prije svega, priliči da kažete i da vodite računa o tome. Ja nikada neću zaboraviti da ste vi pokrenuli te postupke, kao na jednom drugom mjestu, na jednom drugom važnom mjestu, ali ne možemo dozvoliti da sada kroz sve to, ne zato što ste vi pokrenuli, nego zato što se moralo pokrenuti ako idemo tamo gdje smo krenuli, onda nije smjelo dozvoliti se da u sudstvu, trebalo je sa saradnicima, sa svima, analizirati i vidjeti kuda to ide. Tamo gdje čak i sudovi mogu da kvalifikuju određeno djelo imaju pravo, oni nijesu iskoristili to pravo, nijesu iskoristili mogućnost da nadomjeste greške tužilaštva nego to ispada da su namjerno dopustili da tako teku procesi.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginica Jasavić izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Uvažena gospodjo Medenica, ja nemam namjeru da bilo koga prestrašim. To nije bio moj motiv da se bavim politikom. Moj osnovni motiv je da pomognem crnogorskim građanima da imaju nezavisno sudstvo i pravnu sigurnost i moja je želja da i vama lično pomognem ukoliko vam se može pomoći.

Moje pitanje za vas ali i za građane: Kako se može uticati na odluke suda kroz komentare tih odluka, ako su one pravosnažno okončane i u redovnom postupku i u vanrednom postupku, kakav je slučaj "Bukovica"? Zabraniti poslanicima da slobodno govore to je nešto što je došlo samo iz sudske vlasti na čijem ste čelu vi i to lično od vas. Logično je da se ne može komentarisanjem pravosnažnih sudskih odluka koje su završene uticati kakve će one biti. Vi gospodjo Medenica nijeste dali odgovore na moja pitanja, jer nemate argumente i to je vaše pravo.

Vi ste rekli da vi ne komentarišete zakone, jer ih mi donosimo, vi ih primjenjujete, ali ih i komentarišete i to je potpuno ispravno. To je vaš posao. To je posao građana Crne Gore, posao sudova, posao svih da komentarišu zakone, daju sugestije i primjedbe da bi se oni mijenjali i zbog tih komentara naših građana, bez obzira u kojoj grani se vlasti se nalaze ili ne, mi mijenjamo zakone. Zbog ovih naših komentara u parlamentu, vezano za vaš izvještaj, građani će sasvim sigurno donijeti odluku.

Vi ste rekli da ne komentarišete zakone koje mi donosimo. Vi ih komentarišete i primjenjujete kao i svi građani Crne Gore. Na osnovu vaših komentara, kao i komentara građana Crne Gore ovaj dom mijenja te zakone, zahvaljujući tome što nam dolaze dobre sugestije. Zahvaljujući našim komentarima vašeg rada, crnogorski građani će shvatiti da moraju da promijene vas i Vas lično i ostale funkcionere koji se nalaze u crnogorskim sudovima. Zahvaljujem potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Vuletić, se javio za komentar, pa kolega Zoronjić.

Odnosno, odgovor na komentar.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Uvažena predsjednice Medenica,

Moguće da se kod ovog odgovora na drugo moje razmišljanje nijesmo dovoljno razumjeli. Nije mi bila namjera da postavljam pitanje vezano za Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, jer to predstavlja mehanizam zaštite prava građana da u objektivnim rokovima ostvari neko svoje pravo u toku samog sudskog postupka, niti da tu teret svalim na rad sudova, nego sam rekao u kontekstu ovog mog razmišljanja da bi trebalo, ne samo od strane nosilaca sudske vlasti, nego i od ovog parlamenta, kao i svih drugih odgovornih za pravni poredak Crne Gore, učiniti dodatni napor, približiti i pomoći građanima da u skladu sa pomenutim zakonom ostvare to svoje pravo, jer građani nijesu dovoljno upućeni u ovaj pravni institut.

Vežano za ovo drugo pitanje, odnos Ustavnog i Vrhovnog suda, ja sam svoje razmišljanje, takođe, bez pitanja zaključio rečenicom bez želje da iznosim svoj lični stav, smatram da bi bilo poželjno uspostaviti takav odnos između Vrhovnog i Ustavnog suda koji bi bio definisan na principima Evropskog suda za ljudska prava, a građaninu obezbijediti najviši nivo ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom. Zašto sam ovo rekao? Nijesam se pozvao na Zakon o Ustavnom sudu, ono što ste vi iskomentarisali, nego na odredbu člana 149 Ustava Crne Gore i tačku 3, ,, o ustavnoj žalbi odlučuje ovaj sud, zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom nakon iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava.“ Iskomentarisao sam, kao što ste imali prilike da čujete, ono što ja cijenim i smatram u nadležnosti Vrhovnog suda, dakle, to mi je bila intencija i mislim da smo sada, na neki način, malo pojasnili ako je nešto bilo sporno u ovom dijelu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Vuletiću.

Kolega Zoronjić, izvolite.

KEMAL ZORONJIĆ:

Ja sam, gospođo Medenice, inženjer, nijesam pravnik, ali podaci iz Izvještaja govore i o sledećem, tako da dva specijalna odjeljenja pri višim sudovima koji sude predmete organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina zabilježen je veći priliv u odnosu na prošlu godinu za 13,33%, ukupno je bilo 76 predmeta, riješeno 42, ostalo 34 predmeta neriješena ili 44,74% predmeta, procentualno najveći broj neriješenih predmeta. Takođe, nezadovoljni kaznenom politikom sudova državni tužioci u 2012. godini izjavili su 1 159 žalbi, od toga 599 zbog odluke o kazni i 560 protiv oslobađajućih sudskih predmeta. Dakle, 40% oslobađajućih sudskih odluka donijetih u prvostepenom postupku biva ukinuto po žalbi tužioca. To dovoljno govori o kvalitetu rada sudova, o predmetima iz oblasti kriminala, korupcije i ratnih zločina. Zar je potrebno, gospođo Medenica, posebno dokazivati optužnice za ratne zločine? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Zoronjiću.

Ovim su se stekli uslovi da počnemo i raspravu.

Koleginice Jonica, izvinjavam se, nijesam vidio.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Naglasicu par stvari. Konstatovali smo da postoje sudije koje i nakon što dobiju ukidne presude ne prihvataju ukidne razloge i donose ponovo iste odluke. Rekli ste da je to predmet analize i ne samo predmet analize zbog čega to rade te sudije, nego da će se analizirati i kakve su te ukidne odluke donijete u višim sudovima. To je meni još jedan razlog više za zabrinutost, jer ne znam je li strašnije da sudija nakon što dobije ukidnu presudu ignoriše ukidne razloge i ponovi istu odluku ili je još strašnije da postoji mogućnost, rezerva, na koju me navodi ovo što ste rekli, da su odluke viših sudova, odnosno sudija Višeg suda bile takve da navode na razmišljanje da su i ne poštujući ukidne razloge sudije koje ih nijesu poštovala u stvari samo čuvala kredibilitet svoje

struke, a imale loše odluke na višem nivou, jer to onda navodi na razmišljanje i vraća na onu prethodnu priču o tome kako smo donosili odluku o imenovanju, ali i kako i o unapređenju određenog broja sudija.

Nego, o tome kada konačno završite tu analizu biće jako interesantno da vidimo do čega smo došli. Ono što želim da ukažem ili ponovim, jeste jedan element iz etičkog kodeksa sudija koji je vrlo često ponavljan, razlog zbog kojeg obični građani imaju značajno nepovjerenje u rad sudova. Podsjetiću da je u članu 4 etičkog kodeksa sudija u stavu 2 propisano „da je sudija dužan da se van suda uzdrži od kontaktiranja sa advokatima i strankama u čijim predmetima je zadužen da postupa, rođacima, prijateljima i poznanicima stranaka, kao i svim drugim licima sa kojima bi se mogla stvoriti utisak pristrasnosti.“ Podsjetiću, takođe, da smo dnevno u poziciji da gledamo, da u kaficima preko puta suda, sudije i advokati, rođaci i prijatelji stranaka sjede zajedno i naravno kod zainteresovanog građanina ostavljaju utisak da možda raspravljaju ili dogovaraju nešto o njegovom predmetu. Moramo razmisliti kako obezbijediti da se ova norma iz etičkog kodeksa zaista kvalitetnije prati i kako da se sankcioniše ovakvo ponašanje, jer ono je propisano da bi se poštovali i moramo naći načina da to obezbijedimo. Činjenica nas na to još više obavezuje zbog toga što je ponavljam Evropski sud za ljudska prava ocijenio je ustavnu žalbu u Crnoj Gori kao nedjelotvorno pravno sredstvo, zbog toga što nam je Ustav sud takav kakav je, na žalost nadam se još neće dugo tako.

PREDŠEDAVJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem kolegini Jonici.

Bila su ovo uvodna izlaganja predstavnika poslaničkih klubova. Čuli smo i komentar gospođe Medenice i, naravno, odgovore na komentar.

Prelazimo na diskusiju. Prvi prijavljeni iz redova vladajuće većine je kolega Jovan Martinović. Molim vas da zbog racionalnosti, a rekli smo da dva sata traje rasprava o ovoj tački dnevnog reda, da budemo maksimalno racionalni i da se uzdržavamo od komentara. Po tajmingu koji smo napravili u 12:20 treba da završimo, ali da bi dali priliku da svi govore koji su se prijavili, a ima ih 11 ako sam ja to dobro vidio, moraćemo da vodimo računa o vremenu.

Kolega Martinoviću, izvolite.

JOVAN MARTINOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, uvažena predsjednice Sudskog savjeta, uvažene kolege, poštovani građani Crne Gore,

Danas razmatramo godišnji Izveštaj Sudskog savjeta za 2012.godinu koji je kao izvještaj metodološki dobro koncipiran i koji sadrži pregled rada svih sudova u 2012. godini u svim vrstama predmeta i koji je po prvi put urađen na osnovu podataka iz pravosudnog informacionog sistema. Na osnovu toga imamo informaciju da su sudovi imali u 2012. godini ukupno 131 373 predmeta, da je riješeno 95 827 predmeta, a neriješeno 35 546 ili 27,06%. Takođe, važna je informacija da je prosječna opterećenost predmetima po sudiji iznosila 501,42 predmeta od čega je završeno 365,75 predmeta po sudiji, što znači da je u prosjeku svaki sudija imao po jednu presudu dnevno u toku čitave godine. Jako je važan podatak smanjenja zaostatka predmeta iz 2011. godine i ranijih godina za 71,63% na nivou svih sudova. Iz izvještaja vidimo da je bilo 268

zahtjeva za ubrzanje sudskog postupka shodno Zakonu o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku i da su svi riješeni, što uz podatak smanjenja zaostalosti predmeta dodatno govori i o suđenjima u razumnom roku i podizanju efikasnosti u odnosu na prethodni period. U cilju jačanja efikasnosti sudstva vidimo da su izuzetno važne mjere koje je usvojio Sudski savjet. Tu, prije svega, mislim na upućivanje sudija iz ažurnih sudova u sudove opterećene velikim prilivom. Delegiranje predmeta iz preopterećenih u manje opterećene sudove, uvođenje prekovremenog rada i nagrađivanja za završetak duple norme i sprovođenje kontrola rada svih sudova i pojedinačnog rada sudija.

Ono što je mene na matičnom odboru posebno interesovalo, to je edukacija i stručno usavršavanje. Iz ovog izvještaja vidimo da su značajne aktivnosti bile posvećene kontinuiranoj edukaciji i stručnom usavršavanju nosioca pravosudne funkcije koju sprovodi Centar za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije u saradnji sa međunarodnim organizacijama. Obuke su se odnosile na borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, na maloljetničku delikvenciju, na besplatnu pravnu pomoć i na evropske konvencije o ljudskim pravima i praksa Evropskog suda za ljudska prava.

Uz preporuku svima da se ovaj izvještaj usvoji, dozvolite mi da potenciram nekoliko zaključaka koje smo na matičnom Odboru za politički sistem predložili. Preduzeti sve mjere da postupci za djela organizovanog kriminala i korupcije budu što efikasniji, a kvalitet presuđenja što bolji. Utvrditi uzroke ukidanja sudskih odluka, posebno u predmetima sa elementima koruptivnosti, organizovanog kriminala i nakon toga preduzeti mjere za podizanje kvaliteta presuđenja kao bitnog preduslova za jačanje povjerenja građana u crnogorsko sudstvo. Podsticati alternativne metoda rješavanja sporova kako bi se relaksirao rad sudova od predmeta koji se mogu riješiti bez nepotrebnog vođenja sporova. Od ključnog je značaja da Skupština Crne Gore u najkraćem roku usvoji izmjene Ustava u oblasti pravosuđa, u skladu sa preporukama Venecijanske komisije i evropskim standardima, kako bi se obezbijedili preduslovi za nezavisnost i odgovornost pravosuđa. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Martinoviću, na doprinosu u racionalizaciji rasprave.

Kolega Slaven Radunović je prvi diskutant iz redova opozicije, a nakon njega kolega Vukčević iz vladajuće većine. Izvolite, kolega Radunoviću.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Hvala vam, gospodine predsjedavajući.

Potrudicu se, ali vjerujem ne sa ovoliko uspjeha kao gospodin Martinović, da skratim.

Gospođo Medenica, vrlo mi je drago što ste vi danas ovdje i što mogu da iskažem moje poštovanje prema jednom vašem stavu koji sam čuo na Odboru na politički sistem, a koji se prekjuče potpuno i dokazao. To je da je Ustavni sud politički sud. O tome ću malo kasnije u mojoj diskusiji jer ću, nažalost, to morati da kažem i za vaše sudove i da to obrazložim.

U Crnoj Gori su praktično sve institucije angažovane u svrhu promocije ili odbrane interesa vladajućih stranaka. To je tako 50, 60 godina. Potpuno sam siguran da i oni koji imaju najbolju namjeru da prekinu sa takvom praksom imaju ozbiljne probleme tj. ne mogu da zadrže svoja radna mjesta. Tako je kada su u pitanju osnovne

škole, srednje škole, zavodi za zapošljavanje, razne socijalne ustanove, svugdje su partijski vojnici na čelu sa zadatkom da ispunjavaju interes partija koje su ih postavile. Nije, nažalost, izgleda, drugačije ni u sudovima. Istina, sudovi imaju puno sudija, ima ih koji su za DPS, koji su za SDP, ima ih koji nijesu nego su za neke iz opozicije, ali dominantno prepoznaje se da se političke igre ogledaju ponekad i u odlukama vaših sudova, tako kao što je Ustavni sud Crne Gore prije neki dan donio, moram da kažem, sramotnu odluku, pa neka me tumači kako ko hoće, jer je po istoj pravnoj normi donio potpuno drugačiju odluku nego 2004. godine. Ne znam da li su iste sudije u pitanju, ali siguran sam da ih ima istih.

Naime, 2004. godine po Ustavu službeni jezik u Crnoj Gori je bio srpski jezik. Ustavni sud je tada presudio da je preimenovanje nastavnog predmeta, molim vas da svi ovo čujete, srpski jezik u maternji, da to ne predstavlja kršenje Ustava, a zbog protivljenja takvoj odluci veliki broj profesora srpskog je ostao bez posla. Sada je Ustavni sud donio odluku da je preimenovanje nastavnog predmeta, znate kako smo preimenovali političkom odlukom, miješanje u ustavnu normu kojom je kao navodno derogiran crnogorski jezik kao službeni jezik. Tada je presuda bila obrazložena ovako. Ministarstvo obrazovanja ima diskreciono pravo da na predlog Savjeta za obrazovanje utvrđuje naziv nastavnih predmeta i obavezu da ih mijenja. Prema tome, ministarstvo donoseći sporni naziv nastavnog predmeta nije povrijedilo Ustav. Isti sud sada donosi potpuno drugačiju odluku. Zbog toga kažem, zahvalan sam vam, vi ste prva visoko pozicionirana osoba koja je pravim imenom nazvala Ustavni sud. Nažalost, kada su neki drugi slučajevi u pitanju, kao, recimo, Zavala, sudovi u Crnoj Gori su se bavili unutar partijskim pitanjima u Demokratskoj partiji socijalista. Kada je trebalo zaplašiti jednog od potpredsjednika DPS-a donesena je jedna odluka, pa kada je on izrazio spremnost da sarađuje, onda je Apelacioni sud ukinuo tu odluku. To, nažalost, strašno loše utiče na percepciju građana kada su u pitanju sudovi.

Vi ste u polemici sa gospođom Jasavić rekli, iz svojih razloga, razumijem vas, tražite od nas da ne komentarišemo pravosnažne presude. Gospođo Medenica, nije problem komentarisanje pravosnažnih presuda od strane poslanika, javno komentarisanje. Problem su pritisci u toku suđenja na sudije da presude onako kako odgovara pojedincima iz vlasti. To je problem. Nije problem javno komentarisanje gdje svi možemo, i mediji, i građani, i poslanici, i vi da se branite, problem su one posjete kancelarijama sudija i telefonski pozivi u toku noći koji prouzrokuju presude od kojih se poslije svi mi stidimo. To je problem. Pošto mi ističe vrijeme i nemam želju da uzmem bilo kome od kolega riječ, prekinuću. Molim da obratite na to pažnju jer o tome smo pričali na Odboru, da se zaštitimo pritisaka svi zajedno. Mi ćemo vam pomoći, budite sigurni, samo moramo da znamo kada vas ko zove, a mi ćemo znati kako s njim da se obračunamo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem, kolega.

Nakon vas je kolega Zoran Vukčević, a iz redova opozicije neka se pripremi kolega Neven Gošović. Izvolite, kolega Vukčeviću.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolege, gospođo Medenica,

Govoreći o Izvještaju o radu sudova za 2012. godinu, moramo konstatovati nekoliko stvari, prije svega generalno želim da kažem ono što je važno, a to je da je ostvaren progres u radu sudova i o tome govore brojne činjenice. Posebno imajući u obzir činjenicu da je sudska vlast kao vlast koja upravlja pravosudnim sistemom jedne države i koja je, prije svega, zadužena za poštovanje i primjenu zakona. Dosta često u tom ambijentu govorimo o zavisnosti ili nezavisnosti sudova. Želim da iskažem svoj stav da postoji nezavisnost sudova i da tome govori činjenica da je Ustavom definisano i da Ustav garantuje postojanje Sudskog savjeta kao samostalnog organa koji bira i razrješava predsjednika Vrhovnog suda i na taj način se veoma eksplicitno iskazuje nezavisnost. O tome govore i mnoge preporuke koje su urađene od međunarodnih institucija, ja želim da iskažem samo jednu, a to je da je Evropska komisija koja je preporučila otvaranje pregovora sa Crnom Gorom tada potvrdila da je Crna Gora postigla određeni napredak u unapređenju pravnog okvira, gdje je značajno napravljen progres kada je u pitanju rad svih sudova u Crnoj Gori. Imajući u obzir tu činjenicu i imajući u obzir aktivnosti koje su sprovedene u protekle tri godine, gdje je jednom jačom organizacijom i efikasnijim načinom rada sudova uspostavljen, čini mi se, veoma važan kontinuitet ostvarivanja progresa, a to je da se postiže značajna ažurnost rada svih sudova. Sudovi su značajno ažurni bili u ovom periodu gdje se govori o tome da imaju više završenih predmeta nego što su ih primili, negdje čak preko 2,5%. To je činjenica koja govori upravo o tome koliko je uloženo napora da sudski organi u proteklom periodu postignu taj željeni cilj, a to je ažurnost na nivou prije svega građana. U tom periodu ukupan broj predmeta je bio negdje preko 131 hiljadu gdje je završeno negdje blizu 96 hiljada. Ako uzmemo taj broj završenih predmeta samo za jednu godinu i ako to uporedimo sa brojem radnih dana, vidimo da po jednom radnom danu su sudovi završavali 367 predmeta, što govori o veoma velikom broju aktivnosti u proteklom periodu, upravo da bi se postigla ta efikasnost i ne samo efikasnost, nego i efektivnost rada sudova.

Druga veoma važna činjenica to je da je potpuna ažurnost crnogorskih sudova evidentirana i kroz formu procjene same efikasnosti sudova koja je utvrđena i definisana kroz izvještaj Evropske komisije za praćenje efikasnosti pravosuđa. Po tim kriterijumima, takođe sudski organi u Crnoj Gori su efikasni.

Prije svega ono što za mene je važno to je da su sudovi u protekle tri godine imali jedan veoma važan izazov, a to je primjena prakse Evropskog suda za ljudska prava iz Strazbura, da su u tom dijelu aktivnosti sudovi značajno napredovali i da su u tom dijelu zaista primjenjivali mnoge aktivnosti koje su sprovedene, kada je u pitanju poštovanja ovog visokog suda kao naša obaveza, prije svega obaveza u smislu postizanja onih standarda međunarodne prakse koja će omogućiti upravo da građani Crne Gore budu na nivou građana Evropske unije. Na taj način je kompletno sudstvo dalo značajan doprinos u ovom dijelu poštovanja ovih iskustava. Kada govorimo o tome da li treba da se radi na daljem unapređenju sudstva, mislim da je tu odlična orijentacija predsjednika Vrhovnog suda, ali da li su postignuti značajni rezultati u prethodnom periodu, sigurno jesu i da je ostvaren značajan progres.

Na samom kraju želim da iskažem svoj odnos kada je u pitanju odluka Ustavnog suda, a to je da crnogorski jezik je ustavno pitanje i ne može biti bilo kakvog dogovora, čak ni političkog, to je državno pitanje koje definiše prije svega odnos prema svojoj

državi, a ne nikako odnos prema nekoj drugoj državi i kroz jezik iskazujemo prije svega poštovanje naših elementarnih obaveza u državi koju volimo.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Vukčeviću.

Kolega Neven Gošović iz parlamentarne manjine, a neka se pripremi kolegistica Zorica Kovačević.

Izvolite, kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Kolegice i kolege, gospođo Medenice, predsjedniče Vrhovnog suda, zamjenice predsjednika Sudskog savjeta, gospodine Čabarkapa, poštovani građani,

Poseban cilj u radu Sudskog savjeta jeste jačanje povjerenja građana u rad sudija i Sudskog savjeta. Ići sudiji, znači ići pravdi, govorili su stari Grci. U tih pet antičkih riječi smještena je civilizacija prava i civilizacija sudstva. Ovim riječima određena je svrha prava i položaj sudija u ostvarivanju te svrhe. Biti sudija danas je teže od ičega, sudija mora biti oličenje istine, pravde i pravičnosti, a to je u društvu u kojem se izgubi na mnoge vrijednosti teško, ali to je časno i prije svega i dostižno. Da li danas u Crnoj Gori, državi koja nema tradiciju nezavisnosti pravosuđa, građanin koji ide sudiji ima osjećaj da ide pravdi? Samo efikasnošću, brzinom i kvalitetom rada sudovi mogu građanima poslati poruku da zemljom vlada pravo, takve poruke naročito su potrebne u vremenu društvenih kriza. Takve poruke kada je u pitanju broj riješenih predmeta i ukupna ažurnost u radu pravosuđa iz godine u godinu sve su prisutnije u radu crnogorskog pravosuđa, takav trend nastavljen je i u radu sudova u 2012. godini. Ali, predstoji dug put sticanja povjerenja u crnogorsko sudstvo. To je svakako proces, ali i jedini put ka pravdi. Država ali i svaki sudija su posebno odgovorni za unapređenje i zaštitu sudske nezavisnosti i sticanje povjerenja građana u rad sudstva. Poruka je i iz Evrope da pravosuđe treba da pokaže svoju nezavisnost i odgovornost i efikasnost, postizanje ubjedljivih rezultata uključujući pravosnažne presude u predmetima korupcije i organizovanog kriminala. Bez pravosnažnih presuda u predmetima organizovanog kriminala i korupcije ne može biti ni potrebnog povjerenja građana u rad sudova. Svi naponi u radu suda u javnosti gube na značaju kada se u predmetima tog organizovanog kriminala, korupcije, pranja novca ukidaju presude. Podatak o broju ukinutih presuda viših sudova u prethodne dvije godine u predmetima iz oblasti organizovanog kriminala, korupcije i pranja novca, svakako zabrinjava i traži detaljnu analizu zašto je to tako. Temeljnu analizu, počev od načina prikupljanja dokaza, istrage, kako one ranije sudske tako i sada tužilačke, preko podizanja optužnica koje treba da se zasnivaju na činjenicama potkrijepljenim dokazima, glavnog pretresa prvostepenih presuda u višim sudovima, zatim drugostepenih u Apelacionom sudu i trećeg stepena u Vrhovnom sudu. U tom cilju predloženi zaključak 2 Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, kojim se ukazuje na neophodnost preduzimanja mjera da postupci za djela organizovanog kriminala i korupcija budu što efikasniji, a kvalitet presuđivanja što bolji, smatram izuzetno značajnim.

Treba istaći da je 2012. godina bila godina intenzivnog razvoja pravosudnog informacionog sistema, čiji je osnovni cilj da rad crnogorskih sudova bude što

transparentniji i dostupan javnosti uz obezbjeđenje podizanje efikasnosti u svakodnevnom radu. Kratkoća vremena mi ne omogućava da detaljnije govorim o tome, ali ću ukazati na osnovne funkcionalnosti koje su cementirane. Tu je prije svega novi model za slučajnu dodjelu predmeta, novi model za izradu automatskih obrazaca, unapređenje i rad portala sudstva, unaprijeđeni su kontrolni mehanizmi i ekrani za sudije i predsjednike sudova koji omogućavaju praćenje postupanja u predmetima iz njihove nadležnosti, unos podataka, pravovremenost postupanja itd. Misija sudstva u svakoj demokratskoj državi je da garantuje vladavinu prava i da obezbijedi pravilnu primjenu zakona na nepristrasan, pravičan i efikasan način. Takva samostalnost i pravilna primjena zakona po našoj ocjeni nije postojala kada su prvo Upravni sud, a potom i Vrhovni sud početkom 2013.godine odlučivali po službenom zahtjevu kluba odbornika SNP-a u Skupštini opštine Andrijevića, radi poništenja odluka Skupštine opštine Andrijevića o razrješenju predsjednika Skupštine opštine i odluke o izboru predsjednika Skupštine opštine. Riječ je o presudama koje su, u to smo apsolutno sigurni, u suprotnosti sa važećim propisima i u dva navrata donesenih presuda istog suda o istim pravnim stvarima. Međutim, prihvatanje tužbenih zahtjeva odbornika SNP-a ovoga puta imalo bi za posljedicu poništenje odluke predsjednika Crne Gore o raspisivanju izbora za izbor odbornika Skupštine opštine Andrijevića, što se očigledno nije smjelo dopustiti. Ne želeći da takvu nepravdu nazovu pravdom i daju doprinos legalizaciji bezakonja koje je Opština Andrijevića već duže vrijeme vršila silom, SNP i Nova srpska demokratija nijesu podnijeli izborne liste za izbore koji su u Andrijeviću održani 9.marta 2013.godine.

Za reforme pravosuđa od ključnog su značaja predstojeće ustavne promjene i izvršenje mjera iz Akcionog plana za poglavlje 23 - pravosuđe i temeljna prava, sa krajnjim ciljem zaštite prava građana na pristup pravdi. Jer, svrha nezavisnosti pravosuđa, kako je to i utvrđeno određenim međunarodnim dokumentima, jeste da se svakom licu garantuje osnovno pravo da se o njegovom predmetu odlučuje na pravičnom suđenju, isključivo na zakonskom osnovu i bez ikakvog neprimjerenog uticaja. Niti jedna država ne može napredovati u drugim elementima ako nema napretka u oblasti pravosuđa i vladavine prava. Zato će pregovarački proces otpočeti i biti zatvoren poglavljem 23 koje se odnosi na temeljna prava, reformu sudstva i vladavinu zakona. U čitavom tom periodu ćemo tražiti konkretne rezultate u borbi protiv korupcije i kriminala i najviše standarde u postupanju policije i pravosuđa. Hoćemo da vjerujemo da ćemo na tom putu i na kraju tog puta imati ono sudstvo koje će zaista u potpunosti biti garant vladavine prava, garant primjene zakona na nepristrasan, pravičan i efikasan način.

Zahvaljujem se i izvinjavam se za prekoračenje.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Gošoviću.

Koleginica Zorica Kovačević ima sada riječ, a nakon nje kolega Milan Knežević. Izvolite, koleginice.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala, uvaženi predsjedavajući.

Poštovana predsjednice Vrhovnog suda i Sudskog savjeta, gospodine Čabarkapa, poštovani građani,

Godišnji Izvještaj Sudskog svjeta za 2012.godinu koji je predmet našeg razmatranja je sveobuhvatan, iscrpan, pregledan i objektivan presjek rada sudstvu u prethodnoj godini.

Dame i gospodo, postavili smo za cilj efikasno, efektivno, nepristrasno i transparentno sudstvo. Polazeći od postavljenih ciljeva pozabaviću se radom sudova u prošloj godini na bazi podataka iz predmeta. Sud je efikasan ako u roku donese odluku i iz izvještaja se nesumnjivo očituje da su sudovi ostvarenju tog cilja posvetili izuzetnu pažnju i postigli zavidne rezultate. Ovakav zaključak izvodim iz dvije činjenice. Prvo, u Izvještaju sudovi su završili 71,64% takozvanih starih predmeta, predmeta koji potiču iz 2011.godine i ranijih godina, a drugo, sudovi su završili više predmeta nego što su u izvještajnoj godini primili, pa je na kraju 2012.godine ostalo samo 27,06 nezavršenih predmeta. Iz izvještaja se utvrđuje da su sudske odluke pravovremeno utvrđivane. O ažurnosti crnogorskih sudova govori podatak da je u izvještajnoj godini podnijeto samo 67 tužbi za pravično zadovoljenje zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku i da je u 29 predmeta utvrđena povreda prava na suđenje u razumnom roku. Kada se taj podatak dovede u vezu sa ukupnim brojem predmeta u radu 131.373, nesporno proizlazi zaključak da su sudovi postigli stepen efikasnosti u odnosu na raniji period.

Znatno povećan stepen efikasnosti crnogorskih sudova konstatovan je u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore iz oktobra 2012.godine. Napredak u efikasnosti sudova ostvaren je zahvaljujući preduzetim mjerama od strane Sudskog savjeta, koje su pobrojane u izvještaju pa ih neću ponavljati, ali prije svega u izuzetnom radu sudija postignuti rezultati zaslužuju pohvalu, ali se u ovoj godini moraju uložiti dodatni naponi da se efikanost sudova podigne na još veći nivo i dostignu evropski standardi. Dok u 2012.godini, od svih odluka koje su preispitivane po žalbama ukinuto je 23,36 %, u poređenju sa istim podacima u zemljama u okruženju zaključujem da je kvalitet rada odnosno efikasnost naših sudova dobar. No to je prosjek, kada se pogledaju izvještaji po sudovima uočavaju se znatne razlike.

Kada su u pitanju krivični, specijalni predmeti, uočava se da je broj ukinutih predmeta iznad prosjeka, u Višem sudu u Podgorici tih predmeta je ukinuto 34,72%, a u Višem sudu u Bijelom Polju 33,33% što je više od 10% od ukupnog broja ukinutih odluka u istim sudovima kada su u pitanju drugi krivični predmeti gdje je procenat ukinutih odluka 23,74%, odnosno 18,97%. Različit je kvalitet rada i kod osnovnih sudova. Tako je u Osnovnom sudu u Danilovgradu, u krivičnoj materiji ukinuto samo 6,52% odluka, u Osnovnom sudu u Kolašinu 37,21%, Osnovnom sudu u Plavu 35,90% ili Osnovnom sudu u Žabljaku 35,71%. Zabrinjava podatak da je u parničnoj materiji u Osnovnom sudu u Baru ukinuto 45,62%, u Osnovnom sudu u Ulcinju čak 52,91%. Iz prednje navedenog smatram da Sudski savjet u ovoj godini mora utvrditi uzroke ovako velikog broja ukinutih odluka u pojedinim sudovima, a pretpostavljam i određenim sudijama, pa u zavisno utvrđenih razloga preduzeti odgovarajuće mjere, dodatnu edukaciju ili pak razrješenje sudija zbog nekvalitetnog rada. Mislim da to treba uraditi, kako u izreci ne bi devalvirali izuzetan rad najvećeg broja sudija.

U prethodnoj godini ostvaren je veliki pomak u najvećoj transparentnosti rada sudova što takođe ističu u već pomenutom izvještaju o napretku Crne Gore, a mjere preduzete u tom cilju preciziraju se ovim izvještajem. U ovom kontekstu želim posebno

da apostrofiram značajne činjenice objavljivanja sudskih odluka. Objavljivanje odluka na portalu iste čine dostupnim svima, a to ima vešestruki značaj, sudije nižestepeni sudova tako mogu mnogo naučiti, a javnost se može uvjeriti u nepristrasnost u donošenju odluka.

Namjerno nijesam pomenula nezavisnost. Nijesam to uradila, mada je to prednost pravne države, jer smatram da je za potpuno ostvarivanje tog cilja, a s obzirom na stavove Evropske komisije i Venecijanske komisije te naša postojeća ustavna rješenja, ovaj dom trebalo da izmjenama u stavu utvrdi osnove potpune nezavisnosti sudstva.

Dakle, sudovi su postigli nesporne rezultate i na tome im se mora čestitati. Nesporno ima još dosta da se uradi, ali to ne zavisi samo od sudova već i od svih u ovoj državi, od Skupštine koja mora usvojiti ustavne promjene i Vlade koja za sudove mora obezbijediti materijalnu nezavisnost.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolegice Kovačević.

Kolega Milan Knežević, a neka se pripremi kolega Murić.

Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvaženi građani, gosapođo Medenica, gospodine Čabarkapa,

Ja moram da primijetim da je ovaj izvještaj počeo sa jednim zanimljivim uvodnim slovom o tome šta znači sudstvo u demokratskoj zemlji, a posebno u mladoj crnogorskoj demokratiji i smatram da bi to uvodno slovo trebalo podijeliti brucosiima na Pravnom fakultetu ili da dekan ili neko iz sekretarijata svaki put kada se budu primali brucosi čita ovo uvodno slovo. Mislim da je u Skupštini bilo izlišno govoriti o tome. Ja sam davno negdje izrekao stav i stojim iza njega, da sudstvo, tužilaštvo i policija u Crnoj Gori predstavljaju bermudski trogao u koji kad jednom uđeš ili se izgubiš ili ti nema izlaska, a o tome ima i potvrda Evropske komisije koja tvrdi da su organizovani kriminal i korupcija glavne pošasti crnogorskog društva, a da su pojedini nosioci sudskih, tužilačkih i policijskih funkcija glavna prepreka u borbi protiv ovih anomalija, a to znaju i ptice na grani, bez pisanja ovog izvještaja. Svježa je izjava o trulim daskama gospodina Krivokapića, eksperta za pitanje vječnosti, koji još prije nekoliko godina rekao da su u sudstvu trule daske. Sudeći po komentarima kolega iz Socijaldemokratske partije očigledno je da u crnogorskom sudstvu više i nema dasaka nego se tamo preskače sa skele na skelu, što je osnovna poruka u ovom izvještaju, uvaženi građani, da postoji politički uticaj na sudstvo i da se predsjednik Vrhovnog suda ne može birati u Skupštini sa dvije trećine. Jasno je ko u Crnoj Gori može i smije da vrši uticaj na sudije, vladajuća elita i vladajuća kasta. Zato, gospođo Medenica, očekujem od vas da u završnoj riječi saopštite kao predsjednik Vrhovnog suda ko je to vršio politički uticaj na sudove i šta ste vi uradili povodom toga. Da li su crnogorski sudovi, tužioc i policija, pod tim uticajem učestvovali u pojedinim obračunima unutar DPS-a, pojedinim obračunima unutar SDP-a, pojedinim obračunima unutar same Vlade i da li se u stvari radi o privatizovanom

pravosuđu? Zašto se i ne bi radilo o privatizovanom pravosuđu kada imamo privatnu državu, možemo da imamo i privatne sudije, tužioce i policiju.

Takođe, vi ste nam ovdje rekli da amandmani na ustavne promjene moraju ići u pravcu vaše sugestije da ne prihvatate nijedno drugo rješenje za izbor predsjednika Vrhovnog suda osim da ga bira Sudski savjet sa dvije trećine. Ovakav stav umnogome zvuči kontradiktorno, prvo konstatujete politički uticaj na nosioce sudskih funkcija, a onda šaljete poruku da nećete prihvatiti da predsjednika suda biramo u Skupštini. Sudeći očigledno prema usaglašenim amandmanima između DPS-a, SDP-a i dijela opozicije koji će se naći na dnevnom redu, ispada da u stvari imate uticaj na pojedine političare ili će prije biti da se radi o izmiješanim uticajima. Zbog toga i smatramo da je Crnoj Gori potreban opšti izbor sudija na svim nivoima. Jer, sve drugo predstavlja kozmetičke promjene koje ne mogu doprinijeti nezavisnosti sudstva.

Posljednji slučaj koji je u prilog ovoj mojoj tvrdnji jeste i odluka Ustavnog suda da suspenduje, da proglasi neustavnim politički sporazum o jeziku. To nažalost, poštovani građani, nije Ustavni sud, to je jedna ljetnja kuhinja koju je od loših opeka sazido Milo Đukanović za sopstvene potrebe, u kojoj je promaja veća nego u Sozini. Ja ne mogu da izvučem drugačiji zaključak nego da su sudije Ustavnog suda pod strašnom promajom donijeli odluku o suspenziji srpskoga jezika o ukidanju 43% volje građana Crne Gore koji su se na popisu izjasnili da govore srpskim jezikom, još jednom potvrđujući da se radi o jednoj političkoj ispostavi za jednokratnu upotrebu, što je i slučaj bio i za vrijeme predsjedničkih izbora, jer mi imamo jedini na svijetu Ustavni sud koji ne umije da broji do tri. Jedino su oni zaključili da je Filip Vujanović od 2003.godine do 2012.godine bio samo dva puta predsjednik Crne Gore, a ne nikako tri puta. Sad pokušavaju da preko srpskog jezika i obračuna sa srpskim jezikom, sa najbrojnijom jezičkom zajednicom stvore nove nemire, nove podjele i nastoje da čitav ovaj projekat reforme u pravosuđu i reforme crnogorskog društva i sve ove anomalije, od krađe struje, preko dugova KAP-u i pljačkaških privatizacija, gurnu u ravan srpskoga jezika što Demokratski front sigurno neće dozvoliti pa makar po sto puta Ustavni sud donosio ovakve političke i nakaradne odluke koje nas udaljavaju od Evrope. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Kneževiću.

Kolega Šefkija Murić je sljedeći govornik, a nakon njega kolega Dritan Abazović. Izvolite, kolega Muriću.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvažena predsjednice Vrhovnog suda i vaš kolega Čaparkapa,

Ja ću govoriti o Izvještaju sudskog savjeta ono što sam uglavnom govorio i na Odboru za politički system, pravosuđe i upravu, a kao čovjek koji se ne bavi pravom reći ću nešto o nekim modelima o kojima sam govorio i ranije i reći ću da je to izvredan model u jačanju sudske funkcije. Izvještaj je metodološki dobro urađen, sveobuhvatan i celovit i predstavlja realan iskaz onoga što sudovi radili u protekloj godini. Statistika i tabele koje ste iskazali u ovom izvještaju predstavljaju nešto što nama poslanicima pomaže da vidimo na osnovu uporednih podataka iz prethodnih godina, kakvo je stanje

u sudstvu odnosno u sudskoj vlasti. Statistika je sredstvo koje u modernom svijetu može da posluži za realan iskaz onoga što želimo da prikažemo i ako hoćemo da pravimo prave analize i da dajemo određene smjernice i korake za dalje jačanje sudske vlasti.

Vi ste u vašem izvještaju centralno mjesto posvetili analizi PRIS-a i implemantaciji novih funkcionalnosti. To je nešto što sam ja i ranije govorio i mislim da ovaj model je izuzetno dobar i izuzetno pomaže u jačanju efikasnosti, transparentnosti i efektivnosti. Na ovaj segment ukazali su i partneri iz Evropske unije i jačanjem ovog modela vi ćete i dalje jačati pravosudni sistem u Crnoj Gori. Dalje, što se tiče PRIS-a ne bih želio da govorim, samo ću reći ono što ste i vi konstatovali, da ste prvi put u vašem izvještaju izvukli statističke podatke iz jednog mjesta što je jako dobro. Bilo je pritužbi ranije da se predmeti dodjeljuju selektivno, primjenom ovog sistema vi to ne možete raditi, odnosno sudovi ne mogu to raditi, nego se predmeti dodjeljuju metodom onako kako pristižu.

Pomenuli ste prvi put evropske integracije u vašem izvještaju što je jako značajno i bitno baš zbog pregovaračkih pozicija Crne Gore u poglavlju 23 i 24. Dosta ste u izvještaju posvetili stručnom osposobljavanju i usavršavanju. Što se tiče ovog stručnog osposobljavanja i usavršavanja ukazali ste na određene probleme u radu vašeg centra koji prvi put je dat u ovom izvještaju malo detaljnije. Ovdje ste ukazali da je moguće da se on ne može dalje razvijati baš zbog nedostatka sredstava, a osnovno pitanje je da li očekujete da u daljoj saradnji sa evropskim partnerima kroz ... 2014. godine ili 20. nađete poziciju da ovaj sistem jačate. Takođe je važno i mnogo bitno, to ste iskazali u vašem izvještaju, da ovaj informacioni sistem, softerski, morate veoma dobro zaštititi, to znaju ljudi koji rade na ovim poslovima. Jako je bitno da i to kažete, da li imaju kapaciteta i da li mogu da sve ovo da odrade onako baš kakva se pravi zaštita svim segmentima. U svakom slučaju, ja ću izvještaj podržati, to sam najavio na Odboru za politički system, i ne želim više da govorim, vrijeme mi ističe, ima još govornika. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Muriću.

Nakon vas kolega Dritan Abazović. Neka se pripremi koleginica Šćepanović.

Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovana predsjednice Vrhovnog suda gospođo Medenica, poštovani gospodine Čaparkapa, dame i gospodo, građani Crne Gore,

Svugdje na svijetu bi makar trebalo da je pravda slijepa, ali u Crnoj Gori ona je progledala i namiguje na sve strane. Samo bih prije nego što počnem da razrađujem svoje teme rekao jednu stvar vezano za komentarisane presuda.

Poštova gospođo Medenica, niti smo mi ovdje da vas zaplašimo, ali niti ste vi ovđe da nas uplašite. Ovaj Parlament ima svoju kontrolnu funkciju, a vi ćete svoje teze moći da potvrdite tek onog momenta kada predsjednika Vrhovnog suda građani budu birali na referendum. Do tada ovo je jedino neposredno predstavničko mjesto, jedino

mjesto koje biraju građani i mi samim tim koristimo svoja ustavna ovlaštenja da komentarišemo ono što mi smatramo da je potrebno i da dajemo političke i bilo kakve druge kvalifikacije. Nadam se da ćete sa tim biti saglasni.

Što se tiče teze suočavanja sa prošlošću, nijeste vi sudili pojedincima za ratne zločine protiv čovječnosti, vi ste sudili vladajućoj eliti koja je dan-danas na vlasti i zbog toga ste donijeli oslobađajuće presude. Vi ste sudili politici kojoj pripadaju, na žalost, mnogi koji su i tada bili na pogrešnoj strani istorije i činili sve čega se mi danas stidimo. Nije problem što ste donijeli oslobađajuće presude zbog nekoliko pojedinaca, nego je problem što nijeste utvrdili političku odgovornost koja bi proizišla iz tih presuda i koje bi se stidili oni koji dan danas imaju najviše funkcije u državi Crnoj Gori. Istu stvar ste uradili kada je organizovani kriminal u pitanju i logično je da nema rezultata, potpuno je logično, zato što tokovi organizovanog kriminala vode direktno do nekoliko pojedinaca u vrhu piramide vlasti Crne Gore. I zbog toga je situacija kristalno jasna.

Statistika je takva kakva jeste, ima nekih određenih napredaka i to niko ne spori. Što se tiče korupcije rekli ste da su samo pojedinci korumpirani. Ja se sa tim slažem, nema nijedne grane bilo vlasti ili bilo koje institucije gdje su svi korumpirani. Problem je u sistemu, problem je što vi pojedince ne identifikujete, to je problem i zbog toga mi iznosimo ovakve kvalifikacije. Zašto Vi ne identifikujete, od koga očekujete, hoćete li da ja to istražim, hoćete li da obični građanin to istraži? Zašto ne tražite od policije da provjeri, nekoga iz tužilaštva? Imate sudije čije presude stalno padaju, vi ih poznajete bolje nego ja, dolaze iz mog grada, zašto protiv njih ne pokrenete neki postupak? Od koga očekujete to da uradi? Samo to ako može da mi objasnite.

Odugovlačenje i jako dugi sudski procesi, to je hroničan problem. Ljudi faktički počinju procese i mnogi od njih su dovedeni u situaciju da ne sačekaju nikada presudu, nažalost, zbog prirodnog toka života, imate slučajeve koji su po trideset godina na sudovima vezano za imovinsko-pravne sporove. Zašto odugovlačite? Odugovlačite i oko drugih slučajeva, oko slučajeva teškog ubistva ovdje svima poznatom Ustavni sud se ne oglašava tri godine. Zašto ne kažete da je donijeta ispravna ili pogrešna odluka. Imate sudije koje za isto krivično djelo daju oslobađajuće presude ili 30 godina zatvora. I onda i pored svega hoćete da kažete da je sudstvo evropsko i da ste primljeni u Organizaciju vrhovnih sudova Evropske unije. Svaka čast, ja vam čestitam na tome, ali građani sa time nijesu zadovoljni. Građani nemaju povjerenje u sudove. Nije problem što neka politička partija ili neki pojedinac nema povjerenja. Građani nemaju povjerenje u sudove, gospodjo Medenica.

Molim vas samo da mi produžite 30 sekundi.

Gdje su vam manjine u sudovima? Koliko Albanaca ima a da ne rade u Osnovni sud, da su sudije? Recite. Gdje su u Vrhovnom sudu? U redu je možete da mi date argumente da ih nema zato što moguće nijesu stekli dovoljan broj godina, iskustva, kako to sve ide. Zašto ne investirate u nekog? Zašto ne pokušate nekoga da afirmišete u tom pravcu, pa kažete da ćete im dati stipendiju, da ćete se baviti ovim poslovom, pokušaćemo da vas pripremimo za 10 ili 20 godina, da budete član Ustavnog suda. Što se Ustavnog suda tiče, to je istureno odjeljenje predsjedništva SDP-a i DPS-a. Može da se nazove i ljetnjom kuhinjom, ali mislim da je to istureno i to se vrlo jasno pokazalo i kada je bio slučaj gospodina Filipa Vujanovića i njegove kandidature i u brojnim drugim slučajevima. Jednostavno ko je za SDP, onda kada je SDP protiv toga, protiv, kada je za, još 30 sekundi molim vas.

Gospodjo Medenica, nije nikome cilj da ima loše sudove, naprotiv, svima je cilj da imamo dobre, pravedne sudove. Nadam se da će neki naredni izvještaj pokazati mnogo bolje rezultate nego ovaj i nadam se da sve ove primjedbe koje smo mi danas iznijeli, kao i sve ostale kolege, da ćete uvažiti i da ćete pokušati da shodno tome reagujete na najbolji mogući način. Zahvaljujem i izvinjavam se.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem kolegi Abazoviću.

Koleginica Marta Šćepanović, a nakon nje kolega Andrija Mandić.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, poštovana predsjednice Vrhovnog suda sa saradnicima, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Kamen temeljac svake ustavotvorne demokratije jeste pravosudje, ključna osoba svakog sudskog sistema jeste nezavisni sudija.

Bez efikasnog pravosudnog sistema, nije moguće uspostaviti potpunu vladavinu prava u jednom društvu a uspješnost ovoga čini uslov pristupanja EU , dakle odluka EU da se pregovori otvore i zatvore poglavljima 23. i 24. jasno govore koliko je reforma pravosuđa važna za pristupanje Crne Gore EU.

Izvještaj Sudskog savjeta koji je danas pred nama odražava svu kompletnost materije i složenost poslova sudske uprave,. Osnovni pravci djelovanja u prethodnoj godini bili su usmjereni ka jačanju sudske nezavisnosti, njene pozicije u društvu, efikasnosti, blagovremenom ostvarivanju pravde, a ovo sve iz perspektive onih koji su neposredno involvirani u sudske postupke ili svoj položaj u društvu ili državi zasnivaju na povjerenju prema određenim vidovima vlasti, u konkretnom slučaju sudskoj.

U ravni ovih poslednjih, prosječni građanin ima daleko najveći interes da njegova prava budu kvalitetno i efikasno zaštićena u postupku koji sadrži sve prosječne garancije pravičnog i brzog i konzistentnog sudjenja a da pritom ispuni kriterijume jednakog postupanja javnoj raspravi, pred nezavisnim i nepristrasnim sudom uz puno poštovanje digniteta stranaka i samih sudija. Na početku moram naglasiti, prije svega, da je za razliku od mnogih drugih profesija, sudska funkcija od uvijek bila izložena najvećem izazovu, da zaštiti pravdu svih akata koji dezavuišu demokratski poredak i načelo vladavine prava u pravnoj državi. Naprosto, sudske greške i propusti su znatno vidljiviji od bilo kojih drugih a posljedice u postranzicionom društvu bivaju višestruko uvećane, bilo iz opravdanih ili utemeljenih razloga, bilo iz neutemeljenog ili neopravdanog očekivanja. Ne zaboravimo da je u velikom broju sudskih postupaka jedna stranka nikada ne biva zadovoljna, jer ona je ta koja gubi spor o pravu ili o činjenicama.

Osim samih sudskih postupaka povjerenje javnosti se stiče kroz adekvatan odnos sudova prema medijima, civilnom sektoru i drugim akterima civilnog društva. U tom smislu Vrhovni sud je u 2012. godini nastavio uspješnu saradnju sa nevladinim i međunarodnim organizacijama, sklopljenim memorandumom o saradnji sa nevladinim sektorom, i time započeo projekat praćenja sudjenja u osnovnim sudovima. Ovdje bih samo naglasila jedan segment iz monitoringa iz nevladinog sektora gdje se kaže da po logici stvari sudska vlast je lišena zakonodavne inicijative, ali ono što ovi izvještaji nevladinog sektora pokazuju je da se jasno uočava nedostatak minimuma koordinacije

sudskih organa sa zakonodvnim strukturama, čime je jasno saopšteno da se sudska iskustvo u najvećoj mjeri ne uzimaju u obzir prilikom inoviranja postojećih ili donošenja novih zakona. Taj nedostatak normativne analize sa sudskog aspekta uzrokovao je i ogroman broj upravnih akata koji bivaju poništeni. Sudska praksa je posljednjim presudama Evropskog suda posebno dobila na značaju i nakon nekoliko predmeta u kojima se nekonzistentnost sudskih odluka o istim ili sličnim pravnim ili činjeničnim situacijama cijenila kao povreda prava. Ovdje bih posebno istakla da se u 2012. godini zaista radi na ujednačavanju sudske prakse, a koja je objavljena na portalu "sudovi.me" što je zaista napredak jer je dostupnost ranije sudske prakse zaista bila problem. U izvještaju o napretku Crne Gore objavljenom u oktobru konstatovan je napredak u oblasti reforme pravosudja, Evropska komisija je naročito istakla ostvareni napredak u oblasti efikasnosti odgovornosti sudstva, smanjenje broja zaostalih predmeta i povećanju transparentnosti rada objavljivanjem pravosnažnih sudskih odluka na portal sudovi.me. koji je na zavidnom informatičkom nivou.

Informacioni sistem....funkcionišu u svim sudovima jer su u svim sudovima implementirani elektronski upisnici. Impelementacijom ove funkcionalnosti dobijan je potpuno transparentan sistem dodjele predmeta, bez mogućnosti uticaja ljudskog faktora prilikom iste. Postoje mehanizmi kontrole da je svaki predmet dodijeljen prema pravilima, zbog toga ne postoji mogućnost djele predmeta određenom sudiji. U konačnom zbog ovoga rad suda je postao mnogo efikasniji.

Zaključak o zadovoljavajućem radu sudskih organa, posebno se odnosi na više odnosno drugostepene sudove koji su dostigli godišnju ažurnost. Indikativno je to što ste u ovom izvještajnom periodu dostignuta godišnja ažurnost, odnosno crnogorski sudovi su riješili više predmeta od broja koji čini njihov godišnji priliv. Takođe bih se zadržala na dio izvještaja koji se odnosi na trajanje postupka u složenim predmetima kod svih osnovnih sudova u Crnoj Gori iz koga vidimo da se značajna većina ovih složenih predmeta, odnosno 81,01% okonča do isteka perioda od jedne godine.

Iz navedenog izvještaja se ne može donijeti neki konkretan sud o prirodi postupaka i uzročno.-posljedičnoj vezi sa ažurnošću sudova ali svakako da se očekuje veliki napredak u brzini rješavanja sudskih sporova i smanjenju zaostatka predmeta iz ranijih godina.

Zbog svih ovih razloga poslanici DPS-a će podržati ovaj izvještaj. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem kolegkinice Šćepnović.

Kolega Andrija Mandić, a nakon njega kolega Predrag Sekulić i kolega Kaluđerović. To bi bila lista diskutantata za današnju raspravu.

Kolega Mandiću izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ:

Poštovani građani, dame i gospodo poslanici, gospođo Medenica,

Evo, naši predstavnici u Odboru za politički sistem su veoma jasno saopštili da mi nećemo podržati ovaj izvještaj i na tom Odboru, koliko sam razumio, izvještaj nije dobio podršku većine. Pretpostavljamo da će tako biti i danas kada se bude glasalo ili sutra, kada se bude glasalo u Skupštini Crne Gore. Mislim da je to važno i da bi to bila jedna dobra poruka da je jedan od najvećih problema sa kojima se suočava Crna Gora

upravo nefunkcionisanje ili funkcionisanje na pogrešan način jedne od tri vlasti koja bi trebala da bude najbolja u Crnoj Gori, koja je preduslov i za strane investicije i za dobre odnose u samoj Crnoj Gori za suzbijanje organizovanog kriminala i korupcije i tako dalje, da ne nabrajam sve one mogućnosti koje stoje pred nosioce sudijske funkcije, a šta bi mogli sve da urade ako bi na valjan i dobar način vršile svoju funkciju.

Mi imamo od samog početka problem u sudijskoj vlasti iz nekoliko razloga. Jedan od osnovnih razloga je da ovdje nikada nije smijenjena vlast od 45. Godine. Ono čuveno načelo demokratskog centralizma funkcionise tako što oni koji prigrabe izvršnu vlast, oni ne samo da upravljaju sa parlamentarnom većinom, jer prosto od posebnog značaja za njihovo vršenje vlasti da upravljaju sa sudskom vlašću. To su ranije radili direktno. Sjećam se negdje krajem 2000. godine, odnosno 2001. godine, kada sam postao poslanik, ovdje su se birale sudije i tada sve one sudije koje su trebale da budu izabrane, morali su da prodju neki komitet, odnosno neki opštinski komitet Demokratske partije socijalista da bi se dobio štrik da je provjeren onaj koji treba da bude sudija. Kanije taj štrik, nakon usvajanja novog Ustava daje se u Sudskom savjetu, odnosno tamo su delegirani dvojica koje šalje predsjednik države, potpredsjednik DPS-a, šalje Parlament za poslanika Demokratske partije socijalista. Dolaze ljudi koji su, takođe, iz Demokratske partije socijalista, ali smo napravili jednu oblandu da se navodno to više ne odlučuje u Komitetu ko će da bude sudija nego se sada odlučuje u nekom tijelu koja je ispostava Komiteta. Sada povici da treba svi da se oslobodimo, da treba da pronađemo da nema političkog uticaja na sudove i na Sudski savjet. Želim danas da afirmišem predloge koje smo mi imali za promjenu Ustava kao Demokratski front, tražeći da se prosto napravi jedan veći zahvat da onaj ko je nosilac narodnog suvereniteta i koji se svake četiri godine provjerava na izborima, uz sve deformacije koje imamo i o kojima raspravlja radna grupa kako da popravimo izbornu zakonodavstvo, da otklonimo onaj uticaj krađa i nedozvoljenih sredstava koje koristi Demokratska partija socijalista. Ipak, ovaj parlament je nosilac narodnog suvereniteta i ima najveći legitimitet da pokuša nešto da promijeni u ovom dijelu vlasti koji i te kako ... Kako smo to mislili da uradimo?

Mi smo predlagali da se konstituiše novi Sudski savjet koji bi bio biran ovdje u parlamentu dvotrećinskom većinom i gdje bi nam, između ostalog, na prvom mjestu predlagali sudije i ugledni pravnici, ali jedan skupštinski odbor da može dai ljude koji bi se samo kandidovali za najodgovornije sudske funkcije. Taj Sudski savjet prvo što bi trebao da uradi sa takvim dvotrećinskim legitimitetom trebao bi da izvrši reizbor sudija u Crnoj Gori. Pobrojao sam kako je odobran gotovo svaki sudija. Neki su opravdali očekivanja zajednice, pa nijesu baš robovali komitetima koji su ih postavljali tamo, pošto nije bilo uticaja struke nego uglavnom uticaja komiteta, a za druge, i to mogu slobodno reći za većinu, da je i do dana današnjeg ostala ta opasnost od te slobode i od te moći koja stoji na raspolaganju svakom sudiji. Možete zamisliti, i to znaju ljudi koji putuju, koliko je ponosan jedan sudija na Zapadu koji je slobodan čovjek i koji samo primjenjuje zakon. Koliko je teška i jedna pozicija sudije u Crnoj Gori koji prvo razmišlja kako da se ne zamjeri šefu, kako da se ne zamjeri UDBI koja želi da ostvari uticaj na sudove, kako da se ne zamjeri onima koji su nosioci vlasti, kolika su to opterećenja na jednog čovjeka koji nikako da zgrabi onu slobodu koju mu je bog dao i koju mu daje Ustav, da vrši sudsku vlast, odnosno da bude nosilac funkcije kako bi trebalo. Onima koji žele da mijenjaju sudstvo, vjerujem da ta naša poruka o Sudskom savjetu koji bi bio

dvotrećinski biran i kojih bi se osam članova biralo ovdje u parlamentu, vjerujem da bi oni mogli kroz reizbor sudija da poprave i obnove sudstvo onako kako bi trebalo da bude na početku 21. vijeka u Evropi.

Za sami Godišnji izvještaj, preporučujem i za rad Sudskog savjeta, imam tu obavezu da to uradim, jer mislim da je to veliki rad koji je uložen, da svako ko želi da se pozabavi tom problematikom pročita ovu knjigu koju su radili gospodin Radulović i gospođa Gorjanec, analiza rada Sudskog savjeta Crne Gore od 2008. do 2013. godine. Za one koji ne žele mnogo da se zadube, dovoljno je zaključke, pa da shvate koliko je tu bilo promašaja, koliko je tu odstupanja od onoga što je bila sama ideja kada se uspostavljao Sudski savjet i kada se željelo da se kroz Sudski savjet sudska vlast oslobodi političkog uticaja. Nažalost, do toga se nije došlo, ali mi želimo i predložimo kao Demokratski front, i to smo radili na Ustavnom odboru, da ovaj parlament koji je nosilac narodne suverenosti uzme u svoje ruke ono što trebao da uradi, da omogući da se izabere Sudski savjet koji bi mogao da obnovi nosioce sudskih funkcija onako kako to zaslužuje Crna Gora. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Mandiću.

Kolega Predrag Sekulić, a neka se pripremi kolega Kaluđerović. Izvolite, kolega Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Uvažena gospođo Medenica, uvažene kolege,

S pažnjom sam saslušao sve ono što je rečeno tokom rasprave o Godišnjem izvještaju Sudskog savjeta. Moram da budem iskren, ako bi otklonili ono što je političko gledište našeg kolege iz opozicije, rekao bih da Sudski savjet sa pravom treba da bude zadovoljan ne samo sa ovim izvještajem nego sa onim što je urađeno tokom prethodne godine. Samo par brojki koje to potvrđuju. Sudska godina je počela sa 37.934 predmeta, dodato je još 93.439 predmeta, završeno 95.827 predmeta. Čini mi se da same ove brojke govore o tome, ne samo velika odgovornost kolega sudija, s jedne strane, nego bih rekao i o velikom poslu koji svake godine odrade. Čini mi se da mi u našim diskusijama olako prelazimo preko ovih brojki. Čini mi se da veoma lako znamo da predusudujemo onima čiji je posao da sude. U svakom slučaju, treba se posjetiti da nosioci sudske vlasti, osim izuzetne stručnosti koju moraju da posjeduju imaju i onaj zadatak više, a to je da građanima vrata povjerenje u pravosuđe. Rekao bih da u proteklih nekoliko godina to se sa uspjehom radi. Raduje me činjenica da su i kolege iz opozicije veoma jasno stavili do znanja šta je sve to pozitivno urađeno tokom prethodne godine i šta je sve ono što očekujemo od njih tokom narednih godina.

S druge strane, dozvolite mi da napravim i kratak osvrt o onome što se čulo, a što se nekako stavlja čitavoj sudskoj vlasti na teret. Prije svega, neću se složiti sa mojim kolegama poslanicima, mada vjerujem da Skupština Crne Gore ima svoje mjesto u ustavnom sistemu, ali neću se složiti sa mojim kolegama koje bi možda ovdje, sa pravom ili ne, htjeli da presuđuju sudskoj vlasti. Pri tom, nijesam apologeta sudske vlasti, mislim da svako ima svoj teret odgovornosti, da svako treba pred građane da izađe sa onim što je uradio, dobro ili loše. Dozvolićete da nije korektno da ovdje u ovom

parlamentu čujemo presuđivanje u odnosu na ono što su presude Upravnog suda, u odnosu na to što su presude Ustavnog suda i u odnosu na ono što su presude svih drugih sudova. Čini mi se da veoma lako prenebregavamo činjenicu da, iako imamo pravo da komentarišemo i to nam je pravo dato i u samom sistemu podjele vlasti, da imamo pravo da komentarišemo Godišnji izvještaj Sudskog savjeta, da nemamo pravo da način na koji je to urađeno danas komentarišemo i konkretne presude. Čini mi se da mi kao parlamentarci, bez obzira što imamo taj legitimitet da su nas građani direktno izabrali na izborima, nemamo pravo da taj legitimitet koji imamo i ono što imamo kao posljedicu tog legitimiteta, a to je mogućnost da saopštimo svoj stav, da ipak nemamo pravo da na ovakav način govorimo o pojedinim sudskim presudama.

Takođe, ono što bih rekao da je dobro, što najzad imamo jasan i javan uvid na sve presude. Čini mi se da bi kolega poslanici možda malo češće trebali da posjećuju ovaj sajt i da se o presudama informišu na tom sajtu, odnosno izvornom obliku, a ne to da rade na osnovu novinskih natpisa. Ono što posebno želim da apostrofiram jeste činjenica da mnoge naše uvažene kolege zaboravljaju da je prvo suđenje za ratne zločine bilo upravo u Crnoj Gori. Čini mi se u mnogo težem vremenu nego što je sadašnje. Rekao bih da je to nešto što olako zaboravljamo, u želji da možda politički poentiramo. Ne samo to što bismo sada, od strane nekih kolega smo to čuli, sudili pojedincima za ratne zločine nego bismo sudili i čitavoj vlasti. Mislim da to nije korektno ne samo zbog pravosuđa nego zbog političke pozicije naših uvaženih kolega. Zar je moguće da ne možete da napravite političke programe i da nemate ljude koji mogu da iznose taj politički program na izborima i da se tamo uhvatite za taj svoj lični legitimitet nego to želite da radite putem pravosudne vlasti. Naravno, nemojmo zaboraviti da u svakom postupku postoje dvije stranke i da od te dvije stranke uvijek jedna izađe sa ljutnjom ili sa gorčinom na sud. Čini mi se da odatle postoji ta percepcija možda o većem stepenu korupcije, u odnosu na društvo, kada je pravosuđe u pitanju, ali nijesam spreman da na takav način i veoma olako sudim o jednoj grani vlasti koja, rekao bih, zaista, posljednjih godina bilježi veoma vrijedne rezultate. Mislim da bi trebalo kao parlament da ih u tome svesrdno podržimo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vama, kolega Sekuliću.

Kolega Kaluđerović.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospođo Medenica, gospodine Čabarkapa, predsjedniče i zamjeniče predsjednika Sudskog savjeta,

Počću od podsjećanja na član 126 Ustava Crne Gore koji glasi: Sudski savjet je samostalan i nezavisan organ koji obezbjeđuje nezavisnost i samostalnost sudova i sudija. Na drugim mjestima Ustav, takođe, garantuje tu nezavisnost. Sada prelazim na zadnju rečenicu vašeg godišnjeg izvještaja, Izvještaja o radu sudskog savjeta za 2012.godinu. Dakle, u toj zadnjoj rečenici vi rekao bih iskreno priznajte i dajete sami ocjenu i iskazujete objektiviziranu tezu promjenama glave pet govoreći o najvaljenim ustavnim promjenama koja se odnosi na sud, jer će se novim konceptom izbora predsjednika Vrhovnoga suda, broja, sastava i načina izbora članova Sudskog savjeta

postići četiri ključna principa na kojima mora počivati pravosuđe, a to su nezavisnost, odgovornost, efikasnost i efektivnost sve u cilju zaštite prava i interesa građana Crne Gore. Dakle, govorite o postizanju ova četiri ključna principa u budućem vremenu. Ne može se drugačije tumačiti nego da nažalost ova četiri principa, prvenstveno princip nezavisnosti u radu sudova i sudija, pod vašeg predsjedavanjem i kao predsjednika Vrhovnog suda koji sa te pozicije obavlja i funkciju predsjednika Sudskog savjeta, uzgred samo da okrznem, ako u ovom domu 31. budu usvojeni amandmani na Ustav onda više ta kumulacija moći u jednoj ličnosti neće biti moguća, jer predsjednik Vrhovnog suda po ustavnim amandmanima neće moći da obavlja funkciju predsjednika Sudskog savjeta.

Dakle, na čelu ste i Vrhovnog suda i na čelu Sudskog savjeta koji ima ustavnu obavezu da obezbijedi nezavisnost i samostalnost u obavljanju funkcije i sudova i sudija, a sami konstatujete da će tek usvajanjem eventualno ustavnih amandmana biti prilike da se ovi principi obezbijede. Vi za pozitivnu ocjenu za rad Sudskog savjeta, ukupnog sudstva u 2012. godini, izvještajnoj godini, nudite određena statističke pokazatelje i posebno apostrofirate onaj koji jeste za pohvalu, i evo ja da se pridružujem onima koji žele da afirmišu tu činjenicu, da je broj riješenih predmeta u 2012. godini veći od broja pristiglih predmeta tokom 2012. godine i iz toga izvačite zaključak da je postignuta ažurnost. Međutim sada, ne zamjerite jer saopštavam činjenicu, imamo situaciju da je broj predmeta koji je pristigao u 2012. godini izražen u procentima 22,7% manji od 2011. godine, odnosno izraženo u brojkama 27.456. Da je broj prispjelih predmeta i u 2012. godini bio na nivou 2011.godine onda bi teško mogli, bez obzira na broj predmeta koji je riješen u 2012. godini, da govorite da je postignuta ažurnost. Jedan detalj preko kojeg nijesam mogao preći. Priznajem, govorite o broju neriješenih predmeta po starosti, govorite da je ostalo 9.678 neriješenih predmeta koji su stari iz 2011. ili ranih godina, i kada se to daje po sudovima onda u koloni gdje je Viši sud u Podgorici kažete da sve prije 2009. Godine je prazno odnosno da nema neriješenih predmeta. A šta je sa takozvanim slučajem Mis Pat, gospođo Medenica? Dakle, Mis Pat predmet kada je preko stotinu lica uglavnom romske nacionalnosti izgubilo život u pokušaju grupe ljudi da ih nezakonito prebaci preko Jadrana prema Italiji, dakle od avgusta 1999. godine, dakle za nekih mjesec dana biće punih 14 godina od kada je poginulo preko stotinu naših sugrađana, sa područja Crne Gore, nije bitno da li je jedan broj sa Kosova došao iz Srbije, ali uglavnom naših sugrađana, uostalom ljudskih bića što je najbitnije. Dakle za punih 14 godina ne da nemamo pravosnažno presuđenje nego nemamo ni prvostepenu presudu. Mislim da nema te argumentacije koja se može objektivno i odgovorno podastri a da se tako nešto odbrani. Na to godinama ukazuje svojim godišnjim izvještajima i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda i ja mislim da je to činjenica, i on u svom godišnjem izvještaju koji ćemo razmatrati za 2012. godinu, kaže da Viši sud i dalje nije postupio po njihovoj preporuci, a njihova preporuka je bila mišljenje da su prekršene odredbe zakona kojim se insistira na pravdenom i pravičnom suđenju u razumnom roku. Hvala vam, izvinite zbog prekoračenja.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Kaluđeroviću.

Dakle, ovim smo iscrpili listu diskutatanata. Da li želite završnu riječ, gospođo Medenica?

Izvolite.

Završna riječ bi treba trajati pet minuta, naravno imali ste veliki broj pitanja i dosta pratećih ocjena, nije problem da produžimo minut, dva duže.

Izvolite.

VESNA MEDENICA:

Ja ću u završnoj riječi sublimirati nešto što je značajno bilo od učesnika u diskusiji koja je slijedila nakon mog obraćanja i počecu od onoga što je kolega Gošović rekao - ništa teže nije nego biti sudija. Jedan od osnovnih, fundamentalnih, demokratskih postulata za sudiju jeste njegova samostalnost. Čime smo mi u ovoj državi učinili da možemo garantovati da su nam sudije samostalne i da su lišene u svom radu političkog uticaja? Možemo to garantovati zato što je trajnost sudskog mandata utvrđena. Znači, sudija je sudija bez obzira kakvu odluku donio, bez obzira koja politička partija bila na čelu države, odnosno bilo kakva očekivanja da se od njega traže on je donio svoju odluku na osnovu Ustava i zakona slobodnog sudijskog uvjerenja. Međutim, danas smo čuli i nešto drugo, jednu poruku koja nimalo nije za sudsku vlast povoljna, a to je da se ipak u ovom Parlamentu očekuju neke odluke odnosno njihov konačan ishod. Poslanica Jasavić je postala poslanik, više puta je pokušavala biti sudija, ali u tome nije uspjela. Ja zaključujem da je lakše biti poslanik nego sudija, pa dalje da svaki sudija može biti poslanik, a poslanik ne može biti sudija. Prema tome, ako komentarišemo sudske odluke i kažemo da nećemo podržati zaključke povodom izvještaja zato što je jedna grupa predmeta okončana na jedan način, znači li to da sledeće godine mi moramo oslušivati kakve to odluke očekuju Parlament i pojedini poslanici, pa da u tom pravcu donesemo odluke ne bismo li dobili pozitivno mišljenje? Mislim da je to jedan snažan politički pritisak i mi ćemo se na takve pritiske odrediti metodom koju mi izaberemo, načinom koji nam je najprilagodljiviji. Nijesmo mi zaključili da smo samo zato da se ima poštovati, da se ima glasati za Ustavne amandmane kako su predloženi od strane Ustavnog odbora zbog toga što smo mi u vezi sa većinom u tom Ustavnom odboru, nego upravo zato što je to preporuka Venecijanske komisije kao nekoga ko je jedino kredibilan da u ovom političkom trenutku odredi šta je najbolje za Crnu Goru.

Što se tiče moje pozicije u Vrhovnom sudu i da ja treba da odem, to je najmanji problem. Ako je problem crnogorskog sudstva u personalnom rješenju predsjednika Vrhovnog suda, pa to je najmanji problem, onda ćemo mi imati savršeno sudstvo. Pominje se reizbor, znači li to svake četvrtne godine da se ta samostalnost o kojoj sam pričala i trajnost mandata provjerava izborom, gdje su nam onda samostalne sudije. Šta treba oni da očekuju i kako te četiri godine treba da provedu radeći na predmetima na kojima imaju i te kako velike obaveze i velika očekivanja. Nemojmo govoriti o reizboru, imali smo u okruženju reizbor, govorimo o utvrđivanju odgovornosti svakog pojedinačnog nosioca sudijske funkcije i prema tome treba da se odredimo. Ne može predsjednik Vrhovnog suda da otkriva korumpirane sudije, jer to nije u njegovom mandate. Zato, kolega Abazoviću, ja se izvinjavam, ne znam iz koga grada dolazite, možda je to moja neinformisanost, ali treba da se sugeriše predsjedniku suda - ja imam podatake te i te, i to će da se provjeri. Ako nam se ovako kaže i spočitava nešto da znamo, a u stvari ne znamo, onda vrlo teško možemo mi prema tome da se odredimo i na to da reagujemo. Zna se u suštini ko otkriva i ko goni počinioce krivičnog djela, ma

kobio i koju krivičnu radnju koja se goni po službenoj dužnosti je počinio. Zato molim sve one koji imaju bilo kakve podatke, bilo provjerene, bilo neprovjerene, da se dostave na adrese koje jesu za to.

Konačno, mislim da imate dovoljno političke mudrosti, a i političke zrelosti, i da ćete za dobrobit ove države glasati za ustavne amandmane i omogućiti nam put ka Evropskoj uniji. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, gospođo Medenica. Hvala Vam za učešće u današnjoj raspravi.

Mi smo okončali raspravu o Izvještaju Sudskog savjeta za 2012. godinu. Naravno o ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno. Zahvaljujemo se još jednom gospođi Medenici i gospodinu Čabarkapi na učešću u današnjoj raspravi.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Izvještaj o radu Državnog tužilaštva i Izvještaj o radu Tužilačkog savjeta za 2012. godinu.**

Predstavnik Državnog tužilaštva je gospodin Veselin Vučković, vršilac dužnosti Vrhovnog državnog tužioca.

Izjestilac Odbora za politički sistem, pravosudje i upravu je Milorad Vuletić.

Otvaram pretres.

Da li, gospodine Vučkoviću, želite dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite.

VESELIN VUČKOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi poslanici,

Godišnjim izvještajem o radu Državnog tužilaštva za 2012. godinu, Vrhovni državni tužilac postupio je saglasno članu 103 Zakona o državnom tužilaštvu u pogledu obaveze da najmanje jednom godišnje izvještava Skupštinu Crne Gore o radu Državnog tužilaštva u prethodnoj kalenadarskoj godini. Saglasno zakonu Izvještajem je obuhvaćen opis i analiza stanja predmeta u Državnom tužilaštvu, detaljni podaci za svako državno tužilaštvo, koji se odnose na broj primljenih i riješenih predmeta u 2012. godini, kao i problemi i nedostaci u njihovom radu. Izložen je pregled podataka o stanju kriminaliteta u prethodnoj godini sa predlogom mjera i aktivnosti za unapredjenje rada Državnog tužilaštva. Izvještaj je već nekoliko mjeseci na sajtu Državnog tužilaštva a prethodno je detaljno razmatran na nadležnom odboru Skupštine Crne Gore.

Stoga cijenim da uvodno izlaganje ne treba opterećivati nabranjanjem rezultata ostvarenih u 2012. godini. Ovo tim prije što su naši naponi i postignuti rezultati, slobodan sam zaista reći, ugradjeni u uspjehe države Crne Gore u pregovaračkom procesu i sadržani u Izvještaju i ocjenama ekspertske komisije.

Cijenimo da je u procesu pridruživanja Evropskoj uniji Državno tužilaštvo imalo znatan doprinos u čemu će ubuduće biti jedan od nosilaca obaveza i aktivnosti u daljem procesu uspostavljanja vladavine prava.

Naša je ocjena da je u osnovi daljeg uspješnog ostvarivanja ovakve funkcije neophodnost jačanja ustavnog položaja Državnog tužilaštva kao državnog organa pravosudnog karaktera kojem će se predstojećim ustavnim amandmanima garantovati samostalnost i nezavisnost, dalja pravosudna reforma koja će državnim tužiocima ojačati procesna ovlašćenja u fazi tužilačke istrage i riješiti pitanje nadležnosti Odjeljenja za suzbijanje organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina,

kako formiranjem specijalnog tužilaštva unutar državnotužilačke organizacije, tako i preciziranjem njegove stvarne nadležnosti za djela organizovanog kriminala i samo teške i najteže oblike korupcije.

Sljedeća pretpostavka sadrži se u daljem unapređenju već uspostavljene, cijenim dobre saradnje sa organima otkrivanja. Ovdje prije svega mislimo na Upravu policije, Upravu za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, Upravu carina i Poresku upravu, ali i sve druge organe i institucije koje raspolažu informacijama važnim za ocjenu o postojanju krivičnog djela i krivice izvršilaca, što je njihova zakonska obaveza da takve informacije dostave Državnom tužilaštvu. Stoga treba nastaviti u kontinuitetu edukaciju kadrova u svim institucijama za obavljanje sve složenijih poslova u ovoj oblasti i zajedno sa nosiocima tužilačke funkcije, osloboditi ih prepreka koje se odnose na neuređene i nedostupne baze podataka, nedovoljnu tehničku opremljenost i nedovoljne kapacitete institucija. Takođe cijenimo da u narednoj fazi procesa pridruživanja EU u kojoj je naš prioritet borba protiv organizovanog kriminala i korupcije, treba očekivati novi, znatno odgovorniji odnos dijela javnosti prema ovim institucijama koje nose glavni teret borbe protiv navedenih vidova kriminala, pri čemu poseban odnos sa civilnim sektorom, nevladinim organizacijama, treba izgradjivati kroz utvrđivanje mehanizama i oblika saradnje, kako je to već urađeno sa jednim brojem nevladinih organizacija, ne samo Državnog tužilaštva već i Ministarstva unutrašnjih poslova.

Kada su u pitanju najteži oblici teških krivičnih djela, specijalni tužilac za suzbijanje organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina u oblasti organizovanog kriminala imao je u radu prijave protiv 42 učinioca, od čega zbog krivičnog djela stvaranja kriminalne organizacije protiv 21, zbog neovlašćene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga protiv 11 i 10 učinilaca zbog falsifikovanih isprava.

U slučajevima organizovanog kriminala istraga je trajala prosječno pet i po mjeseci, a nakon sprovedene istrage optužnice su podignute protiv svih 42 učinioca. Sa stanovišta kvaliteta optužnih akata sve optužnice su potvrđene u postupku sudske kontrole, sa predmetima iz prethodnog perioda gonjeno je, ukupno, 74 učinioca, a sudovi su 92% optuženja riješili osuđujućom presudom.

Iz oblasti korupcije prijavljeno je 33% više učinilaca. U pitanju je korupcija u Ministarstvu unutrašnjih poslova, Policiji, sudstvu, banci i javnim preduzećima. Iz ove oblasti istraga je trajala najduže do šest mjeseci nakon koje su optužena 72 učinioca, od čega su blizu 80% sudovi riješili osuđujućom presudom.

Svjesni da uspješne borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala nema bez finansijske istrage oduzimanjem imovine i imovinske koristi, podsjećamo da je specijalni tužilac u polovini ove godine vodio finansijsku istragu radi procesuiranja i oduzimanja imovine protiv 29 lica i ukupna vrijednost privremeno oduzete imovine kreće se u iznosu od oko 43 miliona eura. U jednom predmetu korupcije protiv 10 lica, finansijska istraga je sprovedena, krivični postupak je pravosnažnom presudom okončan, nakon čega je specijalni tužilac, na osnovu rezultata dobijenih finansijskom istragom, Višem sudu u Podgorici podnio zahtjev za trajno oduzimanje imovine. Privodi se kraju i veoma složena finansijska istraga u predmetu "Zavala" u kome, poznato je, teče ponovni postupak pred prvostepenim sudom. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Isteklo je vrijeme, već minut.

Prije nego što pređemo na uvodnu raspravu, da li izvjestilac Odbora želi riječ?

Pitam predstavnike klubova da li u cilju racionalizacije rasprave možemo ograničiti trajanje uvodne riječi na pet minuta uz dopuštenje minut prekoračnja ili više?

Zahvaljujem. Ovog puta ćemo krenuti od manjih klubova ka većim. Rasprava traje ukupno dva sata.

Dakle, idemo od manjih ka većim redosljedom.

Kolega Zoronjić u ime kluba Bošnjačke stranke a nakon njega prema prijavljenim kolegicama Jasavić iz kluba Pozitivne.

Izvolite, kolega Zorinjicu.

KEMAL ZORONJIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Mustafiću, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani gospodine Vučkoviću, uvaženi građani,

Otvaranje poglavlja 23. i 24. kao i pitanja vezanih za političke kriterijume tužilaštva jedna je od najvažnijih oblasti kojom će se u ukupnoj reformi institucija naša država morati baviti. Jačanjem nezavisnosti i depolitizacije pravosuđa nova uloga tužilačke organizacije i ustavne promjene koje su neophodne u pravosudju i tužilaštvu, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala jesu glavni ciljevi reformi koje se moraju sprovesti u ovoj izuzetno osjetljivoj fazi prepristupnih pregovora sa Evropskom unijom.

To su razlozi koji motivišu da se o dosadašnjem radu tužilačke organizacije govori sa više kritičkog tona, ali u najboljoj namjeri, da se ukaže na dosadašnje slabosti. Smatramo da će naša ukazivanja na dosadašnje nedostatke imati više smisla od pukog nabiranja i statistike ovog izvještaja.

Međutim, treba konstatovati da je i ovaj, kao i raniji izvještaji, pregledan, s preciznim statističkim podacima i tabelarnim prikazima. U izvještajnoj godini nadzor nad radom tužilačke uprave u skladu sa svojim ovlašćenjima vršilo je i Ministarstvo pravde. Nadzor je izvršen nad radom svih osnovnih i viših državnih tužilaštava u Crnoj Gori. Utvrdilo se da nije bilo propusta u organizaciji rada kontrolisanih državnih tužilaštava. Predmeti su dodjeljivani po redosljedu prispjeća, pri čemu se vodilo računa o specijalizaciji pojedinih zamjenika i njihovoj opterećenosti brojem predmeta. Ovakav trend treba pozdraviti, to je zaista napredak, ali postavljamo pitanje; zbog čega se toliko čekalo da se uspostavi ovaj trend? Da li su trebali naši evropski partneri da nam ukažu na naše slabosti? Da li je trebalo da nam se iz Evrope ukaže da optužnice moraju biti zasnovane na konkretnim dokazima ili smo to valjda i sami ranije znali. Morali smo se više baviti problemima koji podrijevaju temelje vladavine prava, kao što su zloupotreba službenog položaja, davanje i uzimanje mita, pranje novca. Mislimo da su to problemi sa kojima se moramo suočiti, jer je riječ o pošasti sa kojima se, nažalost, susreću sva društva u tranziciji. Prethodne dvije decenije razna dešavanja ratovi, izolacije, sankcije, bezakonje, kod nas i u okruženju, dodatno su povećale opseg svih problema. Međutim, svima nam je jasno da je pravda spora, ali ipak dostižna.

Vjerujemo da će navedeni trend rasta i ne zbog ispunjavanja obaveza prema Evropskoj komisiji, zbog stvarne potrebe našeg društva da se sa tim ozbiljno suoči i razračuna u koliko konačno želimo izaći iz društva u tranziciji. Zbog toga je potrebno više pravosnažnih presuda kako bi nastavili veće pomake na polju u kome se ukazuje u

Izveštaju Evropske komisije prema Evropskom savjetu gdje se kaže da Crne Gora je nastavila da ostvaruje rezultate u pogledu istraga, krivičnih gonjenja i presuda u slučajevima korupcije, kao i organizovanog kriminala. Međutim, slučajevi korupcije na visokom nivou i dalje zabrinjavaju.

Držimo da je potrebno dodatno unaprijediti među institucionalnu saradnju, naročito između policije i tužilaštva, kao i jačati vodeću ulogu tužilaca u skladu sa novim Zakonom o krivičnom postupku. Takođe, jasno nam je ukazano i da se optužnice i sudski pricesi moraju bazirati na relevantnim dokazima, jer spektakularna hapšenja nijesu mjerilo efikasnosti rada tužilaštva. Insistiramo da ne smiju biti selektivnosti u bilo kom slučaju, a bilo ih je ranijih godina, kada su se neka spektakularna hapšenja odigrala prema nekim pripadnicima bošnjačkog naroda i to u vrijeme vjerskih praznika. Ukazujemo i na neophodnost jačanja kapaciteta tužilaštva u materijalnom, ali i kadrovskom smislu, jer je to potreban uslov da tuže i sude po pravu i pravdi. Za pripadnike manjinskih naroda u Crnoj Gori bi bilo važno da smo dobili informaciju koliki je broj pripadnika manjinskih naroda zaposleno u ovoj grani vlasti, posebno onih na rukovodećim radnim mjestima. Smatramo da je taj broj izuzetno mali ili zanemarljiv. Priča da nema školovanih stručnih ljudi iz reda manjinskih naroda, jednostavno više ne piju vodu. Vjerujem da će prvu priliku za ispravku u ovom pravcu tužilaštvo imati kada se krene sa zapošljavanjem novih 40 službenika i namještenika, jer kako je navedeno u Izveštaju državno tužilaštvo ima namjeru da u administraciji zaposli još 40 službenika i namještenika koja je nametnuta primjenom novog Zakona o krivičnom postupku.

U našim ocjenama i analizi zaista se moramo osvrnuti na segment koji se tiče i rada specijalnog tužioca za organizovani kriminal, korupciju, terorizam i ratne zločine. Naime, kada je u pitanju rad tužilaštva u izvještajnoj godini postupak je vođen protiv 21 učinioca, u pitanju su slučajevi Morinj, deportacija i Kaluđerski Laz. Posebno je u Izveštaju iznešeno mišljenje vezano za slučaj Bukovice. Optuženi su u slučaju Bukovice pravosnažno oslobođeni od optužnice i da su izvršili krivično djelo ratni zločini protiv čovječnosti. Bošnjačka stranka smatra da u ovim slučajevima ni tužilaštvo, ni sudstvo nije položilo ispit. Ne znamo ko snosi veću odgovornost zbog toga. I ako su ovi organi jedne grane vlasti, često prebacuju odgovornost sa jedne na drugu. U Izveštaju se ukazuje na probleme na koje državni tužioci nailaze zbog neujednačenih ili onih stavova suda koji odstupaju od zakonskih odredbi i pravnih rezona izgrađenih kroz višedecenijsku praksu sudova u Crnoj Gori, a predstavljaju poseban problem u predmetima organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina.

Međutim, da je tužilaštvo prikupilo dovoljno dobre dokaze ne bi presude padale, ne bi možda one koji su poslednji u lancu odgovornosti proglašavani jedini okrivljenim. Mi očekujemo da će svaki od ovih slučajeva biti nanovo procesuirani sa prikupljenim relevantnim dokazima i da će to rezultirati zadovoljavajućim pravosnažnim presudama.

Poštovani, gospodine Vučkoviću, jačanje vladavine prava, jačanje institucija je put koji moramo preći. Tokom pregovaračkog procesa moramo se oslobađati nekih navika iz ranijih vremena i stečenih predrasuda da institucije zavise od volje pojedinaca, elita, grupa, lobija. To se mora mijenjati, depolitizovane institucije moraju biti iznad pojedinca, jer se samo tako može graditi stabilno društvo ravnopravnih građana i racionalnih kolektiviteta. Dužina pregovaranja zavisiće od naše upornosti i marljivosti kojom ćemo raditi na ovom polju, a siguran sam da će naši evropski partneri znati da nas ohrabre i uvažavaju naše napore, ali da objektivno vrednuju postignute rezultate. Na

kraju, mi iz Bošnjačke stranke očekujemo da će neki naredni izvještaji biti kvalitetniji sa kvalitetnijim optužnicama za djela korupcije, kriminala i zločina, što bi za posledicu imalo i zadovoljavajuće presude. Iz ovih, ali i prethodno navedenih razloga mi ovaj izvještaj ne možemo podržati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Zoronjiću.

U ime Pozitivne Crne Gore koleginka Jasavić nije tu, u ime SDP-a kolega Rastoder.

Izvolite.

RIFAT RASTODER:

Dame i gospodo, za razliku od prethodno razmatranog godišnjeg Izvještaja Sudskog savjeta, pri uvjerenju sam da Izvještaj Vrhovnog državnog tužioca, koji je predmet rasprave, pruža mogućnost objektivnog uvida u stanje kriminaliteta u Crnoj Gori, kao i u probleme na koje nailazi državni tužilac u svom radu. S tim u vezi i ako je tim povodom bilo dosta prigovora, kako od strane Sudskog savjeta, tako i jednog broja poslanika i članova Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, posebno cijenim i smatram veoma podsticajnom jednu novinu u ovom Izvještaju. Naime, državni tužilac je kao prilog ovom Izvještaju, pored tabelarnog pregleda rada tužilaštva, ovoga puta dao i posebne izvještaje o radu na jednom broju najkarakterističnijih predmeta između ostalih, tu je predmet o izvršenom uvidu u rad Osnovnog državnog tužilaštva u Baru, sa akcentom na postupke i protiv jednog broja lica koja su kao organizatori i članovi kriminalnih grupa djelovali na područje rada tužilaštva u Baru tokom periodu 2005.-2013. godina. Predmet posebne analize bilo je i postupanje Osnovnog državnog tužilaštva u Baru u slučaju javnosti poznatom kao "Škerović". Zatim, oslobađajuća presuda u slučaju Bukovica kod Pljevalja, te takozvani slučajevi "Šarić" i "Snimak", kao i predmet protiv maloljetnog I.M. u vezi sa tučom i ranjavanje jednog učenika u Gimnaziji "Slobodan Škerović".

Informacija iz ovih izvještaja jasno upućuju na ozbiljne probleme u primjeni pozitivnih normi humanitarnog i krivičnog prava, te kao takve zaista prozivaju na suočavanje i adekvatnije rješavanje. Naravno, drugo je pitanje obima, kvaliteta i naročito efekata ukupnog rada državnog tužilaštva. Naime, uprkos činjenici da se radi o respektabilnim aktivnostima, pa i značajnim rezultatima, evidentno je da su još i suviše brojni propusti i nedoslednosti u vršenju izuzetno važne tužilačke funkcije. S tim u vezi, ja ću u najkraćem ukazati samo na jedan broj propusta u pripremi i procesuiranju krivičnih djela ratnih zločina od kojih je jedan i pomenuti predmet u izvještaju, slučaj Bukovica. U periodu 2011.-2013. godina kao što smo već rekli u prethodnoj raspravi, pored predmeta Bukovica koji je pominjan u toku su još tri slučaja; Morinj, deportacija izbjeglica iz BiH, Kaluđerski Laz kod Rožaja, odnosno likvidacija izbjeglica sa Kosova. Od ukupno 22 okrivljenih u predmetima samo su još četvorica još nepravosudnim presudama prvostepenih sudova proglašeni krivim, dok je njih 18 oslobođeno odgovornosti. Ko je odgovoran za to? Sve iole temeljitije analize upućuju da, između ostalog, nespremnost ili nesposobnost državnog tužilaštva da na adekvatan način primijeni Međunarodno humanitarno i Krivično pravo koje obavezuje i Crnu Goru, jedan od ključnih razloga višestrukog odbacivanja optužnica. Konkretno, optuženima se

najčešće pripisuje isključivo neposredno izvršenje ili izdavanje naređenja za izvršenje krivičnih djela, državno tužilaštvo nije ni u jednoj . koristilo institute saizvršilaštva ili pomaganja kao oblik odgovornosti osoba na srednjim ili višim pozicijama u vojnoj, policijskoj ili političkoj hijerarhiji, niti je takve osobe tretirala kao organizatore zločinačkih udruženja i ako su u pojedinim slučajevima postojali osnovi za primjenu tih instituta. Propust tužilaštva je i to što ne primjenjuje institut komandne odgovornosti koji podrazumijeva u obliku odgovornosti pretpostavljenih koji su znali ili morali znati za zločin, a ništa nijesu učinili da spriječe ili kazne, takozvano, izvršenje krivičnog djela nečinjenjem. Rezultat ovakvog pristupa tužilaštva je da nijedna osoba koja je zauzimala srednje ili više mjesto u vojnoj, policijskoj ili političkoj hijerarhiji nije ...(prekid) pa, samim tim, ni osuđena za ratne zločine. Na strani tužilaštva su i ozbiljniji nedostaci, predstavljaju izrazita sporost u sprovođenju istraga, propust da tužilaštvo otvori istrage protiv lica koja su zauzimala visoko mjesto u vojnoj, policijskoj ili političkoj hijerarhiji, te nedovoljno precizno kvalifikovanje djela koje se stavlja na teret okrivljenim i tako dalje.

Da ne dužim, moj kolega će me opomenuti, hoću da samo zaključim da zaista dosta je razloga za zabrinutost i što se tiče rada tužilaštva, ali i za podstrek na potrebu konačnog suočavanja makar sa bliskom prošlošću, kao i, prije svega, sa sadašnjošću, odnosno izazovima koji čekaju i bez čijeg rješavanja ne možemo daleko stići ovako kako sada imamo i u javnosti i domaći i međunarodni doživljaj i tužilaštva i sudstva zajedno. Ono što je činjenica, izvještaj pruža osnov i za podsticaj i za drugačiji rad.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Rastoder.

Ne znam da li je bio onaj kompliment plus ili minus, sve je relativno, ali Vi ste dobili minut i po produžetak.

U ime SNP-a koleginica Jonica, pet plus jedan.

SNEŽANA JONICA:

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani, gospodine Vučkoviću,

Rad tužilaštva u 2012.-oj godini, ali i godinama unazad karakteriše nedostatak samokritičnosti i nedostatak samoinicijativnosti. Karakteriše ga i očigledan nedostatak kapaciteta za vođenje finansijskih istraga, za ulaženje u trag imovini stečenoj vršenjem krivičnih djela, karakteriše ga i loš kvalitet izviđaja istrage, a samim tim i optuženje.

Zašto naglašavam nedostatak samoinicijativnosti? Prateći rad tužilaštva u zadnjih par godina, od kako sam poslanik, dovedena sam u poziciju da provjeravam važi li još uvijek ovaj princip koji sam naučila na fakultetu, da je tužilac dužan da postupa na glas o izvršenog djela, jer naše tužilaštvo ne čuje glasove koje čuje čitava Crne Gora, a i kad ih čuje na njih ne reaguje. Kada govorim o nedostatku samokritičnosti, govorim o tome da smo godinama pitali i ukazivali na to da nema pojave razrešenja tužilaca zbog lošeg kvaliteta rada. Pitali smo i koliko je i disciplinskih postupaka pokrenuto i možemo konstatovati da je to pojava koja jednostavno ne postoji u tužilaštvu, da na svako takvo pitanje godinama dobijamo odgovor da su tužioci savršeno radili, a posledice i kvalitet rada vide i očigledne su svim građanima. U godinama smo pitali o tome, da li je rađena analiza, postoje li tužioci kod kojih optužnice češće padaju, postoji li neka tendencija kod nekih tužilaca, a onom čak i površnom analizom onoga što je prisutno u javnosti možemo prepoznati da postoje neki tužioci

kod kojih je mnogo interesantnija tendencija pada optužnica, nego ostalih. Pitali smo i na to nikad nije napravljen odgovor niti urađena analiza. Postoji li defencija koji su to tužiocima proizveli najviše štete po državu zbog činjenice da je država plaćala oštetu zbog neosnovanog rješenja slobode, a prouzrokovanog lošim optuženjima i lošim zahtjevima za lišenje slobode od strane tužilaca. To su sve stvari koje se iz godine u godinu ponavljaju, iz godine u godinu se na to izbjegavaju odgovori, ali iz tih razloga je Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu ove godine u svojim zaključcima preporučio i obavezu da se analiziraju i prate tužilačke odluke izmenom ili uvođenjem novih pravila o preispitivanju tužilačkih odluka, jer to do sada očigledno nije bilo dobro.

Preporučili smo, takođe, da se analiziraju uzroci odbijanja optužnice posebno predmeti sa elementima koruptivnosti, organizovanog kriminala i naglasili da se moraju preduzeti mjere za povećanje kvaliteta izviđaja istrage, optuženja, jer kao što sam rekla oni nijesu na odgovarajućem nivou. Naglasili smo i potrebu da se unaprijedi kapacitet tužilaštva u vođenju finansijskih istraga i ulaženjem u trag imovini stečenoj vršenjem krivičnih djela, ali ponavljam isto što sam rekla i kada smo pričali o sudovima, ova Skupština će prateći realizacije ovih zaključaka u stvari govoriti o svom kredibilitetu, za njihovo donošenje i za ono što je njen opis posla u ovoj priči.

Ono što, takođe, naglašavam su loši primjeri koji su dati kroz primjenu Sporazuma o priznanju krivice i način primjene, na primjer, u slučaju Keljmendi, gdje je više puta poslata loša poruka. Poslata je poruka divljim graditeljima koji su izvršili krivično djelo i svim onim sledećim koji planiraju to da urade ukalkulišite u cijenu toga što gradite da ćete dati 10 000 eura za neki objekat ili u humanitarne svrhe i možete slobodno to da odradite, a imajući u vidu da je konkretno u slučaju Keljmendi ostvarena milionska korist, što znači 10 000 eura bez ukalkulisani, unaprijed dodatni trošak za onoga ko je uradio to što je uradio. Koja je to poruka svima drugima za izvršenje tog krivičnog djela, nego radite i vi to samo ukalkulišite da ćete ovoliko po sporazumu o priznanju krivice sa tužilaštvom morati i da platite i da se pokrijete za izvršenje krivičnog djela. Kakva je to poruka nama koji smo to krivično djelo uveli. Ostaje i nedorečeno na koji način su se trošila ta sredstva koja su dobijena kroz uplate u humanitarne svrhe, kako kažete u Izveštaju, tih 344 913, odnosno po kojem principu su se i utvrđivale one ustanove, organizacije kojima će se to uplaćivati.

Ono što na kraju želim da naglasim, što je, takođe, karakteristika rada tužilaštva, to je optuživanje policije i sudova i prebacivanje odgovornosti sa jednih na druge, pokušavajući da se izbjegne odgovor na konkretno pitanje, da li nešto znate. Vama je posao u tužilaštvu da znate. Ako znate da neko u policiji ili u sudovima namjerno svoj posao ne radi kako treba, što negdje između redova kažete u Zaključcima iz godine u godinu, red je da to procesuirate, jer je upravo vama posao to da radite.

Obesmišljeno je pratiti više vaše podatke o tome kako je pad kriminaliteta u određenim oblastima. Navešću samo jedan primjer, imamo krivično djelo neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga. Ako ćemo pratiti vaše izvještaje, u Izveštaju za 2012.godinu kaže da je 26% manje nego u 2011., u 2011. piše 20,8% manje nego u 2010., u 2010. piše 17,2% manje nego u 2009. pa mi više i nemamo onih koji neovlašćeno proizvode, drže i stavljaju u promet opojne droge sudeći po onome kako vi to pišete u ovom izvještaju. Imamo to svugdje oko nas, ali naše tužilaštvo ne čuje, ne vidi, ne reaguje na glas o izvršenom djelu i ne radi svoj posao. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Jonice.

U ime Demokratskog fronta, kolega Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, gospodine Vučkoviću,

U Vašem uvodnom izlaganju ste pominjali i doprinos tužilaštva približavanju Evropskoj uniji, a meni je to, moram da priznam, malo smiješno djelovalo, jer opšte je mišljenje da je tužilaštvo najslabija karika u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije u Crnoj Gori. Naime, u mnogo važnih slučajeva vaše tužilaštvo je čekalo da dobije signal od nekud iz inostranstva, da neka strana policija ili neki strani organi gonjenja, stranog tužilaštva pokrenu neki postupak, pa bi se tek vi uključili ili kao što je slučaj "Snimak" u pitanju čekali ste da se Brisel zainteresuje za taj slučaj pa ste onda počeli kao ponešto po tom pitanju da radite.

Da statistika kojom svi pokušavaju da potkrijepe svoje izvještaje nije uvijek pravi indikator stanja, možda je tužilaštvo i najbolji primjer. Evo ja ću to kroz nekoliko primjera da pokažem. Svi veliki predmeti koje je poslednjih nekoliko godina formiralo tužilaštvo prošle su godine doživjeli fijasko. Znači, stotine sitnih nijesu nešto što stvara kod javnog mnjenja utisak o dobrom radu, nego oni krupni predmeti gdje hoćemno da vidimo da se ide do kraja. Većina od ovih predmeta su u nadležnosti speicjalnog tužilaštva koje od početka svog postojanja nema ni jednu potvrđenu presudu, ni jednu potvrđenu presudu. Svaki predmet tužilaštva koji je predstavljan kao spektakularan, po najmanje je dva puta padao na sudu. Ti se predmeti sude po pet, šest godina i niko nije snosio odgovornost, ni tužilaštvo ni sudstvo. Iste sudije, isti tužioci, a predmeti se ne rješavaju.

Podsjetiću na nekoliko predmeta da se ne bi zaboravilo: "zavala". Draganu Maroviću, Rajku Kuljaći i Đorđu Pinjatiću i ostalim optuženim u aferi "Zavala", ponovo će se suditi jer je Apelacioni sud ukinuo prvostepenu osuđujuću presudu. Potpuno je jasno da je ovakav scenario motivisan političkim igrama u DPS-u.

"Deportacija", slučaj je definisan kao ratni zločin, kao takav je doživio fijasko jer je tužilac pogrešno kvalifikovao krivično djelo.

Slučaj "Afrodita" trgovina ljudima i prostitucija, da vas podsjetim, medju optuženima je bilo i policijskih službenika. Presuda je dva puta padala zbog tužioca koji je pogrešno kvalifikovao krivično djelo.

"Golubovi", svi oni poznati predmeti koji su se povlačili po medijima, svi su završili na isti način. O predmetu "Golub" o kojem pričamo bilo je 36 optuženih za šverc droge, sve je najavljeno kao spektakularna akcija, na kraju je doživjelo fijasko. Ukinuta je presuda zbog tužioca koji je pogrešno kvalifikovao krivična djela.

Da napomenem slučaj "Čivas" sudilo se za šverc kanka iz Albanije, preko Crne Gore, takodje je presuda ukinuta.

Znači, pitanje je šta je bolje. Kad ne radite ništa ili kad radite? Jer, kada radite proizvodite velike troškove za budžet Crne Gore. Držite ljude u pritvoru, presuda padne. Kada ne radite to opet ima drugu dimenziju.

Jedan od slučajeva koji je vrlo skoro bio s kojim sam vrlo dobro upoznat je slučaj procesuiranja ljudi koji su računam da znate ponešto o tome u fazi formiranja

elektronske Skupštine, za izbor srpskog savjeta u Crnoj Gori, zloupotrebljavali lična dohokumenta i lične podatke drugih ljudi da bi za sebe pribavili podršku.

Čitali ste, ako ništa drugo, unovinama da je konkretno poslanica recimo Demokratske partije socijalista Žana Filipović navedena kao neko ko je podržao jednog od direktora. Neke osobe koje su po pet, šest godina mrtve, pročitali ste da smo mi iz Nove srpske demokratije pribavili pismene dokaze, pismene potvrde o ljudi koji su rekli da oni nijesu učestvovali u svemu tome i da se radi o zloupotrebi, ali državni tužilac je ćutao. Ćutao je jer smatrate sebe partijskom vojskom Mila Đukanovića, koje mu odgovara da se Momčilo Vuksanović i neki ljudi oko njega i dalje ponašaju na isti način. To je jedan od primjera s kojim sam dobro upoznat jer sam ispred stranke bio zadužen da ovu akciju privedem kraju i znam kolika je sramota to što je urdilo tužilaštvo, to što nije uradilo svjesno svih dokaza koje postoje.

Kada su u pitanju krupna djela organizovanog kriminala i korupcije. Tu na neki način razumijem tužilaštvo. Vaš je zadatak da sačuvate ovu vlast. Vaš je zadatak da se poglavlja 23. i 24. nikad ne otvore. Jer, kada se otvore poglavlja 23. i 24. i kada počnemo na način na koji se to od nas traži iz Evropske unije da češljamo ta područja, mora se početi sa hapšenjem i procesuiranjem ljudi kojima vi danas referišete. Ja vas razumijem iz tog razloga, ali i zbog toga što znam kakvo je stanje, tražićemo na svaki način da se promijeni situacija, da se tužilac bira na drugi način i da konačno počnete da odgovarate građanima Crne Gore za ono za šta ste zaduženi da radite.

Demokratski front neće glasati za zaključke o Tužilačkom savjetu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ne znam da li ste epointirali ili saopštili odluku Demokratskog fronta.

Hvala, kolega Radunoviću.

U ime Demokratske partija socijalista kolega Vuletić. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Uvaženi predsjedavajući dame i gospodo, poštovani predstavnice predlagača materijala, gospodine Vučkoviću, predukovao sam i ja naravno svoje izlaganje u cilju doprinosna efikasnijem i na radu parlamenta po ovoj tački dnevnog reda.

Počecu sa tim da je ovaj izvještaj kao osnov čine statistički pokazateljs veukupnog rada državnog tužilaštva za 2012. godinu sa korektnim obrazloženjem i analitičkom obradom svih instituta i cjelina, njihovih djelova po oblastima i kategorijama iz nadležnosti tužilačke organizacije. U tom smislu mislim da je uloženi veliki trud, stručan i kvalitetan rad, da bi izvještaj po svojoj formi i sadržini za nas poslanike predstavljao vrlo interesatnu stručno štivo, čijim pažljivim čitanjem tek možemo objektivnije sagledavati sveukupnu problematiku sa kojom se državno tužilaštvo u svom radu srijeće, kako se prema istoj odnosi i kakve rezultate postiže u vršenju poslova iz svoje nadležnosti.

Vrhovno državno tužilaštvo je samostalan i nezavisni organ gonjenja, učinilaca krivičnih djela. Izvještaj o radu koji je predmet današnje rasprave oslikava značajne rezultate koje je Vrhovno državno tužilaštvo ostvarilo protiv kriminala. Prije svega neophodno je istaći da je državno tužilaštvo jedno od najznačajnijih karika u borbi protiv kriminala jer je uloga tužioca veoma bitna od samog momenta izvršenja krivičnog djela,

pa sve do pravosnažnosti presude. Upravo ovaj izvještaj prikazuje rezultate rada tužioca po svim fazama postupka.

No, pored nacionalnog značaja koje tužilaštvo i državni tužiocima imaju u borbi protiv kriminala, odnosno odgovornosti koje nosi vrhovni državni tužilac veoma važno je istaći njegovu ulogu u procesu evropskih integracija. Bez efikasnog rada državnog tužilaštva i njegovog rukovodjenja od strane Vrhovnog državnog tužioca teško je zamisliti međunarodni aspekt pravde, slobode i bezbjednosti, odnosno teško da bi Crna Gora mogla biti prepoznata na međunarodnom nivou kako u procesu evropskih integracija, tako kao članica Savjeta Evrope, Ujedinjenih nacija i brojnih međunarodnih asocijacija i tužilaca.

Danas svi ističu značaj borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala a jasno je da je tužilaštvo iskazalo visok stepen profesionalizma i spremnosti da se uhvati u koštac sa ovim izazovima, što je u mnogome doprinijelo da Evropska unija otvori pregovore sa Crnom Gorom u junu prošle godine. Sigurno je da pregovori ne bi mogli biti otvoreni da najviši evropski zvaničnici i institucije u okviru kojih djeluje nijesu prepoznali i napore i predanost Vrhovnog državnog tužilaštva u borbi protiv ovih društvenih najopasnijih oblika kriminala. U tom smislu otvaranjem pregovora prestao je najbolji demanti na konstatne i neosnovane tvrdnje opozicije o neefikasnosti rada Državnog tužioca.

U prilog ovoj mojoj tvrdnji je izvještaj eksperta Evropske komisije za oblast vladavine prava Mauricija Varanezeja koji je ocjenjujući rad u prethodnoj godini istakao da je: "profesionalizam glavnih učesnika koji su prvi, koji su se suprostavljali organizovanom kriminalu, izvanredan. I službenici i zamjenici specijalnog tužioca i tužilac su sveoma motivisani kvalifikovani i stručni da odgovore na sve složene kriminalne događaje." Ne zaboravimo samo da zaslugu za ovakve ocjene ekspereta treba da ponese i Vrhovni državni tužilac a imajući u vidu i hierarhiju uspostavljenu u tom organu koju vrhovni državni tužilac nosi. Vjerovatno mnogima koji ne žele da suštinski shvate kompleksnost borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala kontinuirana edukacija služi kao mrtvo slovo na papiru, no tužiocima praktičarima koji moraju da doskoče izvršiocima krivičnih djela ovo je izuzetno bitno. Kriminalci svakodneвно usavršavaju svoje metode rada i oni ne mare za stanje ljudskih prava, državne granice, zaštita određenih dobara i slično, već slijede ideje Matija Velija da cilj opravdava sredstva. I imajući u vidu ovakvo stanje, te činjenicu da tužilac ne može slijediti Makijavelija već mora dobro voditi računa da ne povrijedi bilo koje pravo zagarantovano upravo tom izvršiocu krivičnog djela, svi ovi aspekti usaglašavanja i uspostavljanja međunarodne saradnje su neophodni.

Pokušao sam kroz, nadam se, afirmativnu priču o radu državnog tužilaštva da ukažem na svu složenost, teškoće, obim poslova pa i rezultate u radu koje čine sastavi dio svih zaposlenih u državnom tužilaštvu i rad Tužilačkog savjeta. Naravno, to ne znači da nije bilo propusta i slabosti u njegovom radu. Naprotiv, neki propusti i slabosti u radu Tužilaštva, posebno u pojedinim slučajevima bili su predmet interesovanja šire javnosti, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

U vezi sa tim Odbor je predložio odgovarajuće zaključke sa ciljem doprinosa unapređenju kvaliteta rada državnog tužilaštva, a o kojima će se plenum nakon obavljene rasprave izjasniti, nadam se i iste usvojiti ubjedljivom većinom kao što je to učinjeno na sjednici Odbora za politički sistem i prilikom utvrđivanja njihovog predloga.

Poslanici DPS-a će podržati ovaj izvještaj.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Vuletiću.

Koleginica Jasavić je bila na Anketnom odboru tako da joj sada pružamo priliku da iznese stavove Pozitivne.

AZRA JASAVIĆ:

Hvala što mi pružate šansu da govorim o vrlo važnoj temi, a bila sam odsutna iz opravdanih razloga.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani građani, poštovane kolege, gospodine Vučkoviću,

Čujem da je predsjednica Vrhovnog suda kada nisam bila tu govorila o meni i samo želim da potenciram ono na što sam joj ukazala u mom obraćanju. Gospođa Medenica nije imala odgovore na moja pitanja, jer nije imala argumente. Gospođa Medenica je prvi sudija Vrhovnog suda i prvi visoki funkcioner sudstva koja dozvoljava sebi da zabranjuje slobodu izražavanja zagarantovanu članom 10 Evropske konvencije, članom 19 Univerzalne deklaracije o ljudskih pravima i članom 47, čini mi se, Ustava naše zemlje. Ona zabranjuje da poslanici govore o pravosnažnim sudskim odlukama o kojima je sud donosio odluku i u redovnom i u vanrednom postupku. To nije zabilježila do sada ni jedna zemlja svijeta, osim Crna Gora, zemlja čuda u kojoj je predsjednica Vrhovnog suda Vesna Medenica. Toliko o Vesni Medenici.

Sada, gospodine Vučkoviću, da izrazim žaljenje što ste danas Vi ovdje, a ne gospođa Čarapić, jer bi mi bilo vrlo inspirativno sa njom razgovarati na ovu temu i njoj postavljati mnoga pitanja, kao i gospođi Medenici, što ne znači da neću slobodno govoriti i slobodno misliti. Ja sam neko ko nikada nije dozvolio sebi da bude oruđe ni u čijim rukama, a sve što sam odradila u životu, Crna Gora je mala, zasnovano je na radu i na briljantnim rezultatima i na studijama i na državnom ispitu i na pravosudnom ispitu i u mojoj osnovnoj i u srednjoj školi, to nije teško provjeriti. Kažu u Crnoj Gori: "Ne rastežite harmoniku jer je mala". Nijesmo ovdje zbog mene, nego zbog državnog tužilaštva.

Mi nećemo podržati, gospodine Vučkoviću, ovaj Izvještaj, zato što mi smatramo da je tužilaštvo ključna karika u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Vi ne pokazujete dovoljnu spremnost da se uhvatite u koštac sa korupcijom i organizovanim kriminalom na visokom nivou. Nema efikasnih i djelotvornih tužilačkih istraga i to je ono što bi donijelo kvalitetne optužnice, a kad imamo kvalitetne optužnice onda iamo kvalitetne sudske presude.

Ono što ja Vas pitam, šta je sa slučajem privatizacija, zašto se tu ništa ne radi? Šta je sa državnim garancijama KAP-u Pobjedi, Željezari? Šta je sa krađom struje u KAP-u?

Vi ste pokrenuli priču izviđaja, istrage, čak i hapšenja potrubača. Zašto u ovoj zemlji stalo imamo hapšenje potrubača, a niko ne ide na glavnog trubača? Dajte da više vidimo ko su glavni trubači u ovoj zemlji i dajte da nezavisno tužilaštvo prepozna glavne trubače i sprovede djelotvorne i efikasne istrage protiv njih. Vi ništa niste uradili po pitanju političke korupcije Draga Đurovića, niste ništa uradili ni oko afere "listing", sve što ste uradili je vrlo simbolično i malo.

Da se vratim na potrubača i glavnog trubača. Vrlo važno je da u tom dijelu ukažem na gospodina Duška Markovića, potpredsjednika Vlade, koji je rekao u jednom svom intervjuu - institucije ako ne dobiju nalog od predsjednika Vlade, od ministra ili od potpredsjednika Vlade, vrlo često zaborave što je njihov osnovni prioritet, pa zaborave na obavezu da moraju sarađivati između sebe, razmjenjivati podatke i zajednički sprovoditi akcije. Ovo implicitno znači da upravo za ovu krađu struje nije potrubač odgovoran, nego da je nalog došao od glavnih trubača. Molim vas, utvrdite ko su glavni trubači u Crnoj Gori i pokrenite efikasne i djelotvorne istrage da bi ovaj narod imao priliku da dođu strani investitori sa pošteno zarađenim novcem, da se otvore nova radna mjesta i da naš narod ima pravo da zaradi hleba i kruha od čestitoga rada. To se od vas očekuje. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Jasavić.

Da li, gospodine Vučkoviću, imate potrebu da se sada javite ili ćete to na kraju?

Hvala.

Izvolite.

VESELIN VUČKOVIĆ:

Prvo poslanik Zoronjić, jesam li dobro rekao?

Slažem se sa određenim brojem vaših ocjena, da treba više pravosnažnih presuda, da trebamo još više da radimo na korupciji na visokom nivou, da treba jačati kapacitete institucija. Ako je pitanje zastupljenosti manjina, predlažem da to bude pitanje jedne posebne analize. Kako kadrovi se slobodno opredjeljuju za tužilaštvo i kako Državno tužilaštvo u kadrovskoj politici prati te kadrove, mislim da bi to tražilo malo više priče i malo drugačije analize.

Kod pitanja ratnih zločina, mi smo u ovoj posebnoj informaciji dali siže onoga što su naša stanovišta. Mislimo da je to sasvim dovoljno. Pitanje je da li će, ko i na koji način shvatiti. Kod pitanja komandne odgovornosti, to je bilo upravo pitanje poslanika Rastodera, od kada smo mi počeli formirati te predmete, krivično zakonodavstvo je pretrpjelo brojne promjene i one su imale i svog uticaja.

Kod pitanja poslanice Snežane Jonice, ona je iznijela niz zaključaka, malo je ovdje bilo činjeničnog osnova koji je tim zaključcima prethodio. Disciplinski postupci su precizno obuhvaćeni u Izvještaju Tužilačkog savjeta. Nedostatak kapaciteta za vođenje istrage i optuženja, samo ću podsjetiti, nije mi bilo omogućeno da to kažem u uvodnom dijelu, sa stanovišta kvaliteta optužnih akata sve optužnice su potvrđene u postupku sudske kontrole kod djela organizovanog kriminala i korupcije. 92% optužnica je riješeno osuđujućom presudom, u ukupnom broju optužnica preko 95,6% optužnica je potvrđeno od strane suda. Tužilačka istraga je trajala do dva mjeseca u osnovnoj i višoj i najdalje do šest mjeseci u nadležnosti Specijalnog tužioca.

Kod pitanja poslanika Radunovića, kakav je naš doprinos evropskim integracijama, poslanik Vuletić je iznio dio ocjena, nemam vremena nažalost da više to elaboriram, objektivnog promatrača i ocjenjivača jednog od eksperata Evropske komisije, gospodina Varanezea. Kod pitanja „snimka“, da li smo čekali iz Brisela? Pa molim vas, otvorite naš izvještaj, pogledajte ovaj dio koji je žuto označen. Mi smo godinu dana prije radili na predmetima vezano za određene propuste i probleme koji

mogu biti od uticaja i formirano je preko, ako sam dobro prebrojao, 20 krivičnih predmeta. Odmah nakon objavljenih snimaka već istog dana ili nakon par dana čuli ste stav Vrhovnog državnog tužioca što sam snimak može da doprinese, ali naravno pogrešno je u javnost otišla ocjena, namjerno ili zlonamjerno to ne znam, ali je taj isti Vrhovni državni tužilac tada u svojoj funkciji jasno rekao da se istog trenutka pošlo široko, onoliko koliko imamo fonda informacija, pozvalo i apelovalo na sve građane i institucije da pruže sva svoja saznanja i mislim da su ta saznanja uslijedila, blizu 100 prijavljenih lica i predmeta Anketnog odbora, a bile su i neke naše informacije vezano za aferu „snimak“.

Oko izlaganja poslanice Jasavić, ko zabranjuje poslanicima. Pa mi smo ovdje pred vama da vam polažemo račune. Ne vidim da tu treba da postoji izuzetka i za koga i dužni smo da pružimo sve informacije. Apsolutno sve. Ja tako bar mislim. Zašto sam ja danas ovdje, pravo da vam kažem i ja se pitam da poslije tri mjeseca od predloga Tužilačkog savjeta za imenovanje vrhovnog državnog tužioca od Parlamenta nemamo nijedan odgovor. Da nije tako ne bih ja ili ma ko od mojih kolega, nego onaj koji je zakonito imenovan na funkciju Vrhovnog državnog tužioca danas vam polagao račune ovdje.

Kod pitanja garancije, Odbor za ekonomiju finansije i budžet mislim da vas je sigurno informisao. Mi smo tamo iscrpno informisali na osnovu čega smo počeli radimo.

Pitanje garancije i struje, jasno, ako biste pogledali te naše informacije koje smo pružili Odboru, ne potiču od ničijeg naloga. Lično sam, kao zamjenik prvi koji je određen planom rada za ovu kalendarsku godinu, nakon prvog saznanja i prve informacije ni po čijem nalogu nismo formirali. Vjerovali ili ne, tragali smo po internetu i došli smo do konferencije Evropske mreže i ona nam je bila reper odakle smo počeli da tragamo za informacijama. Do koje smo mjere došli, kažete potrubači. Ja vam kažem da se aktivno radi u policiji i preispituju se svi subjekti, od Regulatorne agencije za energetiku, Crnogorskog elektroprenosnog sistema, Montenegro bonusa, operatera tržišta, Ministarstva ekonomije i Aluminijskog kombinata. Obiman je posao. Da li će te se složiti sa tim da nama zaista treba još vremena i mislim da detaljno trebamo to provjeriti. Ovdje ćemo vam položiti rezultate svoje odluke iz onoga što budemo radili.

Pitanje Drago Đurović. Taj je predmet, mislim, kod nikšićkog tužilaštva detaljno razrađivan, prikupljene su sve informacije, nismo došli do rezultata koji bi potvrdio postojanje osnovane sumnje u pravcu određenog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, gospodine Vučkoviću.

Pravo na odgovor. Prijavio se gospodin Radunović. Izvolite. Maksimum dva minuta.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Skoro sigurno će, gospodine predsjedavajući, da bude kraće.

Gospodine Vučkoviću,

Rekli ste u odgovoru na moje pitanje ili na moju konstataciju, kako vi postupate shodno broju informacija koje imate i ne možete van toga. Problem jeste u tome što vi

ne prikupljate same informacije, a kada je afera "snimak" u pitanju, to što se čulo u aferi „snimak“ je samo bilo dokumentovano taj put. Te smo transkripte vidjeli. Inače, to je nešto što ljudi iz DPS-a rade decenijama, to je nešto što je uobičajeno i normalno i to svako zna. To je bila, uostalom, javna sjednica, oni sami kažu da je to obični snimak sa njihove sjednice, kao jedan od mnogih. To je način kako oni funkcionišu i to je dio sistema u kojem između ostalog i vi radite. I zbog toga vi nijeste ništa preduzimali sve dok nije došlo do političkog pritska. Nakon intervencije opozicije i medija u Crnoj Gori, oglasio se Brisel i rekao, pored Anketnog odbora i da državno tužilaštvo mora da pokrene postupak. To što ste vi nešto istraživali, a o čemu niko ništa ne zna, nama nije od toga ništa bolje. Znači, ono što se čulo u aferi "snimak", to je naša svakodnevnica i o tome zna svaki građanin Crne Gore i vi, ali ste vi smatrali kao partijski vojnik, ne govorim o vama lično nego o čitavom tužilaštvu, da su to stvari u koje se ne zalazi. Zna se da DPS može to da radi građanima Crne Gore i to je normalno. Tek kada je neko upro prstom iz Brisela, stvari su se promijenile. Evo uštedio sam neko vrijeme, gospodine predsjedavajući.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam, gospodine Radunoviću.

Koleginice Jonica, izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Gospodine vršioče dužnosti vrhovnog državnog tužioca, da ne bi bilo dileme zbog načina na koji ste se maloprije predstavili zbog javnosti, rekli ste da sam ja iznijela niz negativnih ocjena rada tužilaštva koje nijesu zasnovane na činjenicama. Pa evo, vi ste u prilici da ispred sebe imate sve moguće podatke, pa što me ne demantovaste s činjenicama.

Drugo, rekli ste - da je sreće da je ovaj Parlament u skladu sa predlogom Tužilačkog savjeta odlučio, ovdje bi sjedio sad izabrani vrhovni državni tužilac. Podsjetiću i kolege iz Parlamenta a i vas da je moj kolega Aleksandar Damjanović tražio proceduralno na kraju prethodne sjednice da se Skupština Crne Gore izjasni o pristiglom predmetu Tužilačkog savjeta, da tu priču završimo i da obezbijedimo gospođi Čarapić da aktuelizuje onaj zahtjev za penziju. Međutim, iz razloga koji će bolje biti poznat rukovodstvu Skupštine, to nije stavljeno na dnevni red.

Treće, ono što ponavljam i naglašavam, u izvještaju i preporukama na kraju izvještaja o radu državnog tužilaštva koje sadrži sve samo ne mjere za poboljšanje rada tužilaštva, iz godine u godinu ponavljate da su državni tužioci spremni da se bore protiv organizovanog kriminala i korupcije, da razumiju da je to najveća obaveza na put evropske integracije, da mogu dati bitan doprinos, ali se do rezultata može doći samo ako u istom pravcu budu djelovali organi otkrivanja, državnog tužilaštva i sud. Dakle, po ko zna koji put optužujete policiju i sud da oni ne žele da se na pravi napredak kada je u pitanju organizovani kriminal i korupcija. Pa ko može, ako ne vi, nakon takvih ocjena da ih konkretizujete i to procesirajući one sudije ili one u sudovima i one u policiji koji onemogućavaju da napravimo taj iskorak? Vi valjda nešto znate ili su ovo vaše ocjene i pebacivanje odgovornosti na druge. Očigledno...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam i izvinjavam se zbog ove restriktivnosti.

Na kraju, da li još neko želi riječ?

Koleginica Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Gospodine Vučkoviću,

Znate kakav se zaključak nameće na osnovu analize rada tužilaštva i pravosuđa - da je negdje osmišljen plan sistematskih grešaka koje treba da napravi tužilaštvo i propusta koje treba da napravi pravosuđe i da se napravi opšta zbrka da bi neko izbjegao odgovornost. To je ono što se meni kao pravniku nameće kao logičan redosljed stvari. Sve to podsjeća na jednu osmišljenu akciju obesmišljavanja pravde koja ima za cilj nepravdu i zbog toga moja konstatacija da naši državni organi predstavljaju vjetrenjače u koje duva vjetar Demokratske partije socijalista, i to me zabrinjava. To bi me jako zabrinulo da i prvi moji saradnici kada bi došli u tu poziciju ne bi dobro prošli sa mnom. Čak isto i oni koji su iz Demokratske partije socijalista. Što se dešava? Dešava se da afera Telekom stoji na mjestu. Zašto? Zašto ne istražujete tu aferu? Šta čekamo Ameriku, pa za ime boga, ako imamo nezavisno tužilaštvo i pravosuđe, dajte da to pokrenemo. Dajte da vidimo šta je tu u srijedi problema, ili ljudi jesu odgovorni ili nijesu. Dajte da nemamo više magle oko nas. Slučaj Bukovica. Ako ste naveli Rimski statut iz 2002.godine, zašto ste toj banketnoj krivičnoj normi dodali taj propis koji je stupio na snagu, ako ste, vi ćete mi odgovoriti, 2002.godine, zašto nijeste naveli pravi propis gdje je povrijeđeno međunarodno pravo. Zbog čega? Ne možete mi reći da ne znate, ja znam da vi znate.

Druga stvar, zašto u slučaju Šarić ste išli na stvaranje kriminalne organizacije, koje u to vrijeme nije bilo krivično djelo, kada je izvršeno. Imamo obrazloženje, ali neprihvatljivo je. Opet se ne odnosi na vas lično nego na organizaciju koja kontroliše rad tužilaštva. Zašto nijeste išli na kriminalno udruživanje iz člana 401a, šta je bio problem? Radi se očigledno o tome da sinhronizovano neko upravlja i tužilaštvom i pravosuđem i taj ko upravlja pravosuđem i tužilaštvom ne može da ima povjerenje građana Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, koleginice.

Za drugi krug prijavilo se 15 poslanika. Molim vas da budete efikasni i maksimum do pet minuta, nema onih jedan minut pošto bi željelo više poslanika dogovori, a na ovaj način bi rasprava trajala do 15.30 h. Imajte u vidu i druge tačke i molbu Pozitivne Crne Gore.

U ime DPS-a kolega Vukčević, a neka se pripremi kolega Bulatović.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolege, gospodine Vučkoviću,

Uzimajući u obzir činjenicu da govorimo o izvještaju Vrhovnog državnog tužilaštva za 2012.godinu, želim da istaknem prvu činjenicu da je rad vrhovnog državnog tužioca bio na nivou aktivnosti koje su sprovedene u proteklom periodu za tu

godinu i da su rađene krajnje profesionalno i odgovorno i krajnje profesionalno i korektno u skladu sa svojim ovlaštenjima i u skladu sa u datom trenutku neophodnim potrebama da se uradi sve ono što je bilo potrebno kako bi državno tužilaštvo odgovorilo svom zadatku.

U ovom periodu, u 2012.godini odnosno u izvještajnom dijelu podnešeno je krivičnih prijava blizu 11.000 lica. Takođe državni tužioci su podnijeli oko 601 naredbu za sprovođenje istrage. Na taj način par nekih činjenica, par nekih podataka koji ukazuju na to da ipak državno tužilaštvo kajnje predano radi na osvjetljavanju svih onih nedozvoljenih radnji i uvažavanju svih onih neophodnih preduslova kako bi mogli da govorimo o tome da državno tužilaštvo je efikasan i efektivan organ pravosuđa.

Ono što može da predstavlja određeni problem koji se desio u ovom vremenskom periodu, to je da je došlo do povećanja kriminaliteta u odnosu na prethodnu godinu kod krivičnog djela koje se karakteriše kao krivično djelo protiv života i tijela, nešto preko 5% i krivičnog djela koje se karakteriše kao teške tjelesne povrede, negdje skoro 10%, kao i zaštita životne sredine blizu 19%. Posebno zabrinjava prvi i naravno ovaj dio koji se tiče zaštite životne sredine. Takođe, ohrabruje činjenica da je došlo do pada kriminaliteta u odnosu na prethodnu godinu za krivično djelo neovlašćene proizvodnje, držanja i stavljanja u promet opojnih droga za skoro 26% kao i kod krivičnih djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja, jer je smanjeno za 14% dijela u odnosu na 2011.godinu. Podaci ukazuju na to da postoje sinhronizovane aktivnosti i drugih nadležnih institucija, prije svega preventivne aktivnosti i kada je u pitanju Ministarstvo unutrašnjih poslova i kada su u pitanju obrazovni instituti, posebno u dijelu koji se bavi sprečavanjem svih onih nedozvoljenih radnji kada je u pitanju držanje i stavljanje u promet opojnih droga, kao najveće zlo s kojim se Crna Gora i savremeni svijet suočavaju. To je nešto što predstavlja posebni izazov za sve u ovoj državi i posebno za državnog tužioca.

I drugi dio koji se tiče bezbjednosti saobraćaja, to je jedna takođe aktivnost koja odnosi nažalost veliki broj žrtava, a da državno tužilaštvo u skladu sa tim preduzima svoje neophodne mjere da bi se realizovale sve one potrebne aktivnosti kako bi se što je moguće manje dešavalo udesa i kada je u pitanju odgovornost državnog tužioca u tom kontekstu.

Da li je moglo više da se uradi u proteklom periodu za ovu godinu kada je u pitanju rad državnog tužilaštva, sigurno se može konstatovati da jeste, ali moramo govoriti i o okolnostima u kojima se sprovode aktivnosti u uslovima u kojima je državno tužilaštvo radilo, ali se isto tako mora konstatovati činjenica da je ostvaren vidan progres i postoji zaista u kontinuitetu progres rada državnog tužilaštva u skladu sa svojim zadatkom i svojom zakonskom obavezom koju ono ima. Mislim da će mjere koje su planirane i koje će se preduzeti unaprijediti rad državnog tužilaštva i sa efektivnog aspekta. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Vukčeviću.

Izvolite, kolega Bulatoviću, a neka se pripremi kolega Murić.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo,

Na samom početku moram da pohvalim mojeg druga, prijatelja, gospodina potpredsjednika Branka Radulovića, da veoma dobro vodi sjednice, veoma su mu na mjestu upadice, kratke, efektne i poručujem gospodinu Krivokapiću da su njegove upadice dugačke i sa jasnom političkom tendencijom, što ne znači da gospodin Radulović ne šalje poruke koje su u interesu svih građana.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Ja ne gađem mjesto predsjednika Skupštine nego predsjednika Vlade.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Naravno, naravno i vi znate da imate moju podršku kada dođemo na vlast.

Gospodine Vučkoviću,

U Tužilaštvu postoji hijerarhija. Vrhovni državni tužilac je na vrhu piramide, vi jeste zamjenik, i ovo je izvještaj gospođe Ranke Čarapić, nije vaš izvještaj i ja neću se puno baviti izvještajem da bi vi ovdje branili izvještaj u kome jeste parcipirali. Moram na samom početku da kažem sljedeću stvar - da vas pohvalim za vaše učešće na sjednici Odbora za odbranu i bezbjednost, gdje ste, moram da kažem, iznenadili prijatno vezano za kontrolno saslušanje za ubistvo Duška Jovanovića. To je stvar koja se tiče mnogo izvještajnih perioda, ali je veoma aktuelna.

Danas je list "Dan" napravio jedan tekst. Ja znam šta ste vi tamo govorili i neću da iznosim sa sjednice bilo šta, ali koristim priliku, pošto je pitanje aktuelno, više se provlačilo u medijima, da vam dam pravo da odmah nakon mene, ne da polemišemo nego shodno pravu na odgovor na postavljeno pitanje da obavijestite vi crnogorsku javnost, jer nijeste dali izjavu vezano za ono što se čulo na Odboru za bezbjednost na ono što smo mi ukazivali, na potencijalne propuste i na vaš stav, ono što u ovom trenutku možete da kažete šta ćete da uradite vezano za činjenicu da jedan veliki zločin nije do kraja doveden. Mi imamo jednog od izvršilaca, ne znamo nalogodavca, ne znamo motiv, ne znamo izvršioce, šta možete sada da kažete. Da budem potpuno direktan, ovo nije politizacija, ovo je želja da ono što sam čuo od vas prijatno iznenađen na Odboru za bezbjednost, da vam da priliku da na tu temu i govorite.

Drugo, afera "snimak", da se ne vraćamo na nju. Ona ima svoj politički epilog ovih dana. Svi smo mi na određeni način, ja kao predsjednik Odbora za antikorupciju, razgovarali i sa predstavnicima Evropske komisije, oni traže pravni epilog. Vi ste preduzeli odgovarajuće radnje, ne želim odgovor s tim u vezi, samo da vam kažem da smo mi opozicioni poslanici u Odboru za antikorupciju, gje sam ja predsjednik Odbora, koristeći pravo automatizma inicirali da tokom septembra razgovaramo na kontrolnom saslušanju zajedno sa vama. Mi imamo pravo na kontrolno saslušanje u okviru Odbora za antikorupciju, ja ću vas i pisano s tim u vezi obavijestiti.

Što se tiče VD stanja, da ste požurili prije predsjedničkih izbora možda bi i Ranka Čarapić bila izabrana ili neko drugi. Međutim, postoji politički sporazum, nakon pokradenih predsjedničkih izbora, da se ne bira vrhovni državni tužilac. Dobro je što se ta procedura čeka, što nije napravljena neka politička manipulacija s tim u vezi. Nije dobro za Crnu Goru da prvo imamo VD stanje u policiji, VD stanje u tužilaštvu, to govori o nedostatku političke volje u vrhu vlasti da glavne poluge dobiju puni kapacitet da se bore protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Druga stvar u novinama koju želim da potenciram, nije reklama dnevnog lista "Dan", to je - Presudili suprotno kad je režimu odgovaralo. Riječ je o političkom ustavnom sudu, koji nije prvi put da u istoj stvari različito presuđuje. Bilo je i oko pripadajućih mandata poslanicima partije i tako dalje i sada kada je trebalo detronizovati srpski jezik kao većinski jezik. To je skandal, to je nešto što makar ova grupacija kojoj ja pripadam u Demokratskom frontu neće odustati da istraje na zaštiti svega toga. To je, gospodine Vučkoviću, poruka da sa DPS-om i SDP-om, odnosno DPS-om, ne možete ništa potpisati, dogovoriti, ni sporazum ili ne daj bože zakon koji se mijenja prostom većinom. Jedino je Ustav nešto gdje se može ugraditi zaštita elementarnih stvari pa i kada je riječ o identitetu i zaštiti srpskog jezika i kada je riječ o nepristrasnosti pravosuđa.

Gospodine Vučkoviću, pošto imam još 16 sekundi, a nijesam pohvalio gospodina potpredsjednika da bih dobio neku protekciju za vrijeme, nego zato što to svarno mislim, želim da kažem kratko dvije stvari. O nepristrasnosti pravosuđa govori ... 23 i 24, odnosno ima jedno pitanje koje je suprotno stavovima Venecijanske komisije. To se vas ne tiče, ali je Venecijanska komisija u svom mišljenju iz decembra pozdravila stav da se u Skupštini definiše pozicija tužilačkog savjeta, sada to nije slučaj. Toliko o ustavnim promjenama koje po mom sudu ne rezvlašćuju DPS i SDP.

Na kraju, afera Telekom je ogledalo političkog uticaja na pravosuđe, tužilaštvo, policiju itd. Bio sam član Anketnog odbora, član Odbora za bezbjednost itd. Prije pola godine je Ranka Čarapić rekla da je bilo nezakonitih radnji, ili prevedeno - pranja novca 2005.godine, Euromarket banka itd. Nijesu sprovedene mjere prema direktoru te banke, ne prošle godine... Od 2007.godine do danas su bile tri faze, i slažem s nekim ko je rekao to maloprije, tu je putem korupcije u privatne džepove sliveno sedam i više miliona. Gdje je bilo tužilaštvo, gdje je bila policija, gdje je pravosuđe, ne zna se zašto je to i zbog čega je to. Prvi put prošle godine je tužilaštvo, da nije bilo ovih kontrolnih saslušanja, saslušalo i obavilo razgovore sa onim licima koja su učestvovala u problematičnom ugovoru u Njujorku, takozvani Sigma, prvi put, šest godina. Zna se o kome se radi, ja neću sada da pominjem imena ne zato što ja to ne mogu nego ne želim to sada da kažem.

Poruka jeste sljedeća: Gospodine Vučkoviću, imate šansu da u ovih nekoliko stvari pokažete da imate profesionalizam, nepristrasnost. Ja ne sumnjam u izjave koje ljudi daju, vidjećemo se u narednih mjesec dana da li ste uradili ili nijeste uradili posao. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Bulatoviću, minut i 20 sekundi ste dobili zbog funkcije predsjednika Odbora za antikorupciju.

Kolega Murić, neka se pripremi kolega Lalošević.

ŠEFKIJA MURIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi građani, poštovani vršioče dužnosti Vrhovnog državnog tužioca gospodine Vučkoviću,

Ja ću se skoncentrisati na Izvještaj i ono što ste napisali u samom Izvještaju i što je bilo predmet rasprave na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Mogu reći da je Izvještaj metodološki urađen po metodu izvještaja kakvi su se radili i u ranijim godinama, s tim što ste na neke preporuke i ocjene baš iz ovog parlamenta dali više značaja na stručno usavršavanje. U 2012. godini državni tužioci, zamjenici u većem broju su učestvovali na međunarodnim konferencijama po pitanju sajber kriminala. Što se tiče sajber kriminala, mogu reći da je to izazov sa kojim se sreće moderno društvo, a u stvari trenutno veliki izazov za sva društva i za sve države. U vašem izvještaju nijeste baš precizno dali ocjenu o sajber kriminalu, ali je važno da ste instalirali i osposobili jednog stručnjaka koji će se baviti ovim uz pomoć IPA projekata i Savjeta Evrope. To je po meni jako značajno jer po metodu spojenih sudova sajber kriminal će se sigurno prenijeti u Crnu Goru, ne znam u kojoj mjeri. Moje pitanje da li imate takvih predmeta u radu tužilaštva i u kojoj mjeri, znači da li je to uzelo maha ili nije, to je smisao mog pitanja. Učešću u međunarodnim komitetima i tijelima vi ste takođe značajan dio svog izvještaja posvetili, instalirali ste svoje stručnjake u... i Euro džastu. Zašto u Euro džastu - zato što sada već imamo granicu Evrope ne Debelom brijegu, odnosno Crna Gora se graniči sa Evropom i ovu tačku sigurno morate pojačati u narednom periodu zbog prekograničnog kriminala, jer Evropska unija štiti svoje granice, a zbog toga oni i upiru prstom da naše tužilaštvo saraduje preko ove institucije sa evropskim. Toliko o tome.

O opštim podacima o kretanju kriminaliteta govorio je kolega Vukčević, ja ne želim da to ponavljam. Trudiću se da kažem nešto o čemu nijesu druge kolege govorile, a odnosi se na institut odloženo gonjenje i sporazum o priznanju krivice. Znači, to je nešto što sam govorio i u prethodnoj godini o Izvještaju, gdje je vrlo malo bio primijenjen ovaj insitut, a u 2012.godini značajno je povećan. Riješili ste oko hiljadu sporova i od toga ste naplatili 344.913,02 eura. Dali ste pregled gdje ste ta sredstva uplatili, uglavnom je to u humanitarne svrhe. Ono što je bila zamjerka i na Odboru je da je ova tabela trebala biti proširena i kojim je to humanitarnim organizacijama trebalo uplatiti. Trebalo je to da se nađe u ovom izvještaju baš zbog toga što kada nekom pomazete, odnosno kada mi kao društvo nekom želimo da pomognemo, želimo da to bude javno i transparentno. Vi ste dali pregled po opštinama, možda je ovo sugestija za naredni izvještaj kada ćete sigurno uraditi detaljniju tabelu što se tiče ovoga.

Na kraju želim da istaknem da nezadovoljni kaznenom politikom sudova državni tužioci su izrazili 1.159 žalbi, a siguran sam da ćete odgovoriti da ste i vi stranka u postupku, ali ako ovaj broj budete smenjivali sigurno ćemo dobiti na kvalitetu tužilaštva.

Pošto vrijeme ističe, ja bih samo da kažem da ću podržati ovaj izvještaj kako sam najavio i na Odboru za politički sistem, zahvaljujem se što ste me saslušali.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Muriću.

Izvolite, kolega Laloševiću, neka se pripremi kolegistica Kovačević.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore, gospodine v.d.vrhovnog državnog tužioca,

Najprije da kažem nešto što je moja impresija nakon zatvorene sjednice Odbora za bezbjednost. Bili ste veoma hrabri, najavili ste neke poteze ukoliko budete izabrani na mjesto Vrhovnog državnog tužioca, a i ukoliko ne budete, imali ste izvjesnu vrstu

optimizma i za neke slučajeve koje je neko htio na silu da adaktira. Dakle, ukoliko se zaista i to desi, imaćemo mogućnost da sagledamo sve ono što ste najavili i eventualno uradili. Da ne bih ostao nedorečen, u pravcu rasvetljavanja ubistva Duška Jovanovića, bila je priča i mi, naravno, ne možemo govoriti sada o detaljima sa te zatvorene sjednice, ali možemo kazati da od 11.04.2012.godine nije bilo nikakve radnje u Državnom tužilaštvu vezano za slučaj rasvetljavanja ubistva Duška Jovanovića. Zadnja radnja koja je preduzeta bila je tog dana, to je bilo u pravcu rasvetljavanja ovog ubistva, putem pružanja međunarodne pravne pomoći, kada je omogućeno jednom svjedoku iz Beograda, a sa ovih prostora, koji je putem medija iznio tvrdnje da navodno raspolaže određenim saznanjima. Dakle, vi ste obećali nakon svih onih argumenata koje smo mi tada rekli, da ćete pokrenuti, inicirati ponovo neke nove momente iz istrage i ja se nadam da će to tako i biti. Neophodno je, poštovani građani Crne Gore, da Državno tužilaštvo obezbijedi dosljednu i efikasnu primjenu novog Zakona o krivičnom postupku, konstatovao je nadležni politički odbor ovog Parlamenta kada je analizirao ovaj izvještaj, naravno, u dijelu koji se odnosi za sprovođenje tužilačke istrage. Jedan od zaključaka koji je veoma bitan, a moje kolege su i ukazale na njega, jeste činjenica da je neophodno analizirati uzroke odbijanja optužnice. Ja nemam vremena da govorim konkretne podatke, konkretne primjere, kada se osnovni državni tužioci ponašaju veoma loše. Ja ne mogu sada da vam interpretiram nešto što sam imao prilike da čujem na toj zatvorenoj sjednici, a i da pročitam iz štampe, ali vi imate sve elemente, imate dio te priče, pa se nadam da ćete postupiti po svemu tome.

Postavio sam poslaničko pitanje potpredsjedniku Vlade Crne Gore za politički sistem gospodinu Markoviću o tome da li će biti formirano specijalno državno tužilaštvo koje će biti nadležno za postupanje u onim slučajevima sa elementima korupcije na visokom nivou u okviru kojeg bi se obezbijedila specijalizacija za osjetljive oblasti i korupciju na visokom nivou. Potpredsjednik Vlade mi je odgovorio da će to biti i da će biti u 2013.godini, ali jedna bitna stvar koju smo tom prilikom čuli jeste činjenica da se u Briselu obećalo Evropljanima da će kao dodatak i tog novog odjeljenja za borbu protiv organizovanog kriminala ići i analiza rada institucija iz oblasti pravosuđa i onih institucija koje su uključene u istražni postupak, da bi se vidjelo kakve su njihove sposobnosti, jesu li iskoristili svoje nadležnosti, da se vidi koji su to podaci o vrsti organizacione strukture, nadležnosti i ovlašćenjima državnih organa i svih organizacionih jedinica u borbi protiv organizovanog kriminala. Ti statistički podaci ne samo što će koristiti nama kada budemo otvarali poglavlja 23 i 24 nego će biti neophodni za efikasno sprovođenje istraga i procesuiranje predmeta organizovanog kriminala i korupcije, odgovorio je gospodin Marković. Nakon toga, 2014.godine planirano je osnivanje ovog posebnog specijalnog tužilaštva za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Ono što vam moram kazati, a imao sam prilike da o tome govorim u više navrata, jeste i činjenica koja se tiče još jedne afere. Dakle, mi smo na Odboru otvorili ponovo neke elemente kako su određeni državni organi iz oblasti pravosuđa kiksali prilikom istrage povodom ubistva Duška Jovanovića i tu se zaustavljam jer me Zakon o tajnim podacima sprečava da dalje govorim. Ali, ono što sam govorio na jednoj od sjednica Odbora nije službena tajna, zato što se to pojavilo u novinama i zato što smo dobili informaciju od tadašnje vrhovne državne tužiteljice, a tiče se istrage oko "listinga". Tu se tačno govori šta je Tužilaštvo preduzelo od dana objavljivanja listinga Nasera Keljendija u medijima i preduzelo u smislu provjere i osnova sumnje u odnosu na lica

na koja listinzi upućuju imajući sve vrste kontroverzi koje se vezuju oko ovog slučaja. Tu se pominju brojna imena iz oblasti lokalnih samouprava, brojna imena iz oblasti nekih drugih vrhova institucija i mislim da je značajno da čujemo, bez obzira što vi tada nijeste bili vrhovni državni tužilac, da li se išta radilo po tom pitanju. Dakle, imamo informaciju da se od 2012.godine ništa nije preduzelo povodom slučaja ubistva Duška Jovanovića, a da li se preduzelo povodom toga?

Ja se zahvaljujem vama na izuzetim konstatacijama na Odboru za bezbjednost, ali je poželjno da u ovom dijelu gdje nijesu tajni podaci i gdje nije tajna ipak kažemo neke stvari.

Ja ću vas podsjetiti još jednom. Da li je Tužilaštvo izvršilo kontrolu dokumentacije Uprave policije o razmjeni operativnih podataka sa policijskim službama i iz regiona i šta je utvrđeno? Stekao se utisak kao da je u jednom trenutku neko htio da napravi ršum u bezbjedonosnim službama Crne Gore. Kad je Uprava Policije imala izvjesnu dokumentaciju, šta je Tužilaštvo uradilo da vidi s kim je to Uprava policije i tadašnji čelnici Uprave policije razmjenjivali te podatke? Je li to bila neka obavještajna služba iz regiona, ali pošto ti podaci nijesu tajna, ja vas molim kažemo sada.

Dakle, kada sve oduzmemo i saberemo, imamo mogućnost da prateći i ovaj set zaključaka koje je ovaj dom usvojio u vidu svog resornog odbora napravimo prije svega jednu statističku tabelu gdje ćemo vidjeti da li smo uspjeli da u svemu tome i u svim tim preporukama ojačamo i vaš rad i kapacitete vašeg tužilaštva.

Još jedno i time zaključujem. Nema napretka bez sinhronizacije svih državnih organa koji se bave pravosuđem i svih bezbjedonosnih službi u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Dakle, osim jačanja kapaciteta ovih državnih organa morate popraviti i vašu međusobnu saradnju, odnosno sinhronizaciju, ali na to vas je uputio Odbor.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Laloševiću.

Izvolite, kolegice Kovačević, neka se pripremi kolega Knežević.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, dame i gospodo, poštovani gospodine Vučkoviću, poštovani građani,

Izvještaj o radu Vrhovnog državnog tužioca Crne Gore za 2012.godinu sadrži podatke koji svjedoče o ukupnom padu kriminaliteta u Crnoj Gori za oko 5,5% u odnosu na prethodnu godinu, što je inače karakteristično za našu državu u dužem periodu. Ovaj podatak svakako ohrabruje i dokazuje da je rad institucija zaduženih za otkrivanje, gonjenje i suzbijanje izvršenja krivičnih djela bio djelotvoran.

Iako Izvještaj sadrži podatke o padu kriminaliteta u mnogim oblastima kriminala, ja bih se u svom izlaganju posebno osvrnula na podatke koji govore o padu kriminaliteta u oblasti neovlašćenog prometa droga, zla koje nema samo krivičnopravnu već i socijalnu i zdravstvenu dimenziju, jer najviše ugrožava populaciju mladih ljudi na kojima počiva budućnost svake države.

Ohrabruje podatak da je broj prijavljenih izvršilaca krivičnog djela neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga u 2012.godini bio manji za skoro 26% u odnosu na prethodnu godinu, kao i podaci koji svjedoče o tendenciji pada

izvršilaca ovog krivičnog djela u posljednjih pet godina, koji na godišnjem nivou prosječno iznosi oko 20% u odnosu na svaku prethodnu godinu. Svakako da je Državno tužilaštvo kao organ gonjenja i djelovanje specijalizovanog Odjeljenja za organizovani kriminal i viših državnih tužilaštava u Podgorici u Bijelom Polju dalo značajan doprinos ovom rezultatu, pokretanje krivičnih postupaka protiv izvršilaca ovog krivičnog djela. Samo u 2012.godini optužena su 173 izvršioca od čega 42 zbog organizovanog kriminala u prometu opojnih droga. U nadležnosti vrših državnih tužilaštava u Podgorici i Bijelom Polju, samo u prošloj godini od izvršilaca ovog krivičnog djela zaplijenjeno je oko 930 kg droge.

Tužilačka istraga pokazala je svoje prednosti u postupcima protiv izvršilaca ovog krivičnog djela, za razliku od višemjesečnih i višedecenijskih sudskih istraga, tužilačka je trajala prosječno 50 dana. Dakle, bila je veoma efikasna, uz to kvalitetna, jer su obezbijeđeni dokazi omogućili da optužnice budu potvrđene u 94,90% slučajeva. Podignute optužnice rezultirale su osuđujućim presudama u 93% slučajeva u stvarnoj nadležnosti viših državnih tužilaštava, kojima su izvršiocima koji su se bavili nedozvoljenim prometom droge bile izrečene kazne zatvora u trajanju od 1 do 4 godine, dok su optužnice podignute od strane specijalnog tužioca zbog organizovanog kriminala u ovoj oblasti, rezultirale osuđujućim presudama u 92% slučajeva, a optuženima su izrečene kazne zatvora od 5 do 10 godina. Zadovoljavajuća kaznena politika i efikasnost stručnog pokretanja krivičnih postupaka protiv izvršilaca ovog krivičnog djela imali su rezultat postignuti uspjeh u smanjenju ove vrste kriminaliteta. Prateći savremene tendencije naša krivično-pravna reforma unijela je u novi Zakonik o krivičnom postupku institut odloženo krivično gonjenje za krivična djela za koja se po zakonu može izreći novčana ili kazna zatvora do 5 godina i institut sporazum o priznavanju krivice za krivična djela, za koja je propisana kazna zatvora u trajanju do 10 godina. Razlozi za uvođenje ovog instituta nalaze se u potrebi da se krivično pravosuđe oslobodi onih krivičnih predmeta koji mogu biti riješeni na drugi način, dakle procesnom aktivnošću državnog tužioca, koji u ovom slučaju ispoljava kako svoj stranački tako i karakter državnog organa, koji mora postupati u javnom interesu kao i u potrebi bržeg okončanja mnogih krivičnih postupaka i smanjenju troškova bez ugrožavanja interesa zakonitosti i pravičnosti. Godišnji izvještaj o radu Vrhovnog državnog tužioca Crne Gore prepun je podataka koji svjedoče da su državni tužioci dorasli primjeni brojnih novina koje sadrži novi Zakonik o krivičnom postupku. Dakle, primjenom instituta odloženog krivičnog gonjenja sprovodeći postupak poravnanja sa osumnjičenim uz uslov ispunjavanja zakonski propisanih obaveza, državni tužioci su riješili hiljadu krivičnih sporova, što je za oko 57% više nego u prethodnoj godini. Primjenom ovog instituta koji su naplatili oko 345.000 eura i uplatili ih u korist humanitarnih organizacija javnih ustanova, te preko 52.000 eura na ime naknade štete oštećenih ovom aktivnošću. Državni tužioci su značajno doprinijeli efikasnom rješavanju velikog broja krivičnih predmeta. Osnovna državna tužilaštva u Crnoj Gori ohrabrivana su da primjenom ovog instituta uvijek, kada se za to steknu zakonski uslovi, što je imalo broj predmeta riješi na ovaj način, iz godine u godinu značajno raste.

Međutim, ovi predmeti su pod posebnom pažnjom komisije Vrhovnog i Višeg državnog tužilaštva koja sprovodi redovnu godišnju kontrolu. Pregledom komisija nije ustanovila slučajeve nezakonitosti i nestručne primjene ovog instituta.

Iako tužioci očigledno oprezno ulaze u njihovu primjenu vidan je napredak u primjeni ovog tzv. alternativnog rješavanja, čime su tužioci dali dodatan doprinos efikasnosti krivičnog postupka kroz smanjenje broja krivičnih sporova pred sudom. Dakle, u našoj krivično-procesnoj tradiciji ovi instituti su kroz aktivnosti državnog tužilaštva u značajnoj mjeri rasteretili naše krivično pravosuđe. Imajući sve ovo u vidu, kao poslanik DPS-a podržaću Izvještaj o radu tužioca za 2012. godinu.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Kovačević.

Izvolite, kolega Kneževiću. Neka se pripremi kolega Šabović.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine prvi potpredsjedniče Skupštine.

Uvažena Skupštino, uvaženi građani, gospodine Vučkoviću,

Opšti utisak koji se nameće kada se govori o tužilaštvu, policiji, sudovima jeste tzv. VD stanje. Nećete mi zamjeriti ukoliko trenutno stanje u Vrhovnom državnom tužilaštvu uporedim sa onom serijom Servisna stanica, gdje je i tada bilo VD stanje kada su se Mija Aleksić i Miodrag Petrović Čkalja tukli oko toga ko će da bude vlasnik Servisne stanice. Otprilike se i mi nalazimo u nekom tako sličnom VD stanju, zamrznom, koje ni ove podgoričke vrućine ne mogu otopiti i raskraviti.

Prije nego što počnem da elaboriram svoj doživljaj Izvještaja o Tužilačkom savjetu, već sada vas pozivam da kao VD vršilac dužnosti tužioca ispitajte sudije Ustavnog suda, da vidite da li je neko vršio pritisak na njih, da li ima elemenata političke korupcije vezano za njihovu odluku da stave vanustavni politički sporazum o jeziku postignut između premijera Lukšića i tada trojice lidera opozicije. Potpuno je nelogično da punoljetni ljudi, pravnici, sa tolikim stažom 2011. godine razmišljaju na jedan način, a nakon dvije godine promijene svoj stav i zato nije ni čudo što sam Ustavni sud nazvao ljetnjom kuhinjom za privremene potrebe Đukanovića i određenih krugova u DPS-u.

Neću se mnogo baviti statističkim podacima koje ste ovdje iznijeli. Znae kako, statistika je, makar što se tiče Izvještaja o tužilaštvu, sudovima, isto kao neko šminkanje pokojnika. Na daljinu dok gledate izgleda kao živ, a kada se približite utvrdite jedno opasno činjenično stanje da se radi o pokojniku. Kako je radila gospođa Ranka Čarapić i 2010, 2011. i 2012. godine i već svih ovih godina. Ona kada bi iz Evropske komisije stigle oštre kritike da se ne radi dobro posao, da su organizovani kriminal i korupcija na svim nivoima najveća prepreka za ulazak Crne Gore u Evropsku uniju, ona da intervju Pobjedi, nekim režimskim portalima i kaže biće hapšenja, očekujemo hapšenja velikih zvijerki u narednih 20-ak dana. Šta se desi u međuvremenu. Dok je ona to tako fino najavljivala, iz Crne Gore pobjegnu Šarić, pobjegne Kalić, pobjegne Keljmendi, isti onaj Keljmendi koji je izuzetno pomogao za referendum crnogorsku nezavisnost, kažem nezavisnost, jer smatram da je Crna Gora bila nezavisna i prije 21. maja 2006. godine, onaj Keljmendi koji je dovodio birače sa Kosova da glasaju, koji je sam glasao na referendumu, koji je narkodiler br. 1 u Evropi, za kojim je DEA tragala pobjegao je iz Crne Gore. Naravno, pri tom je platio neke kazne za neke vrtiće, za neke bolnice po Ulcinju i dokaz za to je i afera "Snimak" o svemu šta se dešavalo svih ovih godina. Mogu misliti šta ste radili za vrijeme referenduma. Potvrda je, između ostalog, gospodin Keljmendi, kada ste ovo uradili za vrijeme predsjedničkih izbora.

Dalje, ovdje se pominjao gospodin Nikolaj Potrubač iz KAP-a koji je bio, izgleda, glavni krivac za krađu struje za crnogorski elektroenergetski sistem. Ipak smatram, gospodine Vučkoviću, da je bilo još ljudi, i to naših Crnogoraca koji su odgovorni za sve ovo što se dešava u KAP-u. Prije možda ovog gospodina Potrubača trebalo je njih da procesuirate. Takođe, želim da vas upitam, gospodine Vučkoviću, da li ste vi spremni kao vršilac dužnosti državnog tužioca sutra, ukoliko svi tragovi afere "Snimak" budu ukazivali na gospodina Đukanovića, za šta smatram da je on ključni kreator i ove izborne krađe i svih izbornih krađa uključujući i referendum, da ga procesuirate, lišite slobode i privedete po znanju prava. Ukoliko ste spremni za to, imate moju podršku, gospodine Vučkoviću.

Evropska komisija vam je poslala jasne poruke, nema rezultata u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Imamo sukob na relaciji između tužilaštva, sudova, apelacionih sudova, jasno je samo pogledati određene presude, pa njihovo ukidanje, ne želim o tome sada ovdje da govorim. Nas je gospođa Vesna Medenica prije 20-ak minuta kada je ovdje bila, pozvala da mi radimo vaš posao, da joj dostavljamo informacije. Šta će nam onda tužilaštvo ako mi treba da radimo vaš posao.

Na kraju, želim da završim, Izvještaj o radu sudova i Izvještaj o radu tužilaštva obilježila je jedna konstanta jedne manje koalicione članice vladajuće koalicije, Bošnjačke stranke, koja je izjavila da neće podržati Izvještaj ni o radu sudova, ni o radu tužilaštva, što je ozbiljan udarac vladajućoj koaliciji. Očekujem od Bošnjačke stranke da u ovim vrelin danima unesu jedno osvježjenje u crnogorsku demokratiju, da napuste vladajuću koaliciju, ostanu dosledni svojim izvornim principima i da zajedno sa demokratskom opozicijom Crne Gore okrenu zamajac demokratskih promjena u pravom pravcu. Inače je sve ovo, kao što rekoh, šminkanje pokojnika ukoliko to ne urade. Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Kneževiću.

Pošto kolega Šabović nije prisutan, u ime DPS-a, kolega Obradović, a neka se pripremi kolega Abazović.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Poštovani gospodine potpredsjedniče Skupštine, uvaženi gospodine Vučkoviću, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Zaštita života, zdravlja, imovine nemaju nikakvu alternativu. Po tom pitanju, tužilaštvo, sudovi, policija, pravosudni organi rade svoj posao kako bi obezbijedili sigurnost svih građana Crne Gore. Radio sam u tužilaštvu, pa znam kako je to odgovoran posao. Tužiocima se trude da veoma zakonito, profesionalno odgovore svom zadatku, svojim obavezama, poslovima, da odmjere da li ima dovoljno prikupljenih činjenica i dokaza da bi podigli zahtjev za sprovođenje istrage ovih istražnih radnji, odnosno optužni akt u vidu optužnog predloga ili neposredne optužnice. Zaista je njima stalo da optuženje u smislu presuđenja i bude tako da bude što manje odbačenih krivičnih prijava, odnosno da što manje bude presuda koje su oslobađajuće. Ukazuje i činjenica da 90% presuda prvostepenih organa, odnosno sudova, nakon izjavljene žalbe tužioca, da su iste preinačene, odnosno ukinute i vraćene na ponovni postupak i odlučivanje.

Kroz jedan veoma kvalitetan pregled ovog izvještaja, vidi se da Vrhovno državno tužilaštvo radi, kroz vid Vrhovnog državnog tužioca, 13 osnovnih državnih tužilaštava, dva viša tužioca i kroz specijalnog tužioca. Raduje činjenica da najteži oblici, posebno u smislu ispunjavanja obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i poglavlja 23 i 24 iz oblasti pravosuđa i bezbjednosti zemlje koji se odnose na terorističko udruživanje, na najteže oblike korupcije, u tom dijelu da je bilo 87 osuđujućih presuda i da je u tom dijelu bilo 82 optužna akta, a 87 procentualno osuđujućih presuda, što znači da su veoma kvalitetno procesuirane ove prijave. Tužilaštvo mora stalno da unapređuje svoj rad i po tom pitanju treba i više finansijskih sredstava, zbog same uloge koju ono ima i zbog sve veće uloge koju tužilaštvo ima po pitanju sprovođenja istrage. Tu su i značajni napreci. Naše tužilaštvo saraduje, raduje me činjenica, sa tužilaštvom Sjedinjenih američkih država, Njemačke, Holandije, Mađarske i drugim zemljama iz okruženja i bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Iz samih iskustava koje smo vidjeli kada su gostovali tužioci iz Sjedinjenih Američkih Država mogli smo da vidimo da ipak efikasnije se radi u toj državi po pitanju trajanja samog postupka, jer oni u praksi rade i započnu jedan postupak i okončaju ga za mjesec dana, dakle svakodnevno dok se postupak ne završi. Kod nas je taj sistem, ipak, drugačiji, zakazuju se glavne rasprave, odnosno ročišta i zavisi od samog rasporeda predmeta i sistem same porote kod nas je drugačiji nego u Sjedinjenim Američkim Državama i u anglosaksonskom pravu porota aktivno učestvuje i zapravo oni i donose presudu da li je neko kriv ili ne, što kod nas nije slučaj već je porota, nažalost, po meni, samo posmatrač svega, sudija odlučuje o svemu. Mislim da se u tom dijelu treba nešto promijeniti.

Iz Izvještaja se vidi da se smanjio broj krivičnih djela koji se odnose na bezbjednost javnog saobraćaja. U svakom slučaju sam da tu budu i najoštrije sankcije, jer prekoračenje brzine, vožnja u pijanom stanju, zaista je često uzrok saobraćajnih nesreća sa smrtnim posljedicama, teškim tjelesnim povredama i tu treba biti rigorozan. Raduje činjenica da, po meni, najveće zlo 21. vijeka, proizvodnja, distribucija, konzumiranje opojnih sredstava, odnosno droga je u stalnom padu. Krivična djela protiv ... saobraćaja i ostala krivična djela, na drugoj strani imamo i, dijelom, povećanje krivičnih djela protiv državnih organa, protiv imovine, života, tijela itd.

U svakom slučaju, to su pokazatelji koji ukazuju na jedan sveiscrpan rad tužilaštava. Činjenica je da svi moraju doći do toga da budu privedeni pravdi oni koji su optuženi, a naravno u pravosnažnoj presudi se konačno utvrđuje da li je neko kriv ili ne jer postoje ona pravila da niko nije kriv dok se to pravosnažnom presudom ne okonča. Demokratska partija socijalista će sigurno podržati Izvještaj. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Obradoviću.

Sada riječ ima kolega Abazović, a neka se pripremi kolega Stanić.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću.

Poštovani poslanici i poslanice, poštovani gospodine Vučkoviću, šta reći o radu tužilaštva, a da već nije rečeno. Samim tim što su ustavne promjene toliko važne za naš evropski put, samim tim što su ustavne promjene u dijelu koji se odnosi na nezavisnost tužilaštva, ali i kompletnog pravosuđa toliko apostrofirane posljednjih dana i generalno,

pokazuju da tamo nešto ne štima, da je prepoznato da nije stepen profesionalizma na onom nivou na kojem bi trebao da bude i da je prepoznato da zbog slabijih rezultata jednostavno nešto treba da se promijeni. U suprotnom, zašto bi uopšte to činili.

Žao mi je, gospodine Vučkoviću, što su, izgleda, tužioci u Crnoj Gori uvijek morali da budu ili nevladine organizacije ili mediji. Recite mi, molim vas, jer ne znam, nisam pravnik, vjerovatno nijesam ni upoznat, koji su to značajni veliki slučajevi pokrenuti od vas samih, mislim na tužilaštvo, a da prethodno nije napravljen neki pritisak medijski ili od strane nekog drugog subjekta, da ste vi sami jednostavno konstatovali da negdje u nekoj situaciji postoje elementi nepravilnosti, a da vi reagujete, da je to, zaista, od nekog većeg značaja. Upali ste u nekoliko institucija. To se često može čuti, državno tužilaštvo ušlo u policiju, državno tužilaštvo ušlo u tu i tu opštinu, državno tužilaštvo ušlo u to.

Da li je moguće, slažem se da nemate kapacitete dovoljno koliko bi trebalo i koliko imate predmeta itd, da nijedan od tih slučajeva nije završen? Da li je moguće to? Da li je moguće da Telekom, listing i ostale velike afere jednostavno nemaju još konkretne rezultate? Zbog čega je to tako? Jedan put kada ste krenuli malo žešće, a to je bila situacija oko Zavale, odmah ste se poslije određenog vremena povukli, zašto? Da li je to neko tražio od vas ili jednostavno nemate dokaze? Recite, nije nikakav problem. Samo jednu stvar poštujem kod ovog izvještaja, iako ste se vi trudili da ga tehnički dobro odradite, vrlo mi je drago što na posljednjim stranicama gdje su slučajevi koji se dovode u vezu sa ratnim zločinima, kao što je slučaj Bukovica i organizovanim kriminalom kao što je slučaj Šarić, našla i Demokratska partija socijalista. Mislim da joj je na ovaj ili onaj način tu i mjesto, tu je afera "Snimak". Vidjećemo kakvi će rezultati biti, ali mi je drago da je na vašim stranicama ono klasifikovano kao jedan slučaj koji je od neizmjerne važnog značaja.

Često se podnose krivične prijave. Imali smo državnu tužiteljicu, gospođu Čarapić koja je rekla da pojedine nevladine organizacije ili drugi subjekti zatrpavaju tužilaštvo krivičnim prijavama. Zašto ne procesuirate te stvari? Zašto ne pokažete da neko možda neosnovano podnosi krivične prijave? Zašto ne završavate posao? Kako možemo da vjerujemo? Šta treba da se uradi? Maksimalno što čovjek može da uradi kada misli da su mu povrijeđena prava da podnese krivičnu prijavu, šta drugo može da uradi. Vi ste tu da pokažete da li je ona bila osnovana ili ne. Ne jednostavno da stvarate pritisak da se takve stvari ne rade. Mislim da je to potpuno pogrešno.

Ne odnosi se to na vas, vi nijeste dugo tu, sada ste kao VD, ali mi je žao, nadam se da ćemo izabrati državnog tužioca koji će nezavisno raditi svoj posao. Kako je moguće, gospodine Vučkoviću, da svugdje u regionu ima pomaka i tužilaštvo pokazuje kakve takve rezultate u borbi protiv organizovanog kriminala, samo ovdje je sve u redu. Je li moguće da smo toliko napredniji od ostalih? Ako jeste, dobro je, nije nikakav problem, dajte samo da se zahvalimo na tome vama i svima ostalima i da jednostavno te priče nekako arhiviramo, da ih stavimo u drugi plan. Nemoguće je da se svugdje vrše hapšenja, nemoguće da samo ovdje isparavaju ljudi sa međunarodnih potjernica. To je potpuno nelogično. Ne ulazim u pravnu materiju jer je ne znam, ali je potpuno nelogično. Nadam se da će tužilaštvo dati najveći doprinos integracionim procesima Crne Gore. Vi imate najveću obaveznu da date taj najveći doprinos, kao što se to desilo u Hrvatskoj. Nadam se da ćete koristiti ta iskustva.

Žao mi je što su neke institucije kao što je USKOK u Hrvatskoj formirane prije otvaranja poglavlja 23, 24. Kod nas je plan da se neke takve institucije otvore negdje u bliskoj budućnosti. Očekujem da i vi podstaknete da se što prije odrade svi preduslovi da vi možete profesionalno i nezavisno da djelujete. Ovako kako djelujete, po mom skromnom sudu je, da ne upotrijebim neku težu riječ, loše, nedovoljno i samim tim jednostavno trpi i čitav pravni sistem i integracioni procesi, ali i kvalitet života građana Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Abazoviću.

Izvolite, kolega Staniću. Neka se pripremi kolega Gojković.

NOVICA STANIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, dame i gospodo poslanici, poštovani gospodine Vučkoviću,

Nakon parlamentarnih izbora u oktobru, opštinskoj izbornoj komisiji u Pljevljima sam poslao jedan dopis, u kome sam iznio dobar dio nepravilnosti koje su rađene u izbornoj kampanji. Tamo sam opisao i kupovinu glasova i onu podjelu socijalne pomoći, ali ovog puta ću da iznesem jedan drugi primjer. Dakle, u preduzeću "Gradir Montenegro" ranije "Šuplja stijena", u Šulima, kod Pljevalja 40 km, kum vlasnika preduzeća izvjesni Kovačević, to ja tada pišem, dobio je iz DPS-a spisak od 55 radnika koji nijesu za današnjicu, kako se nekad govorilo, i svaki je pozivan na razgovor na kome mu je savjetovano da glasa DPS, a da se prije toga javi izvjesnom šumaru, radi detaljnijih uputstava. Kao posljedica toga, na glasačkim mjestima u Šulima, nađeno je više obilježenih glasačkih listića o pomenutom pozivanju radnika od strane Kovačevića i njihovog javljanja šumaru. Postoji tonski zapis, snimljen na mobilnom telefonu. Opštinska Izborna komisija postupi mudro, ona čitav taj dopis pošalje državnom tužiocu u Pljevljima.

Tamo ima jedna maca koja je to, razumije se, pojela i od toga ništa nije bilo, ali su Pljevljaske novine objavile ovaj tekst. Početkom novembra zove mene izvjesni čovjek koji se predstavlja kao vlasnik firme Montenegro, kasnije saznajem da se lažno predstavio, a da je to bio ovaj kum, izvjesni Kovačević, meni prijeti ako smijem da dodjem u Podgoricu da će on meni pokazati, psuje sve po spisku itd. Krivična prijava napravljena, opet neka druga maca ovdje u Podgorici je to pojela. Onda se uoči predsjedničkih izbora pojavljuje transkript tog razgovora između Milenka Krstonijevića i pomenutog Kovačevića, pa ga Kovačević pita – Milenko, šta ćeš ti glasati, spisak je došao iz Nikšića. Dakle, sve se potvrđuje ono što sam ja napisao, a Krstonijević odgovara – ne znam, možda nikoga. Kovačević kaže - ne može nikoga, no ti mene reci ako nećeš glasati za DPS da ja napišem da ne izlaziš jer će ti provjeravati jesi li izašao ili nisi. Onda Krstonijević pokušava da se snalazi. Ja ću izlaziti sigurno - Kovačević, a Krstonijević - ja ću izaći. Kovačević - pa šta ćeš onda, Krstonijević – ne znam. Onda Kovačević - ja te pitam kao čovjeka, ja moram izvještaj poslati danas, ja ti pričam normalno, ne mogu ja tebe učiti od 30 godina šta ćeš ti raditi. Krstonijević - glasaću, Kovačević - a koga? Krstonijević – DPS. Pazite lukastva, Kovačević - a, DPS. Krstonijević – DPS. E, ali moraš tamo pokazati znak da staviš, inače neće vjerovati. Zna li kako se ova priča završila - pomenuti gospodin Milenko Krstonijević je ostao

bez posla. Šta sad da radi taj čovjek, prestao mu radni odnos. Znae kako su to uradili, pa zato što su pametni tamo i primaju ljude ne više na neodređeno kao što se nekada radilo, nego na određeno vrijeme, na tri mjeseca, šest mjeseci i kad ovako neće da posluša za koga treba da glasa, on ga fino sačeka kad mu istekne taj rok i dobije otkaz. Onda je gospodin Milenko Krstonijević, koga zastupa advokat Miladin Joskimović iz Bijelog Polja, 30. maja ove godine podnio krivičnu prijavu Osnovnom državnom tužiocu u Pljevljima. Evo, danas je 29.juli, ja ne vjerujem da je išta urađeno i da će uopšte biti urađeno, jer znam da ovo nije prvi put. Kao što je kolega Radunović rekao, 15 godina ova vlast i ovaj režim funkcionise na ovaj nači i institucije sistema su pretvorene u stubove režima.

Da pomenemo ovoga puta sudbinu šest poslovođa iz Rudnika uglja koji su 2010. godine, kad su pozvani od izvjesnog Kastratovića, člana borda direktora Rudnika uglja, da im kaže ako izađu na izbore da će ostati bez posla, oni održali konferenciju za štampu, saopštili to javno, i šta je bilo? Kad su izašli na izbore posle toga nisu ostali bez posla, ali su premješteni na slabija radna mjesta. Tužili, sve presude dobili do Vrhovnog suda, a onda je gospođa Medenica mjesec dana pred parlamentarne izbore u oktobru prošle godine presudila u korist Rudnika uglja. I šta da rade, maca do mace, kuce do kuce, više se ovako disati ne može.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Pjesnički i književno.Hvala, kolega Staniću.

Izvollite, kolega Gojkoviću, neka se pripremi kolega Bojović.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Gospodine Vučkoviću, poštovane kolege i koleginice,

Ja ću od prilike ponoviti ono što sam rekao gospodinu Vučkoviću na Odboru. Mislim da mogu da budem objektivn kada su tužiocu u pitanju iz razloga što nikad nijesam imao posla sa njima, nijesam optuživan. Ne poznajem tužioce, recimo, u Herceg Novom gdje živim, niti sam ikad čuo za te ljude da su uradili nešto nečasno i nepošteno.

Ja želim da uporedim nekih par stvari, gdje je pravosudni sistem nekima majka, a drugima maćeha. Prije svega radi se o Izvještaju tužilaštva, afera "snimak". Mislim da je vrlo zanačajno što ste u okviru afere "snimak" stavili kupovinu ličnih karata u Herceg Novom, i dobar je način kako ste to definisali, ja ću zbog javnosti da pročitam par rečenica.

Prije objavljivanja spornog snimka tokom 2012.godine, povodom parlamentarnih i lokalnih izbora radi provjere sumnji da je bilo pored izbornih prava zloupotreba državnih resursa u političke svrhe, formirani su predmeti u Herceg Novom, Rožajama itd. Onda se kaže da u Herceg Novom osuđeno je 11 ljudi, da su osuđeni na zatvorske kazne. Ovdje to ne piše, a u toj presudi piše da su to oni radili u korist DPS-a. Moje pitanje vama: Zašto tužilaštvo nije saslušalo ljude iz DPS-a da vidi da li je to u njihovu korist? To nije urađeno. Šta je važno što želim da kažem, da su ovi optuženi i osuđeni višestruki povratnici, da su neki od njih više puta osuđivani na zatvorske kazne 2010.godine, nikada nijesu otišli na odsluženje te kazne, da su poslani u zatvor na dvije, na godinu i koliko su već optuživani oni ne bi napravili ovo krivično djelo kupovanje

ličnih karata. Ovi drugi koji su uslovno osuđivani su višestruki povratnici na način što su dobili godinu dana uslovno, čim istekne godinu dana odmah prvi dan naprave novo krivično djelo, dobiju tri godine uslovno, izdrže tri godine uslovno, odmah prave novo krivično djelo kao u Herceg Novom itd. Znači, pravda je nedostižna, ovi ljudi su na slobodi, prave i dalje krivična djela i prave problem za sve nas i kompletnu državu. Ovdje trebaju godine da bi se neko priveo pravdi i da bi se pravda zadovoljila.

Pogledajte drugi primjer. Dopis Tužilaštva Opštini Herceg Novi, Skupštini opštine, gdje se traži da se dostave dokumenta sa desete sjednice na kojoj je na dnevnom redu, prema podacima kojima raspolaže Tužilaštvo, bilo usvajanje odluke o izmjeni i dopuni odluke o organizovanju javne ustanove Gradski muzej "Mirko Komnenović" i galerije "Josip Bepo Benković". Znači, pravda je nedostižna, ovi ljudi su na slobodi, prave i dalje krivična djela i prave problem za sve nas i kompletnu državu. Ovdje trebaju godine da bi se neko priveo pravdi i da bi se pravda zadovoljila.

Pogledajte drugi primjer. Dopis Tužilaštva Opštini Herceg Novi, Skupštini opštine, gdje se traži da se dostave dokumenta sa desete sjednice na kojoj je na dnevnom redu, prema podacima kojima raspolaže Tužilaštvo, bilo usvajanje odluke o izmjeni i dopuni odluke o organizovanju javne ustanove Gradski muzej "Mirko Komnenović" i galerije "Josip Bepo Benković". Znači, pravda je nedostižna, ovi ljudi su na slobodi, prave i dalje krivična djela i prave problem za sve nas i kompletnu državu. Ovdje trebaju godine da bi se neko priveo pravdi i da bi se pravda zadovoljila.

Znači, tužilaštvo je prije nego što je nešto donešeno već imalo podatak da će neko napraviti krivično djelo i traži taj dokument i traži zapisnik koji će biti usvojen tek za mjesec i po dana, a svi dobro znamo da odluke koje se donose tek danom objavljivanja u Službenom listu dobijaju na snazi. Evo kako reguje isto to, isti dan prije završetka skupštine Ministarstvo kulture proglašava odluke koje još nijesu donešene, nezakonski. Očigledno da je ovdje uređen pritisak od strane Demokratske partije socijalista, radi se o izboru direktora Muzeja koga podržava Demokratska partija socijalista, koji je bivši član Srpske liste i koji ne želi da se ukloni sa tog položaja a odradio je određene usluge za koje se zna koje su, cijeli Herceg Novi zna koje usluge odradio za Demokratsku partiju socijalista. Molio bih vas da provjerite ovo, ovdje je dokument, to je 11.jul 2013. godine, prije kraja zasjedanja Skupštine opštine Herceg Novi već imamo zahtjev za dostavljanje odluka koje bukvalno još nijesu bile ni objavljene u Službenom listu, traže se zapisnici koji će biti usvojeni tek mjesec i po ili dva dana. U ovim drugim slučajevima gdje je bila kupovina ličnih karata, ovi ljudi se ne mogu uputiti na izdržavanje kazne ni posle dvije-tri godine pošto su osuđeni. Znači, imate primjer kako funkcionišu država i ja vam garantujem da su ovdje pristici Demokratske partije socijalista na tužilaštvo. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Gojkoviću.

Posljednjih sat vremena nemamo pravo na komentar, ali pošto su u pitanju dva izuzetna poslanika, daću opriliku jednom i drugom maksimum do dva minuta.

Izvolite, kolega Stanišiću.

OBRAD STANIŠIĆ:

Hvala vam, potpredsjedniče Raduloviću.

Samo da kažem da vi, kolega Gojkoviću, pokušavate i kroz rad Anketnog odbora vezano za iskonstruisanu aferu "snimak" da jednu presudu jednog suda okarakterišete da je to presuda Demokratskoj partiji socijalista. Čak ste i danas rekli da je to suđenje aktivistima Demokratske partije socijalista. To ste rekli i nemojte da na taj način pokušavate po ko zna koji put da podmećete Demokratskoj partiji socijalista. Ako govorite da ne vjerujete, ne Vi nego većina opozicionara da ne vjeruje tužilaštvu i pravosudnim institucijama, evo dokaza da tužilaštvo i sudovi rade svoj posao, što znači

da su donijeli jednu presudu da je nekoliko lica osuđeno, a to kako se ko predstavljao i kako je sud utvrđivao to treba da pitate one koji su se predstavljali kao članovi DPS-a, a ja hoću da vjerujem i mogu da posumnjam da su oni bili članovi SNP-a, a da su se predstavljali da su iz DPS-a. Sud je utvrdio, oni su osuđeni i zato treba vjerovati tužilaštvu i sudskim organima. Govorite da tužilaštvo i sudovi ništa ne rade, a sad se pozivate na jednu presudu da je sud dobro odradio svoj posao i da je to suđeno članovima DPS-a. Nije, gospodine Gojkoviću, to nije presuda DPS-u niti članovima DPS-a, to je presuda izvjesnim građanima koji imaju svoje ime i prezime i nemojte da poturate kukavičje jaje Demokratskoj partiji socijalista.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Izvolite, kolega Gojkoviću.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Hvala, potređsjedniče.

Ne znam kad ste prije izmislili kompletnu priču. Ja sam rekao da su optuženi izjavili da su radili za korist Demokratske partije socijalista, i oni su osuđeni. Rekli su da su kupovali to za DPS, da su nosili u Nikšić, u Nikšiću su provjeravane lične karte itd. Tužilaštvo je reagovalo i oni su osuđeni, ali organizator je u bjekstvu. Vi vidite ove primjere kao se reaguje, znači ne možemo da privedemo pravdi čovjeka koji je počinio teške krađe, falsifikovanje, prevare, godinama, i onda on kupuje, kako ovdje kažu optuženi, lične karte za Demokratsku partiju socijalista. Sa druge strane imate opstrukciju od vas prema lokalnoj upravi. Znači, odluka nije donešena, a već tražite tužilaštvu da se dostavi zapisnik i da se dostavi ta odluka. Ministarstvo je proglašava nevažećom prije nego što je donešena. To je kompletan sistem. Znači šta je važno, na tome se posebno zahvaljujem gospodinu Vučkoviću, vrlo je važno što je u ovom dijelu izvještaja gdje se obrađuje afera "snimak" stavljena kupovina ličnih karata, jer to je nepobitno povezano, to je sistem kako vi radite, to je DNK Demokratske partije socijalista koji pokazuje vaš politički genetski kod kako ste sve ove godine dobijali izbore. Mislio sam da se tu radi o par hiljada birača, međutim posle Anketnog odbora, sad odgovorno ovdje tvrdim, vi deset poslaničkih mjesta dobijate zloupotrebama na izborima. Neka javnost to zna, ne radi se o par hiljada, radi se o desetinama hiljada glasova, i Zavod za zapošljavanje...Nemojte me prekidati, pustite me da govorim.

Vi nastavljate ono što ste radili cjelokupno vrijeme Anketnog odbora, to se fudbalskim žargonom zove izbijanje lopte u aut. To je jedino što ste postigli, vi i vaše kolege, ali javnost zna, zna cjelokupna javnost Herceg Novog ko su ovi ljudi koji su kupovali lične karte i nije istina da ste ih vi prijavili. Tužilaštvo je podnijelo krivičnu prijavu i optuženi jedan je podnio krivičnu prijavu.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Izvolite kolega Bojoviću, neka se pripremi kolega Perić. Molim Vas za efikasnost.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Hvala, gospodine potređsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvaženi građani,

Kada govorimo o Izvještaju o radu državnog tužilaštva prvo što moramo da konstatujemo jeste da nema mjerljivih rezultata Državnog tužilaštva u 2012. godini u oblastima koja su od samog početka imperativ procesa evropskih integracija Crne Gore. Rezultata nema jer je Državno tužilaštvo do kraja politički zavisno i kontrolisano od strane djelova režima, a prvenstveno od strane aktuelnog premijera Mila Đukanovića. Državno tužilaštvo nesumnjivo predstavlja najslabiju kariku u oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala i toga, gospodine Vučkoviću, treba da budete svjesni. Rezultati borbe protiv korupcije na visokom nivou u 2012. godini su ravni nuli i samo je ta činjenica dovoljna da ovaj izvještaj o radu tužilaštva ne dobije podršku u ovom parlamentu.

Želim da naglasim da ustavne promjene neće biti dovoljna mjera. Crnogorskom pravosuđu je potrebno čišćenje od korumpiranih kadrova i oslobađanje od političkog uticaja što nije moguće obezbijediti sve dok Crnu Goru vodi vlast Mila Đukanovića. Pokušaj relativizacije ovog problema, problema korupcije, tezom da je, eto, korupcija prisutna i rasprostranjena i u drugim državama i kako je nemoguće da se stvari riješe preko noći, predstavlja vrhunac političke neozbiljnosti i neodgovornosti koji, razumljivo, najčešće demonstriraju funkcioneri Demokratske partije socijalista. O problemu kriminala i korupcije kao ključnom problemu ovog društva ne govori se niti jedan dan, niti jedna godina, već punih deceniju I po i to se konstatuje u svakom dokumentu Evropske unije od početka evropskih integracija Crne Gore.

Stoga mi je žao što kolege poslanici ovog parlamenta iz redova vladajućih partija po pravilu više brane stanje u pravosuđu i Vladu nego što pojedini iz Vlade brane sebe. Podsjećam da je ministar pravde gospodin Marković priznao da je Crna Gora daleko od osmišljene borbe protiv korupcije i da postoji problem slabe koordinacije i saradnje između institucija, ali samo nije rekao ko je za to odgovoran. Toliko puta tražena koordinacija i bolja institucionalna saradnja ne ostvaruje se jer to nije u interesu djelova aktuelnog režima i to treba otvoreno reći. Dalje, nije nimalo slučajno što se pažnja vladinih i pravosudnih orgna najviše usmjerava na proceduralne stvari i na takozvane tehničke reforme. Pažnja se poklanja proceduralnim i administrativnim unapređenjemima kako bi se kamuflirao nedostatak političke volje za obračun za visokom korupcijom i organizovanim kriminalom. Na ovaj način vrh vlasti koji kontroliše pravosuđe zamajava ukupnu javnost pokušavajući da dobije na vremenu, zataškava afere i prikriva tragove svojih mutnih poslova. Puko rotiranje kadrova lojalnih interesnim strukturama iz vrha vlasti predstavlja jedan od karakterističnih oblika režimskog fingiranja reformi. Međutim, postaje jasno da ovakva politika simuliranja navodne angažovanosti državnih organa ne može da traje u nedogled. Ttakva politika već nas odavno košta kao državu, a može i da značajno uspori proces evropskih integracija. Sve je jasnije da to usporavanje procesa evropskih integracija odgovara pojedincima iz samog vrha režima. Ukazujem na to da izjave gospodina Mila Đukanovića da Crna Gora neće prinositi žrtve Evropskoj uniji, i najnovija da ono što kaže Brisel nije sveto pismo, predstavlja opasno koketiranje sa evropskepticizmom u Crnoj Gori, što zapravo jeste intimno opredjeljenje aktuelnog premijera. Posebno važni ljudi aktuelne vlasti jesu tužioc, i to je jedno rašireno razmišljanje ukupne crnogorske javnosti. To je najlojalniji dio prvosudnog sistema u ovom režimu. Tužilaštvo je i dalje neosposobljeno da vodi finansijske istrage i to takođe nije slučajno. Postavljam pitanje: Koliko tužilaštvo ima

stručnjaka za finansijske istrage, koje su to ključne istrage koje je tužilaštvo vodilo u 2012. godini a koje su dale rezultate? Ja ne znam niti za jednu, ni u 2012. godini nije bilo rezultata u istrazi afere Telekom. Tužilaštvo očigledno neće da pokrene radnje i utvrdi da li je u postupku privatizacije Telekoma bilo korupcije i pranja novca, poznato je iz kojih razloga. Dalje, Evropska komisija registrovala je da je u 2012. godini bio u toku samo jedan krivični postupak koji se odnosi na korupciju u javnim nabavkama. Ova činjenica dovoljno govori o nepostojanju političke volje kod aktuelne vlasti za borbu protiv korupcije i organizvanog kriminala. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Bojoviću, na efikasnosti.

Kolega Periću, izvolite. Neka se pripremi kolega Gošović.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Iako je Izvještaj vrhovnog državnog tužioca Crne Gore o radu državnog tužilaštva za 2012.godinu uzeo fokus izlaganja svih poslanika iz opozicije i vlasti i čule se jako korisne stvari, posebno kolega iz opozicije, ja ću se osvrnuti na jednu knjižicu koju smo dobili čiji je naslov Izvještaj o radu tužilačkog savjeta za 2012. Godinu. Čini mi se negdje više govori ova knjižica od ovog velikog izvještaja. Pravda je najuzvišenije ljudsko očekivanje i svaki tužilac i svaki sudija bi trebalo da zna da on predstavlja dio procesa pravde. Kad imate sistem koji prepoznaje ova dva aksioma možete se nadati da živite u okruženju gdje se zna šta je tužilac i šta je sud. Tužilački savjet po zakonu i po Ustavu obezbjeđuje samostalost državnih tužilaštava i državnih tužilaca, i kada čitate izvještaj o radu tužilačkog savjeta uopšte ne razumijete da li je on ispunio taj svoj zadatak, jer ne vidite nikakav osvrt na ovo konkretno pitanje. Da su tužioci zaštićeni, to oni sami najbolje znaju kada dobiju prijavu protiv nekog moćnika, kada zabruje telefoni i kada sve vrca od olakšavajućih okolnosti i zaturenih dokaza. Kako se osjećaju tužioci kada zbog statistike moraju najžustrije pratiti sitne prekršaje? To je stanje našeg Tužilaštva danas i to je ono što ne vidi Tužilački savjet. Nažalost, u 21 vijeku, mi smo bliži maksimi "kadija te tuži kadija ti sudi" nego li principu univerzalne pravde.

Kada čitate izvještaj imate predstavu da je to savršen sistem, gdje su suvi administrativni podaci predmet pažnje, jer je na svakom polju u Tužilaštvu sve kako treba. Neće biti da je tako jer ne bi nam ovakvo stanje u Tužilaštvu bilo i ne bi nam to bila najveća kočnica na putu evropskih integracija da stvari zaista stoje tako.

Iz Tužilačkog savjeta mogu reći da nije njihova nadležnost ulaženja u suštinu problema nezavisnosti Tužilaštva i da je ona više administrativno tehničkog karaktera, ali u tom grmu i leži zec. Svaki sud i svaki tužilac, pa i Tužilački savjet, mora da promoviše pravdu na svakom mjestu, od suda pa sve do izvještaja. Tužilački savjet, konačno, mora da progovori a ne da ćuti, jer nije zavjet ćutanja model ponašanja Tužilaštva i Tužilačkog savjeta, pa da nam se Omerte pokazuje kao moto njegovog rada. Tužilački savjet treba da progovori, odnosno da zagrmi, treba da mobiliše sve što se pokrenuti može, kako bi pravda bila sprovedena.

Ovdje na sceni imamo jednu potpunu inverziju pravde, pa pored toga što se uzima od siromašnih i daje bogatima ovdje se hapse NVO aktivisti zbog iznesenog stava, ali se ne smije pitati prebogat i strateški partner zašto krade ili kako je to ovdje

moderno reći neovlašćeno koristi struju i zašto je svi mi plaćamo, jer u našem Tužilaštvu jedan poziv mijenja sve i dovoljno je jedno zvono da se optužnica premjesti u fioku da se uspori proces, zabašure dokazi, da se stvore pretpostavke za obaranje optužnice, ili presude iz administrativnih razloga, i postavlja se osnovno pitanje da li tužilački to savjet zna. Na osnovu onoga što imamo u ovoj knjižici, očigledno ne. I onda mi tokom godine, dobijemo knjižicu od osam strana u kojoj pročitamo ko je imenovan i kome je istekao mandat, šta je Tužilački savjet objavio na svojoj internet stranici, koju uzgred rečeno, nismo uspjeli da nađemo, nigdje mejla, nigdje kontakt adrese, nigdje kontakt osobe, čardak ni na nebu ni na zemlji, sve je inkognito i sve je stalo u osam strana.

Međutim, fali ono što nam najviše treba, fali makar jedna rečenica o tome zašto građani nemaju povjerenja ni u sudstvo ni u tužilaštvo. Fali zapažanje zašto se Crna Gora doživljava kao besudna zemlja i zašto toliki ljudi traže pravdu a ne nađu je. Zbog stanja u Tužilaštvu, koje Tužilački savjet ne prepoznaje, nama se iz Evrope stalno ponavlja da nam treba profesionalno i depolitizovano sudstvo, ono što se iz Brisela vidi, ne vidi očigledno Tužilački savjet.

Nadam se da će naredni nalaz Tužilačkog savjeta odgovoriti barem na neko od pitanja ovdje postavljenih, ali ovakav izvještaj je najbolji dokaz da se istina krije i to treće pravde u Crnoj Gori. Nasušno nam treba vladavina prava, to je ono što bi trebalo da se nađe u ovom izvještaju, a što se nije našlo, ovako pred sobom imamo još jednu knjižicu koja će gurnuti pod tepih osnovni problem našeg tužilaštva i našeg sudstva, a to je politički uticaj vlasti na sudstvo i Tužilaštvo i pritisak moćnika na tužioce. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Periću.

Izvolite, kolega Gošoviću, i ostali su još kolega Kaluđerović i Mandić i sa ovim završavamo iscrpljujemo listu.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, predsjedniče Tužilačkog savjeta, poštovani građani,

Najvažniji uslov za pravilno i neselektivnu primjenu Zakona o krivičnom postupku, a time i poštovanje osnovnih ljudskih prava i sloboda, i ostvarivanje principa zakonitosti i pravičnosti, jeste nezavisnost Tužilaštva. A Tužilaštvo u Crnoj Gori nije nezavisno. Zapravo, nezavisnost Tužilaštva ugrožena je samim sada važećim Ustavom Crne Gore.

Suprotno obavezama koje je Crna Gora preuzela u pregovorima o pristupanju Savjetu Evrope, Ustavom Crne Gore donesenim u oktobru mjesecu 2007. godine, određeno je da Vrhovnog državnog tužioca, državne tužioce i Tužilački savjet, imenuje, odnosno bira i razrješava Skupština Crne Gore, a da Tužilački savjet obezbjeđuje samostalnost Državnog tužilaštva i državnih tužioca. Može li biti većeg apsurd - Skupština bira i razrješava Vrhovnog državnog tužioca, tužioca i Tužilački savjet, a Tužilački savjet je taj organ koji će obezbijediti nezavisnost Tužilaštva. Jednostavno Tužilački savjet nema mehanizme čijom primjenom bi obezbijedio samostalnost Tužilaštva.

Stavove za koje se i tada zalagala Socijalistička narodna partija Crne Gore, potvrdila je Venecijanska komisija ocjenom da je nezavisnost ovog državnog organa od politike ozbiljno ugrožena zbog neadekvatnih ustavnih rješenja i da svi problemi oko nezavisnosti Tužilaštva proizilaze iz samog Ustava, koji predviđa da tužioce i članove Tužilačkog savjeta bira Parlament, bez zahtjeva da to čini kvalifikovanom većinom. Venecijanska komisija je u tom izvještaju iz mjeseca marta 2008. godine, izrazila nadu da će biti moguće riješiti ova pitanja budućim izmjenama Ustava. Evo, sad je prilika za to. Zbog činjenice da nije bilo nezavisno Tužilaštvo u Crnoj Gori i nije bilo mogućnosti da obezbijedi doslednu, neselektivnu i efikasnu primjenu Zakona o krivičnom postupku u progonu počinioca krivičnog djela. Tako Tužilaštvo, neminovno je postalo najslabija karika u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Zato je Venecijanska komisija u svojim izvještajima iz juna 2011. godine, decembra 2012. godine i juna 2013. godine podržala amandmane SNP-a u odnosu na, sada aktuelne, promjene Ustava u oblasti pravosuđa.

Kada je u pitanju Tužilaštvo, to je da Vrhovni državni tužilac treba da bude biran u Skupštini dvotrećinskom većinom glasova, na predlog Tužilačkog savjeta, sa mehanizmom za deblokadu procesa izbora.

Drugo da državne tužioce bira Tužilački savjet, da sastav Tužilačkog savjeta i njegove ključne i osnovne nadležnosti treba da budu utvrđene Ustavom, i takođe, da se uslovi za razrješenje Vrhovnog državnog tužioca i državnih tužioca i njihovih zamjenika uredi Ustavom.

Na navedeni način obezbijedila bi se ustavna garancija nezavisnosti Tužilaštva, i stvorile pretpostavke da na najznačajniju funkciju u Tužilaštvu bude izabran čovjek sa najvećim kredibilitetom, koji će htjeti i smjeti da se upusti u odlučnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, otuđenih finansijskih sredstava moći i tajkuna, u čemu će, svakako, imati podršku parlamenta koji ga je dvotrećinskom većinom glasova izabrao i, što je najvažnije, podršku naroda. Princip po kome su sudije odgovorne samo zakonu, mora da važi i za tužioce. Međutim, mi danas imamo činjenicu da predloženim amandmanima od strane Ustavnog odbora nijesu predviđena određena rješenja koje je podržala Venecijanska komisija, a to je kada je u pitanju sastav Tužilačkog savjeta i Ustavom utvrđeni osnovni razlozi za razrješenje Vrhovnog državnog tužioca, ali vidjećemo u raspravi o amandmanima hoće li se to pitanje razriješiti do kraja.

"Državni tužioci, zamjenici i njihovi saradnici, na pravnim i administrativnim poslovima, zakonito su vršili funkciju gonjenja izvršilaca krivičnih i drugih kažnjivih djela i poslove Tužilačke uprave", stoji u izvještaju kojeg danas razmatramo. A da li je to bilo tako u svim predmetima, posebna je priča. Danas za nju šire nemam vremena, ali želim da ukažem na sljedeće, na stavove sadržane u Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore u 2012. godini, kada je u pitanju pravosuđe i temeljna prava gdje stoji: "korupcija ostaje široko rasprostranjena i predstavlja i dalje ozbiljan razlog za zabrinutost, omogućavajući infiltriranje organizovanih kriminalnih grupa u javni i privatni sektor. Bilans ostvarenih rezultata u borbi protiv korupcije treba posebno poboljšavati naročito u pogledu istraga krivičnog gonjenja i presudama slučajevima korupcije na visokom nivou... " ova činjenica da su svi slučajevi korupcije na visokom nivou pokrenuti na osnovu dokaza koje je pružila treća strana. Zaplena imovine još uvijek nije naložena ni u jednom predmetu korupcije, do sada nijesu primjenjivane odredbe Zakona o krivičnom postupku i Krivičnog zakonika o oduzimanju i proširenom

oduzimanju prihoda od kriminala. Kapaciteti tužilaca i policije za sprovođenje finansijskih istraga, praćenje prihoda od kriminala, izvođenje dokaza pred sudovima, moraju se unaprijediti međuresorska saradnja i razmjena informacija naročito između policije i tužilaca mora se dodatno poboljšati.

S tim u vezi u Izvještaju o radu Vrhovnog državnog tužioca za 2012. godinu, konstatovano je sljedeće: "Radi otkrivanja i gonjenja izvršilaca koruptivnih krivičnih djela na svim nivoima treba pojačati međuinstitucionalnu saradnju, a posebno saradnju policije i Tužilaštva, jer bez blagovremene i potpune razmjene informacija ne može se doći do boljih rezultata".

Gospodine predsjedniče Tužilačkog savjeta,

Možete li nam reći ko u ovoj državi sprečava da službe tužilaštva i policije, kada je u pitanju gonjenje izvršilaca krivičnih djela, da bude na potrebnom nivou. Znači da niko nema pravo na to bez obzira na kojoj se funkciji nalazi. I ako je problem personalne prirode, koji onemogućava saradnju, ti pojedinci moraju da pođu sa tih funkcija.

U izvještaju se dalje konstatuje da državni tužioci mogu dati bitan doprinos u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, kao što su to činili i do sada, ali se do rezultata može doći samo ako u istom pravosu budu djelovali organi otkrivanja Državno tužilaštvo i sud.

Saglasni smo sa vašom konstatacijom kako se do rezultata u borbi protiv teških oblika kriminala može doći, ali da li se naznačenom konstatacijom šalje poruka javnosti da organi otkrivanja, dakle policija, Državno tužilaštvo i sud u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije nisu djelovali u istom pravcu.

Građani imaju pravo da dobiju odgovor na ovo pitanje i mi ga od vas, gospodine predsjedniče Tužilačkog savjeta, očekujemo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Gošoviću.

Izvolite, kolega Kaluđeroviću.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče Skupštine.

Poštovana Skupštino, gospodine vršioce dužnosti Vrhovnog državnog tužioca,

I ja ću svojih pet minuta iskoristiti i početi raspravu podsjećanjem na tekst na član 58 ponuđenih predloga i zaključaka. Dakle, prvi dio ovog što sam i ja planirao da kažem, rekao je kolega Gošović, i vi konstatujete, i ja apsolutno podržavam da je ta konstatacija u redu, da bez unapređenja kvaliteta saradnje između Tužilaštva i Policije neće biti djelotvorne i boljih rezultata u otkrivanju krivičnih djela iz sfere korupcije i organizovanog kriminala. Ali, vi u sljedećoj rečenici nudite u zaključcima i sljedeću ocjenu: "Rezultati koje su državni tužioci ostvarili u svom radu, posebno u oblasti organizovanog kriminala i korupcije, dali su značajan doprinos narpetku Crne Gore u procesu evropskih integracija". E ovdje ste, po mom sudu, jako pretjerali. Jer, prvo kažete da je potrebno da se značajno unaprijedi saradnja između značajnih institucija koje imaju nadležnosti upravo u ovoj oblasti, a onda kažete da ste dali značajan doprinos na putu Crne Gore ka Evropskoj uniji. Vjerujem da mi je cjelokupna javnost i svi poslanici u ovom domu su svjedoci da nema značajnijeg predstavnika Evropske unije koji, kada upućuje dobronamjerne prijateljske poruke Crnoj Gori, posebno ne

apostrofiru da je nužno u izgradnji Crne Gore kao pravne države značajno postići djelotvorne, mnogo značajnije rezultate u obračunu sa korupcijom i organizovanim kriminalom, ističući da je to jedan od ključnih problema crnogorskog društva.

Vi ste u izvještaju naveli da je na kraju 2012, kao izvještajne godine, ostalo nerasvijetljeno 8.621 učinilaca krivičnih djela. Među njima je iz grupe krivičnih djela protiv života i tijela 38 izvršilaca krivičnih djela ubistvo i teško ubistvo i 124 izvršioca učinjenih krivičnih djela pokušaj ubistva ili pokušaj teškog ubistva. Dakle, oko 160 izvršilaca krivičnih djela ubistvo, teško ubistvo, ili ovih krivičnih djela u pokušaju je ostalo, do ovog trenutka, nerasvijetljeno. Pri tom i sami ne krijete podatak da se radi o krivičnim djelima, znači najtežim oblicima ovih krivičnih djela uperenih protiv života i tijela, su iz godina koje prethode izvještajnoj 2012. godini, dakle 2011. i iz ranijih godina.

Dakle, ponoviću i iskoristiti i ovu priliku, ne mogu to propustiti, ne znam, pošto sam prisustvovao sjednici Zakonodavnog odbora, pa ne znam da li je u raspravi do sada potencirano, ali gospodine Vučkoviću, na zatvorenoj sjednici Odbora za bezbjednost i odbranu, od prije nekoliko dana, razgovarali smo a vi ste saopštili da su vam neki podaci novi. Vidio sam u medijima i pozdravljam to da ste već preduzeli određene aktivnosti, ali vas pitam da li ste to do sada učinili ili da li imate namjeru da pozovete da da izjavu i aktuelni premijer Crne Gore gospodin Đukanović, s obzirom na njegovu javno datu izjavu koja podrazumijeva, odnosno njen sadržaj govori o tome da on ima elementa koji bi bili veoma dragocjeni Tužilaštvu za pokretanje odgovarajućeg postupka da se konačno rasvijetli ubistvo Duška Jovanovića. Takođe vas pitam da li ima novih elementa u rasvjetljavanju ubistva bivših visokih državnih funkcionera Državne bezbjednosti pokojnog Gorana Žugića i pokojnog Belog Raspopovića, od čijeg ubistva je proteklo više od jedne decenije, a ništa nema u vezi sa tim da se ponudi javnosti, a radi se, da ponovim još jednom, o ljudima za koje značajan dio crnogorske javnosti zna da su mnogo toga znali u vezi sa švercom cigaretama u Crnoj Gori iz 90-ih godina i 2000-ih godina i da se njihovo ubistvo povezuje i sa ljudima koji su se bavili švercom cigaretama, po principu da neko ko zna mnogo o tome je nezgodan svjedok u određenom trenutku.

Ja sam više puta, ponoviću i ovoga puta, iza skupštinske govornice da, činjenica da će gotovo 10 godina a da ubistvo Duška Jovanovića, glavnog i odgovornog urednika i direktora i vlasnika opozicionog lista "Dan" nije rasvijetljeno, da nije rasvijetljeno ubistvo pokojnih Žugića i Raspopovića, ne zbog toga što ne postoji dovoljno političke volje da se to učini, nego da je, meni se čini potpuno jasna politička volja da ova ubistva ostanu trajno nerasvijetljena.

Neću, sa ovim ću završiti izlaganje. Hvala vam gospodine potpredsjedniče, da bih omogućio i kolegi Mandiću da govori. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Kaluđeroviću, na razumijevanju.

I na kraju, kolega Mandić, izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo, gospodine Vučkoviću,

Kao što su vas već obavijestili poslanici Demokratskog fronta mi nećemo podržati ovaj izvještaj koji se danas nalazi pred poslanicima Skupštine Crne Gore.

Prosto, današnju raspravu smo iskoristili i koristićemo da ukažemo na sve one nedostatke i anomalije koje su bile u funkcionisanju Tužilačke službe. Mislimo da je ona jedna od najvažnijih institucija koja treba da omogući da se Crna Gora promijeni i krene jednim drugim putem, i mi bi željeli da damo podršku svakom pojedincu, svakom čovjeku koji bi došao na čelo te službe, i onim ljudima koji su unutar Tužilaštva, a koji bi svoj posao radili u skladu sa Zakonom, a na zadovoljstvo svih građana Crne Gore.

Dakle, naše namjere su veoma jasne. Mi hoćemo da se Crna Gora reformiše, hoćemo da imamo novo tužilaštvo, hoćemo da imamo efikasno, uporno, istrajno, onakvo Tužilaštvo kakvo bi moglo da zaustavi, na prvo mjesto organizovani kriminal i korupciju, a svakako da riješi čitav niz slučajeva koji su dopali vama u nasljedstvo ili nekom drugom čovjeku koji će preuzeti tu odgovornu funkciju.

Današnja Crna Gora i građani koji žive u njoj imaju posebnu potrebu da se riješi nekoliko pitanja i nekoliko problema koji opeterećuju svakoga pojedinačno i u suštini opterećuju ovu malu zemlju. Na prvom mjestu to je ubistvo Duška Jovanovića. Morate da do kraja završite posao oko ubistva inspektora Slavoljuba Ščekića, dvojice savjetnika predsjednika Crne Gore, gospodina Žugića i Raspopovića, iz Službe državne bezbjednosti, i da u oblasti ekonomije i kriminala, u toj oblasti, dovršite i do kraja dovedete postupak u oblasti Telekomu i, svakako, da se pozabavite aferom Snimak o kojoj raspravlja naš Anketni odbor, a koja bi bila snažno tretirana od strane predstavnika međunarodne zajednice.

Moram vam reći da smo, na onoj sjednici Odbora za bezbjednost bili veoma zadovoljni sa onim što ste nam vi saopštili šta treba sve još da se uradi vezano za rješavanje situacije oko ubistva glavnog i odgovornog urednika "Dana" Duška Jovanovića. I to je onaj put koji mora da se uradi i to će raditi sigurno profesionalno tužilaštvo, a ja mislim da ćemo imati profesionalno tužilaštvo tek onda ako zaživi sve ono što je predlagao Demokratski front, a jedan od predloga Demokratskog fronta je bio reizbor u tužilačkoj organizaciji.

Vi imate problem da u tužilačkoj organizaciji nalaze se ljudi koji nijesu radili posao na najbolji mogući način, za neke postoje čak i problemi da su povezani sa ljudima iz svijeta podzemlja, ili da su kontrolisani od strane određenih političara koji su povezani sa podzemljem, tako da smo pojedine akcije prepoznavali kao vezu organizovanog kriminala ili nekih drugih političkih činilaca sa ljudima koji su trebali da rade u skladu sa zakonom i da obavljaju svoje funkcije.

Evo, kada se desilo ubistvo Duška Jovanovića, znate kada je davao iskaz jedan jedini koji je učestvovao u tom ubistvu, koji je pravosnažno osuđen, da smo imali efikasnu tužilačku organizaciju, možda bi situacija bila potpuno drugačija. Da smo onaj iskaz policije imali i akciju tužilaštva možda bi se stvar razvijala dotle da danas imamo osuđenog i nalogodavca. Ja govorim konkretno o nalogodavcu, jer gotovo čitava Crna Gora zna ko su ubice, ali još se nije lociralo ko je nalogodavac i za njega se nijesu prikupili dokazi jer nijesmo imali zaštićenog svjedoka koji bi nam saopštio ko je naredio, finansirao i organizovao ubistvo Duška Jovanovića. Slična je situacija sa inspektorom Ščekićem.

A oko Telekomu, tu imam posebnu odgovornost, ja sam vodio Anketni odbor, predložio ovom parlamentu da se formira Anketni odbor i otvori parlamentarna istraga i vodio sam taj Anketni odbor. Meni je i kolegi Bulatoviću, i svim ljudima koji su učestvovali u radu Anketnog odbora sve jasno i gdje je završilo 7,35 miliona, i sve mi je

bilo jasno i od ponašanja onih direktora koji su nekada bili na čelu Telekoma, samo je trebalo tužilaštvo da radi svoj posao. A na žalost, tužilaštvo ne da nije radilo svoj posao nego je pokušalo 2006. godine da zataška taj slučaj. Tada je na čelu tužilaštva bila gospođa koja je sad na čelu Vrhovnog suda.

Tražilo se tumačenje od Ekonomskog fakulteta da protumači validnost pravnu ugovora o Telekomu i o privatizaciji Telekoma i zatvoren je bio taj slučaj, pa je ponovo otvoren. Gospodine Vučkoviću, dok ste u prilici i dok ste na čelu sada tužilačke organizacije, iskoristite tu mogućnost, možete, vjerujte, da budete jedan od najpoštovanijih ljudi u Crnoj Gori, jer za ovo o čemu ja pričam, za ovo je potrebna samo volja. Za ovo je potrebna samo volja da se riješi i hrabrosti da na one koji su krali novac od građana Crne Gore, koji su uništili naša preduzeća i za koje svi mi dobro znamo ko su i što su, primijenite zakon, odnosno da uradite posao koji se očekuje od vas i za Telekom i za ubistvo Duška Jovanovića. A za aferu „snimak“, ja mislim da nakon izvještaja Anketnog odbora i onoga što se čulo tu, neće biti mnogo problema i da bi mogli u jednoj koordiniranoj akciji da napravite veliki iskorak.

Ne želim da ovdje danas otvaram, a sigurno da ću otvoriti kad za to dođe vrijeme, zloupotrebe u tužilačkoj organizaciji i u Apelacionom sudu, koji su se koristile za napade na političke protivnike. Konkretno jedan napad koji je od strane tužilačke organizacije i Apelacionog suda bio usmjeren prema meni i mojoj porodici kako bi jedan predsjednički kandidat prikrio ona pomilovanja koja je dao najviše u regionu, kako bi mogao da se istakne i da obeća kako će i on nekoga da pomiluje, samo mu je trebao taj koji treba da bude osuđen, kojega bi on pomilovao. Vjerujte da će to prije ili kasnije da ispliva, ali sam morao da bar naglasim, a o ovome ćemo pričati, naravno, u vremenu koje je pred nama. Morao sam bar da naglasim zloupotrebe u službi tužilačkoj i u Apelacionom sudu, kako se onda kada ima potrebe, kako se zloupotrebljava tužilaštvo i sudstvo, a kada treba da se prikriju ubice, kada treba da se prikriju nalogodavci, kada treba da se prikriju oni koji su korumpirani, kako se takođe tada zloupotrebljava tužilaštvo i sudstvo.

Vi naravno ste sticajem okolnosti ovog trenutka u toj poziciji da morate da branite i ono što ste naslijedili od vaših prethodnika, ali tako vam je dopalo u dio, imate pred sobom možda i dovoljno vremena da nešto od ovoga i otvorite. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama, kolega Mandiću.

Kolege, s ovim smo iscrpili, zbog vaše kooperativnosti i efikasnosti, ovu dugu listu prijavljenih poslanika.

Kolega Vučkoviću, da li hoćete pravo da iskoristite završnu riječ, do pet minuta?

Ja se izvinjavam ali danas je specifičan slučaj, te vas molim da budete vrlo efikasni.

VESELIN VUČKOVIĆ:

Na žalost, neću biti u prilici da odgovorim na sva pitanja a vjerujte želio bih da odgovorim i imam određene odgovore, i ono što bi bili naši budući zadaci.

Odmah na početku, sve što ne stignem, ja evo apelujem na ovaj parlament, pretočite ovo u poslanička pitanja, sve dokumentovano dostavite nam. Daćete nam

vremena da otvoreno i jasno informišemo Skupštinu o svakom pitanju koje je danas tokom rasprave o izvještaju o radu postavljeno.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem na takvoj sugestiji, po članu 50 imamo pravo na to, tako da, molim vas da koristite i tu instituciju.

VESELIN VUČKOVIĆ:

Dakle, ja ću samo kratko,

Poći ću od, ako sam dobro pratio, poslanik Radunović i kasnije Azra Jasavić. Rasprava o odnosu tužilačkih optužnica i presuda i isplaniranoj kampanji kako da se stvaraju greške da se ne bi došlo do valjane i zakonite odluke. Ja zaista, ono što je u mom znanju i shvatanju o svemu ovome, ne bih to tako ocijenio. Ono što je sigurno, uslijedili su različiti stavovi sudske prakse. U nečemu je to i dobro, sudska praksa nije jednom za svagda dato slovo, nego se ona izgrađuje i dograđuje, ali naravno praksu treba izgrađivati na način kako je to Ustavom i zakonom uređeno i kreirati i usmjeravati kroz načelne pravne stavove Vrhovnog suda.

U nekim od ovih predmeta značajno su kasnili pravni stavovi Vrhovnog suda i dešavali su se brojni problemi na relaciji Viši - Apelacioni sud, a onda u tu priču je ušlo i državno tužilaštvo.

Ja ću samo podsjetiti kako smo prošli kad smo se usudili da priključimo ovu informaciju žutom dijelu izvještaja. Bili smo osuđeni od strane Sudskog savjeta da to ne smijemo da radimo, da podrivamo pravni poredak, ali ipak, nakon toga, uslijedili su načelni pravni stavovi koji su one dileme kako smo se predali i povukli u predmetu Zavala, jasno razotkrili.

Ja podsjećam one koji su govorili o Zavali, gdje smo griješili, ko je griješio, načelni pravni stavovi broj 10/13 od 20. maja 2013. godine. To je sa sjednice Krivičnog odjeljenja Vrhovnog suda.

I ono što sam odgovoran posebno da ukažem, pitanja poslanika Predraga Bulatovića, Velizara Kaluđerovića, poslanika Mandića, koja apostrofiraju predmet ubistva Duška Jovanovića. Tačno je da sam se ja zaista na toj sjednici našao u situaciji tako da sam sam sa izvještajem raspolagao, očekivao sam da će biti sa mnom i koleginica viši državni tužilac, ali zaista shvatili ste da je bila u jednoj veoma teškoj porodičnoj situaciji, ozbiljno ugroženim i zdravljem člana svoje porodice, nije mogla na toj sjednici biti, ona je neposredno postupala u predmetu.

Ja sam dao informacije prema stanju u predmetu. Ali i za mene su neki podaci iz izviđajne, preliminarne faze i postupka, odnosno tadašnjeg prekrivičnog postupka bili novi. Zamoliću za vaše strpljenje što neću moći danas iznositi pojedinosti. Iz dva razloga, prvi što je ovo bio predmet tajne sjednice, drugi, što nijesmo do kraja neke analize izvršili. Moja je odgovornost, naravno sa koleginicom višim državnim tužiocem, da detaljno izanaliziramo predmete kroz sve faze postupka, da se vratimo do najranije faze i onoga što su operativna obavještenja, koja nisu imala karakter dokaza i podataka, da vidimo da li je i što je ko tvrdio u toj fazi. Naravno, onako kako sam rekao na sjednici Odbora, zašto ne, svako za koga imamo saznanje da može pružiti ijedan podatak i dokaz o ovom predmetu, zbog činjenice da smo došli tu gdje jesmo, iscrpili, korak više

nemamo da ga tragamo i kroz te načine iscrpimo sve informacije, pa bio to nosilac najviše funkcije u državi, bio to policijski službenik, bio to državni tužilac.

Kod predmeta Telekom, moram zaista priznati, ja vam ne mogu dati ovdje detaljne informacije, ali mislim da zaista treba ovaj predmet izučiti i ako vi ocjenite, mi možemo posebnu informaciju pripremiti. Ne znam da li je on bio na sjednici Anketnog odbora ili nekog drugog tijela Skupštine, bio je više puta. Što je tu predmet javnog ili ne izvještavanja, ali mi za ono što smo ovlašćeni i što možemo pružićemo informacije.

Bila je jedna dobra primjedba isto tako poslanika Demokratske partije socijalista, koliko su naši kadrovi osposobljeni za savremene vidove kriminala, naročito sajber kriminala. Moramo priznati da nam tu treba još dosta da učimo i tu nam neće biti dovoljno znanje iz onog našeg pravnog dijela, već će nam trebati i unutar naše tužilačke organizacije stručnjaci odgovarajućih profila.

Kod pitanja odloženih gonjenja, gdje se uplaćuju sredstva. Vjerovatno ste u pravu, mi nijesmo cijenili da je to neophodno da opterećujemo Izvještaj, ali možemo posebno dostaviti i tu informaciju. Ali ono što bih apelovao, praksa je pokazala zaista da bi možda nešto trebalo i u procesnom zakonu kod ove mjere, kod odloženog gonjenja kao alternativnog načina možda i preciznije odrediti koja su to sredstva, u koje humanitarne svrhe, neke kriterijume odrediti više. Time biste i nama u primjeni ovog instituta olakšali posao.

Za aferu "listing" isto tako dugujem odgovor i zamolio bih da se to uradi u pisanoj formi.

Kod afere "snimak" koga ćemo procesuirati? Onoga za koga bude dokaza za osnovanu sumnju da je izvršio krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, ma ko to bio. Vi ćete biti u prilici da nas kroz parlamentarni nadzor i kontrolu u tome i provjeravate.

"Zavala", evo, rekao sam na pitanje poslanika Abazovića da smo se povukli. Da smo se povukli, evo, problemi koji su, sad je ponovni postupak. Mnogo je trebalo vremena da dođemo do načina i stavova u protivpravnosti, elementima bića krivičnog djela po starom i po novom Krivičnom zakoniku i da shvatimo da nije ništa nego konkretizacija opšteg pojma bića krivičnog djela kao jedan od opštih elemenata i protivpravnost, ali tu je što je, nadamo se da taj problem ćemo otkloniti kroz dalji postupak i rad.

Oko toga da nemamo ništa, podatak iz finansijske istrage. Samo vas podsjećam, molim vas, imate objavljen Izvještaj tripartitne komisije, izvještaj Nacionalne komisije. Ovdje u Skupštini na nekoj predhodnoj sjednici na poslanička pitanja odgovor je dao potpredsjednik Vlade i ministar pravde, i mislim da je i tu sigurno vas informisao o svim predmetima iz finansijske istrage, a isto tako da nemamo nijedan predmet trajno oduzete imovine, rekao sam to i u uvodnom izlaganju. Imate već predmet koji je pravosnažno presuđen, predmet ... Budva pravosnažno osuđujućom presudom i za koju je uslijedio predlog Tužilaštva za trajno oduzimanje imovine i u toku je postupak pred Višim sudom u Podgorici.

Vjerovatno ću sad dosta preskočiti, moram poći na kraj, na ono što se čini najveći problem, što je omča o vratu državi Crnoj Gori. Ovo su bili komentari i pistanja poslanika Velizara Kaluđerovića, 38 nerasvijetljenih ubistava, odnosno ukupno 160 krivičnih djela protiv života i tijela. Istina je i činjenica i moramo se složiti da je ovo veliki problem države Crne Gore, i da ovaj problem bi zaista zasluživao, posebno bih

apostrofirao ubistvo Raspopovića i Žugića, visokih policijskih funkcionera. Koliko je meni u saznanju, mi ćemo, naravno, izvršiti detaljnu analizu, to smo i društni, a i vama predlažem, neka to bude dnevni red posebne sjednice Odbora za bezbjednost i odbranu. I u konačnom, mi podržavamo predloge zaključaka koje je nadležni odbor predložio Skupštini i shvatamo uglavnom sve te predloge, jer su oni svi izjednačeni sa onim što su naše obaveze iz pregovaračkog poglavlja, da su nam zaista zadaci, mi ih prihvatamo i što je u našim nadležnostima organizovaćemo da sprovodimo. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama na efikasnosti, zahvaljujem na prisustvu. Konstatujem da je pretres završen po ovoj tački o njoj ćemo se izjasniti sutra.

Kolege, sada smo u jednoj specifičnoj situaciji. Prije svega prelazimo na slijedeću tačku dnevnog reda, **Izveštaj o radu Komisije za sprečavanje sukoba interesa za 2012. godinu.**

Specifičnost se ogleda u tome što je Pozitivna najavila osudstvo svoje, uvijek smo bili kolege, imaju sjednicu najviših partijskih organa, tako da ćemo pokušati ovako, da bi bili efikasniji, da bi svoje obaveze ovog proljećnjeg zasijedanja završili.

Već šest sati smo potrošili za dvije tačke, pa da pokušamo u okviru ove tačke da imamo onaj krug po pet minuta u ime poslaničkih klubova, s tim da bude početna i završna mogućnost i polemike, a Pozitivnoj ćemo dati poslije početnog izlaganja primat.

Da li želite da iskoristite pravo prvih pet minuta?

Izvolite.

SLOBODAN LEKOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici,

Osnovni zadatak svake vlade i državnih institucija, pa i države Crne Gore je služenje javnom interesu. Građani imaju pravo da očekuju da svaki javni funkcioner vrši svoju dužnost pošteno, na pravičan i nepristrasan način. Sam naziv zakona i komisije govori o preventivnoj ulozi i intenzivnim aktivnostima koje se trebaju preduzeti na svim nivoima u cilju jačanja pojedinačne i kolektivne svijesti o tome šta javni funkcioner može, a šta ne smije raditi.

Pred vama je, gospodo poslanici, četvrti Izveštaj o radu Komisije za sprečavanje sukoba interesa ili osmi od osnivanja ove nezavisne institucije. Kratko, Izveštaj je sveobuhvatniji u odnosu na prethodnu godinu, može se podijeliti na četiri dijela, vi ste to sigurno podijelili i pogledali. Prvi dio obuhvata broj i strukturu javnih funkcionera i njihov odnos prema odredbama Zakona o sprečavanju sukoba interesa. Drugi dio koji prikazuje konkretne mjere preduzete i od strane Komisije izrečene sankcije. Treći dio, doprinos Komisije u realizaciji poglavlja 23 Akcionog plana, i četvrti dio koji govori o organizaciono-tehničkim, materijalno- finansijskim uslovima, odnosno administrativnim kapacitetima sa predlogom zaključaka. Izveštaj prate mnogobrojnije tabele i priloge.

Na osnovu postojeće baze podataka ukupan broj javnih funkcionera Crne Gore ili funkcija koje ima, na kraju 2012. godine bio je 3.495 od čega su 40% državni funkcioneri. To je povećanje za 11% u odnosu na prethodnu godinu, a u odnosu na 2005. godinu, kada je bilo 1.692 funkcionera, odnosno kada je donijet Zakon o sprečavanju sukoba interesa, duplo više. Od ovog broja na državnom nivou 37% su

funkcioneri, a na lokalnom nivou je ovaj odnos nepovoljniji i iznosi 24% ili ukupno na nivou Crne Gore 29%.

U 2012. godini za razliku od prethodne dvije godine, broj javnih funkcionera koji su prijavili promjenu u vrijednosti imovine preko pet hiljada je znatno veći, ukupno 52 javna funkcionera, a upoređujući podatke Komisija je utvrdila da još 19 javnih funkcionera nije prijavilo ovu promjenu zbog čega su izrečene mjere u skladu sa zakonom.

Komisija je utvrdila da jedan broj javnih funkcionera i dalje se nalazi u dva ili više upravna odbora. Takođe, da imaju sopstvene firme i da nijesu prenijeli pravo upravljanja na takozvano nepovezano lice. Radi se ukupno o 21 javnom funkcioneru, odnosno dodatnih još sedam u ovom prvom kvartalu ove godine. Napominjem da ovaj izvještaj zbog aktuelnosti sadrži podatke za prvi kvartal ove godine.

Prošle godine, kao što znate, Komisija je do 01.marta, 16 poslanika moralo je da se opredijeli za jednu od funkcija, da li izvršnu ili poslaničku, a 27 ili svi su izašli iz upravnih odbora i dan danas mi nemamo problema sa poslanicima bar kad je ova obaveza po zakonu.

Imajući u vidu novu preporuku Evropske komisije i zakonsku obavezu od 01. marta prošle godine o provjeri imovine javnih funkcionera, Komisija je angažujući raspoložive administrativne kapacitete provjerila 731, imajući prioritet kod državnih ukupno 458 i utvrdila da 11% javnih funkcionera nije prikazalo tačno stanje sa aspekta prijavljivanja nekretnina, hartija od vrijednosti, prihoda po različitim osnovama zbog čega su preduzete mjere u skladu sa zakonom. Ove godine nastavljena je ta aktivnost i do sada je provjereno, evo, na današnji dan 1.319 izvještaja.

Takođe, po različitim osnovama Komisija je prošle godine uputila organima za prekršaj radi izricanja novčane kazne znatno više zahtjeva, ukupno 442. Ove godine na današnji dan je upućeno 295 slučajeva, do sada je riješeno 362 zahtjeva od strane Suda za prekršaj. Podnijeto je 885 inicijativa ili 14% više od kojih je po sopstvenoj inicijativi 70%. Donijeto je 882 prvostepene i drugostepene odluke, od kojih 649 javnih funkcionera ili 74% krše zakon po različitim osnovama, da sada ne analiziram ovdje.

Komisija je takođe uputila 22 zahtjeva za razrješenje, suspendovanje ili izricanje disciplinske mjere javnih funkcionera sa javne funkcije, a na drugostepene odluke koje su inače konačne pred Komisijom 14 javnih funkcionera je podnijelo tužbe Upravnom sudu i jedan zahtjev za vanredno preispitivanje Vrhovnom sudu, a 95% odluka je potvrđeno.

Pripremio sam dosta toga, ali računam na vrijeme i ovo što ste se dogovorili. Moram da istaknem da je veoma dobra radnja sa organima unutar Crne Gore i sa sličnim institucijama van Crne Gore da se u cilju interfejsa i povezivanja podataka o nepokretnoj i pokretnoj imovini, potpisali sa nevladinom organizacijom CEMI, zatim sa Upravom za nekretnine, Poreskom upravom, sada je upravo priprema sa MUP-om i Ministarstvom saobraćaja i pomorstva, radi provjere podataka oko pokretne imovine. Veoma aktivna saradnja je i sa ekspertima iz Njemačke koji su tu već osam mjeseci u realizaciji IPA programa od kojih se očekuje da će dati konkretne predloge za rješavanje nekih značajnih pitanja u budućem radu.

Na kraju treba istaći da se od osnivanja Komisije stvorila solidna osnova za praćenje i evidentiranje imovnog stanja i drugih značajnih podataka javnih funkcionera Crne Gore i njihovo ponašanje kada je u pitanju sukob interesa kao početni oblik

korupcije. Znatno veći broj javnih funkcionera se sve više odgovorno ponaša kada su u pitanju odredbe zakona, međutim, postoji jedan broj javnih funkcionera, na sreću sve manji broj, koji žele zadržati postojeće stanje koristeći između ostalog i do sada slabe sankcije, manja ovlaštenja i nadležnost Komisije, i često kršenje zakona. Hvala za pažnju.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

U ime Pozitivne Crne Gore stav će iznijeti kolega Bojanić. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, hvala na razumijevanju, i izvinjenje za sve ostale kolege i za članove Komisije za sprečavanje sukoba interesa što nećemo učestvovati puno u raspravi. Samo ću iznijeti svoj stav i pokušaću da budem što kraći. Kao što ste rekli, sjednica glavnog Odbora Pozitivne Crne Gore je u toku, tako da sam jedno prisutan u ovom momentu i da pokušam samo taksativno da nabrojim zašto nećemo podržati Izvještaj. Dakle, da iznesem stav Pozitivne Crne Gore da mi nećemo podržati ovaj Izvještaj iz nekoliko razloga.

Meni liči ovaj Izvještaj na nešto što već godinama gledamo, ne samo od Komisije za sprečavanje sukoba interesa nego svih manje-više regulatora Izvještaja i državne uprave, svih organa. Mnogo statističkih podataka, malo prave analize stanja, mnogo opštih kvalifikacija tipa korupcija jeste problem, ali uvijek ima ono ali, i u drugim zemljama je problem korupcija, naravno, korupcija da bi se iskorijenila treba vrijeme, to je nešto što slušamo već odavno i mislim da je vrijeme da pređemo sa riječi na djela.

Takođe, uvijek se nalazi izgovor u prethodnom zakonu, odnosno prethodni zakon je bio dobra osnova, ali sad ćemo da ga poboljšamo iako su isti predlagači i parlamentarna većina koja je i predlagala i izglasavala takve zakone. Naravno, treba razviti svijest i treba razviti svijest o štetnosti sukoba interesa i potrebni su edukativni seminari da bi razvili svijest, a pitam se za koga. Osam godina postoji Komisija, valjda smo više naučili, valjda svako više zna da je sukob interesa prva karika u problemima korupcije. Valjda ne treba da gubimo vrijeme na edukaciji i seminarima. Nešto ima poboljšanja, ali još uvijek to nije na zadovoljavajućem nivou da bi to bio izgovor i opravdanje zašto to nije bolje.

Ono što mi smatramo ne samo za ovu Komisiju nego i za sve državne organe, moramo uvesti profesionalizaciju, departizaciju, nezavisnost i stručnost svih ljudi koji sprovode ove zakone, jer ponavljam, više puta je rečeno, da još jednom potcrtam da nije problem u zakonu, mi ga ne vidimo. Vidimo ga u implementaciji zakona tako da ljudi koji čine organe određenih komisija oni to i sprovode i na njima je da sprovedu te zakone. Smatramo da treba veća inicijativnost da bude iskazana od strane ove Komisije, a ne samo praćenje eventualno medijski napisa ili inicijativa od NVO sektora. Znam da je i to poboljšano. U Izvještaju sam vidio, veći je broj nego što je ranije bio, pokretanje inicijative od strane Komisije, to je svakako dobro, ali u ovom momentu nije nešto sa čime smo zadovoljni.

Takođe, iskoristiću pravo već kad se govori o ovome da pitam dvije stvari koje se tiču same Komisije, samih članova Komisije. Izvinjavam se što neću biti tu kada budete

odgovarali, ali imajte punu slobodu bez obzira što nema nikog iz Pozitivne, da i te odgovore, naravno ako nađete za shodno, i kažete.

Prvo, imamo saznanje, rečeno nam je da je jedan član Komisije pravosnažno osuđen za krivično djelo. Utvrđena je krivična odgovornost pravosnažno na Osnovnom sudu u Plavu, na Višem sudu u Bijelom Polju je i potvrđeno. Ne znamo, ograđujem se, da li je nakon toga neki vanredni pravni lijek, da li je to ostalo tako, ali član Zakona o sprečavanju konflikta interesa član 43 kaže - u slučaju da je lice, odnosno član Komisije osuđen pravosnažno za krivično djelo, to ga čini nedostojnim da bude član Komisije i o tome Komisija treba da odluči. Šta dalje? Ne znam, nemam informaciju, volio bih da čujem. Takođe mi je nejasno, a evo, vi ste ti koji treba da utvrdite, da li pomoćnik ministra je javni funkcioner. Mislim da jeste. Da li on može da bude i član komisije koja utvrđuje sukobe interesa kod javnih funkcionera, jer na kraju krajeva on o svojim kolegama treba da donosi mišljenje, a on je sam javni funkcioner. I jedno i drugo pitanje apsolutno nije motivisano ličnim razlozima, da ne bude zabune, tako da jednostavno na nivou principa sam htio da postavim ta dva pitanja i nadam se da ćete pružiti odgovor. Zahvaljujem i još jednom hvala na razumijevanju i za sve kolege.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Bojaniću.

U ime Demokratske partije socijalista koleginica Šćepanović.

Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče.

Poštovani predlagači, kolege i koleginice poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Nepristrasno obavljanje poslova koji se obavljaju u opštem interesu od strane javnih funkcionera pretpostavka su pravednog i zakonitog ustrojstva državne vlasti, što znači da funkcioneri dok vrše javnu funkciju ne smiju da ulaze u sukob interesa, odnosno ne smiju da stavljaju privatne interese iznad javnog. Zakonom o sprečavanju sukoba interesa osim što se uređuju instituti kojim nastoje da se spriječe i onemoguće sukobi interesa javnih funkcionera prilikom obavljanja javnih funkcija, stvaraju se preduslovi da do tih sukoba uopšte i ne dođe i predstavlja dio sveukupne borbe protiv korupcije.

Na današnjem dnevnom redu je Izvještaj Komisije za sprečavanje sukoba interesa za 2012. godinu koji umnogome ne ohrabruje, što je i konstatovano Izvještajem Evropske komisije o napretku Crne Gore. Sa druge strane je u istom Izvještaju konstatovano da postoje prepreke kako bi Komisija radila u punom kapacitetu, odnosno da Komisija i dalje nema zakonsku nadležnost za kontrolu neopravdanog bogaćenja, pristup bankarskim podacima i bazama podataka u posjedu drugih državnih organa, niti administrativne i stručne kapacitete potrebne za adekvatno vršenje nadzorne uloge. Zbog ograničenog vremena, ovdje ću se bazirati samo na neke djelove Izvještaja.

Jedna od najznačajnijih novina izmijenjenog zakona koji se primjenjuje je uvođenje provjere podataka imovnog stanja javnih funkcionera, odnosno Komisija vrši provjeru podataka iz Izvještaja javnog funkcionera prikupljanjem podataka o imovini i prihodima tog funkcionera od organa i pravnih lica koji sa njima raspolažu i upoređuje te podatke.

Koristeći raspoložive podatke dobijene od državnih organa u toku 2012. godine Komisija je izvršila provjeru 731 izvještaja o prihodima i imovini javnih funkcionera, i to državnih 458 od kojih su 414 dali tačne podatke, a 44 netačne. Izvršena je provjera i za 273 lokalna funkcionera od kojih je 241 prijavilo tačne podatke, dok 32 nije u cjelosti prijavilo tačne podatke o imovini. Ono što je ključno je da su za funkcionere koji nijesu prijavili tačne podatke, a njih je bilo 76, donijete odluke i pokrenuti prekršajni postupci. Ovdje treba cijeliti napore Komisije da sprovede ove postupke imajući u vidu činjenicu da nije izgrađen jedinstven elektronski sistem državnih institucija u kojim bi svi ti podaci bili umreženi na jednom mjestu i koji bi umnogome olakšao posao Komisiji, i stoga je Komisija sama preduzela ove aktivnosti i povezala se sa određenim državnim organima kako bi postigla ovaj rezultat.

Što se tiče pokretanja inicijativa protiv javnih funkcionera, značajno je istaći da je u 2012. godini podnijeto za 14% više inicijativa nego u prošloj godini, i to najviše od strane Komisije, u 662 slučaja. Nadalje, Komisija donosi odluke kojima utvrđuje da li je javni funkcioner povrijedio zakon i u 2012. godini ih je bilo 882 što je za 12% više nego godinu dana ranije, i najviše od postojanja Komisije, od ukupnog broja 649 javnih funkcionera, njih 73,6% je kršilo odluke. Na ove odluke nezadovoljne stranke podnose zahtjeve za preispitivanje i njih u 2012. godini je bilo 250 po kojima je Komisija odlučivala. Te su odluke konačne, što govori o kvalitetnom rješavanju odnosno kvalitetu rada Komisije jer je 90% potvrđenih ovih odluka od strane Upravnog suda. Posebno je važno pokretanje prekršajnih postupaka protiv funkcionera koji krše Zakon od strane Komisije, te je u 2012. godini pokrenuto 442 zahtjeva organima za prekršaje a organi su u većini slučajeva izricali opomenu kao kaznu i to je naglašeno u ovom slučaju, i to u 56,61% slučajeva, dok su novčane kazne izricane od strane suda za prekršaje u 32,22% slučajeva.

Ono što se pokazalo kao problem u radu povodom prekršajnog postupka je nedostatak administrativnih kapaciteta, jer Komisija ne može obezbijediti prisustvo svojih predstavnika na svim ročištima koje organ za prekršaje na teritoriji cijele Crne Gore zakazuje, niti administrativni, niti finansijski. Dakle, to zahtijeva njihovo odsustvo sa posla, troškove i slično.

U 2012. godini Komisiji su uputili 22 zahtjeva za razrješenje i suspendovanje ili izricanje disciplinske mjere za funkcionere koji su kršili zakon. Pohvalno je što Komisija redovno ažurira i čini dostupnim sve podatke iz svoje nadležnosti kroz web prezentaciju. Elektronski sistem za servisiranja građana i poslovnih subjekata takodje postoji, pitajte predsjednika, dakle sve ono što doprinosi većoj transparentnosti rada ovog organa.

Komisija je redovno sprovodila preventivne programe koji doprinose boljem upoznavanju sa Zakonom o sprečavanju sukoba interesa, što se nastavilo i u 2012. godini. Radi se o edukacijama javnih funkcionera, medija, nevladinog sektora a cilj je preventivno djelovanje, kako bi javni funkcioneri u manjoj mjeri kršili zakon jer je praksa ipak pokazala da je većinom razlog nedovoljna informisanost. Posebno naglašavam da je Izvještaj zaista sveobuhvatan i da osim podataka koji se tiču rada Komisije za 2012. godinu i analize stanja u svim oblastima koje su u nadležnosti Komisije, sadrži preporuke i smjernice za unapredjenje rada svih organa koji se bave borbom protiv korupcije i u tom smislu vezivanje sa Komisijom, a to je sve proizašlo iz nečega što se iskristalisalo u praksi kao problem u primjeni zakona.

Pomenula bih da je Komisija jedna od rijetkih koja je od samog osnivanja prepoznata ...(Prekid) evropskih fondova i projekata i u tom smislu je postigla veći napredak nego ostali državni organi, trudeći se na taj način da novcem finansiranim od strane EU sprovede mnoge značajne projekte koji su pomogle u radu ovog organa.

Na kraju, nadam se da će Komisija nastaviti sa ovako dobrim aktivnostima i u ovoj godini i poslanici DPS-a će podržati ovaj izvještaj. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Šćepanović.

U ime Demokratskog fronta kolegica Branka Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi građani i građanke Crne Gore, poštovane kolege,

Pred nama je danas Izvještaj o radu Komisije za sprečavanje sukoba interesa za 2012. godinu sačinjen na nekih 150 stranica.

Moram da kažem da je ovo u stvari izvještaj koji daje nama neke statističke podatke, šta je Komisija radila u prošloj godini s tim što moram reći da je mišljenje, pretpostavljam nas iz Demokratskog fronta, pretpostavljam i kolega iz opozicije, da ova Komisija u stvari postoji samo deklarativno.

Vi ste nama u kompletnom ovom izvještaju se negdje i požalili da suštinski nemate ingerencije toliko da zaista spriječite sukob interesa, a nama je svima jasno da toliko ljudi, toliko državnih i javnih funkcionera ima koji su stavili svoj privatni interes ispred javnog interesa a da ste vi kao Komisija nemoćni da to spriječite. Rekli ste da postoje pravne, systemske smetnje i da nemate istražna ovlašćenja. Vidjela sam da ste se požalili u onom dijelu koji su vam izmjenama Zakona dali da možete da istražite porijeklo imovine ljudi gdje vam se nameće sumnja da možda ta imovina nije stečena legalno, ali da prosto nemate dobru saradnju sa državnim institucijama i nemate pristup nekim bazama podataka kojima bi, navodno, trebalo da imate.

Hoću da kažem da je u okruženju to mnogo drugačije riješeno. U Srbiji su smijenjeni neki funkcioneri, maltene se državni funkcioneri tresu od te komisije, imaju strah. Vjerujte da vas ovdje, uz dužno uvažavanje, većina njih ingoriše, čak imate one funkcionere kojima je milije da plate novčanu kaznu nego da prijave ono što bi trebali da prijave. Više im se isplati platiti novčanu kaznu nego da se vidi šta su oni stekli jer su svjesni kako su to stekli i da se to ne bi objelodanilo oni će vam platiti kaznu i vi ste tu nemoćni. Dakle, ovdje je potrebna jedna politička volja i potrebno je dati veća ovlašćenja i potrebno je depolitizovati vašu instituciju. Kao što je bilo rješenje u Hrvatskoj, ipak bi na čelul Komisije trebalo da bude ličnost koja nije politički aktivna, a vi ste nekada bili odbornik DPS-a, koliko me služi sjećanje, prosto ne vjerujem u to da se danas probudite i kažete - nijesam više član DPS-a. Ta naklonost prema njima vam je ostala a posebno prema ovima iz vrha vlasti, tako da vjerujem da tu treba da se ide na depolizaciju, u krajnjem slučaju i neko iz opozicije bi trebalo da vodi. Mislim da bi manje pristrasan bio neko iz opozicije pošto opozicionari nijesu na pozicijama gdje bi mogli baš da taj lični interes stave ispred javnog. Tu bi trebalo čak i o tome razmišljati, jer čini mi se da je takvo rješenje bilo u Hrvatskoj. Sve u svemu, Komisija bi trebalo da ima veće nadležnosti, odnosno veća ovlašćenja i da zaista radi posao kako treba. Ovako je

samo šminka, odnosno kozmetika ili paravan da ljudi kada dodju iz EU nam kažu da mi imamo Komisiju za sprečavanje sukoba interesa. Ona je dobila garante od EU, edukovala je državne i javne funkcionere da poštuju, ali kada udjemo u srž vidimo da onim funkcionerima kojima se zaista imovina rapidno povećala od momenta kada su došli na neku funkciju, pa i ako su sada na toj funkciji ili ako su pošli sa funkcije, vi nijeste u mogućnosti da ispitajte porijeklo njihove imovine, a gledajući njihova primanja, jasno je da to nijesu mogli zaraditi, odnosno da nijesu to mogli steći legalno iz svojih primanja. Prosto je nevjerovatno da su neki mladi ministri koji su od skoro u politici, neka su nekih 10-ak godina, stekli imovinu koja je veća nego što su stekli moji roditelji za 40 godina, evo i ja za 20 godina rada, svi zajedno. To je prosto nerealno, a gledate plate. Nijedna plata najveća u Crnoj Gori od državnih i javnih funkcionera ne prelazi 1.500 eura. Prosto znajući kakav je naš, odnosno kakav je život u Crnoj Gori, koliko nam je novca potrebno za neke osnovne stvari, nemoguće je steći toliku imovinu sa pozicija sa kojih su je stekli i što dovodi u sumnju da je to nelegalno stečeno.

Unutar Administrativnog odbora, vi ste se požalili, usvojena je nova sistematizacija i podržavamo to da treba da otvorite i neka nova radna mjesta i da treba da se ojača ova institucija, ali ni to neće biti dovoljno ukoliko vam se ne prošire ingerencije i ako bude postojalo političke volje i ako sistem odgovori na pravi način, odnosno da sve institucije, ako im vi tražite podatke, da vam te podatke i daju. Zbog toga se i ne uvodi onaj socijalni karton o kome smo stalno govorili, koji bi imovinu i sva primanja ne samo funkcionera nego i svih građana evidentirao i da se prebaci odgovornost na njih, da oni dokažu otkuda im to, a ne da mi istražujemo otkud njima imovina. Mi znamo da većina funkcionera u stvari tu svoju imovinu stavlja na tašte, zaove, ne znam, uglavnom na neku širu rodbinu kako se ne bi pokazalo u imovinskom kartonu da je to njihovo, ali Crna Gora je toliko mala da je sve manje-više javno. Interesuje me koliko ste ovih novčanih kazni naplatili. Vidim da je 95 kazni, da li je to plaćeno i koji je to iznos. Nekako ste sve sveli na lokalne funkcionere, da najviše njih kažnjavate. Njima prosto, čini mi se da su ove, usudiću se reći, krupnije ribe mnogo zanimljivije. Bilo mi je nevjerovatno kada mi je moja koleginica koja izabrana za zamjenika člana opštinske izborne komisije, nije znala da ulazi pod to da je javni funkcioner i nije prijavila imovinu. Vi ste njoj uputili, ne znam da li je to neka kazna, već neko rješenje o tome, bila sam iznenađena. Mislim da bi trebalo i tu, kada se neko imenuje na neku funkciju, to već možda i nije vaša stvar nego stvar institucije, trebali bi da daju jedan papir sa obavezama koji ti funkcioneri imaju jer mislim da mnogi od njih, a posebno u malim opštinama nijesu ni informisani da su neki javni funkcioneri. Oni će biti zadovoljni kada ih imenujete da su javni funkcioneri. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama.

U ime SNP-a, kolega Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, predstavnici Komisije, gospodine Lekoviću, gospodine Đokoviću,

Na današnji dan je tačno četiri godine od kada ste ovdje izabrani u ovom domu kao članovi Komisije, dakle vi i vaših šestoro kolega i ulazite u zadnju godinu vašeg rada. Vjerovatno je prilika da se i danas osvrnemo na prethodni rad Komisije, na ovaj izvještaj koji ste podnijeli, a shodno novom zakonu.

Ne treba gubiti iz vida da smo prvi zakon donijeli još 2004. godine i da je već devet godina na snazi neka vrsta Zakona o sprječavanju sukoba interesa i da Komisija radi, bez obzira na formalni diskontinuitet u gotovo istom sastavu. Zato bih podržao stavove kolega koji su rekli da je moglo mnogo više. Moglo je mnogo više, uz sva ograničenja koja su objektivna, da ih u startu pobrojim, a da se poslije prebacim na kritiku i na izvor sredstava koje dobijate koji je konstantno manji od onoga što zahtijevate, ali to je problem unutar vlasti. Vi ste dio te javne uprave i vi bi trebali, prije svega, autoritetom same Komisije i primjenom zakona kažete i objasnite ovoj vlasti da vam je potrebno više novca za punu primjenu zakona. U kadrovskom smislu, nevjerovatno, čini mi se da i danas imate samo polovično popunjen sastav Komisije, odnosno ovaj akt o sistematizaciji o kojoj je govorila moja koleginica. Svakako je i to bilo ograničenje da ne možete da radite u punom kapacitetu.

Ono što treba građani da znaju i javnost jeste da, shodno vašem izvještaju sa strane 40, od 3495 funkcionera koji su evidentirani njih 649 ili gotovo svaki pet krši zakon u 2012. godini. To je bitna činjenica. Treba da znaju da ste provjerili shodno novoj i, po meni, ključnoj odredbi zakona, dakle članu 20a, gdje Komisija konačno ima pravo da vrši provjeru podataka, za to se SNP godinama zalagao i dugo je trebalo Vladi da to uvrsti, da napravi 731 provjeru i 11% je podataka netačno od ovih koji su prijavili i koji su provjereni.

Šta da kažem u odnosu na nekoliko stvari koje vama smetaju, a čini mi se da nema dovoljno ni od vas inicijativnosti da se te stvari završavaju. Ovo je izvještaj koji je podnesen na nikad većem broju strana, na 150 strana sa aneksima. Pregledan je u tom dijelu i daje dosta pokazatelja u odnosu na ono što su zaključci nekih evropskih organa i institucija. Daje i neke informacije o tome kakva vam je saradnja i unutar Crne Gore i sa međunarodnim organizacijama. Negdje daje u aneksima neke memorandume o saradnji, koje potpisuju, što je jedna praksa koja se odomacila ovdje u Crnoj Gori međusobno institucije unutar Crne Gore. Nisam siguran da se kroz postojeće norme ne može saradivati između institucija jer su potrebni protokoli o saradnji, recimo Komisije i Uprave za nekretnine itd. Da se vratim na suštinu zašto su potrebne te saradnje i da te saradnje, u stvari, nema puno jer puno ne dobijamo iz ovih provjera.

Vi bi trebali da imate punu saradnju, recimo, sa Upravom za nekretnine. Ovdje izražavam sumnju u podatku Uprave za nekretnine u odnosu na vlasništvo nad nekretninama. Nijesam siguran da i ono što dobijete od te uprave, ako dobijate blagovremeno i pravovremeno, ni to nijesam siguran, da odgovara pravim pokazateljima. Dalje, podatke od Komisije za hartije od vrijednosti, o tome smo i razgovarali i neformalno kolega Leković i ja, gdje smo svi mi dužni da prijavimo našu imovinu u smislu akcija, pa to dajete po nominalnoj vrijednosti. Kod mene, konkretno, akcije iz masovne vaučerske privatizacije koje sam rasporedio u nekoliko firmi sada vrijede vjerovatno 50-ak evra sve zajedno, po nominali je to mnogo više i daje neku krivu sliku. Dakle, tu mora da bude mnogo bolje saradnje. Nijesam siguran da Centralna depozitarna agencija kao privatna kompanija koju je neko prodao i bez ikakve potrebe napravio glupost, može da odgovori vašim upitu.

Ono što je ključno, saradnja sa državnom Komisijom za javne nabavke i sa nekim drugim organima, Poreskom upravom posebno, ali je ključno, gospodine Lekoviću, da i dalje nema za Komisiju bankarske tajne na vidjelo. Vi ovdje danas ne možete da provjerite, i to je problem o kome treba i ovaj parlament da razmišlja, u kontekstu Zakona o bankama i Zakona o Centralnoj banci, da komisija ne može da ispita koliki je saldo državnih i javnih funkcionera na bankarskim računima u zemlji i u inostranstvu. Pretpostavljam, vas banke odbijaju i ovo ovdje želim da otvorim danas, zato što se pozivaju na bankarsku tajnu. Mislim da bankarska tajna može biti samo za prezentaciju tih podataka u javnosti, a da što se tiče stanja za vašu instituciju, odnosno možda Upravu za antikorupciju ili neku novu instituciju koja će možda i vas da objedini, jer vidim da se dosta luta oko toga kako će se napraviti jedan jedinstveni organ koji će da suzbije korupciju itd, dakle to je ogroman problem. Ne samo salda u domaćim bankama, pa da onda uporedimo i vidimo kako su ti funkcioneri, ko god to bio, od ovih 3.500, došli do toga salda za ovih nekoliko godina, da se vratimo unazad i napravimo unakrsnu provjeru, nego i salda u stranim bankama na osnovu ugovora koje Crna Gora ima sa međunarodnim organizacijama, državama, da možemo lako da provjerimo da li možda neko od ovih javnih funkcionera ima imovinu u švajcarskim bankama, na nekim of-šor destinacijama.

Zašto samo priča oko javnih funkcionera, kako da ne. Ko god, počevši od Aleksandra Damjanovića, svakog poslanika SNP-a, dalje svih poslanika u ovom domu je podredio državne interese svom privatnom interesu, jedan cent oteo državi ima da odgovara, ali bih to proširio i na politički javno eksponirana lica. Imamo mi i lica koji su van obuhvata javnih funkcionera u dodiru sa javnim funkcionerima, od medija, nevladinih itd. koji imaju milionske prihode, kuće po Njujorku, na Petoj aveniji itd, a negdje su u dodiru sa javnim funkcionerima, pa ne bi bilo loše da na dobrovoljnoj osnovi imamo i te podatke. Koleginica je govorila, pretpostavljam da je u žurbi napravila omašku, pričala je o socijalnom kartonu, mislila je na poresko-identifikacioni karton.

Takođe, jedan od bitnih stubova koji vama omogućava da unakrsno provjeravate imovinu. Mi ni dan danas nemamo poreske identifikacione kartone kako bismo znali ko što plaća ovoj državi i ko je kakav patriota spram plaćanja poreza. Opet da pozovem, nije kasno bez obzira na budućnost vaše institucije, kažem ušli ste u zadnju godinu, možda vam se mandat i skrati i napravi neki drugi način kroz Upravu za antikorupcijsku inicijativu neke jedinstvene komisije koja će ove stvari da radi, ali nije kasno da se otvori priča oko banaka, bankarskih računa kao najveći problem, ovo ćete riješiti, ostalo manje više, i nekretnine, i pokretnu imovinu, što da ne, jahte, vazduhoplove, umjetničke slike, i to, gospodine Lekoviću, jer možda je neko stavio milione u umjetničke slike, a nema obavezu da ih prijavljuje i da ih vi provjerite.

Prema tome, smatram da je zakon konačno dao dosta, da Komisija nema kapacitete, što zbog objektivnih, što zbog subjektivnih slabosti. Želio bih da se provjere ove stvari koje je kolega Bojanić ovdje notirao vezane za potencijalni konflikt interesa u samoj Komisiji. To moramo danas ovdje da raščistimo, ne bi bilo dobro da Komisija izađe sa ove sjednice, a da ostane sumnja da je neko unutar Komisije u zoni kršenja zakona, a da vi na to niste reagovali. Vi nas treba da provjeravate, ne bi bilo dobro da vas provjeravaju neki drugi organi. Svakako da otvorimo konačno priču, da krenemo od nas poslanika, krenite od poslanika SNP-a, upoređivanje imovine koju sada imamo, onoga što smo imali kada smo počeli da se bavimo politikom i naših redovnih prihoda.

Što se mene lično tiče, sve mimo toga uzmite mi, ali da se krene i od drugih i ne samo na funkcionerima nego i na politički eksponiranim licima. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Damjanoviću.

Ne mogu da ne kažem, prije godinu dana, poslije mukotrpnih pregovora, njemačka Vlada i švajcarska Vlada su napravile sporazum da, kada zahtijevaju pravosudni organi Njemačke konto pojedinog građanina Njemačke u Švajcarskoj, švajcarske banke su dužne da dostave tačnu informaciju.

U ime SDP-a, kolega Banović.

BORISLAV BANOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Klub Socijaldemokratske partije će podržati podnijeti Izvještaj Komisije za sprječavanje sukoba interesa. Smatramo da je Godišnji izvještaj prilično sadržajan, da je sveobuhvatan, da ukazuje na poboljšanje u predmetu rada Komisije, da se vide ta unapređenja u oblasti transparentnosti, da su vidna poboljšanja u oblasti procedura, u oblasti inicijativnosti, u oblasti same Komisije itd. Čini mi se da ukupno ta 2012. godina pokazuje da Komisija unapređuje svoj rad i da se kroz saopštene podatke, kolege su već rekly da je ovdje veliki broj podataka i različitih aspekata predmeta koje istražuje dat. Iz toga se vidi da se pristupa bitno drugačije, u pozitivnom smislu, i da javnost može mnogo više da jasnije prati ono što radi Komisija, da to opet daje rezultate u samoj svrsi, u samom cilju postojanja Komisije i samim tim i našeg praćenja rada Komisije. To je da je na najvećem nivou transparentnost u ovoj oblasti. I drugo ili možda prvo, rekao bih prvo, da je što manje kršenja konflikta interesa.

No, i pored toga, postoji očigledno, a to je u samom izvještaju, zbog toga je izvještaj i dobar, što ukazuje na neke probleme u poboljšanju u ovoj oblasti, postoje neka polja problema. Jedna je, kao što je već moj kolega rekao, sama mogućnost i nadležnosti Komisije da uradi neke poslove, što zbog same norme, zakonskih ograničenja, što zbog drugih ograničenja koja su već data i u ovom izvještaju napomenuta. Ključni problem nije ono što se vidi. Dobro je, podržavam i pohvaljujem, ma na koga se to od nas odnosilo, da Komisija upozorava, kažnjava sve one koji nijesu nešto precizno uradili i precizno dostavili neki podatak. Veći problem je u onim podacima koji su uopšte ne dostavljaju. Dakle, veći je problem u onoj oblasti gdje ni javnost, ni Komisija koja to treba da zna, javnost kako hoće, nema podatke o stvarnoj imovini, pretpostavljam, jednog broja funkcionera. Pitanje je kako do tih podataka doći. Naravno da je to teško, kolege su i danas ovdje pominjale mogućnost da se na neka lica koja nijesu u porodici, pa ih zakon ne obuhvata nego na neka treća, peta lica vodi ta imovina, vode firme, vode lokali ili ne znam što već i preko drugih lica se vrši stvarno vlasništvo, i dobit iz tog vlasništva. To je problem, kako do toga doći. U tom smislu bi trebalo da Komisija sagleda u budućem periodu, koja može dati unapređenje u samoj normi i što se tu može uraditi, kako iskustva drugih da se to poboljša. Nadam se da će ove brojne međunarodne i druge komunikacije i iskustva u tom smislu doprinijeti.

Mislim da je neko od kolega, takođe, spomenuo, a čini mi se da malo predstavlja problem u kontekstu ovog osnovnog problema, kako ja vidim stvari, ono što se vidi i što se zna. Možda smo malo i pretjerali sa time da, na primjer, neki lokalni odbornik, kao to

je kolegistica rekla, lokalni zamjenik izborne komisije je u nekom konfliktu interesa. Posebno mislim da smo možda preobuhvatno pošli sa samim brojem funkcionera, jer članovi lokalne izborne komisije, nijesam baš siguran da oni odlučuju nešto tako krupno o poslovnim interesima, da se na osnovu njih može neko obogatiti, na osnovu te odluke. Može biti svašta, ali kao pojedinačan slučaj. Mi smo, znam iz iskustva naše partije, nekoliko odbornika je moralo da ili napusti odborničku funkciju, što je uradilo, ili prenosi vlasništvo, zbog čega ne vidim efekat. Zašto bi se vlasnička prava i upravljačka prava, kako je to već regulisano, prenijela na nekog drugog srodnika da bi se mogao biti odbornik. Zaista, ne vidim u tome neku posebnu poentu jer sve dok je stvar jasna, dok se zna da je neko vlasnik male turističke organizacije ili agencije i da je istovremeno odbornik, to samo po sebi nije sporno. Sporno je da samo prilikom odlučivanja, eventualno, u toj skupštini opštine kaže da je u konfliktu interesa ako se nešto odlučuje o porezima turističkih agencija ili o nečemu. To je jedno od pitanja koje sam htio da postavim. Molim vas da mi, u završnom izlaganju, odgovorite.

Dobili ste ovdje, da parafraziram, po pitanju iskazivanja konflikta interesa, ali nijesam vidio to negdje u podacima, vjerovatno je moja greška zbog ove sadržajnosti i obilja podataka koji su dati. Koliko je javnih funkcionera iskazalo prilikom glasanja, prilikom odlučivanja o nečemu, da je u konfliktu interesa zbog tog i tog. Da li imate te podatke i šta se tu dešava. To je jedno od tih ključnih mjesta. Dakle, da Borislav Banović glasa na nekom mjestu odlučivanja o nekom poslovnom interesu i privatnom i stavi ga ispred javnog interesa, a da to ne saopšti tj. da ima interes i privatni i javni. To su ta mjesta gdje se konflikt dešava. Čini mi se da u ovom izvještaju to, izvinjavam se unaprijed ako sam to preskočio, nije baš na najbolji način elaborirano koliko se tu stvari dešava, koliko tu ima napretka, da ljudi razumiju o čemu se radi, da prepoznaju svoj privatni interes kao mogući konfliktan sa javnom funkcijom koju obavljaju, u tom trenutku odlučivanja, koje vrše.

Na kraju, u ovih 20-ak sekundi koliko je ostalo, da sumiram. Generalno podržavamo izvještaj, podržavamo trend koji je evidentan i pozivamo da sama Komisija, a onda i mi na njen predlog pokušamo da unaprijedimo prvo normu, a oni praksu kako bi došli do najboljih rezultata u ovoj oblasti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Banoviću.

Po dogovoru, pošto smo imitirali engleski parlament jedan na jedan, da bi napravili dinamično, znači vi ćete, gospodine Lekoviću, da iznesete svoje stavove u tom završnom dijelu, da komentare mogu da imaju u ime poslaničkih klubova po jedan ko hoće i vi na kraju završnu riječ, tako ćemo doprinijeti tom parlamentarnom načinu rada.

Izvolite, kolega Lekoviću.

SLOBODAN LEKOVIĆ:

Ako ima vremena, nema problema, odmah ću da počnem sa odgovorima.

Gospodo poslanici, nema ovdje iz Pozitivne poslanika Bojanića. Znae kako je, neko je ovdje rekao mi smo vlast, a da smo vlast mi bi imali i veći budžet .. eura kao prva karika u lancu i popunili bi ta radna mjesta. Dakle, nema konkretni rezultat. Ako nema u ovom izvještaju konkretnih rezultata, onda ne znam gdje je to više. Ako je 458 državnih funkcionera među kojima su sudije, tužioci, poslanici, svi predsjednici, članovi

Vlade, dobar dio poslanika, ima spisak i sve je tu, provjerimo imovinski karton po članu 20a i evo rezultati toga kod koga je nađeno da nije tačno stanje. Ako je to 782 do današnjeg dana među kojima, primjera radi, kada smo kod poslanika, 60 provjereno imovinski kartoni, četiri netačno dati podaci sa aspekta nekretnina i poreza, tri hartije od vrijednosti, predati tamo gdje treba da predaju.

Ovdje se vraćamo na ono pitanje imamo li ili nemamo ovlašćenja. Ovo je Zakon o sprječavanju sukoba interesa. Mi nemamo istražna ovlašćenja. Mi nijesmo Komisija za ispitivanje porijekla imovine. Dakle, svi ovi su predati sudu za prekršaje, a po upravnom postupku idemo, kad postane konačna odluka i pravosnažna odluka, na izricanje teških mjera. Ovdje, vi znate, ako se razriješi javni funkcioner četiri godine ne može da radi, takvih slučajeva ima i mi smo 22 dostavili organu vlasti. Mi ih nijesmo postavili niti ih mi možemo razriješiti, ali u zakonu, poboljšan je taj zakon, mora organ vlasti da obavijesti Komisiju šta je preduzeo u roku od mjesec dana, inače sankcije su 10.000 eura tom organu vlasti ili odgovornom licu. Dakle, imamo puno funkcionera na visokom nivou gdje su izrečene disciplinske mjere oduzimanje dijela plate u ministarstvima i ima i razrješenja i ima i suspendovanje i tu su vam jasni podaci. Mi smo počeli ove godine i već smo do sada 12 dostavili organu vlasti radi razrješenja.

Dalje, mislim da nije dobro interpretiran izvještaj. Izvanredna je saradnja sa državnim organima. Ja sam čuo ovdje od dva poslanika da nemamo saradnju. Imamo izvanrednu, ali se vratimo na ono krucijalno pitanje. Crna Gora nema umreženu bazu podataka, jedinstven sistem, kao što je to u susjednoj Hrvatskoj. Imamo memorandum o saradnji sa njima i oni dolaze i mi razmjenjujemo iskustva. Pritiskne ih i za svakog funkcionera dobije podatke. To nije stvar komisije ove, nego je stvar resornog ministarstva. Na tome se radi, ali kad toga nema, a dobijete ovaj zadatak, onda vi morate da radite. Vidio sam ovdje da ima pohvala, mi smo umrežili podatke sa Upravom za nekretnine, umrežili sa Poreskom upravom, umrežili sa Centralnim registrom Privrednog suda, sa Upravom za javne nabavke i sve ovo radimo preko IPA programa u dogovoru sa ekspertima iz Njemačke koji su tu i biće do polovine naredne godine. Ovaj zakon se mijenja. Na osnovu njihovih izvještaja i naredne godine u prvom kvartalu treba oko bankarskih sistema, oko ovih izjava, oko provjere, oko svega da bude tu riječ. Proširuje se broj javnih funkcionera, funkcioneri neće moći u upravnim odborima da primaju neke nadoknade, naročito u akcionarskim društvima i tako dalje. Dakle, to su sve njihove preporuke koje će biti ugrađene i mi paralelno sa ovim bilježimo dobre rezultate. Neko je rekao pokretna vozila, pa nije jednostavno, ima neko jahte, brodice i tako dalje, ali kad uđemo u banke, ne možete zbog zakona, našeg zakona. Međutim, već imamo rješenja u susrednoj Hrvatskoj, potpisivanje određene izjave i od Centralne banke Crne Gore, već smo se dogovorili na tom planu i to će njemački eksperti, naredne godine, znači u prvom kvartalu moraće biti ta izjava.

Postavlja se drugo pitanje. Nemojmo olako mi da gledamo ko ima u inostranstvu sredstva i žiro račun i tako dalje, daj da vidimo mi prvo ovdje. Da vidimo u prekograničnoj saradnji, gdje ćemo sada imati jedan projekat, da li onaj iz Pljevalja ima u Prijepolju i obrnuto firmu ili sredstva i tako dalje. Da bi radili na nivou država, mora država, kao što je gospodin potpredsjednik kazao primjer Švajcarske i tako dalje. Tu mi ne možemo da utičemo, ali imaćemo u narednom izvještaju i oko banaka i sredstava. Koji je problem, mogli bi i sada da imamo, ali postoji Uprava za pranje novca i finansiranje terorizma, oni imaju leks specijalis gdje postoji jedan član koji kaže - ne

može se dobiti osim na lični zahtjev kada sumnjate da taj funkcioner pere novac. Ko može kada ste vi svi potpisali tu da nemate, vidjeli ste podatke, 18% da su javni funkcioneri iskazali da ima preko 5.000 na svojim žiro računima. Dakle, moraće se sve to ugraditi i rezultati će biti u prvoj polovini naredne godine.

Imamo konkretna pitanja, izvinjavam se. Za člana komisije je decidno, sve smo pokrenuli, sve ispitali, dobili od Osnovnog suda rješenje presude, treba da izjavu podnese, tako je zaključeno na zadnjoj sjednici, razmatrali smo to i na sljedećoj sjednici ćemo u skladu sa našim zakonom da donesemo odluku 30. avgusta i na osnovu toga da dostavimo Skupštini, Administrativnom odboru, da li je to, to, da li treba mijenjati ili ne mijenjati. Dakle, mi smo već u tom dijelu postupili.

Što se tiče drugog pitanja, da li član komisije, pomoćnik ministra može biti. Može. Prošle godine bio je takav zahtjev nevladine organizacije, mi smo donijeli tačno mišljenje da može, niko se na to mišljenje ni na kasniju odluku nije žalio, jer postojeći zakon ne zabranjuje, jer se radi o volonterima, ne profesionalcima. U akcionom planu borbe protiv korupcije stoji da komisija treba da se profesionalizuje, kao što je to u susrednoj Hrvatskoj i drugim državama u regionu, tako da vjerovatno tada neće moći, ali sada to su ljudi koji rade na drugim mjestima i mišljenje je takvo da može da obavlja tu funkciju.

Što se tiče novčanih kazni, vidjeli ste koliko smo predali. 365 dana je godini, pod uslovom da se radi, ne možete stići na sve. I koliko je tu presuda. Međutim, mi ne kažnjavamo, poslanice Bošnjak, mi ne kažnjavamo. Mi dostavljamo Sudu za prekršaje, a oni rade kako rade. Imate u izvještaju da li su novčano kažnjeni, i opomena je kazna takođe. Imamo negdje gdje se ne slažemo, pokrećemo prema Vijeću za prekršaje, ali pogledajte taj broj prekršajnih postupaka. Postavlja se pitanje i drugo. Rekli ste jedan mali funkcioner, hajde da kažemo da imamo velike i male, međutim, svi su isti pred zakonom. Imamo i ovdje slučaj jedan, vi dobro znate prošle godine jedan poslanik koji je četiri godine bio, nikad nije predao imovinski izvještaj, ali ne postoji u ovom zakonu kazna za poslanike, osim prekršajna. Sada po novome Njemci predlažu i za poslanike, kao što je to i u Mađarskoj. Vidjećemo biće to pred vama, pa ćemo o tome imati vremena da raspravljamo. Evo toliko, ja sam produžio malo.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, gospodinu Lekoviću.

Pravo na komentar u ime Demokratske partije socijalista, po dogovoru, kolega Martinović. Izvolite.

JOVAN MARTINOVIĆ:

Zahaljujem, predsjedavajući,

Ja ću iskoristiti priliku, s obzirom da po dogovoru neću imati izlaganje, da dam jedan kratki komentar vezano na izlaganje gospodina Lekovića i da se osvrnem na sve ono što su naše uvažene kolege iznijele i da iznesem jedan svoj stav koji se u principu slaže sa svim onim što smo čuli. Komisija za borbu protiv sukoba interesa je važna karika u borbi protiv korupcije organizovanog kriminala, ali prije svega ima preventivnu i nadzornu funkciju i to je ono od čega moramo poći, uz apsolutnu saglasnost da ovu komisiju treba jačati i imajući u vidu koje su sve projekte u saradnji sa međunarodnim

organizacijama preduzeli da će to dati rezultate na fonu ove priče koje smo imali prilike da čujemo od uvaženih kolega.

Evidentni su naporni svih zaposlenih u Komisiji, a takođe stupanjem na snagu novog Zakona o sprečavanju sukoba interesa, povećavaju se obaveze za sve javne funkcionere a u skladu sa akcionim planovima za 23 i 24 poglavlje i proširuje se broj funkcionera koji će imati tretman javnih funkcionera.

Ono što bih još istakao jeste da je ovaj projekat koji je gospodin Leković pomenuo, a tiče se umrežavanje podataka, od izuzetne važnosti kako bismo ojačali i podigli nivo i snagu Komisije. Tu prije svega mislim na umrežavanje podataka sa Upravom za nekretnine, sa Poreskom upravom, Komisijom za hartije od vrijednosti, Upravom za javne nabavke, umrežiće se podaci sa ovim projektom i sa Ministarstvom unutrašnjih poslova vezano za pokretnu imovinu, kao i sa Ministarstvom saobraćaja i pomorstva i, što je već bilo pomenuto, sa bankama, bankarskim računima. Koristim priliku da naglasim skidanje bankarske tajne. Znači, sve ovo je nešto sa čim sam siguran da se svi poslanici u Skupštini Crne Gore slažu i svima nama je u interesu jačanje Komisije. U tom smislu, zbog svega navedenoga i onoga što smo imali prilike da čujemo, podržaću apsolutno izvještaj koji je u ovoj formi dostavljen. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Komentar na izlaganje gospodina Lekovića, u ime Demokratskog fronta koleginya Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Ovdje ste nam rekli -da ste vi dio vlasti da bi Vlada mnogo bolje vodila računa o vama. Upravo je poenta u tome što Vladi ne odgovara da vi radite kako treba, jer tamo su ti koji su najviše svoj interes stavili ispred javnog i oni, naravno, neće da daju vama ovlašćenja, to je svima jasno, neće da vam daju ovlašćenja koja bi vam vjerovatno mi iz opozicije dali da možete da radite taj posao suštinski, jer je ovako ispalo deklarativno. Znam da vi donosite te odluke i rješenja i upućujete Sudu za prekršaje, ali suštinski ništa se nije uradilo. Reći ćete mi, ne morate ime i prezime, ali me interesuje baš na kojoj poziciji su bili ti ljudi koji su razriješeni sa tog mjesta zbog toga što ste vi uvidjeli da su prekršili ovaj zakon.

Pomenuli ste poslanika koji nije četiri godine prijavljivao imovinu. Vjerujte da negdje razumijem što mnogi od nas imaju taj prigovor savjesti kad vidimo neke koji imaju enormno bogatstvo, a prijavili su tamo neku mizernu imovinu, da možda i mi treba da im poklonimo nešto da bi mogli da prežive taj mjesec. Prosto se onda javlja prigovor savjesti zašto da igrate u toj igri, a u stvari vi ste neko ko nema neku imovinu, a tamo ljudi za koje svi znamo šta imaju su prijavili neku imovinu koja očigledno da nije takva kakva jeste zaista. Vjerovatno neke moje kolege iz tog razloga, ja i ih razumijem, nijesu htjele, ali prosto ima nas koji smo legalisti pa hoćemo da ispoštujemo zakon do kraja, bez obzira koliko se sa nekim stvarima ne slagali, odnosno mislili da trebaj nekim drugim ljudima mnogo više da se ispita imovina i da li su prijavili to kako treba. Otprilike je to, ali me baš interesuje ovo što ste rekli, da su neki sa nekih funkcija razriješeni i ako vam je neprijatno da kažete imena, možete da kažete funkcije koje su pokrivali i da vidimo baš o kojim se funkcijama radi i ko je razriješen sa tih mjesta na osnovu vaše inicijative. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

U ime SNP-a kolega Damjanović. Izvolite, kolega.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Evo prilike da iskomentarišem odgovore koje je gospodin Leković u ime Komisije dao.

Dvije, tri stvari ostaju upitne. Ovdje smo samo iskazali, makar mi u SNP-u, jedno neslaganje sa dinamikom. Kako je Komisija širila svoje nadležnosti i kako se Komisija, kao državni organ, ponašala u sistemu vlasti. Dakle, više inicijativnosti, više se moglo, definitivno. Donešen je zakon 2004., devet godina je prošlo i nakon devet godina smo u poziciji da ovdje kažemo - e sad nemamo jedinstvenu bazu podataka kao što imaju Hrvati, da bi pritiskom na dugme, tu se potpuno slažemo, samo u jednom trenutku imali izlistano gdje funkcioner javni ima akcije, gdje ima imovinu, kakva mu je pokretna, kakva nepokretna imovina, da li duguje za poreze i tako dalje. To nije problem nas iz SNP-a i opozicionih klupa, to je ono što je i Komisija morala sama da ima kao inicijativu, a ne samo da konstatuje da ima duplo manje sredstava nego što traži, odnosno duplo manje zaposlenih nego što je potrebno. Pa kažete da vam taj manjak zaposlenih pravi probleme, jer ne mogu ni da prisustvuju vaši službenici ročištima, odnosno suđenjima kod sudija za prekršaje. Ovdje kažete, od 442 zahtjeva završeno je 295, a od tih 295 prošle godine svega 95 sa novčanom kaznom. Ovo ostalo opomene i tako dalje. To je veliki problem koji Crna Gora ima sa sudijama za prekršaje i sa Vijećem za prekršaje, katastrofalan, pitanje je za Ministarstvo pravde. Ovdje to ne može biti alibi, u ovih 95 novčanih kazni možda je bilo prilike da vidmo kolika je suma tih novčanih kazni, pa da vidmo šta je komisija konkretno doprinijela budžetu Crne Gore.

U odnosu na mjerljivost onoga što vi radite, ovo bi nam bilo od velike koristi. Naravno, ključno je ostalo ono što sam rekao u prvom javljanju, bankarska tajna i krupne stvari koje moramo presjeći i neka danas startujemo da te stvari dovedemo u red. Ali u odnosu na razrešenja dali ste ovdje, tri su državna funkcionera predložena i 11 lokalnih, od tih tri direktor škole je razriješen, glavni inspektor kome je 20% plata smanjena i jedan javni funkcioner kojeg bira Skupština, misli se na Fond za manjine gdje još nijesmo donijeli odluku ili smo nešto na Administrativnom odboru progledali kroz prste. Dakle, taj dio što se tiče razrešenja državnih i lokalnih funkcionera je veoma tanak. Malo je, čini mi se, tri zahtjeva za razrešenje državnih i 12 lokalnih, pa su kazne za lokalne funkcionere razrešenje odbornika, ali iz odbora u kojima su odbornici u lokalnim parlamentima. Da li je to odgovarajuće, adekvatno kazni odnosno sankciji to je već drugo pitanje. Zhavljujem.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Damjanoviću.

Gospodine Lekoviću, da li imate potrebu da iznesete još neke činjenice, stavove? Znači, to vam onda dođe super završna riječ, nešto u tom smislu.

SLOBODAN LEKOVIĆ:

Posljednje pitanje vezano je za odbornika i poslanika. Ne mogu se razriješiti oni koji su izabrani na neposrednim izborima. To je bilo do skoro i sa predsjednicima opština, sada već može. Mi smo sada u jednoj fazi da tako procesuiramo jedan slučaj. Međutim, Komisija je zauzela stav, u onom organima gdje je izabran poslanik, komisijama i tako dalje, dakle tu je skupština izabrala i zato smo mi slali i za poslanike. Znao kako je to u Mađarskoj, nema pravo glasa posle šest mjeseci, šest mjeseci se oduzima plata, nakon šest mjeseci ako i dalje ne dostavite ovaj imovinski karton, sedmi mjesec imate pravo da diskutujete, a nemate pravo glasa. Tu nema prava pozivanja na imunitet i to važi i dan danas. Međutim, kažem, eksperti njemački su tu, brojna delegacija, i mi ćemo riješiti dosta od ovih pitanja.

Koleginica Bošnjak kazala je da veliko bogatstvo je kod ljudi. Jeste, nije bitno koliko čovjek prijavi ovdje kao funkcioner, nego koliko troši, a to treba ispitati. U Hrvatskoj postoji ista ova institucija samo se zove Povjereništvo i isto rade ovo što i mi radimo. Nijesmo mi ti koji možemo da ispituje. Vidjeli ste ovdje vrlo interesantnu fotografiju na početku, snimljen depo naših kartica, odnosno imovinskih deklaracija, 35.000 od 2005. do danas. Dakle, onaj koji istražuje može uvijek da ima na raspolaganje jednu inzverendnu dokumentaciju, tek posle deset godina prema zakonu je izlučivanje prema državnom arhivu. Kome treba, svako je potpisao da je to njegova imovina i pokretna i nepokretna i da su to njegove firme. Onaj koji ispituje i istražuje, evo prilike. Malo je slučajeva bilo. Dakle, mi to ne radimo, moguće je da ova agencija koja je u akcionom planu u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala zacrtana da bude, ona treba da profunkcioniše 2016. Jednostavno, sve to objediniti, ovo je ipak Parlament osnovao i bez obzira koliko se mi slažemo i ne slažemo, bilježi dobre rezultate, može i bolje. Treba da se svi organizujemo, da se svi umrežimo i da možemo provjeriti bankarske račune. Doći ćemo do toga, ali onaj koji treba da procesuiraju, glavni, onaj koji treba da istražuje, neka to uradi.

Ovdje je bilo još priče, nego nije gospodin Banović tu, vezano za izjavu. Vrlo interesantna jedna stvar, u zakonu je ugrađeno to. Na organu vlasti, na njima je da ne smiju donijeti takve odluke, moraju da pitaju Komisiju. Pogotovo ako je u pitanju nepotizam, to je član 12, po preporuci Evropske komisije - odluke donijete suprotno odredbama ovog člana nadležni organ vlasti je dužan da stavi van snage. Bez obzira zaposlio ga ili ne zaposlio, moraš da staviš. To prije nije stajalo, bila je novčana kazna. Mi nijesmo ti i mi nemamo podatke da li toga ima ili nema, jer niko nije tražio mišljenje od Komisije. Traže mišljenje od Komisije da li je u konfliktu interesa. Mi na svakoj sjednici po tri, četiri mišljenja dajemo, jer ljudi ne znaju da li su konkretno u konfliktu interesa ili su potencijalno ili može da utiče to da budu u konfliktu interesa. Ova nova odredba je vrlo jaka, vjerovatno bi trebalo još nešto dodati da je u obavezi, ako se ovakve odluke, Komisiji dostavlja pored mišljenja i rezultat toga. Ili na primjer fali još jedna, a to je na vama poslanicima, dakle tamo piše ovi koji su razriješeni četiri godine ne mogu da rade, da ne može organ vlasti da zaposli tog čovjeka jer mora da pita Komisiju da li je on suspendovan, izrečena je disciplinska mjera ili razriješen. Dakle, nadam se da će ovi eksperti, jer to moramo prilagođavati, dobar dio ovoga je usaglašen sa kolegama iz Hrvatske. Imamo i boljih iskustava, neko je rekao u Srbiji. Mi od 2005.godine javno, transparentno iznosimo sve podatke na našem sajtu i svaki građanin, dakle pravno, fizičko lice, nevladine organizacije, kada vidi podatke može da

dostavi nama preko linka "pitajte predsjednika". Imamo ih dosta tih prijava, mi to 2005. godine, Hrvatska to nije imala, Srbija to nije imala, tek posle nas kada smo mi to pokazali, potpisali memorandum o saradnji, onda su to oni to uveli. Neki su transformisali, kao što je Srbija, u Agenciju za antikorupciju, Hrvatska to nije, ostala je tako, tako da od svake zemlje i svake države zavisi kako će i na koji način da uredi ovaj system. Za sada je tako, vidimo u Akcionom planu da će nešto da se mijenja. Dakle nije stvar Komisije, Komisija ne donosi ove propise, mi sugerišemo. Kada se mijenjao ovaj zakon, mi smo 39 dali naših primjedbi, dobar dio je usvojen, jedan dio nije, ali evo, ništa nije vječno, sve treba dati provjeri. Nadam se i ovaj zakon, pa i ova komisija, ako je neko nezadovoljan, biće nova. Nadam se boljitku svemu ovome, jer je to u interesu svih nas. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, gospodine Lekoviću.

Sa ovim, kolege, konstatujem da je pretres završen. O ovom izvještaju ćemo se izjasniti sutra.

Da vas informišem i o tački koja nosi naziv Predlog rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju. Imali smo molbu, zahtjev, kako god hoćete, od ministra Lukšića, da pretres u plenumu po ovoj tački i odlučivanje odložimo za jesenas. Sa predsjednikom Skupštine i sa članovima radnog tima gospodinom Vukovićem, gospodinom Damjanovićem i gospodinom Šehovićem smo se dogovorili da izađemo u susret takvoj jednoj molbi zbog toga što je ovo jedan izuzetan, zahtjevan naslov, vrlo sadržajan. Mi smo ga faktički tako shvatili, iz radnog tima, obavili smo velike poslove u vremenu i u kontaktima, siguran sam i u sadržini. Došli smo faktički i do jedne većine, ali ne 81 poslanik, apsolutne, nego većine koja ima određeni model kako i na koji način ići prema Briselu, koja je uloga ove Skupštine, matičnog odbora, ostalih odbora, koja strateška dokumenta treba donijeti. U želji da imamo potpuni konsenzus 81 poslanika, mi smo izašli u susret da ovaj materijal razmatramo i izjasnimo se na jesen. Nadam se u nečemu što će omogućiti podrška 81 poslanika. Sve ono što su bile određene sugestije, da sada ne ponavljam kojih poslanika, radni tim će imati u vidu. Da li ćemo ići samo sa ovim nacrtom ili će on biti obogaćen i sa jednim nacrtom zakona koji to reguliše na jedan kvalitetniji način, vidjećemo na tom našem sastanku već početkom septembra.

Sa ovim završavamo današnji rad. Kolege, obavještavam vas da nastavljamo sutra u 10 sati sa Predlogom zakona o akcizama.

Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Hvala vam, potpredsjedniče, hvala na korektnom obrazloženju vezano za Predlog rezolucije. Svakako da smo se dogovorili i da je dobro što ste zbog molbe ministra odnosno potpredsjednika Vlade, a i kolega iz većine ostavili ovu raspravu za jesen kako bi došlo do koncenzusa.

Što se tiče sutrašnjeg početka dana, želio bih da informišem da je u devet časova zakazana sjednica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, da je u devet časova takođe, čini mi se, zakazan Odbor za politički sistem, a u 10.30h Anketni odbor. Zbog prisustva članova Odbora za ekonomiju, finansije i budžet sjednici koja će početi u

devet, a učinićemo sve da je završimo najkasnije do pola jedanaest, jer počinje Anketni odbor, moja je molba da ako već krećemo sa tačkom Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o akcizama, krenemo u 10.30 h, odmah po završetku sjednice Odbora za ekonomiju finasiju i budžet, što je krajnji rok.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam, kolega Damjanoviću.

Ja kažem u deset, pa zbog naše inercije od ujutru da to bude u 10.30h. Ovaj naš predlog, nas četvorice i radnog tima, oni će zapaziti poslovničku proceduru, da ćemo mi formalno i povući, a da ćemo isti takav jedan materijal obogaćen sa ovim sugestijama, evo kolega Nimanbegu i ostale kolege koje će biti, sačinimo i napravimo na prvoj sjednici jesenjeg zasijedanja.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Interesuje me kada će biti rasprava o pojedinostima pa i tačkama dnevnog reda koje su prošle i glasanje ovih zakona koje smo već prešli.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nastavljamo sutra u 10.30 časova sa tačkom o akcizama, onda idu pojedinosti po ovom dnevnom redu i po osmoj sjednici zato što smo tamo imali odloženo nekoliko tačaka. Znači u pojedinostima pa kad završimo u pojedinostima, glasanje o pojedinostima zajedno sa Izborima i imenovanjem, pa završava se osma i deseta sjednica, pa se zakazuje ova o Anketnom odboru i jedanaesta sjednica, nadam se do 17 i 20 a ne do ponoći.

Prijatno.

30.07.2013. u 12.00 h

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, počinjemo sa radom. Sada ćemo razmatrati tačku dnevnog reda Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Međutim, prije nego što pređemo na ovu tačku dnevnog reda samo ukratko da vas obavijestim o dogovoru sa kolegijuma, a tiče se načina našeg današnjeg rada. Dakle, ukupno trajanje rasprave povodom ove tačke dnevnog reda je jedan sat, po jedan predstavnik kluba imaće pravo da uzme učešće u radu u trajanju od pet minuta.

U 13 časova počinje rasprava u pojedinostima i glasanje povodom svih tačaka koje smo prešli prethodnih nekoliko dana.

U 17 časova biće nova sjednica koja će biti posvećena radu Anketnog odbora. Ta sjednica će trajati dva sata, dakle od 17 do 19 sati. To je dogovor koji je postignut na upravo završenoj sjednici kolegijuma i molim da prihvatimo takav način današnjeg rada da bi bili potpuno u skladu sa članom rada koji smo napravili prije nedelju, imajući u vidu obilje materijala koje razmatramo.

Sjutra ćemo po dogovoru, dakle, razmatrati ustavne promjene, a prekosjutra bi onda ostao dan za vanrednu sjednicu povodom rebalansa budžeta. To je predlog i predlažem da ga prihvatimo, da idemo na taj način u današnji radni dan.

Ponavljam, razmatramo **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su ministar finansija Radoje Žugić i pomoćnica ministra Marina Popović. Ja ih pozdravljam u ime svih nas. Izvjestioci odbora su Radovan Obradović u ime Zakonodavnog odbora i Strahinja Bulajć u ime Odbora u ime Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade želi li da da dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima ministar Žugić. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, poštovani poslanice i poslanici,

Saglasno Vladinoj politici u oblasti oporezivanja akciznih proizvoda Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama predlaže se dodatno usklađivanje visine akciza na akcizne proizvode, i to prije svega na duvanske proizvode i mineralna ulja, dinamikom postepenog usaglašavanja sa odgovarajućim propisima Evropske unije. Na ovaj način, pored obezbjeđivanja većeg priliva sredstava od akciza u iznosu od oko pet miliona eura na godišnjem nivou, stvaraju se i preduslovi za regionalnu usklađenost akciza, te samim tim minimizira rizik od potencijalnog rasta ilegalnog tržišta.

Predlogom zakona se u cilju postepenog približavanja obavezujućem minimumu iznosa akciza Evropskoj uniji, predlaže povećanje specifične akcize na cigarete sa petnaest eura za hiljadu komada na 17,50 za istu količinu ili po paklici sa trideset centi na pedeset pet. I istovremeno, smanjenje proporcionalne akcize, odnosno akcizne stope sa postojećih 36 na 35 od maloprodajne cijene cigareta. Prema regulativi Evropske unije, najniži iznos akciza na cigarete ne može biti manji od iznosa koji odgovara 57% maloprodajne cijene cigareta iz najpopularnijeg cjenovnog razreda, s tim da se taj iznos ne može smanjiti u odnosu na šezdeset četiri eura po kilogramu. Napominjemo, da je od 1.januara 2014.godine obavezujući minimum Evropskoj uniji devedeset eura kroz hiljadu komada, odnosno 60% od prosječne fonderisane cijene cigareta.

Predloženom fiskalnom strukturom, specifične i proporcionalne akcize osigurava se stabilnost tržišta i smanjuje prostor za nelegalnu trgovinu cigareta, što posredno obezbeđuje izdašnije i stabilnije javne prihode. Povećanjem specifičnog i smanjivanjem proporcionalnog elementa akcize, uz istovremeno uvođenje prosječnog fonderisanog prosjeka, kao referentne tačke za obračun minimalne akcize, omogućava se izvjesnost i sigurnost budžetskih prihoda u budućnosti, kao i manja zavisnost od tržišnih okolnosti, odnosno kolebanja, ali i cjenovnik politika duvanskih kompanija.

Dodatno usaglašavanje izvršeno je i u pogledu preciziranja definisanja duvanskih proizvoda cigareta, cigara, cigarilosa, fino rezanog duvana i drugog duvana za pušenje. Navedenim izmjenama dalje je predloženo da se od 1.januara 2015.godine sa liste

akciznih proizvoda ukloni kafa, što je na liniji poštovanja principa i Sporazuma o stabilizaciji pridruživanju. Ovim zakonom se predlaže povećanje visine akcize na kerozin, koji se koristi kao motorno gorivo sa postojećih stotinu pedeset šest eura na hiljadu litara na trista trideset eura u odnosu na istu količinu i na ovaj način u potpunosti se usklađuje stopa za ovaj akcizni proizvod sa evropskim minimumom.

Posebno treba istaći, da radi posticanja poljoprivredne proizvodnje kroz nova rješenja smo omogućili kupcima mineralnih ulja, koja se upotrebljavaju za pogon poljoprivredne i šumske mehanizacije, povraćaj ukupno plaćanje akcize i skraćenje roka za povraćaj iste sa trideset dana od dana podnošenja zahtjeva na rok od sedam dana od dana podnošenja zahtjeva. Osim navedenog, Predlogom zakona se snaži kaznena politika i stvaraju uslovi za bolju poresku disciplinu što je intencija Vlade, odnosno nadležnih organa kada je riječ o sveobuhvatnoj borbi protiv sive ekonomije.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala, ministre.

Izvestioci odbora da li žele riječ? Ne, dobili smo detaljne izvještaje.

Shodno dogovoru idemo sada u raspravu na način što će predstavnici klubova u trajanju od 5 minuta saopštiti stav svojih partija.

U ime Demokratske partije socijalista kolega Zoran Vukčević, a neka se pripremi kolega Milutin Đukanović koji će govoriti ispred Kluba Demokratskog fronta.

Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolege, ministre Žugiću,

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama ima nekoliko elemenata koji apsolutno treba respektovati i ovaj zakon apsolutno treba podržati. Pored toga što je ovim zakonom definisano usklađivanje visine akciza na ove proizvode koji su predmet ovog zakona sa dinamikom usaglašavanja sa odgovarajućim direktivama Evropske unije, ono što meni predstavlja poseban značaj to je da ove akcize takodje utiču na eliminisanje nekih biznis barijera. Prije svega tu mislim na obezbjedjivanje neophodnih uslova za regionalnu uskladjenost i visine akciza i poštovanje akcizne politike i u Crnoj Gori i u zemljama u regionu i na taj način će se uticati na eventualno stvaranje ilegalnog tržišta. Takodje ovim zakonskim rješenjem je obezbjedjeno sistemski da se riješe problemi oko eventualne sive ekonomije i da se unaprijedi određena politika u smislu poštovanja poreske discipline kada su u pitanju trgovački kanali za ovu vrstu robe. Ono što je posebno važno sa aspekta biznis barijera, tj. utvrđivanje propisa kojim se skraćuje rok kojem poreskom organu potrebno za izdavanje dozvole za akcize, to je važeće zakonsko rješenje. Rok od 60 dana predlogom ovog rješenja se skraćuje na 30 dana, tako da sa aspekta biznisa državni organi značajno unapređuju proceduru koja će omogućiti ljudima, koji se bave ovim poslom, da brže i efikasnije imaju komunikaciju sa državnim organima.

Na kraju, na samom početku je trebalo saopštiti ono što je važno sa aspekta podsticajnih mjera u ovim izmjenama i dopunama, a to je prije svega podrška poljoprivrednicima sa aspekta obezbjedjivanja smanjenja akciza za njihove potrebe.

Mislim da je to dobra orijentacija i Ministarstva i Vlade i na taj način je omogućeno da se ta ciljna grupa na ovaj način podrži. Zaista, korišćenje goriva za poljoprivredne proizvođače u poljoprivredi sa aspekta obezbjeđivanja svega onoga što je njima potrebno i na ovaj način će Vlada značajno doprinijeti da im se njihovi ukupni troškovi smanje bar za ovaj dio koji se tiče akciza. Mislim da ovaj zakon apsolutno je na fonu na kojem sam rekao i treba ga podržati. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Molim kolegu Đukanovića da uzme riječ a neka se pripremi kolega Mladen Bojanić koji će govoriti u ime Pozitivne Crne Gore. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Uvaženo predsjedništvo, uvažene dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Danas se pred nama nalazi Zakon kojim se povećavaju akcize na duvanske proizvode a samim tim to će dovesti do povećanja vrijednosti svih vrsta cigareta. Postavljam pitanje ministru: može li se desiti bar jedno zasijedanje da se održi a da nemamo neki zakon koji dovodi do povećanja cijena određenih proizvoda ili se povećava neki porez koji će tako dovesti do slabljenja standarda svih građana Crne Gore?

Da podsjetim, prvo smo imali uvođenje tzv. poreza evro po evro, pa za električna brojila, za mobilne telefone i kablovsku televiziju. Zatim, dolazi do uvođenja kriznog poreza sa kojim su smanjene plate građanima Crne Gore i onda je trebalo da se penzije uvećavaju. Medjutim, Vlada je donijela Zakon, odnosno ova Skupština a na predlog Vlade donijela je Zakon da se zamrzavaju penzije. I kada sve ove mjere nijesu dale adekvatan rezultat, tada je Vlada pribjegli opciji da poveća PDV sa 17 na 19% što je takodje izazvalo povećanje cijena gotovo svih proizvoda.

Od 1. avgusta očekuje nas povećanje cijena električne energije. Takodje, je pripremljen i rebalans Budžeta sa kojim Vlada predlaže da građani Crne Gore u suštini plate dugove Kombinata aluminijuma Podgorica.

Gospodine minsitre, ne čini li vam se ovo prešlo više prag izdržljivosti? Da li to mogu više građani da izdrže? A vaša obaveza i obaveza vaše Vlade da vode računa o standardu svih građana Crne Gore.

Gospodine ministre, kada ćete izaći sa nekim zakonskim predlogom koji će omogućiti da se otvore nova radna mjesta? Da vas podsjetim, vaš premijer je u predizbornoj kampanji najavio 40.000 novih radnih mjesta. Zakon koji se sada nalazi pred nama o povećanju akciza zavlaci ponovo ruke u džepove naših građana, ali je vrlo interesatno da ste sa ovim zakonskim predlogom izašli tek sad i kao glavni argument zašto Parlament to treba da usvoji, navodite da se na taj način usaglašavaju akcize sa akcizama zemalja iz okruženja. Svakome u Crnoj Gori je jasno da Crna Gora ima najniže akcize na duvanske proizvode, ali ne da bi štitila građane, već da bi se omogućio tranzit odnosno šverc cigareta po kojem je Crna Gora poznata šire od okruženja.

Postavlja se pitanje koliko je država izgubila po osnovu tog tranzita, odnosno, kako mi iz opozicije kažemo, šverca cigareta i koliko sada gubi? Ko su sada kompanije

koje se bave proizvodnjom i prometom cigareta? Znam da su radnici Duvanskog kombinata saopštavali da su oni proizvodili sve vrste cigareta. Ne sjećam se da je ikad u Crnoj Gori dobio licencu da proizvodi na primjer "Malboro".

Zbog svih ovih stvari i zbog opšte ekonomske politike koju vodi Vlada, koja se sastoji samo u nametanju novih poreza i doprinosa, Demokratski front neće podržati ovaj Predlog zakona o akcizama. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Nemamo zajednički imenitelj između ove aktivnosti i onih mjera fiskalne konsolidacije koje su bile predmet pažnje ovog parlamenta a prethodno i Vlade. Ovo je harmonizacija duvanskih preradjevina u jednom dijelu, a u drugom dijelu je pozitivna mjera koja se odnosi na povraćaj plaćenih akciza poljoprivrednim proizvođačima i to je elemenat, evo da kažemo, jedne pozitivne i potencijalne mjere. Ovim zakonom, što je naša obaveza prema procesu integracija, pravimo harmonizaciju našeg regulatornog okvira, i to postupno i fazno, kako bismo izbjegli poremećaje i kako bismo harmonizovali cijene cigareta prije svega sa regionom a u nekim fazama i sa Evropskom unijom. Cilj je da se u cjelini uklopimo uz ovu pozitivnu mjeru.

Zašto to do sada nismo uradili? Radi se svake godine ovo. Radićemo i naredne godine. Ne mislim da se ovim udara na standard građana već kroz oslobađanje od akciza i povraćaj akcize poljoprivrednim proizvođačima se doprinosi kako tako podsticaj poljoprivredne proizvodnje.

Oko toga da li je cijena ili nivo akciza u Crnoj Gori nizak ili visok ovdje imamo komparativnu regionalnu analizu cijena cigareta i više i niže kategorije i moram vam reći da Crna Gora u punoj mjeri ima harmonizovan cjenovnik sa onim iz našeg okruženja, da vam sada ne čitam, mogu da vam dam ovaj list. Dakle, razumijem da smo zabrinuti za nepopularne mjere i mjere koje se tiču fiskalne konsolidacije, ali u izboru između popularnosti i rejtinga i fiskalne održivosti ja sam uvijek za elemenat fiskalne održivosti.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Izvolite, kolega Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Gospodine ministre, ja sam Vas na početku pitao može li da prođe i jedno zasijedanje, a da Vlada ne predloži neki porez, doprinos, zamrzavanje. Znači, u posljednjih sedam - osam mjeseci, stalno imamo intenciju da se ide na povećanje prihoda, a kad se ide na povećanje prihoda u Budžet, to obično udara na standard građana. A takođe i intencija da se smanjuju troškovi i to izdavanje za penzije, ponovo to ide na teret građana.

Ovo što je Crna Gora imala nisku akcizu i danas ima, bez obzira na ovo povećanje, relativno nisku akcizu, mi to tumačimo da je zbog toga što je Crna Gora u

regionu prepoznata kao tranzitna, odnosno švercerska destinacija za duvanske proizvode. Nijeste mi odgovorili na pitanje, ko se danas u Crnoj Gori bavi proizvodnjom cigareta i koje marke cigareta proizvode. Jer, javna je tajna u Crnoj Gori, da je Duvanski kombinat mogao da proizvodi koju god hoćete svjetsku marku. Nije Crna Gora bez razloga obilježena kao zemlja kroz koju je organizovan šverc cigareta. Vi sami znate, kad je došlo u Italiji do pokretanja procedura, da je 30 glisera preko noći ostalo bez vlasnika. A zašto su koristili glisere, vjerovatno da ih niko ne bi uhvatio, i to još pod okriljem noći.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem, idemo dalje.

Kolega Mladen Bojanić, u ime Pozitivne Crne Gore, a nakon njega kolega Aleksandar Damjanović, u ime Kluba Socijalističke narodne partije. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Bez obzira što nije politički isplativo podržati sa strane opozicije neki predlog vlasti i naravno nije ni politički isplativo dati podršku što može da doprinosi daljem urušavanju standarda građana, preuzećemo rizik ovaj put da Pozitivna podrži ovaj Zakon. Iz više razloga pokušaću da kažem šta su glavni razlozi u ovoj situaciji kada smo potpuno svjesni, ne ulazeći u to kako i zašto smo u tolikom budžetskom deficitu, smatramo da to nešto novca, ako već treba da je pravednije, opuštenije, oporezivati one proizvode koji su štetni po zdravlje građana. Na kraju krajeva, i mi da pokažemo neku dosljednost, i mi smo tokom kampanje kao Pozitivna govorili da smatramo da poreze na luksuz i na poreze na proizvode štetne po zdravlje treba oporezivati većom stopom, a naravno da smanjujemo ove druge koji dotiču one kategorije ljudi koji su najugroženiji. Tako da, ostaćemo dosljedni tome. Naravno, reći ćemo i zbog toga što smatramo da se ovim umanjuje mogućnost šverca cigareta koja je bila u veoma ogromnoj mjeri. Takođe smatramo da se ovim usklađivanjem sa direktivama Evropske unije, postupno i predvidivo daje mogućnost kompanijama koje se bave, koje su u ovoj industriji da mogu da planiraju svoje poslovanje, jer jako je problematično, ako ne znate kako, šta nas očekuje po pitanju poreza, teško da možete planirati svoju proizvodnju i po obimu, a naravno još teže za cjenovnu politiku tako da u ovom slučaju mi ćemo dati podršku Vladi, odnosno ovom predlogu, potpuno svjesno da možda politički i nećemo dobiti ali ostaćemo dosljedni onome što smo i mi govorili tokom kampanje.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Aleksandar Damjanović, ima riječ.

Prije nego što počnete samo pitanje za klub četiri partije. Da li neko od vas želi da učestvuje? Kolega Popović. Izvolite.

Kolega Damjanović, pa kolega Popović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Šturanoviću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, ministre Žugiću, pomoćniče ministra, Počecu raspravu o Predlogu od razloga koji su vas ponukali da se ide sa Predlogom o izmjenama i dopunama, o akcizama odnosno da povećate jedan nivo akciza, uz ovo oslobađanje dakle stopostotno za poljoprivrednike, što smatram dobrom stvari jer sam i kada je usvajana takva norma kritikovao tu normu prije dvije godine.

Dakle, kažete dodatno usklađivanje visina akciza na akcizne proizvode kako to traži Evropska unija. Ja sam na Odboru jasno ukazao i možda je prava prilika, ostali ste dužni odgovore i komentar, da uz metodologiju kako idemo i usklađujemo, proći će još 50 godina da uskladimo to sa nivoom Evropske unije.

Dakle, 2006.-2007.godine, 11, 35, 10 i 17,5 sada specifična akciza. To znači, da od nekih 3 do 3,5 centa po paklici cigara, 3 do 3,5 centa po kutiji cigara je prošlo dvije godine. Kažem dinamika da dođemo na evropski prosjek je veoma duga.

Zašto ovo govorim? Ovo govorim, javnost dobro čuje, a to sam i prije dvije godine slično ovdje rekao u plenumu, da smo imali akciznu politiku, mnogo dinamičniju i sličnu onome što se pokušava sada mi bismo umjesto prihoda koje smo imali u godinama buma 2006. - 2008.godine itd, imali mnogo veće prihode. Podsjetiću 2007.godine 95 miliona, na one akcize od 1 cent, 2008.godine 120 miliona takođe na akcize od 1 cent, 2009.godine 128 miliona itd. itd. Kada sam primijenio ovu stopu od 17,5 na 2007.godinu, i samo da smo se nje držali, a to je i dalje daleko od onoga što je evropski minimum, mi smo, gospodo, izgubili samo po osnovu akciza na cigarete 250 miliona evra od 2007.godine. Da smo primijenili sadašnju stopu koju danas želimo ovdje da usvojimo. Ko je za ovo kriv i šta je alternativa jesu li to povećanja nekih drugih poreza, o kojima je govorio moj prethodnik i pogrešna poreska politika jer politički se razlikujemo, mnogo mi je bliža gospodina Bojanića, da je bolje povećati akcize, čak tražiti proizvode koje treba oporezovati, nego oporezovati kroz povećanje PDV-a itd. itd.. Ali tempo i dinamika su loši i država je izgubila stotine miliona evra zbog loše politike, koje su vaši prethodnici vodili u oblasti akciza. Na to sam upozoravao evo i jeste prilika da se na to ponovo podsjeti.

Drugi razlog jeste, regionalna usklađenost tržišta. Bojim se da i taj razlog ne stoji i evo prostora da vidimo da li se to može korigovati itd. Vi ste dali, u prvobitnom predlogu 18 evra, dakle kao specifičnost i nešto ste popustili i došlo je na 17,5. Saa se ta akciza razlikuje mnogo od srbijanske, mi se graničimo sa Srbijom tamo je od 30.juna 20 ili 18,4 je bila, nije ista ni u Bosni i Hercegovini i to je prostor za prekogranični šverc. Naravno, ja sad mogu da kažem, ova država da ima političke volje iza toga stojim kao poslanik Kluba SNP-a može da zaustavi svaki prekogranični šverc duvana, šlepere i ostalo ako želi i bez obzira što je neusklađena politika akcizna. Može neko švercovati šteku duvana, kao što se nakada radilo, ali veliki šverc može biti zaustavljen. Međutim, ova usklađenost koja je postignuta sa ovim predlogom ili koja se postiže nije takva, da će dovesti do prestanka šverca sa smanjivanjem obima sive ekonomije i to je pitanje koje treba ovdje da pričamo. Siva ekonomija u oblasti šverca duvana, duvanskih proizvoda, ima je. Država tu gubi i nije problem samo usaglasiti akciznu politiku, jer naravno i meni je želja da imam akciznu politiku ka i u Evropim, da paklica cigareta bude mnogo skuplja, pa neka manje naroda koriste duvanske proizvode, odnosno građani, neka prihodi države bubu veći. Ne zaboravimo, ministre, da postoji takozvani oportunitetni trošak. Jer, mi trošimo za zdravstvene usluge novca milion evra koji niko nije izračunao, a što je posljedica prekomjerne upotrebe duvana. Crna Gora je na

lestvici ,najvišoj lestvici u Evropi, sa još nekim državama u okruženju, po potrošnji duvana. Dakle, i o tome trebamo da razmišljamo. Akcizna politika u oblasti derivata nafte, zašto formula koja je bogom dana za "Jugopetrol" da kako god se promijeni cijena na tržištu nafte, po automatizmu profit "Jugopetrolu" ostaje isti, a mi moramo ovamo da se mučimo kao država, hoćemo li manju ili veću akcizu kako ne bi cijena, maloprodajna, nafte otišla iznad. Ko je to dozvolio da "Jugopetrolu" da ima fiksnu cijenu, kod privatizacije. Neka se malo "Jugopetrol" bavi sa ovim unutrašnjim troškovima, zaradama itd. Pa onda on utiče, kad se poveća cijena nafte da internom ekonomijom nama omogući da mi povećamo akcize i da zadrži isti nivo i da imamo prihode. Dakle, i to jedno pitanje. I završavam hvala vam potpredsjedniče. Sa time da ste rekli da je neto efekat od četiri do pet miliona na godišnjem nivou. Treba znati da će od 1. avgusta i ove mjere pretpostavljam biti sprovedene. On će biti mnogo manji u ovoj godini, ali ono našto ja nemam još odgovor i želio bi da to jasno kažete, šta ćemo i hoćemo li svaki put kao i do sada, kada smo nepripremljeni "ulazili u ove izmjene Zakona o akcizama", evo i kafu smo ubacili, kafu moramo da izbacimo i popili je nijesmo što se kaže, hoćemo li sada da popišemo zalihe ili ćemo dopustiti da zalihe koje se nalaze, duvana, trenutno se izbjegnu da budu oporezovane ovom akcionom politikom, odnosno da se izvuku iz zaliha i da se prodaju na način kako država neće imati koristi. To je najbitnije pitanje i tu su milioni gospodine Žugiću. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ministar Žugić želi riječ. Izvolite.

RADOJE ŽUGIĆ:

Zahvaljujem.

Zahvaljujem uvažanim poslanicima, bez obzira da li je ovo kritički osvrt ili elemenat podrške ovom zakonu. Ovo je materija koja će se mijenjati i u narednom periodu, a da li stope akciza u dijelu harmonizacije kasne i po tom osnovu proizvode gubitke moguće. Ako cijenate da smo nedovoljno povećali stope po osnovu usklađivanja akciza posebno u odnosu na region ne vidim problem, a da to samo ne proizvode veći stepen legalnog tržišta. Svakako da ilegalno tržište nešto što moramo do kraja zaustaviti, na način kako to radimo sa svim ostalim elementima na kursu sužavanja zone sive ekonomije. Ne vidim ni jedan razlog da se ne upustimo u bespoštednu borbu sa sivim tržištem kada je u pitanju duvanski proizvod. Sa ovim zakonom mi ćemo imati dvostruku korist, korist i prema zdravlju, ali i korist i prema budžetu i to ne samo na prihodnoj strani već saglasno sa onim što je poslanik Damjanović kazao korist i u dijelu smanjivanja rashoda kada je u pitanju liječenje, zdravlja pušača. Oko Jugopetrola to je pitanje formule, odnosno pitanje elementa iz ugovornog odnosa o privatizaciji tako da možda danas i nije prilika da o tom dijelu detaljnije govorimo, ali u nekom drugom vremenu svakako. Šta je sa zalihama, saglasan sam sa rizikom da se zalihe mogu koristiti kao elemenat manipulacije i ostvarivanja većeg profita za distributere pa i proizvođače. Ovo je obaveza za eksernu kontrolu, da definiše i utvrdi u mjeri mogućeg da se zaustavi taj elemenat koji se odnosi na zatečene zalihe i na novi nivo akciza.

Još jednom na kraju da pomenem da se više ne bih javljao u koliko cijenate da nijesmo u dovoljnoj mjeri harmonizovali regionalni ... (Prekid) ... generisanje ilegalnog

tržišta spremni smo da evo Vi imate priliku kroz amandmane, a mi spremni da to sagledamo još jedan put. Hvala vam.

PREDŠ EDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Govorimo o tržištu duvana i proizvodnji duvana kojeg defakto nema kako je nekad bilo u Crnoj Gori. Dakle, između monopola na duvan koja je imala još kraljevina Crna Gora i pametne i odvojene akcizne politike nema razlike. Dakle, znamo da država treba da štiti to svoje tržište. Ja neću elaborirati to, to su moje kolege govorile. Pričaćemo o tome kako je nestao Duvanski kombinat stari, a nastao je ovaj novi i šta Crna Gora u stvari štiti na tom tržištu duvana. Ali moja je želja da jednom pametnom i predvidljivoj politikom nadomjestimo one poreze nepopularne koje ste uveli, tipa povećanja PDV-a, poreza na dohodak za primanja koja su nešto iznad prosjeka itd. kako bismo kroz instituciju aktivnom politikom i neke poreze mogla da olabavimo. U krajnjemu da onu taksu evro po evro skinemo iz sistema ukoliko nam prihod od akciza to budu nadomjestili. Pametnom i predvidljivom akciznom politikom. Zašto kažem predvidljivom. Zato jer mi imamo ovdje i na tržištu ozbiljne učesnike, globalne kompanije koje žele da imaju predvidljivu akciznu politiku, ne bježe da plate poreze moraju da ga plate, kao što ga plaćaju u drugim državama, ali žele da znaju kako ide to povećanje akciza u nekim narednim godinama, ja nijesam video, gospodine minister, tabelu, vidio sam 2013., ali nijesam vidio, očekivao sam 2013 - 2020. za ovih sedam godina ćemo povećavati specifičnu akcizu ovoliko i ovoliko. Još da pomenem da je specifična akciza nešto što bolje puni budžet, ona zavisi od politike. Dakle, i proizvođača ili distributera ova zavisi isključivo od toga kako država naplaćuje i ima li sive ekonomije ili nema. Dakle, malo konzistentnosti dobro je balansirati poreze koje tište najsiromašnije građane sa akcizama i tu je kolega Mladen Bojanić u pravu. Mi smo ekonomisti, pričamo iz ugla ekonomista, smatram da moramo zaustaviti praksu da Crna Gora, ne može biti na vrhu po potrošnji duvana po stanovniku jer to razara supstancu našu, narodnu, građansku, kako hoćete, znači i ti troškovi koje imamo za liječenje i smatram da u suštini morate obezbijediti da se ovaj zakon ne izigra. Rekao sam i oko zaliha i oko prekograničnog šverca i loših politika. To su elementi koji nas, da kažem, još ne opredjeljuju da podržimo ovakav predlog zakona, ali uz poboljšanje garancije ovaj zakon može biti solidan.

PREDŠ EDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem,

Kolega Popović ima riječ. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Veoma ću kratko reći stav Liberalne partije, a ostale stranke iz našeg kluba će zauzeti stav tokom glasanja .

Liberalna partija će biti uzdržana povodom Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama iz prostog razloga što želimo da pošaljemo jednu sitnu poruku da ne može više ovako.

Nama je svima jasno da će se prije građanke i građani Crne Gore leba odreć nego što će se odreći duvana. Ovo je još jedan dodatan namet koji će sigurno unijeti dodatnu nervozu u redove ljudi u Crnoj Gori, nameti na građane kroz krizni porez, povećanje PDV, rast cijena električne energije, porast ostalih cijena, sada još i ovo. Mislim da to ipak prelazi neku mjeru dobrog ukusa.

Ono što nas najviše zabrinjava da sve cijene u Crnoj Gori idu može se reći u nebo, a što je najčudnije na papiru rast inflacije kod nas je, ovo kako pratimo iz mjeseca u mjesec, inflacija je povećana 0,1%, 0,2%, 0,3%, što prosto nema veze sa stvarnošću. Eto, naravno znamo da nećemo moći presudno uticati na donošenje ovog zakona, ali poruka je da bi ipak trebalo malo više povesti računa o građanima i građankama Crne Gore, o njihovim novčanicima koji su potpuno ispražnjeni. Mi ćemo biti uzdržani kod Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Čuli smo predstavnike svih klubova.

Stvorili su se uslovi da ja zaključim raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Izvolite, proceduralno, kolega Labudović.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem i da vam pomognem, pozvaću se na član 50 Poslovnika. Hitno su mi potrebna dva odgovora od ministra finansija da bih mogao, bez obzira na stav Kluba, da se lično odredbim prema ovom predlogu zakona.

Gospodine ministre, ako dozvoljavate, naravno. Pozvao sam se na član Poslovnika i čini mi se da po tom članu imam pravo na ovo što ću da pitam, a vi znate da ja to baš ne posežem ni tako rado ni... (Polemika)

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

To smo upravo završili, predstavnici svih klubova koji su ovdje, izuzev Bošnjačke stranke su saopštili stav Kluba povodom ove tačke dnevnog reda, tako da imamo sada pregled situacije. Otprilike i ministar da li treba da vrši neke interevencije, da bi zakon obezbijedio prohodnost.

Ukoliko, jer ste vi rekli, ukoliko sam vas dobro shvatio, da zbog vašeg ličnog opredjeljenja, da li prihvatate ili ne zakon, trebate dodatno pojašnjenje u odnosu na dvije dileme koje imate, onda izvolite, pojasnite to, gospodinu ministru. Ministar će dati vama odgovor, ali molim vas da to bude u nekom roku od minut - dva.

EMILO LABUDOVIĆ:

Najkraće što budem mogao.

Zahvaljujem se, gospodine potpredsjedniče, zaista na razumijevanju.

Gospodine ministre, kao zakletom nepušaču u principu bi mi trebalo biti svejedno kakvu akciznu politiku vodite prema ovom proizvodu, ali vas upozoravam, i vas i kolege ovdje, da je u Crnoj Gori još uvijek više pušača nego orača i da su pušači građani Crne

Gore i da ne smiju biti kažnjavani zbog tog svog svojstva. Nemam protiv da se vodi rigorozna akcizna politika, ali sam protiv toga da to bude rezultat izgovora da na taj način hoćemo da smanjimo broj pušača. Ta politika ne vodi ka tome. To smo se uvjerali kad smo usvajali Zakon o nepušačima, ali to je druga priča.

Hoću samo da mi objasnite dvije stvari, pitao sam vašu pomoćnicu, nije znala da mi odgovori. Šta se to u akciznoj politici desilo toliko hitno da ovaj zakon usvajamo po skraćenoj proceduri i da mi objasnite ko je to duvanske proizvode hoćete da dodatno oporezujete, kad je i vama jasno, nećete vi to priznati, ali to zna i zadnja(Prekid)... da se 60% prometa obavlja van tržišnim kanalima. Hoćete li to možda da oporezujete proizvode Duvanskog kombinata čiji je čitav jedan kontigent zaplijenjen sad nedavno u jednoj luci ili možda one fabrike u Mojkovcu u koju ni dan danas policija ne smije da uđe? Gospodine ministre, opet će ceh da plati ona mala sirotinja u cijeloj ovoj priči koja posluje legalno i koja se drži zakona. Ovi, što ni do sad nijesu plaćali, ni dalje neće plaćati i njima će biti potpuno svejedno koji im je iznos akcize.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Čuli smo pitanja.

Izvolite, dva pitanja su upućena prema Vama. Imate maksimalno četiri minuta, ali nadam se da će to biti brže.

RADOJE ŽUGIĆ:

Koliko sam ja zapazio nijesu dva nego nešto više pitanja, ali pokušaću da odgovorim uvaženom poslaniku Labudoviću.

Dakle, u Crnoj Gori mi trenutno imamo 54% populacije koja puši, koja koristi duvanske proizvode, tako da im se ne bih previše zamjerao iz ugla potencijala po svim elementima posebno sa stanovišta interesa političkih partija. Šta je to hitno da se ovaj zakon donosi na ovakav način, ovo je pitanje koje bih komentarisao da ćemo mi vrlo skoro, pošto je ovo aktivnost koja će biti godišnjeg, a moguće i polugodišnjeg karaktera u narednom periodu, sa ciljem da usklađivanjem nivoa akciza ne izazovemo poramećaj na tržištu. Mi ćemo pripremiti, takozvani akcizni kalendar, nadam se do kraja godine i dostaviti ga parlamentu, a možda ćemo i predložiti polugodišnje usklađivanje. Čini se da to ima manje negativnih reperkusija. Zašto je sad? Pa to je naša bila obaveza shodno planu i programu Vlade i obaveze prema harmonizaciji, da se tako izrazim.

Zadnje pitanje, koje ste, gospodine Labudoviću, postavili, 60% tržišta je ilegalno. Mislim da je ovo preambiciozno, a komentari da se toliko toga valja mimo legalnih kanala, što se mene tiče nikome ne opravdavam ni jednu paklicu na sivom tržištu. Radićemo, ponoviću to još jednom, sa ovim proizvodima kao i sa svim ostalim sa kojima se bezkompromisno borimo na samom tržištu. Zna da smo u tolikoj mjeri suzili zonu sive ekonomije posebno za ostale proizvode da su svi značajni elementi nešto što hrabri za nastavak borbe protiv sive ekonomije, posebno u ovom dijelu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Pitanja, odgovore. Zaključujem raspravu.

Pitam, da li ministar Žugić želi završnu riječ.

Nema potrebe. Zahvaljujem.

Na ovaj način završavamo ukupni pretres povodom ove tačke dnevnog reda. Kratka pauza pet do deset minuta i molim vas da u 13 časova najkasnije budemo ovdje, pošto počinjemo raspravu u pojedinostima i pristupamo glasanju o svim tačkama koje smo prešli u prethodnih nekoliko dana. Zahvaljujem.

-pauza -

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovane kolege, uz izvinjenje, ali je uslovljeno radom naših radnih tijela, prije svega radom Anketnog odbora, krećemo ovako zakašnjelo. Mada je takav naš rad, odbori su ne manje važniji oblik rada od plenuma. Plenum je odlučujući, a odbori su produktivniji, ako tako mogu reći.

Naš Anketni odbor je zasijedao, još nemamo od njih Izvještaj koji je osnov da bi se šednica održala u 5 sati kada je zakazana sljedeća šednica posvećena samo njihovom izvještaju. Imali smo politički dogovor da to uradimo tako iako izvještaja nema. Znamo svi da se bez akta ne može zakazivati šednica, ali dobra politička volja je bila da nekako uđemo u obaveze.

Molio bih samo nekoga ko je u svirajućem stanju da se isključi. Hvala.

Mogu li čuti mišljenje, da li ćemo imati u 5h sjednicu ili ćemo odložiti tu šednicu? Izvolite. Koča Pavlović predsjednik Anketnog odbora.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče, poštovane kolegice i kolege,

Želim da informišem sve vas, a i crnogorsku javnost, iako je bilo planirano za 5 sati, koliko sam shvatio, za 17h plenarna rasprava o zaključcima Anketnog odbora, po svoj prilici, mi nećemo biti u prilici da do tada obavimo sve ono što treba obaviti kako bi se plenarna rasprava mogla održati. Dakle, mi smo trenutno prekinuli sjednicu Anketnog odbora kako bi poslanici, članovi Anketnog odbora prisustvovali glasnju sada, a nakon toga ćemo nastaviti sjednicu Anketnog odbora, vjerovatno, na kojoj ćemo nastaviti raspravu koja je otvorena vezano za tri dokumenta koja se nalaze pred nama. Tri u suštini Predloga Izvještaja sa Predlogom zaključaka i preporuka i želim samo da informišem sve ovdje prisutne, a i crnogorsku javnost da najvjerovatnije nećemo biti u prilici da to uradimo i završimo do pet sati. Čak i ako završimo prije toga neophodno je neko vrijeme da se sve tehnikalije obave, tako da teško možemo ispoštovati onaj unaprijed projektovani termin za raspravu ovdje u plenumu. U tom smislu ja sam u jednoj kratkoj konsultaciji sa predsjednikom Skupštine, čini mi se da smo došli do zaključka da bi mogla eventualno sutra da se obavi, tj. da se za sutra pomjeri plenarna rasprava kako bi Anketni odbor mogao na što kvalitetniji način da dovrši svoj rad.

Dakle, pred nama se, još jednom da kažem, nalaze tri izvještaja. Jedan izvještaj koji je Demokratski front podnio Anketnom odboru, tj. Predlog izvještaja o radu Anketnog odbora sa Predlogom zaključaka i preporuka, drugi je Predlog izvještaja Anketnog odbora koje su predale kolege iz Sodiјaldemokratske partije i treći je Predlog Izvještaja koje su predale kolege iz Demokratske partije socijalista. To je informacija koju sam imao i još jednom apelujem ukoliko postoji tehnička mogućnost da raspravu koja je bila planirana za pet sati, da je prebacimo za sutra, bio bih svima zahvalan.

Naravno, ukoliko do sutra budemo u prilici da izađemo sa nekim Izvještajem, ukoliko ni jedan od tih izvještaja ne dobije neophodnu podršku od većine članova odbora. Sedam glasova je neophodno da bi neki od tih Izvještaja postao izvještaj Anketnog odbora, ukoliko ni jedan od ta tri Izvještaja ne dobije neophodnu podršku zakonom predviđenu, onda će po zakonu Anketni odbor Skupštini uputiti tehnički izvještaj i taj tehnički izvještaj će biti predmet rasprave na plenumu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Simoviću, da čujem vas kao zamjenika predsjednika Anketnog odbora.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče,

Prosto da ostanem dosledan atmosferi koja je karakteristična za rad na Anketnom odboru, da iskažem svoj stav koji se, po pravilu, razlikovao od predsjednika Anketnog odbora. I ovim povodom ću izraziti različit stav, predlažući da danas završimo raspravu na plenumu povodom Izvještaja Anketnog odbora imajući u vidu, kao što je i gospodin Pavlović kazao, dvije mogućnosti. Jedan od Izvještaja koji se trenutno nalaze na stolu Anketnog odbora mogu i tu da dam, siguran sam, jedan konstruktivan predlog da Izvještaj Demokratske partije socijalista, dakle, izvještaj koji su podnijeli članovi Demokratske partije socijalista dobije većinu na Anketnom odboru i da idemo sa tim Izvještajem, jer siguran sam da taj Izvještaj na najobjektivniji način odražava rad našeg Anketnog odbora. Ili pak, druga varijanta ako ne uspijemo u tome da jedan od ova tri izvještaja dobije potrebnu većinu da idemo sa tehničkim izvještajem. Siguran sam da taj tehnički izvještaj može se završiti za relativno kratko vrijeme, za jedan sat najduže i da ako ne možemo baš u pet da počnemo sjednicu na kojoj bi raspravljali oko jednog ili drugog tipa izvještaja, da to radimo u nekim satima o kojima smo inače danas razgovarali na Kologijumu. Siguran sam da i stručne službe Parlamenta mogu doprinijeti da taj tehnički izvještaj koji u stvari sadrži tehničke detalje koji se mogu ovoga trenutka izuzeti iz naših zapisnika i da time pokažemo odgovoran odnos prema odluci koju smo usvojili ovdje u našem Parlamentu, gdje imamo strogo definisane rokove i ne samo to, nego da pokažemo odgovoran odnos čuvajući naredne dane i sutra, i 01. i 02. avgusta gdje ćemo razgovarati o jako važnim temama, temama kakve su Ustavne promjene i kakav je rebalans budžeta. Vjerujem da je ovo doprinos za naš efikasniji i racionalniji rad. Hvala, gospodine predsjedniče.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Ako mislite da treba. Mislim da je sve jasno.

Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, želim samo da ukažem na razloge koji su me rukovodili da predložim ono što sam predložio. Želim samo da ukažem na razloge koji su me rukovodili na ono što sam predložio. Dakle, mi smo već u popodnevnu, ovdje ćemo najmanje još sat vremena imati posla, tako da teško da se možemo vratiti gore u Plavu

salu da nastavimo rad, a da pri tom imamo punu pažnju javnosti, gospodine Simoviću. Ovo pitanje, pitanje afere "snimak" i rasprava oko Zaključaka Anketnog odbora je do te mjere značajno, po mom mišljenju i po mišljenju Demokratskog fronta, da ono zahtijeva, a vi ste bili danas u prilici da vidite da ima veliku pažnju crnogorske javnosti, jer tangira ogroman broj diskriminiranih građana u Crnoj Gori. Zbog toga, gospodine Simoviću, predložio sam ovo što sam predložio, kako bi mogli i sutra prije podne, pod budnim okom javnosti da raspravimo i iznesemo sve argumente koje imamo i vi i ja, pa neka se javnost opredijeli ko je u pravu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Sjutra prije podne nećete moći, jer je Ustav važniji od vašeg Anketnog odbora. Moram reći vašeg jer ste prekršili sve rokove. Moram reći vašeg, jer je već prešao u vašu nadležnost, a ne u našu nadležnost. Prema tome, pročitacu:

Odbor je dužan da najkasnije u roku od 45 dana od dana formiranja obavi parlamentarnu istragu.

Ovo smo mi zajedno usvoji konsenzusom.

Odbor je dužan da najkasnije u roku od sedam dana od dana zaključenja istrage pripremi Izvještaj i dostavi ga Skupštini na usvajanje. Prošlo je davno. Ako je stvar toliko važna i ako je stvar hitna to je davno. Ovo je naša zajednička obaveza, konsenzusom usvojena. Šutra ne može biti važniji Anketni odbor od Ustava i ujutru morate biti na ustavnoj raspravi, ako želite, naravno da bi smo mogli da glasamo amandmane na Ustav. Posle toga, ako želite ja ću svakako odožiti sjednicu od pet za sutra posle četiri ili pet, kako se dogovorimo i očekujem vaš Izvještaj. Ako ne, imamo više mogućnosti. Pošto možemo stvar oterći u nedogled, a intencija Aneknog odbora nije to, pravno tumačenje Anketnog odbora je upravo da završe posao, da bi se našao Izvještaj, da bi durgi organi mogli raditi po tome, da bi na kraju javnost znala mišljenje Parlamenta o temi koja, slažemo se, je bitna. Javnost je fokusirana, ali nijesam siguran da će javnost biti fokusirana ako to budemo odlagali u nedogled. Javnost će izgubiti interesovanje. Jedna arapska izreka kaže: i dugu koja pola sata stoji u pustinji na nebu više niko ne gleda, a znate koliko je rijetka duga u pustinji, mnogo su češća naša odlaganja i nezavršene obaveze.

Prema tome, molio bih vas da šutra poslije usvajanja Ustavnog odbora, Ustava, nadam se, amandmana na Ustav, obavite rad, a mi ćemo sačekati da se vi izjasnite o tome što imate pred sobom. Ako to nije moguće, dajem vam sugestiju sa Kolegijuma, da dobijemo administrativni Izvještaj, znači, izvještaj zaposlenih u službi koji će nam dostaviti administrativni izvještaj. (Upadica) Nema u zakonu, ali evo kolega Mandić se javlja, on je vrlo uredno vodio taj svoj odbor i nije bio u lakšoj poziciji. Kolega Mandić je vrlo uredno vodio odbor oko afere "Telekom" i sve uredno završio, tako da smo imali, nadam se, očekivao sam korak naprijed, a ne korak nazad. Evo ... kolega iz opozicije kojeg sam pohvalio zbog njegovog načina vođenja odbora.

Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Samo jednu rečenicu, izvinjavam se, ovo je zadnji put.

Gospodine predsjedniče, vi ste sasvim u pravu protumačili normu, dakle juče do kraja radnog vremena je isticalo vrijeme za predaju izvještaja i samo želim da informišem i plenum, a i kompletnu javnost da juče do pet sati je postojao samo jedan predlog koji je bio u proceduri predat na Poslovnikom propisani način, preko arhive, a to je predlog koji smo predali mi iz Demokratskog fornta. Međutim, kako su se pojavila i ova dva predloga SDP-a i DPS-a, mi smo prosto odlučili onako konsenzusom da se ne držimo odluke - kao pijan plota, i da dozvolimo da se raspravlja i o ta dva predloga, jer bi u suprotnom, sasvim izvjesto, to bilo protumačeno kao ko zna kakvo naše zlonamjerno postupanje. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja samo plediram da dobijemo vaš rezultat. Šta će biti rezultat to nije briga predsjednika Parlamenta. Briga predsjednika Parlamenta je da imamo rezultat, što će biti osuda, presuda, sve ostalo je u vašoj moći i u vašoj kompetenciji. Ovaj Parlament treba da obavi svoj posao. Ponavljam, mislim da izražavam želju kolega iz Kolegijuma, odložićemo mi današnji početak sjednice za sutra, već sutra ga najavljujem za 17 časova, do tada očekujem da imate ujutru od osam do podne, četiri sata. Završite posao ako možete u podne počinje rasprava o ustavnim amandmanima i ona će trajati tri ili četiri sata, zavisi kako se dogovorimo i kako ćemo do kraja to završavati. To su vam vremenske odrednice da vas ne bi opet čekali kao danas.

Možemo li tako?

Sjutra, rekli bi kolege iz Srbije "sabajle" izvolite krenite na posao.

Izvolite, kolega Pavloviću, da čujem.

Javite se da čuju kolege koji će raditi sa vama, u mikrofona. Možete večeras, da me ne optužite, možete sutra ujutro, ne možete dok traje ustavna rasprava i možete najkasnije do pet doći sa Izvještajem.

Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

...nastavak sjednice Anketnog odbora, ja bih ipak da se držimo dogovora koji smo postigli, razumio sam, konsenzusom na Anketnom odboru, da sjednicu Anketnog odbora nastavimo danas i to će biti dodatna garancija da ćemo sutra biti spremni sa jednim ili drugim izvještajem, nadam se sa onim izvještajem o kojem sam govorio.

Dakle, molba prema gospodinu Pavloviću i ostalim članovima Anketnog odbora kad završimo glasanje idemo u Plavu salu i nastavljamo naš rad. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam. Imamo dogovor.

Današnja sjednica, mislim da je u 13 h zakazana za Anketni odbor i nadam se da ćemo ga dobiti, jer podsjećam, kolege samo da se čujemo, Skupština prestaje sa redovnim radom u ponoć 31-og. Poslije toga može biti samo vanredno zasijedanje i to ne mogu sazvati ja, to ćete morati vi, ako mislite da je to stepen vanrednosti koji zaslužuje.

Hvala vam, idemo na 10. sjednicu.

Predlog zakona o elektronskim komunikacijama je bila tačka 1 te sjednice. Glasamo ga u načelu.

Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 63 poslanika, 43 za, 24 protiv i tri uzdržana. Konstatujem da smo zakon utvrdili u načelu.

Bilo je 54 amandmana. Molim vas, dosta često ću ponavljati, kolege poslanici, ovo je najvažniji dio našeg rada, odlučujući dio našeg rada i očekujem da ste pažljivi o onome što glasamo. Djeluju kao mali amandmani, ali ih ima 54, ali svaki jednako važan i čini zakon.

24 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, Zakonodavni odbor. Hvala, kolega Šaboviću. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, kolega Damjanoviću hvala. Poslanici Vukčević, Jelić, Kovačević sedam amandmana, od koji je amandman pet sastavni dio Predloga zakona, a o ostalima treba glasati.

Izvolite, ako povlačite, to je pomoć. Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Hvala vam predsjedniče, mi smo te amandmane na Zakonodavnom odboru povukli tako da koristim priliku da sada kažem da te amandmane povlačimo, tako da skratimo proceduru, sve. Hvala.

Osim amandmana 5 koji je sastavni dio zakona.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kaluđerović, Perić 20 amandmana od kojih su amandmani 3,8,10,12 i amandman 16 u izmijenjenoj formulaciji, sastavni dio Predloga zakona, hvala vam. Hvala vam, kolega Bojaniću, Damjanoviću, jer ovo kros parti korporejšen... .

Kolega Damjanović želi još nešto, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani, samo da vas obavijestim da sam u dogovoru sa predlagračima da odustajemo, a zbog racionalizacije rada i rasprave koja je već obaljena na odboru, odustajemo od amandmana 1,2,4,11,13,14,15,17,19 i 20, dok ćemo ... o amandmanima 5,6,7,9 i 18. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, ponavljam 5,6,7,9 i 18 su u proceduri.

Hvala vam. Uz ove koje sam nabrojao da su 3,8,10,12 i 16 u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona.

Poslanici Bojanić, Tuponja jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala, kolega Bojaniću.

Poslanici, Pavlović i Bojanić jedan amandman koji treba glasati. Hvala, kolega Bojaniću.

Ostali su za glasanje.

Da čujemo kolegu Damjanovića. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Zbog današnjeg dana koji mi se čini ovako najdužim od kada sam ovdje u Parlamentu, računajući sjednice koje smo imali jutros, razne odbore i ovu sjednicu Anketnog odbora, uvažavajući okolnost da počinjemo ovako kasno i uvažavajući još jednu okolnost o kojoj bi svi trebali da povedemo računa, to je da naše kolege predstavnici medija rade u nenormalnim uslovima, bez klimatizovane prostorije i vjerujte mi da tu nešto moramo da preduzmemo, jer nas je teško pratiti ovako cio dan, probaću da obrazložim pet amandmana u najkraćem.

Dakle, amandman o kome treba da se izjasni ovaj plenum, jeste amandman 5. Tim amandmanom smo tražili da saglasnost na imenovanje revizora koji će revidirati Finansijski izvještaj Agencije za elektronske komunikacije, da saglasnost daje Matični odbor Skupštine na način na koji to dajemo kad imamo reviziju Izvještaja Centralne banke. To bi bio amandman 5.

Amandman 6 je da članove Savjeta Agencije za elektronske komunikacije, postupak je u proceduri, biraju članovi Matičnog odbora, a ne kao do sada članovi Administrativnog odbora. Član sam i jednog i drugog odbora, ali smatram da je Odbor za budžet, ekonomiju i finansije pravo mjesto, jer je to matični odbor, da se sprovede procedura izbora članova Savjeta i da ćemo doći do boljeg izbora. To je dakle, amandman 6.

Amandman 7 je veoma bitan, on definiše kriterijume kod izbora članova Savjeta kako se ne bi ostavljalo poaušalno da se to naknadno određuje, i kriterijume daje u odnosu na dužinu i vrstu radnog iskustva i posebne specijalizacije iz oblasti elektronskih komunikacija.

Četvrti amandman o kojem treba glasati jeste amandman 9, gdje se unosi odredba da ukoliko što je već po zakonu padne Savjet agencije, ovo govorim u smislu da ne prođe Izvještaj o radu, odnosno Finansijski izvještaj Savjeta Agencije, da istovremeno sa Savjetom bez funkcije ostane izvršni direktor agencije. To je četvrti amandman.

Peti amandman o kojem treba glasati je amandman broj 18, jeste jedna obaveza koja je nepotrebna, a to je obaveza pravljenja takozvanog elektronskog imenika kad već postoji univerzalni imenik koji je definisan u prvom dijelu zakona. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Čuli smo obrazloženje, idemo na glasanje.

Amandman 5 je prvi koji je ostao u proceduri, izvolite.

Svih, tako je odlučio Zakonodavni odbor.

Hvala vam. Glasala su 74 poslanika, 75 u konačnome, 35 za, 28 protiv, 12 uzdržanih. Petica nije dobila potrebnu većinu.

Amandman 6.

Izvolite, otvaram glasanje.

Nadležni odbor za predlaganje ako se ne varam.

Hvala vam. Glasala su 77 poslanika, 41 za, 24 protiv, 12 uzdržanih. Konstatujem da je amandman dobio potrebnu većinu, i sastavni dio Predloga zakona.

Amandman 7, izvolite. Kriterijumi za izbor Savjeta.

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 34 za, 29 protiv, 14 uzdržanih. Ovaj amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 9, ako se ne varam, poslije pada Savjeta pozicija izvršnog direktora. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 76 poslanika, 37 za, 26 protiv, 13 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

I 18 amandman, izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 33 za, 23 protiv, 19 uzdržanih, ni ovaj nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na amandmane poslanika Bojanića i Tuponje.

izvolite, ko želi?

Kolega Bojanić.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

U cilju efikasnosti, mislim da se i kolega Koča Pavlović slaže, i drugi amandman koji imam sa njim da pokušam da zajedno obrazložim i jedan i drugi.

Dakle, prvi amandman sa kolegom Tuponjom odnosi se na pokušaj da Vladu Crne Gore dovedem u nivo dosljednosti i konzistentnosti kad predlaže ovakve i slične zakone. Da pomenem, kad je bio Zakon o bankama onda je Vlada odlučila da će iz tog zakona proizilazi da se mora nanovo birati Savjet guvernera Centralne banke, i sasvim je logično bilo da i kod Zakona o elektronskim komunikacijama kad uvodi novi zakon, da organ, odnosno tijelo koje se bavi primjenom tog zakona mora da mijenja svoje organe kao što su kod Centralne banke. Međutim, Vlada se ovdje nije odlučila tako, bila je nekonzistentna ili nedosljedna i ostavila je da u ovom slučaju ostanu isti organi kakvi su i do sada, bez obzira što se promijenio kompletan zakon, i na kraju krajeva mogu da sumnjam, vjerujem da je i to istina, ali to će drugi suditi, da se odlučuje na osnovu pojedinaca kako im odgovara sastav raznih regulatornih tijela, tako se i crtaju zakoni. To je prvi, znači sa kolegom Tuponjom.

Drugi amandman koji sam predložio sa kolegom Pavlovićem je još jedan pokušaj da uvedem ove efikasnosti racionalizacije u radu po pitanju nadzora, usluga u sveri telekomunikacija. I pokušao sam da objedinim taj inspekcijski i stručni nadzor u jedno tijelo, ovaj put u agenciji, jer ona je ta koja treba da vodi kompletan proces. Nisam naišao na razumijevanje. Vlada je i dalje uporna, tvrda u stavu da hoće da ima i dalje potpuno razdvojenu službu nadzora, da inspekcijski nadzor ostane u Upravi za inspekcijske poslove, a da stručni nadzor ostane u okviru Agencije za elektronske komunikacije, tako da evo vama prilike da presudite. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Čuli ste obrazloženje oba amandmana.

Prvi amandman je kolege Bojanića i Tuponje.

Izvolite, za, protiv, uzdržani.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 75 poslanika, 35 za, 32 protiv, osam uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Drugi amandman je kolaga Bojanića i Pavlovića.

Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 35 za, 36 protiv, pet uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Stekli su se uslovi da glasamo o Predlogu zakona u cjelini.

Izvolite - Predlog zakona o elektronskim komunikacijama.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 76 poslanika, 44 za, 32 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da smo usvojili ovaj zakon.

Idemo na 2. tačku desete sjednice. Predlog zakona o izmjenama i dopunama opšteg Zakona o obrazovanju i vaspitanju.

On se utvrđuje većinom svih poslanika i kako je normalno za tako važnu oblast.

Izvolite, stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Bilo je 41 amandman, 12 amandmana Zakonodavnog odbora koji su sastavni dio Predloga zakona.

Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Koleginice Tanasijević, hvala.

Poslanici Jelić i Šćepanović jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Hvala, kolega Jeliću.

Poslanici Mustafić, Kalač, Zoronjić, Nimanbegu četiri amandmana. Prvo su podnijeli tri amandmana o kojima treba glasati, zatim jedan amandman koji također, treba glasati. Znači, nije tako kolega.

Izvolite, kolega Mustafiću.

SULJO MUSTAFIĆ:

Uvažene kolegice i kolege,

Dakle, tačno, mi smo podnijeli četiri amandmana. Prvo tri, pa onda jedan amandman. Jedan od njih je juče prošao, postao je sastavni dio Predloga zakona, a danas je novi, na sjednici Odbora za prosvjetu je predlagač naknadno prihvatio i druga dva amandmana, tako da su postali amandmani Odbora i ne treba se o njima izjašnjavati, odnosno predlagača i postali sastavni dio Predloga zakona, tako da se o njima ne treba izjašnjavati.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači, u proceduri je jedan amandman koji je ostao.

SULJO MUSTAFIĆ:

Nijedan više.

Znači, amandman 3 je juče usvojen na Odboru, a danas su usvojena još dva amandmana, to su amandman 1 i amandman 2.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

A amandman 4?

SULJO MUSTAFIĆ:

To je izmijenjena forma amandmana 1.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači, suštinski sav Vaš sadržaj ugrađen je u zakon.

SULJO MUSTAFIĆ:

U Predlog zakona.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači, konstatujem da su suštinski sva četiri amandmana sastavni dio zakona. Je li amandman 1 modificovani amandman?

SULJO MUSTAFIĆ:

Modifikovan u onom četiri.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Četiri modificovana amandmana u 1. Hvala Vam.

Tu konstataciju može ispratiti služba. Hvala.

Poslanik Popović tri amandmana o kojima treba glasati.

Hvala, kolega Popoviću.

Koleginica Jonica tri amandmana o kojima treba glasati.

Hvala, koleginice Jonica.

Poslanik Milić jedan amandman o kojem treba glasati.

Kolega Miliću, tako kaže i ministar. Ako Vam nešto znači, provjerio sam.

Poslanici Perić, Tuponja dva amandmana, od amandmana 1 su odustali, a o amandmanu 2 treba glasati.

Hvala, kolega Periću.

Poslanici, Perić, Bojanić 13 amandmana o kojima treba prvo raspravljati pa onda glasati. Hvala vam.

Idemo u proceduru.

Koleginice Tanasijević, Vi želite nešto? Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Zamolila bih Vas ako nije problem, da redosljed koji ste pročitali da će se Skupština izjašnjavati o amandmanima promijenite u dijelu, da amandman poslanika Milića se posljednji glasa, a da se prije toga napravi 10 minuta pauze da bismo imali mišljenje Vlade vezano za taj amandman, ako se slažete.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mi na sreću ovdje imamo predstavnika Vlade u najboljem obliku, a tu je ministar nadležan za tu oblast, pa ćemo kad dođe do tog amandmana čuti njega. Može li tako ?

Može, znate kako može. Evo, da pomognem, kolega je bio potpredsjednik Skupštine dovoljno dugo. Mi možemo, ako hoćete zaustaviti se ovdje i prije obrazlaganja da vam dam priliku da porazgovarate o tome, pa ćemo se vratiti na ovaj zakon. To je tako najbolje. Da ne ulazimo u raspravu, ovo je bilo proceduralno saopštavanje činjenica. Preći ćemo na tačku 3, pa ćemo se vratiti na tačku 2. Može tako kolege?

Znači, tačku 2 odlažemo dok ministar ne dođe spreman da odgovori na sve upite poslanika.

Nadam se da vas nećemo dugo čekati.

Idemo na tačku 3.

Tačka 3 je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju. Stavljam ga na glasanje u načelu. Tu će mi trebati svi poslanici, ako vas ministar ne izvede.

Izvolite, osnovno obrazovanje i vaspitanje, izmjene i dopune Zakona, u načelu glasamo, treba 41.

Hvala vam. Glasalo je 76 poslanika, 44 za, 23 protiv, devet uzdržanih. Konstatujem da smo ga utvrdili u načelu.

Bilo je 14 amandmana i to: poslanica Tanasijević i poslanica Vuksanović jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, poslanica Bošnjak, poslanik Lekić i poslanica Ljiljana Đurašković, poslanica Kalezić i poslanik Knežević ako se ne varam, dva amandmana o kojima treba glasati.

Hvala vam, kolegice Bošnjak.

Poslanica Jonica tri amandmana o kojima treba glasati.

Hvala, kolegice Jonica.

Poslanici Perić, Bojanić osam amandmana, o kojima po običaju treba glasati.

Hvala vam.

Idemo na obrazlaganje amandmana kolegice Bošnjak. Pretpostavljam da ćete Vi ova dva amandmana u sklopu šireg broja poslanika.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Predloženim izmjenama Zakona favorizuju se nastavnici razredne nastave u odnosu na predmetne nastavnike, posebno one iz oblasti likovnog i muzičkog obrazovanja. Naime, predmetnim nastavnicima se propisuje da u petom razredu predaju samo jedan od predmeta, fizičko vaspitanje, likovna ili muzička kultura, a dva nastavnicima razredne nastave.

Osim toga što su operativni ciljevi iz muzičke i likovne kulture u petom razredu zaista kompleksni i učenici ostaju uskraćeni za znanje koje im može samo pružiti samo neko ko je završio ili Muzičku akademiju ili Fakultet likovnih umjetnosti. Zbog ovog predloga može doći do toga da ili sigurno će doći do toga da predmetni nastavnici iz oblasti umjetnosti, odnosno likovne i muzičke kulture, neće imati dovoljan fond časova, i biće im manja plata, posebno što ovaj zakon ukida normu nastavnicima razredne nastave i liti učiteljima. Obzirom da smo ranije u nekim izmjenama Zakona i u srednjoj školi smanjili broj časova iz oblasti umjetnosti, pa sad naša djeca u srednjoj školi samo u jednom razredu uče muzičku i likovnu kulturu, iz tog razloga ovi nastavnici neće moći da tu normu dopune sa časovima u nekoj drugoj školi, dok je to mnogo lakše ovim nastavnicima razredne nastave i za to apelujem na sve poslanike da ne bi stvorili problem koji će se sigurno javiti, jer su mnogi nastavnici likovnog i muzičkog vaspitanja kontaktirali i uticali na ovo, i ovaj drugi amandman je isto u tom smislu zbog toga što se u ovom dijelu kaže to da nemaju normu, odnosno nije propisana norma nastavnicima razredne nastave i u ovom drugom amandmanu imamo još nešto sa čim nisam saglasna, a jeste to da je, i tražila sam da se briše, da ostane rješenje kakvo je bilo u

prethodnom zakonu, jeste, dodaje jedan stav koji propisuje da preostalo radno vrijeme može se statutom regulisati, odnosno da direktor može da nametne nastavnicima šta će da rade. Obzirom da znamo kakvi su direktori u kojoj školi to može da dovede do mobinga prema nekim nastavnicima, da neki budu rasterećeni.

I prosto, imala sam apel od mnogih nastavnika da se naprave ova dva amandmana i sigurna sam da će prouzrokovati problem, jer je stvarno problem u vezi sa ovim nastavnicima iz oblasti umjetnosti likovne i muzičke, dok su tu uključeni i nastavnici fizičkog vaspitanja, ali obično djeca biraju izborni predmet sport za sportiste, i njima nije onda problem norma, niti im je onda problem plata i radnog staža, ali će se na ove, da kažem slomiti kola na ove nastavnike iz umjetnosti i za to apelujem na vas da usvojite ove amandmane, kako ne bi stvorili dodatni problem. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Valjda neko reče da građa države posebno počiva na kulturi. Tako da bismo kao građanska država morali taj segment dodatno osjetiti jer bez toga nema građanske države.

Teško je pogoditi.

Stavljam na glasanje amandman 1 kolegice Bošnjak, kolege Lekića, kolegice Đurašković, kolegice Kalezić i kolege Kneževića. Precizno.

Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 42 za, 23 protiv, 10 uzdržanih. Hvala vam u ime kolegice Bošnjak na podršci.

Amandman 2 kolegice Bošnjak i ostalih poslanika.

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 41 za, 24 protiv, 12 uzdržanih. I ovaj amandman je dobio potrebnu podršku i sastavni je dio Predloga zakona. Hvala podnosiocu amandmana.

Tri amandmana kolegice Jonice. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Znači, predložila sam amandmane na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju.

Prvi amandman odnosi se na konačno primjenjivanje norme iz Ustava o tome da je osnovno obrazovanje besplatno i obavezno i definisali smo ga na način da je ustanova dužna da obezbijedi besplatne udžbenike za sve učenike, a da ministarstvo propisuje postupak za obezbjeđivanje i korišćenje besplatnih udžbenika.

Radi se o inicijativi na kojoj SNP insistira od donošenja Ustava i na činjenici da je naše obrazloženje zasnovano i na onome što je Vlada dobila kao mišljenje institucije Ombudsmana o tumačenju norme o besplatnom obrazovanju.

Ja ću citirati dva dijela tog mišljenja u kojem se kaže "... da besplatno školovanje podrazumijeva, osim organizovanja redovnog nastavnog programa i obezbjeđivanje udžbenika i neophodnog školskog pribora za efikasno praćenje nastavnih jedinica...". Osim toga, mišljenje institucije Ombudsmana koje je upućeno Vladi ukazuje na to da je preporukama UN Komiteta za prava djeteta, koje su za našu državu obavezujuće, iskazan zahtjev državi da preduzima sve raspoložive zakonodavne, upravne i administrativne mjere, kako bi stvorili uslove za besplatno osnovno obrazovanje za svu djecu i to pod jednakim uslovima, kao i to da po stavu Evropskog suda za ljudska prava

u Strazburu nedostatak materijalnih sredstava ne smije biti opravdanje za uskraćivanje ostvarivanja garantovanih ljudskih prava.

Amandman 2 odnosi se na normu kojom se obezbjeđuje da se izbriše predlog da nam odjeljenja ponovo mogu biti sa 35 ili 40 učenika i vraćamo na normu koja postoji u važećem zakonu da je gornja granica 33 učenika u odjeljenju.

I amandman 3 se odnosi na dodavanje u normi koja se odnosi na strane jezike, neprecizna je formulacija u tome da se u školama izučavaju i drugi jezici za koje je donijet javno važeći obrazovni program.

Mi smatramo da ni ovaj način izučavanja ovih jezika nije jasno definisan, jer su djeca vrlo često dovedena u poziciju da uče onaj jezik za koji postoje uslovi u njihovoj školi, a ne u nekoj drugoj, a da bi ovakva norma, ako u ovom momentu nemamo drugi strani jezik za koji imamo javno važeći obrazovni program, bila nepotrebna potpuno u zakonu i da bi, svakako izučavanje novog stranog jezika morali mi zakonom propisati a ne ostaviti na ovakav način. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolegice Jonice.

Idemo na amandman 1 kolegice Jonice.

Hvala vam. Glasala su 72 poslanika, 37 za, 22 protiv, 13 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu podršku.

Amandman 2 je ograničavanje broja đaka na 33, odnosno važeća norma.

Izvolite. Mi imamo sve manje dece, a sve veća odjeljenja.

Hvala vam. Glasala su 74 poslanika, 41 za, 23 protiv, 10 uzdržanih. Konstatujem da smo usvojili amandman kolegice Jonice.

I amandman 3. Izvolite.

Hvala vam kolegice i kolege. Glasala su 73 poslanika, 35 za, 22 protiv, 16 uzdržanih. Konstatujem da ni ovaj amandman nije dobio potrebnu većinu.

Od tri je jedan dobio potrebnu većinu.

Kolege Perić, Bojanić. Izvolite, osam amandmana vaših.

Izvolite, kolega Perić.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Mi smo podnijeli osam amandmana na Zakon o osnovnom obrazovanju. Sedam amandmana se odnosi na korišćenje drugačije terminologije u odnosu na postojeću koja se koristi sada. Govori se o djeci sa posebnim potrebama. To je i u skladu promjene terminologije koju smo predložili i u skladu sa Ustavom, jer u članu 68 se jemči posebna zaštita lica sa invaliditetom, a ne lica sa posebnim potrebama.

Takođe, vrlo snažna je bila argumentacija upravo tih lica da imaju pravo da nazovu sebe terminom koji smatraju da je adekvatniji, na koji način će bolje iskoristiti svoja prava koja imaju Ustavom.

I treći vrlo snažan argument u tome dijelu jeste bio da oni nemaju nikakve posebne potrebe u odnosu na sve nas druge, da imaju iste potrebe i za ljubavlju i za hranom, i za obrazovanjem, ali da je način na koji oni mogu da upotrijebe te potrebe, ispune te potrebe potpuno drugačiji. U tom smislu su i članovi, zapravo amandman 5 i amandman 6, 7 se odnose i na, kao i amandman 8 na prilagođavanje

provjere znanja u formi koja učeniku najbolje odgovara, to se odnosi na učenike sa invaliditetom.

I ono što želim da potenciram jeste da je Ministarstvo odbilo sve ove predloge, ne želeći da sasluša tu populaciju, već eksperte koji su unazad nekoliko godina dobrim dijelom i promijenili praksu upotrebe tih termina.

I na kraju, amandman 2 se odnosi na besplatne udžbenike. Ovdje ga neću šire elaborirati, zbog toga jer se on nalazi i u našem predlogu opšteg Zakona o obrazovanju. Tu ću imati priliku da objasnim širi kontekst, radi se samo o tački gledanja da li pod besplatnim obrazovanjem podrazumijevamo i to da udžbenici budu besplatni, odnosno da budu plaćeni iz budžeta....

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Izvolite, amandman 1.

Nema mog glasa na ekranu, pa gledam ko me sabotira.

U redu pojavio se glas. 39 je glasalo za, 23 protiv, 10 uzdržanih, 72 je glasalo. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2. Izvolite.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 72 poslanika, 36 za, 27 protiv, devet uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Treći amandman kolege Bojanića i Perića. Izvolite.

Hvala vam. 74 poslanika su glasala, 36 za, 30 protiv, osam uzdržanih. Ni treći amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 4. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 70 poslanika, 35 za, 28 protiv, sedam uzdržanih. Amandman 4. nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 5. Izvolite.

Hvala vam kolegice i kolege. 73 poslanika je glasalo, 35 za, 28 protiv, 10 uzdržanih. Ni amandman 5 kolega Bojanića i Perića nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na sljedeću grupu od 6, 7 i 8.

Amandman 6 je na glasanju.

Hvala vam kolegice i kolege. Glasalo je 73 poslanika, 35 za, 29 protiv, devet uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 7. Izvolite.

Hvala vam kolegice i kolege. Glasalo je 71 poslanik, 35 za, 29 protiv, sedam uzdržanih. Ni amandman 7 nije dobio potrebnu većinu.

I posljednji u nizu od osam amandmana kolege Perića i Bojanića.

Izvolite, amandman 8.

Hvala vam kolegice i kolege. 75 poslanika je glasalo, 37 za, 30 protiv, osam uzdržanih. Ni ovaj amandman nije dobio potrebnu većinu.

Stekli su se uslovi, nadam se, da glasamo Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, u cjelini. Osnovno obrazovanje i vaspitanje. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 43 za, 33 protiv, jedan uzdržanih. Konstatujem da smo Zakon usvojili.

Idemo na tačku 4 našeg dnevnog reda 10. sjednice - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju.

Utvrđujemo ga u načelu, većinom svih. Izvolite. Stručnom obrazovanju.

Hvala vam kolegice i kolege. Glasalo je 76 poslanika, 42 za, 24 protiv, deset uzdržanih. Utvrdili smo ga u načelu.

Imamo 19 amandmana i to: Zakonodavni odbor devet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Naš Zakonodavni odbor je neodoljiv, sve mu se prihvata.

Poslanici Perić i Bojanić 10 amandman. Nemate tu neodoljivosti, stalno vam se treba glasati.

Idemo da čujemo vaše obrazloženje za 10 amandmana. Kolega Perić opet. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Kao i kod osnovnog obrazovanja, ovdje se radi o amandmanima koji se odnose na lica sa invaliditetom. Posebno bih želio da apostrofiram član 6 koji se odnosi da je ustanova dužna da obezbijedi pristupačnost radnog mjesta i radnog okruženja u skladu sa posebnim propisima, jer imamo problema da lica sa invaliditetom nemaju obezbijedena, jednostavno fizički pristup objektima. Tim prije ni Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata koji tretira tu problematiku se ne sprovodi na adekvatan način. I ono čime ću nadopuniti prethodno obrazloženje, jeste da se radi o terminologiji koja se koristi u skladu sa konvencijom Ujedinjenih nacija i takođe se radi o nečemu što su udruženja mladih sa hendikepom u korespodenciji sa referentnim stručnjacima takođe došli do preporuke, slične preporuke da se vrše promjene članova u smislu lakšeg pristupa lica sa invaliditetom i takođe, promjene same terminologije lica sa posebnim potrebama u lica sa invaliditetom. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Periću.

Puno je amandmana pa moram i u bilateralu, ne samo u multilateralu da funkcionišem.

Čuli ste kolegu Perića. Tu do 10 amandmana je pred vama.

Izvolite, amandman 1.

Hvala. Kolega Periću, 75 je glasalo, 36 za, 24 protiv, 15 uzdržanih. Nema podrške za prvi amandman.

Idemo na 2 amandman. Izvolite.

Hvala, kolege i kolegice, 74 poslanika je glasalo, 34 za, 25 protiv, 15 uzdržanih. Amandman 2 nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na amandman tri od 10. Izvolite.

Hvala vam, kolegice i kolege, 73 poslanika je glasalo, 32 za, 24 protiv, 17 uzdržanih. Amandman 3 nema potrebnu većinu.

Četvrti amandman od 10 podnešenih. Izvolite.

Hvala vam kolegice i kolege. Glasalo je 67 poslanika, 31 za, 23 protiv i 13 uzdržanih. Ni amandman 4 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 5, kolega Perića i Bojanića.

Hvala vam. Glasalo je 70 poslanika, 32 za, 24 protiv i 14 uzdržanih. Amandman 5 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 6. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 73 poslanika, 33 za, 27 protiv, 13 uzdržanih. Amandman 6 nema potrebnu većinu.

Amandman 7, kolega iz Pozitivne. Izvolite.

Hvala vam, poštovane kolegice i kolege. Glasao je 71 poslanik u posljednjem trenutku, 34 za, 26, protiv, 13 uzdržanih. Sedmica nema potrebnu većinu.

Osmi od 10 amandmana. Osmicu glasamo. Izvolite.

Hvala vam, 74 je poslanika glasalo, 35 za, 27 protiv 12 uzdržanih. Ni amandman 8 nema potrebnu većinu.

Amandman 9 je pred vama. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo 75 poslanika, 35 za, 28 protiv, 12 uzdržanih. Konstatujem da i vaš amandman 9 nije dobio potrebnu većinu.

Deseti amandman, zaključni amandman, kolege Perića i Bojanića. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 76 poslanika, što je više amandmana, više ljudi glasa, 36 glasalo za, 28 protiv, 12 uzdržanih, pa vam to nije doprinijelo ukupno rezultatu i amandman 10 nije dobio potrebnu većinu.

Stekli su se uslovi da glasamo o Predlogu zakona u cjelini, zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju.

Izvolite. Glasamo Predlog zakona u cjelini.

Hvala vam, kolegice i kolege.

Glasalo je 78 poslanika, 44 za, 26 protiv, 8 uzdržanih. Konstatujem da smo zakon usvojili.

Idemo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji. Većina svih, utvrđujemo ga unačelu da bi ga raspravljali u pojedinostima. Izvolite.

Hvala vam, kolegice i kolege.

Glasalo je 74, 43 za, 23, protiv 8 uzdržanih. Utvrdili smo ga unačelu.

Idemo na amandmane, ima ih 12. Zakonodavni odbor tri amandmana, po običaju sastavni su dio Predloga zakona i kolegica Jonica jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala, kolegica Jonica. Kolega Perić i Bojanić 8 amandmana o kojima treba glasati.

Kolegice Jonica, izvolite, to je vaš amandman.

SNEŽANA JONICA:

Radi se o istom amandmanu kao što je amandman koji je prošao na osnovno obrazovanje, a to je ograničavanje broja učenika u odjeljenju na način kako je bilo definisano u važećem zakonu, a to je 34 učenika. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači, uspjeli smo to da uradimo u osnovnom obrazovanju, da vidimo da li ćemo srednjoškolce obezbijediti da bude 33 đaka, a ne 44, ako se ne varam.

Izvolite. Glasamo amandman kolegice Jonice.

Mogu li zaključiti glasanje? Kolega Bulatović želi da glasa. Izvolite. Čekamo vas. Hvala, kolega Bulatoviću.

Glasalo je 76 poslanika, 41 za, 21 protiv, 14 uzdržanih. Konstatujem da je amandman usvojen i da je sastavni dio Predloga zakona i srednjoškolcima želim uspješna manja odjeljenja.

Idemo na amandmane kolege Perića i Bojanića. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zakon o osnovnom obrazovanju i stručnom i gimnaziji priroda naših zakona je identična. Neću ovdje ulaziti u suštinu, jer je ista kao u prethodnom obrazloženju, radi se samo o nečemu što je bitno da crnogorska javnost zna, da su udruženja lica sa hendikepom, sa kojima smo bili u komunikaciji, predložila 36 amandmana, apsolutno svaki je odbijen od strane Ministarstva prosvete i to je užasno loš signal koji se šalje jednoj vrlo ranjivoj populaciji. Sve da su najgori, a vrlo su smišljeni amandmani, oni su ih zahtijevali i njima je potrebno. Bilo je dobro da postoji gest dobre volje makar jedan da se prihvati. A ja ću vas podsjetiti samo šta nijesmo maloprije usvojili, da se mora obezbijediti pristupačnost radnog mjesta i radnog okruženja u skladu sa posebnim propisima. I takođe sad ovdje u amandmanu 3 tražimo da se izuzetno od stava 2 koji se odnosi na upis kandidata sa invaliditetom vrši po principu afirmativne akcije, a na osnovu zahtjeva za pružanje podrške u opštem i srednjem obrazovanju. Ako će ljudi glasati za ove amandmane samo za to da bi bili protiv zato što oni dolaze iz opozicije, mislim da je to jako, jako loša poruka koja se šalje u ovom trenutku. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Periću, moram reći da kod ovog zakona i kod prethodnih zakona je bilo dosta prihvaćenih amandmana od strane opozicije, tako da ne bih rekao da postoji an blok odbijanje. Naravno, kod vas nije bilo te prijemčivosti, ali nije bilo an blok odbijanja, čak mislim da smo danas vrlo pozitivno glasali na određenim temama, manje od onoga što biste željeli, ali ako pravimo statistiku, bolje nego kod drugih zakona prolaznost amandmana opozicije danas.

Idemo na amandmane kolega iz Pozitivne. Izvolite, čuli ste njihovu molbu. Hvala, kolegice i kolege, 75 poslanika je glasalo, 37 za, 23 protiv, 15 uzdržanih. Amandman 1 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2 kolega poslanika Perića i Bojanića i moja sugestija. Sugestija dok ljudi razmišljaju. Bolje je manje amandmana, ali fokusiranih, koji će se lakše obrazlagati i biti prijemčiviji za poslanike. To je moja sugestija. Hvala.

Amandman 2 je glasalo 72 poslanika, 34 za, 23 protiv, 15 uzdržanih. Nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 3.

Hvala vam, kolegice i kolege, 68 vas je glasalo, 35 za, 20 protiv, 13 uzdržanih. Amandman 3 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 4.

Hvala vam kolegice i kolege. Glasalo je 76 poslanika, 36 za, 24 protiv, 16 uzdržanih. Amandman opet nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 5. Dobili smo spisak poslanika, ali stavljam na glasanje amandman 5. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 76 poslanika, 34 za, 25 protiv, 17 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 6 poslanika iz Pozitivne.

Hvala vam. Glasalo je 74 poslanika, 34 za, 24 protiv, 16 uzdržanih, amandman 6 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 7.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 74 poslanika, 36 za 22 protiv, 16 uzdržanih i 7 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 8. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 35 za, 24 protiv 16 uzdržanih. Konstatujem da amandman 8 nije dobio potrebnu većinu.

Prelazimo na glasanje zakona u cjelini. Izvolite. Odlučujemo o zakonu u cjelini. Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 43 za, 34 protiv, 1 uzdržan.

Konstatujem da smo usvojili Zakon o gimnaziji.

Idemo na šestu tačku, Predlog zakona o visokom obrazovanju. Većina svih poslanika za njegovo utvrđivanje načelu. Hvala vam.

Utvdili smo u načelu Zakon o visokom obrazovanju sa 44 glasa za, 25 protiv, 10 uzdržanih. Ukupno 79 poslanika je glasalo.

Podnijeto je najmanje 63 amandmana, i to Zakonodavni odbor 3 amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, pri čemu su neki povučeni, zbog toga kažem najmanje 63. U redu, kolega Šaboviću. Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport tri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Hvala.

Poslanica Tanasijević, poslanica Dragičević, poslanik Popović, poslanik Jelić, poslanica Filipović, poslanik Srđa Popović, poslanik Pešić, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Poslije ovoliko truda i konzilijuma nije ni čuda da je sastavni dio Predloga zakona. Molim vas, da se čujemo. Očigledno su neki bodrili, a neki radili, ali idemo dalje.

Poslanice Tanasijević i Vuksanović dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Opet su vaši amandmani sastavni dio Predloga zakona.

Poslanici Šehović i Vuksanović, 2 amandmana, amandman 1 je sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanu 2 treba glasati. Koleginice Vuksanović, bolje to da radite sa kolegicom Tanasijević, vidim.

Poslanik Andrija Popović 3 amandmana, o kojima treba glasati. Hvala kolega Popoviću. Molim vas da se čujemo.

Poslanica Bošnjak, poslanica Kalezić, poslanica Đurašković i poslanik Knežević u tom lijepom društvu, 19 amandmana od kojih amandmani 1, 4 i 13 su sastavni dio Predloga zakona. Hvala, kolegice Bošnjak, a od amandmana 12 i 14 vi ste odustali. Tako kažu i to je tačno, a o ostalima treba glasati.

Imamo još kolegicu Jonicu, ona ima 9 amandmana o kojima treba glasati. Imamo kolegu Perića, Bojanića i Tuponju 21 amandman, od toga su 6 i 14 odustali i time smanjili 19 vaših amandmana o kojima treba glasati. Hvala vam.

Idemo na kolegicu Vuksanović i na kolegu Šehovića, 1 amandman je prihvaćen, a ovaj jedan da čujemo obrazloženje. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

U pitanju je amandman 2. Savjet imenuje i razrješava Skupština na predlog Vlade Crne Gore. Savjet ima 13 članova koji se imenuju na period od četiri godine od čega najmanje 50% iz reda redovnih i vanrednih profesora koje predlažu univerziteti. Članovi Savjeta se imenuju iz reda istaknutih stručnjaka iz oblasti visokog obrazovanja, nauke i imjetnosti, reda studenata i oblasti privrede, društvenih djelatnosti i drugih

relevantnih oblasti. Listu kandidata koja sadrži 15 imena utvrđuje Vlada na osnovu javno objavljenog poziva za predlaganje kandidata.

Izuzetno od stava 2 ovog člana predstavnike iz reda studenata imenuje se na period od dvije godine. Člana Savjeta iz reda studenata predlažu studentski parlamenti ustanova visokog obrazovanja. Obrazloženje ovakvog našeg predloga jeste da je predloženo rješenje slično rješenju iz Zakona o znanstvenoj djelatnosti sa visokim obrazovanjem Republika Hrvatska, kao i Zakona o visokom obrazovanju Republike Srbije. Smatramo da savjet za visoko obrazovanje u demokratskom društvu treba da bude poseban autonoman organ i ne smije biti pod kontrolom izvršne vlasti. Mi ne sumnjamo u rad organa izvršne vlasti, ali smatramo da zbog značaja koje ima visoko obrazovanje ovaj savjet treba da bude pod kontrolom Skupštine. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite, autonomija univerziteta pod kapom Skupštine. Stavljam na glasanje amandman kolegice Vuksanović i kolege Šehovića.

Hvala vam. Glasalo je 67 poslanika, 41 za, 18 protiv, osam uzdržanih. Konstatujem da je amandman usvojen. Samo da preciziram. Kolege, nema povlašćenih, ovdje se glasa 41 i onda je to apsolutna većina i treba sačekati sve koji će formirati apsolutnu većinu. Nije promjena onoga što je u sali nego je apsolutna većina. Tu je bitno da znamo realnu podršku, ima li je ili nema. Ne zavisi od trenutne prisutnosti nego je to stalna apsolutna većina. Druga je stvar kada smo u sali, pa onda bismo mijenjali odnose snaga, ovako ne. Čekaćemo se i čekali smo se dosta puta. Hvala vam.

Kolegice Vuksanović, opet ste nezadovoljni?

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Dakle, rekla sam Savjet ima 13 članova, a piše 15. Mislimo da je u pitanju greška u kucanju.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Čuli smo ispravku i po ispravci će biti napisano. Lucky number 13.

Kolega Popoviću, vaših tri amandmana. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ovim amandmanima se pokušalo izbjeći favorizovanje privatnog univerziteta u odnosu na privatne fakultete u domenu obezbjeđenja sredstava predujme trogodišnjih prihoda.

Prvi amandman, obezbijedena finansijska sredstva za osnivanje i početak obavljanja djelatnosti. Obrazloženje. Predloženo rješenje je nelogično i suprotno prirodi finansiranja visokog školstva, bilo da je osnivač država ili privatna lica. Sredstva državnih visokolskih ustanova obezbjeđuju se godišnjim budžetima, a privatni putem školarina upisanih studenata. Nelogično je tražiti da sredstva za obavljanje djelatnosti, materijalni troškovi, plate, amortizacija, PTT troškovi i sl. budu obezbijedeni unaprijed prije početka rada. Takav zahtjev je nesprovodiv.

Amandman 2 se tiče finansijskih garancija i garancija kontinuiteta, đe se predlaže da je osnivač privatne ustanove dužan da, pored dokaza o ispunjenosti uslova iz člana 22 ovog zakona podnese i dokaze od strane osnivača da su obezbijedena sredstva za

završetak studija, u skladu sa ugovorima o studiranju koji sadrže klauzulu o neopozivoj obavezi privatne ustanove da obezbijedi upisanim studentima mogućnost završetka studiranja shodno ugovoru o studiranju i u slučaju da osnivač donese odluku o ukidanju studijskog programa. Obrazloženje o osporenim stavovima predloga zakona propisana je obaveza predujma trogodišnjeg prihoda, odnosno troškova koji zahvataju oko 90% prihoda u prosjeku i njegovog odlaganja na 3 godine, uz obnavljanje Mogao bih prekinuti, jer imam osjećaj da ih svakako nećete prihvatiti. Da ne umaram ni mene ni vas nego da mi poželimo sreću noćas našima umjesto svega ovoga, a moram priznati da su naši iz Srbije.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Moram reći šta je kolega Medojević rekao, da vam pomognem. Rijetko čujemo tako dobru parlamentarnu šalu. Kolega Medojević je rekao da imamo eksperta za naše i vaše. Bar ćemo znati za koga se navija. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Tako da navijamo noćas i za naše i za vaše. Je li tako, gospodine Medojeviću?

Drugi amandman. Ako bi ostalo ovakvo rješenje u zakonu, to bi bilo indirektan način sprječavanja daljeg razvoja privatnih ustanova visokog obrazovanja što, po našem mišljenju, nije strategija razvoja visokog obrazovanja u Crnoj Gori. Naprotiv, javne i privatne ustanove visokog obrazovanja treba da čine ravnopravne djelove ukupnog sistema visokog obrazovanja u Crnoj Gori.

Amandman 23 dodaje se stav koji glasi: "Ustanova može imati status univerziteta primijenjih nauka ako realizuje najmanje tri studijska programa iz iste ili različitih oblasti iz stava 2 ovog člana, uz uslov da je više od pola studijskih programa primijenjenog karaktera na osnovnim studijama od kojih se najmanje jedan studijski program realizuje kao osnovni i postdiplomski. Obrazloženje u strukturi studijskih programa u Crnoj Gori dominiraju studijski programi akademskog karaktera, što nije u skladu sa zahtjevima tržišta rada đe se traži aplikativna i uvježbana znanja, odnosno primjena nauke u profesionalnoj praksi organizacije i menadžmenta. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Bilo je naporno, ali se izdržalo.

Idemo da glasamo kolege Popovića.

Mogu li zaključiti glasanje? Hvala. Glasala su 64 poslanika, 37 za, 10 protiv, 17 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2. Izvolite, kolege.

Hvala vam. Kolega Bulatoviću, treba li opet da vas čekamo? Hvala vam. Glasao je 61 poslanik, 36 za, pet protiv, 20 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije dobio potrebnu većinu.

Treći amandman kolege Andrije Popovića. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 63 poslanika, 38 za, sedam protiv, 18 uzdržanih. Ni treći amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandmani koleginice Bošnjak, Kalezić, Đurašković i kolege Kneževića. Obrazlaže ih, po običaju, koleginica Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Amandman 1 je prihvaćen od strane Vlade i postao je sastavni dio teksta.

Amandman 2 ću povući iz razloga što je prošao amandman kolegice Vuksanović, a vrlo su slični, pa nema potrebe. Amandman 3. Smatramo da instituti trebaju da budu uvršteni u spisak ustanova visokog obrazovanja. Ne znam zašto se ne bi ostavila mogućnost pošto se na institutima, takođe, izvodi i nastava, zašto se ne bi mogla ostaviti mogućnost da kao pravno lice postoji poseban institut, pa i da ga privatnik osnuje. Posebno je to u inostranstvu zapaženo da ima dosta instituta za strane jezike koji izvode nastavu i ne znam zašto se to uskratilo, prosto mi je nejasno u ovom zakonu jer je ranije ta mogućnost bila otvorena. To je amandman 3.

Što se tiče amandmana 4, Vlada je prihvatila taj amandman i on je postao sastavni dio teksta.

Amandman 5. Smatramo da ne treba omogućiti da država ulazi u vlasništvo privatnih visokoškolskih institucija niti obrnuto, da privatnici ulaze u vlasništvo državnih institucija. Kao što sam pričala i na plenumu, djelovalo mi je da je ovo sve namješteno da bi se pomoglo privatnom univerzitetu, a rekla sam tada na plenumu koja su zaduženja privatnog univerziteta Donja gorica, tako da smatram da član 33 treba da se briše da ne bi ostavili mogućnost njima da mogu da mijenjaju vlasništvo, odnosno da ustanova mijenja status u smislu ulaska privatnog biznisa u državne ustanove i obrnuto.

Amandman 6 je dobio podršku na Odboru. Ovaj amandman se odnosi na to da je univerzitetskim jedinicama Univerziteta Crne Gore onemogućeno, oni nijesu pravna lica, a ovdje je data mogućnost jedinicama privatnih univerziteta da budu pravna lica. Mislim da treba da se izjednači to da postoji samo pravno lice univerzitet privatni Mediteran ili UDG, a da jedinice tih univerziteta ne treba da imaju status pravnog lica kao što nemaju jedinice univerziteta Crne Gore.

Amandman 7. Smatram da bi trebalo preciznije definisati na čiji predlog se biraju članovi upravnog odbora javne ustanove, s obzirom da je inače ovaj zakon, po meni, prenormiran i da smo ušli baš u detalje što se tiče studenata, ispita, studentskih kredita. Kada smo sve to normirali, mislim da smo mogli normirati i preciznije definisati na čiji predlog se biraju članovi upravnog odbora javne ustanove, kao i definisati način izbora predsjednika upravnog odbora i, po meni, onemogućiti gomilanje funkcija i eventualni konflikt interesa, zbog toga što se često dešava da jedna ista grupa ljudi je na mjestima dekana, rektora, prorektora, da ta ista grupa ljudi van je i u Senatu Univerziteta i u Upravnom odboru, pa čak i u Savjetu za visoko obrazovanje. Iz toga razloga sam ovdje uvela jedan stav koji bi onemogućio tim licima da budu člaovi upravnog odbora, već ima dovoljno profesora, akademskog osoblja na univerzitetu u svojstvu redovnih profesora koji mogu biti članovi upravnog odbora.

Što se tiče amandmana 8, ovaj amandman se odnosi, nije definisano da predstavnici neakademskog osoblja mogu biti u upravnom odboru. Smatrala sam, pošto je to bila jedna dobra praksa da u upravnom odboru sindikat predloži jednu osobu iz reda neakademskog osoblja i mislim da bi to trebalo ostaviti kao što je bilo ranije rješenje. Amandman 8 se odnosi na to.

Amandman 9 je nešto što predlažem kao novinu, što do sada nije bilo na našim prostorima, u okruženju to imamo u Sloveniji, a to je da se rektor bira neposredno, odnosno referendumom iz reda redovnih profesora i naučnih savjetnika, to su vam naučna zvanja u rangu redovnog profesora. Mislim da je to fer rješenje, zbog toga što bi

sve akademsko osoblje imalo pravo glasa, jedan dan bi se organizovao referendum i imali bi svi pravo da kažu svoje mišljenje, a kandidati bi vodili kampanju, izlagali svoje programe. Mislim da je to u ovoj našoj ispolitizovanoj sredini najbolje rješenje jer je novina, nije ga ni teško sprovesti. Prisustvovala sam u Sloveniji kada se birao rektor Univerziteta u Ljubljani i stvarno je to, onako da kažem, jedan fini događaj i da je to nešto što bi napravilo pomak naprijed, posebno što kod nas postoje razni klanovi. Otvoreno ću vam reći da već postoje naka tri lobija koji guraju tri različite rektore, jer ubrzo ćemo na Univerzitetu Crne Gore na proljeće imati izbor rektora i prosto utiče politika na to. Ovo bi bio način depolitizacije i način koji je, čini mi se, niko ne bi mogao da se nađe prozvan, svi imaju šansu da prikažu svoj program, može svako da se javi i da se na taj način glasa. Isto to sam predložila u sljedećem amandmanu da se odnosi i na privatni univerzitet, s tim što se tu onda ne bi morao raspisivati javni konkurs, s ozbirom da se radi o privatnom univerzitetu.

Amandman 11 se odnosi na sastav Senata. Ovdje je stavka koja je meni bitna, da ne može biti gomilanja funkcija, ovo što sam rekla i ranije, da neko ko je dekan i direktor i prorektor ne treba da budu u Senatu. Predložila sam da oni učestvuju u radu, ali da nemaju pravo glasa jer se radi o jednim istim osobama koje sve odlučuju, prosto nema potrebe za tim.

Amandman 12 sam povukla ranije.

Amandman 13 je prihvatila Vlada, pa je postavio sastavni dio teksta.

Amandman 14 sam, takođe, povukla jer su oni pod akademskih osobljem podrazumijevali i saradnike, zato nijesam vidjela tu formulaciju, mislila sam da i njih treba uključiti, ali već su uključeni.

Amandman 15 je, takođe, dobio većinu na Odboru. On je vrlo značajan. Ovaj amandman je, u stvari, amandman na član zakona kojim se omogućava finansiranje studijskih programa na privatnim visokoškolskim institucijama. Smatram da je fer rješenje da mi ne finansiramo institucije, odnosno studijske programe koje će nam Vlada proglasiti da su od javnog interesa, već da stipendiramo studente koji ne studiraju na državnom univerzitetu, a da Vlada, odnosno Savjet za visoko obrazovanje procijeni koje su to deficitarne struke koje trebaju Crnoj Gori i da raspišu stipendije. Slikovito ću reći. Pošto nemamo veterinarski fakultet, a recimo Crnoj Gori treba pet veterinara, neka Vlada procijeni da za tu godinu dana, ovo figurativno govorim, i raspiše konkurs da stipendira studente, uz uslov da, kada završe, treba da se vrate i da služe ovoj državi. To je način da te pare odu u prave ruke, a ne da mi finansiramo privatne visokoškolske ustanove. Takav način i model finansiranja ne postoji nigdje u svijetu bez kod nas. Procijenite, neka se jave studenti, finansirajte studente, odnosno stipendirajte ih i dajte im šansu da ukoliko taj program postoji na privatnom, na UDG, neka studiraju tamo ili će da studiraju u Zagrebu, Ljubljani, Beogradu, prosto da im damo šansu da oni sami biraju gdje će, a da ih mi finansiramo.

Amandman 16 i 17, ukoliko ovo rješenje prođe u stvari vezani amandmani za ovaj amandman, jer onda se brišu stavke koje se odnose na finansiranje privatnih institucija ovdje.

Amandman 18 se odnosi na to da je ostavljena mogućnost, kaže da se mogu akreditovati doktorske studije, doktorske studije isključivo mogu biti akademske. Znači, one ne mogu biti primijenjene i smatrala sam da ovdje treba da stoji imperativna norma, da se one akredituju kao akademske.

I amandman 19 je takođe vrlo važan i on je dobio podršku Odbora. Moje kolege iz Odbora koji su profesori univerziteta su bili za, složili smo se svi da treba opet da se uvede prijemni ispit. Ja znam da ovo nije toliko popularno kod bruceša, odnosno koji hoće da upišu fakultet, ali vjerujte da nivo znanja djece koja dolaze iz različitih srednjih škola nije isti bez obzira što imaju sve ocjene. Mi smatramo da treba da se kao imperativ uvede prijemni ispit, pa neka se 40% računa ono što su donijeli iz srednje škole, a 60% da je prijemni ispit i vjerujte da ćete tako dobiti najbolji kvalitet. Jer, ovo sad što imamo to vam pokazuje da stvarno idemo ka nekoj prosječnosti da studenti završavaju fakultet ili dolaze na fakultet uz vrlo oskudno znanje, a da ne pričam naša sredina u kojoj nepotizam je jako izražen, tako da ima veliki broj djece odličan uspjeh a da iza toga ne stoji znanje i onda oni upišu medicinu ili ne znam, a neka izvanredna djeca ne uspiju da prođu. Iz tog razloga mislim da je ovo fer i da bi nam svi bili zahvalni da ovo usvojimo.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Krećemo na glasanje o amandmanima.

Koleginice, izvolite. Ja ću pokušati da pomognem, ima puno amandmana, oblast je izuzetno važna.

Znači, taj treći amandman u proceduri se odnosi na mogućnost i privatnih i javnih institucija u sistemu visokog školstva. Izvolite.

Amandman 3 stavljam na glasanje.

Hvala. Mogu li zaključiti glasanje?

Da li još neko nije glasao? Kolega Vukčeviću, želite li glasati?

Hvala vam. Zaključujem glasanje. Glasalo je 63 poslanika, 38 za, 16 protiv, devet uzdržanih, amandman o institutima nije dobio potrebnu većinu. Jedan od javnosti vrlo interesantnih amandmana, privatno-javno partnerstvo u visokom obrazovanju.

Izvinjavam, se status ustanove. Ja sam loše čuo, vi ste obrazlagali četvorku kada ste govorili o statusu ustanove. Amandman 5. Izvolite.

Znači odustalo se od privatno-javnog partnerstva.

Hvala vam, glasalo je 60 poslanika, 36 za, 17 protiv, sedam uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 6, pravno lice. Dosadašnje rješenje privatne ustanove su pravno lice, a fakulteti su javne ustanove, nijesu pravno lice. Izvolite.

Otvaram glasanje. Izjednačavanje privatnog i javnog pravnog personaliteta.

Mogu li zaključiti glasanje? Kolega Banoviću, mogu li zaključiti glasanje? Izvolite, kolega Banoviću, glasajte, pa da zaključim.

Hvala vam, glasalo je 66 poslanika, 41 za, 18 protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da smo amandman 6 prihvatili.

Koleginica Bošnjak ima povjerenje u kolegu Šabovića. Izvolite.

Amandman 7, upravni odbori. Gomilanje funkcije u upravnim odborima. Kolega Šaboviću, odmorite malo.

Hvala vam, glasalo je 57 poslanika, 35 za, 16 protiv. Konstatujem da amandman nije dobio potrebnu većinu. Povezan je sa amandmanom 7.

Hvala vam, glasalo je 55 poslanika, 32 za, 17 protiv, šest uzdržanih. Amandman 8 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 9 referendum za rektora. Izbor nije referendum nego izbor, referendum je samo jedan. Da ili ne? Ja mislim da je to najbolji način da DPS pobijedi.

Hvala vam, glasalo je 65 poslanika, 36 za, 20 protiv. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 10 je povezan sa tim, je li tako? Možete ga povući. Izbor rektora na univerzitetu, više kandidata, onda nije referendum. Izvolite.

Glasalo je 64 kandidata, 34 za, 21 protiv, devet uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 11, senat i gomilanje funkcija opet.

Hvala vam, glasalo je pet poslanika 32 za, 17 protiv, šest uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 15 koji je povezan sa amandmanima 16 i 17. Izvolite.

Predlagači su i odbor naš je podržao taj amandman, čuli smo. Izvolite.

Hvala vam, glasalo je 67 poslanika, 41 za, 20 protiv i šest uzdržanih. Konstatujem da je amandman 15 prihvaćen. Vezani su, ako ste glasali 15, morate glasati 15, 16, 17 i 18, da bi bili primjenljivi. Je li tako, kolegice, da bi bili primjenljivi? Da ne bismo imali invalidne norme. Moramo glasati. Izvolite.

Amandman 16 stavljam na glasanje.

Glasalo je 67 poslanika, 41 za, 21 protiv, pet uzdržanih. Amandman 16 je prihvaćen, vezan je za njega amandman 17, ta trojka 15, 16, 17 je povezana.

Hvala vam, glasalo je 68 poslanika, 41 za, 22 protiv, pet uzdržanih. Konstatujem da su ovi setovi od tri amandmana, kada je već prošao 15, usvojeni.

Amandman 18, akademske doktorske disertacije, da ne mogu biti primijenjeni nego moraju biti akademski. Jesam li dobro interpretirao? Hvala vam.

Hvala vam, glasalo je 68 poslanika, 36 za, 23 protiv, devet uzdržanih, nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 19 je dobio potrebnu većinu odbora, ako se ne varam.

Koleginice Bošnjak, amandman 19 je dobio potrebu većinu na odboru, samo pitam. Izvolite.

Hvala vam, glasalo je 67 poslanika, 36 za, 24 protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da amandman nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na koleginicu Jonicu i njene amandmane, ima ih samo devet.

Kolega Simović ima proceduralnu reakciju, drugu danas.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, imam za potrebu da proceduralno reagujem, da pitam Vas, da pitam sve kolege u Parlamentu, da pitam članove Anketnog odbora, da pitam crnogorsku javnost. Dogovorismo li se mi prije par sati da ćemo nastaviti sjednicu Zakonodavnog odbora nakon završetka današnje sjednice? Dogovorili smo se. E upravo ja sad dobijam poruku da je Anketni odbor po odluci predsjednika Anketnog odbora, suprotno dogovoru kojeg su imali na Anketnom odboru, zakazan za sutra u 10, čime se šalje još jednom poruka koja je u saglasju sa cijelim tokom rada Anketnog odbora.

Ja stvarno ne razumijem, znamo da sutra imamo ustavne promjene, znamo da imamo već zakazane druge odbore, ali tako je predsjednik Odbora odlučio, ja molim da se vratimo našem dogovoru kojeg smo imali prije par sati.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolege, da se pozabavimo time kad smo već oko zakona i tematike. Podsjećam da smo Anketni odbor formirali koncenzusom i da u tom duhu treba raditi na tom odboru. Ostalo je malo vremena da se završi čitav posao, hoću reći samo sutra i očekujem da barem termin možemo dogovoriti koncenzusom. Sutra je dan usvajanja prvih 16 amandmana, ili neusvajanja, ali odlučujemo, na Ustav Crne Gore i ta tema ne smije ničim biti drugim pokrivena. Prvo, ne smije biti prije toga ovako već zakašnjelih obaveza kao što je vaš Anketni odbor.

Molim vas da to uradite večeras ili sutra poslije Ustava i amandmana, ne prije, jer želim da uđemo u tu sjednicu sa osnovnom tematikom, ne sa pobočnim tematikama. Izvolite, kolega Paloviću.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, predsjedniče, i Vas da pitam. Kakav je problem da mi ujutru pred očima javnosti nastavimo sat vremena tu sjednicu i da je završimo do 11 sati? Je li ima neki problem, o čemu se radi, šta je problem, gospodine Simoviću, šta je problem, šta želite Vi da dokažete crnogorskoj javnosti? Vi bi htjeli da mi negdje u liftu večeras to završimo, e nećemo, nećemo gospodine Simoviću, nego pred očima javnosti. Jednu tako važnu temu ćemo fino završiti sutra ujutro, pred svim medijima, da se vidi ko za šta glasa. Molim vas, nemojte tako.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Molim vas, da ste vi uspjeli da pokvarite atmosferu na Odboru dotle da hoćete da inficirate i plenum, to neće moći ovdje, to ovdje neće moći.

Ponavljam, zna se hijerarhija važnosti u svakom društvu, ad hok komiteti i odbori ne mogu biti važniji od usvajanja ustavnih izmjena. Očito javnosti je valjda važnije da vidi amandmane nego Anketni odbor i vaš, vidim, koncesualni duh neslaganja. Dajte da kažemo ono što nam je prioritet, prioritet je amandman, izglasali ili ne izglasali, ali su u svakom slučaju nesporni prioriteti. Možete večeras, možete sutra poslije ustavnih amandmana, nikakvih problem nema, javnost će biti tu. Mi nećemo provesti više od par sati na amdnamanima, prema tome, izvolite poslije, ali par sati. Ali, molim vas, ne možemo sada dovoditi vašu antagoniziranost do nivoa da utiče na rad plenuma i opšti utisak ovog parlamenta prema prvoj temi, a to je Ustav. Prema tome, nemojte biti opsjednuti tom atmosferom kada razmišljamo o radu plenuma i radu Skupštine u cjelini. Mi smo pokazali dobru volju, čekamo vas, mimo rokova zakazujemo sjednice, mimo Poslovnika, odlažemo sjednice mimo Poslovnika, neđe morati stati.

Izvolite, kolega Pavloviću.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Anketni odbor cjelokupnim dosadašnjim vrlo napornim i dugotrajnim radom pokazao je i zrelost i odgovornost i svjesnost pozicije u kojoj se našao i svjesnost o

važnosti zadatka koji je bio postavljen pred njim. Ja mislim da ne postoji nikakav problem da sutra završimo za sat vremena tu sjednicu. Sve vrijeme do sada sam ja taj koji je planirao rad Odbora i mislim da je do sada taj plan se pokazao kao potpuno učinkovit i ne vidim razloga zašto bi se od toga pravila drama. Ja znam, potpuno mi je jasna politička pozadina, želje gospodina Simovića i DPS-a da se nekako zabašuri i negdje van očiju javnosti da se sve to spakuje i zbrza. Svjestan sam da je veoma važna sutra ta rasprava oko ustavnih amandmana, ali mislim da je u dobroj mjeri važno i da javnost bude dobro, pravilno i potpuno.... šta će biti, na koji način će se završiti rad Anketnog odbora.

Ono što ja kao predsjednik Odbora mogu da garantujem jeste da će Odbor sutra imati gotov izvještaj, da li će on biti tehnički, najvjerovatnije biće tehnički, imaće spremljen izvještaj za 5 sati, kada ste vi planirali plenarnu raspravu. Ne vidim stvarno razloga osim nekakvoga ličnoga antagonizma gospodina Simovića i opsjednutost gospodina Simovića sa mnom da se otvara ovo pitanje.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Pavloviću, ja ovo ne bih komentarisao, da vi imate dogovor oko toga, i uopšte ne bih ulazio u taj prostor da diram vašu autonomiju kao odbora. Ali ću podsjetiti, i ja imam pravo da zakažem Skupštinu da ne pitam Kolegijum, to još nijesam uradio. Evo, danas je 10 godina, kako ovo radim i to još nijesam uradio. Prema tome, to pravo se koristi na način što se dogovarate sa svojim kolegama ako postoji spornost. Ako ne postoji spornost, razumijem nemate se dogovarati. Ovdje očigledno postoji spornost. Da nema te spornosti i ja se ne bih uključivao.

Molim vas, danas je čitav dan pažnja javnosti bila usmjerena prema vama, jer smo vas čekali do 4 popodne. Ne znam kud ćete veću pažnju javnosti da vas čeka do 4 popodne. I ovaj parlament je u vrlo važne teme ušao u 4 popodne da radi. Molim vas, ako može Parlament čekati vas do 4 popodne, da biste imali pažnju javnosti, dozvolite da kad je Ustav u pitanju ne tražimo pažnju javnosti za plenum, tražimo pažnju javnosti za Ustav, za Ustav, ni za kog od nas pojedinačno, nego za Ustav. Kao što znate, imamo goste u Parlamentu sutra, imamo mnoge druge stvari koje trebaju da do ovog događaja pokažu procedurom da je ozbiljan čin. Ponavljam, rezultat može biti ovakav ili onakav, ali čin mora biti ozbiljan. Ne mislim da je dobar uvod da atmosfera koju ste danas pokazivali, sutra bude početak dana. Ne mislim da to treba da bude pred očima javnosti takva atmosfera, u susretu glasanju Ustava.

Molim vas da to uradite večera, ili uradite sutra, poslije završetka rasprave i glasanja o ustavnim amandmanima. Može.

Kao što vidite, otvoreno saslušam svakoga od vas.

Izvolite, gospodine Pavloviću.

KOČA PAVLOVIĆ:

Ja zaista, gospodine predsjedniče, ne vidim i ne mogu da sagledam grešku koju sam napravio činjenicom da sam ujutru zakazao sjednicu, nastavak sjednice i završetak sjednice, ujutru u 10 sati, potpuno siguran da ćemo mi završiti tu sjednicu prije nego što počne plenarna rasprava oko ustavnih amandmana. Ja zaista ne vidim, ne mogu da sagledam u čemu sam pogriješio.

Druga stvar, nije baš najadekvatnije poređenje sa vašim pravom, autonomnim, da sazovete samostalno sjednicu. Predsjednici odbora, ja koliko znam, nemaju kolegiju, vi ga imate, ja ne znam kakva je praksa u drugim odborima, zaista nisam ni predsjednik niti zamjenik predsjednika ni jednog odbora. Sada sam ad hok na čelu ovoga radnoga tijela i ne vidim, uopšte ne mogu da sagledam problem u činjenici da ćemo sutra između 10 i 11, ili 10 i pola 12 završiti cijeli posao. Ja ne mogu da ga sagledam. Molim vas, neka me neko uputi u to šta je naša greška.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Gospodine Pavloviću, je li moguće da neko osporava datum zakazivanja predsjedniku. Znači postoji spornost, postoji spornost, do sad ih nije bilo, kako su zakazivali kolege predsjednici odbora, nije bilo spornosti. Da je bilo spornosti ja bih isto reagovao. Da je neko, kolega Bulatović zakazivao sjednicu, pa se neko bunio na termin, ja bih rekao OK, zašto se bunio, nije se niko bunio kad je zakazivao Odbor za antikorupciju. Znači nije se niko bunio kad je zakazivao, znači navodim iz opozicije, ne navodim iz vlasti.

Sada postoji spor. Spor je u tajmingu koji šteti ključnom poslu ovog parlamenta. Poslije dvije godine, da vas podsjetim, a to je rasprava o ustavnim amandmanima, da je tako nazovem, evo da ne kažu da nije usvajanje. Rasprava o ustavnim amandmanima.

Vi danas nijeste iskoristili vrijeme i nijeste završili kada ste obećali. Dozvolite mi, mala je vjerovatnoća da ćete to sutra uraditi u ovakvoj atmosferi koja postoji, jer vi ne možete garantovati kad će biti kraj, kao što ni ja ođe ne mogu garantovati kad će biti kraj dok postoji glasanje.

Prema tome, razumite me, nikakve zle namjere nemam. Danas smo pokazali široku volju da pomognemo, sutra smo na prioritetu, ovaj plenum, odnosno Ustav, amandmani na Ustav Crne Gore. I dozvolite mi, ujutru nije vrijeme koje možete iskontrolisati, a poslije toga izvolite. Do ponoći radi redovno zasijedanje, mi ćemo vas čekati, do ponoći. Biće sva pažnja javnosti, jer dozvolite, do ponoći možete sutra da to uradite, i večeras i sutra.

Molim vas, daću vam samo još jednu rečenicu i da završimo, pošto ovo je, bojim se, zaludnja rabota. Sutra je dovoljno da vam u 8 ne dođu pola kolege i vi nemate sjednicu. Prema tome, dajte da se ne trošimo oko praznih stvari. Ne dođe pola kolega, vi nemate sjednicu. Na čemu smo.

Tjerate nas i tjerate ja mislim većinu da se tako ponaša. Dajte, sačekajte, noćas ili sutra. Izvolite, kolega Danilović, kolega Simović i kraj.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine Krivokapiću, evo ja vas molim da pokušate zajedno sa nama da sagledate nešto što je privedeno kraju, kako tako. Da li ćemo imati rezultat nijesmo sigurni, kao što ne znamo unaprijed ni šta će biti sa ustavnim promjenama.

To da Demokratski front i naš klub, zaista poštuje ono što je sutra na dnevnom redu, bez obzira kakvo će biti glasanje, govori i činjenica da smo odlučili da vam kandidujemo da će sutra na tu temu govoriti sedam članova Predsjedništva. Mi ne želimo sutra da iskoristimo to sad, kanonadu iz svih oružja, svaki od naših koelga bi imao šta da kaže, ali hoćemo da se skoncentrišemo. I sutra nema ničega, kada je plenum u pitanju, izuzev te jedne sjednice posvećene ustavnim promjenama.

Ipak, iako bih ja volio da je danas kolega Koča mogao da završi posao, iz opravdanih razloga, vi znate da nije, nemojte da tjeramo mak na konac. Imamo sutra i Odbor za međunarodne odnose. Ako možemo ta radna tijela da završimo prije, ajte da ih završimo, plenum će ostati netaknut. Pažnja u plenumu netaknuta javnosti, a možda je ipak i noćas nelogično očekivati od kolega iz odbora koji rade, vjerovatno 50 radnih sati, da analiziraju, nakon ove iscrpljujuće sjednice, još jedno tri sata.

Dakle, ako imate i vi kapaciteta, gospodine Krivokapiću, ajte da probamo da ne taknemo sutra plenum, tokom plenuma i rasprave o ustavu, nećemo valjda imati raspravu ni u jednom od odbora, ali do njegovog početka možemo ove zaostale stvari završiti, a onda odmah po završenoj raspravi o ustavu, raspravljati u plenumu o izvještaju, kakav on god bio.

Ja molim i kolegu Simovića da ovo prihvati, jer nije, što bi narod rekao - šećer u vodu, izuzev što se tjera mak na konac.

Nemojte večeras, ne vidim zašto, ako ovo sutra možemo prije plenuma. Protiv sam toga ako ćemo tokom plenuma raditi i u Odboru za međunarodne odnose i u Anketnom odboru, ali možemo da to izbjegnemo i nemojmo da to radimo.

Evo uz najbolju volju, nadam se...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mi sutra imamo dvije rasprave. Jedna je u Anketnom odboru, mi ćemo doći u plenumu sa tom temom. Ta tema će doći u plenum, nije sakrivena od javnosti, biće pred očima sve javnosti, takođe pred svima nama.

Ali, evo, da čujemo kolegu Simovića i da završimo tu priču. Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče,

O antagonizmima na Anketnom odboru, ja vjerujem da ste vi bili svjedok, kao i ukupna crnogorska javnost, ko je doprinio tim antagonizmima, a ko je svojom smirenošću i tolerantnošću uspio da doprinese da se ipak duh dijaloga sačuva u ovom parlamentu, kroz rad na Anketnom odboru. Javnost je to vidjela, javnost je to prepoznala. I toliko u odnosu na tu vašu ocjenu o primijećenim antagonizmima na rad Anketnog odbora.

Drugo, ja danas nijesam želio da opstruiram, ja danas nijesam želio ništa da sklonim od očiju javnosti Crne Gore, ja sam upravno želio da realizujem ono što je dogovor koji smo mi postigli na Anketnom odboru i dogovor koji smo potvrdili na početku ove sjednice na plenumu.

I još jedno podsjećanje.

Kolega Pavloviću, zajedno sa vama, tražio da se sutra održi sjednica Odbora za međunarodne odnose, kako bi glasali oko zamjenika i prije dva sata dobili smo poruku da je sjednica Odbora za međunarodne odnose zakazana u 10, prije pet minuta, gospodin Pavlović, mimo dogovora, u isto vrijeme zakazuje sjednicu Anketnog odbora, valjda ne znam kako da se kloniramo, i vi gospodine Pavloviću i ja.

Dakle, to je moja želja bila da pokažem da se ne poštuje dogovor i da prosto ne želi se cijeniti rad u ostalim odborima, nego se samo želi cijeniti svoj rad. Istorijskog Anketnog odbora i istorijskog predsjednika tog anketnog odbora.

Ja vas molim da se vratimo dogovoru.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolege, sklon sam da ovaj parlament uči kroz greške, i to je demokratija. Svi odbori će morati završiti do 11, i to će biti sprovedeno, u 11 više ni jedan odbor neće raditi. Ne želim da narušim autonomiju predsjednika radnih tijela kolega Vukovića i td., ali smatram zadnjom urom da se takve teme raspravljaju u posljednji radni dan redovnog zasijedanja.

Znači, svi odbori će morati završiti do 11, jer neće imati logističku podršku stručnih radnika, a samim tim ni smisao. Znači, završavamo tu.

Do 11 sati će biti završena sva radna tijela Skupštine da se pripremimo za rad u plenumu na Ustavu.

Koleginice Jonica. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Na Predlog zakona o visokom obrazovanju podnijela sam devet amandmana. Međutim, imajući u vidu da se tokom rasprave, a i prilikom podnošenja amandmana, jako malo priče ovom zakonu čulo iz ugla studenta odlučila sam da obrazlažem samo amandmane 6,7,8 i 9 koje sam podnijela na inicijativu studenata i za koje su studenti od nedelje veče do danas potpisivali peticiju i do prije sat vremena je negdje oko 470 studenata potpisalo peticu za ova četiri amandmana. Dakle, govorim o amandmanima 6,7,8, i 9.

Amandmanom 6 predložila sam da se pravo na upis naredne godine može ostvariti sa 36 kredita, odnosno da se mogu prenijeti 24 kredita, što je jednako kada je u pitanju broj ispita, ali omogućava da se mogu prenijeti bilo koja tri ispita ne samo ona koja se mogu uklopiti onih 20 kredita.

Amandmanom 7 sam predložila recipročno rješenje za samofinansirajuće studente na način, kad smo već zakonom predvidjeli da studenti koji se finansiraju iz budžeta ako ne steknu 40 kredita gube pravo na to finansiranje i prelaze na samofinansiranje, da studenti koji se samofinansiraju kada steknu 40 kredita, dobiju pravo na finansiranje iz budžeta i da na isti način samo recipročno definišemo prava i jednih i drugih.

Amandmanom 8 predložila sam ono što inače postoji definisano pravilima studiranja ali različito od jedne do druge univerzitetske jedinice, ili jedno do drugog profesora, tiče se rokova za polaganje ispita i precizirala tačno koji su rokovi za polaganje ispita, precizirala ono što jeste obaveza da posle svakog kolokvijuma studenti moraju imati pravo na polaganje popravnog ispita, kao i da student u avgustovskom roku prilikom polaganja ispita koji nijesu prije toga položili, da im se moraju priznati već položeni kolokvijum za taj ispit.

Posljednji amandman odnosi se na upis na postdiplomske specijalističke studije, da budemo precizni upis sa treće na četvrtu godinu gdje je do sada to bilo definisano preporukama Senata univerziteta, sada sam predložila da preciziramo zakonom i da se upis može izvršiti sa 156 kredita. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Ako ikako može, s obzirom da se ovdje odlučuje o pitanjima koja su od izuzetne ako ne i sudbonosne važnosti za mnoge građane Crne Gore, prije svega njih mlade, da ovaj plenum oslobodite ovih primjesa koje se ne odnose na ovu sjednicu, da Vas zamolim znači da se posvetimo onome što je najvažnije, glasanju. Pola kolega nema pojma o čemu govori koleginica Jonica, ili bilo ko od nas ovdje. U ovoj atmosferi ne možemo da glasamo ovaj kvalitetno osim po onom principu akoje amndman sa ove strane ovaj glasa protivi i obratno, da Vas zamolim ako možete da zamolite ostale kolege, kakav god problem da imaju, da ga rješavaju van ove sale, a da se mi ovdje posvetimo glasanju i onome što nam je posao.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vi ste videli napor da obrazlaže amandmane o sadržaju koji su podnešeni da bi se lakše pratilo, tako da, i mimo svoje osnovne obaveze, pokušavam pomoći da dobro znamo o čemu glasamo, svjestan značaja oblasti obrazovanja i temeljna oblast zbog čega država postoji. Porezuje dnevnog obrazovanja, odbrani zdrastva, prvo zbog odbrane, a posle se pojavilo obrazovanje i zdrastvo. Prema tome, to su te tri osnovne funkcije države i jasno nam je svima koliko je to važno imamo, i Ministarstvo i većina parlamentarna dala je podršku mnogima amndmanima koji su smatrali da su u redu. Tako da nije tako u ovom slučaju se desilo samo jedan prekid sa koleginicom Jonicom, ali evo krećemo u glasanje devet amandmana koleginice Jonice.

Izvolite, amandman 1.

Hvala vam. Glasalo je 58 poslanika, 29 za, 19 protiv, 10 uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2 koleginice Jonice. Hvala vam.

Izvinite. Amandman 2 nije prošao.

Amandman 3. Hvala vam.

Amandman 3 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 4 koleginice Jonice.

Hvala vam. 68 poslanika je glasalo, 34 za, 25 protiv, devet uzdržanih. Ni amandman 4.

Amandman 5 koleginice Jonice.

Hvala vam. Glasalo je 69 poslanika, 27 za, 27 protiv, 15 uzdržanih, amndman 5 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 6 koleginice Jonice.

Hvala vam. Glasalo je 67 poslanika, 29 za, 25 protiv, 13 uzdržanih, amandman 6 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 7 koleginice Jonice.

Glasalo je 66 poslanika, 28 za, 25 protiv, 13 uzdržanih, amandman 7 nije dobio potrebnu većinu.

Pretposlednji amandman koleginice Jonice na ovoj temi.

Amandman 8.

Hvala vam. Glasalo je 61 poslanik, 26 za, 23 protiv, 12 uzdržani, amandman 8 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 9.

Hvala vam. Glasalo je 62 poslanika, 66 je glasalo, ne mijenja se odnos, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na 19 amandmana poslanika Perića, Bojanića i Tuponje, aj sa srećom.

SRĐAN PERIĆ:

Amandmani koji se odnose na invalidna lica koristi priliku da ih povučem ispred kluba, to su amandmani:2,3,5,17,20 i 21 jer je očigledno da oni neće imati podršku i prosto negdje osjećam odgovornost da ovoj populaciji svakim glasanjem 2,3, ... 17,20 i 21. Ovo je jako loš zakon. To smo rekli i na plenarnoj raspravi, a ovdje ću se osvrnuti samo na četiri člana iz kojih je jasno da je on crtan doslovno crtan za UDG-e i pokušali smo tu intervenisati. Prva stvar jeste garancije. Gotovo je nevjerovatno da se uvode garancije za fakultete i univerzitete tim prije jer je to direktni čin favorizacije univerziteta koji su povezani sa bankom, a onaj studijski odsjek, odnosno fakultet koji nema tu mogućnost može da ima potencijalno i najčešće ima bolji studijski program, on će ostati bez licence. Amandman 10 se odnosi na izbor rektora univerziteta kojim mi izjednačavamo proceduru izbora rektora na državnom i privatnom univerzitetu, jer prema onom predlogu zakona koji imamo sad nevjerovatno je da na privatnom univerzitetu rector....

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo trenutak kolega Periću.

Kolege koje imaju potrebu da izađu mora to da urade da ne bi smo u sali kretali se, ni ja nijesam izabran za skulpturu pa ipak šedim ođe strpljivo.

Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Vraćam se na amandman 10.

Dakle, izbor rektora je bitno pojednostavljen na privatnim univerzitetima i vjerovali ili ne čak rektor prilikom izbora na privatnom univerzitetu ne mora da podnese ni program razvoja ustanove kojom će rukovoditi i tu smo riješili, zapravo predložili amandmanom 10 i 11, da se u potpunosti izjednači izbor rektora na privatnoj i javnoj ustanovi.

Amandman 13 je posebno važan, jer smo mi njime željeli da ograničimo prihode koje privatni univerzitet može da ostvari iz sredstava državnog budžeta i oni ne smiju biti veći od 10% planiranog budžeta, jer sve preko toga nema apsolutno nikakav rezon. Ukoliko se izda više za bilo koji privatni univerzitet država ima puni interes da osniva svoj studijski osjek, odnosno fakultet. I na kraju amandman takođe koji smo predlagali da u ovom dijelu bude dodatno brisan jeste amandman koji se, zapravo izmijenjeni amandman 4 koji se odnosi na tijelo koje bira Savjet za visoko obrazovanje koji akredituju i reakredituje visoko školske ustanove. Naš predlog je da to radi Skupština Crne Gore, prije svega jer u Vladi sjedi značajan broj ministara koji rade na privatnim univerzitetima, prvi ministar ima vlasnički udio u jednom privatnom univerzitetu i apsolutno je nemoguće spriječiti taj latentni konflikt interesa koji postoje u tom slučaju. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači imamo državni i vladin univerzitet.

Hvala vam.

Kolega je odustao ponoviću da ne bi smo napravili grešku u ime predlagača od amandmana 2,3,5,17,20 i 21. Hvala vam da sam uhvatio pored svih ovih ostalih komunikacija.

Glasamo onda amandman 1. On je ostao u proceduri. Izvolite.

Čeka se trideseti glas, a nema ga, 53 je glasalo, 29 za, 19 protiv i pet uzdržanih.

Hvala vam.

Idemo na amandman 4.

Amandman 1 nije dobio podršku kao što znate treba 41.

Amandman 4.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika, 29 za, 20 protiv, četiri uzdržanih, amandman 4 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 7. Od pet se odustalo.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika, 26 za, 19, protiv, četiri uzdržana, amandman 7 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 8 poslanika Perića i kolege iz Pozitivne.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika, 28 za, 21 protiv, četiri uzdržanih, amandman 8 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 9.

Kolega Periću u Americi kad predlažu amandman trude se da urade to sami da ne časte ostale da su to uradili, Vi stalno vidim da čaščavate ostale uz amandmane. Oni čuvaju autorska prava i po njima se zovu amandmani, ako budu usvojeni. To je moja sugestija.

Hvala vam. Glasao je 51 poslanik, 25 za, 23 protiv, tri uzdržana, konstatujem da amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 10 poslanika Perića, Bojanića i Tuponje.

Hvala. Glasalo je 56 poslanika, 30 za, 22 protiv, četiri uzdržana, amandman 10 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 11.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 29 za, 22 protiv, četiri uzdržana, amandman 11 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 12 kolege Periće, Tuponje i Bojanića, čini mi se.

Glasalo je 54 poslanika, 28 za, 22 protiv, četiri uzdržana, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 13 poslanika Pozitivne.

Možete ga povući ako je to suština amandmana. U redu glasa se amandman 13 i dalje.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika, 28 za, 21 protiv, pet uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 15 poslanika Pozitivne.

Hvala. Glasala su 52 poslanika, 30 za, 17 protiv, pet uzdržanih, amandman 13 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 15, i sada je ostao amandman 16 od 19 jer su 20 i 21 povučeni.

Hvala vam kolegice i kolege. 56 je glasalo u posljednjem trenutku, neki bi bolje prolazili na berzi.

30 za, 22 protiv, četiri uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 17 je povučen, 18 je u proceduri i glasamo ga.

Glasalo je 58 poslanika, 30 za, 22, protiv, šest uzdržanih, konstatujem amandman 18 nije dobio potrebnu većinu, i u nizu je 19-ti završni.

Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 61 poslanik, 33 za, 22 protiv, šest protiv, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Ovim smo iscrpili amandmane, a dosta i nas, 63 amandmana. Ministre, možemo li pristupiti glasanju?

Ministar traži riječ.

SLAVOLJUB STIJEPOVIĆ:

S obzirom da je usvajanjem mjernim brojem amandmana promijenjena suština Zakona i to sada nije ono što je Vlada htjela sa ovim zakonom i ne odgovara onome što je bio naš cilj kada smo predložili izmjene odnosno donošenje ovog zakona, ja u ime Vlade povlačim Predlog zakona.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Konstatujem da je uz Predlog zakona o visokom obrazovanju...

Kolega Miloševiću, želite li riječ? Ako želite riječ, daću vam, sasvim spreman daću vam riječ.

Možemo li se vratiti na Zakon o obrazovanju?

U redu, idemo dalje.

Idemo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli, tačka sedam. Utvrđujemo ga većinom glasova svih poslanika.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Vjerovatno je posledica i umora i galame, nemojte se čuditi što ne čujemo dobro. Da li se ministar ipak na kraju vraće, ostao nam je Zakon o opštem obrazovanju, prekinuli smo na polovini i vrlo je važno da znamo i oko toga kad će i šta biti.

Još jedno pitanje. Znamo za to da predlagač ima pravo da povuče predlog akta, ali isto vjerujemo da smo morali i mogli biti malo bolje organizovani u komunikaciji sa predlagačem. Nedopustivo je da potrošimo dva sata na usvajanje amandmana i da onda u posljednjem trenutku ministar kaže povlačim. Bilo je očigledno da je to moglo da se uradi i prije nekih makar pola sata kada su usvojeni amandmani kolegice Branke Bošnjak. Prema tome, ja Vas molim da ne zloupotrebljavamo pravilo da se može povući predlog akta do posljednjeg trenutka, jer ovo u posljednjem trenutku je obesmisliło rad u posljednjih sat vremena. Vjerujte ili ne, ali tako je, a nemamo toliko vremena za bacanje, mada nijesam siguran da je poslovnički baš precizirano da se može i za vrijeme rasprave do posljednjeg amandmana. Vjerovatno može.

Izvinjavam se. Povučeno je u trenutku kada većina odbija sve predloge, a u trenutku kad ste prihvatili nijesmo imali povlačenje predloga.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja vrlo dobro znam vaše logičke sposobnosti i znate kauzalnu vezu između usvojenih amandmana i povlačenja. Znači, logično je da je ministar kada broj amandmana promijeni suštinu njihovog predloga povuče zakon. Parlament je prihvatio veći broj amandmana, ministar je shvatio da koncept više nije onaj koji je Vlada predložila i povukao je amandmane. Sasvim logičan slijed. To se nije moglo znati prije glasanja o amandmanima tako da je kaulazitet potpun.

Izvolite, kolegice Kalezić. Inače, samo da vam kažem, ostaje u proceduri obrazovanje i vaspitanje, samo je traženo još vremena za konsultacije. Kao što znate, bila je odluka Ustavnog suda koja je takođe uticala na taj zakon, član 11 je promijenjen u dva stave, u stavu 2 i 3.

Izvolite, kolegice Kalezić.

JELISAVA KALEZIĆ:

Vrlo kratko bih obavijestila Skupštinu. Dakle, na matičnom odboru smo ozbiljno radili, veliki je set zakona, može da posvjedoči svaki od članova i članica Odbora i predložili posebno kad je Zakon o visokom školstvu u pitanju da ga predlagač povuče jer je već u startu bilo očigledno da ima mnogo primjedaba. Mislim da ovo nikako nije u redu, da predlagač ignoriše to sve, jer mi se nijesmo šalili tamo nego smo radili ozbiljno, i onda dovede cijelu Skupštinu u ovakvu situaciju. Naravno da je bolje što je povučeno, jer je postalo apsurdno, i logično je da je napravljeno nešto što predlagač nije želio, napravljeno je nešto što i mi koji smo predlagali amandmane nijesmo željeli. Ovo je sigurno bolje rješenje, ali mislim da treba i po Poslovniku da vidimo šta se događa ako odbor kaže ne, pa ovo nije prvi put da se na odboru ne podrži neko zakonsko rješenje ili amandman, a da ipak prođe. Zahvaljujem i izvinite.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja sam samo dužan da posjetim. Ja nijesam stavio zakon na dnevni red, on je došao voljno u Parlament. Znači ja sam poštovao naša radna tijela i nije bilo o inicialnom predlogu tog zakona, onda većina u Parlamentu može da stavi na dnevni red što god želi. Većina je odlučila da bude na dnevnom redu. Onda je, smatram, zdrav proces rasprave u Parlamentu vođen, vođen je amandmanski postupak. Ministar je vrlo tačno i određeno to rekao, sa iskustvom koje ima kao parlamentarac, promijenjena je suština njihovih predloga, što bi rekli pravnici ratio legis, osnovni motiv zbog kojeg se zakon donosi i logično je da Vlada povuče, kao što je logično, kolegice Kalezić, da vi predložite Zakon o obrazovanju kao poslanik. Znači nije samo ustavni predlagač Vlada, nego može biti i parametalac koji će dobiti 41 poslanika ovdje i time ostvariti svoju viziju u visokom obrazovanju, naravno bilo bi potrebno 41 glas.

Imamo još dosta posla, poenta je završena, glasanje i zakon povučen.

BRANKA BOŠNJAK:

Znam da je završeno glasanje i jasno mi je. Interesuje me šta je sudbina kasnije, da li može sličan zakon odnosno isti ovaj da se podnese i da se traži većina. Mislim da posle ovoga kraha ministar treba da podnese ostavku. Cijela akademska zajednica vas

je molila da podvučete ovaj zakon i čekali ste zadnji momenat da se usvoje svi ovi amandmani...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koleginice, molim vasda ponovimo. Ministar može doći sutra sa istim predlogom zakona i gurnuti ga u proceduru, i mi ćemo ga razmatrati u oktobru. Kao što mi možemo ponavljati koliko želimo puta isti zakon. Ministar je uradio upravo ono što mu Ustav daje pravo i što mu naš Poslovnik daje pravo i ništa drugo nije uradio.

Hvala ministru što je sa nama i dalje ovdje.

Kolega Vuković je u želji da doprinese sjutrašnjem radu otkazao sjednicu Odbora za međunarodne odnose jer je bila motivisana izborima, koji nijesu tako urgentni. Ako smo čekali ovih osam mjeseci, možemo sačekati i još do jeseni.

Kolega Damjanoviću, hoće te li mi pomoći ili ćete i Vi nastaviti.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zaista ne trošim vrijeme, uredno ovdje sjedim od početka glasam i biću do kraja ove sjednice. Predsjedniče, na kraju ovog što je kolega Vuković sada uradio, smatram to doprinosom da sutra imamo relaksirani rad. U isto vrijeme kad je i sjednica Anketnog odbora zakazan je i Administrativni odbor sa veoma važnim tačkama dnevnog reda, između ostalih i akt o sistematizaciji Skupštine, i moja je molba da se zbog važnosti i ta sjednica odloži za neki naredni period, kako bismo se mogli usredsrediti na Anketni odbor, jer smatram da se preko tog pravilnika ne može tek ovlaš preći. Veoma je bitan dokument, oko njega treba dosta razgovarati i podijeliti informacije. Evo toliko.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kad bih išao vašom logikom ja bih otkazao skupštinu i sutra. To je logika da se zbog manje važnog otkazuje važnije, mislim da to nije dobar način. Mislim da bi Administrativni odbor trebalo da se održi i da obavi svoj posao, on je zakazan prije Anketnog odbora, kao i odbor kolege Vukovića. Prvi u vremenu - jači u pravu, i mislim da su ta dva odbora jači u pravu da održe se, nego onaj koji je kasnije zakazan u posljednjem momentu. Tako da vas ja molim da se taj Odbor održi, zavisi mnogima zaposlenim u ovom parlamentu od toga.

Koleginice Jasavić, izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Nesporna je važnost zaposlenih u Skupštini, ali je prioritetno da privedemo kraju rad Anketnog odbora i da ono što je poslije ustavnih promjena najvažnije, to je da oko izvještaja Anketnog odbora se dogovorimo i da aferu "snimak" u ovom parlamentu u političkoj ravni dovedemo do kraja. Tako da ja prihvatam predloge i kolege Pavlovića i kolege Damjanovića i molim da se ta tema konačno stavi u onu ravan kojoj pripada a ne da se marginalizuje. Meni je potpuno jasno zašto vi, gospodine Krivokapiću, želite da mi večeras završimo, ali mi želimo da sutra radimo.

Da vidi crnogorska javnost kako ćemo glasati.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koleginice Jasavić, valjda djela govore malo direktnije. I kao što vidite nemam nikakvih problema da radimo noćas dokle god hoćete. Što se mene tiče, ja sam spreman, poslije Anketnog odbora da radimo do ponoći, da vam pomognem i do ujutro do 5. Ako to mogu drugi parlamenti to može i ovaj parlament. Ali je problem što vi kasnite sa Anketnim odborom, što ste probili rokove odluka koje smo zajedno ustanovili i mi vas čekamo, i što je najgore neuspješno vas čekamo i nema rezultata. Druga radna tijela su prije zakazana, treba da se održe, prema tome ne mogu da utiču na vaš rad. Vi radite, ja nisam otkazao Anketni odbor, ne koristim to pravo, završite vi svoj rad dobićemo izvještaj i imaćemo poslije raspravu oko izvještaja. Mi ćemo ovdje imati raspravu, čeka rasprava ovdje ali moramo čekati ako hoćemo to sada da uradimo do 31. do ponoći, danas možemo da radimo non stop, da ne kažem kao drakstor, ali sutra možemo samo do ponoći.

Naravno par sat prije ustavnih amandmana bilo normalno da stanemo da uhvatimo vazduha, da dobro promislimo o čemu odlučujemo to nisu zakoni, to je mnogo složenija procedura, tako kontradikcija u Ustavu može izazvati kaos, a ovdje ako pogriješimo zakon mijenjamo ga vrlo prostim procedurama i to je sve drugačije. Tamo su velike većine, složene stvari i naravno, međunarodno interesovanje mnogo veće nego oko pojedinačnog zakona uključujući i izvještaj Anketnog odbora. Zato u dobroj volji spreman sam da plenum čeka večeras i počne u pomoć ako treba i radi do 5. Ako može srpski parlament, možemo i mi. Nemamo nikakvih problema. Ali ste vi odlučili da u 8 ujutro završite, mi vas čekamo popodne.

Idemo na Zakon o graničnoj kontroli.

Stavljam na glasanje Zakon u načelu. Izvolite.

Ima samo 11 amdnamana. Hvala vam.

Glasalo je 64 poslanika, 57 za, šest protiv, jedan uzdržan. Utvrdili smo ga u načelu. Jedanaest amandmana Zakonodavnog odbora po običaju neodoljivi čine sastavni dio predloga zakona. Dobro je što nam je Zakonodavni odbor dobar u čuvanju zakona o grešaka i nema drugih amandmana.

Glasamo zakon u cjelini. Izvolite. Ponovimo glasanje ovaj put u cjelini.

Hvala vam. Glasalo je 68 poslanika, 64 za, dva protiv, dva uzdržana. Konstatujem da smo ga usvojili.

Idemo na tačku 8 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama.

Utvrdjemo u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 66 poslanika, 59 za, nije bilo protiv, sedam uzdržanih.

Imamo četiri amandmana i to Zakonodavni odbor dva amandmana koji su sastavni dio predloga zakona. Kolega Šaboviću hvala vam. Poslanica Jonica dva amandmana o kojima treba glasati. Čućemo koleginicu Jonicu.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala.

Pred vama je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama i oni se odnose na obavezu ovlašćenog službenika da građanina prilikom podnošenja

zahtjeva za izdavanje pasoša kažu upozna sa pravom da im ime bude upisano na jeziku i pismu koji oni zahtijevaju.

To je definisano pravilnikom sa kojim najveći broj građana nije upoznat. Prilikom podnošenja zahtjeva ovlašćeni službenik nema obaveza sada u formalnom smislu da ih sa tim upozna i značajan broj građana nije iskoristio to pravo koje smo propisali. Iz tih razloga predložila sam amandman kojim obavezujem ovlašćenog službenika da prilikom podnošenja zahtjeva sa ovim pravom upozna građanina, a zatim i kaznenu normu za ovlašćenog službenika koji to ne uradi. Naravno, neću naglašavati kako su se sve situacije događale, čak i kod onih lica koja su tražila da dobiju putnu ispravu na, recimo, ćirilici, jer se dešavalo da im službenici kažu da se duplo više čeka kada se štampa pasoš na ćirilici i tako dalje.

Da bismo prevazišli sve te situacije, različina tumačenja i primjene ovih normi ili ovog prava za koje smo se složili da ga treba dati građanina, mislim da ova norma obezbjeđuje da se zaista pravo koje smo pružili građanima i primjenjuje na način kako smo ga propisali. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite, amandman 1, više puta smo ga čuli i obrazloženje. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 72 poslanika, 36 za, 28 protiv, osam uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2. Hvala vam. Glasalo je 69 poslanika, 32 za, 26 protiv, jedan uzdržan. Konstatujem da amandman nije prošao.

Inače, mi moramo da vodimo tu proceduru, da nam se ne bi dešavalo da nam treba popravljati Predsjednik države. Moramo raditi tu proceduru prije nego što proglašim javnim završeno glasanje, moramo voditi proceduru da se te kontradikcije mogu otkloniti, da ne mora da ih radi predsjednik države. Mislim da je to dobra preporuka za izmjenu poslovnika. Hvala vam.

Glasamo zakon u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 73 poslanika, 62 za, nije bilo protiv, 11 uzdržanih. Konstatujem da smo zakon usvojili o izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama.

Deveta tačka - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Utvrđujemo ga u načelu, nije bilo amandmana. Izvolite.

Glasalo je 71 poslanik, 45 za, 17 protiv, devet uzdržanih. Utvrdili smo ga u načelu, a glasamo ga u cjelini. Izvolite.

Hvala vam, kolegice i kolege. Glasalo je 68 poslanika, 47 za, 12 protiv, devet uzdržanih. Ovaj zakon je usvojen.

Prelazimo na desetu tačku - Predlog zakona o izmjeni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Izvolite, otvaram glasanje. Hvala vam.

Glasalo je 63 poslanika, 54 za, jedan protiv, osam uzdržanih. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju u načelu se glasa. Imamo dovoljnu većinu tako da ćete imali prilike u pojedinostima i u cjelini. Samo smo ga u načelu glasali.

Ja bih molio, a to i javno da kažem, kolega Milić ima zdravstvenih problema, ali će mjesto njega doći neko od njegovih kolega, tako da će umjesto njega neko pritiskati njegov taster, a ja ću budno paziti da bude u sali.

Možemo li tako? Hvala vam na saglasnosti.

Idemo dalje, ovo smo konstatovali da je zakon dobio podršku u načelu sa 54 za. Imamo sedam amandmana i to kolegica Kovačević, kolega Duković, kolega Srzentić koji su sastavni dio predloga zakona. Imamo amandman poslanika Vučinića i Bulajića, i jedan amandman o kojem treba glasati penzijsko-invalidski i imamo amandman kolege Gošovića, Jonice i Damjanovića, to su tri amandmana o kojima treba glasati i poslanici Tuponja i Perić dva amandmana o kojima treba glasati.

Je li tako? Hvala na pomoći. Ajmo da čujemo kolegu Vučinića i Bulajića danas ih nijesmo slušali. Izvolite, kolega Vučinić.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Evo ja ću obrazložiti ovaj nikšićki amandman koji je dat na Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Predloženom dopunom zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju vrši se očigledna diskriminacija i direktno krši Ustav na način što se ovom mjerom favorizuju radnici jednog a u određeni položaj stavljaju radnici ostalih preduzeća u čijem tehnološkom procesu postoje gotovo ista radna mjesta na kojima se rad obavlja u otežanim uslovima, a radni staž se računa sa uvećanim trajanjem.

Ovdje prije svega mislim na radnike Željezare Nikšić, kao i posebno na radnike, njenog nekadašnjeg pogona Centra tehničkih gasova. Ovim amandmanom se ova nepravda i protivustavna diskriminacija suspenduju, a svi radnici dovode u jednak ustavno-pravni položaj.

Kako je obaveza Skupštine Crne Gore da, i pored svih vanrednih okolnosti i razloga humanosti, ipak vodi računa o ustavnosti i zakonitosti mjera i zakonskih rješenja koje donosi i usvaja, smatramo da je neophodno i ovaj predlog dopune zakona uskladiti sa Ustavom. Takođe bih želio da kažem da istovremeno prihvatanje ovog amandmana nameće baš razlog humanosti, jer je uglavnom riječ o radnicima čiji je radni vijek na izmaku i koji bi s obinom na ovakvo teško stanje u privredi odnosno u industriji Crne Gore neminovno postali socijalni slučajevi i na taj način direktno opet pali na leđa državnog budžeta i njegove socijale.

Takođe, smatram da su oni najmanje krivi za situaciju u kojoj se nalaze njihovi kolektivi i da stoga ne mogu biti kažnjeni.

U zavisnosti kako se bude glasalo o ovom amandmanu, Demokratski front će se izjasniti o zakonu cjelosti.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Vučiniću. Tu su amandmani pa da ga glasamo odmah. Čuli ste obrazloženje i nema se što dodati.

Kolega Milić, glasa za. Hvala.

Glasala su 73 poslanika, 34 za, 19 protiv, 20 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandmani poslanika Gošovića, Damjanovića i Jonice.

Kolega Gošović. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Koleginice i kolege, poštovani građani,

Predloženim amandmanom mijenja se član 193 a stav 4 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na način što se propisuje da se penzije i ostala prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja neće usklađivati u periodu od 1.1.2013. godine do 31.07.2013. godine, a ne u čitavom 2013. Godini, kako je to predviđeno naznačenim odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, čija se izmjena predlaže.

Ovim prihvatanjem amandmana, omogućit će se da penzije u Crnoj Gori, počev od 1. avgusta 2013. godine budu usklađene sa zakonom, odnosno uvećane za 3,2% na mjesečnom nivou, shodno dostavljenim podacima Zavoda za statistiku, a što bi značilo potrebno obezbjeđenje sredstava do kraja godine do blizu 5 miliona eura.

Razlozi za podnošenje ovog amandmana sadržani su u činjenici da više ne stoji ocjena da bi finansiranje prava penzionera na usklađivanje penzija mogla da dovede u pitanje likvidnost budžeta. Naime, uvođenjem kriznog poreza, povećanje stope poreza na dodatu vrijednost sa 17 na 19% i ostalim mjerama fiskalnog prilagođavanja za prvih šest mjeseci 2013. godine, ostvareni su prihodi veći od budžetom planiranih za 1,4% ili za preko sedam miliona eura.

Time su i stvorene pretpostavke da se primjenom tačke 4 zaključaka Skupštine Crne Gore, donesenih 28. decembra 2012. godine prilikom razmatranja predloga budžeta za 2013. godinu gdje je i konstatovano da će Vlada u slučaju da se ostvare povećanja poreskih prihoda u odnosu na plan za prvih pola godine predložiti mjere u cilju povećanja izdataka, između ostalog i za socijalna davanja.

Evidentna su i višemilionska dugovanja prema Fondu PIO, na ime uplaćenih doprinosa. O razlozima pravednosti zbog kojih bi trebalo prihvatiti ovaj amandman suviše je i govoriti. Treba imati u vidu da bi ne prihvatanje ovog amandmana penzioneri bili dvostruko oštećeni.

Prvo, bilo bi i dalje onemogućeno da na zakonom zasnovano pravo usklađivanja penzija a za što više ne postoji potreba i drugo, penzije bi na kraju 2013. godine ostale na nivou penzija od 1. januara 2013. godine. Samim tim ne bi došlo do povećanja osnovice na kojoj bi trebalo primijeniti procenat povećanja penzija od 1. januara 2014. godine. A tu je i problem poseban da imajući u vidu da u prvoj polovini 2013. godine, odnosno prvoj polovini 2012. godine nema rasta prosječnih zarada, zapravo bilježi se određeni pad da bi to povežanje penzija u tom periodu bilo zaista nezatno.

Imajući u vidu naznačeno ne postoji, po nama, nijedan opravdani razlog da penzije u Crnoj Gori ostanu zamrznute i nakon 31. jula 2013. Na kraju, da smo podržali amandman kolega Demokratskog fronta, podržavamo i kolega iz Pozitivne Crne Gore vezano za dopunu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju jer se njima stvaraju one osnove da se ta prava pod posebnim uslovima priznaju svima onima zaposlenim koji se nalaze u tako istim okolnostima.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Glasamo amandmane koleginice Jonice i kolega Gošovića i Damjanovića. Izvolite.

Amandman 1. Izvolite.

Hvala vam. Glasali su 73 poslanika, 34 za, 21 protiv, 18 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman 2 kolegice Jonice i kolega.

Hvala vam. Glasalo je 68 poslanika, 33 za, 18 protiv, 17 uzdržanih. Amandman nije prošao.

Amandman 3, troje poslanika Socijalističke narodne partije.

Hvala vam. Glasalo je 72 poslanika, 33 za, 19 protiv, 20 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na amandmane kolege Tuponje i Perića. Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Dake, radi se o zakonu koji je diskriminatoran, koji ne tretira ravnopravno sve osiguranike i u suprotnosti je sa Ustavom Crne Gore, članom 8 koji se tiče diskriminacije. Sami zakon je takav da se njima rješavaju tehnološki viškovi, što je apsolutno nedopustivo da se tehnološki viškovi i problemi koji su proizvedeni lošom politikom i lošim potezima DPS-a rješavaju na taj način što će ljudi otići u penziju.

Da bi donekle ispravili ovu nekorektnost i ovu diskriminaciju prema ostalim osiguranicima, mislimo da je neophodno usvojiti amandmane koji traže da se ovo ne odnosi samo na ljude koji rade u aluminijskoj industriji, već da se odnosi na sve druge zaposlene.

Takođe u drugom amandmanu tražimo da ovo zakonsko rješenje ne bude definisano sa ovim kratkim datumom koji se odnosi na 31. septembar, već da se taj zakon odnosi i nakon toga roka, ako možemo malo da se čujemo. Znam da ćete glasati protiv, samo bih htio za trenutak vašu pažnju da skrenem jer se ovdje ne radi o glasanju za Pozitivnu Crnu Goru nego se radi o odbrani ravnopravnosti i zabrani diskriminacije. Znači, onaj radnik koji ostvari ovo pravo koji poslije 31. septembra ostvari 1. oktobra treba da ima to isto pravo kao i ovi radnici koji su imali to pravo do 31. septembra zbog toga je naveden drugi amandman.

Pozivam vas da korigujemo ovaj zakon u cilju ravnopravnosti svih građana i u cilju odbrane Ustava Crne Gore.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Tuponja.

Amandman 1. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 68 poslanika, 34 za, 20 protiv i 14 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 62 poslanika, 30 za, 20 protiv, 12 uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Glasamo predlog zakona u cjelini. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Imam jedno pitanje za vas prvo kao predsjednika, a onda kao pravnika koji je najpozvaniji da štiti Ustav i zakonitost u ovoj zemlji da usvoji zakon za koji unaprijed zna i duboko je svjestan da je neustavan. Znae ja nijesam najpozvaniji da štirim ovdje Ustav i nijesam najpozvaniji da štirim zakonitost, ali znam da smo na raspravi na Zakonodavnom odboru svi do jednog konstatovali da su ova rješenja neustavna. I nije trebalo za to previše pravničke pameti.

Vi znate, gospodine predsjedniče, a neće mi zamjeriti kolege ljekari, da se kod trijaže bolesnika najprije pomaže onima koji čute, jer oni koji viču znači da nisu baš u neposrednoj životnoj opasnosti, a mi smo podlegli vici profesionalnih vikača koji nas non stop ovdje začikavaju pred parlamentom i glasamo spasavajući redova Rajana na užtrb prava 100-na drugih.

Ja zaista nemam obraza i hoću to javno da kažem i to nije obraz ovoga doma. A vi možete glasati kako vam god volja.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Izvolite, stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite. Glasalo je 71 poslanik, 43 za, 7 protiv, 21 uzdržanih. Konstatujem da smo zakon usvojili.

Idemo na Predlog zakona o amnestiji lica za krivična djela propisana Zakonom Crne Gore i lica osuđenih sa krivičnom presudom koji izvršavaju u Crnoj Gori, tačka 11.

Da bi utvrdili potrebna je većina svih poslanika. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 72 poslanika, 47 za, 3 protiv, 22 uzdržana. Utvrdili smo ga u načelu. Bilo je 10 amandmana i to, Zakonodavni odbor dva amandmana, koji su sastavi dio predloga zakona. Hvala kolega Šaboviću.

Odbor za politički sistem i pravosuđe i upravu jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala, kolega Rastoder. Poslanik Damjanović kao predlagač zakona i jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, kolega Damjanoviću, hvala.

Vlada četiri amandmana, amandman 2 i 3 su sastavni dio predloga zakona. O amandmanima 1 i 4, treba glasati, je li tako kolega Damjanoviću. Hvala vam.

Poslanici Azra Jasavi i Goran Tuptionja jedan amandman, kojem treba glasati. Hvala.

I poslanici Abazović i Bojanić jedan amandman o kojem treba glasati.

Hvala, kolega Abazoviću.

Da čujemo obrazloženje vaših amandmana. Amandmani 2 Vlade.

Želi li neko da obrazloži amandmane Vlade? Vlada ne želi da obrazloži svoje amandmane.

Amandman poslanice Jasavić i kolege Tuptionje?

Vi želite, izvolite.

Ostali su u proceduri amandman 2 i 4, ako se ne varam, a 1 i 3 su prihvaćeni, 1 je prihvaćen, a 2 i 3 su sastavni dio, a 1 i 4 treba glasati.

Evo, pročitacu vam, pošto sam danas u dobroj volji da što više pomognem. Evo, može kolega Damjanović kao predlagač bolje znati.

Izvolite, obrazložite amandman.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Dakle, Vlada je podnijela pet amandmana, jedan amandman je modifikovan od strane Odbora, postao sastavni dio, dva amandmana su tehničke prirode koja su prihvaćena jutros na Odboru od strane predlagača i postali su sastavni dio teksta predloga, a amandmani 1 i 4 nijesu prihvaćeni od strane predlagača. Dobili smo podršku na Odboru za politički sistem.

Amandman 1 je skraćivanje kada je skraćivanje sa 25 na 20% kazne za amnestije, a amandman 4 je vraćanje na staro rješenje odredbe da amnestiji nepodliježu dakle, i krivična djela teška ubistva član 144. Svoj stav sam iznio, odblokirao sam proceduru, neka Parlament ovdje riješi i u ime Kluba sam dakle, podnio amandmana tri, gdje sam napravio isti tekst Predloga zakona koji je ovdje ovaj Parlament usvojio 2010. godine. To je moj doprinos da se procedura odmrzne, i svakako ostajem pri tom stavu kao što ostajem i pri apelu koji nam je svima podijeljen od strane dakle, građana koji su u apelu iznijeli razloge zbog kojih amandman Vlade ne treba prihvatiti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Gospodine Damjanoviću, pa nije bilo predstavnika Vlade, da neko ne misli da priča u ime Vlade, nego je objasnio što je prihvaćen i što nije. Je li sad jasno?

Hvala.

Možemo li čuti onda obrazloženje drugih amandmana?

Idemo amandman 1 Vlade, 25 na 20.

Izvolite.

Amandman Vlade, glasamo amandman 1.

Hvala, mogu li zaključiti glasanje?

Glasalo je 75 poslanika, 37 za, 31 protiv, sedam uzdržanih. Amandman Vlade nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 4 Vlade, ako smijem pomoći, to su ona teška ubistva, izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 33 za, 41 protiv, četiri uzdržani. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Ajmo na amandmane, treći put kolegkinice Jasavić, ali izvinite, ovaj put sigurno dobijate riječ.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani predsjedniče, poštovane kolege, poštovani građani,

U svim civilizacijama i kulturama jedno je osnovno pravo i dužnosti sveto, a to je, da roditelji moraju vaspitavati svoju djecu i od njih praviti čestite i dobre ljude.

U društvima koja su etički konsolidovana to nije problem, ali u društvima koja ne njeguju prave vrijednosti to je zaista problem. Zato smo mi predložili da se ne može dati amnestija licima koja su pravosnažno osuđena za krivična djela neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga i omogućavanju u uživanju opojnih droga iz Krivičnog zakonika. Zašto?

Zato što negdje u normalnim sistemima droga nije dostupna kao što je kod nas na trafikama. Imali smo izvještavanje, niko to nije posebno demantovao, da smo imali u jednom podgoričkom naselju distribuciju droge na kiosku.

To je ono što zabrinjava Pozitivnu Crnu Goru. I kao majka troje djece, od kojih je jedno maloljetno, ove dvije su punoljetne, ovaj mali je zaista mali, i u ime svih majki i u ime svih očeva koji brinu za svoju djecu i koji su zabrinuti zbog dostupnosti, lake dostupnosti droge i u školama i svud, mi smo predložili ovaj amandman i mislimo da ne mora da ga podrži svako onaj od poslanika ko misli da je imun na nesreću i koji misli da se to njemu neće desiti. Pošto smo mi ozbiljni i odgovorni ljudi i znamo da se pravda brani u tuđem dvorištu, jer kad dođe u vaše nepravda, kasno je braniti pravdu. Mislimo da u očuvanju naše mladosti i u osudi svega onoga što se dešava oko nas, treba da negdje razmislimo da li treba onim ljudima koji truju našu djecu i dovode nas u poziciju da veliki broj majki na Čepurke oplakuje i na drugim grobljima svoju djecu iz razloga što nijesu uspjele da se odbrane od te pošasti koja negdje hara Crnom Gorom. Mislim da je potrebno da razmislimo svi zajedno, da li je potrebno ili ne podržati ovaj amandman? Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Izvolite.

Mogu li zaključiti glasanje, jer smo na granici?

Hvala vam. Glasalo je 76 poslanika, 42 za, 15 protiv, 19 uzdržanih. Konstatujem da je amandman prihvaćen. Čuli smo na šta se odnosi, na lica osuđena za distribuciju narkotika.

Kolega Abazoviću, hoćete li Vi? Danas Vas nijesmo čuli, pa onda bi bilo logično.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Naš amandman je jako jednostavan i ne sumnjam da će naići na podršku većine poslanika, a on glasi ovako, molim vas samo malo saslušajte, mislim da je jako bitno i zbog javnosti.

Amnestiju ne možemo da damo licima koji su osuđeni krivičnim djelom stava 401 i 401a Krivičnog zakonika koji se odnosi direktno na organizovani kriminal, tačnije na kriminalno udruživanje i stvaranje kriminalne organizacije.

Sve ove druge odredbe koje smo već izuzeli iz amnestije, direktno su povezane sa organizovanim kriminalom, a tu mislim i na teška ubistva i na distribuciju narkotika i na ratne zločine i na silovanja i na razne druge zločine. Tako da vas molim, apelujem na sve vas da jednostavno licima koji će biti na primjenu osuđeni za ta krivična djela onemogućimo pravo na amnestiju, s obzirom da je to najsloženiji društveni problem i s obzirom da je to najveći izazov sa kojim se suočava i ova zemlja. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Abazoviću.

Stavljam amandman i kolege Bojanića, zajedno ste to uradili.

Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 69 poslanika, 43 za, četiri protiv, 22 uzdržana. Amandman je prihvaćen.

Molim vas, važne stvari glasamo, a po svoj prilici uspješno.

E, sad su se stekli uslovi da glasamo za zakon u cjelini. Ne, predlagač nije ministar.

Izvolite, stavljam Predlog zakona u cjelini na glasanje.

Izvolite.

Hvala vam, poštovane kolegice i kolege. Glasalo je 76 poslanika, 68 za, četiri protiv, četiri uzdržana. Konstatujem da smo usvojili Predlog zakona kolege Damjanovića sa svim amandmanima.

Idemo dalje, Predlog odluke o izmjeni i dopuni Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Hvala vam, potrebna je većina svih, da vas podsjetim.

Hvala vam. Glasalo je 68 poslanika, 40 za, 25 protiv, tri uzdržana. Predlog nije dobio potrebnu većinu i ne nastavljamo dalje.

U principu vi znate, princip je da glasamo o Poslovniku konsenzusom.

Idemo dalje, Godišni izvještaj.

Kolega Popoviću, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ovdje se stvarno videlo da su napravljeni propusti kod Poslovnika. Znae i sami da smo izbjegli zahvaljujući poslanici Kalezić tada skandal i baš jasno, ali dobro, glasalo se kako se glasalo, o ovome se neće ni raspravljati, ali ovima iz suverističkog bloka koji nijesu glasali, neka vam služi na čast ovo. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kako bi bilo da ja vama odgovorim, onima koji nijesu bili tu kada se usvajao, zastava i ta himna, da im služi na čast? Kako bi to izgledalo? Kad se usvajalo to u Parlamentu. Ne mislim da treba da učerujemo mimo dogovora u Parlament te stvari.

Kao što vidite uspjeli smo da napredujemo i bez učerivanja. Vrijeme radi svoje i mislim da napredujemo sasvim dobro. Mislim da je dobro da te stvari regulišemo konsenzusom. Doći će i to vrijeme da napredujemo ka tome. Mislio sam na Liberalni savez na Liberalnu partiju. Da budem precizan ko nije bio tada tu.

Godišnji izvještaj Sudskog Savjeta za 2012. godinu.

Izvolite.

Kolega Pajoviću, izvolite. Izvinite, nijesam vidio.

DARKO PAJOVIĆ:

Obratio sam se generalnom sekretaru tri puta tako da zahtijevam ponavljanje glasanja, jer nije moja greška. Pa znam, ali sam se obratio generalnom sekretaru Skupštine tada kad je bilo vrijeme, prije zaključenja.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kad objavim, ne možemo ga poništavati.

DARKO PAJOVIĆ:

Ne, ne, nije problem, ali samo da konstatujem da mi je uskraćeno pravo glasanja.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vi ste vidjeli da sam kolegi Miliću pomogao da glasamo nezavisno od tastera.

U principu ponavljam, Poslovnik moramo mijenjati konsenzusom i ne želim da to bude drugačije. Ne treba niko objašnjavati o tim kategorijama.

Idemo na Godišnji izvještaj Sudskog Savjeta za 2012.godinu.

Izvolite, Odbor za politički sistem, molim vas.

Molim vas, mogu li nastaviti, malo mi fali glasa poslije ovoliko amandmana.

DARKO PAJOVIĆ:

Da konstatujem i da ponovim, da mi nije dozvoljeno glasanje. Ti puta se obraćam generalnom sekretaru, upozoravam ga da mi ne radi taster, da bih sad usmeno dobio odgovor, nije konstatovano. Dakle, molim Vas da mi konstatujete onda da mi je uskraćeno pravo da pritisnem taster ili možda ja treba da popravljam ovu tehniku. Obratite mi se tako i sve u redu, ali želim da to bude konstatovano, jer prosto nije uredu. Ipak mislim da je 21 vijek. Ponavljam, nije više pitanje glasanja, nije više pitanje ni himne, ni bilo čega, već je prosto čini mi se pitanje nečega što nije dobra praksa nikad bila u Parlamentu i ne vidim nikakav razlog da se na ovaj način postupa.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Imamo kontrolno glasanje. Molim vas uključite glasanje da vidimo da li radi taster kolegi Pajoviću.

Izvolite, kontrolno glasanje.

Ne ponavljamo, nego je ovo kontrolno glasanje. Pritisnite da vidimo kako radi oprema.

Pomognite da utvrdimo.

Sve radi.

Idemo dalje, hvala na kontrolnom glasanju.

Idemo na Godišnji izvještaj Sudskog Savjeta za 2012. godinu.

Kolega Pajoviću, prije objavljivanja možete da signalizirate i zaustaviću glasanje. Ne generalnom sekretaru, nego meni. Meni signalizirajte, i ja sam ovdje jedini odgovoran za rezultat.

Slobodno me prekinite u bilo kojoj formi, samo me zaustavite da glasam, da objavim i nema problema. Slobodno ako treba dođite i ovdje i nema problema sa tim.

Hvala.

O čemu? Ne možemo. Imate priliku da to ponovite za jesenje zasijedanje, a do tada vježbajte himnu i zastavu, vi koji ste kasno došli po nju.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Tražim ponavljanje glasanja, jer jednom poslaniku tada nije radio taster, tako da tražim ponavljanje. Imam pravo po članu, ne znam sad, tražim da se ponovi glasanje.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, objavio sam glasanje.

Imate priliku na jesen, istu proceduru da sprovedemo. Predložite, biće ponovo glasanje, do tada, rekao sam, vježbajte himnu.

Idemo na Godišnji izvještaj o radu Sudskog Savjeta, po treći put.

Izvolite.

Ne, kolega, ja sam je pisao, ja sam je pisao, a ne da sam je znao. A Vi nijeste bili tu kad je trebalo da glasate, a ja sam taj zakon pisao. Ali, dozvoliću da Vi zakašnjelo to sve obavite.

Kažem, naš Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, kao Matični odbor predložio je Skupštini zaključke povodom razmatranja Godišnjeg izvještaja.

Mi ćemo glasati Izvještaj sa zaključcima.

Možete, svakako, pogotovo što prije nijesam reagovao dovoljno brzo, čini mi se. Izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Još sam malo usporen, ali nije problem ubrzana nam je sjednica. U redu, ali prosto ne bih volio da ostane ovaj prizvuk da su tasteri radili, a nijesu slučajno radili. Ponavljam, obratio sam se generalnom sekretaru. Ne znam kakvu on ulogu ima u Parlamentu, ali bih volio da potvrdi da sam mu na vrijeme gestikulirao da mi taster ne radi, jer ne bih volio da ostane bilo kakva sumnja. Razumjeću Vašu intenciju retoričku da su tasteri možda radili ili nijesu radili, ali da ne bi bilo kakve sumnje volio bih da se konstatuje čisto zbog mene, jer kažem, više nije pitanje bilo čega, već je prosto pitanje jednog principa koji u ovom slučaju nije uvažen. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, samo trenutak.

Kolega, rekao sam namjerno da ne mogu znati, mogu znati samo provjeru.

Ima generalnog sekretara, ali on ne vodi Skupštinu nego ja, i zato imate proceduru kad god hoćete da ustanete, ako Vas ne vidim Vi ustanite slobodno, onda ću Vas sigurno vidjeti. Ja i kolege i zaustavićemo stvar. Ne, ozbiljno kažem, do kraja ozbiljno mislim da je to jedini način, oni koji su manje iskusni u Parlamentu i to se tako radi.

Sad smo objavili glasanje.

Ponavljam, radi se o temi koja ima dodatne prizvuke. Može ponovo biti na dnevnom redu, radi se o temi koju smo usvajali od 2006. znači, mislim da je bilo mjesec i po dana poslije referenduma, konsenzusom. I ne bih htio da tu tekovinu parlamentarizma tako lako potremo na osjetljivim temama.

Ponoviću, mi smo, mislim da je bio jul usvojili Poslovnik konsenzusom, a znate da smo imali vrlo tenzičan referendum i vrlo suštinsku temu. I ako smo tada bili zreli kao Parlament da Poslovnik ne namećemo nikome od nas, većinom, nego da ga postignemo konsenzusom, jer uređuje naša pravila, ne smatram, a ne treba da objašnjavam svoj odnos prema zastavi i himni, da to može biti tema koju treba sada da namećemo i iskočimo iz tog dobrog principa da svoje odnose uređujemo konsenzusom, i to je više od tog Vašeg glasanja, dozvoljava da ste glasali, da je bilo greške u tehnici, ali Vam govorim da je ova veća vrijednost iznad toga. Da bih poništavao glasanje i vraćao se, ne bih imao ni prava na to. Biće prilike da ponovo glasamo o tome, ali smo mi konstatovali glasanje, i kad saberem ta dva elementa, proceduralno da je u redu, konstatujemo glasanje, uz mogućnost da Vaš taster nije radio i političku činjenicu da

Poslovnik mijenjamo političkim konsenzusom, onda smatram da te dvije činjenice daju zapravo da idemo dalje. Možemo li tako da se razumijemo?
izvolite, dobićete.

DARKO PAJOVIĆ:

Ne ostavljam nikakvu mogućnost da mi taster nije radio, već želim da kažem, da mi nije radio. I ako mi vjerujete, dajte onda da konstatujemo da je meni uskraćeno glasanje na današnjoj sjednici Skupštine.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja Vam vjerujem, ali ne mogu znati.

DARKO PAJOVIĆ:

Znam, ali Vi ostavljate retorički tu mogućnost kad kažete, mogućnost. Nije, mogućnost, nego mi nije dato da glasam i nije mi radio taster. Nijesam ulazio u suštinu svega što ste Vi objašnjavali. Neću ulaziti u suštinu, da li je potrebno da bude konsenzus retorički, politički. U potpunosti razumijem Vaš govor, ali molim Vas da ne ostavljate makar meni bilo kakvu mogućnost retorički, da mi nije radio.

Ponoviću, uredno sam to prijavio generalnom sekretaru. Možda imam malo manje iskustva, ali sam smatrao da nije baš pristojno stajati da biste me vidjeli, jer do sad ste me uvijek vidjeli. Sve je u redu, od sad ću odmah da ustanem i to je u redu.

Ali, opet kažem, retorički ne želim da bilo ko ostavi mogućnost da mi nije radio taster, jer on prosto nije radio. I kažem, sad je već stvar principa i mislim da nije u redu da konstatujemo bilo kakvu mogućnost. Nije radio, nije mi dozvoljeno, nijeste htjeli da vratite glasanje, uzeću u obzir, zbog toga što ste Vi kazali, ali isto tako i Vi konstatujte da meni nije radio taster, nastavljajući mogućnost da nije, prosto nije, i da tu stavimo tačku. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Pajoviću, ono što ja mogu to kažem, da Vam vjerujem, ono što ne mogu iz tehničkog razloga i logičkog razloga, da znam je li radio taster ili nije, jer bih onda rekao nešto što ne mogu nikako znati. Znači, vrlo sam precizan. Vjerujem Vam, i izvinjavam se ako je tako bilo. Mislim da nema gram sumnje da je to tako bilo, ali vam na logičkom nivou ne mogu reći da znam da Vam taster nije radio, jer da znam da Vam taster nije radio ja bih to ponovio. Ono što sam mogao je da provjerimo tehnički, tada nije bilo tog problema. Postoji ta greška da između trenutka pritiskanja i trenutka registracije ako je isključeno glasanje ne može da se utvrdi. Ali, nemojte da se tu potrošimo. Vjerujem Vam kao poslaniku i kao lideru jedne partije, do kraja, stvar je tehničkih elemenata koje sad ne bismo mogli da otkrijemo nikako.

Kolega Simoviću, izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Evo da pomognem i da ipak konstatujem da ste, gospodine predsjedniče, ovo zadnje obrazloženje koje ste kazali, mislim da bi bilo dobro da ste na početku malo više insistirali na tom, po meni, prihvatljivom rezonu, da je Poslovnik naš zajednički dokument, i da ne treba kvariti dobru tradiciju u ovom Parlamentu da ga usvajamo

konsenzusom, jer to je pravilo ponašanja za sve nas u Parlamentu. I mislim da je to dobra praksa, i pozivam sve kolege u ovom Parlamentu da ostanemo dosljedni toj praksi.

Ono što ne mogu da prihvatim kao situaciju kojoj ste Vi ipak presudno prinijeli da već kad smo otišli do ove faze glasanja, da ste napravili onako par komentara koji su uveseljavali do grohota one koji nijesu poštovali Ustav ove države, i koji nijesu poštovali himnu ove države. To je moja zamjerka u odnosu na način vođenja ove sjednice. Ponavljam i pozivam sve kolege da sačuvamo dobru praksu i kad je u pitanju Poslovnik da uložimo dodatnu energiju i da pokušamo doći do izmjena i dopuna Poslovnika konsenzusom. Naš rezon je bio isti kada je kolega Bojanić prošli put predlagao izmjene Poslovnika, sa idejom da se vode zapisnici na Kolegijumu. Kolega Andrija Popović izlazi sa jednom dobrom idejom kako je obrazložio, ali smatramo da ima još par nekih sitnica koje treba korigovati u našem Poslovniku, i siguran sam da možemo tim putem, putem konsezusa doći do izmjene i dopuna Poslovnika, ponavljajući, da bi u cijeloj ovoj priči zasmetalo komentari koji su izazvali smijeh kolega koji ne poštuju himnu ove države.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:
Možete li me citirati, ako Vam nije teško?

MILUTIN SIMOVIĆ:
Ne, samo sam primijetio.

PREDSJEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:
Bilo bi dobro da me citirate.
To sam rekao kolegi Popoviću. I što je tu loše?
Oćemo li da provjerimo sad ko zna da otpjeva himnu?
Nemojte onda da se na osnovu toga razilazimo.
Ovdje postoji činjenica i ona je takva, znaju svi u ovoj državi, ta činjenica je sve manje problematična i pokušavam da njoj doprinosim.
Ne može, prešao sam na tačku, može procedura, ali sam prešao na tačku.
Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:
Gospodine Krivokapiću, Vama se direktno obraćam, jer mislim da ste bili dužni da opomenete kolegu koji je govorio prije mene.

Ako ja sada budem pogrešno razumio, spreman sam da se izvinim, ali ne možemo pod plaštom toga da neko nije dovoljno zaslužan da cijelu jednu grupaciju poslanika, kolega poslanika reći- oni koji su na referendumu glasali protiv. "Oni koji su" toliko zlokobno zvuči, da bi trebalo valjda da nam stavite žute trake samo zbog toga što smo poštovali Ustav Crne Gore i u skladu sa njim glasali, kako nam bilo volja, i ne dozvoljavam da ovdje mi niko, a posebno ne neko ko je u posljednjih 10 godina, 10 ideologija promijenio, a ja nijednu, drži priču i pridiku o tome, da sam ja onaj i da sam se grohotom smijao. Smijao sam se grohotom i smijaću se grohotom i kad Vi budete duhoviti. Ne zbog toga što je uvrijeđena Crna Gora, nijesam se zato smijao. Zbog toga plaćem. Smijao sam se jer je bilo duhovito i naviknite se na to. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Možemo li ovđe zaustaviti ovu dugotrajću, a ipak progresivnu priču? Kolege, ne može se ponoviti glasanje to ste već naučili. I nijeste koristili poslaničko pravo da tražite ponavljanje glasanja.

Kolega Popoviću, izvolite. Vaš je predlog bio, pa da čujemo i to.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala.

Poslije svega što se dešavalo u posljednjih 10 minuta, mislim da je najmanje važno oće li se državna himna izvoditi na konstitutivnoj sjednici, na prvoj sjednici prolječnog zasijedanja, na prvoj sjednici jesenjeg zasijedanja. Važno je ovdje i bitno jedino da je ovo večeras slom najvišeg doma crnogorskog, crnogorskog Parlamenta, jer više nije većina 41, sad je većina 81 i tako ćete vi diktirati, privatizovati ovu ustanovu kako vama odgovara. Kad vam bude odgovaralo većina će biti 81, a kad ne odgovara 41. Tako da mislim da ovo više nema smisla i da je ovo prešlo svaku moguću mjeru. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Uvijek odgovara većina 81, to znači konsenzus u ovom Parlamentu. Izvolite, kolega Tuponja.

Čitajte Poslovnik, ako hoćete povredu Poslovnika, to vas obavezuje Poslovnik.

GORAN TUPONJA:

Ovdje se radi o jednom tehničkom problemu i nije mi jasno zašto se on veže za zakon o kojem se glasalo. Ovo je moglo da se desi na bilo kojem drugom zakonu u toku cijelog radnog dana. Mi smo tažili da se zapisnički konstatuje da taj taster nije radio, da je gospodin Pajović signalizirao gospodinu generalnom sekretaru prije nego što ste Vi zaključili glasanje da taster ne radi. Ništa više od toga nije traženo. Nije traženo ponavljanje glasanja, nije vezano za temu, jednostavno smo imali tehniči problem koji tražimo da bude zapisnički konstatovan. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolege, valjda ne očekujete da tvrdim nešto što ne mogu da znam. Znači, nijesam mogao da ponovim glasanje kad sam ga zaključio i objavio rezultat, nijesam ga mogao ponoviti. Nijesam mogao ponoviti glasanje kad ga zaključim i objavim rezultat. Tehnički sam pokušao da riješimo stvar za sledeće glasanje, ne za ono koje je bilo, da vidimo da li radi, imali smo kontrolno glasanje. Onda smo rekli, ok kontrolno radi hajmo dalje, ne osvrćući se na trenutak koji je bio prije toga.

Ponavljam, vjerujem kolegi Pajoviću, ali ne mogu proceduralno da vratim stvar na početak. Ponačam, vjerujem kolegi Pajoviću, ovaj Predlog, izmjena Poslovnika može ponovo biti u oktobru na dnevni rad. Nije za njega cukar u vodu, dajte da to tako riješimo. Ovdje se razumije da se neka politička razumijevanja podrazumijevaju. Neće to pobjeći nigdje, a onda sam dao kao dodatnu činjnicu ne da umanjim ono što je rekao kolega Pajović, nego da dodam kao razlog više da idemo dalje, da je Poslovnik stvar koji treba da usvajamo konsenzusom. Ništa više. Bez želje da time dam ikakav osvrt

na njegovu činjenicu koja je takva kakva je. Ne negiram činjenicu, samo ne mogu ponavljati glasanje, jer bi smo ušli u presedan.

Hvala vam na razumijevanju. Ponavljam, vjerujem kolegi, ali takve su procedure. Izvolite, kolega Miliću, pomognite mi.

SRĐAN MILIĆ:

Nećemo, evo ja ću da završim, da vas zamolim. Možemo vas mi ovdje predsjedniče razumijeti, u sali smo, neko gleda možda ovaj prenos i potpuno drugačije će primiti tu informaciju nego što je mi možemo ovdje primiti. Rekao sam i kolegama iz SDP-a nešto što ste rekli za mene, pa da možda to neko potpuno drugačije protumači i da posle bude oko toga problem. Samo vas pozivam, ne tražim, ne zatijevam, da ovo što ste rekli sada da se konstatuje zapisnički. Dakle, za Vas je potpuno nesporno da vjerujete da je kolega Pajović, jer bi bilo vrijeđanje njega da Vam ja sada ponovim ono što je potpuno jasno, sjedimo jedan pored drugog, da sam ja vidio da je glasao. Ne želim da se time bavim, mislim da je apsolutno čovjek od integriteta, želim samo da to konstatujete zapisnički, da je učestvovao u glasanju, da je postojao problem, da vjerujete da je glasao i da ćemo ovo napraviti kasnije drugačije.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ponoviću, mislim već sedmi put, nije mi teško. Rekao sam da vjerujem kolegi Pajoviću da je postojao problem u glasanju i da je glasao, da to nije identifikovano, konstatovao sam da postoje proceduralne prepreke da se vratimo na glasanje i to ćemo upisati u zapisniku. Možemo li tako? Zapisaćemo u zapisniku. Ko želi riječ moraće pročitati Poslovnik gdje sam pogriješio. Hvala vam.

Možemo, ali smo krenuli dalje, očigledno da ima višak želje, a manjak znanja, poslovnčkog.

Rakao sam, ne možete više riječ. Koji član Poslovnika?

ANDRIJA POPOVIĆ:

Da je bio 41 glas...(Prekid)

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koji član, hvala Vam, nemate riječ. Pogledajte Poslovnik, nemate riječ. Povreda Poslovnika podrazumijeva da se pozovete na član Poslovnika koji sam promašio, a nijesam to. Hvala vam.

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu kao matični odbor predložio je Skupštini zaključke. Usvajamo zajedno zaključke sa godišnjim Izvještajem Sudskog savjeta za 2012. godinu.

Molim Vas, kolega Medojeviću, možete li više da ne vodite sjednicu. Kad budete vodili sjednicu u svojoj partiji vodite tako. Ovdje se mora slušati kad neko drugi vodi. Znači, tišina.

Glasalo je 76 poslanika, 32 za, 29 protiv, 15 uzdržanih. Konstatujem da Izvještaj nije dobio većinu. Konstatujem da Izvještaj nije dobio većinu ovog Parlametna. Završeno. Idemo dalje.

Idemo na sljedeći Izvještaj. Znači, konstatujem da Izvještaj zajedno sa zaključcima nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na Izvještaj o radu državnog tužilaštva i Izvještaj o radu Tužilačkog savjeta za 2012. godinu. Možemo li dalje? I ovdje je naš matični odbor predložio zaključke. Kolege, molim vas, znam da ste umorni, traje ovaj mjesec vrlo dugo, a intenzivno, pod temperaturom koja nije prijatna, ali vas molim da prilikom glasanja se uzdržimo komentara. Imali smo glasanje, nije prošao Izvještaj Sudskog savjeta, to je politička činjenica. Izvolite, koristite je kako hoćete, ali ovdje molim da bude red.

Idemo na sledeći Izvještaj o radu državnog Tužilaštva i Izvještaj o radu Tužilačkog savjeta za 2012. godinu. Tu imamo zaključke našeg radnog tijela. Stavljam na glasanje Predlog zaključaka Odbora i time osvrtno na čitav izvještaj.

Izvolite. Zaključke glasamo, nadam se da znate što je u njima.

Mogu li zaključiti glasanje?

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 38 za, 30 protiv, devet uzdržanih. Nije dobio većinu prisutnih i ovi zaključci nijesu usvojeni, a samim tim ni Izvještaj, a oni su predložili da se Izvještaj usvoji ako se ne varam. Je li tako? Oba izvještaja nijesu dobili većinu u Parlamentu.

Idemo dalje, Izvještaj o radu Komisije za sprečavanje sukoba interesa za 2012. godinu. Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu predložio je da se prihvati Izvještaj o radu. Nema zaključaka, koliko sam shvatio, glasamo onda Izvještaj. Predlog odbora je da se prihvati. Glasamo predlog odbora, izvinite, ali zbog procedure. Glasamo predlog odbora da se prihvati, konflikt interesa.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 43 za, 32 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Izvještaj o radu Komisije za sprečavanje sukoba interesa za 2012. godinu.

Idemo na **izbor i imenovanja**. Imamo dva predstavnika Skupštine u Senat Prijestonice, mislim da su potvrđeni.

...Senat Prijestonice, to je kolega Banović i Branko Radulović, možemo bez rasprave.

Stavljam na glasanje, jedan opozicija, jedan vlast i po zakonskom dogovoru o Prijestonici.

Hvala vam. Danas imamo jednoglasnu odluku, trebali smo dobro da se zagrijemo do jednoglasne odluke.

Glasalo je 75 poslanika i svih 75 su glasali za svoje kolege Banovića i potpredsjednika Radulovića.

Idemo na izbor članova, ako se ne varam, Državne revizorske institucije, po sjećanju. Imamo dva predloga odluka i to Predlog odluke o imenovanju predsjednika jednog člana Senata Državne revizorske institucije i Predlog odluke o imenovanju jednog člana Senata Državne revizorske institucije. Kolega Nikčeviću, želite li što pojasniti? Mislim da može biti složenosti u ovakvim predlozima. Izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Poštovane kolege, obično su izbori i imenovanja na kraju sjednice i imajući u vidu tu činjenicu dosta puta sam kao predsjednik ovog radnog tijela odustao od obrazloženja, pa bez obzira o kojim se pitanjima radilo, a imajući u vidu da smo potrošili dva, tri sata i oko nekih stvari koje nijesu toliko ni suštinski važne za građane Crne Gore i za neke odluke koje donosimo ovdje iskoristiću pravo pa ću ukratko obrazložiti zbog građana Crne Gore, čini mi se, da je bitno. Danas biramo članove Senata Državne

revizorske institucije, a imajući u vidu i polemike koje su vođene i prilikom izbora i nakon izbora. Veoma kratko, obrazloženje ste dobili za člana Senata, gdje je odluka o imenovanju jednog člana Senata Državne revizorske institucije gdje je Administrativni odbor utvrdio da se imenuje Radule Žurić. Treba podsjetiti da je Administrativni odbor još 24. saziva na 56. sjednici održanoj 26.jula 2012. godine jednoglasno odlučio da pokrene postupak imenovanja jednog člana Senata Državne revizorske institucije, upućivanjem javnog poziva u svim dnevnim listovima kao i na web sajtu Skupštine Crne Gore. Imajući u vidu da su održani redovni parlamentarni, odnosno prijevremeni parlamentarni izbori mi smo na petoj sjednici Administrativnog odbora u novom sazivu održanoj 28. januara 2013. godine donijeli odluku da se postupak nastavi.

Takođe, konstatovali smo da su zahtjeve po javnom pozivu blagovremeno dostavila četiri kandidata Biljana Vuksanović, Nela Ćuković, Dragoslav Minić, Radule Žurić. Nakon toga odbor je donio odluku da u skladu sa članom 73 stav 4 Poslovnika Skupštine održi konsultativno saslušanje kandidata. Uvidom u dokumentaciju odbor je konstatovao da su kandidati u skladu sa javnim pozivom za imenovanje jednog člana Senata Državne revizorske institucije od 26. .. 2012. godine dostavili sve tražene dokaze. Na osmoj sjednici održanoj 08. maja 2013. godine odbor je saglasno pravilima za konsultativno saslušanje kandidata za imenovanje jednog člana Senata Državne revizorske institucije koja je na svojoj sedmoj sjednici održao saslušanje i na osnovu člana 49, stav 1, a u vezi člana 65, stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Administrativni odbor Skupštine Crne Gore na devetoj sjednici održanoj 24. maja 2013. godine većinom glasova odlučio da predloži Skupštini Crne Gore da za člana Senata Državne revizorske institucije imenuje kandidata Radula Žurića. Ukupno je glasalo sedam poslanika za kandidata Radula Žurića, pet za kandidata Biljanu Vuksanović, dva, ako treba evo da kažem da je Srđan Perić i Rifat Rastoder da su glasali za Biljanu Vuksanović, a Radivoje Nikčević, predsjednik odbora Milorad Vuletić, Marta Šćepanović, Saša Pešić, Radovan Obradović, za ovog kandidata. Takođe, treba imati u vidu da su naše kolege iz Fronta tada apstinirali u radu radnih tijela, jer to je bilo vrijeme kada su apstinirali i od kompletnog rada Parlamenta.

Predlažem da se ovaj Parlament izjasni o našem predlogu za ovog jednog člana. Predlažem, takođe, Administrativni odbor ako treba da glasa ovim povodom da se upravo izjasni oko ovog kandidata, a kasnije oko drugog kandidata i predsjednika Revizorske institucije. Na vama je da proceduralno to usaglasite.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam, kolega predsjedniče Odbora. Treba da obezbijedim ispravnost ovog glasanja. Nije mi jasno kako ste spojili u istoj odluci dva postupka kandidovanja. Postupak kandidovanja da su konkursi za člana Senata Državne revizorske institucije i postupak izbora predsjednika Senata Državne revizorske institucije. To se mora glasati odvojeno. Ne može se glasati jedinstveno i to ne može biti ista odluka, nego to moraju biti odvojene odluke. To je nemoguće. To je pravno nemoguće, ne treba meni niko za takvu proceduru. Izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Mi imamo sada odluku koja je mnogo ranije donijeta i ona nema veze sa ovom, a kada dođemo, zato sam vas pitao da li prvo da se izjasnimo o tom predlogu, a onda da

damo uvodno obrazloženje za drugog kandidata, odnosno za predsjednika Senata Državne revizorske institucije, gdje ćemo vidjeti kako je vođen postupak oko utvrđivanja kandidata za Parlament i vidjećemo da se izjašnjava Parlament pojedinačno. Znači, o članu, odnosno o predsjedniku. Sada imamo samo predlog za Žurića i sada treba da se izjasnimo oko tog predloga.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Da konstatujem, kolega Nikčeviću. Nama treba ispravka odluke o Senata Državne revizorske institucije, to moraju biti dvije odluke. Jedna odluka je o izboru predsjednika, a druga odluka je o izboru članu. Jer je ovdje išao konkurs, pa predlog, ovdje je već član Državne revizorske institucije i biramo ga za predsjednika i ne možemo vezati sudbinu predsjednika za člana, jer nijesu ni procedure bile jedinstvene izborne. Znači, ovdje morate izvršiti ispravku. Imati dvije odluke, odnosno tri odluke, da budem precizan. Jedna o izboru predsjednika Senata Državne revizorske institucije, a to je Milan Dabović, druga odluka mora biti o izboru jednog člana Senata Državne revizorske institucije, a to je Nikola Kovačević i treća odluka mora biti odluka koja je ispravna odluka o imenovanju jednog člana Senata Državne revizorske institucije, a to je predlog za Radula Žurića. Moramo imati tri odluke. Ne možemo iz strpati i vezati sudbinu jednog za drugoga. Tako da mora se napraviti ispravka, ako se slažemo da ne radimo to formalno, nego da znamo da glasamo o tri odluke, a da formalno imate pred sobom dvije, onda možemo nastaviti razgovor. Možemo li tako predstavnici opozicije?

Kolega Bojaniću, može li objašnjenje, da znamo dok razgovaramo, razgovaramo o tri odluke i tri odvojena glasanja. U redu, izinite što to ranije nijesmo pogledali.

Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

U redu, to ste razjasnili, to je sasvim ok da glasamo pojedinačno. Prije nego što pristupimo glasanju, ima li rasprave, koliko? Interesuje me, prvenstveno, zašto je kod dva kandidata, govorim za članove ne za predsjednika, na Administrativnom odboru rađena drugačija procedura. Za jednog kandidata se javno glasalo, a za drugog kandidata se tajnim glasanjem odlučivalo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Na to pitanje će vam odgovoriti kolega Nikčević, a rekli smo po jedan u ime kluba ima pravo da održi slovo na tu temu.

MLADEN BOJANIĆ:

U redu, onda ćemo utvrditi.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite, kolega Nikčeviću.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Ja sam baš ... da napravimo uvod i obrazloženje za ovog kandidata i da razgovaramo sad o ovom kandidatu. Drugi je postupak i za drugog kandidata i za predsjedničkog kandidata i način izbora, donošenja odluke. Imamo sve detalje ovdje,

nije nikakav bio problem. Hoćemo li da napravimo uvod, predsjedniče i za drugog? Evo za drugog kandidata i za ovoga pojedinačno da se izjašnjavamo. Bilo je na Administrativnom odboru kako, na koji način da donesemo odluku, hoćemo li javno glasanje, evo sjede ovdje članovi Administrativnog odbora. Svi su članovi tu bili, je li tako, 13 članova. Dogovorili smo se da to ide tajnim glasanjem, da u sledećem krugu onaj ko ne bude dobio većinu od ukupnog broja, je li tako? Da idu u sledećem krugu, takođe, tajnim glasanjem i u sledećem krugu, ako dobiju većinu od ukupnog broja članova Administrativnog odbora takav predlog ide prema Parlamentu. Formirali i komisiju i glasačke listiće i dogovorili se. I kad smo sve dogovorili, konstatovali na Administrativnom odboru, je li ovaj ishod glasanja naš predlog za Parlament? Jeste. I to je tako pošlo. Zato sam rekao da bi možda ovaj drugi postupak trebali inače, radi vas svih, specifično je kada Administrativni odbor utvrđuje predlog kandidata, onda se dogovaramo kako na koji način da dođemo do tih predloga treba modifikovati za neke druge predloge, buduće, ali tada smo se tako dogovorili i nije bio primjedbi. Predlažem da se pojedinačno izjašnjavamo, a možemo voditi raspravu o svim kandidatima.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Objedinjena rasprava u ime kluba po jedan, a glasamo pojedinačno o svakom kandidatu.

Može, postavite pitanje kao uvod u raspravu. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Moje pitanje je sljedeće: Da li je dovoljno da mi kažemo da se ovdje sada glasa pojedinačno u tri slučaja, čime ćemo zadovoljiti formu, a u suštini od strane našeg Administrativnog odbora imamo predlog dvije odluke? Da li mi time što ćemo se izjasniti pojedinačno povećavamo broj odluka sa Administrativnog odbora ili bi procedura bila konačna i ispravna da dobijemo ponovo glasanje o dva čovjeka na Administrativnom odboru, da dobijemo dvije odluke pa tek da se izjasnimo?

Ovako vi možete, da vam budem iskren, nijesam, reče moj kolega, malo prije, Emilo zadužen niti uobražavam da sam ovdje sad dežurna savjest i čuvar Ustava, ali ako već tjerate mak na konac ili tjeramo zajednički, ne možemo jednu odluku Administrativnog odbora gdje sjede uvažene moje kolege, troje njih, pretvoriti sad u dvije odluke samo tako što ćemo odlučiti. Mi smo ovdje dobili jednu odluku Administrativnog odbora, a odjedanput treba da dobijemo tri. Mislim da imamo najviše dvije, a ova jedna je nedostatna, rekao bih i o njoj se ne možemo izjašnjavati dok se ne pretvori u dvije odluke. Možda vas ovo podsjeća malo prije na tastere, ja to nijesam uradio namjerno, ali u svakom slučaju taj moj ulazak u aporije je vrlo logičan. Dakle, predsjedniče, mislim da je jedino ispravno da povučemo glasanje o ova dva kandidat i da se izjasnimo samo o neospornom jednom kandidatu. Mislim da je to kandidat za predsjednika DRJ.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Nikčeviću, kako su izglasana ova dva kandidata u jedinstvenoj odluci? Odvojeno ili jedinstveno? To je bitan element da bismo znali možemo razdvojiti odluku.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

U odluci i obrazloženju imamo sve detalje. O kandidatu petom članu Senata Državne Revizorske Institucije tekao je čitav potupak, kao i za ovog kandidata. Znači, odrađen je i dio konsultativnog saslušanja na samoj sjednici Administrativnog odbora. To smo tretirali kao poseban slučaj. Poseban listić glasanja, jedna krug, drugi krug i dobio je većinu kandidat koji je predložen ovdje. Zbog ili na inicijativu, otvoreno Aleksandara Damjanovića i svih ovdje, zbog potrebe, zbog poznatog slučaja da je predsjednik Senata podnio ostavku, a da nam prestono završetak proljećnjeg zasjedanja, a imajući u vidu značaj Državne revizorske institucije, mi smo vodili raspravu u dva navrata. Da li treba predlagati kandidata iz redova u skladu sa Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji od tri postojeća kandidata ili sačekati kompletan izbor pet članova. Kad budu izabrani onda se predsjednik Senata bira od članova Senata, a na predlog Administrativnog odbora. Procijenjeno je iz ovih razloga da to učinimo tada i to smo učinili tada na način što smo uputili poziv postojećoj trojici članova Senata da li prihvataju kandidaturu da se ne bi desilo da mi to utvrdimo, a oni odbiju. Lica su prihvatili kandidaturu, posebno smo njih tretirali. Znači, posebno izbor predsjednika, sva trojica su išli, takođe, u toj proceduri, posebno glasanjem. Ovdje je samo, ako želimo mak na konac, moglo je dvije odluke u ovoj odluci ovdje piše i jedno i drugo obrazloženje, jer sve je jasno ovdje samo treba da idemo pojedinačno. Jedan kandidat Žurić, drugi kandidat Nikola Kovačević, predsjednik gospodin Dabović, tu nema šta da se priča. Ako nam je cilj da završimo ovaj posao u interesu onoga gdje smo se složili svi u Administrativnom odboru, a imajući u vidu da na Administrativnom odboru sjede predstavnici svih stranaka, da smo u kompletnom sastavu, vjerujem da su i oni nosili taj dio i teret odgovornosti i zajedno donijeli takvu odluku. Ako vi nećete to da prihvatite to je druga stvar. Vjerujem da dijelim mišljenje svih članova Administrativnog odbora da smo na ovakav način išli i da tu zaista nema dileme. Stvar je Parlamenta da li će prihvatiti jednog, drugog, trećeg, u to ne ulazim, ali su predlozi u skladu sa zakonom i demokratskom procedurom i kraj.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mogu da konstatujem da je za predsjednika Državne revizorske institucije glasano odvojeno od drugog kandidata za član Senata, sve je bilo odvojeno glasanje. Znači, formalni osnov za razdvajanje odluke imamo, jer su utvrđeni separativno, da su utvrđeni zajedno ne bismo mogli razdvojiti. Znači, imamo formalni osnov za razdvajanje odluke? Imam ja i drugo pitanje. Procedura tajnog glasanja nije nešto što smo do sada srijetali na radnim tijelima. Provjerio sam Poslovnik, jer koliko god ga čitao uvijek nešto novo ima da naučite. Ta procedura je regulisana za plenum, nije regulisana za odbor. Upravo hoću da čujem vaše objašnjenje, jer ste je uveli. Može biti doprinos i volio bih da čujem vaše obrazloženje još jedan put oko toga. Onda ću da dam riječ kolegi Pavloviću. Izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Još jednom vas molim, evo dugo sam u ovom odboru, mi dosta puta donesemo zakon sa jednom jedinom odredbom, da Skupština bira na predlog Administrativnog odbora. Nemamo nikakve dalje razrade. Na nama je da razmišljamo kako ćemo, hoćemo li javni poziv, hoćemo li u okviru klubova, hoćemo li vani da idemo što

demokratskije da dobijemo više kandidata i na koji način da utvrdimo predloge. Taj dan, moj je bio predlog, kolege evo da me slušaju svih 13, hoćemo li da idemo javnim glasajem da se izjasnim i onaj ko dobije od kandidata ili većinu ide prema Parlamentu. Od ovih ostalih 11-12 kandidata ko dobije većinu ide. Kolege su reagovala - ne, moramo da dobijemo do kraja većinu od ukupnog broja. Sljedeća je dilema bila ili rekao bih istakao kao mogućnost da idemo tajnim glasanjem. Prihvaćeno je tajno glasanje jednoglasno. Donijeli smo kutiju gospodin Đukanović i Marta su članovi komisije, glasali su svi, prihvatili tu činjenicu i dogovorili se. Znači, mi smo utvrdili predlog, kako smo došli do njega sad je stvar je li demokratskije ili tajnim ili javnim. Mislim to je sad priča. Znam da se uvijek pojavljuje ta priča šta je demokratskije, šta je ovo ali ja Vas molim u zakonu piše da Skupština bira predsjednika na predlog Radnog tijela, da Skupština bira člana na predlog Radnog tijela.

Sve je to rađeno u prisustvu medija i kamera.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Nikčeviću, ja sam htio samo da otklonim dileme.

Dileme su otklonjene dobili ste sve informacije, razložili smo detalje, ajmo da krenemo na raspravu u ime klubova ko se javlja za riječ.

U ime Demokratskog fronta kolega Pavlović.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Po mom mišljenju povredu Poslovnika, gospodine predsjedniče, Vama se obraćam pošto procedura to zahtjeva, dakle ja mislim da se u ovom slučaju zaista radi o povredi Poslovnika, dovedeni smo u situaciju da treba da donesemo neku odluku, i ne želim na bilo koji način da opstruiram cijeli taj posao, nego samo želim da ukažem da ovo nije prvi put da se to radi. Dakle, kao što se sjeća gospodin Nikčević, kada smo birali ove u Agenciji za radio difuziju, ćerka gospodina Vukotića itd. bilo je tajno glasanje. Ja želim da ukažem na činjenicu da naš Poslovnik je kada je to u pitanju utemeljen na jednom ili dva pravna principa, kako su meni tumačili pravnici i tu se ne radi o tome da se postavlja pitanje ili kriterijum koji je ovdje naveden, nigdje nije zabranjeno tajno glasanje, ne ja mislim da to nije princip, princip koji je zastupljen u našem Poslovniku koje ga je svako tajno glasanje precizno propisano za Parlament. Dakle, potpuno je precizno propisano ko se u Parlamentu bira tajnim glasanjem i nemojte to da tumačimo da se, ovako da kažem, neće mi zamjeriti kolega Nikčević, paušalno primjenjuje rad Odbora. Polazi se od toga da je naša dužnost da glasamo javno, a tajno se glasa kada biramo prvog, drugog među nama, iz razloga koji su lako pretpostavljivi i još na nekim vrlo značajnim kadrovskim pitanjima. Samo apelujem da vrlo brzo, što prije, u narednoj iteraciji konačno definišemo tu proceduru koja se nameće kao prirodna, ali koja nije dozvoljena našim Poslovnikom, tajno glasanje na odborima. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Zauzećemo stav na Kolegijumu o tajnim glasanjima na radnim tijelima. Dogovorićemo se tamo da li je to procedura koja je poželjna ili nije poželjna na radnim tijelima.

Sada krećemo u raspravu po pet minuta. Kolega Labudović, a onda se javlja kolega Bojanić. Ima li još prijavljenih?

Povreda Poslovnika. Izvolite, kolega.

MILORAD VULETIĆ:

Da ne zloupotrijebim Poslovnik jer su ga svi zloupotrijebili, počev od vas, pa dalje, kako vodite danas ovu sjednicu, ne znam šta je. Stičem utisak kao da smo u nekom stranom parlamentu. Zaista, pet, šest ljudi drži banak čitav ovdje na neke nepotrebne priče koje se najmanje tiču Poslovnika. U Poslovniku, u članu 99 stavu 3, stoji vrijeme iz stava 1 i 2 ovog člana predsjednik Skupštine raspoređuje na klubove poslanika i Vladu srazmjerno broju poslanika i predstavnika Vlade. Stiče se utisak kod građana, poslije ovakvih javljanja kolega poslanika koji, s razlogom, koriste način na koji vi vodite Skupštinu, da pričaju po tri sata oko nekih stvari gdje im je opredijeljeno vrijeme na minut ili dva. Zaista bih zamolio da imamo makar približno isti tretman. Ukoliko je to moguće, bio bih vam zahvalan. Ukoliko nije moguće, dozvolite mi samo vezano za ovo da kažem.

Član sam Administrativnog odbora, od A do Š procedura ispoštovana. To znaju kolege iz opozicije jer su one tražile da se izvrši tajno glasanje kada je bio u pitanju drugi kandidat Kovačević i kada je bio kao poseban kandidat, kandidat za predsjednika Savjeta Državne revizorske institucije. Dakle, nema ništa sporno. Ovo o čemu je predsjednik Odbora govorio, molio bih zbog javnosti više da se zna da Administrativni odbor nije baš toliko neuk da nam se drže predavanja ovdje od kolega poslanika. Razumijem, onome kome nije jasno ili ako se napravi neka proceduralna greška da se interveniše, kao što ste vi uradili, ali da nam se drži predavanje da ne znamo elementarne stvari u tom odboru, to stvarno nije fer.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Moram dati proceduru. Naravno, ono što bi trebalo, da spriječim svakoga ko kao vi ne pročita član Poslovnika i ne ukaže na povredu. Činjenica je da je danas ne više nego uobičajeno bilo više procedure, ali je i činjenica da smo imali mnogo amandmana i potrebu da stvari razjašnjavamo. Neki amandmani su mijenjani u hodu itd. Dobićete riječ, kolega, ali se spremite da vidite koji je to član Poslovnika.

Međutim, činjenica je da je Administrativni odbor pogriješio. Poslao je odluku koja nije spremna za odlučivanje i koja nije u skladu sa odlukama. Prema tome, bila je dobra volja da to razložimo, a kolega Nikčević je vrlo precizno sve objasnio i otklonio sve sumnje i ne treba da zaoštravamo. Riješeno je sve, dobili smo saglasnost da glasamo odvojeno i idemo u raspravu. Povrede Poslovnika jesu prostor za lagane zloupotrebe, ali sa tim živimo.

Želite li nešto oko Poslovnika? Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Vrlo kratko, ovdje nijesam imao Poslovnik pred sobom. Iz opozicije nijesmo insistirali na tajnom glasanju, bar ne mi iz Pozitivne. To je bitna činjenica i to je uzeto kao gotova stvar, i u jednom, i u drugom glasanju. Samo radi zapisnika. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Preciziram, prije takvih slučajeva u parlamentu preciziraćemo stav Kolegijuma o tom pitanju, idemo dalje. Nemojte da ste danas svi na kraj srca. Danas ste svi na kraj srca nešto.

Idemo dalje. Kolega Labudović. Krenite u meritum, što mislite o kandidatima.

EMILO LABUDOVIĆ:

Kao nekome ko se ovdje osvjedočio kao pobornik procedure, ko se osvjedočio, iskreno se nadam, kao opozicionar i kao neko ko je glasao protiv u sva tri ova primjera, možete mi vjerovati na riječ, ja sam tražio da se glasa tajno. Znači zašto? Zato što ne piše u Poslovniku da može ili ne može. Nije tačno da je to zabranjeno i nije tačno da je to nedemokratski. Da budemo poštene, fer i da kažemo ono što jeste.

Tvrdim odgovorno i tvrdim sa punom savješću i odgovornošću da su, što se tiče procedure, ovi postupci sprovedeni do kraja fer i pošteno. Kakav je ishod. Zahvaljujući tome što imate vi većinu, to vama na obraz, ali što se tiče same procedure, to je urađeno na najbolji mogući način. Mislim da je to prvo glasanje koje je sprovedeno u Crnoj Gori gdje nije bilo nevažećih, gdje nije bilo glasanja putem pisma i odluka je takva kakva jeste.

Još nešto. Glasali smo o svakom kandidatu pojedinačno. Da li su oni sada ovdje formalno-pravno smješteni u jednu odluku ili nijesu, mislim da nije problem da se večeras glasa. Večeras ću glasati protiv sve trojice kandidata, ali moram da stavim ruku na srce i da kažem da je ono što je urađeno, urađeno pošteno. Ako ovo nije u redu, molim vas da kod sljedećih izmjena Poslovnika više obratite pažnju na to nego na ovu himnu. Propišite proceduru koje ćemo se mi držati i, ako je prekršimo, spreman sam ovdje pred ovim parlamentom da odgovaram. Nemojte da se sada, poslije deset godina primjene ovog poslovnika sjetiti da nešto nije do kraja definisano. Nije prvi put da smo gore glasali tajno. U situaciji kada imate 13 kandidata, može se vrlo lako desiti da, recimo, kod javnog glasanja neki kandidat dobije dva glasa, svi ostali po jedan i on samo na osnovu toga prođe dalje. Je li to demokratija? Išli smo do maksimalne podrške koju može da obezbijedi 13 članova Odbora i rezultat je takav kakav jeste. Ruku na srce, ne dopada mi se i ovdje ću glasati kao i gore protiv. Što se procedure tiče, mislim da ovdje niko ne može imati prigovor osim da je Poslovnik neprecizan. Pravo da vam kažem, niti sam ga pisao, niti imam namjeru da ga u tom dijelu mijenjam. Ako vam se ne dopada, sjedite, pa ga promijenite. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na iskrenosti i na časnosti, što bi se reklo. To je dobar razlog da vas ponovo pozovem da se vratite na mjesto zamjenika predsjednika tog tijela da bismo mogli da radimo uspješno, kao što vidite, tako da je to način. Razjasnili smo sve. Mislim da je malo previše danas tenzije, vjerovatno je temperatura velika napolju, pa i ovdje se prenosi.

Kolega Bojanić, pa onda kolega Milić. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem. Hvala što smo razjasnili kako smo došli do ovih kandidata, i to je sada jasno. Zahvaljujem na odgovoru, iako je malo izazvao polemike više nego što sam mislio, naročito u ovo vrijeme, svi smo umorni. Tako da ću pokušati da budem što efikasniji u prezentovanju stavova. Pozitivne po pitanju ova tri kandidata, glasaćemo pojedinačno, ali rasprava je objedinjena.

Što se tiče kandidata za predsjednika, mi smo imali drugog kandidata. Međutim, nećemo biti protiv gospodina Dabovića jer smatram da on svojim stručnim referencama, takođe, može da zasluži da bude predsjednik ovako važne institucije. Bićemo u tom dijelu uzdržani, nećemo praviti problem. Ne smatramo da ne može, imali smo boljeg, računali smo da je bolji drugi kandidat, ali sve je to u redu.

Ono što, takođe, prije nego ... imenima, a požurio sam sa imenima, ono što mi imamo na sceni je jedan jasan pokušaj preuzimanja pod kontrolu Državne revizorske institucije od strane Demokratske partije socijalista. To je nešto što je potpuno jasno. Vidimo koji su kandidati došli u situaciju da budu predlozi od strane Administrativnog odbora, a naravno glasovima Demokratske partije socijalista su zaslužili tu većinu na Administrativnom odboru.

Smatram da ova dva kandidata ne zaslužuju da budu članovi Savjeta tako važne institucije, odnosno smatram da je bilo puno boljih kandidata. Takođe, ovakvim predlogom dva pravnik prekršili ste sistematizaciju, odnosno unutrašnju organizaciju koju ima Državna revizorska institucija, jer je njima trebalo za 4. mjesto pravnik, za 5. ekonomista, a dobiće, ako se usvoje ovi predlozi, a nadam se da neće, na kraju dva pravnik.

Stručnost gospodina Žurića je upitna i to smo javno mogli da čujemo iz same Državne revizorske institucije u kojoj radi. Valjda oni najbolje znaju koliko je stručan, a potpuno javno je njegova stručnost stavljena pod znakom pitanja. Međutim, ono što je potpuno jasno kod drugog kandidata u odnosu na ostale, gospodina Kovačevića, da jedna jedina referenca koja ga je predložila je dvanaestogodišnje zaposlenje u Izvršnom odboru Demokratske partije socijalista. Posljednjih dvanaest godina on profesionalno radi u Izvršnom odboru Demokratske partije socijalista. Odjednom je preko noći poželio da bude državni revizor. Ne znam gdje je stekao tu praksu i, naravno, objeručke je DPS to podržao, a s druge strane puna su im usta priče o profesionalizaciji državnih institucija, o departizaciji, o gledanju stručnosti kod izbora kandidata koji treba da zauzmu ovako važne funkcije. Ne znam da li više ima i prenosa, da li više iko ovo gleda i ima strpljenja. Na kraju da podsjetim one koji gledaju koliko je važna Državna revizorska institucija u kontroli sredstava koje troše državni organi od poreza, odnosno od građana. Imali smo dva lijepa primjera, mi iz opozicije smo to isticali. Gotovo listom svi iz opozicije su govorili da su, bar ona dva najvažnija koja smo imali skoro u prethodnoj godini, Završni račun, kontrola Završnog računa buždeta i naročito ovaj dio vezan za kontrolu garancija koje je izdavala Vlada prethodnih četiri, pet godina, a odnosi na garancije za KAP, dvije željeznice, Željezaru i za Pobjedu.

Bili smo svjedoci, to je više nego očigledno, da je Vlada bila jako pogođena tim izvještajem, odnosno pogođena izvještajem koji je jasno i precizno definisao ono što smo svi znali, ali su imali dovoljno stručnosti, rekao sam tada i ponoviću, i hrabrosti,

iako oni kažu da je to profesionalizam. Ipak, u Crnoj Gori treba biti hrabar da biste bili profesionalni. Imali smo dva jako dobra izvještaja. Očigledno Demokratskoj partiji socijalista je to mnogo zasmetalo. Očigledno su preko noći krenuli da biraju dva člana. Imamo rezultat kojim su potpuno periferni, odnosno njihove biografije, njihova stručnost u odnosu na sijaset kandidata koji su se prijavili na javni konkurs. Da ne pominjem imena, ako bude priče i dalje, otvorićemo imena ako treba. Smatram da je krajnje mogu reći i drsko ovakve kandidate predložiti i pričati da su oni stručni i nezavisni i da mogu da odgovore zadacima koji će biti postavljeni pred njih, a to je jedan objektivni izvještaj o svom trošenju novca budžetskih jedinica, da budem krajnje jasan, kako Vlada i država troše narodni novac, naše pare. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

To je jedna od institucija parlamentarizma, u principu, osnovno oruđe parlamentarizma za kontrolu izvršne vlasti. Srećna bi okolnost bila da je parlament bio prilično konsenzualan o njihovim dostignućima. Ponoviću mnogo važniju stvar. Revizorska institucija je osnovno oruđe parlamentarizma u kontroli izvršne vlasti, osnovno oruđe građana u zaštiti javnih finansija. Imali smo dobar konsenzualni osjećaj u parlamentu da je ta institucija ona sa kojom se ponosimo. Takve su bile i ocjene naših međunarodnih partnera.

Završavam time, osnov toga je bio u kadrovskoj snazi te institucije. Naravno da sada, kada ... dvojicu i, da podsjetim, to je doživotna funkcija kao za sudije. Funkcija Ustavnog suda je devet godina ili dvanaest, po novom Ustavu, a ovo je doživotna funkcija. Oni su sui generis sudije i tužioci. Radi se o vrlo važnim odlukama. Ne smijemo biti robovi ovog trenutka, mjeseca, vremena na satu itd, kada takve stvari odlučujemo, tim prije što je dostignutost te institucije važna za čitavo naše političko kretanje u budućnosti. Slažemo se potpuno da o tome svi imamo svijest.

Izvolite, kolega Miliću. Da se pripremi kolega Stanišić.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Kako smo krenuli, prije će Crna Gora ili Srbija pobijediti na svjetskom prvenstvu nego mi završiti ovu sjednicu večeras. Bitno je da se progovori malo oko ove tačke vezano za izbor članova Senata Državne revizorske institucije i predsjednika Senata. Svi smo dobro upoznati da predsjednika Senata biramo, sami ste rekli da je funkcija doživotna, zbog razloga lične prirode i podnošenja ostavke. Tada sam govorio da će nam možda biti jasnije o čemu se sve radi kada nam dođu materijali vezani za neke izvještaje koje je odradila Državna revizorska institucija, a ja posebno akcentujem ne oko budžeta nego kontrole izdatih garancija Vlade Crne Gore vezanih za Kombinat aluminijuma Podgorica. U jednoj analizi se jasno pokazalo da smo za nekih 123 miliona plus kamate imali garanciju od nekih mogućih milion evra. Tržišna vrijednost je bila milion evra u tom trenutku.

Zbog toga, gospodine predsjedniče Parlamenta, neka rasprava ovdje bude više fokusirana šta mi treba da promijenimo. Neće mi zamjeriti moje bivše kolege iz Administrativnog odbora. Mislim da je rasprava oko izbora člana Senata DRI i predsjednika Senata DRI matično pripada Odboru za ekonomiju, finansije i budžet i da možda, neće mi valjda niko zamjeriti od vas koji ste članovi Administrativnog odbora,

možda bismo mi koji smo ipak se opredijelili za taj Odbor za ekonomiju, finansije i budžet na neki drugačiji način imali mogućnost da taj intervju, kako sa kandidatima za člana Senata tako i sa kandidatima za predsjednika Senata, obavimo možda zbog više informacija koje imamo o načinu rada Državne revizorske institucije. Vi dobro znate da smo mi i predlagali određena rješenja, da nas čeka usvajanje Zakona o DRI. Ovdje zaustavljam taj dio priče oko ustavne definicije i zaštite imuniteta članova Senata Državne revizorske institucije. Institucija koja je formirana uz podršku mislim da je bio njemački GTZ, institucija koja je iz izvještaja u izvještaj pokazivala sve bolje i bolje rezultate, institucija koja treba, prije svega, da se bavi kontrolom i nadzorom trošenja, legalitetom, legitimitetom, efikasnošću trošenja državnih para.

Mislim da ne treba posebno govoriti o stavu SNP-a oko kandidata koji su predloženi za članove Državne revizorske institucije i mi ih nećemo podržati, niti jednog niti drugog, iz različitih razloga. Dobili smo, a to je kolega Bojanić elaborirao jasno na Odboru, informacije vezane za postupke koji su vođeni unutar Državne revizorske institucije, kad govorim, čini mi se, gospodinu Žuriću. Oko gospodina Kovačevića ne želim da trošim riječi. To je potpuno legitiman predlog, mi ga podržati nećemo iz razloga partijske nesporne pripadnosti do sekunda dok se nije predala aplikacija ili kandidatura za članstvo u senatu Državne revizorske institucije.

Što se tiče predsjednika senata Državne revizorske institucije, gospodine Miloševiću, kandidovali su se trojica. Bivši predsjednik savezne Vlade, bivši potpredsjednik Socijalističke narodne partije Crne Gore i čovjek koga je ovaj parlament predložio da bude član senata DRI. Nisu svi glasali i toga se sjećam i to je bilo u periodu 2006 - 2009.godina. Drugi kandidat, bivši pomoćnik ministra finansija u više navrata u Vladi Crne Gore. Treći kandidat, šef kabineta predsjednika Parlamenta, sekretar Udruženja pravnika, čini mi se generalni sekretar Udruženja pravnika Crne Gore i sadašnji mandat člana senata DRI.

Ono što mi smeta je činjenica oko glasanja. Imamo nesporno ljude koji su pripadali SNP-u, DPS-u i SDP-u i od mogućih šest glasova na tom odboru koje može da dobije kandidat koji pripada SNP-u, koji je pripadao SNP-u, on dobije jedan glas. Dakle, meni je to dovoljno da razumijem iskrenost, potpuno spreman da razumijem razloge zašto se neko nije odlučio da glasa za Dragišu Pešića, ali moraju da znaju ljudi da ja te stvari ne zaboravljam. Bilo bi poštenije da je neko ustao i da kaže da neće glasati za Dragišu Pešića zbog toga, toga i toga razloga. Kad govorim o ovome, govorim o svih šest članova Administrativnog odbora iz redova opozicije. Ja ne istražujem ko je glasao, ko nije glasao. Ali je bilo potrebno da danas ovdje, a razlog za to mi je iscrpni izvještaj koji je dostavljen od strane Administrativnog odbora. Samo konstatujem ovo što ste vi ovdje naveli, da je upotrijebljeno 13 listića, da je deset bilo važećih, da su tri bila nevažeća, a o predlogu kandidata se glasalo: Dragiša Pešić jedan glas, dr Milan Dabović šest glasova, dr Branislav Radulović tri glasa.

Dakle, za mene i za SNP Crne Gore ovi glasovi koji su dobijeni na Administrativnom odobru nisu mjera vrijednosti Dragiše Pešića. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Stanišić pa kolega Danilović. Izvolite.

OBRAD STANIŠIĆ:

Hvala Vam, predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, ja ću nastojati da budem kratak i odmah u startu da kažem da nije dobro licitirati sa ljudima i sa njihovim kvalitetima na osnovu novinskih članaka i onoga što neko o nekome priča. Moramo ljude dobro da poznamo pa i tada da se pazimo kvalifikacija i kvalifikativa. Ja ću krenuti redom.

Prvo da Vam kažem o kandidatu gospodinu Radulu Žuriću. Nije me sramota da kažem, znam ga iz osnovne škole, iz gimnazije, studije su nas razdvojile, ne znam ništa loše ni o njemu ni o porodici. Ako znamo i ako tražimo profesionalizam, je li to poruka da revizor iz Državne revizorske institucije ne može da bude član Senata, mislim da je to loša poruka. Ako tražimo profesionalca, upravo treba da ga tražimo u tim redovima.

I još nešto da vam kažem. Ono što mogu ja da vam tvrdim, da Radule Žurić nije bio član nikad nijedne partije, ni dan-danas, ako hoćemo i o tome da govorimo. Znam da je radio kao finansijski inspektor u Upravi prihoda i da je tamo u 2002.godini biran za najboljeg inspektora finansijskog. Ne znam kakvi su to napisi i priče da se vodio nekad nekakvi postupak kod njega u Državnoj revizorskoj instituciji, ja mislim da je to samo na osnovu nagađanja, i na osnovu novinskih napisa. Veoma je nezahvalno licitovati sa ljudima koje ne poznamo, a i ne znamo kako kvalitetno ili nekvalitetno rade. Ako se borimo za profesionalce, treba dati šansu ljudima koji nijesu i politike ni iz bilo kakvih rukovodećih mjesta, nego da obavljaju rukovodeća mjesta, da dolaze na ta mjesta iz institucija u kojima su profesionalno radili. Ja mislim, ako hoćemo da se zalažemo za profesionalizam, treba to da imamo u vidu.

Kandidat gospodin Nikola Kovačević nije samo bio član Izvršnog odbora, Nikola Kovačević je kao dobar pravnik bio i direktor Centra za socijalni rad u Baru, nekoliko godina, bio je nekoliko godine i pomoćnik ministra rada i socijalnog staranja. Čovjek je podnio ostavku za članstvo u Izvršnom odboru i ne vidim ni tu nikakvog razloga da ne bude primljen. Do sada nijesmo samo pričali o bilo kom kandidatu van partije, nego smo isključivo predlagali partijske ljude. Ne želim da pominjem imena, kolega Milić je rekao kako je došao revizor gospodin iz njihove partije, glasala ga je većina u ovom parlamentu, kako su i neki drugi dolazili, sigurno su dolazili iz partije. Evo sada prilike da jednom izaberemo i čovjeka koji nije član nijedne partije, koji je profesionalac, koji nije bio funkcioner. Bio je revizor, evo mu prilike da bude član Senata. Koliko znam za Dabovića, kandidata za predsjednika Senata, da ni on nije bio član nikad nijedne partije.

Eto, ja toliko i molim vas, ako hoćemo realno, da damo ljudima šansu pa tek onda da pričamo o njihovim kvalifikativima, a da sud o njima, ne poznamo ih, ne donosimo na osnovu novinskih napisa i priča rekla-kazala i neko se žalio, neko nije, ja mislim da toga treba da se pazimo.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Komentar, kolega Bojanić. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Gospodine Stanišiću, ova tačka se zove Izbori i imenovanja. Govorimo o imenima ljudi koji su svjesno se kandidovali, svjesno, da obavljaju jednu javnu funkciju,

jako važnu. Nemojte da ne pričamo o imenima tih ljudi, nego neku priču okvirnu, nijesu loši ali da im imena ne pominjemo. Potpuno su svjesno ušli u ovo čim su se kandidovali i znali su da će se o njima raspravljati pred javnosti. Nemojte tu da ih branite.

Druga stvar, nemojte da govorite da ja na osnovu novinskih napisa to radim. Ne, evo vam zvanične biografije koje smo dobili, na osnovu kojih mi treba da odlučimo ko je bolji kandidat. Hoćete da vam pročitam biografiju Nikole Kovačevića, evo mu radno iskustvo - Gornji Ibar, Bar, pripravnčki, Stočar - Zagreb, PC Bar četiri godine iskustva, šef Trgovinskog predstavništva, Centar za socijalni rad za Opštinu Bar sedam godina, Ministarstvo rada i socijalnog staranja tri godine, Sektor socijalne i dječje zaštite, Agencija za mala i srednja preduzeća šest mjeseci i Demokratska partija socijalista 12 godina. Ovdje mu piše, gospodinu, u njegovoj biografiji - sadašnje radno mjesto: član izvršnog odbora DPS-a Crne Gore, jesu li ovo novine, je li ovo zvanično, hoćete li da pročitam biografiju našeg kandidata koje smo mi podržali, hoćete li da vam pročitam, neće mi zamjeriti, hoću li da vam pročitam 20 minuta njene biografije, da se zadivite njenom biografijom? Nije član Pozitivne nikad ni bila niti je blizu, niti nas to interesuje, bila je Grupe za promjene, ali nije političke partije, ali jeste profesionalac u svom poslu, iako treba na osnovu biografija da se određujemo onda je znate kao nebo i zemlja se razlikuju ove dvije biografije.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem, kolega Bojaniću.

OBRAD STANIŠIĆ:

Prvo, kolega Bojaniću, Vi ste preskočili vašu prvu priču, prvo ste pričali o gospodinu Žuriću gdje ste rekli oko novinskih napisa. Nijednom riječju nijesam rekao da ne pričamo o imenima, i treba da pričamo, to su ljudi koji su predloženi, ali ne smijemo licitirati na osnovu novinskih napisa i na osnovu nečega što je neko vama ili meni rekao, ja o tome govorim. Vi ste pročitali, jesam li ja išta iz biografije gospodina Kovačevića da nije tačno, nijesam obuhvatio sve? Jesam li rekao da je bio direktor Centra za socijalni rad u Baru? Vi ste to pročitali. Jesam li rekao da je bio pomoćnik ministra rada i socijalnog staranja više godina? Tri godine. Jesam li ja išta rekao da ne stoji? Ali, Vi ste preskočili ono što ste na početku rekli, o kandidatu Žuriću, jer ste rekli na osnovu novinskih napisa, je li tako, ali na osnovu nekih priča i to ste rekali, a ja sam rekao da toga treba da se pazimo, ne možemo na osnovu priča rekla - kazala, nego na osnovu onoga što piše, vi ste biografiju pročitali gospodina Kovačevića. Trebali ste i ovog čovjeka, ne da pričate o njemu na osnovu novinskih napisa, toga sam ja rekao da se svi treba da se pazimo, svi mi, ne možemo licitirati o ljudima i pračati na osnovu novinskih napisa.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.

Kolega Bojaniću, Vi barem dobro znate, idemo dalje.

Posljednji učesnik u raspravi, povodom ove tačke dnevnog reda je kolega Danilović. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Ne bih ni diskutovao da nijesam želio najkorektnije jednu vrstu pojašnjenja sa kolegom Milićem, a to dugujem gospodinu Dragiši Pešiću i našem stavu na Odboru, odnosno tome što naši ljudi nijesu podržali Dragišu Pešića, i da razjasnimo to, da ni on nema nažao na nas, a ni Kolega Milić da ne misli da je u pitanju bilo kakva naša ujdurma i potreba da bismo drugoga. Rekao bih, to što imam obavezu da cijenim dignitet gospodina Pešića, bio sam sa njim kolega u ovom Parlamentu, da je bio kolateralna šteta nesporeduma, uvaženi kolega Miliću, da mi nijesmo glasali za njega, ne zbog toga što smo imali prigovor savjesti na ono kako je on radio u Državnoj revizorskoj instituciji, dajemo vam riječ da smo o tome raspravljali, nego smo konstatovali da prosto ne želimo da odustanemo od onoga principa da smo u međuvremenu mi i Vi narušili nekakav međusobni sklad i odnose u onom dijelu šta pripada opoziciji, ko koga gdje da kandiduje i to je prosto bio stav naš na osnovu toga što vjerujemo da Vama nije pripadalo da pored toga kandidujete u ovom novom sazivu još na neka mjesta, ali da ne otvaram tu priču. Bilo je prilike kad smo se konstituisali da o tome pričali i rekli smo vam da će to između nas povući nekakav mogući nesporedum. O Dragiši Pešiću kao stručnjaku nijesmo rekli ni jednu ružnu riječ. Ja vjerujem, u trenutku kad je biran, da je bio najbolji dokaz da čovjek koji je do juče bio partijski obojen, može biti profesionalac. Mi smo mnoge izvještaje DRI čitali s pažnjom, vjerujući da, između ostalog, ni gospodinu Pešiću to nije promaklo. Imali smo proceduralnu primjedbu, držali se nje do kraja, i to hoću da znate. Da li će to cijeniti ili ne, ali u suštini sam vam rekao šta je bio razlog takvog našeg odnosa prema kandidaturi gospodina Pešića.

Na kraju, dopustite još jednu stvar da vam saopštim. Ja mislim da je prošlo vrijeme, uvažene kolege, kad je bilo neophodno, da ljudi sa partijskim prethodnim aganzmanom ili makar ljudi koji su bili na državnim funkcijama zahvaljujući tome što su visoki stranački funkcioneri i danas nesmetano ulaze u ovako visoke institucije i da budu kandidati iako se hvale da su 12 godina prethodno neposredno bili članovi, recimo, Nove ili SNP-a ili DPS-a, sasvim svejedno. Zrijevamo pomalo, danas to nije neophodno, nemojte to da radimo, ne možemo da branimo nezavisnost gospodina Kovačevića, o gospodinu Žuriću neću pričati nijesam vidio tako nešto, vidjećemo kako ćemo glasati, ja lično glasam u ovakvim situacijama shodno vlastitom afinitetu, ali gospodinu Kovačeviću nema potrebe, prošlo je pet godina od onih naših kompromisa ili šest godina. Gospodin Dragiša Pešić je uz to što je bio SNP ipak bio savezni ministar finansija, savezni predsjednik Vlade, tada smo takođe vjerovali da to pripada srpskoj listi pa nijesmo glasali za njega, ako se ja sjećam, i taj smo nesporedum produbili do današnjeg dana, ali nikada, i time završavam, to je naš odnos prema gospodinu Pešiću, nijesmo dovodili u pitanje njegov profesionalizam. Demokratski front je ovoga puta vjerovao da ne treba da glasamo, bili smo tamo uzdržani koliko znam zbog toga što vjerujemo da su nam neka mjesta u raspodjeli koja su pripadala, da ih makar kandidujemo kao opozicija oduzeta ovdje voljom parlamentarne većine.

Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega.

SRĐAN MILIĆ:

Nije Dragiša problem, nego sam ja problem, i ja nemam nikakvih problema da to razumijem. Ali, činjenica da te 2008.godine, kad je bilo to glasanje, Srpska lista je imala svog kandidata i ovdje u plenumu je glasala svog kandidata, iz digniteta, čuvajući sve ljude, razumjećete da ja neću da govorim o nikakvim biografijama ni da upoređujem biografije. Ovdje se radilo od tri kandidata. Tri definisana kandidata. I ja vam se zahvaljujem što vi ne koristite jedan argument koji je potpuno realan i vi i ja ga dobro znamo i želimo sve najbolje da se to sve završi. Ali je ovdje realnost da imamo dva kandidata vlasti, jednog kandidata opozicije. To je jedino što meni u ovoj čitavoj priči smeta, i u drugom krugu imamo dva kandidata vlasti. To je ono što samo pratimo redosljed tih poteza. Imamo trojicu kandidata, jedan iz opozicije, dvoje iz vlasti u drugom krugu završavaju dva kandidata iz vlasti. To je samo konstatacija, ništa više.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ovo je bilo u funkciji razjašnjenja, stavova mislim da su se razjasnili, na ovaj način zaključujem raspravu povodom ove tačke.

Predsjednik Administrativnog odbora da li želi završnu riječ? Samo molim vas da se čujemo, znam da dugo radimo, ali da se čujemo i molim vas što kraće.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Gospodin Bojanić je rekao da se može desiti, predložena su dva kandidata, pravnici je li tako, da poremeti onu strukturu koja je zakonom rečena. Ne može jer Zakon kaže najmanje dva člana Senata moraju biti logirani pravnici. Znači, najmanje dva, može li tri vjerovatno može biće tri.

Drugo, Administrativni odbor je u skladu sa zakonom predložio ovo. Tačno je, bilo je dilema, bilo je u skupštinskoj proceduri izmjene Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji gdje je bilo predviđeno da taj posao radi Odbor za budžet, ali, imajući u vidu da to nije usvojeno, mi smo pribjegli onome jednom mogućem gdje je rečeno da nadležno radno tijelo radi, a u skladu sa Zakonom i Poslovníkom to je Administrativni odbor. Ovo razjašnjavam iz prostog razloga da nema dileme kod konačnog odlučivanja da je sve u skladu sa procedurom i zakonima. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Ali, zaista nemam poslovničke mogućnosti. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Ali, morao sam da ispravim jer je gospodin Ničević je rekao nešto što ja nijesam i onda je u završnoj riječi pokušao da to elaborira u svoju korist. Ja sam rekao lijepo da su dva pravnik u ... izbor dva pravnik. Unutrašnjoj organizacijom i sistematizacijom Državne revizorske institucije, a ne, što ste vi rekli "u suprotnosti sa zakonom". To su dvije velike razlike i nemojte mi gurati u usta ono što nisam rekao da biste se opravdali ovakvim izborom. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Pristupamo glasanju.

Pitam da li ima potrebe da malo sačekamo da kolege uđu u salu.

Molim vas, obustavite glasanje, nismo krenuli sa glasanjem. Pitam da li ima potrebe da još sačekamo da neko uđe iz hodnika ili da pristupimo.

Zahvaljujem.

Poštovane kolege stavljam na glasanje Predlog odluke o imenovanju jednog člana Senata, pitao sam da li treba da sačekamo, rekli ste možemo.

Poštovane kolege stavljam na glasanje Predlog da se za člana Senata Državne revozorske institucije imenuje Nikola Kovačević.

Ko je za, protiv, uzdržan.

Dobro, konstatovaćemo u zapisniku, kao kod kolege Pajovića, da niste u prilici da obavite čin glasanja.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 74 poslanika, 41 za, 33 protiv, uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je za člana Senata Državne revozorske institucije izabran Nikola Kovačević.

Stavljam na glasanje predlog da se za člana Senata Državne revozorske institucije imenuje Radule Žurić.

Izvolite, ko je za, protiv, uzdržan.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 77 poslanika, 38 za, 36 protiv, tri su bila uzdržana, pa konstatujem da predlog za Radula Žurića nije prošao.

I imamo treći predlog, predlog da se za redsjednika Senata Državne revozorske institucije imenuje Milan Dabović.

Molim vas, ko je za, protiv i uzdržan.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 74 poslanika, 42 za, 26 protiv, šest uzdržanih, pa konstatujem da je za predsjednika Senata Državne revozorske institucije imenovan Milan Dabović.

Gospodinu Daboviću i gospodinu Kovačeviću čestitam na izboru.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda i predsjedniče izvolite.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Jesmo li spremni da glasamo o tome, izvolite kolega Simoviću.

Govorimo o 10 sjednici, Zakon o obrazovanju i vaspitanju, je li tako, tačka 2.

Izvolite, kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče,

Dogovorili smo se da to ostavljamo na kraju da se izjasnimo i oko toga zakona. U ime Kluba Demokratske partije socijalista da napravimo potrebne konsultacije i da se vratimo i da se izjasnimo vezano za taj zakon, očekujući da ćete u duhu dobre prakse, uvažiti zahtjev za pauzu koji dolazi od bilo kog kluba. U ovom slučaju od kluba Demokratske partije socijalista. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Molim vas, imam bolji predlog. Da mi u dijelu, da mi radimo na osmoj sjednici, jer imamo još, ovo je tek prve tri četvrtine, imamo četvrtu četvrtinu da radimo na još tri predmeta koji nas čekaju, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Godišnji izvještaj o radu Centralne banke i Godišnji izvještaj od Komisije za koncesije.

Pa i ako hoćete sad pauzu, mislim da možemo raditi i bez vas, u jednom dijelu.

U redu.

Dajem pauzu 10 minuta.

- pauza -

Sada prelazimo na tačku 2. koju čekamo neđe od tri popodne.

Idemo na glasanje. Usvojili smo ga u načelu, izvinjavam se. Ja sam saopštio predlog amandmana koji su podnešeni. Rekli smo da smo se zaustavili kod prelaska na amandmane.

Mustafić, Kalač, Zoronjić i Nimanbegu imaju tri amandmana.

Prihvaćeno.

Molim vas, recite to u mikrofona da znamo.

Kolega Mustafić.

SULJO MUSTAFIĆ:

Dakle, ponavljam to što sam rekao i negdje oko tri sata. Amandmani su već postali sastavni dio ovog zakona i time nema potrebe o njima da se izjašnjavamo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Imate još jedan amandman. I to je prihvaćeno. Hvala.

Poslanici Mustafić, Kalač, Zoronjić i Nimanbegu, nemaju više amandmana u proceduri, prihvaćeni su.

Poslanik Popović tri amandmana.

Nadam se da nije odmah počeo da prihvata moje sugestije. Glasaćemo ih svakako.

Stavljam na glasanje amandman 1.

Amandmani, kolege Popovića. Ne bih se usudio da ih interpretiram.

Hvala. Glasalo je 49 poslanika, četiri za, 25 protiv, 20 uzdržanih. Amandman 1 nije prihvaćen.

Amandman 2 poslanika Andrije Popovića.

Hvala. Glasalo je 50 poslanika, osam za, 20 protiv, 22 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 3 kolege Popovića.

Hvala. Glasalo je 50 poslanika, osam za, 17 protiv, 25 uzdržanih. Konstatujem da amandman 3 nije dobio potrebnu većinu.

Imamo tri amandmana kolegice Jonice. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Predložili smo da se briše član 39 kojim je propisano da javna ustanova prilikom raspisivanja konkursa mora obezbijediti i saglasnost Ministarstva prosvjete o obezbijeđenim finansijskim sredstvima, smatrajući to suvišnim, imajući u vidu da se konkurs raspisuje samo za mjesto koje je već sistematizovano i odobreno, i to je propisano već ovim istim članom.

Amandman 2 odnosi se na predloženi dio koji se tiče licenciranja i relicenciranja. Mi smo ovaj dio uredili na drugačiji način. Preložili smo da ostane norma o licenciranju, ali smo onaj dio koji se tiče relicenciranja, predložili da se ukine i zamijenili ga jasno preciziranim normama pod kojim uslovima se vrši suspenzija licenca, pod kojima oduzimanje licenci. Na taj način samo one prosvjetne radnike koji izvrše konkretne stvari koje su navedene u ovim članovima dovodimo u poziciju da licencu mogu izgubiti, a ne sve prosvjetne radnike, da svakih pet godina budu provjeravani od Komisije Zavoda za školstvo, jer to nije primjer nigdje drugo u struci da se licenca na takav način svima provjerava.

I amandman 3 koji je dobio većinu na matičnom odboru, odnosi se na brisanje člana 44 kojim je, po mom mišljenju, na vrlo neprimjeren način definisana mogućnost da direktor škole može da ima osnovanu sumnju o tome da je nekome narušeno zdravlje, i da po njegovoj osnovanoj sumnji, nekoga upućuje na procjenu radne sposobnosti, i da, ukoliko taj neko ne pristane da ode na tu procjenu radne sposobnosti, može da ga preraspodjeli na radno mjesto koje je, opet po njegovoj procjeni, na nivou preostale radne sposobnosti.

Ja mislim da direktori nemaju kapacitete da ocjenjuju nečiju zdravstvenu sposobnost i da je ovo nešto što je krajnje neprimjerna norma koja ne pripada ovom zakonu, niti našem sistemu uređivanja zakona i u Zakonu o radu, takođe, nije na sličan način nigdje drugo definisana. To bi bilo to. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Amandman 1 kolegice Jonica.

Hvala vam. Glasalo je 72 poslanika, 33 za, 16 protiv, 22 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 60 poslanika, 26 za, 15 protiv, 20 uzdržanih. Amandman dva nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 3. Izvolite.

Hvala vam.

Glasalo je 67 poslanika, 32 za, 16 protiv, 19 uzdržanih. Amandman 3 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman poslanika Milića. Izvolite, poslaniče Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Predložio sam amandman da se poslije člana 2 Predloga zakona doda novi član 3 koji glasi: "Član 3 i član 11 se mijenja i glasi - Nastava u ustanovi izvodi se na službenom crnogorskom jeziku, nastava u ustanovi izvodi se na jezicima u službenoj

upotrebi. Imajući u vidu istu lingvističku osnovu na srpskom jeziku, poštujući prava manjinskih naroda na bosanskom, albanskom i hrvatskom jeziku, organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete odrediće bližim propisima jedinstven nastavni proces. Nastava za lica koja koriste znakovni jezik, posebno pismo ili druga tehnička rješenja izvodi se na znakovnom jeziku i pomoću sredstava toga jezika. Zbog dodavanja novog člana vrši se prenumeracija članova koji slijede.”

Posljedica predlaganja ili razlog što sam predložio ovaj amandman je prije svega da se osnaži jedan sporazum koji je sklopljen prije dvije godine, kada smo sa tadašnjim predsjednikom Vlade jasno definisali potrebu uvažavanja svega onoga što je realnost u Crnoj Gori.

Činjenica je da je Ustavni sud donio svoj iskaz i odluku na način kako je donio, neposredno pred samo glasanje i oko Ustava i oko Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, neću komentarisati tu odluku Ustavnog suda. Ali, ono što je bitno u ovoj priči je da nećemo dozvoliti da se na nekakav način pokušava mimo onoga što je mišljenje Ustavnog suda, a mišljenje Ustavnog suda je da se samo na dva načina može definisati ko su manjinski narodi i ko su manjinske nacionalne zajednice. Prvi način je kroz Ustav Crne Gore predviđen članom 79, a znamo da je sam Ustavni sud konstatovao da to nije urađeno, drugi način je kroz Zakon o izboru odbornika i poslanika. Činjenica je da nakon donošenja ovog zakona, odnosno sporazuma koji je sklopljen, usvojen je Zakon o izboru odbornika i poslanika i tačno je tamo definisano da mogu prava manjinska da koriste samo oni koji imaju ispod 15% stanovništva. Da na prethodnim parlamentarnim izborima samo dvije nacionalne zajednice nisu koristile ta prava, to je crnogorska i srpska nacionalna zajednica i kada bi se primjenjivao samo onaj princip koji slijedi iz odluke Ustavnog suda, došle bi u situaciju diskriminacije jezički najbrojnije zajednice u Crnoj Gori.

Zbog toga pozivam parlamentarce da podrže ovaj predlog, da bismo mi možda u određenom smislu zaštitili Ustav od Ustavnog suda.

Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Stavljam na glasanje amandman.

Proceduralno?

Izvolite. Poništavam glasanje.

RIFAT RASTODER:

Uz sve uvažavanje predlagača ovog amandmana i vas kao predsjedavajućeg, uključujući i ostale koji predsjedavaju, ja se bojim da otvarajući raspravu i otvarajući glasanje o amandmanu mi kršimo i Poslovnik, jer otvaramo raspravu o amandmanu koji nije ustavan, ili je ustavno diskutabilan.

Očekivao sam da ćete vi to da primijetite i da prije toga otvorimo raspravu o njegovoj ustavnoj osnovanosti, pa da onda idemo u raspravu. Međutim, pošto nijeste, držim da je ovaj amandman ustavno neprimjeren i ja vas molim da razmislite, postoji više korektnih formulacija gdje se može uvažiti. Ja razumijem taj sporazum, razumijem političku potrebu, ali ustavno korektnije bi se mogao taj amandman definisati. Vi kažete - imajući u vidu istu lingvističku osnovu, kao da lingvistička osnova nije ista i bosanskog

i hrvatskog jezika. Molim vas. Da smo makar rekli - nastava u ustanovi izvodi se na jezicima u službenoj upotrebi, srpskom jeziku kao najzastupljenijem od jezika u službenoj upotrebi, a onda na bosanskom, hrvatskom i tako dalje.

Ovako, gospodo, bojim se da nije ustavno korektno i da se diskriminiše statusno ustavno pravo jednog broja manjinskih naroda.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Rastoder, da ne otvaramo raspravu da je amandman pravno prihvatljiv. Ja poštujem stav Zakonodavnog odbora, a poslije glasanja ću reći nešto što će dati svjetlo na čitavu stvar.

Izvolite. Stavljam na glasanje predlog amandmana.

Hvala vam. Reću ću pravno mišljenje, to vas ne obavezuje ništa. Ne želim da utičem na glasanje.

Hvala vam. Glasalo je 69 poslanika, 53 za, 6 protiv, 10 uzdržanih. Konstatujem da je amandman prihvaćen i sastavni je dio Predloga zakona.

Pri tome izražavam sumnju da je taj član još uvijek na snazi, koji sada postoji, jer odluka nije objavljena u Službenom listu. Prema tome, mijenjate član koji je identičan i može biti poništen u odlukama Ustavnog suda, kada bude objavljen u Službenom listu. Ali, o tome će pravnici raspravljati, neću ja.

SRĐAN MILIĆ:

Pretpostavljajući šta ćete da kažete, ja sam spremio za vas kako izgleda sadašnji, iako nije još objavljena odluka Ustavnog suda, kako izgleda ovo. Da ne bismo gubili vrijeme daću vam sada odmah da uporedite da li se radi o istom članu.

Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Idemo dalje.

Amandman poslanika Perića i Tuponje.

Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Možda objedinimo, jer imamo nakon toga čitav set amandmana a isto ću ja obrazlagati. Možemo da objedinimo. Pošto u narednom krugu imamo 13 amandmana, samo vas obavještavam da amandmane od jedan do devet i 12 i 13 povlačimo, amandmane koje smo predložili gospodin Mladen Bojanić i ja, jer očigledno ne postoji spremnost da se izađe u susret licima sa invaliditetom i da u tom smislu napravimo racionalizaciju.

Danas smo imali priliku da prisustvujemo prosto demonstraciji sile od strane prije svega Ministarstva koje je 62 amandmana nije prihvatilo, apsolutno niti jedan, i to je u krajnjoj crti i najmanje bitno. Mi večeras imamo priliku da obradujemo roditelje, djecu i nastavnike i na neki način večeras imamo priliku da počnemo istinsku reformu obrazovnog sistema Crne Gore. Amandman 1 se odnosi na besplatne udžbenike. Mada je bilo u početku različito, prvo obećanje nadležnog ministarstva da će tih udžbenika biti, pa ste kasnije povukli to obećanje. Nakon toga smo imali i tu situaciju da su pronalazeni različiti izgovori, zašto se oni ne bi dijelili, to je prvo da je nemoguće napraviti

distribuciju, da je nemoguće čuvati udžbenike, da je emotivna veza koja se razvija između učenika i udžbenika neraskidljiva. Na kraju smo dobili iskreno priznanje da se ova vlast, ipak ne želi odreći određenog iznosa iz budžeta da bi se obezbijedilo do kraja besplatno obrazovanje u osnovnoj školi. Činjenica je da se štede pare za strateškog partnera, ali ovdje je mnogo bitnije to da je usvojen princip precizno Zavod za udžbenike i nastavna sredstva u jednom mahu otpiše četrsto hiljada eura udžbenika i za to ima novca, ali da za nove udžbenike nema i na taj način bi smo mi usvajanjem ovog amandmana za besplatne udžbenike, mi bismo ispunili u potpunosti član 75 Ustava, koji garantuje besplatno osnovno školsko obrazovanje.

Amandmani 10 i 11 smatram ih zaista krucijalnim trenutno za obrazovni sistem, jer se odnose na sastav školskih odbora, do sada Ministarstvo prosvjete ima apsolutnu kontrolu nad formiranjem školskih odbora izborom direktora i drugim riječima DPS ima apsolutnu mogućnost da sprovede i pravi partijsku infrastrukturu kroz obrazovni sistem. Pošto je ministar prosvjete, prije neki dan obrazložio da se drži temeljnog dokumenta Knjige promjena, u Knjizi promjena stoji da je neophodno povećati učešće predstavnika lokalne zajednice, građana njihovih asocijacija i roditelja u svim obrazovnim promjenama, uključujući i izbor direktora dodajem, našim predlogom izmjena 2 člana. Ministarstvo nigdje ne bi imalo većinu u školskih odborima, već bi nastavnici i lokalna samouprava bili dominantni u odlučivanju, takođe sa socijalnim partnerima gdje je to potrebno i udruženjem roditelja. I na taj način je ovo posebno bitno u manje razvijenim sredinama, a gdje bi konačno ljudi i u Baru i u Petnjici i u Rožajama i u Pljevljima imali konačno mogućnost da utiču na izbor direktora škole, jer podsjetićemo sve je da se cio obrazovni sistem morao okrenuti naglavačke zbog toga što je samo jedan direktor škole na Cetinju izabran u saradnji sa lokalnom zajednicom.

Dakle, ja najiskrenije pozivam sve partije koje zastupaju interese manjinskih naroda da podrže ove amandmane, jer to zaista znači vraćanje autonomije školama i lokalnim samoupravama. I ono što je takođe jako važno ovima ulazite u srce sistema koji se zove formiranje partijske infrastrukture kroz škole. Usvajanjem ovih amandmana to prosto ne bi bilo moguće. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Poslije ovog amandmana, amandman 2, u stvari kao prvi i amandmani 10 i 11. Hvala na pomoći. Izdvojeni amandman 2 iz one prve grupe kolege Perića i Tuponje, besplatna dodjela udžbenika. Izvolite.

Otvaram glasanje. Hvala vam.

Glasalo je 72 poslanika, 36 za, 20 protiv, 16 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na amandman 10. kolega iz Pozitivne. Hvala vam.

Glasalo je 63 poslanika, 28 za, 23 protiv, 14 uzdržanih. Ukupno je glasalo 65 poslanika. Nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 11. Hvala vam.

Glasalo je 63 poslanika, 29 za, 22 protiv, 12 uzdržanih, konstatujem da amandman nije dobio potrebnu većinu.

Stekli su se uslovi poslije amandmanskih procedura da glasamo tačku 2 desete sjednice proljećnog zasijedanja - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Opšteg

zakona o obrazovanju i vaspitanju. Potrebna je apsolutna većina. Izvolite, za, protiv, uzdržani. Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju u cjelini.

Hvala vam. Glasalo je 70 poslanika, 50 za, 15 protiv, 5 uzdržanih. Konstatujem da smo zakon usvojili. Ja više nemam ništa na dnevnom redu ove desete sjednice. Znači, nju smo uspjeli da završimo. Ovdje smo završili desetu sjednicu, ostaje da vidimo sutra sa posebnom sjednicom o Anketnom odboru. Stigao je predlog ona dva zakona o igrama na sreću, koji bi trebali da zamijene ukidanje Zakona o PDV-u i to smo ostavili otvoreno, čini mi se, ako bude interesa da je uvrstimo zajedno sa Anketnim odborom, da pogledate, da bismo tu stvar izbalansirali, da bi onaj PDV koji nije ostvarljiv ukinuli, a ova druga dva poreza uveli. To pogledajte ako ima volje, ako nema biće predlog za proširenje dnevnog reda i da čujemo kolegu Pavlovića.

KOČA PAVLOVIĆ:

Neću da nastavim, nego sam samo htio da pitam u 11.30 h kada ste vi mislili, u stvari danas, jeste li mislili sad da nastavljamo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Je li to problem?

KOČA PAVLOVIĆ:

Nije problem za vas, možda, za nas koji smo u osam počeli jeste.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

I ja sam počeo u osam i predsjedavao čitav dan.

KOČA PAVLOVIĆ:

Vi ste nesalomljivi Mirko i Slavko, ja nijesam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na komplimentu. Vidimo se šutra u podne. Hvala vam.